Inc 190/1

Ac 12842

Petrucius Fredericus de Senis
Disputationes, quaestiones et consilia
Roma Adamus Rot, 28.II.1472
H.S. 12842
Pr. 2435

Iuris Expatis Romicum.
A. N.o 6.

tu ice ecclesiastico debeat supsedere tu
dex secularis in qõne alimentoꝝ petito
riũ per uxorem CCxxxvi·

De materia ꝙ in turpi causa potior
est cõditio possidentis de qua in·c·intel
leximus de adulte· CCxl·

De usuris Rubrica

Iues coacti mutuant cõtati et
recipiũt ãnuatim·v·pro cẽtena
rio an cõmittãt usuram·Item
quidam emit a creditore coacto cõtatis
pecuniã quã ille prestitit cõtati ut quotꝙ
recipiat ãnuatim sicut creditor ꝙ primo
prestitit recipiebat queritur an ille emẽs
cõmittit usuram Et quid sit usura·unde
dicat̃ et qualiter cõmittat̃ CCCiii·

Quidam usurarius manifestus canõt
ce sollẽpniter prestita testamentũ fecit
et deinde continuauit uteiũ usuraꝝ sed
non manifeste deinde decessit nulla de
nouo cautiõe prestita queritur an dictũ
testamentũ ualeat vii·

Quentur quõ accipiatur manifestũ in
cõcilio lugdu·quãꝙ de usuris li·vi· viii·

Queritur an ualeat constatio ẽ pars
qua cauetur ꝙ quis possit cõuinci usura
rios per solos testes de fama uel ꝑ testes
singulares xvii·

An sufficiat usurario in foro conscie
cie remissio sibi facta de usuris sine realꝭ
restitutione xviii·et·xxii·

Quer̃ an heres extraneus qui nõ fe
cit inuentariũ eẽdm formã iuris teneat̃
in foro cõscie restituere usuras a testato
re extortas ultra uires hereditatis·xxi·

Nũquid usure incerte extorte in alie
nis partibus possint erogari paupibus in
patria ꝓpria ipsius extorquẽtis·xxxiii·

An filia dotata a patre usurario tene
atur restituere dotẽ recipere debentibus
usuras si alia bona non sufficiũt lxiii·

Testator dixit in testamẽto uolo ꝙ
usure per me extorte restituan̄ hiis qui
legitime ꝓbauerint se michi dedisse usu
ras an ex hoc ꝓbatur usurarius cum syno
dali constitutione caueatur ꝙ si quis cõ
fessus fuerit in testamento se fuisse usu
rarium talis confessio habeatur pro pfec
tã ꝓbatione et sialiter de usuris non ꝓ
betur quid erit de eius testõ lxiii·

Nunquid statutum laycoꝝ habeat lo
cum in foro ecclesiastico in qõne uer tẽti
ntea duos laicos super usuris xcvi·

Multa dubia circa quãdam cautionẽ
prestitam per usurariũ de certa quãtita
te usuraꝝ Cvi·

Vsurarius cautionem faciens fuit cõ
fessus se habere·x·milia in usuris restitu
enda personis de rescriptis in quodam li
bro quem ẽpõ assignauit tractu temporis
ẽpõs dicit se libriũ perdidisse et uult co
gere usurariũ ad dandum sibi illam quan
titatem pecunie tanquã incertam distri
buendã per eum pauperibus et usurarius
dicit ostẽdatis libris et uolo restituere ꝑ
sonis ibi descriptis qrit̃ qd iuris· Ciii·

Queritur quare ille qui fecit prestum
de usuris non repetendis possit repetere
et nõ ille qui dimisit Clxxxiii·

An bona usurarii sint tacite obligata
soluenti usuras CCxxi·

Debitor traxit creditorem ad forum
ecclesie dicens instrumentũ super quo a
gebat creditor cõtra debitorem esse usu
rariũ uel ꝓbaunt de usuris sed ꝓbauit ꝙ
erat solutum queritur an talis ꝓbatio ꝓ
sit debitori cum statutum sit in cuntate
ꝙ cõtra talia instrumenta nõ admittat̃
ꝓbatio dicti soluto ꝑ testes·xcvi·ccIxxxvi·

De materia decre·debitores de iure
iuran·de or·ccg·tuam CCC·

De crimine falsi

Vid habeat facere prelatus cõ
tra subditum apud quem repe
riũtur littere apostolice que pri
ma facie apparent false CCxix·

De sortilegis Rubrica

E differẽtia inter sortilegium
et diuinationem CCIxxxiii·

De priuilegiis Rubrica

N priuilegiũ concessum ꝓpter
nõie nõ exꝑsso sit reale·lxviii·

Seminario Romano
EX LIBRIS
Inc. 190

Qualiter derogetur priuilegiis spūalibus habentibus clausulas derogatorias questio CCxxxiii.

De priuilegio causaꝝ et aliis tangentibus materiam CCi.

Multe q̄ones circa quoddam priuilegiū cōcessum fratribus heremitis ne possint recipere oblationes in quibus tractatur materia .c.i. de priuil. in clemen. Et multeres possint recipi in oblatas in monasterio utroꝝ CCIxxiii.

De Iniurijs Rubrica

Dq̄ē ptineat ꝓsecutio iniurie illate priori maiali an ad abbatē matoris mōasterij an uero ad ipsum priorē uel successorē ccxiii.ccxix.

Daccusatiōe iniuriaꝝ et irregularitate et aliis circa hec CCxx.

De sentēcia excōis

Ventur an sententia excōis lata in citatum tempore feriato ꝓpter messes non comparētem uel nullo modo citatum teneat an nulla sit ipso iure xi.

Quidam ꝓcussit laycum incedentē in habitu et tōsura clericali quem clericū credit et credens se esse excōicatū diuina officia celebrauit credens se esse irregularem ꝓmotus est Querit̄ quid iuris est ueritate manifesta xiii.

Querit̄ an monachus exēptus excōicatus a canōe puta qa portauit arma infra septa mōasterij possit absolui ab abbate et si non an possit absolui ab epō. xiii.

Quidam de populo interdicto ingressus est monasteriū queritur an ante uel post ꝓfessionem possit licite promoueri ad ordines et diuinis officijs interesse interdicto generaliter uel specialiter nō relaxato xxxii.

An uioletur interdictum si aliqui admittantur ad diuina aliis rite seruatis et an clerici aliūde uenientes de loco uel extra possint admitti ad diuina et an tēpe interdicti corpus xp̄i possit deferri ad infirmū cū campanella lxx.et.xcii.

De testamento et donatione facta inter uiuos ab excōicato et an instrumentū scriptum per notariū excōicatum faciat fidem lxxiii.

An priuilegia ꝙ aliqui admittantur ad diuina tempore interdicti sint reuocata per .c. alma de sen.ex.li.vi.et.e.ti.c.i.in clemen. Clxvii.

An tempore interdicti in quatuor festiuitatibus possint sollempniter ꝛogines et altaria cōsecrari et an illis diebus possint sepeliri corpa mortuoꝝ Cxi.

An testamētū excōicati ualeat et an scriptura excōicati faciat fidē et si nō ualet an reconualescit p absolutionē et an exceptio excōis possit sepius opponi cxiii.

Quidam de ciuitate et popl'o tudertino interdictus fuit receptus in familiarem per epm̄ amelien. quertur nūquid possit ad ordines ꝓmoueri sine licentia epi tuderti Cxiii.

Pendente causa appellatōis an debeat quis absolui ad cautelam Cxeviii.

An prelatus qui permisit aliquem sepeliri tēpore interdicti et qui interfuit misse secreto celebrate sup funus defūcte q̄ beghina erat sit irregularis clxxxvi.

Querit̄ quid intelligat̄ ꝑbr̄ suppone cōe ecclesiastico interdicto clxxxviii.

An exceptio excōicationis impediat cessionem Cxiii.

Verum layci ciuitatis interdicte de licentia sui epi possint accipere primam tonsuram ab aliens epis CCviii.

Epus excōicauit subditos existētes extra territoriū an excōicacō teneat.xvi.

An excōicatus ꝓsequens suam uel suoꝝ iniuriam admittatur ad agendum uel accusandum Cxvi.

An ualeāt gesta per excōicatum qui non sic reputatur Cxxxvii.

Multe questiones circa obseruantiam interdictoꝝ Cxi.et.CCxxxi.

De celebratione presentibus interdictis uel excōicatis Cxi.et.CClxvii.

Vtrum aliquis d̄ loco interdicto possit sepeliri in alto loco Cxxi.

Nunquid excōicatus admittatur ad agendum prosequens iniuriam ꝓpriam. questio.Cxvi.

De pactis Rubrica

Vnquid pactum de non cedendo bonis uallatum iuramēto teneat lx.

De materia .l. post q̄. .e. d pac. et aligd ꝓ Inno. de pac. cū pridē CClxviii.

De transactionibus.

N̄ platus possit transigere de uertente super re imobili sine auctoritate superioris xciii.

An habens potestatē transigendi et cōponendi possit cedere actiones et an possit gratis remittere Clxxvii.

De ꝓcurationibus

N̄ creditor possit accedere et quō cōtra notariū ut cedat sibi instrumentū ꝓcuratoris illius q ut ꝓcurator alii sibi obligauit Cxii.

Si duo sūt ꝓcuratores insolidū ad petēdum et ad exigendū an alter ab altero exigere possit et an alter solues alteri cōsequat̄ liberationē Cxxiii.et.clxxx.

An clericus possit esse ꝓcurator layci et quādo hoc possit opponi CClxx.

Vtr̄ debitor quietatis a ꝓcuratione creditoris sit liberatus si non possit probare realem solutionem et ibi plene unde an sit dr̄a inter confessionē facte solōis et realē solutionē lii.et.liii.

De alienatione iudicii mutādi cā fcā.

De materia cessionis satis ꝑolixe cōtra potenciores lxxxv.

De Sindicō

ꝓponitur contra sindicū factū a capitulo ꝙ constituentes non fuerūt maior pars capituli repliatur ꝙ erant tunc p̄sentes Querit̄ an defendētes sindicatū habeant ꝓbare eos q nō interfuerūt fuisse absētes. an uero opponēs debeat ꝓbare illos fuisse in loco unde uocari debuerūt.cxlviii.et.ccxxvii

An abbas possit reuocare sindicū a se et cōuētu cōstitutū ccxiii.et.ccxxvii.

De monachis qui dicunt se contētos in constitutione sindici CCxiii.

Notarius in instrumento sindicatus scripsit sic et cōuocato et congregato capitulo et cōuentu .2ē. in quo interfuerūt a.b.c. qui faciūt duas partes capituli .2ē. Querit̄ an dictum instrumentū sit falsum cum illi presentes non fuerunt due partes. CClxxxviii.

De Arbitris Rubrica

Vtiuris si iuratū est non contrauenire cōtra laudū arbitroꝝ seu arbitratoꝝ Cxxv.

An sit obligatus qui dixit uel iurauit non dicere laudum uel arbitramentū iniquum. Cxlv.

Si cōpromittentes et res de qua cōpromittitur in arbitros sunt diuersaꝝ dyocesium et dictum arbitratoris petit̄ reduci ad arbitriū boni uiri corā quo debeat peti. Et an coram iudice corā quo petit̄ ista reductio possint produci tura non ꝓducta corā arbitratore CClxxxv.

Incipit liber sedus. de Iudicijs.

Ector patrimonii habz ex speciali cōmissione regimē ciuitatis Interam̄ quritur an in ciuilibus uel criminalibus possit cogere potestatē Interam. uel singulares bōies ad respōdēdū in patrimōio uel eos ibidē cōuocare ad parlamentū. Cxlvi.

An inter clericos possit layeus cognoscere tanq̄ arbiter d̄ inepto libello.cxxv.

Quid magis expediat ꝓuincie an ꝙ sit ibi unū tribunal an constituant̄ officiales foranei in certis partibus eiusdez ꝓuincie CCxii.

Si agat̄ rei uēdicatiōe cōtra ticiū et auctor ticii nō solū uult adesse defensiōi sed etiā ticiū remouere. rector uō dic̄ ꝙ michi ominus uult agere cū ticio q habz facultatē rei restituēde q̄ntē qd iuris.cclxi.

An epus possit excōicare suū subditū existentā extra suū territoriū xvi.

De foro competenti·

N cauſis uſurar̃ decimar̃ legitimi tatis et ſimilib̃ an iudex ſecularis ſit cõpetẽs aliquo caſu CCxlv·
An ante receptionem lr̃ar̃ delegatus ſit iudex xxiii·
Repetitio decre· ꝓpoſuiſti de fo· cõ· ubi de materia de qua per Io· an· de obligac̃· ad romana xcvii·
Nũquid confeſſio facta p eccleſiam uel oblatum coram iudice ſeculari ſibi p̃ iudicet et de clericis et oblatis qui ante clericatũ et oblationẽ fuerũt de crimib̃ cõdẽpnati p iudicẽ ſeculare CCxxxv·
Iudex ſecularis dicẽs hoc ſe habere in mãdatis a quodam executore apoſtolice ſedis mandauit laboribus cuiuſdã plebis ꝙ recognoſceret̃ terras dicte plebis quas laborant a quodam qui dictam plebẽ ut uacãtem impetrauit Q ueritur an dicti̇ preceptũ fuerit iuſte factũ priore dicte plebis uel plebano nõ citato uel audito et nũq̃d remediis nõ ꝓbatis eccleſiaſticis poſſit inuocare brachiũ ſeculare CCli·
Traxit quis clericum in uetito examine lata eſt ſẽt̃ia ꝓ eo qui iter̃ ꝓ cõuenit̃ opponit de nullitate ſententie· replicat̃ ꝙ traxit et ſic in eius ꝓiudiciũ ualȝ· xc·

De dilationibus·

N per iuramentũ ꝓbetur impedimẽtũ quod allegat ille qui petit ſedam dilationem dicẽs ſe fuiſſe impeditũ in perſona ul' petit ſe reſtitui ad ſedm annũ et admitti ad proſequendũ appellationem Cxiii·
Quidam fuit citatus ut iem ret ad reſpõdendũ libello et ad omnes et ſingulos actus ſucceſſiue uſq ad diffinitiuam ſniam cõparuit in uno actu queri̇t̃ nũq̃d debeat citari ad ſequẽtes actus Clxxi·
De citatione inepta et qualiter tunc ſit abſoluendus reus CCxii·
Reo abſente actore preſente aſſignata fuit dilatio ad ꝓbandum de iure ſuo· mebri ꝓbauit nec actor in perſona rei abſentis dicit dilationem nullam Queritur quid iuris CClxxxx·

De ꝓcepto et citatiõe executoris nõ trãmiſſa copia ſue delegatiõis· CCxliii·

De feriis·

Vdex cõmiſit nuncio die ſabbati iudica ꝙ citaret ticiũ ꝙ die lune cõpareat ad iudiciũ· nũcius citauit eum die dominico pro die lune· queritur an citatio talis ualeat CCxliii·
Quando finiat dies in materia pen tenciali· xliii·
An ſententia excõis lata contra citatum tempore feriato gtã huiuſmodi non comparentẽ teneat xi·

De ordine cognitionis

Ata eſt ſententia contra recurrentem ad foꝝ eccleſie in qõe iudiciali relaxata eſt inhibitio facta iudici Ille appellauit an pendẽte appellatiõe iudex ſecularis poſſit inhibere ne ꝓcedat Cxxvi·
De incidẽti qõne ſpũali Cxcviii·

De lite pendente· Rubrica

ecuſauit clericus laycum coram iudice ſeculari laicus hac lite pẽdente accuſauit clericũ de calũpnioſa accuſatione et petit inhiberi iudici ſeculari interim ne ꝓcedat xciii·
An lite pendẽte inter eꝑm et capitulum collationibus prebẽdaꝝ currat tempus conferendi CCxxxii·

De ſequeſtratione

Vnquid facta inhibitione per iudicem eccleſiaſticũ creditori ne moleſtet debitorẽ poſſit moleſtare fidetuſſorem CCxlii·

De cauſa poſſeſſionis et ꝓprietatis

N petens reſtitutionẽ cõuerſi et religioſi uel eccleſie ſecularis obtineat ſola poſſeſſiõe ꝓbata Et an abbas poſſidẽs iſtum cõuerſum cõtra agentem poſſeſſorie poſſit de ꝓprietate refricare ſciȝ ꝙ ille qui petit reſtitui contra monaſterium fuerat prius conuerſus CClxxxiii·

De dolo et cõtumacia·

E materia expenſar̃ an debeãt peti in libello Cxxxix·
An bannito obedienti et contumaci debeat reddi ius Vel ſibi debeat i omni cauſa denegari CClxxi·
De materia ſedi decreti in actione reali· Clxx·
Oblatus uel religioſus religionẽ diſſimilans debitorem ꝓprio nõie acquiſiuit· deinde egit ꝓprio nõie cõtra debitorem qui fuit cõtumax et eo pſeuerante in cõtumacia fuerunt eius bona diſtracta de ſcdo decreto· nunc dicit debitor ꝓceſſũ non ualere quia ille non potuit agere quaritur quid iuris CClxxxvii·

De confeſſis Rubrica

I ꝓcurator habuit mandatũ ad liberandũ de eo qd̃ recepit An ſufficiat liberatio facta ꝑ eum debitori a quo ꝓcurator fuit confeſſus recepiſſe ſi al' de ſolucõeum condẽ· debiti confeſſus ſe· cc· recepiſſe ſolum centũ eſſet debitus liii·
Queritur an confeſſio creditoris facta extra iudiciũ preſente debitore prein dicet creditori Cxxviii·

De ꝓbationibus·

Empronius uẽdicat medietatẽ predii ꝓ indiuiſo poſſeſſoria actione in ꝓceſſu uero ꝓbat medietatẽ prò diuiſo ad ſe pertinere queritur ꝙ ſententia ueniat ferenda Cxxxix·
An ſi papa narrat aliquem impetraſſe uel narraſſe ſibi aliquid poſſit probari cõtrarium Cxvii·
An acta facta in una cauſa probẽt in alia qua petitur remoueri tanquã ꝓprius a beneficio et ad ꝓbandũ ꝓprius ꝓduciꝫ acta et ſnia in prima cã lata· CClviii·
Opponitur contra actorem ꝙ non poteſt agere ſine patris aſſenſu cum ſit in patria ptãte· ac ille negat queri̇t̃ cui incumbit ꝓbatio CCxv·
Q ue ꝓbatio ſit efficax i crimib̃ ecxi
In quibus ſufficit probatio que haberi põt licet ſit leuis Cxix·

De teſtibus Rubrica

Veri̇t̃ an teſtes ſint cõteſtes quoꝝ alter dixit ꝙ martinus puſſit ſempronii̇ cum ſpoutone ceſim· alter dixit punctim· an reus uenat abſoluendus Clxii· et· CCxx·
An publicatis teſtibus in proceſſu inquiſitiõis poſſint recipi teſtes ſup eodẽ capitulo CClxi·

De fide inſtrumentoꝝ

Vomodo cogetur notarius ut conficiat inſtrumentũ· quid ſi negat ſe rogatũ ul' faceret ſed dicit ſe amiſiſſe Cxiii·
Q uomodo notarius poſſit conficere inſtrumentũ ad dictum interpretis qui dixit partes conſenſiſſe Cxlix·
An ualeat inſtrumentũ notarii excõicati uel cõdẽpnati de falſo Cxviii·

De iureiurando

Vrauit filiuſfa· non exire de bonis ſine licẽtia debitoris Reuocatus a patre uel a iudice ſub pena excõis exiuit an ſit periurus Cxi·
An minor· xxv· annoꝝ maior· xiiii· curatorem habens tanquã ꝓdigo interdicta fuit adminiſtratio rem imobilem uẽdat et iuramento firmauit· queritur an ualeat uenditio xxxi·
An futuri canonici teneãtur ſtare iuramento p̃deceſſoꝝ Clv·
An collatio facta periuro ſit nulla uel ãnullanda ·l·
An illequi iurauit non dicere lauclũ inquiũ poſſit dicere Cxlv·
An iuramentũ premitũ per uxorem

teneat que donauit dotē marito et quas dā res alias 2 iurauit nō cōtrauēire·Cxl·

An firmet iuramento pactū q debitor nō cedit bonis lx·

Mulier audito q pater aliqua sibi reliquit in testō ꝓmisit et iurauit fratribus suis nō habere regressū ad bona paterna queritur an possit uentre cōtra·Cxviii·

Iurauit qs soluere creditori cuius bōa sunt postea publicata·cui soluere debeat an illi uel fisco CCxxix·

Statuto cauet q obligatio facta per filiūfa·sine consensu patris non ualeat q̄ritur an talis filius obligēt cū iuramēto non obstante statuto CClxxii·

Statuto cauetur q si donationes nō fuerūt registrate uel insinuate infra mensem extunc non ualeat donatio et sit irrita ipso iure Quidam donauit sorori et iurauit non uenire contra donataria non fecit registrum secūdū formam statuti quer̄itur an heredes donātis possint uenire contra· CClxxxi·

De exceptionibus·

Vando intētio est clare ꝓbata sed exceptio siue defensio est dubia an debeat sequi condēpnatio uel absolutio lxxxix·

An possit excipi de·c·si diligenti de fo·compe·Vel de·l·si quis in tantam ē· unde ut ·xlviii·et·lxxxviii·

Nūquid possit excipi per clericū cōuentum in foro ecclesie a layco et ipse latens debet cedere a iure suo eo q̄ traxit eum super eadem re ad iudiciū xlviii·

Q̄uerit̄ quo differat exceptio rei finite ab exceptione rei iudicate ul' trās acte Clxv·et·Clxxiii·

Actor in suo libello recit mentionem de aliquo instrumento et reus habita ipsius copia nō possit deliberare·an possit uel uelit cedere uel cōtendere opponit ꝓ emptorias exceptiōes cōtra instrumētū nec currit terminus cōis reo ad impugnādum instrumentū nisi exquo ꝓducitur instrumentū ut ibi Cxi·

Reus opposuit exceptionē rei iudicate contra rescriptū et succubuit queritur an eā possit iterato opponere ·CCxxii·

An exceptione2 excōis possit quis se ꝓius opponere dic q̄ sic in ui dilatorie nō in ut ꝑemptorie Cxviii·

De prescriptionibus

Nlayeus possit prescribere q̄ in festo purificationis rector ꝓ rochial' ecclesie teneat̄ eis dare candelas benedictas de cera noua Civ·

De sentētia et re iudicata

Imens iudicis sentēciantis non concordat cū uerbis sententie, queritur an ualeat snia ·Ii·

Quid si sententia cōcordat cū actis sed nō cū animo iudicātis lix·

Que sit sentētia diffinitiua uel interlocutoria Cxcviii·

Pro sentētia etus qui facit omnia ut ordinarius presumitur lix·

Petit actor in libello medietatem fundi pro indiuiso et probat ꝓ diuiso an sententia ferri possit Clx·

Nunquid usitator datus illis de tercio ordine beati Francisci possit sentētiā expulsionis ferre contra fratrē suū non montū ut se de uicio uel de crimine emēdaret Cv·

Nunquid executio sentētie possit fieri tempore feriato Cxliii·

Iudex asserens in sentētia se uelle seq̄ consiliū sapientis qui consulunt ꝓpter inceptam petitionē absoluendū absoluit sim pliciter queritur an ualeat snia CCiii·

Quidā officialis cōis perusii tulit sententiam pro cōi contra malefactorem et delatde recognoscens et asserens nullā fore sententiam reuocauit eam cōi uel etiam sindico non citato Q̄uerit̄ quid iuris et an publicatio legis sit de substācia legis CCxi·

Si error calcule exꝑssus est in sentēta an snia teneat ꝓ ea ꝑte in qua nō est erratū et qd iuris si ꝓ parte cōdēpnauit et ꝓ ꝑte tacuit· Cxxviii·et·CClxix·

Nunquid assignatio termini habeat ꝯm interlocutorie lxxi·

De appellationibus·

Vdex a quo assignat terminū appellanti ut representet se iudici ad quem infra mensem et q̄ de representatione fidem faciat infra alīū mensē Q̄uerit̄ an iste2 sedm terminū possit statuere et si potuit an appellans qui non fecit fidem infra sedm terminū renūcia uerit appellationi xxviii·

An iudex a quo possit innouare cū appellaē a diffinitia uel interlocutoia·lxxvi·

Quādo ab interlocutoria possit appellari sedm leges lxvi·

Iudex assignaut terminū ad recipiendum apl'os per hec ꝟba hinc ad viii·dies ante tertiā·ultima die est festū natiuitatis domini Q̄uerit̄ an sufficiat peciise in uigilia et an quolibet die termini comparere possit lxxv·

Quer̄itur an appellatione deserta appellatus possit petere a iudice q̄ ꝓnūciet appellationē desertam et q̄ condēpnet appellantē in expensis Cxxxiii·

Q̄ueritur an appellās qui infra terminū sibi assignatū ab bōe ad ꝓsequendū appellationem litteras impetrauit cadit ab appellatōne Cviii·et·Clxvii·

An appellatus possit appellātem facere cogi ad ꝓsequēdum appellationē que non sit ꝓpe finē ām Clxxiii·

Quis debz exhibere acta coram iudice appellationis CCii·

Nunqd iudex qui recusauit dare apostolos in termio appellāti possit ulterius de facto super quo appellatum est intromittere Clxxxvii·

Quid iuris si appellatus non exhibet snīam quā nō habet appellās ab ea·CCii·

Appellatione interposita a sententia nulla uictoria non obstāte petitur a iudice a quo ut iteꝝ cognoscat queritur nūqd possit CCxiii·

Nūquid appellatus possit cogi facere notariū qui confecit instrumentū de appellatione extrauditiali ut det sibi appellationē in publicā formā·Cxlviii·et·cclx·

Plene de materia posita in·c·ut debitus de ap·in glo·pl'e· Cxcii·

Quid iuris si recurrēs ad forū ecclē pale in causa ꝓuidicali obtineat 2 pars aduersa appellet et qd iuris de attēptatis post appellationē illam xcviii·

Qualiter intelligat̄ q̄ appellatōne pendente per iudicem a quo non debeat aliquid innouari CCxxiii·

De intellectu glo·si enim·et glo·seposita ap de cōcef·pbē·e·uno in cle·lxix·

Vtrū iudices qui fuerunt concessi ꝓ apostolicas brās appellanti per tres dies ultra terminū concessum dicto appellanti possint cognoscere de causa Cviii·

Incipit liber tercius de clericis non residentibus·Rubrica

Vibus casibz excusetur clericus a residentia ut percipiat fructus CCxlvi·

Epūs in synodali cōstitutiōe monuit beneficiatos omēs q̄ sub penaturis debeant facere residentiam·quer̄itur an non residens in prochtali ecclesia sit priuatus uel priuandus Cix·

De prebendis

Nhabeat locum optio in prebēdis ꝑmutatis lxxiii·

In quibus casibus clericus non residēs possit percipere fructus ꝑbēde· CCxlvi·

Forma receptiōis in canōicū Cxl·

An canonicus ꝑbendarius receptēs cappellaniā ꝑpetuam i eadē ecclesia sit priuatus uel priuādus dicta ꝑbenda Cxx·

Q̄ueritur an habens beneficiū curatū perdat illud per adoptionē beneficii qd ꝑpositum uocatur non tamē habet curā nec prodiā nec collegiū Quid si uocet̄ prioratus et qd si uocet̄ plebs Cxxxv·

Quer̄itur an epūs possit dispensare q̄ canonicus ꝑbendarius teneat canonicatū et prebendam simul cum prelatura ipsius ecclesie habente duplicatam prebēdam CCv·et·CCvi·

De duobus impetrantibus an primus uel sedus preferatur in prebēda·questio lxx·et·Cxevi·et·Cxevii·

Sollēpnis repetitio decre·dilectus fi· de prebē·ubi tractat̄ de diuersis modis

dandi executores et de uerbis recipiatis in canonicū et q̄ tempus sit inspiciendum in litteris. CCxc.

De Institutionibus.

Veritur ad quem de iure cōp tinet canonicar receptio et collatio prebēdar in ecclesia collegiata seculari non cathedrali. CCxxxii.

Nunquid parrochianus possit petere coram epo q̄ ille qui gerit se p rectore parrochie sue compellatur ostendere titulum sue institutionis cū non fuerit per eundem institutus Cii.

De concessione prebende

Vando negligēte capitulo curat uel nō currat tēpus epo in collōibus p̄bendar. CCxxxii.

Ad epm et capitulum ptinet cōter collatio prebēdar uacanciū. et si prebendam epus cum uno uel duobus de capitulo confert uni et totum aliud capitulū confert alteri. queritē an aliqua exhis collationibus ualeat et que CCxxxii.

Ad quē spectat collatio prebēdar in ecclesia collegiata nō cathedrali. xxxiii.

Ne sede uacante

Vando antiquū monasterium unit̄ nouo q̄ in primo remanent monales xxix.

Forma receptionis in canonicum nulla prebenda uacante Cxli.

Queritur an statutū factū p capitulum ecclesie cathedralis sede uacante duret in tempus successoris xvi.

Queritur an epus possit unire ecclesias quar collatio ex negligentia uel relatione pertinet ad papā de materia unionū ne se. ua. e. i. Cxi.

An potestas dispensandi transeat in capitulū sede uacante xxx. et. xi

An capitulum uacantis ecclesie cathedralis possit uisitare monasteria monialiū exempta CCxc.

De rebus ecclesie nō alienandis

Veritur an prelatus ecclesie sine licentia sui superioris sine eius licentia alienare non potest. possit repudiare legatum rei imobilis nō parue dicte ecclesie relicte ix.

An epus sine cōsensu capituli possit ecclesiam de nouo cōstruendam liberare. eximere generaliter uel specialiter a iurisdictione sua CCxlvii.

Nūquid ualeat concessio usufructus facta ad uitam per prelatum suo cōsanguineo sine pape uel legati auctoritate. q̄ hi. et. lxxxvii. et. Cxiii.

Quid si epus uult emere domū que est de mensa capituli an cause cognitio circa rem ecclesie alienandam debeat precedere alienationem Cxiii. Cxi.

Quidam epus iurauit non alienare sine licentia sui superioris. post hoc uellet cōcedere cuidam comitī ofuo quandā terram in emphiteusim ppetuam cuius terre extimatio ascendit ad unū florenū cū dimidio et ipsius redditus ascendit ad. x. sol'. uel minus. queritē nūquid hoc possit fieri p unculō iuramenti CCx.

An alienatio facta de re imobili ex causa uera et licita sed non fuit adhibita cognitio an magis q̄ alram possessionē expediuisset alienari ualeat. Cxlii. et. ccxlix.

De precario

N capitulū ecclesie cathedralis possit de bonis suis sine epo celebrare contractū precarior de quo de p̄car. c. ii. et. iii. CCxcv.

De emptione et uenditione

Vnquid emptor teneat ad debita cōis cōtracta per cōe ante emptionem si bona cōis non sufficiūt ad debita psoluenda CCxxix.

De locato et conducto

N conductiones rer ecclesiar teneant̄ de porcione sua fructuū soluere gabellas Cxi.

Duo fratres diuiserunt bona et rem emphitheoticam et in mutuum p̄miserūt se nō molestare renūciantes etiā inter se omnibus turbās ac. mō tu persona unius emphiteosis est finita per deficientiam p̄lis an in psona alterius duret an ad mōsterii res reuertat̄. lxxvii. et. ccxxviii.

An familiaris qui cum domino nō cōuenit de salario possit petere salarium et quid CCxviii.

An heredes emphiteote possint inter se diuidere bōa emphiteoticaria et quid si diuidēdo hereditatem unus uenit terra emphiteoticaria CCxxvii.

Quidam tenimentū suū in quo erat nemus quinq̄ ānor locauit alteri per quēnū. iste cōductor ultimo āno nemus incidit queritur an redditus nemoris sit totus conductoris an pro rata temporis debeat diuidere cū locatore Cx.

Queritur an reformationes que fiūt ā rebus fluellarius sine auctoritate superiors ualeant Clxxix.

Q̄d sine sollempnitate possint locari possessiones monasterii ad modicū tempus. Cxiii.

De rer permutatione

N opcio habeat locum in p̄bēdis permutatis lxii.

An in permutatione facienda debeat fieri mentio de alio beneficio quod habeat p̄mutans et an sit utcōsa p̄mutatio in qua clericatus uel beneficium appellatur canonicatus lxxiii.

Plurima dubia circa p̄mutatiōs factā cōtra reseruationē pape Iobis. Cxii.

Si permutatio beneficior non potest perfici ex una parte an ille qui reseruauit resignauit cā p̄mutationis possit redire ad beneficiū suū ppria auctoritate. Civ.

Si alter ex p̄mutātibus qui non habebat ius ī beneficio q̄ renūciauit ex causa p̄mutationis fuerit assecutus beneficium quod alter p̄mutans canonice obtinebat an aliqs ipsor ius habeat in beneficio si bt collato ex dicta cā p̄mutationis. Clxiii.

Duo priores manuales p̄mutauerunt adinuicem suos prioratus auctoritate legati sine consensu abbatis Queritur an ualeat p̄mutatio CC.

De pignoribus

I legatur usufructus uestiū uetum et simlū que usu cōsumūtur an sit prestanda cautio de reddenda extimatione uel quales tūc essent xlvi.

An debitor iuncto primo creditore possit offerre pecuniam sedo creditori et pignus recupare CCxvi.

De solutionibus

N ualeat renūciatio q̄ debitō non cedat bonis iuramento firmato ix.

Debitor duer creditor cesset nomē sui debitoris posteriori creditori an prior creditor possit reuocare illam cessiōm uel impedire posteriorem creditorem ne exigat illud nomen xlv.

De donationibus

Veritur si res donetur ecclesie ita q̄ semper remaneat ad usus ipsius ecclesie an possit alienari et si alienetur an queratē aliquod ius donanti Clxxxix.

De testamentis

Estator reliquit sorori. x. sol. ita q̄ plus petere uel habere nō possit de bonis suis et ticio reliquit. x. solid. in quibus eum heredem instituit nullo alio herede relicto queritur an dicta soror et ille heres possint plus petere uel habere de bonis dicti testatoris salua conscientia Cxxxi.

Qualiter mendicantes sint non capaces relictor xii. et. lxxxii.

De usurario qui prestita cautione de restituendis usuris condito testamento

continuant utrum usuras an ualeat testamentum vii·

Quidam heredem instituit penitẽciarũ uniuersitatis cõmenciũ de tercio ordine beati Francisci et antequã daret factus est epus et ante adeptam possessionem epatus uicinus tamẽ aduit· querit cui eam acquirat an illi fraternitati an illi penitẽciarie an cõuentui predicatorũ de quorũ erat ordine an epatui et si nulli eorũ quaritur cui xx·

An legatũ alimentorũ cadat in seruũ questio· xl·

Testator sibi heredem instituit filiũ nasciturum postmodũ nati sunt sibi duo querit̃ an alter indeat ptentus xli·

Si relinquatur usufructus uegetũ uestiũ et similiũ an usufructuarius debeat cauere se restituturũ illas res sedm quod erant in ueritate uel corrupte an uero earum extimationem xlvi·

An per uerba generalia posita in sedo testamento derogetur primo habẽti uerba derogatoria et ibi etiã de priuilegiorũ clausulis derogatoriis xlvii·

Testator reliquit uxori usufructum omniũ bonorũ et post eius mortẽ reliqt a· et· b· heredes· mandans q dictam hereditatem restituant pauperibus Quaritur an heredis institutio ualeat et an illi effectu sint heredes uel executores lvii·

Tres ul' plures sunt executores testamenti· quaritur an unus solus alijs impeditis uel nolẽtibus possit exeq sicut possẽt si tantũ duo dati essẽt executores· lxvi·

Utrũ nepos ex filio spurio possit institui ab auo lvii·

Testator mandauit capellam cõstrui quaritur infra quantũ tempus debeat esse constructa et quando incipiat currere tempus patrono ad presentandum et an possit presentare religiosum Cxxix·

An testamentũ illius qui profitetur post religionem rumpatur Clxv·

Quidam disposuit in testamẽto suo q in quodam suo tenimento cõstruetur locus pro uno cõuentu fratrũ minorum adiciens q si hoc non posset fieri de iure uel de facto dicta clausula habeatur pro non apposita quaritur quid iuris cũ fratres minores non possint locũ nouũ acquirere sine sedis aplice licẽtia spãli· Clxxv·

Martinus reliquit in suo testamento centũ ecclesie q̃ fuit cõfessus se dare debere eidẽ ecclesie querit̃ an epus debeat habere quartã Clxxxi· et· CCxcvi·

Dubitationes circa· c· cũ omnes· et· c· relatum CCxvii·

De relicto facto cuidã hospitali intuitu cuiusdam indulgencie concesse benefaciẽtibus ipsi hospitali an debeat detrahi falcidia cũ bona testatoris nõ sufficiãt ad integra legata soluẽda Cxxx Cl·

An substitutio pupillaris euanescat mortẽte pupillo ante patrẽ CClxvi·

An distributio facta de bonis distribuendis inter pauperes cuidã monasterio montaliũ indigentiũ clausura et cisterna sit facta legitime CClxxxii·

An fratres mĩores deputati executores ante constitutionem et declarationẽ c· exiui· possit exequi testamentũ post ipsam constitutionem CCxciii·

Discussio mlt̃orũ dubiorũ sup decreq̃sitis de testa· CCxcvi·

De successionibus ab intestato

Vidam existenti in ordine minorũ professo obuenit hereditas legitima hereditate nõ adita nec p se ga non põt nec per suptorẽ gaingressus est legitime ordinem sancti benedicti· quaritur an monasteriũ ubi nũc est possit illam adire xxvi· et· xxvii·

Nunquid appellatione nepotis contenetur filius fratris xxxix·

Nunquid ualet statutum perusinum q spurii succedant patri ex testamento qõ· CClxxv· et· CClxxvi·

De Sepulturis

Vnquid ecclesia prochialis debeat sibi imputare in porcionẽ canonicam id quod a defuncto alibi sepulto relictum est ·iii·

Nũquid ecclesia parrochialis debeat habere canonicam de relicto fratri mĩori uel p̃dicatori intuitu pson̄e ·iii·

Quidam eligit sepulturam apud mores quibus reliquit centũ simpliciter Itẽ quinq̃aginta pro fabrica queritur an episcopus possit petere quartam de quarta quam ecclesia proeptalis consecuta fuit de utroq reicto ·vi·

Quidam elegit sepulturam apud mores et eis aliq̃d reliquit itutu sepulture et aliquid simpliciter deinde casu sine culpa fratrũ minorũ sepultus est alibi Quaritur an ecclesia prochialis debeat aliquid habere de illis relictis ·x·

Fratribus predicatoribus fuit relicta domus et alter usufructus eiusdem· q̃rtur an finito usufructu debeat soluere quartam cum tempore testamẽti essent priuilegiati xliii·

Nunquid epus perusinus possit petere quartam d' relictis per suos subditos ecclesiis alterius dyocesis Ci·

Queritur nunquid epus possit petere quartam de hereditate uel legato fraternitati quorundam fratrũ tercii ordinis sancti francisci relicto Cl·

Plurime dubitationes orte ex quibusdam declarationibus Io· xxii· circa decre· Bonifacii· viii· sup cathedram Cliii·

Filius infans a patre relictus in una prochia translatus est ad aliam prochiam per matrẽ uel auiam et plus ibi mortuus est electa sepultura apud fratres querit̃ que ecclesia debeat habere canonicã portionem an ecclesia prime uel secunde parrochie· CCliii·

Quidam infans relictus a patre in una prochia translatus est per matrẽ que rediit ad domũ patris ad aliam prochiam et mortuus est ante pubertatem et antequã esset doli capax quaritur que eccl'ia debeat habere canonicam portionem an ecclesia prime ul' secde prochie CCliii·

De intellectu decre· licet· de sepulch· vi· CCxciii· et· CCxcviii·

Q̃ pater potest filio impuberi eligere sepulturam in cimiterio sancti Augustini non obstante q̃ sui maiores ẽligẽ· xcr·

Sequitur Ru· de decimis Rubrica

Nouus possessor teneat̃ soluere decimas non solutas per antiquũ possessorem lxxxi·

Si quo casu possit esse questio de decimis coram iudice seculari CCxlv·

An mõasteriũ de possessionibus nouiter quesitis in alia dyocesi q̃ ubi situm est monasteriũ debeat soluere decimas papales et cui Cli·

De regularibus

Nconstitutio ut pfessores de regula· in clemen· habeat locum in eo qui sunt de ordine mendicantiũ et nunc est mõachus sub epo qui non inuenit abbatem qui ipm recipere uoluerit xxxviii·

Quaritur an ille qui de ordine mendicantiũ transiuit ad ordinẽ non mendican eiũ possit extra suũ ordinem ad curatam ecclesiam pmoueri Clxi·

Nũqd mater in offerẽdo et reuocãdo filiã a religione p̃ferat̃ aue et tutrici et de materia· c· ii· de regula· CClxxiii·

De cõuersione cõiugatorũ

Nlicẽtia data p uxorẽ utro et cõuerso de intrando religionẽ absẽte epo sufficiat· xxxvii·

Quidam de quo dubiũ est an sit maior· xiiii· annorũ uxoratus iurans se maiorem obtulit se et sua mõasterio nunc petitet se intrasse quaritur quõ sit sibi consulendũ circa psonã et bona Cxxxviii·

De statu monachorũ

Vedicatur cella lxxii·

An monachus uniꝰ mõasterii electus ad abbaciam alterius mõasterii debeat primo facere pfessionem anteq̃ confirmetur et si renunciat ꝓpter crimen an remaneat monachus in eodẽ monasterio uel possit redire ad antiquũ et si remaneat monachus in sedo monasterio an habeat uocẽ in capl'o et quotã ·v·

Quidam mõachus monasterii exẽpti promotus ad aliud monasteriũ renũciat

abbacie ex causa honesta querit̃ an in primo an in secdo monasterio sit mẽdus et an sub epõ uel papa et si remanet in secundo mõasterio queritur quam uel quotam uocem habeat in capl'o xix·

Quidam fuit ꝓmotus in ꝓpositum ecclesie regularis ante cõstitutionem Benedicti·xi·et non fuit ꝓmotus ad sacerdociũ ante uel post queritur an sit primatus ipso iure mox per cõstitutionem nouam eiusdem domini Benedicti que incipit ꝓsenciũ auctoritate statuimus·xxv·

De fratre ꝓdicatore electo de loco questio·xxxvii·

Monachus ad priorat̃ manualem missus ibi ubi interfectus est interfecto re condemptato bona sua debeant applicari heredibus interfecti queritur an monasterio an priorat̃ an filio ante mõachatum de matrimonio suscepto bona interfectoris debeant applicari xxxv·

An usitatores possint remouere aliquem non citatum et teneat eoꝝ excõicatio cõtra illos qui talem recipiunt lv·

Vnũ monasteriũ monialiũ nouiter cõstructum fuit iunctum antiquo mõasterio monialiũ ita ut ambo mõasteria intelligantur unũ et bona utriusq; sint hinc inde cõia·queritur quõ cõueniant abbatisse et cõuẽtus in administratione spũaliũ et temporaliũ dictoꝝ mõasteriorꝝ·xxix·

Vtrum quis uxoratus uouens castitatem et ingrediens religionem et faciens inibi ꝓfessionem de licentia uxoris data sed non coram epõ teneatur ad illud uotum uel ordinem xxxvii·

Plurime dubitationes circa nouas cõstitutiones de monachis nigris editas ꝑ dominũ Io·papam·xxii· lxxxviii·Cvlv·

Religiosus presentatus est per abbatem et cõuẽtum ad qddam hospitale seu beneficiũ sine cura et cõfirmatus ꝑ ꝓa queritur an sit ꝓpetuus uel possit reuocari ad claustrum Cxxxiii·

An in numero contineant̃ cõuerse et seruientes et pue pro elemosinis et negociis monasteaũ exire possunt CCxiii·

Nunquid monacho professo statim post ꝓfessionem suam possit cõmitti ecclesia manualis Cxxix· et·CClvii·

Nunquid abbes possit solus reuocare mõachos beneficiatos ad claustrũ in monasterio nõ cõfirmato per epm̃ q; solus abbas sine cõsẽsu reuocare nõ possit·C·

De monacho trãslato ad sedem monasteriũ apostolica auctoritate nũqd possit redire ad primũ sine licẽtia pape· celxiii·

De mendicãte facto monacho an possit assumi ad prelatalem ecclesiã Clxi·

An ita artant constõnes sicut artat regula mẽdicantes ꝓdicatores·CCixv·

Consiliũ domini Io·an·super ptãte et iurisdictione usitatoꝝ et presidẽciũ generali capl'o mõachoꝝ nigroꝝ· CCxcii·

De religiosis domibus

Intellectu·e·religionũ·§·confirmatos de religiosis domibus libro sexto CClxv·

De domo religiosa que nõ apparet cõstructa auctoritate epi an epus iura episcopalia ibi habeat Cxxx·

De Iure patronatus

Nlegatus possit ꝓiudicare patrono clerico qui simul habet ꝓsentare cũ quadam uniuersitate layeoꝝ et de multis dubis circa hoc·lxv·

Multe qõnes utiles super quodã monasterio de nouo fundato quod uocatur monasterium Benegunti subiecto hospitali Ierosolomitano et super cõuentionibus habitis inter patronũ et priorem uerbis confirmatis per papam Io·xxii· xcv·

An patronus nõ uocatus ad electionẽ possit agere de cõtemptu et si non ageneratum sit sibi ꝓiudiciũ in sequenti electione cum in prima electione non fuit nominatus Cii·

An patronus possit agere de contẽptu et nũquid religiosus possit esse cõmissarius et eligere sine consensu suptoris et plures alie utiles qõnes circa ius patronatus·Questio·Ciii·

An filius patroni qui repudiauit hereditatẽ remãserit patronus Cxi·

Abbas in capella in qua erat patronus ꝓsentauit semel et plures clericos secularis qui fuerunt cõfirmati per dyocesanũ et rexerunt ecclesiã spacio·xl·annoꝝ et plus quẽrit̃ an nunc possit presentare monachum suũ Cxxxvi·

An ius patronatus trãsferat̃ in filiũ nõ in heredẽ sed in re certa uel legataria tantũ et d materia circa hoc·cxi·cxxv·

Nunquid laycus possit acquirere ius patronatus ex prescriptione et de aliis dubis que uertuntur circa possessionem presentãdi CCxxxiii·

De censibus et ꝓcurationibus

Nlegatus qui ante finem temporis reuocatur teneatur restituere procurationem quam exegit pro rata temporis uel non exactum possit exigere ꝓ toto tempe Cxi·

An usitator possit procedere cõtra non citatũ et extra locũ usitandi·lxxix·

Queritur an epus possit usitare hospitale infirmoꝝ Cxi·

Plurime dubitationes elicite ex quodã rescripto apostolico in quo cõmittit̃ uni ex clericis dyoc̃·q; compellit exemptos ad contributionem cum aliis clericis prefate dyocesis ad onera legatoꝝ et nũciorꝝ apostolice sedis Cxxxviii·

Consultatio facta per priorem generalem ordinis seruoꝝ sancte marie circa ꝓcessus factos per dominũ Poncii tunc usitatorem apostolice sedis et respõsio ad eam in qua sunt multe utiles et subtiles dubitationes circa officium generalis usitatoris Cxlv·

An mõasteriũ pro mẽbris grangiis et possessionibus sitis in aliis dyocesibus teneatur soluere onera legatoꝝ dioc̃·ubi situm est mõasteriũ an uero in diocesi ubi sita sunt mẽbra Cli·

Monasteriũ sancti Gilgani ordinis cisterden·dioc̃·uultan̄·facit portari nemã ferream de insula ylbe pisanoꝝ ad monasterium et inde facit colari et distingui ferrum a terra et deinde mittit ferrum senis et alibi ad uendendum queritur an teneatur soluere passagia et gabellam de ꝓdictis scilicet uena et ferro ut soluũt mercatores regionis CCvii·

An per clausulas derogatorias consuetas poni in litteris legatoꝝ de latere derogetur priuilegiis monasteriorꝝ sup ꝓcurationibus non soluendis in quibus fiũt clausule derogatorie CCxxxiii·

De celebratione missaꝝ

Vbora sunt misse solempnes celebrande Cli·

De ecclesiis edificandis

Vnquid epus possit cõcedere priuilegiũ hospitali tempore cõstructionis ut non possit usitari ab eo uel successore et ut nõ teneatur a d quartam relictoꝝ CCxlviii·

An una ecclesia prope aliam possit cõstitui CC·

Queritur nũquid a domo leprosoꝝ que non apparet esse constructa auctoritate pontificis epus possit petere iura episcopalia Cxxx·

An capelle teneantur ad repationem fabrice plebis·plebe non sufficiente ad reparandum· CCxxiiii·

Incipit liber quartus de sponsalibus et matrimoniis·

Artinus promisit se facturꝝ et curaturũ q; Bertha contraberet matrimoniũ cũ Iohanne·queritur quis sit effectus istius ꝓmissionis Cxxii· Cxciii·

An teneat ꝓmissio arraꝝ in contractu matrimoniali que in fraudem pene cõfitetur recepte et an talis ꝓmittens cõuentatur in foro seculari possit se iuuare in foro ecclesiastico Clxix·

An in spiritualibus possit interuenire pignus Cxciii·

De cognatione spirituali

Veritur si syndicus alicuius uniuersitatis leuet aliquẽ de sacro fonte cõtrahat̃ cõpaternitas et cum quo· xv·

An in legitimatione sit facienda mentio decedentibus ab intestato lvii·

Opponitur ꝙ non possit agere quia in patria potestate p̃e negat se legitimū quer̃itur quid p̃sumatur CCxv·

Nunquid ualeat statutum ciuitatis ꝙ filii spurii et naturales possint succedere patri ac si capaces exist̃ãt non obstãte aliqua lege et tali legitimato petente hereditatem in foro seculari si uanies ab intestato recurrat ad ep̃m et querat declarari ne ꝓceda in q̃one hereditatis pẽ dẽte causa in foro ep̃ali an ep̃us debeat hoc facere et an dictũ statutum ualeat· q̃· CClxxv·cclxxvi cclxxvii·cclxxviii·

De donatione ꝓpter nuptias et de dote post diuorciũ restituenda·

Xor habens obligatum maritũ et socerum ad restitutionẽ dotis cõsensit marito alienati oia bona sua mortuo marito repetit dotem a socero quer̃itur nũquid integram dotẽ repetere possit cum uxor non possit edere iura sua cõtra heredes mariti·ccxli·

De secundis nupciis

N mulier usufructum perdat sibi relictum a marito·si nubat infra annũ luctus· xxxvi·

Incipit liber q̃rtus·de accusationibus Rubrica

N ꝓpter crimẽ uel infamiã p̃sidẽte possit quis a beneficio remoueri et de mõ probãda ista infamiã an p̃ sniam latam in alio iudicio super crimine et an periuri et infames sint abiles ad ꝓmotionem Et an layeus ad accusandum de infamia admittatur cõtra clericos· xxiii·

Cõmisit papa cuidam ep̃o ꝙ se informaret de ꝓmotione cuiusdam mendicãtis promoti ad abbatiam delati pape de non canonico trãsito et id quod inueniret referret quer̃ẽ an informatio et relatio possit fieri illo non citato lxxix·

De raptis a flumẽ si quis occupat an possit accusari Cliii·

An possit informari inquisitio super violencia et iniuriis illatis monasterio

Clericus accusauit laycum coram iudice layco pendente accusatione laycus accusat clericum in foro ecclesie de calumpnia cõ nissa in dicta accusatione et petit inhiberi layco ꝙ supersedeat accusationi quer̃itur quid iuris

Ne prelati uices suas Rubrica

Veritur an constitutio domini pape Benedicti·xi· posita sub Rubrica de locis non tradẽdis ad firmam locum habeat in contractibus celebrãdis ad modicũ tempus Cxxiii·

De hereticis Rubrica

Veritur an ꝓpter heresim cuiusdã fratris minoris libri quos habet possint applicari fisco inquisitoris Cxxxvii·

Plurime q̃ones formate per inquisitorem suis sapientibus super intellectu decre·de q̃ibus de hereticis li·vi· Clvi·

De quibusdam assertionibus an sint contra fidem Clii·

De homicidio Rubrica

N minor·xiii·annoꝝ tamẽ dolo capax sit irregularis qui dum esset familiaris alicuius potestatis simul cum aliis fuit ad capiendũ malefactorem et demũ sine facto suo suspensus est malefactor et an ꝑlatus suus cũ eo tam ꝓfesso dispẽsare possit·Clxviii·

De adulteriis Rubrica

N mulier credens ꝓbabili errore maritum esse mortuũ cõmittit adulteriũ uel simplicem fornicationẽ si cũ alio forniceꝫ Clxvii·

Quer̃ẽ an adulteriũ notorii pruet uxorem iure alimẽtoꝝ Clxxvi·

Nũquid pendẽte q̃one adulterii corã

Hec est tabula super disputatiõbus questionibus et cõsiliis domini Frederici de Senis per titulos decretalium·Et primo de constitutionibus Rubrica

Tatuto synodali cauetur ꝙ quicũq; iuserit ad ãzardũ sit excõicatus Deinde quidam subditus statuentis iusit in loco tamẽ exempto Quer̃itur an sit excõicatus ·ii·

An constõ capituli facta sede uacãte duret in tempus ep̃i substituti ·xvi·

Quando constõ ptãtua unũ statuit cui conscietia non cõcordat ut in falcidia in herede qui nõ fecit inuentariũ qui obligaf ultra uires 2ẽ·et in similibus quid sequendũ est an lex uel conscietia ·xxi·

Nũquid ualeat statutũ ꝙ spurii possint instrui a patre CClxxv·

Nũquid statutũ laycoꝝ inter laycos sit seruandũ in foro ecclesiastico super usuris ·xcvi·

Nũquid ualeat constõ ep̃i ꝙ unus testis ꝓbet quem usurariũ uel ꝙ sufficiat sola fama uel testis singularis ·xvii·

Ecclesia dyoc̃·perusine subiecta est ep̃o tudertino quo ad institutionẽ desistitutionẽ unstationẽ et quasi quo ad oia sed ab ep̃o perusino petit sacramenta q̃ritur an ligetur rector eius statuto ep̃i pusini de residẽcia facienda ·xcix·

Abbas quasi exemptus sed non plene fecit constitutionẽ cum consensu sui conuentus sine auctoritate superioris sui per quam potestas ipsius abbatis plurimũ diminuta est·Quer̃itur An possit uentre contra ·C·

An rusticꝰ possessionem ecclesiaꝝ de fructibus eis contingentibus subtraceant statutis patrie Cxi·

An constitutio ep̃i facta cõtra nõ residẽtes liget rectores sibi subditos cõtra dyocesim existentes Cix·

Cogitur creditor per statutũ inscriptis dare bona sua cõtenta et designare nomina debitoꝝ al' non data nec assignata sint ipso iure confiscata Creditor habẽs duos reos debendi insolidũ alterꝫ in scriptis quantitate debiti expressa assignauit Quer̃itur an contra debitorem nõ assignatũ possit agere CCxcix·

Constitutio abbatis et capituli ꝙ abbas non possit reuocare monachos solus sicut potest de iure cõmuni·an successorem liget CClx·

An iudices possint facere statuta cõtra legem Cxc·

De Rescriptis Rubrica

N litteris continetur sic Conq̃stus est nobis ticius ꝙ petrus iniuriatur eidem 2ẽ· quo circa discretiõi tue de utriusq; partis assensu 2ẽ·Nunc petrus uult probare ꝙ erat absens a curia tempore date littere;ꝫ Quer̃itur nũquid debeat admitti tũc ad probandum ·xix·

De duobus impetrantibus canonicatũ et prebendam quando fedus primo preferatur lxix· cxcvii· cxcvi·

De intellectu casuali de rescriptis statutum·ii·ubi potencium aduersarii merito pborrescat Clvii·

Nunquid liceat allegare de iure tertii·habetur hec materia in·c·mandatum de rescriptis Cxl·

De Consuetudine Rubrica

Eiuribus consuetudinis ꝙ lasci recipiant candelas benedictas a presbitero Clv·

De Electiõe Rubrica

D quẽ ptineat canõicoꝝ receptio et collõ prebẽdaꝝ in ecclesia collegiata nõ cathedralt ·xxiii·

An absentes sint uocãdi et in quibus casibus CClxxxviii·

Quer̃itur an capitulum sede uacante possit dispensare in casu illius decre· cũ ex eo de elec·li·vi· xxx·

Nunquid eoipso ꝙ aliqui sunt canonici in aliqua ecclesia ad eos pertineat electio et nũquid ꝓbetur eos esse in possessione eligendi si aliquem elegerũt qui administraunt ut ꝑlatus usq; ad mortem

tamen non potuerunt illum probare fuisse confirmatū lxi·

Queritᵉ nūqd ꝑlatus seu ꝑpositus uel decanus ecclesie ruralis curate nō collegiate teneatur ꝓmouere infra annū per c·licet li·vi· lxxxvi·

Nunquid pecunia et expensa in pse cutione electionis dicatur esse cōuertta in utilitatem ecclesie et qualiter probetur expensa hac de causa Cxix·

De etate et qualitate Rubrica

D prioratum ruralem sine cura possit assumi minor·xiii· ānoꝝ questio·xlix·

Queritᵉ nūquid beneficiū rurale sine cura et sine collegio quo beneficiū uocatᵉ canōta uel prioratus possit cōferri puero x·uel·xii·ānoꝝ xlvii· Cxxxii·

De filiis ꝓsbiteroꝝ Rubrica

N dispensatio ep illegitimus possit ꝓmoueri expirat morte dispensantis si ānte mortē nō fuit promotus lxxviii·

De officio uicarii Rubrica

Relatus in plebe ānexa dignitati sue uicariū perpetuū instituit eū ꝓmisit dare certam quātitatem pecunie uel frumenti singulis annis uacante prelatura cāpitulū non soluit ante annū salariū seu prebendam illi uicario Queritur a quo dictus uicarius possit petere portionē seu redditū sibi subtractū an a capło an a succore CCix·

Nūquid auctoritas uicarii epi sufficit ad ualidandū statutū de certo numero canonicoꝝ CClxiii·

An in criminibus possit uicarius inq rere CCxx·

Vtrum et que est dria inter uicariū et officialem CCCii·

De officio iudicis delegati

N exceptio dejsus pecto possit oppom contra iudicem delegatū anteq̄ ltē sibi ꝓsentᵉ xxiii·

An delegatus possit iuocare brachiū seculare Clxii·

An per mortē expiret ptās delegati et an possit recusari CClvii·

Papa cōmisit alicui aliqd officiū quod exercere posset ꝑse uel aliū donec alter duxerit ordinandū Iste cōmisit alicui do nec reuocaret·demū moritur substituēs re non integra queritᵉ qd iuris CCiii·

An iudex delegatus datus super nto lencus et iniuriis illicitis cuidā mōasterio possit puā ingsitiōis ꝓcedere CCxvi·

Quando collegium possit reassumere cām ab alio inchoatam CCxx·

Quādo finiat dies in materia odiosa cadit in·c·consulunt xliii·

De officio legati Rubrica

N legatus qui in principio ānī recepit totam ꝑcurationem et statim reuocatus est·tenetᵉ restituere pro rata temporis quo non fuit legatus et an finito officio legationis possit absoluere excōicatos Cxi·

An potestas executoris dati ad absoluendum clericum qui non soluit ꝑcurationem ꝓpret p recessum legati quo ad non absolutos Cxi·

An lrē cōcesse per legatū ut qs recipiat in mōachū executore dato expirauit expirāte legationis offō CCxcvii·

An legatus possit untre ecclesiam collegiatam uel hospitale mense capituli in duas capellas simul Cxcv·

De officio ordinarii Rubrica

Vnqd ꝓcessu facto per delegatum ordinarius possit se aliquo casu intromittere Cxv·

Si quis habet ordinariam et delegatā in casu speciali si simpliciter ꝓcedat sup eo in quo auctoritatē delegatam habet quo iure utdeatur procedere et quid si ꝓcedat ura incompetenti· Cxxx·

Sequitur rubrica

An excōicatus sentētiam incurrit inquisitor ex eo q̄ appropriant sibi libros fratris minoris heretici Cxxxvii·

De uerboꝝ significatione

Vm sepe in ture et statutis fiat mentio de nepote queritur quis ꝓprie intelligatᵉ nepos· xxxix·

Certa pena imponitᵉ illi qui cōmittit maleficiū in festo beate marie d augusto queritᵉ an incidat in penam qui delinquit noctis tempe finito ipso die festi et in duplici pena puniatur xliii·CClvi·

An ꝓbata pcussiōe cū sanguis effusione intelligatᵉ ꝓbatū uulnus lvii·

Prohibentᵉ monales alicuius ordinis cōstruere cellas queritᵉ an dicantᵉ celle q̄ inter se habēt pietes medias et ex parte anteriori habēt fenestras magnas ita q̄ mōtales nō possēt in eis celari lxxii·

Vtrūisti frēs tercii ordis de penitentia dicantᵉ latei uel psone ecclīastice Cl·

Qui dicantᵉ redditus ānui lxxxii·

An statutum loquēs cōtra magnates se extēdit ad clericos magnates·lxxxiii·

An magnates possint recipe cessionē ab ecclesia cōtra populareē cū statuto ꝓhibeatᵉ magnas recipere cessionem contra populares lxxxiii·lxxxv·

Queritᵉ nunquid beneficiū q̄d denominatᵉ plebs non habens collegiū nec prochianos licet habeat ꝓcēbtam in qua nullus habitat nec baptismū habeat licet olim habuerit percipit tamen certas decimas in capellis subditis plebi in quibus capellis institut presentatos dicatur dignitas ul' personatus lxxix·xxxvi·

Nūquid lignamina et res alie illate et dimisse impetu fluminis acquirantᵉ domino agroꝝ in quoꝝ agris remanserūt·Cvii·

Quō intelligatᵉ hec orō Iste transiuit ꝑcuitatē senen·cū talī mercācia an cōprēdat illū qui existēs in ciuitate exiuit de ciuitate cū mercancia Cxxvii·

Que mensuratio sit fiēda inter unam ecclesiam et aliam CCi·

Si ex forma statuti pena ueniat applicanda heredi an nōie heredis uenit monasterium Clxxiii·

An per uerba moneo et induco detur potestas compellendi CClx·

An appellatōne canonicoꝝ intelligatᵉ clerici et econtra lxxi·

An per uerbā ordinarie et disponere uenit potestas uendi Cxcv·

De dictionibus tuū suū uel meū quid denotent CClxxix·

Qui dicantur mendicantes Cxlv·

An reseruatio generalis facta per papam Iohannem viceſimū ſeḋm et per papam Benedictū xii·comprehendit hospitalia collegiata in quibus sunt cōuersi et oblati non clerici sed layci et in quibus ꝑsferunt rectores interdum layci interdum clerici CClxxx·

Quō intelligatᵉ Petrus cognouit Berthan an sit necesse q̄ uterq̄ feminauit ad hoc ut sit cōtracta affinitas· CCCi·

Quid significet cōe populus uel universitas Clxxxvii·

De uerbis transeo et trāsfero et trāsmigro Cxxvii·et·Clxxviii·

De dictionibus uel clausulis derogatoriis q̄ in priuilegiis apponūtur·CCxxiii·

Quid cōprehenditur sub dictionibo spirituale et temporale CCCii·

De regulis iuris Rubrica

Ieius rei geste nōie suo cū hoc sciunt cōtradixit·deinde intervallo tēporis adhibito ratifica unt Queritᵉ an ista ratificatio aliqd operetur·de materia in·c·ratihabitionem al' ratum de regul' iuris li·vi· CCxxxviii·

Explicit tabula super disputatiōibus q̄ombus et consiliis domini Frederici de Ser decretoꝝ excellentissimi doctoris Deo gracias Amen·

OMINI nostri Ihesu xp̃i nomine eiusq matris sanctissime Marte uirgis gloriose suffragijs inuocatis· Incipiũt qõnes disputate· Consilia redditaad consultationes responsa interdũ allegando sed ut plurimũ consulendo· ac collationes habite cum iuris utriusq doctoribus per dominũ Fredericũ de Senis decretoꝝ doctorẽ in diuersis studijs et maxime perusino Et licet ex ordine et dispositione ipsoꝝ posset quis de priori tate et posteriortate tẽporis sumere argumentũ hoc tamẽ cessat in eis quia prefata sine ãnotatione tẽm scripta fuerũt Et quia de eis uelut sparsim et in cedulis scriptis nullam uel modicam utilitatẽ sentiebat scriptoꝝ Ideo eas et ea quotas ponendo ut possent facilius inueniri indifferenter et ꝓut occurrebant scriptori tradẽdo· fecit in unũ uolumen redigi aliquas licet modicas apostillas et additiones faciendo ꝓut etatis ꝓgressu et experientia casuũ didicit que omnia correctioni et reformationi patris et domini sui Io· an· ilustratoris iuris canonici intelligantur esse submissa Additiones quoq et apostille prediẽte cũ dictionibus super quibus cadunt post finẽ cuiuslibet consilij qõnis et responsi seu collationis ordinate Sub quotis per lras alphabeti ponẽtur·

Questiõ disputata per dominũ Fredericum de Senis decretoꝝ doctorẽ in studio paduano·

D epõm et capitulũ cõiter tinet collatio prebẽde uacãtem prebendam epũs cũ uno uel duobus de capitulo confert uni totũ illud capitulũ confert alteri Modo quentur nunqd aliqua collatio ualeat istoꝝ et que Arguitur primo qꝫ ualeat collatio facta per epõm Certũ est qꝫ in collatione huius prebende epũs habẽs medietatẽ totius iuris collationis Nam ipse habet unam partem ꝓ se et capitulũ aliam Hoc ꝓbatur· e· d inpu· et al· sub· l· fi· et ibi de hoc· ff· de heredit· instit· l· ti eris fundi et· l· interdũ sedu responso et l· si liber homo· ꝯ· tictus et de le· i· l plane primo responso et de usufru· acc· l· si qs et inde quod ibi nõ· in glo· fi· Hoc presupposito arguitur quotiẽs aliquid competit aliquibus illud obtinent quod fit a maiori parte illoꝝ de bis que fi· a ma· ꝓ· ea· c· i de bis que fiũt a pre· siue con· ca· e· i· ff· ad munici· l· qd maior cum suis similibus Sed illa regula fallit interdum in casibus nõ· ff· cõi diui· l· sabinus Sed hic epũs habet cũ uno uel duobus canonicis maiorẽ partem collationis ergo ualet collatio ab eo facta Preterea dicit lex qꝫ quando creditores tractant de remittendo partem debiti debitori et hinc inde fit par cumulus debiti tunc obtinet qd fit a maiori parte creditoꝝ· ff· de pac· l· et fiũ et· l· se· que quidẽ remissio idem ẽ qd donatio ut· ff· de calump· l· gnettam extra de testi· ueniens· i· cũ similibus Sic est in ꝓposito nam cũ hic tractemus de collatione que idem est qd donatio ut d donati· c· ꝓterea de concess· preben· quia de offi· unica· c· ultimo· li· vi· quod tamẽ intelligi debet ut nõ· de preben· c· relatum Dicemus ualere qd fit ab epo cum uno uel duobus canonicis et tenere quia hic ẽ maior cumulus debiti· i· ptãtis conferẽdi Nam est hic medietas et uox unius uel duoꝝ tum quia hic maior pars ex parte epi Nam ipse est una pars et totũ capitulũ representat aliam licet in capitulo sint plura capita ut· ff· de pac· l· si plures cũ similibus Et quia epũs habet hic unũ uel duos secũ canonicos tamẽ dato qꝫ hic inde essent omnia parta iudicandũ est ꝓ eo qꝫ est in dignitate ut ibi dicitur Ad ad facit· e· quibo· ce· post· l· fi· Pretẽa siue dicamus qꝫ ista collatio sit diffinitiua siue interlocutoria siue obtineat ium sententie ut in decreto interposito a decurionibus siue sint iudices ordinarii siue delegati siue arbitri semp ualet qd fit a maiori parte ut patꝫ ff· de re iudi· l duo ex tribus de arbi· l· si inter tres et· l· se· et d aff· dele· l· cãm· ff· de tu· et cu· da· ab his

l·ubi absunt Sed hic est mator ps ex par
te eps ut patet in iuribus allegatis in pri
mo argumēto ergo 2ē· Preterea dicit
canon q temerariū est recedere a capite
suo·xi·di·qs nesciat et·c·nolite· ad idē
de prescrip·cū non liceat Sed eps cum
capitulo suo facit̄ unū corpus cuius cor
poris caput est eps et sic capitulū debz
sequi sententiā eps ne de temeritate ar
guatur maxime quia presumendū est ꝓ
sentēta et iudicio epi ubi contrariū nō
apparet extra de ꝓbaē· post cessionē· xi
q·iii·cure cū similibus Vnde dicit lex q
si hōis caput est sepultum in uno loco et
alia pars corporis in alio loco q locus ille
religiosus est ubi est caput·ff·de reli·et
sump·fu·l·cum in diuersis Item accesso
riū debet sequi naturā principalis ut de
re·iuris·c·accessoriū·li·vi·cum suis con
cor· sed eps est ut principalis et canōici
sunt accessorii ut dicta·l·cum i diuersis
ergo 2ē Preterea ad hoc optime facit
quod nō·de rescrip·pastoralis in glo·hic
uero statur in fine Nam ibi dicitur q si
hinc inde sit par numerus iudiciū·i·iuris
dictionū et unus de una parte trahit se
ad altam tūc dicitur q stabitur iudicio
maioris partis sic est hic Nam hic epus
habet tot uoces quot capitulū Igitur si
epus habet unam secū de uocibus illoꝝ
qui sunt in capitulo habet secū matorē
partem et idem posset attēptari et dici
in casu iuris nouissimi de iure patro·c·ii·
Nam si ex uno patrono·x·sunt heredes
et ex alio unus tantam uocem habet ille
unus quantam illi omnes Quid ergo si u
nus ex illis·x·cum illo unico herede cōcor
det ꝓsentādo unū et illi nouē presentēt
alū certe argumēto eius quod nō·in dcō
c·pastoralis·uidetur potior presentatio
facta ab illis duobus Et de hoc uidetur
casus extra de elec·scriptū Nam ibi dici
tur q si ꝓcuratores prelatoꝝ uel eccle
aīe cōuentualiū qui representabāt uoces
xvi·cum aliis canonicis et·vii·prepositis
facit̄ duplo matorē numeꝝ q electores
plebani 2ē·ita et in proposito Ponamus
q in capitulo sint·xx·canōici epus habz
tot uoces quot sunt ibi canōici Igitur si
potest habere unam uocem de illis·xx·se
cum habet·xxi·uoces et per consequens
matorē partem Et hoc etiā declarat Ho
stī·ibi ponendo exemplū tale Ecce in col
latione unius beneficii quidam prelatus
habet tertiam partem collōis Clerus cui
tatis habet aliam tertiam et capitulum
aliam tertiam dum tractatur de collōne
facienda quidam de capitulo etiquidā de
clero consentiūt cum prelato Qbi gratia
xx·ꝑsbiteri sunt cum clero et·xx·sunt
canonici in ecclesia modo octo uel nouē
de clero et totidē de capitulo cōsentiūt
cum prelato in unū et omnes alii tam de
clero q̄ de capitulo consentiūt in alium
queritur quid iuris Et dicunt ipsi q de
bemus uidere ubi est mator numerus et
sic innuitur q electus a prelato prevalet
Nam habet iste prelatus de·xl·uocibus
xxvi·uel·xxvii·et hoc ibi nō·i prin·sede
columpne Qbsu sed quid in hoc casu 2ē·
Quid plus ipse Hostien·ponit ad Irām
qōm istam extra de concess·prebē·postu
lastis in medio sede colūp·ibi hoc ubi ar
chiepus uocem habet in canonicis 2ē·Nā
ibi dicit q epus habet tantū quantū to
tū capitulū si hz secū unū uel duos ex ca
nonicis obtinebit allegat de testa·requisi
sti·ꝯ·si uero illud·ubi dicitur q epus tan
tum percipit de obuentionibus quantū
totum capitulū allegat etiā quod legitur
et nō per eum de rescrip·pastoralis de e
lec·scriptum In contrariū uidetur ubi
alicuius consensus de necessitate cōside
ratur si fit sine eo nisi agitur·lxiii·di·2
obeuntibus·lxvi·di· porro·e· de testa·
si unus et nō·de offi·dele·c·cām matri
monii Sed collatio facta est hic p epm
sine consensu capituli cuius consensus de
necessitate requirebatur et cōsideratur
igitur ualere non debet Quod autē eius
cōsensus sit de necessitate habendus pa
tet quia quociens aliquid non insolidum
competit duobus unus sine alio nihil age
re potest Exemplū in duobus ꝓcuratori
bus datis non insolidū extra de ꝓcur·c·
si duo in prin·li·vi· Idem in duobus de
legatis uel arbitris datis non insolidū ex
tra de offi·dele·cām matrimonii et·c·u
no Idem in duobus executoribus testa
menti ubi testator hec canit de testa·c·
ii in fi·li·vi· Item in duobus habentibus
constituere aliquem officialem de offi·
archid·ad hec in fi· Idem in casu nostro
scz quando ad duos cōr spectat collatio
ut nō·de cōcess·preben·si capitulo in gl·
quero circa finem Vnde cum hic non fu
erit consensus capituli non ualet collatio
nam consensus unius cōsensus nullius de
elec·quorundā in fi·li·vi·nam ibi dicitur
esse capitulū ubi est totū uel mator pars
de his que fi·a ma·p·ca·c·i· de elec·cum
inter canonicos·ff·ad municiꝑ·l·q ma
ior d tu·et eu·da·ab his·l·ubi de decre·
ab or·fa·l·ii· sed hic non fuit totum uel
mator pars capituli Preterea si epus te
netur habere secum totū capitulum uel
maiorem partē quādo habet maius ius q̄
capitulū multo fortius tenetur habere se
cum totum uel partē matorē capituli cū
equale ius habet cum capitulo Sed uideo
quando epus habet conferre beneficiū de
cōsensu capituli debet habere secum to
tum capitulū siue necesse habz habere se
cum saltē matorem partē capituli ut nō·
ne se·ua·c·i·li·vi·circa prin· Et est casus
de his que fi·a ma·p·ca·c·tua nos multo
fortius ergo quando epus habet par ius
cum capitulo in collatione beneficii Et ad
hoc possunt allegari multa iura in quibus
aliquid debet fieri cum cōsensu uel de cō
sensu alicuius ubi necesse est habere cōse
sum totius uel maioris partis capituli de
his que fi·a prela·c·i ii·et·iii·et per totū
ti·de dona·pastoralis·xii·q·ii·sine excep
tiōe cum similibus Sed ꝓba q sit matius
ius habere cōferre cū consensu uel de con
sensu q̄ habere conferre cōiter·pbo per
c·unū ne se·ua·li·vi·Nam epo defūcto
qui habet conferre de consensu capituli
nō succedit capitulū et tamē quādo cōi
ter collatio spectat ad utrūq ut ibi Nā
tunc·s·quando collō spectat ad utrūq
pars unius agrescit alteri sicut in comūc
tis dicimus·ē·de cadu·toll·l·una·§·pro
sedo de quo ibi nō·et·e·l·§·in primo et
ff·dele·ii·l·si ticio rei et·ff·dele·iii·l·re
comūcti et de uar·sig·l·triplici Vnde
quādo aliquis debet facere aliquid de cō
silio uel consensu alicuius ille cuius consē
sus requiritur non dicitur facere sed fa
cienti consentire sed et in alio casu quili
bet dicitur facere ut patet in eo qđ legi
tur et nō·de elec·cum in ueteri Et alibi
dicitur agentes et consentientes 2ē·de
offi·dele·c·i· quasi dicat Aliud ē facere
aliud est facienti consentire ut·ff·de ꝟo·
sig·aliud est uendere Et si oppones de
l·si quis tecto·ff·de usufruc·acc·et dele·
primo·l·tecto·§·ntāl et·l·si quis inquil
nos In quibus dicitur q non refert an di
catur illi et illi cū illo an dicatur illi et illi
ergo non refert an epus et capitulū an
uero epus cum consensu capituli habeat
conferre Respōdeo ibi uerbū legatis re
spicit quemlibet legatarioꝝ hic uero uer
bum cōferre dirigitur tantū ad epm ut
patet in·c·unico ne se·ua·hinc est q quā
do ꝓlatus nō uult litigare principaliter
de re ad se spectāte prelatus ipse ꝓcura
torem constituit et capitulū cōstitutiōi
consentit de ꝓcura·c·i· et solet recitari
et notari de rescrip·edocen Vel dic q li
cet regulariter non differant uterdū ta
men differūt quando unū habet naturā
accessorii et aliud habet naturā principa
lis ut·ff·d fun·instru·et instru·le·l·fi·
et de pecul·le·l·i·et·ii· Vel dic q licet
non differāt copula et 2 cum nūquid ista
differunt de et cum consilio uide de re·
iuris nullus ex cōsilio in mercu·li·vi· Et
dicit Io·an·q non differunt ut ibi diffe
rūt tamē et 2 de Preterea est quasi ca
sus de his que fi·a prela·ea noscitur Nā
ibi loquitur quando ad utrumq spectat
collatio ut ibi nō·in glo·fi·per Ber·et ho
stī·et de sup·ne·prela·c·fi·et quādo re
quiritur ibi q totū uel maior pars capitu
li consentiat Sed tamē quedam alia glo·
innuit q ibi spectabat presentatio ad ꝑ
latū de consensu capituli ut nō·de elec·
cum ecclesia uulterana Sed Ber de hoc
non curabat qua forte non putabat dif
ferētiam esse inter illa ut patet ex Qbus
suis in·c·cum ecclesia in glo·et bene·Qdo
dico Vbi glo·ponit ꝓ eodem simul habe
re conferre uel de consensu alicuius Pre
terea dictum est in iuribus in contrariū
allegatis q capitulū gerit uicem unius ꝓ
l·si mūcipes q cuiuscq uniuer·no·de re
rū diui·l·in tantū·§·uniuersitatis de in

tio·sed si heres·§·qui mãmittitur·ff·de da fideicõ·mortuo Ista enim sunt nõia turis ut de bo·pos·l·m·et de sen exco·c romana·§· in uniuersitatẽ li·vi· sicut dicitur unũ legatum legato·peculio grege uel argento licet ibi sint plures res et plura cropora ut·ff·dele·ii·l·quotiens et·l· grege Ad idem de excep·rei u·l·argẽtũ §·i·cum similibus Sed in caũ nostro eps nõ habet istam personam que simul cum eo habet conferre licet aliquam partem habeat ex illa persona Nam ex isto solo non est ius capitulũ alius extantibus et nõ priuatis iure eligendi Nam priuatis iure eligendi ideo dico ne obstet qđ habetur ff·cp cuiusq uniuer·no·l·sicut in fi·Et nõ·de postul·gratum·et ne se ua·c·i·li·vi·et de eta·et quali·c·ii·in cle·Nec obqđ dicitur in·l·uulgariter in prin·ff·de furtis et de acquiren·pos·l·possideri in prin·ubi per partem uidetur iudicari de toto Nam illa loquntur de cõnexi· et in sepabilibus et cõtinuis siue contiguis Capitulũ uero est corpus habens partes distinctas et sepabiles et potest colligi hec solutio extra nõ·per Ber·et hosti·de p̃ scrip·auditis Et corroboratur illa solutio per iura nouа de sen·ex·si ciuitas de con se·ccc·uel al·c·uno de preben·quia sepe et capitulũ antepenul·li·vi·Item potest respõderi ad·l·uulgariter qđ non obstat namibi diffinit fur tum non cõmitti in totũ ex contractione partis Item·l·possidere nõobstat nam per partem nõ possidet quis totũ ubi alius partẽ aliam occupauit ut ibi nõ·et hoc totum contradicebat uoluntati ep̃i Vnde non põt dici ep̃m per unũ uel per duos totũ capitulũ sibi quesisse Preterea potest probari apte per·c·unicũ ne se·ua·li·vi· dicitur enimibi cp̃ sibi ad ep̃m et capitulũ ptinet collatio pbẽde suspenso capitulo uel singulariter excõicatis singulis de capitulo 2ẽ·Innuit ergo cp̃ ubi capitulum alias nõ est suspensum uel excõicati non sunt singuli necesse esset totum capitulum aut maiorem partem cõsentire Preterea dicit Hostien·cp̃ ubi duo requiruntur copulatiue non sufficit alterum adimplere·ff·de aer·obli·l·si quis ita stipulatus fuerit in principio et de condi·indebiti l·i·ac in casu nostro collatio prebende spectat ad utrũcp̃ per copulam et·ergo non sufficit per alterum adimpleri·i·p̃ alterum tantum·uel ab altero tantum· collationem fieri· Item ad questionẽ nostram facit·e·de ser·rei·pub·manumis·l·i·Itẽ in hac sen·uidetur hosti· de his que fi·a prela·c·quanto super x̃obo sanctis partis in secunda solutione contrarii·s·in solidum ad capitulum Solutio per iura proxima allegata dico neutrius collationem ualere de consilio Io·andr· excellentissimi decretorum doctoris q consultus a me per litteras breui uerbo ostendit michi dicens inter alia et licet opinio hostien·narrata in·c·postulastis de concessis prebẽ·posset impugnari 2ẽ· Hanc solutionem approbat Io·an·in nouella de appellationibus a collatione·li· vi·ubi facit mentionem de hac questione unde cp̃ nõ·hosti·de excess·prela·c·i· de·x̃o·signi·cum clerici Ad contraria etiam unica est solutio quia loquuntur quãdo ius aliquid ad aliquos spectat nõ ut ad collegium sed ut ad singulos quo casu numerantur capita ius habentium 2ẽ·Sed in casu nostro episcopus ẽ unus et capitulum est alius· Item non ob·c· scriptum de elec·quod·c·innuit cp̃ ubi universitas aliqua habz eligere cũ aliquo numerantur uoces per capita singulorum Nam ibi nõ habebit eligere universitas ut universitas· sed ut singuli pro ecclesiis suis·ut ibi nõ·per glo·et hosti· Itẽ dato cp̃ universitas ut universitas habeat eligere adhuc potest fieri cõputatio uocũ p capitula nõ respectu illius cũ quo universitas habet eligere·sed inter se sicut dicimus·ff·de heredi·instit·l·inter dum cum cõcor·ibi positis Nam ibi fratres filii respectu coheredis reputant unam personam inter se uero diuidunt hereditatez sedm capita et ita hic in·c·qđ eligere habet simul cum ep̃o et sic debz intelligi id quod Hosti·nõ·in·c·scriptũ ubi formatistã cõm Pone cp̃ in electioẽ ep̃i quidam ep̃us habet tertiã partem electionis Clerus ciuitatis aliam tertiam Canonici ecclesie cathedralis aliam tertiã fiũt diuerse electiones quentur quid iuris dicit ipse cp̃ debemus cõputare uoces et ille qui plures habet obtinebit sed tu intellige hoc ut fiat computatio uez̃ est inter se x̃obi grã Quidam prelatus habz tertiam partẽ Canonici ecclesie cathedralis altam tertiam partem qui sũt·xx·numero modo factis electionibus prelatus cum·x·canonicis et·x·capellanis unũ eligit et alii aliũ certe obtinet electio a prelato cum·x·canonicis et·x·capellanis facta Nam prelatus in ista electione habet unũ trientẽ illi·x·canonici respectu sue partis habent meditatẽ respectu sui trientis et illi·x·capellani respectu trientis habẽt quartam partem trientis et si bene scias computare habebis septẽ uncias et per consequẽs maiorẽ partẽ electionis ac ubi clerici et capellani ciuitatis non faceret partẽ quotam in electione sed ut singuli admittentur ad electionẽ cũ canonicis ecclesie cathedralis tunc tantũ ualz uox unius clerici siue unius capellãi quam tũ uox unius canonici de elec·c·cumana·

In x̃pi nõie amen Infrascripta est qđ disputata Senis per dominũ Fredericum de Senis decretoꝝ doctorem Anno domini·M·ccc·xxii· de mense marcii·

Secunda

Tatuto episcopi Senensis·cauetur cp̃ quicunq̃ luserit ad azardum sit excomunicatus Quidam subditus ep̃i in dyocesi Senen·in loco tamen exempto lusit·Queritur nunquid sit excomunicatus Et arguitur primo cp̃ non quia extra territorium 2ẽ· extra de constitu·li·vi·ff·de iurisdi·om·iu·l·fi·cum similibus·Item cum episcopus non posset ibi pro tribunali sedere nec cohertionem aliq̃ exercere uel penam imponere·ut d offi·ordi·cum episcopus·li·vi· et facit cp̃ ibi nõ·arebitdi·in uerbo exẽpto· ergo nec lex ep̃i ibi sedere nec ligare poterit quia ista uidentur paria sententia hominis et sententia legis·ff·de manumiss·l·seruus hac lege·e·de cõta leg·i·i·et de re alt·l·ultia·Et qua metus agitur cũ lege q̃ cum homine seu ministro legis·ff de arbi·celsus ad idẽ de temp·or·c·iii· in fi·li·vi·et eodem li·de priule·c·i·et c·auctoritate 2·c·si papa·§·idem est d decr·c·ii·ad fi·eo·li·de offi·ordi·c·fi· quod legitur et nõ·de offi·le·nouit·xi· q·i·nec q̃q̃ elemen·de fo·compe·c·i·in prin·et·c·constet de re iudi· pastoralis ad idem·e·de epis·et cleri·nulli·§·cp̃ si uel· Preterea si iudex secularis non potest reddere ius in ecclesia q̃uis sit infra suum territoriuz·ita nec episcopus uel eius constitutio in loco exempto q̃uis sit infra suam dyocesim Ad hoc d in mu·ec·c·decet li·vi· Itez uidetur casus in prealegato·c·i·de priule·li·vi·ibi in loco exempto cõmissum Preterea in loco exẽpto a iure inpune iudici uolenti ibi sedere non paretur·ff·de arbi·si cũ dies §·sed et si in aliquẽ ergo nec in exempto ab hõie uel quocunq̃ alio mo quãuis utro biq̃ sit talis locus infra territoriũ iudicãtis In contrariũ arguntur ecclesia exẽpta intelliguntur exempti canonici clerici et cõuersi eiusdem ecclesie non tamẽ prohibiteri prochiti qui alias subsunt ep̃o d priule·per exemptionẽ li·vi· Preterea ad hoc ne cõmissum delictũ in loco exẽpto possit puniri ab ordinario loci requiritur cp̃ sit cõmissum ab hõie exempto et sic intelligitur·c·i·de priule·li·vi·quod fuit allegatũ pro contraria parte sed in qõe nostra non est sic Preterea ep̃us solus est iudex in sua dyocesi extra de fo·compe·c·cũ contingat cũ mille similibus et in ea statuta penalia facere potest de ma·et obe·c·si quis de conse·di·iii·c·i· Sed ludens in loco exempto ludit in dyocesi statutentis·ergo ligatur pena Qd autem locus exemptus sit infra dyocesim nulli dubium de offi·ordi·cuz ep̃us li·vi·et si non esset in dyocesi non essz necessaria exemptio de priule·si papa e·li·Nec est uerum cp locus exemptus sit quedã dyocesis per se·Nam si hoc est uerum ad hoc ut episcopus posset ibi sedere pro tribunali·debet requiri licẽtia iudicis loci exempti qui nidetur esse papa·uel eius legatus ut in·c·auctoritate de priule·li·vi·sed hoc est falsum Nã solus abbas dat licentiam ibi sedẽdi ut·

xviii·q·ii·ĩnfoso Item talis exẽptus non posset se subicere ordinario loci sine licẽ tia pape uel legati ut de fo·compe·signi ficasti et tamẽ contrariũ nõ·de offi·le·i·et ad idnm qđ nõ·de sen·ex·de mo ralibus et qđ nõ·Archi·de temp·or·c· un·in fi·li·vi·dum dicit suo iure Ad·t· Item certum est q ep̃s florentinũ nolẽ tem uitare excõicatum ab ep̃o Senensi Ep̃us senen·non potest cogere uel pũre quod tamẽ faceret Senen·ep̃us si exẽp tus i sua diocesi talia faceret ut ꝓbatur ex his uerbis simulatis de priuile·c·cũ et plantare·§·excõicatos et·c·ad hec et c·auctoritate li·vi·i·eo·ti·c·ep̃oꝛ Io mo·et Archi·hoc tenent secm Io·an·ibi et Paulus de sen·ex·c·i·in cle·tenent cõ trariũ Preterea si locus exemptus di ceretur territoriũ per se et non esset de diocesi ep̃us non posset ibi sedere mu tis subditis etiã de uoluntate prelati illi us loci ut nõ·xi·q·i·si quis q̃ per Archi· et in clemen·de fo·compe·c·unico·§·est dem in glo·i·sed contrariũ est uerꝫ solo prelato loci exempti id pmittente ut in dicto·c·ĩnfoso Item si uerꝫ esset q locus exemptus esset territoriũ per se nũquã ipse locus uel delinquẽtes ibidem recide rent in iurisdictione ordinarii Nam dio cesis florentina uel ibidem delinquentes nunq̃ recidẽt in potestatẽ uel iurisdicti onem senẽ·ep̃i Secus si est de exempto et delinquẽtibus ibidem ut de berett·c· ad abolendũ đ priuile·c·i·et·c·ep̃oꝛ li· vi·et in consti·cle·de sup·neg·prela·c·i· de statu reli·c·ii·de priuile·c·ii·eadẽ cõ stitutione Preterea si rõe delicti non possẽ cõueniri coram ordinario loci ergo nec rõe contractus initi in loco exempto qua contractus et delictum quo ad hoc equipantur ut de priuil·c·i·li·vi·sed hoc est falsum Nam rõe cõtractus alias initi potest quis cõueniri coram iudice domicilii de fo·compe·c·fi·Item secm hoc non esset dna inter exemptũ et nõ exemptũ eum tamẽ contrariũ colligatur ex·c·i·de priuile·li·vi· Ad·ii·Item seqretur ab surdum hoc q delinquens in loco exẽpto si prelatus loci exempti nõ haberet iuris dictionem ep̃alem in loco semp esset cõ uenẽdus coram papa uel legato et secm hoc ex difficultate conuentionis semp re manerẽt crimina impunita Cõtra illud de sen·exc·ut fame et·l·ita uulneratus ff·ad·l·aquil·cũ similibꝫ Et esset hoc cõ tra cõem opinionẽ et modũ loquendi qui habet q ep̃s punit delicta in sua diocesi cõmissa nisi delinquẽs sit exemptus sed iste nõ est exemptus ergo aẽ ut de sup· neg·prela·c·ii·et in sepe allegato·c·i·de priuile·li·vi· Preterea ille delinquẽs in loco exempto dicit se non excõicatũ hoc enim dicere oportet ex priuilegio exẽp tionis sed quomõ põt iste se defendere uel tueri priuilegio sibi non concesso non enim potest qs sibi ius tueri allegare uel de iure tueri exẽpe ut nõ·ff·fam·ber· l·et consequẽter Et nõ·Hosti·de dona· ĩter ui·et ux·et si necesse·facit đ priu· sane de re iuris q̃ a iure et·c·qđ alicui li· vi· Ad·iii· Preterea generale priuile giũ ecclesie perditur per delictum nec po test delinquẽs allegare priuilegiũ eccle sie de imu·eccle·c·ult·Ita et hic nõ potent allegare priuilegiũ exemptionis ad hoc đ sen·ex·romani·ii·responso cum glo·po sita sup uerbo subiectos Ad idem quod nõ·Io·an·in cle·de fo·com·c·uno in glo· quia nõte Istam cõm disputauit olim do minus Marsilius in studio bononien·et ista fuerũt uerba sua inter alia Omnes excõicatos absoluendos per ep̃m loci ga et si in loco exempto quis delquerit ni hilominus est subditus ep̃i loci et đ sua iurisdictione et de sua diocesi et metus diocesi ubi quis deliquit uel habꝫ domici lii uel ubi inuentur ꝓpter delictuꝫ altbi cõmissum puniri potest·e·ubi de cri·agi oportet·l·i· et si est graue delictum est per iudicem domicilii remittendus ad iu dicem delicti in aũt·ut nulli tudi·§·si ue ro qs comꝑhensoꝛ coll·viii· Ad·iii· Michi Frederico uidetur p iura ultimo allegata eũ excõicatũ esse Restat respon dere ad cõtraria et primo ad·c·ii·de cõ sti·li·vi·cum suis concor·Dicendũ est q loca exempta licet non sint de iurisdicti one dioceseos sunt tamẽ in territorio ep̃i dioceseos ut ꝓbat decre·cum ep̃us de of fi·ordi·li·vi·et si non esset de dioceseos et in dioceseos frustra ipetraretur priuilegiũ exemptionis Ad decre·cum ep̃us ubi dicitur q ep̃us non potest ibi sedere aẽ et q sentẽtia iuris et sentẽtia bõis sunt paria Respondeo q sicut ep̃us ꝓcessus suos ibi facere non potest ita non potest ibi legem condere quia condere legẽ est de iurisdictione et in hoc sunt paria sed sicut ep̃us existens in loco nõ exempto potest subditũ suũ in loco exempto exis tentem excõicare ita lex ep̃i ibi condita ubi potuit condi ligat subditũ condentis delinquentẽ in loco exempto Omnia alia iura que allegãtur p illa parte Ad·v· Dicũt q in loca exempta uel in bõies ex emptos ep̃us non habet iurisdictionẽ et in hoc non contradicũt non tamẽ negãt q in subditũ ep̃i existẽtem in loco exẽp to ep̃us posset ꝓcedere quod ꝓbatur p iura allegata p parte mea Prosista parte facit qđ determinat do·Cynus de pisto rio legũ doctor in studio Senen·in qone que incipit Rector ciuitatis· et qđ defe ctuose allegatũ est et ad cõtraria respon sum ibi plenius unde et quere

Sequũtur apostille p̃cedentis consilii et questionis·

Suadis et quodnõ·Io·an·de sen·ex· religioso in nouella li·vi·additio

Sequeretur·non sequitur nam licet statutũ liget in loco exempto nichilomi nus rõne domicilii potent puniri ab ep̃o per ius cõe ut nõ·Io·an·in·c·ii·de cõsti· li·vi·in nouella·

li·vi·qđ potest quis allegare ius tercii nõ·plene p Cõpo·de rescrip·c·mãdatũ·

Coll·viii·tenet Io·an·cõtrariũ de cõ sti·c·ti·li·vi·in nouella additio·

Exempta·licet sint loca exempta dio cesis uel in diocesi non tamẽ sequitur q sint de diocesi ut in cle·de priuile·c·ar chiep̃o·§·simili modo la·

Questio Frederici disputata Sensis Tertia·

Nõie domini amen Quẽ sto talis est nũquid ecclesia prochialis debeat sibi impu tare in portionẽ canonicam q̃ minus debita portione relictũ est sibi a defuncto alibi q̃ in ecclesia prochiali se pulto uel si relictum est quantũ sufficit ad quartam nũquid illo relicto p quarta debet esse cõtenta Et arguntur primo q sic dicitur in iure q ecclesia prochialis debbet habere tertiam ptem sui iudicii ut extra·de sepul·c·i·ad idẽ e·ti·c·ii·ibi omniũ reꝫ et·c·de bis ibi de bonis suis· et·c·cum super ibi testõ et·e·ti·c·ii·li· vi·ibi canonica portio et·xiii·q·ii·§·sed aliud ad finẽ·§·ibi que xp̃us testator q̃ omia iura generaliter et indefinite dicũt portionem dari debere de bis que testor reliquit pro anima sua igitur si testator ante mortem suam usus ꝑcepto decre· i·de sepul·omniũ reꝫ quas p anima sua relinquere intendebat quartam ecclesie prochiali dimisit contẽta debet esse nec ulterius molestare alia relicta et hoc põt comprehẽdi ex uerbis hosti·in·c·i·super uerbo censemus et sup uerbis domini no stri·xo·sed quare et in fine·c·xo·primũ est et·e·ti·c·ii·super uerbo dispõe ibi in quit enim Licet contrariũ posset colligi ex uerbis suis·e·c·ad finem super uerbo pticipatus nouit et sup uerbo conditio Preterea ecclesia equipari uidetur filio ut de ꝓba in presentia et·xiii·q·ii·§·sed aliud ad fi·et·c·se·et·xvii·q·iii·c·fi·et ibi declaratur in glo·dũ ibi allegatur·e· de inoffi·do·l·si totas Sed uideo q si fi lius habet quartam uel minus quarta nõ agit querela imo agit ad supplementũ đ inoffi·te·cum q̃ritur·l·o imodo et·l·quo nã et·l·si quando·§·generaliter et·l·se· qua iudicii defuncti approbasse uidetur ff·e·ti·l·si pars·§·i·et·l·penul·et·l·paꝑ §·si conditionẽ licet sup hoc olim fuerũt diuersa iura per id quod nõ·ff·eo·ti·l·nã et his Preterea si tu etiã diceres q ec clesia equiparetur patri et matri qđ dici potest ut extra đ sum·tri·et fi·ca·c·ii· in fi·et de priui·c·ii·li·vi·vi·q·i·infames cum similibus·adhuc uidetur q exquo ẽ eis aliquid relictũ non possent agere que rela qđ possent si esset exheredati sicut filii·ẽ·de inoffi·te·l·cum filiũ et·ff·eo· ti·l·patri filii et·l·se· Preterea eccle sia potest equipari patrono Nã cũ ante

baptismū receptum essemus seruꝰ a sub
dito eterne pene per baptismū receptum
in ecclesia sumus liberati et sic tanq̄ iuste
mūmissi possumus spūaliter dici liberti
ecclesiaꝫ ad hoc de cōse·di·iii·c·i·ii·et
iii· Sed hic ego credo q̄ in portione debi
ta patrono in bonis liberti cessat contra
tabulas si aliquo mō consecuti sunt por
tionem suam uel si minus relictū est eis
non habēt istud tanquā preciputi sed im
putant in suam quartam·ff·de iure pa·
sine·§·excluditur et debo·h·l·etiā·§·
tociens et·§·si data et·l·et si in fi· et in
l·se·ad idem·ff·de bo·pos·cōtra tabu·l·
ii· Preterea et si nullo predictoꝝ mo
doꝝ ecclesia succedit in ista quarta sed
altas quodam alto iure spāli utputa sicut
uxor indotata et egens que admittitur
una cū liberis usq̄ ad quartam partem in
bonis mariti adhuc legata et fideicōmis
sa computantur in ista quarta ut patet
ē·unde uir et uxor aute·ibi posita et dī
exhi·et intro·re·ad fi· Preterea si di
catur q̄ ista quarta sit debita ecclesie p
rochiali ꝓpter onera que sustinuit multa
incōpensatione oneriꝫ et iniurie nullus du
bitat q̄ pro ea parte pro qua satisfactū
est hiure iniurie ecclesia prochialis non pōt
ulterius agere quia solutione eius qđ de
betur cē· Quod aūt hec quarta debe
atur potius in recompensatione iniurie q̄
ex aliquo supradictoꝝ modoꝝ patet na
dicūt doc·q̄ si aliquis sepeliatur in eccle
sia prochiali et ibi nichil relinquat·alis ue
ro ecclesiis multa relinquit non tamē de
illis relictis potest ecclesia prochialis pe
tere aliquā portionē et hoc tenet Ray·
in sūma et pe·de sa·ē·ti·de his Et ab
bas hoc innuit Tollitur igitur hec iniuria
transactione a iure inducta quēadmodū
tolleretur trāsactione et·e·ti·c·i·pecca
to hōis·ff·de iniur·non solum·§·i·Nam
et iniuriam facit pater filiū exheredādo
quam iniuriam uolunt lex compensare p
quartam bonoꝝ testatoris cuius quarte
partem recipiendo uel alias approbando
iudicū defūcti cessat talis iniurie perse
cutio·i·querela inofficiosi testamenti et
agitur ad supplementū·ff·de inoffi·te·
l·iii·et·l·ulti·et·e·ti·l·oio et·l·quoniaꝫ
cum similibus Preterea posito q̄ ista
quarta quasi debitum petatur cum com
pētatione fieri uoluisse in dubio uidetur
testator pro cōcurrenti quātitate ut po
tius uideatur uoluisse soluisse q̄ donasse
ne dupici prestatione simili oneretur he
res ar·ff·so·ma·l si cum dotem·§·si pa
ter·ff·dele·ii·l·cum pater·§·qui dotale
a de do·prele·l·iii·in prin·et·l·penulti·
Item in dubio potius quis p̄sumitur uel
le mutuū contrahere q̄ donare quia in du
bio nullus p̄sumitur iactare pecuniā suaꝫ
ad hoc·ff·si cer·pe·l·cum quid ad idem
ff·de ꝓba·l·cum indebito et·ff·de solu·
l·i·cum his que continuātur Nam licet
regnere de contractibus ad testamenta
ff·de pig·ac·l·nō est et de alimen·la·l·iu
cius et nō·glo·iusti·dele·fu·ca·tol·in fi·
Istam partem tenet Hostien·in sūma dē
sepul·§·an sit licitum in·ii·colūpna·Xo·
quid si reliquit Sed Goff·tenꝫ cōtrariū
s·q̄ nō computetur Pro ista secda parte
facit quod nō Archi·xvii·q·v·c·iii·et p
Io·an·in·c·super cathedram ad finē sup
uerbo integre In contrariū uidetur q̄
non debeat computari in quartam primo
per decre·super cathedram·§·huiusmōi
ubi aperte dicitur q̄ de relictis fratribꝫ
debetur quarta ecclesie prochiali non di
stinguens an aliquid sit relictum ecclesie
prochiali uel non Ad hoc factū expositi
ones omnū doctoꝝ·ā·e·c·i·Nā q̄uncp
illaꝝ opinionū sit uera an dē relictis factis
quibuscūq̄ ecclesius an de relictis factis
illi ecclesie ubi corpus est sepultum debe
atur quarta tamē omnū expositio iboe
cōcordat qđ de relictis alibi q̄ in ecclesia
prochiali debetur quarta non distinguen
do an aliquid relictum fuerit ecclesie p
rochiali an non Item ad hoc uidetur esse
casus de testa·requisiti in fi·et·e·ti·e·
officii ubi dicitur q̄ dī illo qđ simpliciter
relictum est cē·et iura que ibi inducūtur
per glo· Preterea iste due ecclesie q̄si
filie succedunt hiue defuncto de ꝓba·in
presētia Sed in diuisione hereditatis nō
uentūt prelegata ut·e·de coll·a patre·l·
filiam cum similibus ergo nec hic licet cō
tra colligatur·ff·e·ti·l·i·§·si emācipatō
sed ibi tollitur solutio Item id quod rōe
oneriꝫ percipitur non confertur·ff·e·ti·
l·i·§·si ad id Sed ecclesia sibi prelegatū
recipit rōe oneris quod sustinuit extra
de sepul·c·i· Item silentiarii nō conferūt
etiam illud quod ultra onus milicie rece
pūt ex milicia ut·e·de inoffi·testa·l·ol
modo in fi· sed prelati ecclesiaꝫ possunt
dici silentiarii nostri quibus secreta nrā
cōmittimus ut de pe·et re·c omnis ergo
Preterea si nolumus dicere q̄ iste due ec
clesie nō habeātur loco filioꝝ adhuc ces
sat collatio quia inter extraneos non ha
bet locum collatio ymo nec inter filiū et
extraneum nec inter duos emancipatos
ut colligitur ex tex·et glo·ff·e·ti·l·i·in
prin·et·ē·e·ti·l·si emancipati Item nō
succedentes in ius imensum nō conferūt
ut nō·ē·de coll·l·a patre Sybie iste due
ecclesie sunt legatarie non heredes ergo
non conferūt Et si uolumus dicere q̄ ha
bet locum collatio non tamē ecclesia par
rochialis totū conferret sed tantū quan
tū ablatum est scꝫ quadrantē·ff·de coll·
l·i·§·si ex dodrante Sed uidetur contra
q̄ totum debeat conferre·e·ti·l·ii·§·si
eum et·l·pretor·§·iuliānus Item cessare
debet collatio alia de causa quia quando
diuerso iure succeditur non habet locum
collatio·ff·de coll·l·pater filium et·l·se·
sed hic etiam prochialis succedit ab inte
stato in ista quarta exquo non fuit sibi
relicta et illa ecclesia cui fit relictū vide
tur succedere ex testamento Preterea
etiam prochialis petit quasi debitum et
merce·lem laboris quasi act̄ōe locati sit
quarta pars bonoꝝ relictoꝝ a defuncto
pro anima obligata ecclesie prochiali Et
hoc innuit decre·i·de sepul·et decre·sup
cathedrā·§·huiusmōi alia uero ecclesia petit
relictum suū ut luerū et donationē quan
dam Preterea cum sit dictū modo q̄
istud petitur tanquā debitus uel merces
actiōe locati si debitor aliquid creditori
relinquat non uidetur uoluisse compēsa
re nisi exprimat ad hoc·ff·de here·insti·
l·si compensandi dele·i·l·lucius in prin·
dele·ti·l·ulti·§·penult·et·l·creditorē ē
e·l·creditor·ad hoc etiā facit·§·sciendū
ē·de rei uen·acc·et·l·pater·§·i·ff·ad·l·
falci·Verūtamen si capiatur tanquā de
bitum non cōputatur in legitimā ar·ex
tra de testa·Raynutius et·e·raynaldus
et·ē·ad·l·falci·l·imponenda et·l·irritū
uidetur enim quasi res alienū·ff·de coll·
do·l·i·in fi·et·l·se·Si uis tenere primam
partem respondeo sic ad primū contrariū
de decre·super cathedram·s·q̄ istud ius
non iū intelligatur cū supplettione iurū an
tiquoꝝ et rōnū·s·quādo ecclesie nō est
pursum de quarta nec est etiā hoc nouū
q̄ posteriores leges determinēt ut p̄ po
res·ff·de legi·l·non est nouū et·l·se·et
se· Eodem modo respondeo ad exposi
tiones de quibus dixi·§·ad decre·offici
et decre·requisisti i fi·ibi precipuā Sed
respondeo aliter q̄ ēps quo ad testatorē
est extraneus quare enim legatū relictū
ēpo habet impedire iuris executionēs q̄
est inter ēpm a capellas exquo testator
nichil dixit sed ecclesia prochialis habet
ius in bonis defūcti qualī tanq̄ cōiūctus
ab intestato uenies non tanquā creditor
Vnde relinquēdo aliquid ecclesie simpli
citer uidetur uoluisse compensasse aliter
in creditore forte ut·i· dicetur Ad·§·
sciendū respondebitur·i· Ad omnia alia
iura que collōm locum nō habere innuūt
Responde uno uerbo·s·q̄ non sequitur
ista argumētatio hoc non confertur ergo
non cōputatur in quartam ut·ē·de coll·
l·postūo altas penult·in prin· Nam relic
ta et prelegata non cōferuntur et tamē
in quartam imputātur ut ibi nō·in prin·
Ad id quod dicitur de silēciariis Respō
do q̄ sic spāle priuilegiū eoꝝ non debet
trahi ad cōsequentiā extra de re·iuris·c
que a iure li·vi·cōtr exorbitant et q̄ uni
grōse concessum est cē·de priuile·c·sane
Item alio modo dicūtur plati secretarii
nostri et alio modo silentiarii principis
Iteꝫ ibi loquitur de secretario principis
sed prelati non principis sed alioꝝ sunt
secretarii Preterea nec ecclesia hoc percipit
iure milicie et sic diuersus est casus non
aduersus Ad omnia iura que dicunt q̄
in dubio debitor legando creditori uidea
tur uoluisse soluere Et ad illa que dicūt
q̄ es alienū non computatur in legitimā·
Respondeo simul q̄ istud non est uerū de
bitum Vnde in tali debito iste talis pōt

mſtitut heres nam in dote et in legitima que debetur iure nature poteſt quis inſti tuit heres ymo debz ſedm opinionē cōez ut nō. ff. de minoribus. l. denicp. §. utz. de teſta. c. raynucius in prin. et in fi. Ad l. unicam. §. ſciendū eodē modo reſpōde cp aliter eſt debita dos a marito uxori a aliter iſta quarta eccleſie prochiali Vel ſolue ut nō. in. l. ſi cum dotez. §. ſi pater ſo. ma. 2. l. pater. §. 1. ff. ad. l. fal. Et ſi di ceres cp iſtud ſit uez debitum. ſ. actioē ex locato dic hoc nō eſt uez debitū etiā in uita poſſet peti Item ſi unus prochia nus ſtetiſſet in una prochia pel multa tē pora et demū tranſlato domicilio ſe trāſ ferat ad aliam prochiam et ibi moriatur nichil poteſt petere eccleſia.

Sequūtur apoſtille et additiones pre cedentis conſilii et qōis 2ē.

Debetur ſecus in pluribz pignoratis ff. de pig. l. qui pignori additio

Partem cum michi plus placeret auctoritas domini Io. ſi cōtraria conſuetudo non eſſet michi obuia additio.

In xp̄i nōie amen. Queſtio domini Frederici de Senis decretoz doctoris diſputata Senis Anno domini. M. ccc. xxvi. die. xxi. februarii Anno quo domi nus Io. an. fecit uel publicauit apparatū ſuper clementinis 2ō.

Quarta.

Eſtator in ultima uolūtate reliquit patri ſuo uel fratri uel nepoti uel alteri conſang uineo uel affini exiſtēti fra tri p̄dicatori centū ut emat ſibi inde ue ſtes et breuariū uel libros ad ſtudēdum habens ſolūmodo reſpect ū ad parentelā uel amicitiam uel ad aliquius remuneratiōnis intuitū alias nō relicturus mortuus eſt et ſepultus eſt apud fratres predicatores Modo queritur nūquid eccleſia p rochialis de illis cetū debeat habere quartam per decre. Bonifacii. viii. ſuper cathedram. Xo. huiōi in cle. Arguntur cp nō dicitur in iure cp d bis que quis relinquit xp̄o eccleſiis uel piis locis pro remedio a nime ſue debet dari portio eccleſie pro

chiali. xiii. q. ii. §. ſed aliud ad finē de ſepul. c. ii. et. c. in noſtra Ad idem qd nō. Inno. e. ti. de bis in glo. in Xo. dicimus tamen Ad idem ff. ad. l. fal. l. i. §. ad muni cipū. at in qōe noſtra non eſt huiōi ergo 2ē. Ad idem de uer. ſig. ex parte. ii. ibi que pſonis ſpāliter 2ē. Ad hoc faciebat olim decretalis extrauagans benedicte in ter cunctas ad finem ubi p̄hibitum erat dari quartā eccleſie prochiali de relictis fratribus predicatoribus tam in cōi q̄ in ſingulari Ad hoc quod nō. de ſepul. relatum in glo. iii. et. e. ad. l. fal. autē ſimiliter Sedo de relictis ſingularibus pſonis eo modo ut. ſ. in qōne ꝓponitur non debetur quarta per ātiqua iura ut ſupra p̄batum eſt Sed p decre. ſuper cathedrā §. huiōi tale ius non mutatur ut infra. p̄batur ergo ſtare non p̄hibetur. e. de appel. l. precipimus Quod autē non ſit mutatū antiquū ius apparet nam p nomē fratrū fratres uel fratribz intelligitur cōuētus ſiue uniuerſitas fratz nō ſingulares per ſone. ff. de re. du. l. ciuibus de condi. et demō. l. municipibus dele. ii. l. lucius. §. ciuibus. ff. cp cuiuſcp uni. no. l. ſi municipes et de liber. uni. l. una et. e. d ſerui. rei p. ma. in rubrica. l. ult. 3° iſta quarta debita eccleſie prochiali ſimilis eſt falcidie debite heredi ut ſicut falcidia eſt in bōis heredis ſic iſta quarta in bonis curatoris Primū. p̄batur. e. ad. l. falc. l. penult. ff. e. ti. l. heres Sedm p̄batur in quadam cōmiſſione Bonifacii. viii. ad petitionē cleri martien. que incipit olim grauibus. §. preterea Modo ſic arguntur ſicut heres nō detrahit falcidiam de mortis cauſa captione preter uoluntatem defuncti ut nō. e. ad. l. falc. l. mortis. et. ff. de dona. cauſa mor. l. qui precio Sic eccleſia prochialis non diuidet hanc quartam in caſu noſtro cum iſtud relictū capiatur a monaſterio preter uoluntatē defuncti Quarto licet iſtud relictum acquirebatur monaſterio ut allegabatur in contrariū. p parte altera tamen non debemus cōſiderare cui acquiratur ſed cui honor exhibetur in relinquendo et cuius contemplatione relictum ſit Ad hoc optime. ff. de cōtrabul. bo. poſ. l. penult. §. hoc ſolum. Xo. non enī

quirimus cui acquiritur ſed cui honor exhibitus ſit A. Idem. ff. de dona. cā mor. l. ſi filio. ii. ibi ſed potius filio q̄ patri et e. ti. l. fi. et. e. d uſuris. l. fi. ad idem. ff. de adimen. le. l. legatum Ad idem. ff. de uulg. et pu. ſub. l. qui liber. § hec uerba. Xo. et ideo ibi quia non ex iudicio uenūt ad idem de condi. et demon. qui heredi. in prin. de op. li. cum patronis. §. cū liber tus. Xo heres et. Xo itacp Quinto de cre. ſup. §. huiuſmōi et alia iura ut. e. ti. e. i. et. c. in noſtra cū ſimilibus dant iſtā quartam eccleſie prochiali in recōpenſationem laboris et in ſatiſfactionē iniurie quam patitur eccleſia prochialis ex eo cp eius parrochianus ſepelitur apud fratres ac ille frater iniuriam non cōmiſit nec ſibi relictum eſt rōe ſepulture Nam et ſi alibi fuiſſet ſepultus illud idem etidem reliquiſſet teſtator de hoc. e. de le. l. cum altenam Igitur eccleſia prochialis iſtud relictum defalcare non debet Sexto et ultimo uoluntas teſtatoris rōnalis pomia ſeruanda eſt. xiii. q. ii. c. ult. de teſta. c. tue. e. de ſacroſanc ecclē. l. i. de reli. do. e. ii. in cle. ac ita nō ſeruaretur uoluntas teſtatoris ſi tale relictum defalcaretur igitur debet remanere intactum Quod aūt frater ille ſit ſuſceptibilis talis legati p̄batur. ff. de p̄ba. nō ſcripto. §. ſi in mutallū. ff. d alī. et ci. le. l. is cui et. l. ſeruos Ad idem de capi. di. l. eas et. l. in annos ſingulos legatum ymo ſi teſtator ſubſtituiſſet iſti fratri in legato ſi prior uel abbas inquietaret eum ſuper legato eſſet locus ſubſtitutioi ut nō. ff. ad cre. l. lucius §. tres Ad hoc aliquid tangit Archid. ni cbil approbans. xix. q. iii. quia in. §. pe. In contrariū uidetur ſic primo cp ſi relinquatur monacho intelligitur relinqui monaſterio uel cōuentui Nam ſicut patri p filiū acquiritur ſic per ſeruū domino et per monachū monaſterio relinquitur et filio uel ſeruo herede inſtituto et heredi tate per eos acquiſita a domino uel patre legari uel fideicōmitti poteſt hoc p̄batur xii. q. i. non dicatur in fi. xviii. q. i. c. unice de ſta. mo. cum ad mōaſterū in prin. et extraug. nycolai exiit qui ſeminat. § ad hoc cum fratres ipſi Ad idem. xix. q. fi. in fine qōis et auten. ingreſſi Sedm p̄batur. ff. dele. i. l. cum filio dele. ii. l. ſi alienus et intantū aq̄ratur hereditas monaſterio per monachū cp uno momento non durat apud monachū. ff. de acquirē. here. l. placet ymo plus cp ſi monacho nolente acceptare legatū uel hereditatē adire nōn̄ ſterio potent adire et acceptare ut nōt. Archi. xviii. q. i. c. unico ar. e. de bo. cp liber. l. fi. circa prin. et. §. ſinautem ad hoc de cōuer. cōiu. uenien. in glo. pe. in prin. Reſpicimus enim cui acquiritur et non cui relinquitur ad hoc. ff. de iure patro. ſi uero. §. cōcluditur Sufficit enī cp monaſterū habeat quōcumcp et qualiterēcp habeat de bo. que li. l. etiam. § ſi debita ad idem. ff. qd cum eo. l. ſi filium §. ſi filio ibi effectu enim heres eſt 2° hoc uerbo fratribus fratrū uel fratres cō prehenduntur etiā ſingulares fratres ad hoc quod nō. in. c. regniſti et in. c. huius. de priuile. c. p exemptionē li. vi. exēptis enim canonicis intelligitur exempta eccleſia ut ibi et populo interdicto intelligūtur interdicti ſingulares ut. e. li. de ſen. ex. ſi ſentētia. §. fi. Et oriuleginū cōceſſū anglicis extenditur ad ſingulares pſonas de fo. compe. dilecti. Hoc p̄batur expreſſe i regula fratrū minoz approbata per Inno. terciū et Honoriū tertiū in ti. de ut. et ho. cle. c. ii. dicitur enim ibi in quodam capitulo fratres nichil ſibi approprient qd uerbū ibi generale Gregorius et Nicolaus ibi declarauerūt debere intelligi tam in cōi. q̄ in ſingulari ut uidetur melius in decre. exiit qui ſeminat. § porro

3° p̄ſupponitur cp de antiquo iure nō debeatur quarta de huiuſmodi relicto tamen non poteſt negari cui hodie dari debeat per. §. huiuſmodi ibi exigi nō debz uel non conſueunt de iure et ibi directe uel indirecte et ib alias pro eiſdem et ibi nec alii nec aliis Quarto a cōtrario ſenſu uidetur eſſe caſus de teſta. requiſiti circa fi. ibi circa eum qui poteſt. p̄priū poſſidere non eſt curandū cuius contēplatione ſibi aliquid relinquatur quia ſemper eum effectu intelligitur relictū monaſterio de bis que fi. a prela. cum apoſtolica.

Quinto hodie uidetur eē caſus iſtius

qõis Nam illi qui dẽ olim uõlentes defraudare ecclesiam prochialem relinquebant fratribus in singulari ·i· in eoꝝ cõmoditates singulares ut emerent sibi uestes libros uel aliq̃d aliud ut patet in suprascripta cõmissiõe bonifacii ·§· ad hoc et ideo Bonifacius declarauit ꝙ de talibus relictis soluatur quarta licet responderi posset ꝙ ibi relinquebatur pro salute anime secus in cõne nostra Sexto et ultimo inutilis modi ambiguitate ·s· fratrũ frẽs uel fratribꝫ quõ intelligi debeat uidetur attendẽda consuetudo et usus loquendi romanoꝝ pontificũ qualiter uolẽtes de bis fratribus loqui p que uerba loquũtur ad hoc ·ff· de le· i· si seruus plurũ de le· iii· l· si cor de usuris qui semisses de pig· act· l· untuersoꝝ extra de transla· c· inter ibi uxta cõem modũ loquendi Sed uideo ꝙ romanus pontifex uolens istis fratribus precipere permittere cõcedere uel aliter qualitercũq̃ loqui de eis etiã in singulari loquitur per hec uerba ſ fratribus fratres uel similia ut potest colligi extra d decret· i· de regu· non solum de excessi· prela· i· et· c· nimis Sic ergo intelligemus dubiũ in tantũ ut Bonifacius senserit de relictis tam in singulari q̃ in cui et ita uidetur Bonifacius intellexisse uolens eius cõtratũ statuere statuit ꝙ de relictis fratribus tam in cõi q̃ in singulari non teneantur dare quartam ecclesiis prochialibꝫ

Super isto puncto dominus Io· cardinalis qui glosauit decre super cathedrã· nichil dixit Credo eum non uidisse aliaꝫ cõmissionem Bonifacii· alius glosator urbis qui glosauit clementinas eam non uidit quod ꝓbatur ex eo quia ipse sup· ·§· bmõi super uerbo taxamus tenuit secdm Inno· ꝙ ecclesia prochialis non potest petere quartam ab herede sed a fratribus Sed hoc est contra illam cõmissionẽ· §· preterea· tamen super qõe nostra parum arguit pro et contra ntl approbans In reportationibus domini Io· an· per scolares inuento ꝙ ipse remittit ad illam cõmissionẽ· §· ad hec Dominus Cy· de pistorio fuimus legũ doctor consultus a me super ista q̃stiõe in scriptis sic mihi respondit multũ est consideranda mens et ratio legislatoris et ubi possit colligi mẽs et rõ que est idem ab ea est concludendum ut ff· de iure pat· l· adigere· §· quãuis de remis· l· milites in prin· Vbi uero non põt de mente apparere habet locum rõ· l· pro sperit ad hoc accedat illud uerba occidũt spiritus uiuificat 2ẽ· ut dixi in lectura· e· que sit lon· con· l· i· In nostra cõne aduertenda sunt uerba legislatoris et ꝓius cõstitutis Loquũtur enim in relictis que pertinent ad ultimas uoluntates ut· ff· de tabu· exbi· l· i· in fi· Item loquũtur de datis uel qualitercumq̃ donatis in morte seu infirmitate unde ꝓcesserat mors et secuta fuerat sepultura ut per ista ẋba uideatur legislator comprehendere omnẽ mortis cã captionẽ non tamen legatũ et mortis cã donationẽ 2ẽ· dicit enim datis 2ũ ubicũq̃ eni de morte fit mentio dicitur cã mortis fieri uel dari ut· ff· de donati· cã mor· l· feya· §· fi· et dixi in lectura· e· ã ture do· l· ii· et mortis causa capitur qc quid occasioẽ mortis accipitur Nã mortis causa capio est genus et complectitur quicquid ꝓpter mortẽ alicuius obuenit ff· de donat· cã mor· l· qui precio et· l· si mulier et· l· si eum et· l· si mortis causa capitur Et sic licet dicamus esse legatum uel relictum ipsi fratri et sui contẽplationẽ tantũ et licet acquiratur alijs fratribus in cõi preter uoluntatẽ testatoris tamen est mortis causa capio Nam ꝓpter mortem ꝓius datur et acquiritur fratribus tangẽ per seruũ ordinis et sic capiunt ꝓpter mortem Et ꝙ hoc querere uoluit princeps romanus satis colligitur ex prohemio et illa causa motiua fecit sic constituit data qualitercumq̃ in morte unde sit secuta sepultura defalcẽtur et hec habent locum de datis et acquisitis cũ effectu alias si esset inutilis datio non defalcẽtur Preterea si posset datum uel legatum contẽplatioẽ unius in totũ reuocari posset sibi fraus legi et concederetur per obliquũ quod directe ꝓhibetur quod esse non debet ut· ff· de donati· cã mor· l· quod conditionis implendo cã et de condi· et de· l· heres meus· §· fi· dominus cy·

Ex uerbis domini Cy· colligitur ꝙ conuentus fratrũ predicatoꝝ capit istud rectum preter uoluntatem defuncti sed sita est ergo est contrariũ in eo qd dictũ est ꝓ prima parte in tertio argumẽto qd incipit illa quarta Item ex ẋbis suis colligitur in fi· ꝙ Bonifacius in dubio ꝓsup sit fraudem Sed contra· ff· de ꝓba· quotiens· §· qui do'o extra de testa· offici in fi· et· c· requisisti ec· e· ti· c· fi· et in pr· edicta decre· super cathedram· §· bmõi ẋba facturi et curaturi et sequẽti Solutio xpi nõie inuocato subiciendo semp solutionẽ correctioni domini Io· an· de Bonsũmi decretoꝝ doctoris dico non tamẽ cum nimis audaci assertione quartam deberi per iura allegata Pro hac parte adiura contraria posita in primo argumẽto unica solutione respondens ꝙ licet directe et principaliter testator nõ relinquat deo uel ecclesie tamen indirecte et illo mediate relinqt et hoc sufficit ꝙ decre· supercathedram· §· bmõi ibi directe uel indirecte ibi uel alius pro eis et pro hoc facit iura allegata ꝓ solutione qõis in primo argumento Ad iura posita in secdo argumẽto respõde per iura posita in sexto argumento ꝓ parte solutionis Ad iura posita in tertio argumento ubi arguitur de falcidia· ad canonicam debitam ecclesie prochiali Respondeo ꝙ non ꝓ omnia sũt similia et sufficit inuenire dissimilitudinem et instanciam extra qui fi· sint le· per uenerabilem· i· q· i· sicut urgeri In quot uero sunt dissimilia et diuersa studiosus lector discernat Quod autẽ in eodem argumẽto arguitur ꝙ de mortis cã captõe preter uoluntatẽ testatoris nõ detrahitur falcidia Respondeo id non habere locum in hac canonica debita procli· ecclesie Nam etiã de bis que non fuerũt relicta uel donata recipit portionem ut de candelis uel cereis oblatis et similibus de quibus testator nõ disponit ymo consanguinei faciũt bmõi secdm cõsuetudinem religionis qualitatẽ et facultates defuncti Preterea non est oio uerum ꝙ cõuentus fratrũ predicatoꝝ capit tale rectum preter uoluntatẽ defuncti Nam licet ꝓpter amicitiam uel ꝓpter parẽtelã principaliter legasset non tamẽ ꝓhibuit monasterio acquiri Nam re existente apud monachũ impossibilis fuisset eius ꝓhibitio non enim potest facere 2ẽ· ff· de le· i· l· nemo potest extra de testa· requisiti Si uero dispositum fuisset de legato quid fieri deberet ab abbate uel cõuentu uetẽ te legatum apud monachũ uel fratrẽ remanere tunc habet locum qd legitur et nõ· ff· ad trebell· l· luctus· §· tres Si autẽ diceret testatorẽ ignorasse legatũ negri debere monasterio uel cõuentui mediãte fratre uel monacho dicemus cum hoc sit iuris ignorantia hoc non ꝓiudicatur monasterio Ad· ii· ad hoc· ff· de iuris et fac· igno· l· i· Ad iura pposita in quarto argumento una solutione posset responderi ꝙ decre· super cathedram· §· bmõi nichil dicit de acquisitis sed solũ de donatis datis uel relictis Vel spãliter respõdeo ad· l· penult· alias· iii· §· hoc solus· ff· de le· ꝓterea de cõtrata· bo po· pe· respõde ut nõ· e· l· in glo· Ad· l· legatũ de admẽ· et transfe· le· respõde nondũ legatũ quesitũ fuisse domino uel patri Et iõ sicut per seruũ debebat acquiri uel per filiũ ita ademptio debꝫ fieri in eoꝝ ꝑsonas ad hoc de re· iuris· c· i· ideo nõ erit facta acquisitio quia testator uiuebat Ad· l· si filio et· l· fi· ff· de dona· cã mor· respõde ut ꝓxime quia res donata adhuc non transierat in donatariũ Ad· l· qui here di in prin· ff· de condi· et de· Respõde ea que sunt facti nõ possunt impleri per aliũ ut ibi nõ· in glo· iu· Ad· l· fi· e· de usufru· responde ut ibi nõ· in glo· ymo et in glo· se· Ad· l· cum patronus· §· si libertus responde ut nõ· e· l· §· si oparum

Ad· l· qui liber· §· hec ẋba Respõde ut ibi nõ· per· l· cum filio· e· ti· uel generaliter responde ad omnia ꝙ casuũ diuersitas solutionẽ ostendit Ad iura posita in quinto argumẽto responde ꝙ quia frater non cõmisit uel fecit aliquã iniuriam prespitero parrochiali ideo non grauatur ipse sed monasteriũ cui sunt acquisita utilitas legati Sed si dices ꝙ rõe sepulture non fit hoc relictũ Respondeo ꝓpter mortem et sepulturam secutam hoc acquisitum est monasterio et sufficit qualitercũq̃ acquisitum sed in mentẽ Bonifacii ut in alle· dni Cy· continetur Et dato ꝙ

relinquitur ut amico uel consanguineo ta
men morte confirmatur Et si diceres q
tantūdem fuisset relicturus illi fratri e
tiam si sepulturus fuisset apud frēs mino
res Respōdeo dumtaxat est et·l· cum alt
enam loquitur in alio casu et sufficit qua
ttercumq; acquiratur cōuentui fratrum
predicatorū et si pg̃ durum sit ut in·l·p
spexit Ad iura posita in ultimo argu
mento respō deo q causa finalis que mo
uit eum ad dandum fuit parentela et af
finitas et illa non impedit acquisitionem
faciendam monasterio uel cōuentui ut di
ctum est supra in·§· qui incipit ad iura
posita in tertio argumento cum dixerat
testator q emeret libros fuit causa im
pulsiua vnde causa cessante non uertat q
factum est de hoc de iureturan· et si xp̃s
cum concor· nam et si non indiguisset ta
men· eiut consanguineo reliquisset· Ad
ultimū quod dixi ex uerbis· domini Cy·
comprehendi potest q Bonfacius in du
bio presūpserit fraudem ad quam euitan
dam legem duram p̃sunt et maxime ga
hoc non sit preiudicū fratri quia in nullo
casu acquisitum sibi sedm hunc ·x̄o· quī ē
in·§· hmōi sez̄ facturi et curaturi qđ nec
alii uel alius non intelligitur quando relinq
tur alicui ex fratribus quia tunc non est
locus cōiecturis in incertis Ad hoc quod
nō· de consue· cum dilectus in glo· simile
Nec potest intelligi dictus x̄o· quādo re
linquitur alicui q restituat dictis fratri
bus nam tūc fratres directe et ex iudicio
defuncti capiūt et ideo soluere debent
ad hoc quod legitur· ff· de contrata· bo·
po· pe· l· iii· §· sed si ponas Intelligitur er
go sic q fratres non debent oparī quod
testator relinquat alicui qui non sit subie
ctus eor̄ iuri et q nō teneātur ad quar
tam et q fidei sue cōmittat secreto q
restituat fratribus an in hoc oneratur co
scientia ipsor̄ fratrū et de hoc scirī pos
sit q nichilominus debz̄ solui quarta· e·
ad· l· falc· l· ii· cū similibus·

Seq̃ūtur aposti sille prece·dētis q̄ōis

Antiqua illa forte habet locum in nō
religiosis ut de testa· requisisti

Iuristaris dico q cōit scitur hoc dico

ꝓpter id quod nō· i· q· iiii· §· notandū·

Questio disputata per dominū Frē
de Sens que talis est

Quinta·

Vidam monachus cuiusdaz
monasterii trāslatus est ad
monasterii alterius abbaciā
nulla de nouo facta ꝓfessioē
in ipso sedo monasterio Tracta· tēporis
ipse abbas habens conscientiam lesam ex
crimine Ipso facto infamiam irrogāte cō
misso postquā ꝓmotus fuit ad abbaciam
sponte renūciauit abbatie ita q renūci
atio tenuit Hic primo queritur an mo
nachus qui de uno monasterio ad prelatu
ram alterius mōasterii ꝓmouetur debeat
ꝓfiteri in ipso sedo monasterio antequā
sibi decernatur administratio eiusdē mo
nasterii Secdo queritur an ille post re
nunciationem remaneat monachus primi
monasterii an sedi 3° queritur p̃sup
posito q remaneat monachus sedi mona
sterii an habeat uocē in capitulo Quar
to p̃supposito q habeat uocem in capi
tulo queritur quotam uocem habeat an
habeatur respectus ad id tēpus quo fuit
ꝓmotus an ad hodiernū quo incipit esse
ut monachus in secūdo monasterio q
autē sit necesse facere ꝓfessionem in se
cundo monasterio uidetur quia dignum
est ut qui suscipiūt simul cum alijs ¡itaz̄
uel suscipere uolunt simul sentiant in le
gibus disciplinam de sta· re· c· recolētes
Item quia unusquisq; debet se cōforma
re uita et moribus cum his cum quibz̄ cō
uersatur· xvi· q· vii· in noua quod aliter
fieri non potest nisi astringatur et obli
getur eo modo quo alii sunt astricti ut
in prealle· c· recolētes de ut· et ho· cle· de
us qui et in consti· clemē· i· de electi· de
ut· et ho· cle· c· ii· ad idem de mili· te· l· ex
eo et ex quibus cau· maio· l· ult· ex qbus
duabz̄ ll· colligitur q si miles uult uti pri
uilegio militari necesse est ut turet et ꝓ
mittat illa que ꝓmiserūt illi qui sunt in
numero militum ad idem de sen· exco· si
tudex si· vi· ibi exstigmate namq; nō·
Contrariū uidetur q non sit necesse fa
cere ꝓfessionem nam ex confirmatione

habita competit ius administrandi de e
lec· cum in cunctis et· c· qualiter et· c· no
sti· c· transmissa· et· c· nichil Ad idem de
symo· sicut tuus de cōsue· cum uenerabi
lis in quibus iuribus nichil dicitur de pro
fessione Preterea sufficit q semel sit
ꝓfessus ad hoc de elec· nullus li· vi· ad idē
de sta· mo· c· i· ad finē· §· sane ibi nisi ex
presse ꝓfessus Ad idem de elec· indemp
nitatibus in prin· li· vi· Ex quibus iuribz̄
colligitur q sufficit q religiosus qui ad
prelaturam sue uel alterius religionis pro
mouetur semel sit ꝓfessus Nā ꝓfitēdo
semel unam religionem omēs intelligitur
ꝓfiteri quo ad subālta Et de hoc satis p
Hosti· de statu regu· cum ad apostolicā
in prin· ad idem de elec· quorundā li· vi·
ymo plus uidetur q si post electionē de
nouo ꝓfiteretur in sedo monasterio re
nūciaret illi iuri sibi quesito Ad hoc de
uoto p tuas· xix· q· ii· tue de re· iuris· c·
beneficiū l· vi· Nam per ꝓfessionem re
nūciatur ꝓprio de sta· mo· cum ad mona
sterii in fi· sed ius competens monacho
ex electione uel ꝓfessione est quasi sibi
ipsi ꝓprii Hinc est q exquo auctoritate
superioris cōsensit potest pro illo iure que
sito agere sine licentia alicuius Ad hoc d
rescrip· cum dilecta de consue· cum dile
ctus in prin· et ibi de hoc de elec· q̄ sit li·
vi· et nō· d rescrip· edoceri in fi· p cōpo·

In sedā q̄ōne arguitur primo q rema
net monachus primi monasterii Ad hoc
ff· de sena· l· senatores ubi dicitur q hiz̄
senatores domicilium habeant in urbe ni
chilominus habere intelligūtur ubi origi
nem traxerūt· ff· de aduo· diuer· iudi· l·
siquis· ff· de albo scri· l· i· Preterea si
canonicus alicuius ecclesie fiat prelatus al
terius ecclesie non ꝓpter hoc ipso iure p
dit primū canonicatū ut cōit ꝓbatur de
concess· preben· lrās Et q ista sit bona si
militudo inter canonicos seculares et mo
nachos colligitur ex nō· per Hosti· de re
li· do· c· fi· nam ibi notat q sicut quis nō
debet habere locum monachi in duobus
mōasterijs sic nec locum clerici secularis
in duabus ecclesijs Dissimilitudo potest
colligi ꝓid quod nō· de re· iuris que a iu
re in mere realibus Ecōtra uidetur q

ex quo rite translatus est ad sedm mona
sterii renūciauit omni iuri sibi cōpetēti
in primo Ad· i· unde illud repetere
non pōt· vii· q· i· q̄m periculosū q autē
renūciauerit iuri et perdiderit probatur
xvi· q· i· ne pro cuiuslibet· xviii· q· i· c· i·
xxi· q· ii· siquis iam trāslatus de elec· cō
stitutus de reli· do· c· fi· Hinc est q offi
cia consueta regi per monachos eiusdē
monasterii nō possunt cōmitti monachis
alterius monasterii gubernāda de ꝓbē·
cum singula li· vi· et in cle· quia regulares
de sup· ne· pre· q autē remaneat mo
nachus sedi monasterii sic ꝓbatur certū
est q abbas est monachus quia alius non
poterit eligi in abbatem de elec· c· cum in
magistrū· e· ti· nullus et· c· indemnitati
bus in prin· li· vi· sed mōachus a claustro
absolui nō potest nisi in casibus a iure cō
cessis· xvi· q· i· placuit Casus autē con
cessi uidentur esse isti quando transit
ad artiorē religionē de regu· licet Quā
do ꝓmouetur ad prelaturam sue uel alte
rius religionis ut in predicto· c· nullus et
in· c· quorundam et in aliis iuribus allega
tis in prima q̄one Vel quando ꝓpter cri
men detruditur in artius monasterii d
symo· quoniā· xx· q· i· sicut Vel quādo
ꝓmouetur ad epatum uel ecclesiaz̄ cura
tam de licentia sui abbatis· xvii· q· i· c· u
nico et de elec· clemē· i· ubi de hoc· at in
proposito non est aliquis casus de illis
Preterea etiā abbas per sententiā remo
tus remanet monachus eiusdē mōasterii
ad hoc de sta· mo· cum ad monasterii in
fine ubi d hoc ꝓ hoc ad idem de sy· dilec
tus el· ii· et ibi de hoc per Inno· et hosti·
Item quia appellōne monachoz̄ compre
henditur abbas de symo· quoniā et· c· ul·
quāius ergo pōderet prelaturam retinet
tamen simplicem monachatū de hoc sen
tit hosti· in ꝓalle· c· ult· de symo· Prete
rea uidetur esse casus d elec· officii in fi·

In contrariū uidetur q non remanet
monachus eiusdē monasterii nam aliud ē
habere purū mōachatū aliud iura abbatie
nam ista sunt diuersa ꝺcio ut patet de re
li· do· c· fi· Cū ergo iste fuerit obligatus
monasterio rōe utriculi iuris et prelatiōis
et non rōe ꝓfessionis quam non fecit eo

prelationem perdente siue renũciante so
lutũ est monasteriũ ab obligatiõe sua ad
hoc· vii·q·i· sicut de sectis nup·c· penult·
et ult· ergo non remanet monachus cum
monachalem ꝓfessionẽ ibi non fecit necp
abbas quia renũciauit· remittentibus enĩ
actiones suas ꝛc· vii·q·i· q̃m periculosũ
ymo uidetur plus ꝙ si etiã fecisset ꝓfes
sionem idem ius sit nam cũ de monacho
fit abbas et de filio pater perdidit iura
monachationis siue filiationis de symo·
c· sicut tuis de concess· prebẽ· Irãs de pre
ben· cum ii ecclesia li· vi· et inde quod ibi
nõ Arebi· Vnde si canõicus alicuius ple
bis uel ecclesie cathedralis fieret plebaũs
uel epus eo perdẽte plebanatũ uel epatũ
non recupat iura que ipso iure perdidit
Ad hoc de symo· c· ex insinuatione d re
nũ· ex transmissa Sedm hoc remanebit
iste monachus imediate subiectus epo
siue aliquo monasterio sicut reputur eps
sine aliqua ecclesia epali de eo qui renũ
epa· c· i· de transla· c· ii· et talis rõe bene
fici subesse põt diocesano loci de renũc·
ad supplicationẽ Vnde si non inuenitat q
cum recipiat epus ordinabit intam suaꝫ
ꝓut sibi melius uidebitur sedꝫ nõ· xxvii
q·i· de utilis· lxxxi· di· ad reatum et de
regu· porrectũ per Innoc· et hosti· Eodẽ
modo si fiat monachus rector prochialis
ecclesie uel epus et sic absoluatur a iugo
abbatis Si postmodũ renunciet rectorie
uel epatui nõ redibit ad monasteriũ sed
remanebit subiectus ordinario loci et fa
cit qđ nõ· Arebi· xvi·q·i· ne ꝓ cuiuslibꝫ
In tertia qõe ar primo ꝙ beat uocẽ i ca
pitulo qa q̃diu tolleratur alius in offo et
administratione sua nõ debꝫ priuari aliquo
iure sibi cõpetenti ratione officii uel ad
ministratiõis sue· viii·q· iii· nõne de ele
cti· querelã de iure patro· consultationi
bus et de causa posꝫ et ꝓprie cum olim
cum suis concor· Cum ergo iste non sit
priuatus offitio uel benefitio nõ potest
repelli ꝗ actu eligendi siue actus eligen
di cõpetat sibi ratione beneficii ut nõ·
Inno· de resti· spo· in litteris prin· siue
ratione officii· ut ipse idẽ nõ· de cõsue·
cum dilectus Preterea canonicus siue
monachus in eligendo utitur iure ꝓprio

Hinc est ꝙ agitur de cõtemptu de elec·
ꝙ sicut cum suis concor· sed a ꝓsecutõe
iuris ꝓpri non repellitur criminosus uel
infamis· iii·q· vi· omnibus· ff· de sena· l·
senator et facit quod nõ· de electi· illa·
Preterea huiusmõi exceptio· i· infamie
non opponitur cõtra iudicem ordinariũ
in suo officio tolleratũ ut colligitur· iii·q
vii· in fine et nõ· per Innoc· et Hosti· et
Compo· de rescrip· sciscitatus ergo nec
exceptio infamie repellet canõicum siue
monachũ nondum priuatũ beneficio siue
officio cũ maior ydonetas et integritas
requiritur in iudice q̃ in canõico siue mo
nacho ut patꝫ de offi· dele· c· cũ uicesimũ
In contrariũ uidetur quia ii infamibus
actus legitimi sunt interdicti de testi· li
cet ex quadam Sed eligere est actus legi
timus de sen· ex· solet de elec· c· ii· et hoc
uidetur tenere glo· de elec· c· ut circa su
per verbo eligentiũ li· vi· ad idem facit qđ
nõ· de testi· testimoniũ in ultima glo· cir
ca mediũ Et nõ· per Ab· et Egidiũ de p
ben· dilecto Preterea regulariter tra
ditur ꝙ infamis repellitur ab actu spũali
siue ecclesiastico· iii·q· x· c· ult· iii·q· vi·
c· penult· Preterea ista uidentur esse pa
ria infamẽ esse ipso iure uel per sentẽtiã
quantũ ad effectũ infamie ut· iii·q· vii·
§· porro sed certũ est si aliquis esset dãp
natus de aliquo crimine publico et sic pri
uatus officio uel beneficio talis non hꝫ
uocem in capitulo sed extra consortium
monachoꝝ deberet sibi ꝓuideri de neces
sarius iuxte sedm nõ· p Inno· in· c· dilectus
ii· de symo· Preterea nõ refert sedm ca
nones an aliquis per sententiã sit dãpna
tus an per exceptionẽ cõuinci posset de
testi· super eo et· c· testimoniũ Pretea
iudex delegatus exceptione infamie re
pellitur a iudicãdo de rescrip· sciscitatus
sic et in casu nostro In quarta qõe ar
guitur primo ꝙ ipse habeat ultimã uocẽ
quia exquo hodierna die incepit esse ut
monachus debet habere uocẽ ac si hodie
esset receptus et sic omnes preferentur
sibi· xvii· di· c· ult· de ma· et obe· c· i· cum
suis concor· ad idem de renũ· ex trãsmis
sa de symo· ex insinuatione de rescript·
quãuis li· vi· Nam exquo abbacia caret in

nullo uidetur sibi deferendum Hinc est
ꝙ seruus in caput olim domini sui qui cul
pa sua desiit esse dominus retorqui põt
ff· de questi· l· i· §· Item in uitio Sed ut
detur ꝙ debet habere primũ locum post
abbatem substitutũ in monasterio in re
uerẽtiam et memoriã pristine dignitatis
e· de questi· l· seruos· ff· e· ti· l· unus· §·
seruus Hinc est ꝙ aliqua priuilegia conce
duntur illis qui desierũt esse milites· ff·
de priuile· uetera per totum Item filius
in reuerẽtiam dignitatis paterne priuile
giatur· e· de q̃· l· n· ff· de sena· l· emanet
patum cũ similibus Ad idem optime fa
cit· ff· de albo scri· l· i· Sed uidetur ꝙ de
beat considerari tempus quo fuit transf
latus ad sedm monasteriũ ut si erant tũc
x· monachi in monasterio et isto durãte
abbate creati sunt duo et iste debet esse
undecimus et tredecimus ex quo presup
ponimus istum habere iura monachatus·
post renũciationem abbacie oportꝫ inferre
ꝙ quando fuit cõsecutus abbaciã fuit
etiã cõsecutus monachatũ Nam quãdo
fuit translatus de primo monasterio ad
sedm fuit translatus cum omni suo iure
et sic cum esset primo mõachus in primo
monasterio erit monachus et in sedo ad
hoc· xxi·q· ii· si quis iam trãslatus· et da
to ꝙ prelatus assumatur in eodem mo
nasterio nichilominus retinet monachatũ
sicut epus factus archiepus et dyaconus
factus sacerdos retinẽt primos ordines
Vnde renũciando epatui nichilominus
remanet epus ut in c· ad supplicationẽ·
de eo qui renũ· epi· q̃us eodem tẽpore
et actu nõ possit exercere utrũq; officiũ
quia si est prelatus durante prelatura nõ
potest esse subiectus sibipsi Ad hoc de
prebẽ· cum in ecclesia li· vi· Preterea ex
quo ꝓsupponimus istũ habere iura mõa
chatus aut habet illa rõe ꝓfessionis aut
rõe prelationis Rõe ꝓfessionis non quia
illam nõ fecit nec primo nec postea Rõe
prelationis nõ quia per se sunt iura abba
cialia et per se iura monachatus ut de re
li· do· c· fi· ergo oportet cõcludi ꝙ illa iu
ra habentur rõe receptionis et translati
onis de eo plene facte ad sedm mõasteriũ
Nam quando cepit sibi competere ius in

sedo mõasterio non erat abbas sed mo
nachus et sic cum iure monachatus ꝓmo
tus est ad abbaciam Ad primam q̃m
uidetur dicendũ ꝙ nõsit necesse facere
ꝓfessionem in sedo monasterio per iura
pro hac parte inducta Non obstant con
traria nam per ꝓfessioẽm quam fecit in
primo monasterio ipso iure erat uel intel
ligatur conformatus moribus sedi mona
sterii quo ad subãlia regule ut dictũ est
§· quantũ ad omia alia que sũt extra sub
stantialia regule conformabat se illa de
facto obseruãdo Nec est necesse ꝙ uer
bo obligatur uel astrigatur uel se obliget
cum ipso facto se astrinxit suscipiẽdo ꝓ
laturam ipsius mõasterii Nam cum iple
sit unũ corpus cum suis monachis cuius
corporis ipse est caput de his que fi· a ꝓ
la· nouit et· c· quãto· satis ipso facto itel
ligitur tacite ꝓmisisse se obseruaturꝫ q̃
obseruari debent in ipso monasterio per
abbatem Ad hoc faciunt iura allegata et
c· dilecti de app· ad hoc de ma· et obe· le
gatur Preterea si iste erat primo alte
rius monasterii habitus conformabat se
habitui sedi monasterii· ad hoc quod nõ·
xvi·q·vi· quoniam Ad primũ mẽbrũ
sedẽ q̃nis uidetur dicendũ ꝙ non possit
repetere iura monachatus in primo mõa
sterio per iura pro hac parte inducta pro
hoc facit quod nõ· Arebi· xvi·q·i· ne ꝓ
cuiuslibet Et nõ ꝙ epus dispensare non
possit ut monachus qui renunciat capelle
redeat ad primũ monasteriũ ad quod al
legatur de renũ· ex trãsmissa· xvi·q· ul·
c· ult· Nonob· iura in contrariũ allegata
quia loquũtur de his que habent executi
onem ꝓprie uoluntatis nõ sit monachus
quia aliter sunt subiecti monachi suis ab
batibꝫ quã clerici suis epis ut colligitur
xii·q·i· nolo et· c· non dicatis· ii·q· ii· c·
ii· et pignus ius habẽt clerici in suis bene
ficiis q̃ monachi quod patet ex facilitate
remotione de symo· per tuas et de accu·
qualiter Ad sedm mẽbraꝫ sedẽ q̃nis
posset dici ꝙ non remanet monachus se
cundi monasterii per iura pro hac parte
inducta Ad iura in primo argumẽto po
sita potest addi iste modus quomodo et
quando quis renũciat prelature Ad iura

in fecdo argumento posita potest respon
deri multipliciter Primo q loquãtur de
abbatibus qui fecerant ꝓfessionem etiã
dem monasterii sed tanquã pentẽtes et
incarceratí sicut etiã clericus secularis d
traditur in monasteriũ ꝓpter delictum
l. dt. si epus. lxxxi. dt. dictũ Et si como
de posset fieri deberẽt detrudi in artio
ri monasterio de symo. quoniã et. c. ue
niens et per ipm. c. quoniam oportet ꝓ
bare q remaneat monachus in eodẽ mo
nasterio disp̃sative nõ de iure cõi Nõ
obstat. c. penult. de symo. nam loquitur
de illo qui fecerat ꝓfessionem in eodem
loco et qui nõ canonice factus fuit abbas
et sic non perdit iura monachatus quia
istud fuit de mente scribentis ut ibi nõ.
Hosti. non de significatiõe uocabuli sed
per extẽsionem comprehenditur ibi abbas
et est simile quod nõ. de regula. constitu
tionem li. vi. Non ob. c. officii quia ille
fuerat monachus eiusdem loci et quia ꝓ
motio fuit nulla unde sic non fuit absolu
tus a iure monachali Sed si uolumus tene
re q remanet monachus per iura pro illa
parte inducta possumus respondere ad
cõtraria inducta et sic cum dicis non re
maneat abbas quia renunciauit nec mona
chus quia ꝓfessionem non fecit Respon
deo q eopso q fuit translatus ad sedm
mõasteriũ fuit trãslatus plene cum omi
iure suo unde transiuit ut monachus sed
cum officio trãslationis unde agit inter
dũ monachus non ut monachus sed ut q
libet de corpore ut nõ. d rescrip. edocert
super uerbo mstãter Et dum subiũgitur
q renũciat iura monachatus nego Vnd
scendũ est q monachatus nõ est honor
non est dignitas non officiũ necessariũm
unde excõicati infames irregulares cõiu
gati uel alii qui sunt inabiles ad beneficia
sunt abiles ad monachatũ ad hoc quod le
gitur et nõ. xxxii. di. seriatim d sen. ex.
cũ illoꝝ cũ similibus Sed est mõachatus
quedam obligatio et quoddam uotũ de
uoto. c. uno li. vi. et in. c. cum ad mõaste
riũ Vnde dum iste monachus sit abbas
nichilominus remanet obligatus et uotũ
permanet licet absoluatur a quibusdam
mimis dum est in officio prelationis Ad
hoc de albo scri. l. i. ff. ubi diuitr q̃ ex
decurionibus creatur nichilominus depo
sita dignitate remanet decurio Et si di
ceres seq̃retur sedm hoc q mõachus fa
ctus prelatus uel epus renuncians prela
ture uel epatui remanet canõicus plebis
uel ecclesie cathedralis Respõdeo diuer
sitas ꝓfessionis et uite hoc impedit Et
si diceres saltẽ deberet remanere ibi pp
ter alimenta ne uagaretur Respondeo
esse nullũ inconuentens Prima opinio plus
placet In tertia qõne uidetur dici pos
se q nõ repellatur pretextu infamie per
iura pro hac parte allegata Non obstat
q dicitur infamibus actus legitimi. 2ö.
debes subaudire non omnes sed aliqui ut
testificari ut in. c. licet iudicare postula
re et ius suũ ꝓsequi ut eligitur non ꝓhi
bentur Hinc est q infamis põt arbitrari
ut. ff. d arbi. l. pedius. potest testificari
ẽ. de sedis nup. l. i. potest ꝓcurare. hinc
est q potest postulare pro se. iii. q. vii.
§. sunt. Xo. alii enim omes et insti. de ex
cep. §. ult. uendere contrahere 2 alios ac
tus legitimos exercere potest Et q isti
sunt actus legitimi ꝓbatur per nõ. ff. d
re. iuris actus extra. e. ti. actus li. vi. Et
de hoc ibi per dy. et idem quod nõ. in. c.
ut circa super uerbo eligentiũ de elec. li.
vi. uidetur non esse uerũ et contradicit
sibi in eo quod nõ. in. c. actus de re. iuris
li. vi. ubi dicit q ipsa electio est actus le
gitimus non autẽ eligendi potestas Nõ
ob. iii. q. x. c. fi. iiii. q. vi. c. penit. quia nõ
loquũtur quando sua ꝓpria negocia spi
ritualia exercere uelit Et dũ subiũgitur
q ista sũt parua 2ë. fateor dum infertur
sed certum 2ë. dico q non rõne infamie
sed rõe quia remotus est ab officio et be
neficio rõe quoꝝ poterat eligere et non
est amplius tolleratus in officio Nõ ob.
c. super eo et. c. testimoniũ quia in testi
monio loquũtur a quo repelluntur crimi
nosi Non ob. c. fatemur nam iudex u
titur officio publico sed canonicus prose
quitur ius ꝓpriũ Hinc est quod agit de
contemptu Et facit quod nõ. Archi. de
elec. si quando in ult. glo. circa medium.
Item quia maior ydoneitas requiritur in
iudice q̃ in canonico ut colligitur ex nõ.
de offi. dele. cum tuæsimũ de elec. c. ex
eo q li. vi. Item quia facilius impediũtur
iudicialia q̃ extraiudicialia ad hoc d sen.
ex. solet li. vi. et facit quod nõ. Hosti. d
elec. illa circa prin. Si uolumus tenere ali
am partem possumus respõdere ad iura
in contrariũ allegata sicut. c. nõne et. c.
uolumus et. xvi. q. ult. c. ult. et quod nõ
iii. q. vii. in fiima. loquũtur de his qui rõe
publice officii aliquid facũt Vnde q̃ iu
habent officiũ debent habere executiõm
officii quousq̃ suspendantur uel remoue
antur sed canonicus non eligit rõe publ
ci officii Hinc est q si potest ꝓbari q fu
erint suspensi uel excõicati quãus nõ fu
erint publice denũciati uel nõtati non ua
let eoꝝ electio secus est iudice cuius sẽ
tentia teneret si occulte fuerit suspẽsus
uel excõicatus et de hoc per Inno. de cõ
sue. cum dilectus et de elec. cũ uenerabi
et p Archi. ix. q. iii. c. ult. prima plus pla
cet Ad iura que dicũt q crimmosi 2ë
Respondeo q admittuntur preterq̃ in
spiritualibus ad hoc. iii. q. x. c. ult. sedm Io
sed glo. ibi posita facit contra In q̃rta
qõe uidetur dicendũ q obtineat primũ
locum post abbatem per iura probac pte
inducta et hoc rõne dignitatis qua fue
tus fuit Alta iura pro aliis mẽbris allega
ta intelliguntur de simplici monacho ad
hoc. l. pe. ff. d albo scri. et de ma. et obe.
c. p tuas et de priuile. ut apostolice li. vi.

Sequitur additio ꝑcedẽtis cõsilii.
In primo dissimilitudo potest colligi
per id quod nõ. de re. iuris que a iure in
mercuri. li. vi. per Io. an.

In nomine domini amen. Respõsio
domini Fred. ad quoddam dubiũ Anno
dñi. M. ccc. xli. et casus uel qõ talis est.

Sexta.

Testator elegit sepulturã su
am apud minores et ibi se
pultus est In sua ultima uo
luntate legauit omnibus fra
tribus centũ libras Item quinquaginta
libras pro fabrica Ecclesia prochialis de
illis centũ habuit quartã de iure ãtiquo
cõi Item de illis quinquaginta habuit quar
tam de iure nouo per. c. super cathedrã
§. hmõi quoq̃ statuto ibi de quibus q̃rta
seu canonica portio exigi non consueuit
uel non debet de iure Queritur nũc de
utraq̃ quarta an epus possit petere quar
tam et uidetur q non Nam epus petit
quartam de his que relinquũtur eccle sis
a decedentibus ut patet de testa. offic
et. c. requisisti in plurib locis et de Xo.
sig. ex pte. m. at ista ecclesia non petit
in casu nostro istam quartam ex uolũta
te testantis uel morientis sed potius cõ
tra uoluntatẽ cum ista quarta sit simi
lis falcidie que contra uoluntatẽ testatoris
inducitur ut d testa. Raynaldus. et ista
similitudo ꝓbatur per id quod nõ. de se
pul. c. ii. ad fi. in glo. per hoc dicebatur

Preterea res semel priuilegiata semp
durat priuilegiata ut d priuile. c. ult. sed
ista legata sunt priuilegiata habito respe
ctu ad personam epi non ergo ex ꝑsona
ecclesie prochialis debet consequi qd ex
sua persona conseq̃ non posset ne una uia
concedatur q alia ꝓhibetur ut de ꝓcu
tue cum similibꝫ Preterea illa quarta
descendit a relicto nõ onerato onere epi
scopali ergo sine onere de mãibus fratꝝ
debet transire ad ecclesiam prochialẽ be
ne facit de decr. c. dilecti ibi cõsueuerũt
decimas 2ë. e. ti. c. penult. ibi quibus rõe
prediorꝝ ante soluebantur Ad idem de
decr. clemẽ. i. ibi ac iura epalia et alia pre
stari 2ë. In cõtrariũ uidetur nam epus
non solum delegatis factis ecclesiis proc
hialibus sibi subiectis petit quartam sed
de omnibus mortuariis ut patet de offi.
ordi. conquerẽte et de prescrip. de q̃rta
ibi Oblationes defunctoꝝ et mortua
riorꝝ. Exponit Hosti. sed mortuaria et
oblationes dicũtur quacũq̃ occasione fu
nerũ ad ecclesiam prochialem quenũt ut
patet de sepul. expte in fi. et. c. cũ liberã
et melius. e. ti. in nostra in fi. nam mortu
aria siue funeralia dicũtur que occasione
funeris deuenũt et preter uoluntatẽ mo
rientis Nam minores. xxiii. et maiores
xii. filifamil. non possũt aliquid pro an
ma iudicare ut de sepul. c. penult. li. vi. 2
tamẽ nullus dubitat q ea que rõne taliũ
funeꝝ obuenũt inter funeralia et mor

tuarta dicẽtur ut de sepul·c·in nostra in fine Ita in ꝓposito ecclesia prochialis cõ sequitur istam quartã occasione funeris sui prochiant ergo eꝑ͛ oc̃ Preterea priulegiũ non debet egredi personã priulegiatam de priuile·sane cum similibus Sed si episcopus non posset petere quartam quarte tam ecclesia prochialis frueretur priulegio sibi non concesso ꝟ͛bi grã testator relinquit fratribus minoribus lxxx·si frẽs nõ essent priulegiati a quarta episcopali eꝑ͛us habuisset ab ets·xx·a ecclesia prochialis habuisset de residuo scilz de·lxxv·sed quia modo eꝑ͛us nil petit a fratribus ecclesia prochialis habz de illis·lxxx·uiginti· ergo priulegiũ fratr̃ uel iuris cõis rõe exemptionis extendit se ad ecclesiam prochialem preter uel cõtra mentẽ priulegiantis Item ecclesia prochialis petit suam quartam ab ecclesia ubi sepultum est corpus non solũ de relictis a moriente sed de omnibus que occasione funeris obuenerũt ut in turibus supra allegatis et·c·i·de sepul· modo eꝑ͛us habebit se eodẽ modo uersus ecclesiam prochialem Non ob·qđ premittitur ꝙ quarta prochialis descendit a legato priulegiato oc̃· nam rõe mutationis ꝑsonarum alteratur natura rei ut de iure pa·c· primo li·vi·simile de preben·c·penult·in elemen·ubi dicitur ptãs collator̃ sedm tempora Et istam partẽ uidetur tenere Io·an· de sepul·certificari·§·nu·ꝟ͛ de seda Vbi innuit ꝙ eꝑ͛us petit quartam quarte quã ecclesia prochialis accepit ab illo a quo eꝑ͛s nil recipere potuisset Aliq superhoc distinguũt inter legatum priulegiatum rõe persone et legatũ priulegiatum rõe sui ipsius ꝟ͛bi grã de centum relictis simpliciter fratribus eꝑ͛us nil debz habere quia fratres sunt exempti et ab exemptis eꝑ͛s non petit quartam sedm Inno·Pe·et ab·et Io·an·ut i ꝑe nõ·in·c· officii Ecclesia prochialis petit quartaz de illis centũ de ista quarta habeat eꝑ͛us quartã et sic priulegiũ fratr̃ exẽptorũ nec prosit nec noceat ecclesie parrochiali Ad hoc de re·iuris priulegiũ personale· li·vi·et sic loquitur·c·unicũ de iurepa·c· li·vi·et bene facit qđ nõ·per Guil·in spe-

de imu·eccle·in fine·contra eptores reꝛ clericoꝛ qui non gaudent priulegio quo clerici Sed si legatum est priulegiũ rone sui puta ꝓ missis dicendis tunc dicitur ꝙ semper durat priulegiũ tanquam reale Alii uero non distinguunt sed tenẽt indistincte ꝙ eꝑ͛us debz habere quartã quarte quia ecclesia prochialis quo ad predicatores et minores bodie utitur iure cõi et sic legata quocumq; et qualitercũq; fratribus relicta non sunt in aliquo priulegiata quo ad ecclesiam prochialem nõ ergo sequitur eꝑ͛us excluditur a fratribus ergo ab ecclesia prochiali Consequitur ergo ex persona ecclesie quod ex sua consequi non potest Ad quod facit de cõcess· prebẽ·c·penult·li·vi·Pone ergo ꝙ ecclesia prochialis cõsequitur quartã de mortuariis illius qui sepultus est extra diocesim de illis mortuariis eꝑ͛us diocesis non habet quartam sed eꝑ͛us in cuius diocesi sepultus est Sed eꝑ͛us diocesanus illius mortui habebit quartam quarte Et istã ꝑ͛us placet saluo iure prescriptionis ut ꝺ͛ prescrip·de quarta Cui autẽ incumbat ꝓbatio aut ecclesie prochiali dicẽti nunq; de tali quarta solui quartã et sic ꝑ͛scripsit An uero eꝑ͛o dicẽti se recepisse quartam nõ·per Io·an·de re·iuris sine possessione li·vi·in mercurialibus·

In xꝑ͛i nomine amen·Questio talis est eodem anno ut supra ꝓxime

VII.

Vidã usurarius mãifestus cautionem ꝑ͛stitit Deinde testamentũ fecit ita et taliter ꝙ testamẽtum ualuit· deinde cõtinuauit uictũ usurariũ sed non manifeste Queritur nũquid tale testamentũ irritetur cũ nullam cautionem de nouo prestiterit Et arguitur ꝙ non quia modi irritandi testamentũ sunt expressi in iure inter quos iste nõ est ergo firmũ manet· ꝺ·de testa·sanctimus Preterea factus impeditur faciendũ q̃ factũ tollatur ut de iureiurã·queadmodũ·sed in casu usuraꝛ sine qualitate manifesti nõ impedit factionẽ testamẽti ut de usuris q̃q̃ li·vi·ergo nec testamentũ rite factũ

irritabitur Preterea cautio ꝑ͛stita ꝑcedens uictũ purgauit unde illud qđ canonice precessit in nullo modificat uel qualificat actꝰ subsequentẽ Regitur ergo ꝙ actus subsequens sit circũstanciatus ita et taliter ꝙ possit inducere illum effectum sicut inducere poterat ante cautionem ut·ff·de presscrip·xxx·an·l sigs emptionis·§·sed et si quis Et ꝓ ista ꝑte facit exempla posita de re·iuris facta legitime li·vi·Hoc etiã innuit Paulus de bon·de usuris·c·u·in ele· ubi dicit ꝙ testamentũ legitime factum irritatur si is qui fecit postea efficiatur usurarius mãifestus ergo si non manifestatus nõ irritatur In contrariũ uidetur Nam exquo iste cõtinuauit crimen et ꝑ͛m non rectinauit non requiritur ꝙ omni momẽto exercitũ actus talis criminis sit manifestum sufficit quidẽ ab initio manifestus fuisse·ff· ꝙ ut aut clam·l·u·§·illud cum sua glo·Non enim uidetur dimisisse primũ crimen usurariũ sed in eo continue p seueraſſe exquo rediit ad uomitũ et reiterauit crimen Existo subsequẽti facto apparet retro non fuisse purgatus Nam sicut presens declarat et informat preteritum ut·c·de adult·l·qui adulterii·sic per preteritũ informatur ꝑsens·ad hoc de presump·mandata et·c·scribam et ꝺ͛ pe·di·iii·in prin·in seda colũp· Exquo ergo ille cõtinuauit crimen fingitur non penituisse et simulate cõuersũ fuisse et eẽ in eo errore in quo fuit de presump·irã in fine Videtur enim hoc fecisse ex relictis prioris erroris z̃ncti ut de hereti·c·accusatus·§·ii·li·vi·Cõtinuata quidez et adherentia eiusdem nature censentur ut·ff·de rei uen·l·q̃ religiosis et de cõs· eccle·uel al·c·uno de sen·ex·si ciuitas li·vi·Hinc est ꝙ possessiones duoꝛ cõtinuate licet aliquo modo tempore inter medio uacauerit uocetur una possessio ut· xvi·q·iii·§·ꝙ si ab eo et facit·ff·ex quibus ca·ma·l·qui cum miles Actus quidẽ continuatio facit duo censeri unũ ut·ff· de preca·l·et si manente de offi·ꝓcon· l·memmisse Et ꝓdicta maxime ꝓcedũt quando incontinenti recidiuant Ad hoc ff·si cer·pe·l·lecta et de elec·c·officii·ꝺ

natura enim recidiui est ostendere et declarare primũ morbũ curatum nõ fuisse et materiã ueteris erroris reconditã ut de homici·c·ad audientiam et nõ·e·ti·c· presbiteꝛ et de hereti·c·ad abolendam· ꝟ͛ illas uero·ibi in abiuratam hæresim recidisse et·c·accusatus·§·ii·li·vi· Vnde dicit canon si quis semel notatus fuerit iniurie uel alio uicio et iteꝛ in hoc ipsum idem inciderit scitat se causam primã ex qua uictũ oritur in omnibus medullis habere reconditam ut de pe·di·ii·c·i· hinc est ꝙ absolutus a sententia excõicatiõis non satisfactens in eandem recidit sniaz et ligamẽ et quidẽ fingitur nõ absolutus de offi·ordi·significauit et de appel·quonam et de sen·ex·sacro in fine et·c·ti c· eos li·vi·magis quidez est damnatus actus iteratus q̃ primus ut·c·de epi·au· l·i·Cõtinuatio quidem delicti non induit diuersa delicta sed unũ censetur ut· ff·de furtis·l·et qui et·l·inficiande·§· infans Licet uideatur contra·e·ti·l·uulgaris·ubi continuatum delictũ potest cẽ ſſert manifestum Sed non obſtedm intellectũ quem posuit Io·de predicta·l·uulgare in glo·antepenult·ubi dicit ꝙ in·l·illa agitur ex prima cõtractione modificata ex deprehensione subsequẽti ergo sicut ibi actus subsequens informat precedentem sic in casu nostro actus ꝓcedẽs subsequẽtem Interpositio quidẽ modici tẽporis non inducit diuersitatem iuris ut ff·de adult·l·ꝙ ait in fi· Ista pars uidetur magis equa ut fraus tollatur et fictiones quibus occurrendũ est ut de diuorquanto in fi·Non obſtante predicta quia loquitur quando alias in idem uel simile delictum non corruerat Sed in casu nrõ actus precedẽs informat subsequentem nec uidetur a primo actu recessisse ymo simulata cõuersione et cautione destitisse ut ꝓbant iura supius allegata Et q̃uis si plures uulnerauerint unusquisq; ꝙ uulnus uel ictus contẽplandus sit ut sequatur ex cuius uulnere mortuus sit ut·ff·ad·l· cor·de sicc·l·ult·et ad·l·aquil·l·Itẽ mela·§·sed si plures·tamẽ in uulneribus uel ictibus ab eadem persona illatis hoc non inspicitur tamẽ si scda percussio ꝑ se con

siderata nō sufficiat ad mortē sed iūcta prime sufficit et mortem inferat Isti actus simul iunctum unū hominidiū factū Quid plus si ego primo et tu ex iterato secdo percussisti aliquem licet nulla percussio de se sit mortalis exquo ambe ūcte sunt letales ille talis moritur uterq dicitur irregularis ut nō. Iuno. de homi. significasti. allegat. xxiii. q. ult. c. ult. Ex his concludo q licet exercitū usuraꝝ secundo loco factaꝝ per se non facit ipsū dict manifestū tamen rōe primi exercitii cui secdm exercitiū continuatur et unitatur secdm exercitiū modificatur Ad hoc de priuile. super specula. et. xvii. q. iii. Si quis contumax Non ob. l. si quis emptionis. §. et si quis Casus enim est diuersus Per cautionē enim quam pstat debitor creditori renūciat debitor iuri inchoate pscriptionis In casu autē nostro prestatio cautionis non induxit remissionē purgationem uel absolutionē a crimine sed est quedam cautela pro debētibus recipe Vnde ex hoc non pbatur purgatio uel correctio criminis et sic subsequēs exercitiū criminis continuatū primo de quo non apparet purgatio censetur etiā dem nature cū primo et modificatur et informatur ex illo aē.

In xpi nōie amen. Fredericus in studio pisino.

VIII.

Veritur quō accipitur mā festum in consilio lugdunēsi q̄ de usuris li. vi. Et certū est q potest accipi pro notorio q habet facti euidētiam uel est notorium iuris puta per confessionem uel sniam uel iudicis plationem uel claris et indubitatis pbationibus ut de uer. sig. cum olim et. c. super quibusdam Item manifestū pōtest accipi id quod est infra notorium et supra famosum ut qua pbari potest et ultra consuetam pbationem est famosum et publicū non tamen intantū q possit dici notorū et de tali potest intelligi ix. q. iii. eoꝝ de usuris cum in tua Publicum enim nō includit necessario notorū de cohabi. cle. et mili. c. tua Item manifestū potest accipi cuius pbatio est euidēs et mānifesta Sobi grā defectus auditus uisus et scientie non palam omnibus appent et tamen subiectedo illum examini talis defectus inuentur euidēs et manifestus ut de uer. sig. c. ii. li. vi. sic in pposito aliqs non exercuit palam et notorie usuras tamen per modicam examinationem pmptam et facilem erit mānifestus ut quia appareant libri rōnū suaꝝ de quibus mīme dubitatur que sunt uerba ipsius usurarii talis pbatio dicī potest clara et mānifesta ut nō. Arch. de usuris. c. ii. in prin. li. vi. ad idem facit. xxvii. q. i. omnes femine. et. e. de non nu. pe. l. generaliter Item ultra modos pdictos Guill. Io. an. et Ardit. notant in. c. q̄q̄ q manifestus est q coram suo sacerdote et testibus publice fatetur se esse usurariū precipue si libros rationū tradat et maxime si tempe talis confessionis est in periculo mortis qa nō est presumendū q mentiatur Ad hoc dī presump. lrās et. i. q. vii. sanctimus Nec dicat aliquis pbationes usuraꝝ post mortem recipi superhoc non debere quasi ex men per mortem sit extinctū ut. e. si reus uel accu. mor. fu. l. i. et. ii. et dī bereti. c. accusatus. §. si uero li. vi. nam propter bona agi potest post mortē ut. e. si appendī. l. quāuis Item ubicumq a canone infligitur priuatio uel carentia sepulture et aliquis fuerit sepultus contra pbibitiones possunt recipi pbationes post mortem p quod sciatur an debeat exhumari de sepul. c. sacris de beretī. c. ii. li. vi. cum similibus Et quāuis supra declarati sunt aliqui modi quibus dicitur manifestum. Posset tamē forte dici q si cōstitutiōe synodali aliqua spēl factioris pbationis esset tuēta ut aliquis dicatur mānifestus usurarius hoc non essz improbandū cum usurarios cōuinci ex factionibus pbatiōibus solito iura suadeāt ut patet de pig. c. illo non et de emp. et uen. ad nostram cū similibus. et epi possunt iura cōta fortificare et penaꝝ adiectionibus tallare ut nō. Hosti. de offi. archi. c. ult.

Idem Fredericus
IX.

Asus talis est Res aliqua immobilis non parua legata est ecclesie. mortuo testore prelatus ecclesie ex aliqua causa motus repudiat legatū gratis uel aliquo recepto uel pmisso Queritur modo nūquid ualeat talis repudiatio sine consēsu suptoris Si ista repudiatio habet uim alienationis non est dubiū q non ualet. xii. q. ii. abbatibus et. c. placuit et. xvii. q. iii. in uend. tionibus et nō. xii. q. ii. in fine sūme Sed q ista sit alienatio pbatur. ff. de re. eoꝝ. l. magis. §. fundum et ibi de hoc Item quia dominū res legate transit directa ua in legatariū etiā ignorante. ff. dele. ii. l. cum pater. §. surdo. et nō. de cō di. et demō. l. aliquādo Sed cōtra Nā certum est q imobilia minoris non possent alienari sine decreto pretoris e. de predi. mi. non ali. l. i. ii. et. iii. sed secus ē in repudiatione ut in. l. magis. §. fundus Item aliud est alienare quod suū est aliud uero acquirere. ff. de dona. inter ui. et uxl. si sponsus. §. si maritus. sed non ē par eademq rō sed diuersa. lucraꝝ non capere et quod suū est amittere ut. e. codicill. l. ult. et de iure deli. l. sanctimus. §. legitima. ad idem. ff. de bis que in frau. credi. l. qui autē in prin. Et licet posset agi contra tutorē uel prelatū quia acquirere neglexit ut. e. arbi. tu. l. quicquid et. xii. q. iii. c. ii. non tamen ecclesia pōt dicere q res ecclesie est alienata cum illa nunq fuerit in dominio ecclesie Simile est qd dicimus de beneficio acquisito et acgredo Nam primū sine auctoritate suptoris renūciari non potest sed secdm sic ut ipso facto etiā ut de renū. qd in dub. d bis que fi. a ma. p. ca. c. exore. et nō. de elec. si electio li. vi. et melius de preben. si ti bi absēti. ibi sine auctoritate suptoris ius quesitū per collationē ante consensum repudiat sine auctoritate suptoris Sed contra pdicta facit quia ius quod habeo ad rem imobilem consequor eo iure quo res imobilis ut in aūt. de non alie. §. ult. in glo. cōnumerando Solutio actiones q competunt pro re legata uel ad rem competunt legato accepto tacite uel expsse ut ibi sed hic non fuit acceptum aē.

Idem dominus Fredericus
X

Asus talis est Quidā elegit sepulturam apud fratres minores et eis aliquid reliqt in tutu sepulture et aliquid reliquit simpliciter panima Accidit q sine culpa fratrū minoꝝ iste alibi sepultus est puta casu quia non potuit comode ad illam sepulturam fratrū deferri uel alibi elegit mutādo primā Queritur nūquid prochialis ecclesia debeat habere quartā de relicto simpliciter fratribz minoribus qd relictum frēs minores consecuti sūt siue in uita testantis siue post mortem. Et uidetur q sic pid quod nō. de sepul. c. ii. §. uerum in glo. declaratur predicta cōmissio Et hoc tenet ibi Paulus super uerbo decesserit in clemen. Ad idem de sepul. c. i. et. e. ti. c. ii. §. uerum in clemē maxime si esset uera opi. hosti. que dicit q de omnibus relictis ecclesia prochialis etiā posset petere quartam partem Sed ista opinio non est cōis opinio nec cōiter seruatur ut nō. e. ti. c. ii. §. uerum in glo. quero Et si esset uera opinio hosti. nō p cederet qō sed questio procedit tunc de mū quando ecclesia non de omnibus relictis sed de illis q relinquit illi ecclesie ubi elegit aē. ad hoc facit. e. ti. per hosti. in nostra in glo. magna. Sq. quod si ibi Sz premissis non obstantibus credo q frēs minores non debent soluere quartam ex quo ille nō est sepultus apud eos Ratio est quia si hoc teneremus secretur q ecclesia de relictis et funeralibus factis duabus ecclesiis peteret quartā Sed tamē supra dictum est q soli petet quartam eius quod habuit ecclesia apud quam sepultus est Nam nō potest negari qn ecclesia prochialis debeat habere quartā de mortuariis que habuit ecclesia ubi ille cauī uel certa scientia sepultus est ergo nō a minoribus quia hic minores nullam iniuriam faciunt huic ecclesie prochiali Et posito pro constanti q iste non fuisset relictus minoribus aliquid nisi intuitu sepulture non tamē sequitur q prochialis ecclesia debeat habere Non obstat quod dicitur de legato soluto in uita qd patiī

faleridiam Illud enim habet locū mortuo
testōre sic et hic locū hēbit petitio quar
te si sepelitur aput minores Nō obstāt
tura que dicūt q̄ probialis ecclesia dēb3
hēre quartā illius q̄d relīqt ecclesie i bi
elegit sepulturā quia hoc debet intelli
gi de electiōe sepulture cum effectu· ff·
q̄ quisq̄ iuris· l·i· in fi· alias seq̄retur q̄
si successiue eligeret sepulturā apud· xx·
ecclesias q̄ d̄ omnibus relictis illis factis
peteret quartam Vltima igitur electio
uel sepultura sine electione inducit peti
tionem quarte· xiii· q·ii· ultima uolūtas
A casu describe diem non solis ab ortu·

Collatio habita per do· Fred de sents
cū iurisperitis senen· In xp̄i nōie amen·

xi·

Veritur an excōicatio por
dinarū lata in citatum tpe
feriato ꝓpter messes nō cō
parentem uel non citatū te
neat· an uero sit nulla ipso iure Circa
quod sciendū est q̄ excōicatio quandoq̄
fertur ꝓcedente iudicio et in iudicio quā
doq̄ extra iudiciū ut patet de sen· ex·
uenerabilibus· §· actum et· §· similiter l·
vi· Item sententia excōicationis requirit
iustitiam ex causa ex ordine et ex animo
ut colligitur· xi· q·iii· §· si ergo et· §· cū
ergo et de sē· ex· sacro Et si nullū ex his
seruetur nichilominus remanet sentētia
licet sit iniusta ut· xi· q·iii· si ep̄us forte
et nō· e· ti· in sūma Et ad hoc accedit q̄d
uulgariter dicitur sentētia pastoris etiā
iniusta timēda est· xi· q·iii· c· i· et· c· q̄bus
ep̄t· que si contēpnitur extunc incipit li
gare quo ad deū ut in· c· per tuas de sen·
ex· Contra hoc q̄ hmōi solempnia nō
sunt de substantia excōicationis dicunt
doc· q̄ absens oio et irrequisitus si excō
cetur tenet excōicatio ut extra d̄ appel·
cum sit romana in fi· et nō· ii· q·i· de ma
nifesta in fi· et de clerī ex· mi· c· penult·
secus in alis sentētiis et ꝓcessibus quo
niam sentētie late contra absentes nō ci
tatos nulle sunt ut· iii· q·ix· caueant· et
per totam istam q̄nem In ꝓposita cita
tus tempe feriato p̄sumitur nō citatus
et citatio eū non artauit et p̄ conseq̄s
oio absens est ut· l·i· ff· de feriis fateor·
non tamen sequitur ergo excōicatio nul
la Nam ut dictum est etiā absens et nō
requisitus potest excōicari licet male fe
cerit excōicator et teneatur excōicato
adinteresse et ad penam obnoxius sit ut
in· c· sacro Item q̄ excōicatio fertur ex
tra iudiciū ut dictū est supra sed ea que
iudicii indaginem non requirūt omni tpe
possunt expediri ut collationes dispensa
tiones transactiones et similia Vnde bo
die romana curia facit sollēnes ꝓcessus
ut plurimū diebus sollemnibus ut etiā pa
tet in· c· i· de iudi· in clemen· Et executo
res grāz̄ omni tempe suos ꝓcessus fac
iunt generales sniam latam continētes et
contra faciens incidit in sententiā Item
si quis quocūq̄ die trāsgressus fuerit sta
tutum ep̄i sententiā excōis continēs ut
si die dominico quis lusit ad zardū uel
usitat monasteriū monialiū cōtra statu
ta penalta ipsius ep̄i incidit in canonē la
te sententie Si ergo statutum ep̄i quod
auctoritatē sumit ab ipso ep̄o ligat die
dominico quare ergo ep̄us nō pōt ligare
die dominico cum etiā statutū ep̄i fieri
potest die dominico Preterea excōica
tio et absolutio paribus passibo ambulāt
et qui potest unū potest aliud et utraq̄
requirit causę cognitionē ut alias dictus
est Et ꝓbatur in eo quod legitur et nō·
de ma· et obe· cū inferior· et nō· de offi·
le· nouit Sed tempe feriato potest quis
absolui et omni die recipi debet cum cō
uersus fuerit ut nō· per hosti· in sūma de
fer· §· quid in eis Io· sed que ꝓtinent 2ē
ubi etiā dicit q̄ excōicatio que cē cogni
tionem nō requirit ut in notoriis talī tē
pore potest ferri· cum ergo causę cogni
tio non sit de substātia talis excōis pote
rit ferri talī tempore licz̄ iniuste cum cā
non sit de substantia excōis ut· s· dictū
est potest omni tempe expediri ut· c· d̄
fer· l· actus Sed opponitur excōmuni
catio lata post appellōm legitimā est nul
la ut in· c· p tuas Et hutus rō uidetur eē
quia per appellōm suspēditur iurisdictō
iudicantis ut in· c· uententes de iureiurā·
uel extinguitur ꝓnunciatū secūm legistas
Et a simili uidetur iurisdictio suspensa
tempe feriatō ergo sentētia nulla Respō
deo per appellōm iustam et uerā subtra
hitur appellans a iurisdictiōe iudicis ut in
c· pastoralis de appel· et est illi suspectus
e· ti· ad hoc Sed tempore feriato est sus
pensa iurisdictio iudicis in his que substā
cialiter cause cognitionē requirunt et iu
dicialiter expediūtur ut· l·i· ff· de feriis
et extra d̄ fer· c· ult· in prin· ibi iudicialis
strepitus Sed ut dictū est plures cause
cognitio nō est de substantia excōis Vn
de si ep̄us tracūdus sine causa et sine or
dine iuore et odio aliquē excōicat tenet
excōicatio ut· xi· q·iii· si forte ep̄s tracū
dus Ex his concludo q̄ ea q̄ ad iurisdic
tionem ordinariam pertinent ut in c· pa
storalis de appel· et est ibi suspectus ut in
c· pastoralis de appel· et est ibi suspectus
e· ti· ad hoc Sed tempore feriato est sus
pensa iurisdictio iudicis in his que substā
cialiter cause cognitionē requirunt et iu
dicialiter expediūtur ut· l·i· ff· de feriis
et extra d̄ fer· c· ult· in prin· ibi iudicialis
strepitus Sed ut dictū est plures cause
cognitio nō est de substantia excōis Vn
de si ep̄us tracūdus sine causa et sine or
dine iuore et odio aliquē excōicat tenet
excōicatio ut· xi· q·iii· si forte ep̄s tracū
dus Ex his concludo q̄ ea q̄ ad iurisdic
tionem nō est de substantia excōis sequeretur q̄ sicut
omni tempe lata teneret ita et lata in oi
loco tenebit quia ualet argumentū de tē
pore ad locum· ff· si cer· pe· l· unū Ergo
sentētia lata per ep̄m in alieno territorio
ualebit q̄d tamē negatur ut nō· de offi·
le· nouit 2ē

Dominus Iacobo de pistorio sup eod

Veritur an sententia excōis
lata per ordinariū ꝓ debito
a clerico per latcū in iudicio
tempore feriato in citatuz
non comparentē tanq̄ cōtra contumacē
ut apparet ex actis et tenore sententie
Addit· i· sit nulla ipso iure Ad hoc di
cendū est indubitāter de iure ciuli et ca
nonico q̄ nulla est ipso iure Q̄d sit nul
la de iure ciuli patet quia sententia lata
contra aliquem tanq̄ contra cōtumacem
cum non sit est ipso iure nulla Casus est
ad hoc in ām pluriū legū exempli cā· c· quō et
quando iudex· l· si ut ꝓponis et· ff· de iu
di· l· pretor· §· marcellus· duabz enim rō
nibus furt nulla et quia lata feriato tēpe
ut· ff· de fer· l·i· in prin· et· l· si feriatis 2
c· e· l· oio et· xv· q·iii· per totū extra· e·
e· conquestus Fallit in causis spūalibus q̄
possunt agitari tempe feriato de quibz
nō· in dicto· c· sup uerbo pietas que incī
pit de alimentis pupillorz Item et contra
absentem non contumacem ut· l· de uno
quoq̄· de iure canonico est nulla diuersis
respectibus primo quia ista sunt parta d̄
iure ciuli et canonico sententiā ferri a iu
dice incompetenti uel competenti tamē
eo ipso quo iurisdictio ē suspensa Primū
ꝓbatur de iure ciuli· c· si a non compe·
iudi· per totū et· ff· de iurisdic· cum iudi·
l· fi· De iure canonico extra de cōsue· ad
nostram de priuile· cum olim Ita nō· Io·
an· de sen· exc· c· presenti· ubi enumerat
xi· casus in quibus sententia excōis nulla
est ipso iure Sedm ꝓbatur quando iuris
dictio est suspensa puta toto tempe feri
ato· ff· de fer· l·i· et· l· si feriatis ut extra
e· ti· c· viii· Sed constat q̄ hec sententia
excōis fuit lata in iudicio contra cōtuma
cem qui non tenebitur respondere layco
cōquerēti de debito pecūiario tempe fe
riato et a iudice cuius iurisdictio erat su
spensa quantū ad cām pecūiariam igitur
sententia fuit nulla argumēto sumpto a
paribus quia a paribus par debz esse iudi
cii ut ꝓbatur· ff· de iureiurā· l· nam et po
stea· §· si is qui temporali in gl· posita su
per Xobo lrē que incipit ergo et post iu
randum et so· ma· l· si socer· Xo· gener
Et huic argumento totus mūdus nō pos
set respōdere Et per hoc tollūtur et sol
uūtur omia decreta decretales et glo· in
contrariū allegata q̄ sententia excōis di
citur iniusta ex causa ex animo et ex or
dine et nō· in· c· sacro de sen· exco· ex cā
qua falsa causa sit inserta· ex animo ga
tracundus ꝓcedit· ex ordine quia nulla ci
tatione premissa saltim non trina ut· xi·
q·iii· c· i· et· ii· et extra de sen· exco· cum
medicinalis li· vi· et in dicto· c· sacro qua
debet intelligi quando sententia excōis
ꝓcedit a iudice non carente iurisdictiōe
uel a tali cuius iurisdictio non est suspen
sa ab hōie uel a iure cōsiderato tempore
feriato et natura cause, et rei in iudiciuz
deducte que non artat citatū ad uenien
dum et hoc est certum· ff· de in ius uo·
ut ea· l· ii· et in· c· uentens in fi· extra de
accu· Remanet ergo plana cō nostra et
nulli dubitationi subiecta q̄ talis excōis

sententia lata contra presbiteꝝ Iacobū cōuentum a laico ex certa ꝓmissione feriato tempe quo non arcabatur uenire ē ipso iure nulla tanq̄ lata a iudice cuius iurisdictio suspensa erat tali tempore feriato ut ꝓalle. l. nec est dr̄a an suspensa fiat ab hoīe ā fiat a iure tūdem prestat argumentū. ē. si manita fu. alt. l. ea qdē.

Responsio domini Iacobi ad iura allegata per dominū Fredericū.

Modo respōdeamus singulariter ad singula Et primo ad id quod allegatur ꝙ sēntentia excōis interdum feratur extra iudiciū et ualet ut in. c. uenerabilibus. §. actum et. §. similiter Respondeo ut supra quia ibi fuit lata a iudice iurisdictionem habente et sic tenuit In ꝓposito iudicis iurisdictio erat suspensa respectu tēporis feriati. uel ibi notat factum non ius quia de iure debet fieri causa cognita et sollēniter de quibꝫ loquitur. c. cū medicinalis supra allegatū de sen. ex. li. vi. Vel ibi de re que fertur extra iudiciū ubi nō est dare solēnitates que seruāntur in iudicio ꝙ separatoꝝ separata debet esse rō ut. l. si maritus. ē. de dona. inter ui. et ux. ac in proposito agitur de sentētia excōis lata i iudicio et in scriptis que fuit nulla rōe ꝓdicta. Sedm non obstat ꝙ sententia excōis dicitur iniusta ex causa. ex animo et ex ordine omisso. et tamē ualet licet sit iniusta ut legitur et nō. in dicto. c. sacro et. xi. q. iii. si eps forte et. c. i. et. c. quibus ep̄r. quia ibi fuit lata a iudice cuius iurisdictō nō erat suspēsa Terciū nō obstat quo dicitur ꝙ hmōi sollēpnia non sunt de substātia excōis quia absens oio irregsitus excōicatur et. tenet excōicatio ut extra de app. c. cum sit romana in fi. et. ii. q. i. de manifesta. quia illa iura loquūtur quando quis excōicatur ꝓ notorio crimine ubi remissus est ordo iudiciarius in citando secus quādo cōuentur ꝓ causa cuius ubi tres citationes regrūtur ut in. c. sacro. qnymo et in notorie saltꝫ citandus est. ut in. c. ad nostram de iureiuran. et. ii. q. i. deus omnipotens Et ita nō. Io. ii. q. i. que fothanus. et a iudice cuius iurisdictio non erat suspensa Itē nō est uerū quod dicitur ꝙ sentētia excōis non feratur cum cause cognitione de iudicali loquitur ymo cum cause cognitione ut. ii. q. i. nemo. et que cause cognitionē desiderant debent fieri a iudice sedenti pro tribunali ut. ii. q. vi. §. notandū. Xo siquis et. ff. de offi. ꝓcōsul. l. nec. qequā ubi decretum. ꝓut nō. Ber. de offi. legat. nouit. ubi nōt et determinat ꝙ legatus extra ꝓuinciam non possit excōicare nec absoluere quia nō habet tribunal in aliena dioces. i. x. q. ii. siquis epūm. et per consequens nec absoluere Vnde cum debeat fieri cum cause cognitione et legatus careat iurisdictione extra suam ꝓuinciam nec habeat tribunal. sententia ab eo lata non tenet sic et in ꝓposito iudex cuius iurisdictio est suspensa Quarto non obstat. l. actus. ē. de fer. nec. c. i. extra de iudi. in clemē. quia loquitur de causis et negociis que omni tempore expediri possunt ac̄. Quinto non obstat quod allegatur de sententiis epi uel que in canonibus reperiūtur que ligant omni tpe delinquētes quia ibi loqtur de sentētiis latis a canone uel a constitutione ep̄alique canon est in sua dioces. Ac in ꝓposito agit de sentētiis latis ab hōie in quibus est alia dispositio iuris Sexto non obstat ꝙ alle. dictū bosti. quia loquitur in notoriis ut dictū est supra sed nullo iure reperitur cautum ꝙ eo casu quo uētilatur causa tempore feriato quo nō potest uētilari ꝙ pro tali contumacia sentētia excōis lata tempore feriato teneat Nā ut dicit Ber. in. c. ꝓ tuas. ꝓambulū iudiciū reddit sentētiā nullam si iudiciū est nullū Hoc aperte nō. Ber. in dicto. c. et idē dicit in dcō. c. reprehensibilis extra de app. Nam rōe ꝓambuli incidit quis in necessitatem canonis ubi aliter non incideret ut nō. accur. ff. so. ma. l. si cōstante. §. si uidetur et ibi nō. Et hoc est qđ dicit Ber. ꝙ ubi iudiciū est nullū sententia est nulla sed ubi iudiciū est nullū ergo et sentētia rōe preambuli iudicii et temporis Quid plura qām hāc determinaut do. Io. ā in c. presenti de sen. ex. li. vi. ꝙ sentētia excōis lata ab intruso uel a iurisdictioē suspenso est ipso iure nulla ut. xii. q. ii. alie nationes. sed hec sentētia est lata a iudice cuius iurisdictio est suspensa a iure scilꝫ tempore feriato ergo ac̄. Quid aliud q̄rimus ubi rō naturalis hoc determinat ubi doctores iuris ciuilis et canonici hoc determināt. et Spe. de re iudi. omnia ergo allegata in cōtrariū loquūtur de sentētiis excōis latis a iudice non carente iurisdictione uel habente cuius tamen iurisdictio nō est suspensa ut in ꝓposito occurrit. Verba do. Iacobi predicti. Sedm aduocatos alterius partis notatur et describitur per allegata per eum ꝙ hec sententia est iniusta ut apparet manifestē q̄ est nulla sedm eum si est iniusta deberet declarari per uos cum fuisse irrōnabiliter ligatū Ad. ii. ut extra de app. c. solicitudinem in fi. et ita nō. in. c. pertuas in sarduensi. et per consequēs non est repellendus a ꝓsecutione sui iuris Ss cōtrariū uerius est eam esse nullam ut iuxta supra est ostensum Non obstat etiā prudens allegatio per uos facta ꝙ causa in ꝓcessu iudicii posset declarari que sua deret iurisdictionē ac̄. quia sedm ꝓsentia actitata iudicandū est nō sedm ea q̄ in futuro possūt agitari ut extra de frie. fraternitatis in fi. ff. de iudi. non quē admodū. maxime quia in libello ꝓmissio deducta obligat etiā nullā de iure canonico de pac. c. i. de qua scripsit glosator. ff de ex. re iud. l. si cum argentū et. l. ꝓsidenti. quia ergo attenta non poterat esse iudicium iniustō reo tempore feriato. ut. l. ꝓallegata Et ideo questio remanet plana et nulli dubitationi subiecta.

Responsio domini Frederici ad allegationes domini Iacobi.

Conclusio allegata domini Iacobi hec est ꝙ quia iurisdictio ordinaria est suspēsa tempore feriato ideo excōicatio nulla Item sentētia excōis requirit cognitiōm et cognitio sessionem sed tali tempore sedere non potest ergo ac̄. Ad hoc respondeo. dico ꝙ si uerꝫ est ꝙ iurisdictio ordinaria esset suspēsa simpliciter et absolute oportet fateri necessario ꝙ sentētia esset nulla Sed dico ꝙ tempore feriato iurisdictio ordinaria est suspensa solū in his et circa ea que de iuris necessitate ad sui esse et ad suam substantiā requirūt cognitionem et iudicialem indaginē Cū ergo ad substantiā iuste excōis regratur cause cognitio. debitus ordo que inter uenire non possunt tempore feriato seqtur ꝙ talis sententia non est iusta sed iniusta si iniusta ergo meretur absolutiōm et q̄diu non erit absolutus ut excōicatus uitari debet Et sententia excōis potest ferri licet non iuste etiā contra non monitū et non citatū sine causa et nulla cognitione ꝓcedēte ut. c. sacro. sequitur ꝙ tempore feriato potest ferri licet non iuste quia ut alias dictū est subāla non possunt expediri tempore feriato quia requirunt cognitionem et sessionem de necessitate sed excōicatio que ad sui substām nō dico ad sui iusticiā non requirit cognitionem ut in. c. sacro igitur ac̄. Vnde si quis ex falsa causa excōicetur quia creditur contumax cum non sit nichilominus ē excōicatus licet sine onere debeat absolui ut in. c. uenerabilibꝫ. §. idem est in fi. li. vi. Ad hoc accedat quod nō. de testi. co. c. ii. de solu. c. odardus Et optime per Inno. et bosti. d offi. dele. p. et. g. et. iii q. v. quisquis in glo. sed pone Et per hoc responsum est tribus primis capitulis allegatis per do. Iacobū Qđ quarto loco distinguitur inter notoriū et nō notoriū circa excōicatiōes qđ a iuris ignorātia ꝓuenit Nam quantūcumq̄ delictū sit notoriū nūquā ꝓpter hoc potest excōicari iuste nisi primo moneatur ut satisfaciat Ad. ii. de sen. ex. romana li. vi. et tamen si monitio non precessit tenet sīa excōis Si ergo oio absēs potest excōicari ut alias dictum est sequitur ꝙ cause cognitio non est de substantia excōis Et ut breuiter cōcludam iurisdictio ordinaria quantū ad iustam sententiā excōis que ferri non potest sine cause cognitione est suspensa Sed quia ut dixi cause cognitio non est necessaria ad substām excōis ut patet in. c. sacro. sequitur ꝙ tempore feriato lata tenet quia solū strepitus iudicialis exulat tempore feriato Fred.

Allegationes domini Abbatis de pa
dio bonet contra allegationes do· Iacobi
ad corroborandum allegationes domini
Fredenci ꝛc·

Vāuis allegationes ꝓmisse
tam sufficienter q̄ perfecte
ostendant et ꝓbent ꝙ sñia
excōis lata tempore feriato
teneat· et quantū ad ecclesiaz militantē
saltim contēpni non debeat· tamē adhuc
potest monstrari per quedam argumēta
licet necessariū non sit Nulli enim dubiū
est ꝙ sñia excōis fertur ymo ferri debet
rōe contumacie ut ꝓbat canon· xi· q· iii·
certum· et nō· e· cū et· q· i· si sacerdotalis
Sed constat ꝙ ille Iacobus fuit uocatus
et non uenit ergo excōicari potuit et dē
bebat Et non ob· quod in contrariū sepe
allegando repetitur ꝙ tempore feriato
uocari non potuit et uenire mīme tēatur
et hoc ueꝝ non est ut patet in decre· si
duobus et· c· cum pati de app· ubi tenet
sententia excōis lata post appellōm in nō
uententem Item et quia si non teneatur
respondere saltem tenetur uenire quia
potest et libellus offerri ut· l· miles· §· sex
aginta· ff· de adul· Vnde citatur quis ad
ad diem feriatam et tamen ualet citatio
licet illa die ꝓceda non posset ut in· c· cū
dilectus de dolo et contu· ubi citatur ut
ueniat responsurus Idem habetur de re
stī· in mte· tum ex litteris· ubi etiā dicit
glo· ꝙ alii etiā iudices sic citare possunt
per decre· in causis de re iudi· Et sic qd
dicit glo· in· c· uentens de accu· et allega
tur per partē aduersam ꝙ citatus tēpe
feriato non tenetur uenire non est uerū
per iura p̄ missa· et sic etiā tenuit Io· an·
Preterea iste Iacobus tacite renūcia
uit feriis uocatus enī tacuit Ad· iii·
et sic cōsentire uidetur maxime quia cō
tradictēs potuit impedire ut ꝓbat decre·
ii· de accu· li· vi· Idem in patre cuius filius
creatur decurio cū similibz· ymo plus ga
tacens habetur ꝓ contumace ut habetur
lxv· di· c· ult· ergo potuit excōicari et ta
cite bene renūciatur feriis quod non ꝓse
quor cā breuitatis· sed expresse ponitur
ꝙ hosti· in sūma de fer· §· ult· Pretēa
allegans ꝓ parte cōtraria ē sibi cōtrarius

Nam totaliter allegōes eius cōcludunt
ꝙ ideo nō ualuit sñia ex eo ꝙ iurisdictio
iudicis erat suspēsa a lege cum tempore
feriato lege ꝓhibente non posset ꝓcedi
et tamē bene fatetur ꝙ sñia excōis lata
in absentem nō citatū super notorio ubi
non regitur ordo iuris teneat cum ipse
idem dicat ꝙ sententia excōis iniusta ex
ordine teneat quod etiā ꝓ parte prioris
ꝓbatur· ergo nihil sibi uendicat in senten
tia excōis ut teneat uel non sicut uerum
est et ipse fatetur Sed id nunq̄ fuit audi
tum ꝙ sñia lata a non iudice uel a suspēso
super notorio teneat ꝓfert ergo sñiam
super notorio Tebaldus de campo et ua
lebit secdm sua allegata Sed necesse est
dicere ꝙ sñia excōis que fertur in absen
tem etiā non citatū quia fertur a iudice
tenet licet contra debitum ordinē iuris·
Manifestū est enim ꝙ in non citatū nō
fertur sententia ista et si feratur nulla est
ipso iure quia contra iura ꝓhibentia ne
feratur ut· ii· q· i· nos in queq̄ cū similibz
et tamē si feratur sententia excōis cōtra
absētē tenet ut supra ꝓbatur Pari ergo
rōe si feratur tempore feriato quo tēpe
generaliter ꝓceditur non pōt tenebit Nam
ita ꝓhibetur a iure ne sñia uel processus
fiat in absentem sicut ne ꝓcedatur tēpe
feriato· et si fiat non ualet et tamē sñia
excōis lata contra illam ꝓhibitionē ne ꝓ
cedatur tempe feriato tenet Nam non
est ibi posse drām assignare et rō quare
hoc sit est manifesta ga sententia excōis
nō est pena corporis sed medicina est aie
ut· xxiii· q· iii· notandū et· ii· q· i· multi·
et in· c· cū medicinalis de sen· excō· li· vi·
sed anime medicina ullo tempore debet
excludi· Vnde in can· nec exiguo momē
to ꝛc· et patet exemplū in euangelio ubi
saluator die sabbati saluauit egrotum·
Preterea ab eo ꝙ ecclesia et iudices
ecclesiastici cōiter et uniuersaliter obser
uant recedi non debet Nam auctoritas
ex cōi obseruantia cōprobatur· xi· di· ec
clesiaz cū similibus Vnde intelligentia
magna que habet iudicare ꝛitatē discer
nat· Sequitur additio· Sed ꝙ inabi
litas loci et temporis reddit ꝓcessum et sē
tentiā iudicis nullam· hoc exaudiendum

tur in aliis sententijs q̄ excōis· que ex
solius iurisdictionis defectu est nulla ut
supernus dictū est Sed negari non pōt
iudicem ordinariū etiā extra territoriū
suū et in tempore feriato non licet exer
cere exercicū cōtentiosum et iurisdictī
onē iudicialem habere Vnde licz male fa
ciat et puniri posset exinde loco uel tēpe
inabili ꝓcedēdo et excōicando ualebit ta
men sententia excōis sic lata et processus
ante ipsam uel in ipsa seu post ipsam ha
bitus non ualebit ut in· c· cōquestus de fe
riis et in cle· di re iudi· pastoralis bene fa
cit de sen· ex· uenerabilibus· §· porro li·
vi· et quod tibi nō· Archi· et Io· an· ubi di
cūt ꝙ licet inoluata per iudicē a quo post
diffinitiuā et ante appellōm a diffinitiua
sententia interiectam reuocentur ꝓ modū
attemptati per iudicem ad quem ut de
app· non solum li· vi· tamen secus est in
sententia excōis tunc· l· post diffinitiuā
et ante appellōm et sic tempe inabili lata
ga absolutur excōicatus nec reuocatur
per modū attēptati quia fuit nulla Non
ob· c· cōquestus quia de sententia excōis
nichil exprimit et ideo de ipsa non debz
intelligi ꝙ sit nulla tali tempore lata fa
cit clemē· de excep· c· excōicationis et qd
ibi nō· Sed ad id qd de loco dicitur *mul*
tū urget ad contrariū de cōsti· c· ii· §· sta
tuto in fi· li· vi· et predicto· c· pastoralis
forte sustineri potest ꝙ quando cum eē
cognitione iudicialiter uel sine cause cog
nitione sollēpniter pro tribunali sedente
publice tulit sētentiā excōis tali loco uel
tempore non teneat sententia ipso iure
Si uero nō sit de plano et in occulto tu
lit eam tunc in utroq̄ casu ualet sentētia
excōis Non ob· §· statuto quia ꝓprie at
tendēdo sic sententiādo nō dicit sibi ius
nec sentētiat sed iudicatur et consulit aie
delinquentis de sen· excō· cū medicinalis
li· vi· nec aliquē offendit sicut facit q̄ndo
sollempniter in publico ꝓceditur uel excō
icat vnde facit qd nō· Io· xi· q· ii· ep̄m in
glo· i· additio Sententie qd est uerum
in notoriis que non requirūt examinati
onem cause de iureiurā· ad nostrā de fi·
pref· c· quamq̄· et nō· Io· an· d offi· dele·
c· nouit super glo· i §· ult· post Hosti· et

Guill· in spe· in ti· ii· §· non dicamus ꝛo·
sed nūquid pōt· et supernus tacitū est la·
Ligatum istud nō sequitur nam inti
ste excōicatus donec fuerit absolutus de
bet uitari ut iuste excōicatus ut in· c· p
tuas et· xi· q· iii· ea additio ꝛē· Mone
atur hoc fallit quando ad tuitionē et de
fensionem fertur excōicatio quo casu po
test nec ē necessaria monitio ut nō· Io·
an· in· c· dilecto de sen· ex· super ꝛito de
fendere li· vi· et ubi rapina esset manife
sta qua tūc potest statim excōicari nisi
in cōtinēti eam restituat ut ipse· Io· an·
post Inno ibidem notant in nouella sup
uerbo ecclesiastici· fallit in casibus nō ꝓ
Archi· et post eum per Io· an· in nouella
de sen· ex· cū medicinalis sup uerbo cām·
e· h· la· Tacuit· ista taciturnitas nō ui
detur sufficere ut habeat debeat ꝓ con
sensu tacito sed sufficeret si uenisset et
ꝓcedente iudice tacuisset et michil eppo
suisset et ita sequitur dicta allegatio

Fredericus de Senis perusi·
xii

Ratres ꝓdicatores sūt mē
dicantes et si non ex regula
qua ꝓfitentur quia ꝓfiten
tur regulā beati Augustini
sed ex constitutionibus suis per sedē apo
stolicam confirmatis accidit ꝙ aliquis in
suo testamēto reliquit cōuentui dictoz
fratrū uel alicui singulari dicti cōuentus
decem ānuatim usq̄ ad· xx· annos uel ad
plures uel ad utā alicuius fratris uel reli
quit alicui uel alicui hospitali cum hoc onere
ꝙ dictū hospitale singulis ānis teneatur
aliquid fratribus ꝓdicatoribus dare uel
aliquis i testamēto suo heredes suos gra
uauit ꝙ singulis ānis uel in ppetuū uel ad
longum tempus in anniuersario sui obitus
daret duos duplerios et tot libras cande
larū et tot denarios pro quolibet fratre
qui interesset officio uel unam pitanciam
pro cōuentu Modo queritur an dicti
fratres talū relictoz sunt capaces et ui
detur ꝙ sic Nam mēdicantes sunt quo
ad ꝓpositū quibus regula uel cōstitutio
interdicit possessiones siue redditus ad cō
gruam sustentationem Sed incerta men

Bibliotheca Seminarii Varmiensis
EX LIBRIS
Nr
Olsztyn

dictas ſolet eis prebere uictum per pub
lcum queſtum ut in conſtõne Gregorii
x·que icipit Religiosũ 2ĉ·lt·vi·ſed per
receptionem hmõi legatorũ uel redditũ
non excluditur mẽdicitas nec pro illis ibi
habẽt congruã ſuſtentationẽ Preterea
Bonifactus·viii·in cle·que incipit ſup ca
thedram·§·hmõi quoq; dicit q predica
tores tenentur eccleſie prochiali dare q̃
tam de omnibus ſibi relictis q̃ñ cumq; et
qualitercumq; ad quoſcumq; uſus diſtri
ctos uel indiſtinctos non diſtinguẽs nec
in quantitate nec in tempore relicti Ex
quibus inuit dictos fratres capaces eſſe
talium relictorũ quia ſi non poſſent recipe
non tenerentur de alieno dare quartam·
Item fratres minores de quibus maius ẽ
dubiũ poſſunt ab ingrediẽte recipere et
ingrediens poteſt eis aliquid dare ſicut a
ceteris pauperibus ut patet in declarati
one cõſilii vien̄·exiui de paradiſo §·cer
tum Quid ergo ſi ingrediens de bonis q̃
reliquit in ſeculo cõſanguineis uolunt ſin
gulis ānis dare ſũmam pecunie p elemoſi
na dictis fratribus uſq; ad certũ tempus
Item in eadem conſtitutione dicitur q̃
fratres minores non ſunt capaces ſucceſ
ſionũ nec licet eis ſucceſſionũ ualorẽ reci
pere per modũ legati uel tantã eius par
tem q̃ preſumi poſſet in fraudem fieri·
ergo ſi fratis ceſſat poſſũt petere legatũ
in quantitate notabili Sed non uidetur
referre an notabilis quantitas una ſoluti
one p̃ſtetur uel in plures diuidatur Ecõ
tra uidetur Nam redditus anni inter im
mobilia cõputantur ut in dicta conſtõne
Exiui·§·cupiẽtes et·ẽ·de preſcrip·lon·
tem·in fi·ultime·l·Sed dicti fratres ha
bere nõ poſſunt immobilia Item conſtitu
tio dicti Gregorii ꝓhibet eis ne habeãt
poſſeſſiones et redditus Prima facie ſine
p̃iudicio ueritatis uidetur dicendũ q̃ le
gata ānua uel redditus ānui deputata ad
cultũ diuinũ puta pro ſacrificio lumina
uel paramentis et cultu diuino poſſent fie
ri dictis fratribus·et per hoc non releua
tur mendicitas nec huic contradicũt men
dicitati quia nõ p̃fitẽũt ad uictum uel ue
ſtitum Item annuũ relictum et non ppe
tuũ poſſunt dicti fratres recipe Et licet
perpetuũ multis modis dicatur in iure ut
nõ·ii·q·ii·hoc tus·x̃o·perpetua·tamen in
caſu noſtro nõ debet ſic accipi perpetuũ
ſtricte Nam ibi tractatur de preiudicio
eccleſiaꝝ Accipiatur igitur in caſu nr̃o
ꝑpetuũ ꝓut uerbũ ſonat uel ſaltem uſq;
ad etatem centũ annoꝝ quia talis etas
conſideratur cum aliquid relinquitur cõ
uentui uel ciuitati·ē·d ſacroſanc·eccle·
l·ult·Q d aũt relinquitur alicui fratri in
uita ſua illud imediate acquiritur cõuen
tui·xii·q·i·non dicatis·xviii·q·i·c·uno·
In legato ſeruo facto uel religioſo inſpici
tur perſona domini uel cõuentus·ff·de
le·i·l·cum filio et dele·ii·l·ſi alienis et d
here·inſti·l·non minus et·ē·e·ti·l·neq;
Licet enim legatũ factum alicui fratri ſu
perioꝛi uſq; ad uitam ſuam quo ad illum
fratrẽ eſſet perpetuũ tamen quo ad con
uentum cui acquiritur non eſt perpetuũ
ergo non ꝓhibitũ Item cõi et uulgari opi
nione redditus appellantur que ex rebus
immobilibus capiũtur ergo ſicut religioſi
non poſſunt tenere immobilia ita non ſunt
capaces redditũ perpetuoꝝ et qui ex im
mobilibus capiũtur Sicut ergo eis nõ licꝫ
recipere et retinere domũ ita ſi teſtator
relinquat alicui domũ ut ex penſione do
mus ſoluat quid ānuũ fratribus fratres
non ſunt capaces illius redditus ānui et
iſti ſunt redditus illi qui inter immobilia
computantur Sed ſecus eſt quãdo aliqs
intuitu elemoſine uel conſanguinitatis re
linquit aliquid cõuentui uel fratri ad cer
tum tempus quia iſte non uocatur reddi
tus ſed nec iſtud debitũ uel actio ſub no
mine immobilium cõtinetur ut patet·ff·de
re iudi·l·a duo pio·et nõ per Paulũ de
re·eccle·non alie·c·i·ſuper uerbo uidetur
uirtus in clemen· Et ſi dicat teſtator Re
linquo filio meo fratri predicatori ānua
x·in uita ſua et inſtituit eum heredẽ inſti
tuo·hoc non nocet quia licet inſtituatur
heres tamen legatarius eſt exquo in eodẽ
teſtamento eſt alius uniuerſalis heres·ē
de here·inſti·l·quociens Teſtator enim
uſus fuit illo uerbo et eum heredem inſti
tuo ꝓpter opinionẽ legiſtaꝝ que habẽt q̃
ad hoc ut teſtamentũ non rumpatur de
bet filio relinqui nõ nõie legatarii ſed be
redis Sed canoniſte nõ uidentur de hoc
curare Et de hoc nõ·de teſta·c·Raynu
cius in prin·et·e·ti·c·i·lt·vi· Premiſſa
ꝓcedũt ſi uerũ eſt q̃ ꝑdicatores habeãt
ex priuilegio q̃ poſſunt petere hereditã
tes delatas fratribus ſuis quia hereditas
in ſe mobilia et immobilia iura et actiones
includit Recepta igitur hereditate uen
dent que retinere non poſſunt puta im
bilia et iura perpetua quoꝝ nõie uenũt
redditus ꝓpetui·mobilia uero uel nõa de
bitoꝝ qui non ſunt perpetui debitores
poterunt retinere 2ĉ·

Ad idem aſtus doctor ſup hoc uerbo
interrogatus reſpondet·

Aſtus·teſtator legauit red
ditus et ꝓuentus cuiuſdaꝫ
partis hereditatis cuidã fra
tri ꝑdicatori dandos eidem
ānuatim ad tempora uite ſue Queritur
nũc an talis legatarius ſit capax talis lega
ti Et q̃ ſit capax primo arguitur ex rõe
quia qui capax eſt legati obuentionis indi
ſtincte et diſtincte relicte eſt capax tal s
legati ſed predicatores et minores ſunt
hmõi ergo 2ĉ· maior patet quia potens
quoſcumq; redditus recipere poteſt etiã
ānuos recipere ar·i·q·i·ſunt nonulli cum
concor·minor patet in clemen·de ſepul·
dulũ·§·unde ne prochiales·x̃o·de obuen
tionibus omnibus 2ĉ· Si enim talũ capa
ces nõ eſſent nec ex illis quarta canonica
deberetur·i·q·i·non eſt putanda·xiii·q·
v·c·i·ii·et·iii·cum concor·Item cõfirma
tur argumentũ ſedm opinionem illoꝝ q̃
dicunt q̃ uerbũ diſtincte uel indiſtincte
non ſolũ qualificat legatarios ſed ipſa le
gata q̃ ſi talis indiſtincto referatur ad
tempus ergo et relictoꝝ in tempore indi
ſtincte capaces erant Itẽ ad id arguitur
ex cõſuetudine tam ꝑſcripta notorie ſer
ta et tollerata per papam que tamen eſt
optima legum interpres extra de cõſue·
cum dilectus cũ ſimilibꝫ Nam talibus fra
tribus minoribꝫ ſue ciuitatis ex ſtatutis
municipalibus ānue certe obuẽtiones ſeu
redditus tribuũtur q̃ ſi talũ capaces nõ
eſſent infinite illaqueaꝛẽtur qđ eſt fũme
p̃cauendum a doctrina cuiuſlibet·xxvii·
q·i·de uiduis·ii· Item ad idem arguitur
ab eqtate· conſtat enim q̃ tales fratres
bodie recipere poſſũt a teſtatore uel he
rede illius mille corbes frumẽti ſimul qđ
ergo obſtat ſi in fauorẽ legatarii iſta mil
le uel pauciora per partes ānuis tempoꝛ
tribuantur Confirmatur argumentũ qa
magis uidetur contrariũ pauptati ſimul
multa recipere que ſimul uictu 2 ueſtitu
conſumi nõ poſſunt per tales q̃ ſi ſucceſ
ſiue recipentur et de ꝓximo conſumerẽ
tur per eos quod bene ꝓbatur in clemẽ·
de uer·ſig·exiui·§·rurſus·x̃o·et ideirco
Q d non ſit capax ſic arguo rõe poſſide
re immobilia repugnat ſtatui mendicantiũ
ſed ānuus redditus inter immobilia cẽſetur
a iure ergo 2ĉ·maior ꝓbatur extra de re
li·do·c·i·lt·vi·quia talibus ſolet uictum
tribuere incerta mẽdicitas que immobilia
non poſſidet Minor eſt in textu in ꝓall·
clemen·exiui·x̃o·cuiq; ānui et·§·ſi uiõ
in fi·Argumentũ nõ obſtat ſed dicatur
q̃ decretalis illa loquitur de minoribus
quia multa ibi ponũtur que ſũt cõtraria
cuilibet ſtatui mendicantiũ et ꝑſertim
in ꝓpoſito Preterea format maiorem
generalem et minorẽ ſubaudit cõcludẽs
poſtea ad ꝓpoſitũ ſic ānui fructus inter
immobilia cenſentur a iure et ſic repugnãt
ſtatui pauptatis et ſubaudit·cũq; dicti
minores teneant ſtatum pauptatis tunc
cõcludẽdo ſequtur nulla dubitatio eſt 2ĉ·
Alias enim ſi cum dixit pauptati et mẽdi
citati repugnet ſi intellexiſſet de pauper
tate minoꝝ tantũ dictam concluſionem
cum inculcatione ſuperflua repetiſſet·
Preterea ad idem uerba debent ſumi cũ
effectu de pe·di·i·§·hec autem x̃oba ex
tra de cle·non reſi·relatum cũ ſimilibus
Sed ſi talis frater ad uitam ſuam recipe
ret tales redditus et heite eſſet capax e
oꝝ cum effectu caret nõie mendicitatis
in eo cum tamen nõia debent eſſe conſo
na 2ĉ·nec iura debent eſſe ludibrio·xxi·
di·cleros cum concor·de elec·cõmiſſa cũ
concor·lt·vi·2ĉ·

Iſte doctor diſtinguit concludendo
uerba ad Fred·

Omine mi carissime salua
ueritate et uestra determi
tione dicerem cõferẽdo pri
mo qđ certũ est ꝙ talis suo
nõie nõ est capax·xi·q·i· de persona·xii·
q·i·non dicatis·extra de statu mõchoꝝ
cum ad monasterũ cum similibus Nõte
uero sui cõuẽtus siue ordinis seu de ipso
ordine uel cõuentu q̃rendo An talis le
gati sit capax distigue aut tales certi red
ditus relinquũtur ad certũ usum diuin
cultus puta umũ pro sacrificio·frumẽtũ
prohostijs·oleum ꝓ lampadibꝫ et similia
Ista sunt uerba Fred·super Pria facte
crederem cõuentum esse capacẽ cũ eoꝝ
mendicitas non tollatur in uictu ꝛ uesti
tu ut extra de sepul·c·ult·& exeſ·prec·nimis ctrea finẽ· et facit clemen·dudũ
ꝑ·alle·§·uerũ Si uero tales redditus de
putentur uictui siue uestitui uel indistin
cte relinquantur tunc aut tales redditus
se extendunt ad modicũ tempus ꝛ puta
rem cõuentum capacẽ cũ potius uideat̃
fingi quedam sũma legata dilata tamen
quo ad solutionẽ usq; ad tale tẽpus quo
niaꝫ redditus ãnui Nec per hoc uidetur
tolli mendicitas sed subleuari Secus aũt
si tales redditus ad tempus non modicũ
ꝓtendantur· tales enim de iure merito in
ter ĩmobilia computantur ut dictum est
sicut enim aleãtio rei ĩmobilis et locatio
uel uenditio redditũ eius ad longũ tẽpus
equipollent ut in clemẽ·i·de re·eccle·nõ
alie·§·ult·cũ notatis in ultima glo· Sic
a simili receptionem reddituũ ad longũ
tempus dicamus possessioni rei ĩmobilis
equipollere et per consequẽs repugnare
statut talis pauptatis que equitas uideꝫ
demente illius·§·cũq; ãnui·alias enim re
cipe usq; ad duos uel tres annos ãnui red
ditus diceremꝰ et inter iura ĩmobilia cõ
putari quod pentus esset absurdum et a
cõi consuetudine alienũ Restat nũc ad
ad rões cõtrarias respõdere Prime igitꝫ
rões que ꝓbant illum capacẽ intelligũꝫ
de redditibus ãnuis ad modicum tempus
Et si queras qđ dicatur modicũ tempus·
dico ꝓut nõ·in dicto·c·i·de re·eccle·nõ
alie·in clemen·in ult·glo·uel saltem cõsi
deratis circũstancijs recurritur ad arbi
triũ boni uiri Rões uero que probant
ipsum non capacem intelligunt de ãnuis
redditibus ad longũ tempus factis qui tu
ribus ĩmobilibus equipollent Vel alter
ad primũ argumentum dico ꝙ textus lo
quẽs de relictis distincte uel indistincte
intelligitur de bis quoꝝ sũt de iure capa
ces·altas idẽ argueretur de possessionibus
et turibus ĩmobilibus quod est falsum
Ad secdm de consuetudine et statuto di
co ꝙ ad tales denarios dandos nõ astrin
guntur ciues ꝙn possint resilire a dando
cũ uolunt et mutare statutũ· secus in be
rede obligato ad tales redditus soluẽdos
ad quos necessario et ĩmutabiliter obliga
tur Ad tđ quod de equitate arguitur di
co ꝙ ex falso concludit falsum·repugna
ret enim statui pauptatis ꝓ victu et ue
stitu recipere sũmam excessiuã ꝓut tan
gitur in preall·§·rursus in clemen·exiui·
Si aũt puam et cõpetentẽ sũmam quã
simul fratres licite reciperent·testator
soluendam diuidat ad longũ tempus Idẽ
dicerem ꝙ non possent licite exigere nõ
quidẽ ꝓpter factum sed ꝓpter spem fa
cti·ar·extra de ut·et ho·cle·cum ab omi
et melius in dicta clemen·exiui·§·ampli
us·multa enim ꝓhibentur eis non ꝓpter
factum malũ sed ꝓpter spem mali Ad
alia argumenta patet per ꝓdicta solutio
Supplico domine reuerẽde ut notetis
breuiter quid uobis uideꝫ in eo

Sequitur additio precedẽtis q̃onis
Statutis·potest reuocari statutũ qđ
uoluntate statuentiũ et in eoꝝ arbitrio
pendet dare et non dare

Questio disputata per dominũ Fred
de Sen̄·in studio pusino Anno domini
M·ccc·xlt·

xiii·

Lericus peussit Sempronũ
laicum credẽs eum clericum
incedentem in habitu et ton
sura clericali et ꝓ clerico cõi
ter habitum et reputatum inter clericos
uiuentem et cõuersantem et officiantẽꝫ
et celebrationi diuinoꝝ se ingerentẽ et
non obstante ꝙ ex hoc crederet se excõi
catum diuina officia celebrauit et credẽs
se ex hoc irregularem ꝓmisit se ad benefi
cia ꝓmouri Nũc queritur an mãifesta
ueritate scilꝫ ꝙ Sempronius erat laicus
debeat dicto beneficio priuari uel denũcr
ari et declarari ius non habere Ad affir
matiuã inducentur quatuor Primũ scilꝫ
fides seu credulitas 2 affectus perciẽtis
Secdm possessiõ clericatus Tercũ cõis opi
nio et reputatio Quartũ conuersatio et
cõis cõiunctio cum clericis Ad negati
uam ostendentur illa quatuor non suffi
cere cõiunctim uel diuisim·Soluetur qõ
mordens et demũ principalis solutio robo
rabitur et cõtrarius respõdebitur Ad
primũ certum est ꝙ in meritoris et de
meritoris uoluntas ꝓpositũ et intentio
agentis informat et qualificat actum et
factum de quo patet̃ genesis·xxii·de uo
luntate abrahe uolentis interficere et sa
crificare filiũ Item sufficit cordis credu
litas ut ibi corde creditur ad iustitiam ad
Ro·x·Item alibi fides tua saluũ te fecit
Luce·viii·Et ex corde ꝓcedunt formica
tiões adulteria homicidia et similia Ma
thei·vii·et matbei·xv·c· Item per cano
nes·xv·q·vii·c·i·in fi·xxxii·q·v·ꝓpos
to ar·xxiiii·q·v·si quid inuenisti·ibi de
us interrogat cor et non manũ Ad ideꝫ
quod nõ·Io·an·d pe·di·i·ꝓculoso et·i·
q·i·unde quantũ bonũ de sen·ex·cum uo
luntatis de bap·debitum· et de presˇ·nõ
bap·c·ii·de conse·di·v·baptismũ uicẽ ꝛ
maxime·ff·de iniurijs illud·ibi affectus
iniuriam facientis Ad idem faciũt leges
canonizate de pe·di·i·in prin· et di·ii·si
quis non dicam usq; ad·§·cogitationis·
Hinceſt ꝙ si fiat homicidiũ et ibi nõ fu
erit animus occidendi non imputatur ut
homicidiũ·et si non fiat homicidiũ et fu
erit animus occidendi habetur ꝓ homici
dio·ff·ad·l·cor·de sicc·l·i· Ex uoluntate
itaq; peccata ꝓcedunt et nisi uoluntarii
esset non esset peccatũ·xv·q·i·§·i· Itẽ
uideꝫ caũs·ff·de iniurijs·l·eum·§·si in
iuria·ubi error uel ignorantia etiã ꝓsone
non excusat ab iniuria Item nõ excusatꝫ
quis a peccato si quid contra conscientiã
suam fecit etiã per errorem de symo·p
tuas·xxxviii·q·i·§·exhis et d̃ preseri
e·ult·cum similibꝫ Ad predicta facit de
biga·nupel·ii·et·xlv·di·due sunt·et de
eo qui mit·in posˇ·c·ii·cum sua glo·et be
ne facit·&·de furtis si quis seruo·ubi te
netur furti et serui corrupti ꝓpter intẽ
tionem qui tamẽ nec furtũ fecit nec ser
uũ corrupit Ad idem de spon·c·i·li·vi·
Nam ibi intento contrahendi matrimo
niũ cum opere secuto inducit publicam
honestatem licet matrimoniũ non sit Et
pro ista parte facit iura que allegantur
pro secda parte de dona·inter ui·et uxe·
c·plerũq; Ex ꝓmissis concluditur istũ
esse excõicatũ ꝓpter affectum et inten
tionem et fidem d clericatu quãuis erro
neã·et si est excõicatus ergo irregularis
Ista uero reddunt eius ꝓmotione nullaꝫ
ut patet de eta·et qua·cũ bone de elec·
cum inter·R·de consti·cum dilectus d
ele·exco·mi·postulastis de exce·prela·c·
i·in fi·et de sen·ex·is qui li·vi·et qđ le
gitur et nõ·de excel·pla·c·ult· Secdꝫ
est ꝙ possessio clericatus facit istũ habe
ri pro clerico et priuilegio clericali gaude
re et tantũ cõsequitur a possessione ꝙn
tũ a uero domino ut patet in actu eligẽ
di presentandi uel cõferendi de elec que
relam de ca·po·et ꝓpri·c·ult·de iure pa·
c·cõsultationibus de elec·in genesi de cũ
posˇ·cũ ecclesia Possessor nãq; dominus
ꝓsumitur·e·de reiuen·l·ult· Talis nãq;
iudicari quis debet qualem habitus quem
defert ostẽdit ut de sen·ex·si iudex li·
vi·ubi sunt ista para·notorietas clerica
tus et possessio Item uideꝫ caũs·e·ti·
religioso· ubi habitus exterior facit quẽ
gaudere priuilegio clericali· et alibi facit
per doc·ut·ff·de iniurijs·l·Item apud·§
si quis·e·de adult·l·si ea·et de sen·exc·
in audiẽtia Ad utrũq; facit de ui·et ho·
cle·c·ii·in clemen·in prin· Optime facit
ff·ad·l·cor·de fal·l·si quis·ubi dicit quẽ
tenet de falso si sibi legatũ aserip̃sit i te
stamento quod erat nullum tamẽ prima
facie habebat figurã et formã testamẽti
uidit Tercũ·s·cõis opinio·facit pro
ista parte ut nõ·e·d testa·l·i·ibi omniũ
consensu·i·opinione de offi·preto·l·bar
barius canonizata·in·q·vii·§·uerũ et de
ꝓba·ꝓ tuas ibi cõiter notatur de ꝓsup
plilud· ibi fama cum admiculis ꝓbat ma

trimoniū de rē iudi· ad ꝑbandum· ff· ad macedo· l· iii· ibi concor· et quasi casus ut detur de sen· exco· si iudex li· vi· ubi cōis opinio sufficit ut clericus ad curā ecclesie remittatur Quartū et ultimū facit quia ut clericus et inter clericos utuebat a sic se gerebat et sic agebat ut clerici a li facti ebant· ad hoc de regu· iudua· xxvii di· quod interrogastis· xx· q· i· quē ꝑgē nitores de sta· mo· c· recolētes et dā· l· iii· ff· ad macedo· Item rōe habitus et ut te iste uidetur persona ecclesiastica sed persone ecclesiastice gaudent priulegio ecclesiastico licet nō sunt clerici ut patꝫ xvii· q· iii· c· quisquis de censi· c· penult· et de imu· eccle· c· i· li· vi· optime facit de fo· cōpē· c· ii· cum sua glo· et· c· religioso de sen· ex· li· vi· Ex his ergo quatuor ra tiōibus fortificatis et impiguatis ꝓbaē iste peussor excōicatus et si sic est colla tio fuit nulla a iu· c· postulasti Ecōtra animus affectus a intentio istius nō suf ficiebat ad excōicationem· ff· de furtis l· falsus· §· qui alienū· ubi dicit̄ ꝙ qui res derelictam accepit animo furandi nesci ens eam derelictam furtum nō cōmittit nec enim furtum fit nisi sit cui fiat· ani mus quidē delinquentis nō facit illum ꝑ cussum gaudere priulegio clericali qui nō gaudet Ad idem· c· ti· l· inter omnes· §· penult· ubi non cōmittit furtum qui pu tat se iuuto domino facere cum tamen do minus uellet Item secdo sola possessio non sufficit ymo punit debet qui habitū sibi nō congruentē assumpsit· ff· de fal· l· eos de priule· tuaꝫ de biga· c· i· li· vi· et tales compelli debent ut habitū dimit tant uel ut ueri clerici fiant de regula· c· iii· et de elec· cum causā· et talis fraus si bi ꝑdesse nō debeat ueritate manifesta ut de priule· ex ꝑte· ii· Item tuitior est causa ꝓprietatis q̄ possessionis ut patet d ca· posl· et ꝓpri· cum dilectus cum sy· Item 3° cōis opinio prodesse non debet ueritate manifesta Contra· viii· di· ue ritatis de frigi· fraternitatis in fi· et de pur· uul· c· ii· cum suis glo· Ex illis patet ꝙ retrotrahit̄ ueritas manifesta ad hoc de ꝓcur· in nostra et de excep· cum uene rabili in fi· cum sua glo· et qui fi· sunt le·

per tuas· ff· de negō· gesl· l· idem si cū· §· fi· et ibi glo· facit quod nō in Spe· de in stru· edi· §· restat· ℵ· quid si is in colūp· antepenult· et qō disputata de reg· iuris non prestat in· iii· colūp· ibi ad negatiuā usq; ad uersum quo ad secdm Ad idem d sen· ex· licet li· vi· et de eo qui mit· in po· c· iii· Item uidetur casus de sen· ex· si iu dex li· vi· in fi· Nam clericus qui cōi opi mone habebatur pro clericō debet ꝓ cle rico tractari hoc ꝓbato sic per contrariū ille qui pro clerico habebatur debet trac tari ut laicus ꝓbato eum esse laicum Pro ista parte facit quod nō Io· an· et Arch· post Bar· brix· de uoto· c· uno li· vi· Naꝫ si quis putans se in sacris eum nō sit si cō trahit matrimoniū tenebit et non separa bit ut reuelata ueritate Et qđ nō· ipse Io· an· facit de consang· et affi· c· uno in fi· in glo· in clemen· ff· ꝙ quisq; iuris· l· i· et de cle· non resi· c· relatum Item ubi opus est facto nō sufficit conatus de spon· c· penult· ubi de hoc Quarto et ultimo cōuersatio et cōis uita quam cum clericis duxit sibi ꝓdesse nō debet sed potius no cere quia falsē et fraudulenter uidetur se cum illis miscuisse Ad hoc de elec· c· i· in clemen· ibi imisscentiū· ad idem de fal· c· licet· §· illos quoq; Et hiꝫ regula sit ut ile non uictari per inutile tamen inutile ad mixtū utili non assumit priuilegiū utilis ymo q̄n ꝙ uiciat utile de offi· dele· cū su per abbacia et de re iudi· c· ad ꝓbandum Siue uerbo siue facto quis se finxerit cle ricum talis obreptio sibi ꝓdesse nō debꝫ de trāsac· ex litteris Vnde cum iste sit uere latcus in numero clericoꝝ cōputari non debet de insti· c· ii· Ex his conclu ditur ueritas cuius uirtus et potētia oīa uincit ut· viii· di· consuetudo deberi pre ferri animo delinquētis possessioni cleri catus et cōi opiōi et per consequēs iste nō sit excōicatus nec irregularis Et pro hac parte utdetur sentire Ber· et Hosti· de sen· ex· in auditenta· a Hosti· in sūma e· ti· § qualiter ꝓferatur ad fi· §· ℵ· qd si laicus dicat Anteq̄ ueniam ad solōꝫ principalis qōnis dico istum nō esse excōi catum nec irregularem per iura pro hac parte inducta et quia requritur ueritas

clericatus ut talis excōicationē incurrat xvii· q· iii· si qs Et sicut simplex dimis sio habitus clericalis non tollit dictū pri uilegiū ut de sen· ex· si uero et· c· in audi entia et· c· contingit· Ita assumptio habi tus non competentis conditioni perso ne non prodest non clerico ut de priuile· ex ꝑte· iii· et ꝑ alia iura· ꝑ· allegata Restat respondere ad contraria quibus ostensū est istum peussorem fuisse excōicatum· Et primo non obstant iura posita in pri mo argumēto Nam illa iura ꝓbant pec catum contemptus a iniuriam illatā mar timo quantum ad deum et foꝛ penitētie debere puniri ac si clericum peussisset quia tantū quis delinquit quantū cōtēp sit ut nō· de iuretura· cū quidā et· xxiii· q· ii· non afferamus in fine sed iste ḡntū in eo fuit contempsit priuilegiū clericale et sententiā excōis qua se credebat liga tum ergo peccauit quo ad deum ac si fe cisset quia uotum ꝙ opere reputatur et deus interrogat cor nō manū· sicut est d ignorantia eligentis qui de inabili non fa cit abilem ut de elec· c· inotuit et de cle· ex· mi· c· inotuit et de cle· exc· mi· c· pe nult· Item si quis contra conscientiā cre dens eligere indignū eligat dignū non ui cabitur electio sed peccauit quia conscie tiam offendit ut de sy· c· per tuas· xii· q· ii· hominem in fi· Pone q̄ aliquis offen dit illum quem putauit filiūfamilias erat tamen paterfamilias nunquid competit actio iniuriaꝫ patri qui nō est in rerum natura absit· Nō egreditur ergo iniuria ꝑsonam martini ad ꝑsonaꝫ clerici cum ibi non fuerit clericus ut· l· eum qui· §· cum alīquis· ff· de iniurus Non obstant iura secdo loco inducta et primo nō obstat· c· si iudex Nam ibi possessio clericatus ꝑ desset quantū ad hoc ut fiat remissio ante cognitionem de clericatu sed ut postea ꝓsecutetur clericus sola possessio non pōt sufficere Et posito q̄ sufficeret nō tñ ex hoc delictū remanet impunitū· uel da to q̄ possessio faciat presumi illum clerī cum· hoc habet locū donec constet de cō trario facto ut ibi colligitur donec cōstet de contrario et ibi constet donec contra rium doceatur Sed thema ꝓsupponit

contrarium scilicet percussum non esse clericum Item non ob· c· religioso ga est casus spetalis in fauorem religionis quia plurimū requirit fauorem a iure ut patꝫ de sen· ex· cum illoꝝ et· c· canonica et· c· monachi de eo qui fur· or· recepit ꝑ totū de apost· c· ii· di· presl· c· i· xix· q· iii· c· fi· et de ꝓba· in ꝓsentia ibi euanescit subsi tutio per ingressum religionis non autē per clericatū Item non obstat· c· ḡrelam et· c· consultatiōibus a· cē· quia illa iura lo quūtur de possessionibus bone fidei Iste autē nō potest esse bone fidei possessor Certus enim esse debꝫ an sit clericus qa in ꝓprio facto nō est ꝓbabilis ignorātia ℞· de resti· re· l· quisquis et de rescrip· c· ab excōicato· et de eo qui fur· or· re· c· ii· ut ibi Vel posito q̄ iste ꝓbabili errore ductus crediderit se clericum sicut in ca su simili de cle· per sal· ꝓmo· c· uno et de presbi· non bap· per totū· hoc tamē non sufficit· nec obstant illa iura Nam licet possessio eligentis prosit electo non tñ possessio alicuius debet augere iniuriā cō tra ueritatem rei Odia namq; restringi et fauores cōuenit ampliari et in penis be nignior est interꝑtatio facienda Item constito de ꝓprietate succubit possess· o et opinio ꝓprietati et ueritati de ca· po· et ꝓpri· c· iii· et· c· dilectus Non ob· q̄ de cōi opinione· ꝑ· allegatum est Nam illi sunt casus spāles et ne bona fides litigan tiū et contrahentiū circūuenatur ut nō· in· c· nuper de biga· Illud aūt· c· nup mul tum facit pro ista solutione Nam ibi ra tione conteptus punit ur ut bigamus nō tamē est bigamus et sic nec iste erat ex cōicatus non tamē negatur ḡn iniuria fa cientis cum opere secuto maior fuerit et fortius puniēda ḡ si a principio cōstitis set martinū laicum fuisse Non obstant iura quarto loco inducta uidelꝫ· c· uidua et similia Ex cohabitatione enim et cōi uita et tempis ꝓseuerantia presūptio in ducitur contra sic uiuentem non tamen ista ꝓsumptio ampliatur in ꝓiudiciū ter cii Item· c· recolentes et similia k· quūtur de uere in· or patris et unitis alias non gau deret priuilegio illo Ad hec de priule· c· penult· et quod ibi nō· et de decī c· ii· in

ſt·in cle·altas ſequere ẽ q̃ ille g̃ eſt in poſ
ſeſſione p̃ſbiteratus haberetur ꝑ preſbi
tero et ſi celebret conficiat qd eſt falſũ
de ſum·tri·c·i·ad fi·et q̃ ille qui habere
tur pro epõ et non eſt confert ordines
quod eſt falſũ qua non poteſt conferre
quod non habet et facit quod nõ·de uo
to·c·i·li·vi· Non obſtat de fo·compe·
c·u·nam de obligatis et aſtrictis eccleſie
loquitur Et hoc eſt quod ſentit ho·dum
dicit ad eccleſie obſequiũ deputatis vñ
dicit hoſti·Spe·et Abbas q̃ intelligitur
de cõuerſis allegat dicti ſen·ex·prochtanos
Soluendo igitur q̃ſtionem principalem dico
q̃ cum iſte nõ ſit excõicatus nec irregu
laris ut ſupra ꝓbatum eſt non debet de
clarari uel denũciari tus non habere et q̃
collatio uel eius ꝓmotio nulla fuit Sed li
cet non fuerint nulla dico tamẽ q̃ ꝓpter
indignitatem ſuam inſurgentem ex con
tẽptu et ex delicto ſuo quod facere nõ
debuit·xxiii·di·c·ult·debꝫ priuari et pu
niri Per iura poſita in primo argumẽto
prime partis fauendo opinioni eoꝝ q̃ di
cunt q̃ criminoſus non irregularis nõ eſt
ineligibilis de quo per Inno·et Hoſti·de
poſtu·prela·c·i·per Compo·de elec·con
ſiderauimus Et ꝑ Archi·viii·q·i·in ſcrip
turis Pro contraria opinione facit de
exceſ·prela·c·inter dilectos ibi irritãdũ
et de cle·ex·mi·c·ult·ibi uitandi· et de
elec·dudũ in ℣o·nos igitur. ibi caſſare ẽ
et·c·accedens de accu· facit pro iſta pte
exponendo ſilentiũ imponatis·i·priuetis
eundem Sed·c·ſi electio de elec·uidetur
diſtinguere inter occultum et mãifeſtũ
delictum ſed dic q̃ ideo ibi dicit occultũ
quia ſi fuiſſet uticũ manifeſtum nõ habꝫ
locum ignorantia Ex·c·nichil eſt de e
lec·poteſt colligi pro et contra· ibi dum
dicit·et tendũ·in glo·dicit q̃ ꝓmoti re
mouentur Facit pro iſta parte·c·licet ca
nõ de elec·li·vi· Nam de etate ibi exꝑſ
ſit q̃ collatio eſt nulla· de collatõe uero
facta in digno uita et moribus obmiſit·
ſi a ꝓmotione iſtius nõ fuerit appellatũ
nec fuerit exceptum cum poterit excipi
quis admittatur ad petendum eum reuo
cari ſeu remoueri· Colligat ſtudioſus ꝑ
id quod legitur et nõ· qui ma·accu·poſ·
c·ult· de elec·c·ult·li·vi·e·ti·c·indemp
nitatibꝫ·§·ueꝝ et·§·ceteꝝ cum hic ꝗ
tur de crimine antecedẽte ꝓmotionem
ſuam et non de cõmiſſo poſtea nam q̃ ꝛ
poſſit quem facit de elec·cum dilectus fi
lius de teſti·co·ꝓterea ubi de hoc ꝓbat
et de pur·ca·c·ult· Sed q̃ poſſit facit
lxxxi·di·quicũq̃·xv·q·ult·c·i·et·iii·et
l·di·de bis ꝓ Pro et contra de re·iuris mo
ra inſeda·q·li·vi·

In xp̃i nõie amen· Queſtio diſputa
ta per dominũ Fred·de Senis in ſtudio
puſino·M·ccc·xi·de menſe aprilis

xiiii·

Onachus peruſinus exẽptus
aliquid cõmiſit in ſuo mona
ſterio exempto ꝓpter quod
incidit in canonem puta qua
tenuit arma infraſepta monaſterii ſine li
centia ꝓlati Queritur an abſolui poſſit
a ſuo abbate·et ſi nõ poteſt an poſſet ab
ſolui ab epõ Et primo arguitur q̃ ſic
Nã ubi eſt eadem rõ et equitas ibi idem
ius de tranſla·inter de confir·uti·c·cum
dilecta·et potius cã facti q̃ ꝛ ꝑm factum
actendenda eſt·xxiii· q·viii·c·cidit de
accu·c·cum dilecti Sed cauſa quare pre
lati religioſi poſſunt abſoluere a canone
Si quis ſuadẽte ſubditos ſuos·ut dicit ſen·
ex·monachi·et·c·cum illoꝝ et·c·canoni
ca eſt·ne pro abſolutione a papa obtinẽ
da habeat materiã euagandi Igitur ſi poſ
ſunt in illo caſu qui alias erat ſpãliter re
ſeruatus pape ut ſi·c·ſi quis·ergo mento
in caſu iſto ut ceſſet occaſio uagandi· et
quia alias non eſt de caſibus pape reſerua
tis et hac de cauſa contra rigorem illius
c·cũ illoꝝ ad frem mauit·e·ti·religioſo
li·vi· Sedo abſolutio ab excõicatione
ubi aliter non leditur eſt de foro pniali
ut nõ·de pe·et re·c·ii·li·vi· Sed abbas ẽ
competens iudex et confeſſor ſuoꝝ mo
nachoꝝ ut nõ·xvi·q·i·c·i·et de ſtatu re
gula·c·i·§·ſane in clemen· Et nõ·per mo
dernos de exceſ·prela·c·nimis in glo· Et
ſi dicaꝫ q̃ abſolutio a dicta excõicatiõe
ſit de foro iudiciali ut colligitur·vi·q·i·
illi·in fi· eodẽ modo poterit abſolui pa
batem per id quod legitur et nõ·de offi·
ordi·quanto et·c·cum ab eccleſia ꝓ· et
xi·q·i·d perſona Per que iura probatur
q̃ abbas ẽt iudex ordinarius ſupra mona
chos ſuos 3° q̃ ubicũq̃ cõditor cano
nis nõ reſeruat ſibi abſolutionem alius cõ
ceſſiſſe uidetur per·c·nuper· Sed hec di
ctio alius ibi comprehendit ordinarios lo
coꝝ· ergo abbates quo ad ſuos mõachos
ex quo tunc exempti Et ſi dicatur q̃ pa
pa eſt ordinarius et epũs exemptoꝝ ut
de priuile·c·auctoritate li·vi·et nõ·xciii
di·nulla Reſpõdetur q̃ talis intellectus
ſtare non poteſt quia dicto alius com
bendit aliam ꝑſonam a cõditore canonis
uel eius ſucceſſore· ergo cum eꝑs nõ ſit
ordinarius exemptoꝝ et de papa intelli
gi non poſſit ſequitur neceſſarie de abba
te intelligendũ fore Quarto ꝓbatur
exꝑſſe q̃ abbas poſſit abſoluere de ma·
et obe·c·cum in eccleſia·argumenta cõ
cludunt et iam de abbate non exempto·
ergo multo fortius in exempto abbate ꝑ
id quod nõ·poſt Inno·et hoſti·de re·ec·
non alie·c·i·in clemen·et facit de priuil·
abbatis li·vi· Contra uidetur factum
ſuptoris minor tollere nõ poteſt·xxi·di·
inferior de elec·c·ii·in clemen·cum ſimi
libus Sed hec ſententia lata eſt a maiore
ergo minor non pot eam tollere Ad idẽ
facit·xv·di·ſicut·et melius·ff·de mino
ribus·l·minor aũt magiſtratus Prete
rea qui poteſt ligare poteſt abſoluere et
cui interdicitur unũ et reliquũ ut nõ·de
ma·et obe·c·cum inferior· ſed hic abbas
nõ ligauit ergo nec diſſoluere poſſit Itẽ
inferiores ab epõ non niſi in caſibus a iu
re expreſſis poſſunt diſpenſare uel iura
uulnerare ut nõ·per Inno·de eo qui fur·
or·rece·c·ii· Et obꝫ Speculator nõ dat
regulam ſed ponit caſus ſpãles in quibus
abbas poteſt eũ monacho diſpẽſare et iu
ra tollere ut nõ·in Spe·i tractatu diſpẽ
ſationũ·§·ſunt quoq̃ Pro iſta parte fa
cit quia religioſi et exempti ut ſunt pre
dicatores et minores nõ poſſunt abſolue
re a caſibus epõ reſeruatis ut de ſepul·
c·ii·§·per bmõt conceſſionẽ in clemen·at
excõicatio eſt ſolo epõ reſeruata ut nõ·
de pe·et re·c ii·li·vi·ergo ꝛẽ· Solutio
credo ꝙ ꝑm abſolui nõ poſſe a dicto abba
te et credo deberi dare regulam q̃ infer
iores prelati abepõ nõ poſſũt abſoluere
a ſententia canõis niſi a caſibus expreſſis
a iure·ſic enim ſcriptuꝫ inuento ꝑ dominũ
Berengariũ olim epm bitocen·compoſi
torem·vi·li·in ſuo opuſculo in·iii·carta
et atteſtatur ibi q̃ ſocius ſui vi·li·et dns
Bonifactus ſic ſenctebant·et ultra allega
ta per eũ 2·§· per me facit expreſſe d pri
uile·c·i·circa prin·in elemen·ubi tradit
regula q̃ religioſi etiã exempti ut colligi
tur ex glo· que incipit qn etiã ſuũ mona
chum ut nõ·ibi in glo·etiã abſoluere nõ
poſſunt excõicatos a canone niſi in caſibꝫ
pmiſſis a iure·et ſic regula tradit ne ga
tiue et exceptio affirmatiue Si tamẽ di
ctus abbas habet epalem uel quaſi iuriſ
dictionem in preebia ſua et in mẽbris ſi
bi ſubiectis ex cõſuetudine uel priuilegio
ultra illam iuriſdictionẽ quam habet de
iure cõi in monachos ſuos que nõ eſt epa
lis ſed ꝓpria et ordinaria in illo caſu dice
rem illum poſſe ab abbate abſolui per·e·
abbates et per id quod nõ·in·c·i·de re·
eccle·non alie·in clemen· Non ob·cõ
traria et primo non ob·prima rõ quia illa
non habꝫ locũ in exorbitãtibus a iure cõi
ut nõ·de regula·c·ii·li·vi et·e·i·de re·
iuris·c·ea que Item nõ eſt eadem ratio
nam illud cõceſſum eſt abbatibus et aliis
prelatis regularibus qa frequẽtius et fa
cilius inciduñt in illum canonem q̃ in alios
et ideo fuit ſpãliter ꝓuidendum·de hoc
de ſen·ex·e·ex tenore in fi·et de ui·et
bo·cle·c·quonũ ut aũt Hinc eſt q̃ legati
maiorem habent poteſtatẽ in hoc caſu ut
patet in co q̃d legitur et nõ·de offi·le·
e·penult·et de ſen·ex·c·ad euidentiã cũ
ſimilibus Non ob·ſcda rõ quia poſito
q̃ abſolutio ſit de foro pniali non tamen
ſequitur q̃ poſſit abſoluere in caſibus e
piſcopo reſeruatis ut·ſ· dixi per·c·dudũ
§·bmõt in clemen·quia ſecm illam rõnem
ſeq̃retur q̃ abbas etiã in caſibus pape re
ſeruatis poſſit abſoluere q̃d uidetur eſſe
abſurdũ etiã ſi ẽ de foro iudiciali· adhuc
nõ ſequitur q̃ oia que ſunt de foro iudi
ciali poſſet abbas exercere in ſuos mona
chos Item non ob·quod dicitur tercio lo
co per·c·nup de ſen·ex· Nam q̃d dicit

alius epos comprehendit et sic cõtter et
simpliciter in toto corpore iuris canonici
glosatores intelligunt illud .c. et minime
sunt mutanda aĕ. ff. de legi. l. mime Itē
ad illud qđ subiicitur ꝙ dictio alius nõ po
test comprehendere epos cum non sint
ordinarii exemptoꝝ nec papam cũ dictio
alius altũ a persona loquente representet
Respõdeo quia etiã in isto casu potest
comprehendere epos ut dicetur in scda
qõne Et posito ꝙ non posset compreben
dere epos non sequitur ergo cõprehēdit
prelatos exemptos Dico ergo ꝙ .c. nup
non obstat quia nõ est ueꝝ dicere ꝙ pa
pa non reseruauit sibi absolutionē Nam
eo ipso ꝙ sũt exempti sibi ipsoꝝ iudicia
et facta reseruasse uidēt. xvi. q. i. frater
noster cum similibus Non ob. c. cũ in ec
clesius. quia ueꝝ est dicere ꝙ abbas uel p̃
latus regularis potest absoluere a sniã p
eos lata uel a canone supioris Addi i.

In scda qõe arguitur prio ad negatiuã
et sic. quia si potest condēpnare et absol
uere quia eadē potestas est ligandi et sol
uendi de pe. di. i. uerbum de ma. et obe.
cum inferior. cũ similibꝫ Sed ordinarius
non potest ligare exemptuꝫ uel iudicare
ergo nec absoluere. qđ autē nõ potest eũ
absoluere uel ligare uel aliquã potestateꝫ
in eo exercere patet primo p illud gene
rale. sententia .processus et quicquid fit co
ram iudice non competenti uel per ipm
fit est nullum 2 irritum ipso iure. ii. q. i.
in primis. de iudi. ac si clerici. de cõsue.
ad audiēdam Et facit de priuile. si papa
xo. et est idem in fi. li. vi. xvi. q. i. frater
noster. ibi omnē antehabite sue potesta
tem iurisdictionis ergo si exemptio libe
rat ab omni iurisdictione ergo et a pote
state absoluendi que in iurisdictione cõ
sistit Et si dicatur ꝙ absolutio sit de fo
rõ penitentiali ut de sen. ex. c. a nobis. ii.
et ibi de hoc per hosti. adhuc a nõ suo iu
dice non potest ligari et absolui de pe. 2
re. omnis Nec etiã ualet consuetudo ꝙ
sine superioris sui licentia sibi potest elige
re confessorem ut. e. ti. c. ii. li. vi. Sed su
perior exempti est papa. xcm. di. nulla. 2
melius de priuil. auctoritate li. vi. et qđ
ibi nõ. ad quod facit qđ nõ. hosti. de ex
ces. pla. c. nimis. ubi dicit ꝙ exempti ibi
sponte et uoluntarie non possunt ordina
rio confiteri Ad premissa facit de offi.
or. c. penult. de supplē. negli. pre. c. ii. de
offi. or. c. cum eps li. vi. Predicta maxie
ꝓcedũt quia delictum fuit cõmissum in
loco exempto Pro quo facit qõ olim dis
putata que est scda. s. e. an subditus epi
delinquēs in loco exempto ligeē statutis
epi. et determinatio ibi facta est ad. ii.
ꝙ non ligetur qui facit pro ista parte nã
hic cõcurrit exemptio persõe et loci Ad
hoc de priuile. c. i. li. vi. In contrariũ ide
tur per iura que dicunt ꝙ quis potest re
nũctare iuri 2. priuilegio suo. e. d. pac. l. si
quis in conscribendo de regul. ad aperto
Item d priuile. accedentibus. et de cõsti.
cum accessissent. et qđ ob grãm alicuius
conceditur in eius dispendiũ retorqueri
non debet. e. de ꝓcur. l. non eo minus de
re. iuris qđ ob grãm li. vi. Item exceptus
in eo qđ ipm tangit potest renũciare pri
uilegio ut nõ. de arbi. cum tempore Est
enim in potestate exempti uti et nõ uti
priuilegio et tamen sibi non ꝓiudicat in
sequentibus actibus. et quando uoluerit
uti poterit Facit quod nõ. de priuile. ut
priuilegia in glo. ii. et simile consueuit no
tari per dominũ Io. an. de consue. c. ulti.
li. vi. et facit ad hoc. e. de epi. et cle. aũt
presbiteros. ii Item et qui maior est pēt
se subicere minori. ii. q. vii. nos si. ff. de
iurisdi. om. iu. l. est receptum. multo for
tius iste exemptus q̃ in alias minor est or
dinario Et quia res de facili redit ad suã
naturam. ff. de pac. l. si unus. §. pactum.
Item priuilegiũ parit fori exemptionem
que dilatoria est ut colligitur d priuile.
cum persone li. vi. Sed exceptiõ fori nõ
introducte in fauorē rei publice Sed sin
gulariũ personaꝝ potest quis expresse 2
tacite renũciare. ii. q. vi. §. exceptio. et
c. pulsatus et de reiudi. inter. et de app.
c. si duobus cum similibus Ad hoc optie
facit. xviii. q. ii. latoso. ibi nisi abbas fuit
rogatus. Ibi ergo uidetur esse in ptāte
abbatis ut epus possit in exempto mõa
sterio epalia exercere quia. c. latoso cõr
intelligitur de exēpto mõasterio ut pat;
in eo quod nõ de priuile. si papa de offi
or. cum epus li. vi. Prosita pte facit qđ
nõ. de offi. le. c. i. in glo. ult. et. xviii. q.
ii. abbatibus. xvi. q. i. interdicimus et de
prescrip. uenens. nec enim pro eo ꝙ est
exemptus debet esse peioris conditiõis
et saltem debet cēseri eo iure quo alii pe
rusini censentur Ad quod optime facit
qđ nõ. de sen. ex. de monialibus et mens
et rõ illius. c. religioso addi. iii. e. ti. li.
vi. et illud uidetur uelle glo. ult. Arebi.
de temporibus ordinatio. c. iii. li. vi. et gl.
ult. e. c. dicentis ꝙ epus suo iure nõ pōt
exemptos ordinare. quasi dicat non pōt
eos compellere sed eos uolentes et peten
tes potest ordinare Facit etiã quod nõ.
Hosti. d sen. ex. cum illoꝝ in xo. per ab
batem ꝓpriũ in fi. et e. ti. c anonica ubi
dicit ꝙ deficiente plato. uel eo nõ petē
te irregulares possunt pepm absolui Itē
si exempti pnt eligere confessorem quē
cumq̃ multo fortius dioc̃esanum ꝓpriũ
cle. pe. et. re. c. ult. Periculum ergo imi
nens in mora. aliqd opetur ad hoc de sē.
exco. sacro. de offi. or. pastoralis S;
credo istam ptem ueram. per iura supius
inducta. phac pte Non obstat qđ dicit
qui nõ potest excõicare non potest absol
uere aē. quia illud habet locum quãdo d
iure cõi. interdicitur alicui potestas excõ
municandi per consequēs absoluendi S;
hic non interdicitur potestas excõicādi
ex priuilegio in fauorem subditi cõcesso
et ideo priuilegiati ut nõ possint excõi
cari de quibus habetur de cõcess. ꝓben. c.
i. circa prin. et de priuil. c. i. et. c. ne alig
et de xo. sig. c. i. li. vi. possunt absolui a
sententia canonis. et tamē non possunt
excõicari Item presbiter absolut
Addi. iiii. Et non potest excõmũicari
ut in. c. nuper. Item prior hospitalis
absolut suum ꝓlatum. quē excõicare nõ
pōt. de. sē. ex. canonica Et nõ ob. de con
sue. ad audiēdam. et de iudi. ac si clerici
eũ similibus quia illa iura habēt locum in
eo qui simpliciter. et omnino est iudex
incompetens Sed hic iudex ordinarius
non est iudex omno extraneus et incom
petens. sed ē cõpetens quantũ expedit
exemptis Nam in multis articulis iuris
diocesani habent aliquid exercere in ꝓso
nas et loca exempta Et si qua cõcedunt
diocesanis contra exemptos semper addi
citur ꝙ hoc non ꝓiudicet exemptis In a
lis Exemplũ patet de priuile. c. iii. in fi.
in clemen. Non ob. c. de pe. et re. omnis
et. e. ti. c. ii. li. vi. quoniam illa uendicāt
sibi locum quando totaliter extraneum
uellent eligere. sed hic non est totaliter
extraneus ut dictum est. s. ꝓx. Nõ ob.
quod dicitur ꝙ papa uel legatus est or
dinarius exemptoꝝ Nam et si illi sint
ordinarii exemptoꝝ etiã nunquaꝝ nichil
ominus eps loci est etiã ordinarius illoꝝ
uolentiũ addi. v. Unde si contrabat
in sua dioc̃esi sunt de foro suo plus q̃ si
contraherent in dioc̃esi altena Nam cõ
tractus celebratus per exemptũ i altena
dioc̃esi nõ facit sortiꝫ foꝝ nisi quantũ
legitur et nõ. d fo. compe. romana li. vi.

Si tamen exemptus contrahat in di
oc̃esi ubi est exemptus. remanet efficac
ter de foro epi. nec hic contractus dat
uel parat foꝝ sed tollit priuilegiũ quo d
fendebatur a foro de priuile. e. i. li. vi.
Non ob. quod nõ. Hosti. de excess. pla
nitis. quia non credo illud uerũ. et ob
stant sibi iura. s. ꝓme inducta ad. vi.
Non ob. de priuile. auctoritate. §. ubi
bemus li. vi. quia si epus i loco exempto
auctoritate prestaret ecclesiam cõstitu
endi hoc redũdaret in preiudiciũ pape et
esset preiudiciũ qđ reuocari non posset.
nec possit iste locus se subicere dioc̃esano
sicut persone possunt se subicere Item
ibi nullum periculũ si non constaret au
ctoritate dioc̃esani hoc esset periculum
in mora si dioc̃esanus non posset absolue
re ut supra dixi Et quia supra dicta
dubia nõ sunt multũ certa sed cotidiana
et a paucis tacta. et quia premisse soluti
ones non recipentur ab omnibus nectiõ
omnes caperent illas ideo patris et illiũa
toris iuris canonici correctioni dni Io
an. in premissis solutiones subicio illud
retenturus quod approbat Nam ex gl.
sua ult. posita de sen. ex. c. penul. in cle.
innuitur cõtrariũ Et si hoc erit ueꝝ sequ
retur absurdum ꝙ monachi regulares ꝓ
qualibet absolutione habent ire ad curiã
aut optebit dicere ꝙ abbas possit eos

absoluere quod est contra iura supèrius allegata cõtra dominũ Berengariũ Fre-

Sequũtur additiones ꝓcedentis qõis

Suporis uel equalis uel sui ipsius maxime in sẽda qõne si dicamus ueram opinionem Archid. quam ipse posuit de cõsti. c. ut animaꝝ li. vi. de elec. licet canone. li. Nam in primo. c. dixit eꝑm ligari sua constitutione in. c. licet. dicit ꝙ episcopus per suam constitutionẽ non poterat dispensari pari rõe ab excõicatione pcõstitutõm nõ poterat absoluere La.

Facta. ymo est ibi facta ꝙ ligetur et sic non facit pro ista parte La.

Religioso. per glo. domini Io. an. posita in nouella super illo. c. religioso inuitur ꝙ solutio ibi posita sit uera Nam ipse ibi dicit ꝙ in illo casu eꝑs absoluat etiam religiosum exemptũ. quia rõi ibi posita ẽ cõis ad exemptos. alle. etiã nõ per Bertin. c. de monialibus de sen. exco.

Absolut. subaudi etiã si uelit scdm ea que ponit Io. an. in qõne super regula scienti de re. iuris li. vi. La.

Volentiũ. hoc non est uerꝝ scdm ea que supra dixi ut patꝫ in. c. auctoritate ꝯ inhibemus de priuile. li. vi. de tẽp. ord. c. cum distribuendis La.

Non. istud obstans non sufficienter tolli utdetur La.

Disputatio per dominũ Fred. pusit

xv.

Vestio talis est Sindicus cuiusdam uniuersitatis habẽs ad hoc spãle mãdatum nõie ipsius unĩsitatis. leuauit pecũm de sacro fonte baptismi seu tenuit Quer̃tur an sit contracta spũalis agnatio et cum quo posito ꝙ al' per procuratorem possit contrahi talis agnatio Et utdetur ꝙ cum nullo sit contracta Primo non cum ipsa uniuersitate quia uniuersitas nõ est capax huius actus uel pentele quia uniuersitas ut uniuersitas ꝓut ẽ nomen iuris est in abstracto. sicut et homo in cõi non est capax horꝫ actuũ ut patet de sen. ex. romana in fi. et. e. ti. si sententia. et. ꝯ. ulti. in prin. li. vi. Effectus autẽ istius pentele est ꝙ impediat et dirimat matrimoniũ ꝛc̃. Item est fideiussor Itẽ debꝫ esse xp̃ianus qui leuat ꝛc̃. primũ ꝓbatur. xxx. q. iii. p totũ. de cogna. spũa. per totũ Scdm ꝓbatur de conse. di. iiii. nos autẽ Terciũ ꝓbatur. e. di. in baptismate. ad hoc facit. ff. de acqui. posi. li. ii. in fi. cum concor. ibi positis. ff. de dolo. l. si dolo. ꝯ. i. cum similibus Scdo ꝓbo ꝙ ꝓ singulis non sit contracta ista cognatio Sindicus enim iste non nõie singulariũ sed pro ipsa uniuersitate leuauit et sic cũ ipsi non leuauerunt nec alius nõie ipsoꝝ nec ratum habere possunt. quia eoꝝ nõie nõ fuit gestũ ergo nil mteliguñ fecisse de restu. spo. c. cum ad sedem Item si diceremus singulos unius uniuersitatis ex tali leuatõne esse compatres hoc esset absurdum quia etiã pueri et infãtes qui futuri sunt essent cõpatres sed consequẽs est falsũ et falsitas est manifesta. ꝓbatio cõsequẽtis quia idem populus est et erit ĩppetuũ qui nũc est et fuit iam sũt centũ anni. ff. de iudi. l. ꝓponebatur. Et facit. c. romana in fi. de sen. ex. li. vi. Preterea aliud est factũ uniuersitatis cuius nõie iste leuauit. aliud ẽ factũ singulorꝝ ff. de in ius uo. l. sed si in hac. ꝯ. qui mãmittitur canonisata. xii. q. ii. qui ma. et ff. ꝙ cuiusꝙ uni. no. l. sicut. et de re. di. l. in tantũ 3° ꝙ nec pro singulis maioribus de uniuersitate ꝓ quos ipsa uniuersitas regitur et qui consenserit constitutioni sindici est cõtracta cognatio. ratio quia non nõie suo qui potuerunt sed nõie collegii sindicum constituerunt. et sic habet locum qcd potuerunt noluerunt ꝛc̃. de offi. dele. cum super Preterea in baptisando et leuando requritur animus sicut et in obligationibus que ꝛc̃. ff. de acti. et ob. l. obligationũ in fi. Et. i. q. i. ꝯ. ecce et legitur et nõ. de conse. di. iiii. c. solet Sed ꝛsti ad hoc uon habuerũt animũ cum nõ suo nõie ꝓcuratorem sed sindicus nõie unĩsitatis ad hoc faciendũ constituerunt Quarto ꝓbo ꝙ nec sindicus nomine suo hanc parentelam cõtraxit quia ut supradictum est ad hoc nõ intendebat. et quia animus requritur et preter predicta facit. ẽ. si quis aiten uel sibi. l. multũ Et ideo sequitur ꝙ si aliqs xp̃ianus sicut ꝓcurator uidet uel pagani leuauit. nullus est compater Nam ꝓcurator non quia ad hoc non agebat. Iudeus uel paganus nõ quia nõ sunt capaces hoꝝ spũaliũ actuũ ut in. c. baptismate. ꝯ. alle. et simile quod nõ. de re. iuris. l. neracius ꝯ. Sed cõtra utdetur ꝙ ipsa uniuersitas sit cõmater Nam uniuersitas dicitur aliquid possidere. ff. de acqui. posi. l. ii. quę possessio nõ acquirit̃ sine animo. e. ti. l. ii. ꝯ. in amittẽda. dicitur inferre metũ qđ metus cã. l. metũ. ꝯ. aduertendũ Itẽ moram cõmittere qđ non potest fieri sine dolo Item babꝫ seruos et libertos stagia et theatra ꝛc̃. ut in. ꝯ. qui mãumittit̃ et. e. de ser. rusti. predi. ma. per totum. ff. de reꝝ diui. l. in tantũ Item dicitur ĩferre uim ut. l. fi. de ui et ui ar. Et istud non potest fieri sine animo et sine dolo d sen. ex. cum uolũtate. et quod ibi nõ. ff. de colle. illici. l. i. in fine Itẽ facit de elec. c. ii. et de penis felicis. ubi cuntas dicitur delinquere et. xxv. q. ii. ita nos. et quod nõ. de symo. dilectus el. ii. et dlheret. c. ad abolẽdam. de no op. nũ. c. ii. cũ similibus Item facit de testi. presentiũ li. vi. ibi in animas cõuentuũ. i. singulorꝝ de cõuentu Item contra utdetur ꝙ maiores de uniuersitate et per quos uniuersitas cogitur sunt cõpatres Nam uniuersitas non consistit nisi in particularibus simꝫ cõiunctis ut dicit. in genesi Et ideo tãe dicitur uniuersitas aliquid facere cũ maiores uel maior pars maioꝝ aliquid facit ut. ff. ꝙ cuiusꝙ uni. no. l. nulli. ff. ad municip̃. l. quod maior et. l. municipes cum similibus Et cum delicta uniuersitatis dẽbent puniri puniũtur maiores de uniuersitate ut de symo. uentens. et. c. dilectus. sicut in bonoribus deferẽdis magis bonorantur maiores et constituti in dignitate de mato. et obe. statutimus et. ff. de alboscri. l. i. Si ergo in odiosis hoc habet locũ multo fortius in fauorabilibꝫ de re. iuris odia. li. vi. et sic isti maiores erunt cõpatres Item cõtra utdetur ꝙ uniuersaliter singuli sunt cõpatres Nam quãdo aliquod factum ul' aliquis actus attribuit̃ uniuersitati uel populo ꝙ ꝓprie non competat uniuersitati. ille actus dicitur competere omnibus de uniuersitate uel ppl'o nedam matoribus ut populo interdicto de sen. ex. si sententia in fi. li. vi. Et ꝯndo aliquid mandatur uniuersitati omnibus et singulis utdetur esse mandatũ ut colligitur de rescrip. eam te. et per Inno. de sen. exco. romana li. vi. ut si mandet̃ ut aliquem recipiant in canonicum et exeo etiã apparet ꝙ si quis a collegio sepatur partem suam recipit ut. ff. de coll. illi. l. i. et. iii. de cle. cõiuga. c. iii. cum similibus Item contra utdetur ꝙ ipse sindicus sit cõpater Nam si uerꝫ est ꝙ nec uniuersitas nec singuli sunt cõpatres ergo ut res ualeat potius ꝛc̃. ipse intelligat̃ cõpater Nam sepe extra id qđ agitur ꝛc̃. ut. ff. comoda. l. si is qui comodatũ in fi. de de spon. in prin. c. i. li. vi. Item in rebus illicitis hoc accidit ꝙ qui nõie alieno ꝛc̃. tenetur ut de sen. ex. c. uniuersitati. et. eti. qeũp li. vi. et dicet ut ar. l. i. ꝯ. quoties Nam ista cognatio contrahitur ex lotione seu detẽtatione ad sacꝝ baptisma seu enisma ut. xxx. q. iii. de his. ibi si per se substaret. et de cõse. di. iiii. in baptisante. ibi suscipere. et ad id de sponsatua. quod etiã facit cõtra Nam ibi nõie alieno. vnde et si quidẽ sacerdos nõie et uice alterius sacerdotis diceret missa qs dicitur conficere. an iste qui celebrat. an ille cuius nõie celebratur. certe qui celebrat Et si mãdo adulterũ fieri et ille nomine meo adulteratur. ille dicitur cõmittere adulteriũ non ego Cum ergo mãdatum non fuerit nullum in casu nostro. et hoc scit uel scire debeat ipse sindicus retecto quod est nullũ remaneat actus ille celebratus in persona sindici ar. de cõdi. appo. c. i. et ultio. ibi Nam et qui recipit baptisma fictẽ et simulate tamẽ recipit de bap. maiores ad fi. facit ad premissa.

Secdo prima pars utdetur uera per iura allegata ad hoc Non obstant ilia iura que innuũt ꝙ uniuersitas potest possidere. morã cõmittere. palacia. theatra. seruos et libertos habere. qa isti sũt tales actus et facta que possunt competere uniuersitati omibus citrõscriptis Vnde mortuo prelato et canonicis alicuius ecclesie ipsa

ecclesia retinet dominū suaꝝ rez. Vñ destructa ciuitate uel ecclesia de facto non auctoritate preceptꝫ retinet sua priuilegia ut nō. per Inno. de op. no. nunc. c. ii. et qđ debeť singul' aē. ff. ꝙ cuiusꝙ uni. no. l. sicut Sed esse compatrē uel affinem uel cognatum non cadit in uniuersitatem qa hmōi non recte p̄dicāt̄ur de ea sicut nec lapis est bonus uel malus uel iustus quia non est susceptibilis hꝫ passionū Eodē modo esse excōicatum nō cadit in uniuersitatem cum excōicatio infligitur anime z per eam tradatur satiare xi. q. iii. audi. Sed uniuersitas non habet animā ergo aē. Non obstant iura que dicūt ꝙ matores de uniuersitate sint compatres. nam licet sint matores sūt tamē singulares Esse enim matorē uel minorē inter aliquos qui collecti simul faciūt uniuersitatem non mutat naturā singularitatis ac iste sit. dicus pro nullo singulari se uauit uel susc̄pere intēdebat Et si dices quare ergo pro delicto uniuersitatis puniuntur matores nisi qa nōie uniuersitatis intelliguntē matores R̄ndeo puntū ex suo delicto quia uniuersitatē induxerūt ad delinquendū z etiā uniuersitas punit ut nō. in. c. graue de sen. ex. per Inno. et punitur etiā ille qui ex mandato delingit uniuersitatis nec est nouū ex eodem facto plures puniri Nam primi ex consilio uniuersitas ex mandato tertius ex facto punitur de homicid. c. sicut dignū Item in tali mandato non uenit aliquid qđ sit contra tura Ad hoc. ff. de condi. inde. l. si ꝓcurator. et qa in generali mādato aē d̄ re. iuris. i. c. generali. li. vi. Sed ꝙ plures leuent pueꝝ est contra tura de consen. dist. c. cum plures de cogna. spūa. c. ult. li. vi. Item non obstant tura que inducunt̄ ꝙ singuli d̄ uniuersitate sint compatres Et primo non ob. c. si sententia. §. ult. li. vi. qa ibi est spāle in sententia interdicti qđ effectu careat ut ibi ex textu appet Item non obstat quod dicitur de receptione canonicoꝝ. Nam cū mandatur alt quem recipi in canonicū illud mandatum intelligitur factuꝫ singulis quia receptio est facti et potest fieri per singulos Vl si receptio consistat in iure tunc mandatum intelligitur factum a singulis ut cō uentant et capitulū faciant et tanḡ capi Quicquid enim debet expediri per capitulum seu collegiū oportet ꝙ expediat̄ per singulos de collegio sed collegialiter non singulariter ut singulos ut legitur a nō. in. c. in genesi de elec. et de re. eccle. non alie. dudum li. vi. et. ē. de app. l. nominationes. et. ii. q. vi. nōtationes Et hoc respectu mādatum factum uniuersitati dicitur factuꝫ singulis quia per singulos adimpleri oportet z possunt singuli ad hoc cōpelli ut tanquā uniuersitas hoc faciant Item non obstant iura que dicunt ꝙ cū aliquis recedit a collegio aē. Et primo nō obst. de ele. cōiuga. quod in te. ut ibi solutur. nec ob. ff. de col. illici. l. i. et. iii. ut ibi nō. in. l. i. quia ibi non recuperat illud quod erat collegii sed recuperat partem eius qđ cōe erat ex collatione singulez ut quia de pecunia ꝓpria fecerunt uel receperunt aliquod utile in collegio et ibi allegat glo. ne quid in so. pub. l. ii. §. utaꝝ. Item nō ob. xviii. q. ii. in nullo. quia ibi nō separatur mebꝝ a collegio sed duo collegia mixta separantur et qđlibet collegiū recipit de cōi quod iuris est uel suū erat Itē non obstat. xvii. q. i. si quis rapuerit quia ibi monacha q̄ peccauit nil recuperat sed primū monasteriū aliquid dat sēdo nec ista sit onerosa sēdo mōasterio z ea mortua illud recuperat ut ibi nō. Et ꝙ dissoluto collegio bona non redeunt ad singulos ꝓbatur de re. do. c. uno li. vi. uel ille. l. i. et. ii. de colleg. illici. intelliguntur q̄n cōstitutio collegii fuit nulla quo declarato ex nunc apparet ꝙ bona non fuerunt cōia ut collegiatoꝝ sed fuerunt bona cōmunia ut singuloꝝ inter que est diuersitas ut nō. de consti. cum omēs Non obstant tura que innuūt ꝙ iste sindicus sit compater Et primo non ob. de despon. impu. c. i. li. vi. Nam ibi contrahētes uoluerunt ad inuicem obligari licet non fuerint interim obligati quantū uoluerūt etate repugnāte sed hic sindicus sui nomie nichil facere uoluit Item sponsalia sunt intēti matrimonii ut nō. de trā sla. c. ult. Vnde si etate ꝓhibente nō potuerunt matrimoniū perficere saltem utdē tur facere quod est pars uel inceptū matrimonii. s. sponsalia ut dicto. c. i. et sic utile non uicietur per inutile Item non obl. si bis qui cōmod Nam ibi uoluit cōmodare et cōmodatarii sibi obligare licet credetur cōmodare seruo qui tamē liber erat et sic non deficit uoluntas ex parte sua Sed in casu nostro deficit uoluntas ex parte sua Item non obstant iura que innuūt ꝙ mandatarii ex delictis teneā̄t quia in talibus nec mādatum nec iussus nec preceptum obligat Et est in dolo in quē preceptum executioni mandando Itē ne malefacta remaneant impunita sed in casu nostro non erat malefactū sed q̄si cōtractus qa patrinus est quasi fideiussor. cū ergo suo nōie nō teuauit ergo aē Item in his que grauia sūt requiritur expressus consensus ut. ff. de ꝓcur. l. filiū famil. §. inuitus de re. iuris. c. is qui tacz Nō obstat a distam solutionē. ff. ad mūi ci. l. ii. ubi pater tacens obligatur qui ē quasi fideiussor sed spāle est in fauorem publicum. et quia pater ibi habebat filiū in potestate ut ibi nō. hic non Item non obstat ꝙ talis leuatio uel susceptio induc it cognitionem quia illud habet locū q̄n leuat ut ipse non ut alius Item non ode spon. tua. quia ibi non alieno nōie de sponsauerit sed suo licet fraudulēter imposuerat sibi aliud nomen hic leuauit alieno nōie Item illud. c. facit ꝙ sedm deū et ueritatez nō fuit matrimoniū exquo consensus defecit Item nō ob. c. matores quia ibi uoluerit baptizari licet in quia coacta uoluntas aē. xv. q. i. merito q̄ritur

Sequūtur additiones ꝑcedentis q̄stionis

Factum. facit quod nō per Archi. et Io. an. in nouella de concess. ꝑben. c. si capitulo li. vi.

Sindicus. dominus Io. an. in q̄one posita d̄ re. iuris potest quis. in mercur. tenz ꝙ ꝓcurator cōstitutus ad letandum leuando nōie domini non facit dominū cō patrem per tura ad que credo sufficiēter respondisse et non recedo a dicto meo.

Questio disputata p̄ do. Fredericū de Senis in studio ḡsino Anno domini M. ccc. xxxvii. de mense nouembris xvi.

Aptitudo ecclesie cathedralis sede uacante facit statutum pertinens ad correctionem criminū et moꝝ reformationem Et eps excōicauit subditum suū existentē in alterius territorio Queritur an istud statutū duret in tempus episcopi subsequentis et an ille subditus sit excōicatus In prima q̄one arguitur primo ꝙ duret in tempus epi qua de natura statuti est ꝙ sit ꝑpetuum de offi. le. ult. et futura respiciat de consti. c. ii. et. c. ult. et que ad perpetuā generaliter ordinata sunt utilitatem nulla cōmutatione uarientur. xv. q. i. que ad ꝑpetuam. et. q. ii. quecūq; ꝙ et de elec. ꝑpetuo li. vi. ē. de legi. l. leges. ii. et. iii. Item in punicndo crimia et excessus et mores reformādo. capitulū id potest sede uacāte quod potest epus qua capitulū succedit et fūgitur iurisdictione epali ut patet de ma. et obe. is qui et. c. cū olim. et. e. ti. c. unico li. vi. et. e. li. de temp. or. c. in. d insti. c. i. et de hereť. ad abolendam et. e. ti. c. i. in clemen. e quod ibi nō. sed epi statuta ꝑpetua facere possunt duratura in tps successoris. de ma. et obe. si quis cōuenerit de conse. di. iii. c. i. de loca. c. ii. et ii. q. iii. nullus. cum similibus. ergo et capitulum pari fungēs potestate potest facere statutum crimina puniēs et mores reformans. et sicut statutum epi est ꝑpetuū ut. s. dictū est sic statutum capituli Preterea successor et antecessor p eadem persona reputātur de fo. com. electi. et d̄ solu. c. i. Et illud quod potuit antecessor potest successor de elec. innotuit. et quod nō. de re. iuris. c. is qui in ius succedit li. vi. Sed capitulum dicitur esse successor epi in hmōi Nam ad ipm in spūalibus et tempalibz iurisdictio epi scopalis deuoluntur ut patet de sup. neglecta. c. ii. li. vi. ergo si statutum epi durat ꝑpetuo ergo et capli pro et cōtra faciet quod nō. Archid. de pe. et re. c. i. in fi. li. vi. Preterea spāle est quod statuitur in cetu cardinaliū ꝙ nō deuoluti ad ipm iurisdictio papalis. ergo in aliis col

legitis erit generale ut sic omni potestate
et iurisdictione epi inuentis potest uti ea
pitulum Preterea qui potest quod est
plus potest quod est minus d re iuris cui
licet li. vi. sed capitulum potest dispẽsa
re quod est contra ius facit qđ nö. xvi.
q. i. ecclesia. ergo potest quod est sedm
ius. s. corrigere et reformare z constm
penale super hoc facere Item põt capl'm
uisitare subditos ut nö. de. de hereti. c.
i. in clemen. et potest d heresi punire. e.
ti. ad abolendam Item interponit auctо
ritatem pmutationi ecclesiaꝝ et benefi
ciorꝝ ut nö. de re. ecc. non alie. c. uno in
clemẽ et tamen pmutatio est contra ius
cõe ut ibi et nö. e. ti. c. uno per Archid.
post hostl. li. vi. Itẽ interponit decretũ
in alienatione reꝝ minoris et omnia q̃ ad
iurisdictionem pertinent exercet ut. e.
de his qui ut. al. op. l. u que lex bene facit
ad casum nostrũ quia loquitur in substi
tutis in locum defunctoꝝ Preterea u
no pmisso zẽ. de offi. dele. pterea et. c.
prudentia cum si. Sed capitulo pmitti ẽ
punitio criminũ ut. s. patet. ergo super h
facere canonẽ executorũ qui utilior est
ḡ̃ le qui per sententiã mandat penam in
ferri pro delicto quia sepe deficit execu
tor et denũciator et inquisitionis promo
tor Vtile est igitur legem condere que
penam p delicto inferat sine ministerio
hoĩs Ad hoc de preben. de multa et de e
lec. licet canon. et de homici. c. i. et de he
reti. c. pl'e. li. vi. licet requiratur declara
tõ iudicis ut supra et nö. de elec cõmissa
li. vi. Ad hoc facit de ori. iuris. l. ii. §. e.
tempore Nam eo ipso q̃ dabatur magi
stratibus potestas reddendi ius per cõse
quentiã componendi edicta que iuris au
ctoritatem obtinent Inst. de iure natu
gen. et ci. §. ptor quoq; edicta. pro et cõ
tra facit quod nö. per Innoc. Compo. et
Abbatem de rescrip. eam te Incontra
riũ uidetur Nam capitulũ debet conser
uare iura epalia futuro successori ut. xii
q. ii. hic hmõi. de elec. ga sepe. et d offi.
or. c. ult. li. vi. cum similib; Sed posse fa
cere statutuz duraturuz in tempus succes
soris esset usurpare iurisdictionẽ epale
et hac de causa non confert beneficia ad
solum epm spectantia qua fieret pretu
diciũ successori de instru. c. i. li. vi. et ne se
de ua. c. ii. et facit quod nö. de fo. cõpe.
uenz Preterea lex dicit q̃ proconsul
exercet iurisdictionẽ usq; in euentũ suc
cessoris et tunc eius iurisdictio expirat.
ff. de offi. proconsul. l. meminisse. sed si
duraret statutum iam uideretur capl'm
exercere iurisdictionẽ in tempus succes
soris qđ esset contra legem illam Pre
terea capitulum exercet iurisdictionem
solũ in defectum substituto ergo epo
cessare debet iurisdictionis exercicium
Preterea capitulum potest dici substitu
tum epo mortuo ad tẽpus sed substitu
tiõs tales euanescũt ut in pupillari post
pubertatem in uulgari post aditam here
ditatem in fideicõmissaria deficiente cõ
ditione ut nö. de testa. c. Raynũcius cir
ca fi. Item capitulũ potest dici curator
bonis datus epalibus quia curam de illis
habere debet. adeũte igit legitimo here
de cessare debet officiũ eius et potestas
ut. ff. de cur. bo. dã. l. i. in prin. Si igitur
duraret statutũ uidere ẽ iurisdictio capi
tuli durare a qua supserit ures illud sta
tutum Pro ista parte facit. ff. de pens.
l. ult. de postul'. l. puto. §. i. et de iurisd.
om. iu. l. cum m fi. de ppe. et tẽp. act. ii.
respõso Sedo credo primã partem uerã
si in potestate epi substituti erit reuo
care argumentũ ad hoc. xii. q. ii. si qua. z
quod nö. ne prela. ui. c. ult. Non ob.
quod primo dicitur q̃ capitulum habet
custodire et saluare zẽ. Nam illa tura lo
quũtur in bonis dimissis uel tempe uaca
tionis obuententibus nõ consumendis uel
dilapidãdis que bona debent futuro suc
cessori reseruari ue li utilitatem ecclesie
expendi Sed iste nõ est casus noster qa
hic nulla cõsumptio uel alienatio fit nec
preiudiciũ mẽse epi generabit cũ possit
successor illud statutũ p libito reuoca
re Item nõ ob. l. meminisse. nam licet iu
risdictio epalis expiret in euentu succes
soris non tamen expirat id quod legitie
fecit puta contulit beneficia in casu in
quo potuit cõfirmauit et instituit priua
uit et excõicauit. omnia ista durant qua
factum legitime zẽ. de re. iuris. factũ le
gitime li. vi. Nam et si officiũ uel iurisdi
ctio alicuius sit ad tempus michilominus
potest esse ppetuũ quod ab eo fit ut. ff.
de off. prefec. ur. l. i. in fine. et nö. de po
stula. l. puto. et facit quod nö. de offi. le
c. pl'. al'. sequere ẽ q̃ statutum epi nõ
durat i tempus successoris Ad id qđ di
citur q̃ capitulũ exercet in defectum zẽ
fateor non tamẽ sequitur q̃ id qđ fecit
tempore suo durare non debeat exquo
legitime factum fuerit ut pximo dixi
Item non ob. q̃ dicitur capitulum substi
tutum zẽ. per id quod pxime dixi Nã
et grauatus restituere hereditatem alte
ri si in casibus permissus alienat tenet ali
enatio. e. cõta de le. aiten. res que Sic si
capitulum legitime aliquid fecit durat e
tã sua iurisdictione finita Sic etiã respõ
deri potest ad id quod de curatore dicit
Non ob. ff. de pens. l. ult. cum similibz
cum ibi nö. Nam illud locum habet cum
interloquendo uel sine cause cognitione
alicui interdictum est uti arte sua secus
si diffimendo uel legem condendo que cũ
magna sollẽpnitate fit. e. de legi. l. huma
nũ quia talia gesta ppetua sunt. e. de re
iudi. l. gesta. et facit quod nö. d sen. ex.
a nobis in fine Item non obstat de ppe.
et temp act. ii. respõso quia ibi non di
citur q̃ edicta pretoris nõ sunt ppetua
sed q̃ actiones ex illis edictis interdum
erunt annales interdum ppetue Ad se
cundam qõem arguitur primo q̃ excõica
tio non ualet seu q̃ ille nõ est excõicatus
Nam sicut sententia lata per statutum
epi non ligat delinquentem extra terri
torium ita nec epi sententia Idem de fẽ
tentia capituli de consti. c. i. li. vi. Nam
statutum et sententia epi coprehendunt
et eusdem uirtutis ut. e. de re. al. l. ult.
et cõa dele. l. i. et. ff. d maũmis. l. seruus
hac. l. qua ab eodem sumũt ures et ex e
adem nascuntur radice et eadẽ ratio sub
esse uidetur ergo idem iudiciũ Ad hoc
de consti. translato. de transac. inter. e.
de nup. l. libertum Optime facit. e. de le
gatis. l. ult. et inst. de iure na. gen et ci
ui. §. sed quod principi. xo. uel qđ cogno
scens decernit. et de testi. c. ii. in clemẽ.
ymo statutũ uidetur fortius cum diuret
in tempus successoris sed non sententia
ut nö. de sen. ex. a nobis in fi. Pretea
citatio iudicis potest dici quedaꝝ snia ut
e. de ept. et cle. l. omnes in prin. et. l. cũ
clericis post prin. et d ꝓcur. l. ult. Sed ci
tari non potest quis existens extra terri
torium citantis ut de re iudi. pastoralis in
clemen. ergo nec sententia in eum ferri
Preterea iudex in alieno territorio non
potest quem afficere realiter Vnde nõ
potest licite facere missionẽ in bona con
tumacis in alieno territorio sitis de fo.
compe. roma. §. cõtrahẽtes. et. ff. de bo.
auc. iudi. possi. l. unius. §. his qui. multo
minus potest quem afficere in psona uel
in anima que ceteris rebus ꝓferitur. xii.
q. i. precipimus. et. e. de sacro sanc. eccl.
l. sanctimus in fi. In contrariũ uidet
nam absentia subditi extra territorium
excõicatis nõ minuit nec eximit nec ener
uat iurisdictionem sui prelati uel iudicis
nec in potestate sua se eximere a iurisdi
ctione sui iudicis sicut nec prelatus põt
a se eximere subditos de fo. compe. si di
ligenti et. c. ꝓposuisti. de cen. cum ue fi.
et. ff. de offi. presi. l. legatis Preterea
sicut citatio facta in ꝓprio territorio cõ
stituit quem cõtumacem etiã existentẽ
in alia puncta ut. e. ubi in remacto. l. ii.
et de cle. non resi. ex tue. et de fo. cõpe.
romana. §. contrahentes li. vi. et. e. de e
pi. et cle. l. omnes. §. si uero. Ista duo tu
ra ꝓbant q̃ etiam in alieno territorio fa
cta citatio seu denunciatio artat eodem
mõ et sententia quod uidetur. quia qđ
i uno actu iudicali statuit Idẽ et in alio
ut de excep. cum inter. et de offi. archi.
pastoralis. i respõso in fi. facit de cõces.
prebẽ. c. ii. in secta colũp. ibi adiciebatur
et. e. de indi. l. ꝓperandum. §. sin autez
Non enim potest reddi ratio differẽtie
inter unũ actum iudicialẽ et aliũ Pre
terea sentẽtia excõis uidetur esse actus
extraiudicialis quod ex eo apparet quia
sine cause cognitione et in absentem non
citatum nõ monitũ lata tenet ut d sen.
ex. sacro. et. s. e. q. xi. et potest quis ab
solui parte nõ citata ut nö. Pe. et Egi.
de iudi. c. i. Sz ita est sequitur q̃ et iã ex
tra territorium posset expedire ut. ff. de

offi·pretoris·l·i·et nō·de offi·le·nouit·

Preterea certū est cp iudex secularis in ecclesia non habet iurisdictionem nec tenet eius ꝓcessus ibi factus et habitus ut de imu·eccl'·cum ecclesia et·e·ti·lic3 li·vi· Item certū est cp in domo non pōt quis citari ut·ff·d in ius uo·l·plerumcp et tamē si est extra ecclesiam uel domū ubi publice conspici potest citari potest ut·e·de his qui ad ecc̄·confu·l·presenti et·ff·de in ius uo·l·satis·et·e·de adul·l·si qs· ubi iudex secularis punit delinquētes in ecclesia·potest esse ratio quia tal' citatus sumit uires a loco 2 in loco pmisso Preterea certum et manifestū est in iure cp procedi et sentētiam potest cōtra absentem in crimibus in multis casibus de do·et contu·c·ueritatis·2 ibi gl· in·q·viii· decernimus·et de cōcess·ꝓbē·c·i·§·adiciebatur li·vi· Item certum est cp cōdempnatū de publico crimine et interdum de priuato et etiā in quibusdam actionibꝫ sequitur infamia ut legitur et nō·iii·q·vii·§· porro· et·l·infamē·ff· de pub·iudi·et de his qui nō·infa·l·furti cū similibus· sicut ergo absens ubicunqp pōt affici infamia p sententiaꝫ iudicis latam in loco permisso ita et affici potest sentēta excōis Item sicut actus agendus in loco non pmisso non impedit actum gerendum in loco permisso aliogn sequeretur absurdum cp sciens se excōicari debere absentaret se extra locum ut ff·de offi·presi·l·ult·et nō·de offi·le·nouit·sic ex istentia subditi extra locum nō impedit actum gerēdum in loco permisso aliogn seq̄retur ut·s̄·dixi cp sciens se excōicari debere se absētaret extra locum territorii sui iudicis sic ex impetitate sequere ē ꝓrogatiuam uel priuilegiū quod esse non debet·ff·de dona·l·iii·§·i·de preben·eū qui li·vi·cum similibus Super hoc dubio quidam referūt dominū Paulum de bon̄·dixisse cp talis sententia nō tenuit sicut nec sententia lata in statuto ipsum astringit Nam sicut ep̄us in alieno territorio non possit suam sententiā realiter exequi ita nec in existētem in alieno territorio potest sententiam ferre que personas afficiat Hoc etiā uidetur notasse ipse Paulus de re iudi· pastoralis super xobo inuentus in clemē·in fi· Quidā uero scriptor romanus cuius nomē ignoro de cōsti·c·ii·li·vi·sic scripsit sup uerbo dyoc̄· Cōtra uideo cp si excōicat ep̄s aliquem cp si usq ad·xx·dies non satisfecerit suo creditori cp si ille efficeretur d foro alterius siue exeat eius dyocesim et infra terminū nō satisfactat cp est excō municatus ut de appell·ꝓterea Solutio ibi est ꝓuentus et ideo mutatio fori non nocet ut·s̄·de fo·compe·ꝓposuisti At hic per constitutionem non sic ꝓuenitur Item cum ep̄s suū subditū existentem extra suam dyocesim pōt sententiando excōicare ar·de app·cū sit romana in fi· quare non sit statuendo Respondeo statutum ꝓdere tenetur toti dyocesi et terre ubi illud statuitur·Et ideo pegrini stantes ibi ad sui obseruationem tenentur viii·di·que contra·xii·di·illa·tamen non uidetur curare de eo quod fit extra suū territoriū cum ibi impune possit sibi nō pareri Sed sententia uidetur curare de personis et eis imponere legem non loco·et ideireo ubicūqp sic ligat subditū snia proferentis finita sunt uerba illius Romani Quod dixi·s̄·cp ligatur sententia q̄ medio tempore factus est de foro alterius est cōis sententia doctoꝝ in·c·preterea licet Archi·post dama·foueat contrariū ut de constri·c·ii·li·vi·in fi·tamen ex dictis tam Archi·q̄ aliorꝝ potest colligi eos sensisse si ille nō est factus iurisdictionis alterius sed in aliena dyocesi moratur cp a ꝑlato suo excōicari potest Sedo credo sententiā tenere per iura ꝙ hac parte allegata et per canonem·vii·q·ii·si quis p̄ sbiterꝝ et·c·si quis in clero cum similibꝫ de cle·nō resi·ex tue·Et hoc tenere uult Io·ix·q·ii·ep̄m·hoc etiam pōt colligi ex uerbis Hosti·et Io·an·de rap·c·i·ad hoc facit qd nō·de cle·ex·mi·c·pl'·in prin·sc̄de glo· Ad idem de fo·compe·ꝓposuisti Nam si ibi pōt excōicari iam factus alterius iurisdictionis quāto magis si remanet subditus sui iudicis uel ꝑlati Preterea omnia iura clamant absentes contumaces excōicari et non distinguunt q̄ntū sit absens an in ꝓpria dyocesi uel extra quantūcunqp enim sit lōge absens subditus a prelato subditus est et ualet sentētia sui pastoris lata in loco debito·xi·q· iii·c·i·Ex uerbis domini Io·an·positis d re·iuris cum sunt partū iura in fi·q̄onis in mercur·et de constri·c·ii·in uerbo noscituri fi·in nouella·colligo istam solutionem ueram Restat respondere ad cōtraria Primo non ob·c·ii·extra de constri·li·vi·quia longa dria est inter sententiā etiam hōis·s·ep̄i et sententiā iuris Nā sententia canonis durat post mortē statuentis Sētentia hōis nōdum incursa perit morte uel mutatione status eius qui eam tulit ut nō·de sen·ex·a nobis Item per sententiā hōis non potest quis excōicari pro futuro delicto Secus per sniam canōis ut legitur et nō·de sen·ex·romana·§·caueant li·vi· Item a snia hōis iam incursa absolut qui excōicauit uel successor uel superior Sed a sententia canōis cuiuscp absolut ep̄us nisi superiori absolutio fuerit reseruata ut de sen·ex·nup· Item per sētentiā excōis archie ꝑ ligā ē solum illi de sua dyocesi sed sententia canonis quam facit in consilio ꝓtuali oēs de ꝓuincia ut de sen·ex·romana li·vi·2 ibi glo·cum ergo sit mꝫ tiplex dissimilitudo non est a simili arguēdum·i·q·i·§·cū igitur Preterea in·l·ii·ff·de iurisdictione·iu·dicitur cp impune non paretur dicentibus extra territoriū Sed hic secus quia ep̄us in suo territorio existens profert sententiā Sed que potest esse ratio diuersitatis cp statutum non ligat et tñ sententia ligat subditum delinquentem extra territoriū Ratio est preter illam quam romanus ille assignauit qa mittus agitur cum lege q̄ cum mīstro legis·ff·d arbi·l·celsus· Vel aliter ubi lex uel statutum ligat ibi fingit ē esse ubi est delictū cōmissū quia imediate sine ineuallo tēporis in eodem instanti pena inflicta per legem afficit personam delinquentem·facit·ii·q·iii·§·nondum in fi·facti quidem q̄ō 2ē· Sed in alieō territorio lex uel statutum illius ep̄i non posset ligare sicut si iste ep̄us ibi existēs suū subditum ligare non potest Quia igitur statutum sine hōis mīsterio ligat ibi fingitur statutū ligare ubi delinquitur Sed ista fictio cessat ubi ep̄us existens in sua iurisdictione excōicat Et hac rōe firmant ē et ualidā ē omnes processus qui fiunt contra absentem ex eo cp fiunt in iurisdictione ꝓcedentis Interdum ualent extra iurisdictionē et est casus spectalis de fo·compe·c·uno in clemen·et facit quod ibi nō·in glo·tpalem Item nō obstat quod dicitur cp citatio nō potest fieri extra territoriū ergo nec sententia 2ō· Respondeo negando quia bene potest fieri uerbalis citatio extra dyocesim citantis ut dictum est·s̄·a ꝓbatur·e ubi in rem actio·l·ii·de fo·cō· romana·§·contrahentes li·vi· Ratio talis citatio seu citationis explicatio que fit per nuncium epistolam uel edictum positum in loco iurisdictionis citantis sumit uires a tussu iudicis facto in loco debito sic 2 sententia excōis facta in casu nostro ē ualida quia fertur in loco iurisdictionis excōicantis sed posito cp talis citatio per nuncium fieri non potest nō tamen exhoc infertur cp sententia lata in loco debito nō possit sic ligare subditum alibi existentem quia talis ꝓferens non ingreditur diocesim alienam sed nuncius sic· et sicut nūcius existēs in loco debito ad quem accedere non potest ut in·l·satis·ff·de in ius uo·sic et sententia iudicis lata in loco debito afficit subditum existentem in loco in quo talis iudex sententiā ferre non potest Item non obligat quod dicitur d missione in possessionem 2ē· quia illud fieri non potest sine ingressu in dyocesi alterius ex quo scādalum generatur ix·q· ii·per totum de offi·ordi·c·i·li·vi·et offendit leges mittendo falcem in messem alienam·nam facit altri iniuriam de electione uenerabil' 2·vi·q·iii· scriptum est·sed in sententie ꝓlatione late in loco debito nō sic est Item nō obstat·c·pastoralis de re iudi·in clemen·ubi dicitur cp citatio facta infra Imperii 2ē·nam illud nō ꝓcedit quia rex Robertus nō erat subditus Impatoris Nō obstat qd dicit do· Paulus nam fateor cp ep̄us per se uel per aliū nō potest realiter exequi contra aliquē suā sententiā uel iurisdictionem in dyocesi aliena sed existens in sua ꝓpria potest alt

bi existentem afficere. Possunt poni exempla de nūcio citante quem de domo de ecclesia et de aliis ꝓcessibus et sentētiis latis in absentes cōtumaces sed tñ cōtumacia non est de substantia excōis ut patet de sen. ex. sacro. Ad hoc de fo. cōpe. postulasti. potest enim iudex te alibi existentem honoribus priuare ut ibi. Et qd nō. Hosti. de preben. exposuisti in glo. magna. ℵo. Igitur si primū cum scdo. 2ō. facit quod nō. Io. an. de iudi. cum nō abhōte in fi. ubi nō. ꝙ post monitiones factas absēs incorrigibilis perdit priuilegiū clericale. Ad idem de sen. ex. contingit. et. c. in audientia. et tamen nō est dubiū ꝙ persona afficitur per ꝑditionem priuilegii clericalis. Fredericus

Questio disputata per dominū Fred de Sents i studio pusino. Sub anno domini. M. cc. xxxvii. de mense Ianuarii xvii.

Vestio talis est. Nūquid cōstitutio ep̄i ualeat qua statuitur ꝙ per unū testem de ueritate ul' tres de fama ul' quatuor singulares uel per confessionem extraiudicialem factam coram quocūq ꝑsbitero possit quis cōuinci de crimine usuraꝝ. Ita ꝙ ex tali ꝓbatione habeatur pro manifesto usurario quo ad omnē effectum manifesti. Et anteq̄ arguatur ꝓ aliqua parte primo debet ꝓbari ꝙ predicta constitutio sit contra ius cōe. de primo patet. ii. q. iii. §. i. de testi. licet cum similibus. scdm et tertiū patet de testibus. quartū et ultimū patꝫ d exceꝑ. prela. q̄ sit graue. de iudic. ac si clerici. et nō. de confes. c. ult. maxime cum manifestū aliquid addit ultra ꝓbationem al' sufficientem. Et arguitur primo ꝙ non nam sicut ep̄us non potest suū maiorem diiudicare condemnare uel absoluere ut xxi. di. inferior. usq ad finem di. ergo eodē modo cōtra eius legem nil facere ul' attēptare potest. Nam lex principatus siue sacerdocii sunt cōnexa. et quod de uno fieri dicitur de altero dictum intelligitur de cōsti. translato. Et hoc ꝓcedit tantū ꝙ nec cetā consuetudo ualet ut minor in superiorem iurisdictionē exerceat ut nō. Archidi. in c. inferior. Quid plus ne subditus usurpet iurisdictionem uel potestatem in suptorem statutū est ꝙ nec suptori possit benedicere. xxi. di. denicp. Pro ista parte et pro sōlutiōe q̄is facit quod nō. de heref. c. ult. li. vi. ubi nō. ꝙ legatus de latere nō potest mādare ꝓcedi sine iudicio 2ō. i causis in quibus al' debet iuris ordo obseruari. Sed cōtra quia legatus potest statuere ꝙ debeatur tertia ubi d iure cōi debeaf quarta de uer. sig. ex ꝑte. iii. uide qd ibi nō. Hosti. Item uidetur textus ex ꝑsus d elec. c. ii. in clemē. ubi dicitur ꝙ minor legem suptoris tollere non potest nec corrigere uel mutare uel modificare uel addere. sed in casibo ꝑmissis est tollere taliter et in ꝓiudicū alterius. ad hoc facit quod nō. Inno. de iureiuran. uenētes.

Preterea quō ep̄us potest tollere uel in aliquo cōtradicere statutis Romāoꝝ pōtificum cum iuret illa seruare et custodire ut de iureiuran. ego. N. et alibi dicitur ꝙ ep̄i sunt debitores omnes sacros canones custodire. ix. q. iii. in prin. cū similibus. et ad irām facit. xxv. q. ii. in fūma. Et alibi dicitur ꝙ violatores canonū a sancto spiritu iudicātur. c. q. i. violatores. Preterea canon ꝑcipit statuta sanctoꝝ patrū seu Romanoꝝ pontificū ab omnibus custodire debere ut de consti. c. i. xix. q. i. c. nulli. et. xxii di. c. ii. qua ergo temeritate ep̄i poterūt non seruare uel de non seruando cōstitutionē facere cum contra tales penam depositionis canon cōminetur ut ibi. ad idem. iii. di. denicp in fi. Preterea cum iura et ꝓbationes supra in themate posita reprobauerunt ne innocentia confusa succūbat. ad quod facit d symo. licet bely. in fi. et ne aduersantiū insidiis parent ut. ii. q. i. §. manifestum. Et cum de iure diuino ad minus duo testes requirūtur quō potest sibi derogari per talia statuta maxime cuius canoniceum sit iure diuino fortificatū de testi. licet. Preterea uidetur casus legis. ff. cōia predi. l. si uēditor in fi. et. ē. de noxa. l. ii. et. ff. d sepul. uio. l. iii. §. diuus i fi. ubi dicit ꝙ oportet Imp̄atia statuta in omni loco suam uim obtinere. ad hoc. ē. si cōtra uim uel uti. pub. l. ult. ad idem. ff. de aqua plu. ar. l. si prius. §. plautius. et quod nō. de offi. le. c. i. in glo. in fi. p Ber. et. ff. ad. l. iul'. de āno. l. ult.

Preterea cōsuetudo nō potest introduci nisi ubi deficit ius. i. di. consuetudo ita nec statutum cum sint paria ut dicef. i. in parte cōtraria in scdo argumēto 2ō.

Preterea si unus ep̄us in sua ciuitate potest cōdere canonem contra constitutiones eadem rōne et alius ep̄us. quia non potest reddi ratio quare magis iste q̄ ille facere possit. ergo ipsi facere possunt ꝙ iura Romanoꝝ pontificū frustra erunt. Sed hoc sētire modicū differt ab hereti. ut. xxii. di. c. i. et. xix. di. c. nulli. Ad qd facit de consti. c. i. in glo. non enim reuocat. ℵo. et si contra diceremus li. vi. Et ꝓ ista parte faciūt omnia iura que damnāt statuta et cōsuetudines cōtraria iuri cōi que sūt multa que enumerant. de cōsti. c. i. in glo. plē. li. vi. et de cōsue. c. ult. ad fi. in glo. et quā. Preterea consuetudines et statuta sunt partia quo ad effectū ut de consti. c. i. li. vi. et. ff. de legi. l. de quibꝫ. et de uno ad aliud licet arguere ut ibi nō. et. ē. que sit lon. cōsue. l. i. sed cōsuetudo contra legem nō ualet nisi sit inducta ex certa scientia eius qui illam legem posset expresse tollere in illo loco. Ita colligitur in. l. de quibus in fi. et ita sentit Ber. de consue. c. ult. et Inno. et Cōpo. de consue. super Rubrica. et nō. ē. que sit lon. cōsue. l. pl'e. in ℵo. ecōtra nosciē. et Io. in dī. §. leges. et. viii. di. frustra et xi. di. in fūma. in medio et in fine. Et ibi notat Archidi. scdm thomā ꝙ q̄diu durat ratio per quam lex cōis utilis erit cōsuetudo subsequens nō uincit legem sed uincetur ab ea. Sed hic semp durat ratio prime legis ne innocētia cōfundat. maxime cum ipsa lex sit iuris naturalis uel diuini. Et pro hoc facit qd nō. ff. de admitu. l. fine. §. lucius in glo. sed ipsa. et maxime cum potentia pape sit a deo nō abhōre ut nō. in dicto. §. leges per Archid. Hanc partem. s. ꝙ ep̄us non potest facere legem in ꝓiudicū alterius qui non cōsensit tenet Inno. de loca. c. ii. et de offle. c. ult. allegat ibi Inno. ē. di. offi. ꝑto. l. ii. que optime facit. Et facit quod ipse nō. de consti. que in ecclesiaꝝ. et ꝙ non posset tollere legem suptoris licꝫ posset adiuuare nō. Hosti. de offi. archi. ꝑsb. c. ult. et de uer. sig. ex ꝑte. iii. et idem Paulus de elec. c. ii. in prin. in clemē. ubi satis de hoc per eum. Et idem ibi Io. an. qui remittit ad glo. Hosti. et Archi. de cōsue. di. ut. c. i. in fi. Et sic uidetur intellexisse gractanus. xviii. di. in prin. Et ꝓ hac ꝑte facit quod nō. archi. de elec. licet canon. in glo. magna in fi. li. vi. ubi approbat opinionē illoꝝ qui dicūt ꝙ ep̄us dispensare non potest contra iura. nisi in casibus a iure ꝑmissis. Et maxime non ualet constitutio ꝓdicta in eo ꝙ uult ꝙ talis probatio habeatur nedum probatione al' sufficienti sed uult ꝙ talis ex tali probatione habeatur ꝓ manifesto usurario cum aliqd esse manifestū non pendeat ex potestate ep̄i sed ex re ipsa manifesta ut patet de uer. sig. eū olim. Preterea princeps uel lex concedendo populo ꝙ ius ꝓpriū condere possint ut detur. concessisse ptātem cōdende legis sine ꝓiudicio alioꝝ. Nam nunq̄ princeps intelligit aliquid concessisse siue per uiam priuilegii siue per uiā rescripti uel gratie quod redundat in ꝓiudicū alterius. ut. ff. de admi. tu. l. impuberi et ne quid in loco pub. l. i. §. si quis a principe et. §. merito. et de priuil'. c. pastoralis. et de relā. do. c. i. cum concor. d rescrip. c. i. li. vi. ergo si in preiudicū alioꝝ non consentientiū aliquid statuit metas cōcesse potestatis excedere uidef. et sic tanquā a priuato factum est. et ad hoc facit. ē. de preci. impa. off. l. quoties et. l. ne ꝓ dampnosa. et quod nō. Inno. d consti. que in ecclesiaꝝ. et. c. cum accessissent in glo. iii. circa mediū. et de fide. instru. c. cum. p. in glo. i. et maxime in fi.

Ecōtra ep̄us habet de iure cōi ꝙ possit condere et facere statuta ut patet de ma. et obe. si quis et de consue. di. iii. c. i. et de consti. c. ii. li. vi. et de sen. ex. a nobis. i. et etiā legatus de offi. le. c. ult. et de uer. sig. ex ꝑte. iii. Sed cum crimen usurariū sit crimē ecclesiasticū ut de usuris per totum. et nō. de fo. compe. cū sit

Et rõe dicti criminis usurarii sint de fo
ro ecclesiastico et illi foro subiecti ut de
usuris·c·ii·li·vi·Sequitur q̃ cõtra et de
usurarius eius possit condere legem per
quam usuraz tiorago restrigatur et usu
rarii uidẽtes se posse de facili cõmuni ab
usuraz crimine abstinebũt Ad quod fa
cit de usuris·c·i·in clemen· Nam ibi sta
tuitur q̃ usurarii possunt cõmuni 2ẽ·
Preterea cõsuetudines et statuta tanq̃
ius scriptũ et nõ scriptũ sunt paria quo
ad effectum et q̃ est auctor unius est auc
tor alterius et qui potest uoũ facere põt
et aliud et de ea re de qua potest unũ fie
ri potest aliud fieri ut ꝓbaẽ·ff·de legi
·l· de quibus et de const·c·i·et de elec·ga
sepe li·vi·cum similibus et nõ·e· que sit
lon·consue·l·i· in uerbo consuetudinem·
Sed uideo q̃ pticularis consuetudo con
tra ius cõe ualet ut de cõsue·c·ult· ergo
et statutũ Preterea statuta et consue
tudines sunt ꝑpriũ ius ciuitatis uel loci p
ticularis ut·ff·de iusti·et iure·l·omẽs po
pli et·l·ius ciuile et insti·e·ti·in prin·si
ꝑpriũ nõ cõe ergo inter se bões alicuius
loci uł̃ maior pars ipoz qui illam uniuer
sitatẽ representant possunt leges facere
que artabunt omnes subditos ius dicen
tis Cum ergo usurarii sint subiecti eccõ
loci rõne huius modi criminis ergo quẽad
modũ statuta eccl̃ligant clericos sic et li
gabunt laycos eis subiectos Preterea
casus uidetur·ff·q̃ emusq̃ uni·no·l·Itẽ
eoz in prin·Nam ibi lex approbat statu
tum et consuetudinẽ contra ius cõe et in
preiudicium singulorũ ut illi qui ał̃ habe
bant uocem inter decuriones nõ habeãt
Pro quo facit quod nõ·Hosti·de offi·ar
chi·c·ult·ubi dicit q̃ ualẽ statutũ eccl̃ oz
q̃ non constituti in sacris nõ habeant uo
cem in capitulo cum ał̃ haberent licet ho
die de talibus statutis factum sit ius ut
de eta·et quali·c·ii· in clemen· Et ad hoc
facit multa iura que approbant consue
tudines et statuta cõtra ius cõe in alterius
preiudiciũ maxime in materia electionis
ut patet de consue·cũ dilectus·de elec·
cumana et·c·scriptum·et de cã̃ pos·et·q̃
prin· cum ecclesia de xo·sig·c·abbate cũ
similibz Casus uidetur de uer·sig·ex
pte·iii·ubi constitutio ualet contra ius
cõe in preiudiciũ alterius·s·q̃ debeatur
tertia cum de iure cõi debeatur quarta
ut notant doc·de sepul·certificari de te
sta·requisiti et de prescrip·de quarta·
et de offi·or·conquerẽte in textu Pre
terea uidetur casus de cle·cõiu·cũ olim
et de cogna·spũal·c·iii·ubi priuatur quis
per consuetudinẽ iure eligendi passiue et
contrahendi matrimoniũ Ad premissa
faciũt mł̃te·ll·loquẽtes d̃ potestate sta
tuti municipalis et consuetudinis ut·e·
de edi·pri·l·cum in totum· et de eman
ci·li·i·et·ff·quod ui aut clam·l·ꝓhibere·
§·non tantũ·et de offi·ord·irrefragabi
li·§·excessus·et·de elec·ducum·ii·de fo
ro compe·cum cõtingat·de consue·c·iii·
de offi·ordi·presenti li·vi· Ex his ap
paret q̃ ualet consuetudo contra ius cõ
mune in altoz preiudiciũ 2ẽ· Et pro ista
parte faciũt iura et illoz opiniones que
habent q̃ eccl̃s dispensare põt ubicũq̃
non ꝓhibetur ut nõ·d iudi·c·ac si clerici
l·di·in sũma·et·c·miror Item facit qđ
notat do·Dy·de re·iuris indultum li·vi
ubi notat q̃ ualet statutum per qđ legiti
ma debita iure nature minuanẽ Item fa
cit quod nõ·Io·an·de usuris·c·ii·in glo·
ii·li·vi·quam glo·approbat Archi·ubi di
cunt q̃ confessio extra iudicialis uidetur
facere crimen usuraz manifestum Item
facit qđ nõ·ff·de re·iuris·l·ne q̃ pignus
Item facit quod nõ·Io·an·et Paulus de
sepul·c·ii·§·ii·in clemẽ· ubi dicit q̃ epi
scopus põt priuare sacerdotes et decur
tare eoz iurisdictionẽ in foro pentẽtie
et facere casus spettales qm nõ·ibi So
lutio credo q̃ constitutio quantũcumq̃
in synodo ꝓmulgata in casibus predictis
et ubicunq̃ est cõtra ius cõe et in preiu
diciũ aloz non consentientiũ non ualet
per iura et rões assignatas pro hac parte
nisi expresse approbetur a iure uel nisi ha
beant eandem rõem cum statutis et cõ
suetudinibus ał̃ approbatis a iure ut sic
de similibz ad similia arguatur Ad hoc ff·
de legi·l·non possunt et·l·si Et pro tan
to dicit Hosti·q̃ que consuetudo dicẽ
rõnabilis relinquitur arbitrio iudicantis
cum de hoc certa regula dari non possit
ut nõ·hosti·in sũma de consue·§·i·cuius
dictum approbãt Io·an·et archid·de cõ
sti·c·i·li·vi·Sed non potest esse rõnabil̃
consuetudo uel statutũ quod absorbeat
ius alterius et per quã innocentia potest
cõfundi et ueritas occultari ut de symo·
licet bely·in fi·et de iura·calũp·ceteraz
de testi·licet untuersis Restat ad cõ
traria respondere Et primo nõ obstat q̃
in primo argumẽto dicitur·s·q̃ epus po
test facere statuta 2ẽ·et q̃ rõne criminis
usuraz 2ẽ· Nam licz posset facere statu
ta non tamen contra ius cõe et in preiudi
cium alterius Nam quod uult ꝓ se et cõ
tra se recipere debet Sed pro se uult q̃
ex rescripto maioris sibi non fiat preiu
dicium ergo eodem iure debet se habere
circa subditos Ad primũ·iii·di·c·i· Ad
secdm de priuil̃·pastoralis et de reli·do·
c·ii·Ad·iii·de consti·c·cum omnes Itẽ
dato q̃ crimen usuraz sit crimen eccle
sasticum et q̃ epus possit super eo statu
ta facere et consuetudines inducere ius
cõe aduuando ut dicit Hosti·non tamẽ
contra ius cõe et in graue preiudiciũ alte
rius sicut esset in casu nostro quia ꝓ sta
tutuz tale et quodcũq̃ simile possit mino
ri cautela succũbere et iniquitas equitati p̃
ferri Et est tale statutum contra ius di
uinũ et naturalem rõnem ut apparet p
Io·ii·q·iii·§·i·et de testi·c·licet Nõ
obstat qđ secdo loco allegatur per·c·ult·
de cõsue· quia illud locũ habet in consue
tudine rõnabiliter ut ibi dicit tex·sed ra
tionabilis est quam iura approbant expł̃
se uel saltem non reprobant nec tamẽ ob
uiat canonicis institutis quia tũc non es
set rõnabilis ut nõ·Ber·de cõsue·c·ult·
et Io·xi·di·in sũma in fi·et in dicto·c·
ult·Sed in casu nostro et ubicunq̃ fit alt
cui grauamen preiudiciũ non potest dici rõna
bilis ut·s·dictum est maxime cũ ꝓbatio
per duos testes sit d̃ iure diuino et natu
rali ut nulla cõstitutio humana possit de
rogare·viii·di·per totum et usq̃ ad·xiii·
di· Non ob·quod tertio loco opponitur
et hoc dupliciter Nam non sequitur eccl̃
tas potest cõdere legem ergo potest sta
tuere contra legem superioris et in preiudi
ciũ alterius quia hoc expresse reprobatur
per ea que nõ·Inno·de cõsti·que in eccle
siaz·ad idem·ff·de sepulc·uiol̃·l·diuus
ad finem et·c·si contra ius uel uti·publ·
l·ult·et·ff·ad·l·iul̃·de anno·l·ult· Sed
posito q̃ posset hoc statuere ciuitas de
hoc non est mirũ Nam q̃ maiores ciuita
tis facit legem statuendo uel aliud fac
endo omnes de ciuitate uidentur facere
ut·l·quod maior·ff·ad municip· sed in ca
su nostro loquitur non de statuto ciuita
tis sed de statuto epi Sed si diceres ille
ẽ subditus epi rõe hmõi crimis Rñ do nõ
ẽ ppter hoc tõliter subditus sed hoc ẽ
subditus ut illud crimẽ possit puniri per
epm Preterea posito q̃ dicatur sub
ditus rõne istius criminis non tamen in
eius preiudiciũ qui non consensit talis cõ
stitutio ualet ut·s·cõmunicatur per repro
batas ꝓbationes et insufficientes ut nõ
Inno de loca·c·ii·et Ostien·de uer·sig·
e·ex pte·iii· Non ob·quod quarto loco
ꝓbatur et opponitur de·i·Item eoz in
prin·et de aliis iuribus que cõsuetudines
approbant et iure electionis Nam in ill̃
casibus et similibus et habentibus ydẽp
titatem rõnis fateor q̃ consuetudo et
statutum ualet Sed ex illis casibus nõ in
fertur regula q̃ idem sit in aliis ymo po
tius infertur cõtrariũ quia quod de uno
dicitur uel cõcedit̃ de alio negari uidet̃
xxv·di·qualis Sed in casu nostro nõ sic
ymo immit̃ contrariũ de testi·licet·i·et
ii· Non obstat quod quito loco opponit̃
de uer·sig·ex pte·iii· Nam ideo legatus
potuit in sua prouincia constitutionẽ fa
cere de tertia persoluenda quia ał̃ cõsue
tudo ualet super hoc de sepul·c·certifica
ri Et ideo ibi ualet quia ius scriptũ expł̃
se approbat et sic ualet ius non scriptũ
alicuius loci super aliqua re quia sup eadẽ
re ius scriptum approbat quia idem sunt
in effectu licz unũ sit expressum alterius
sit tacitum ut in·l·de quibus Non ob·
quod sexto loco opponitur de cle·cõiug·
cum olim Ad quod respõdet̃ ut dixi su
per quarto argumento proxime dicto·
Non ob·quod septimo loco opponit̃ de
multis legibus et decretalibus approbati
bus consuetudines et leges municipales
et tñ cum preiudicio alterius quia in casibz

a iure expressis et similibꝫ et eandē rōm habētibus illud obtinet secus in caū nrō uel simili sibi quia constitutio in casu nostro est contra ius rōnem et equitatem Non ob quod viii loco ponitur ꝙ epūs dispensare potest cē Nam concesso ꝙ uera sit illa opinio nō tamen sequit ergo dispensare potest contra ius cōe ergo cōstitutionem facere potest contra ius cōe quia cum dispēsationes fiant causa necessitatis uel utilitatis uel interdum exprerogatiua persone ad ius cōe trahende nō sunt ut ff dele l i cum duabus ll sequētibꝫ et vii q i petistis et de priuil sane Preterea quando epūs dispensat nō dispensat in preuidiū alterius nec dispēsare posset si uellꝫ quia solus principis est per priuilegiū aliquē sua iura auferre de hoc de rescrip quāuis li vi et facit quod nō de reli do c constitutus Sed nichil obstare quod ibi recitari consueuit ſ ꝙ epūs cum cōsensu capituli sui potest uni ecclesie auferre z alteri dare Solutio illa expresse est approbatum a iure Item nil depent ecclesie dot qua una est ecclesia Item prelati non sunt domini sed procuratores xii q ii ad finem de donatione fraternitatem et quod legitur et nō de his que fi a prela c cum apostolica Item nō obstat quod nono loco opponitur de eo qđ nō do Dy de re iuris indultum Primo namꝙ posset dici ꝙ iura per eum allegata nō pbant Nam ipe dicit ꝙ portio bonoꝝ paternoꝝ que defertur filio pueuit a iure ciuili hoc concedatur sed unū uis ei ille tollitur p aliud dum tamen sēda lex tollēs sit eiusdem auctoritatis cū prima l ut nō in ll allegatis per eum ſ instituta de iure naturali ſ pl'r et ff de legi l non est nouū et l de quibus Sed illa iura nō probant ꝙ lex ciuilis inferioris possit legem ciuilem superioris tollere ymo cōtrariū pbatur de elec c ii in eleme Vel aliter ideo pcedit quod dicit Dy ꝙ cēs de illa uniuersitate siue ciuitate consensisse uidentur exquo illi per quos regit uel maior pars consenserint ut ff de cōdi et de l municipibus et ff ad mūcipl quod maior et l municipes cū similibꝫ Et si diceres quō consensisse uidentē illi qui sunt hodie legi uel statuto cōdito iam sunt centū anni Respondeo ille populus est hodie qui tunc erat ut ff de iudic l pponebat Sed in casu nostro legi uel cōstitutioni epali non consenserunt latei Item aliud est facere legem circa nō acquirendum aliud circa acquisita perdendum Nam primū facilius conceditur ꝙ secūm ut ff de iuris et fac igno l iuris et l se Sed in caū nostro sūmū preiudiciū fit qa ex hoc posset innocens condēpnari Ad id quod penultimo loco opponitur de eo quod nō de usur c ii li vi posset respōderi negando quia illa glo nō probat qđ dicit quia nil allegat Vel ꝙ sit uera illa gl quando illa concurrunt de quibus ibi dicitur quod non ponitur in casu nostro Ad id quod ultimo opponitur de eo qđ nō ff de re iuris l nec pignus Rīde ut dixi ſ nona oppōe in seda solutione

Sequit̄ q̄stio disputata per dominū Fredericū de Senis in studio pusino de satisfactione uerbali facta usurario.

xviii.

Vestio talis ē An usurario sufficiat in foro cōscientie remissio sibi facta abbis qui debēt rehabere usuras sine reali restitutiōe Et uidetur ꝙ sic Nam in maioribus criminibus puta furti uel violentie et rapine In re furtiua uel rapta apud furem uel raptorem remanente de uoluntate domini purgatur uiciū furti et violentie sine aliqua restitutione ut patꝫ de re furtiua ff de usur l si fur in prin Et de violentia patet de precar l certe ſ tui' Q đ aut̄ ista sunt maiora crimina crimine usuraꝝ patet ex qualitate pene Nam siue de hīs criminibus agatur ciuiliter siue criminaliter maior pena infertur q̄ usurarius siue furtū sit mānifestum siue non siue uoluntā sit publica siue priuata ut patꝫ e et ff de furtis et de ui pub l priua et de ui et uiar l i Et nō est dubiū id grauius cē cōmissum quod est grauius uindicatum ut xxm q i nō afferamus Patet etiā ex ordine titulorꝝ quia inter illa tanquā maiora p̄mittatur crimen usuraꝝ Preterea in crimine usu

sarꝝ et alijs criminibꝫ maioribus sufficit satisfactionem cōdignam facere uel emēdationem ut in c ii de rap ut quis sit liberatus a peccato ut patet de usuris quāto et e ti c i li vi et de sepul c ult et de raptu c in litteris cum similibus Sed satisfactio intelligitur quōcunq; desiderū creditoꝝ ad implcatur etiā si pecunia non soluatur ut ff qui satisda co l i et ff de pig act l si rem ſ satisfactū aūt acceptum is nō unde si creditor remittit actionem sibi competentem exquo hoc sponte facit sibi satisfactū intelligitur ut in ll superius dictis Preterea qui potest donare quod plus uidetur potest remittere ut nō de rescrip statutum ad fi li vi uel qui potest unū potest et aliud et p eodem quasi accipiūtur de testi ueniens et ff de calūp qui etiā Sed certū est ꝙ si usurarius restituisset pecuniā debitori eidemq; creditori ipse posset illā dare usurario ergo eodem modo posset illā remittere usurario Preterea istud uidetur insolubile quidam sunt spāles causis in quibus obligato ad restitutionem nō sufficit remissio ut extra de rescripstatutum ad fi de cēsi exigit li vi et ibi de hoc debet ergo intelligi ꝙ in aliis casibus sufficit remissio ut nō de cler non resi c unico ad fi de re iuris non dimittitur peccatum li vi In cōtrariū dicit lex ꝙ a significatōne uocabuli non est recedendum nisi constet de mente contraria significationi uerbi ff dele ui l non aliter et nō de X̄o sig ꝓpterea Vnde cū regula sit beati Augustini dicentis non remittitur peccatū nisi restituat ablatū ut xiii q vi si res de usuris cum tu et de re iuris non dimittitur li vi et aliud sit restituere et aliud remittere ut ff de X̄o sig l penul et l cum pretor et l restituere patet ꝙ non satisfecit regule ille cui facta est remissio sine reali restitutione sed cum restituere sit in statū priſtanū reponere ut in p̄dicta l de usuris uidemus ſ infamia sicut in aliis restitutiōibus dicit cē de repudi l una de sponsa l i maxime cum hic tractetur de peccato est tutior ua eligenda de spon c iuuenis de cle ex mi illud de homic ad au

dientiam Item non ualet pactū de nō repetendo usuras de ureturā ad nostrā ii Item qui soluit indebitum sciēter donat ff de condi inde l i et tamen qui soluit usuras scienter nichilominus repetit non obstante ꝙ uideatur donasse ergo si donatio non ualet quō ualebit remissio 2ª per c debitores et eius glo de ureturā Super hoc est opinio domini Io an in regula peccatum de re iuris li vi qui tenꝫ primā partem ꝙ sufficit obligato ad restitutionem liberaliter facta remissio ab eo cui est facienda restitutio alicui ff de pig act l si rem ſ omnes X̄o satisfactū Nisi in casibus ubi expressum est remissionem nō ualere ut in c statutum et in c exigit ſ alii hoc etiam uidetur tenere Archi de usuris c ii li vi super X̄o satisfactuꝫ ubi dicit satisfactū accipimus quōcunq; uoluntati creditoris satisfaciat alicui dictum ſ omnes X̄o satisfactū Et idem uidetur tenere Hosti per eaē iura in sūma de usuris ſ qua pena X̄o ꝙ si fenerator et X̄o dicēdum est ergo Aliqui uero religiosi tenent ꝙ etiā si partem restituat et de residuo sibi remissio fiat ni si usurarius totū offerat debitori eidēq; creditori non est liberatus Do dy uero tenet mediam uiam ſ ꝙ si pecunia est restitutioni parata ꝙ ualeat remissio quasi uideatur restituta et breui manu reddita uel legata alicui ar ff d dona inter ut et ux l iii ſ sed et si debitorē et si certe l singularia Sed opīo ista domini dy est eadem cum opione theologoꝝ seu religiosoꝝ Nō enim plus est ei offerre pecuniam restituendā q̄ sit eam habere paratam ad restituendum Primū enim continet sēdm ut ff de acti emp et uen l iulianus ſ offerri Sed sēdm non tenꝫ primū ut per te uides Nam pecūia potest esse parata absq; eo quod offeratur 2ª dicendum est ꝙ si is cui debet restitui pecunia usuraria uel alī male ablata nō coactus non deceptus uel circūuentus et oī dolo uel calliditate ui et metu cessantibꝫ et p̄cibus uel seruitioꝝ exhibitiōe inductus pecuniam sibi debitam nō oblatam nec restitutioni patam usurario remittit liberatus est usurarius a restitutione per

tura pro hac parte inducta · nō tamē dico
q̄ sit liberatus a peccato quod cōtraxit
exarcendo usuras nisi d illo peccato con
fiteatur et penitētiā peragat Nam in re
male ablata obligat̄ quis pene eterne ꝓp
ter peccatū mortale quod cōtraxit in au
ferendo rem illicite a ꝓximo ad restitu
tionem rei · duos ergo offendit · ſ · deū et
ꝓximū et sic duobus satisfacere tenet̄
de usuris cum tu · in ſi · de homici · c · sicut
dignū · §. ex eo Et ex hoc posſz dici q̄ alig
bus durū uidetur q̄ ſi usurario pseuerā
te in crimine et non dispōsito ad aliquā
restitutionem usuraꝝ · Is qui debet reci
pere usuras motu ꝓprio uel ad petitionē
usuraꝝ remittit usuram sibi debitam li
beratus est usurarius a restitutiōe rei nō
dum a peccato quod contraxit · usurarius
fenerādo et sic intelligendo saluanē uul
gariū · qui contra dicūt Nō obstat sig
nificatio uerbi restituere Nā beatus Au
gustinus ex cuius ꝛbis sumpta est illa re
gula non habuit respectum ad ſtictā sig
nificationem uerbi restituere sed ad men
tem suam que ꝓferenda est uerbis ut le
gitē et nō · de uer · sig · intelligentia · facit
q̄ ſi offendisti proximū tuū rapiendo uel
subtrahēdo uel usuras extorquēdo q̄ tu
recōsiliare te cum ipso Et quia cōter bo
mines non tractant pecunias ut · l · cum ꝓ
indebito · et uolunt sibi restitui res abla
tas Ideo retulit se ad uerbū restitutiōis
Q̄d aūt Augustinus sic intellexit patz
multipliciter Nam Augustinus in ꝛbis
suis non posuit restituere sed reddere ·
xiii · q · vi · c · i · in prin · Et aliqua dria est
inter restituere et reddere · ff · de ꝛb si ·
l · uerbum reddere Item Romani pōtifi
fices quoꝝ auctoritas in decretiōibus cau
saꝝ ꝓferēda est dictis aliorꝝ etiā sancto
rū patrū · xx · di · in fūma · utunt̄ uerbo sa
tisfacere et emendare ut de rapto · c · ii ·
ꝛb · emendatione · et idem de furt · c · ult ·
ubi glo · al'pat · xiii · q · vi · c · i · et Ber · de u
suris · c · cum tu · ubi regl'a iuris dicit resti
tuere Augustinus dixit reddere · ymo in
detur sufficere cautio de usuris · c · ii · l ·
vi · Si enim debemus iudicare ex ꝛbis tu
de quid erit · dedi dāpnū et nichil tibi ab
stulit nec aliquid ad me puenit · hic non po
test fieri restitutio ꝓprio sumpto uoca
bulo sufficit tamen satisfacere · et tamē
in isto casu grosso modo loquēdo dicere
mus iste non potest saluari nisi dampnū
· i · existimationē restituat Item pone de
beo tibi centū ex causa usuraꝝ rogo te
ut possim illa centū tenere cum conscien
tia bōa quia uolo cōtare in pascate et ob
ligo me tibi in centū per instrumentū ex
causa mutui uel depositi et ad certū ter
minū et ille qui debet recipere est ualde
contentus nūquid iste tutus est utiq̄ sa
tisfactum est quantū ad ecclesiam ut in
palle · ꝛb · satisfactū Fredericus

Sequntur additio ꝑcedentis qōnis
Dispōsito · Io · an · in regula peccatuz
in mercur · post ꝛba domini dy · sic dicit
multū puto in his animū pōderandū nec
tutum puto illum qui ageret in mente ñ
restituere remissione non facta ꝛō ·

Questio disputata per dominū Fre
de Senis in studio pusino Anno domini
M · ccc · xxxiii · In mayo ꝛō
xix ·
Vidam monachus unius mo
nasterii exēpti ꝓmotus fu
it in abbatem alterius mona
sterii nō exempti · deinde re
nūciat ex causa honesta administrationi
et regimini dicti monasterii Nunc pri
mo quaritur ubi maneat monachus an in
primo an in ſcdo monasterio · an sub epō
an sub papa imediate tanquā exemptus
Scdo posito q̄ remaneat in ſcdo mona
sterio monachus queritur an habendo lo
cum in capitulo et ſtallum in choro cuius
temporis consideratio habere debeat an tē
pore quo assumptus fuit in abbatem an
tpe quo desinit eē abbas mōchus reputa
tus Et arguit̄ prīo q̄ remaneat mōchus
in primo monasterio qua dignitas supue
niens non aufert ſtatum priorem sed no
uū adcrit · ff · de senat · l · senatores · ubi di
citur q̄ ſi quis adipiscat̄ dignitatem se
natoriam Rome nichilominus retinz do
micilū ubi oriundus est Adidem · ff · ad
muniet ꝑ · l · filii · §. senatores · ubi dicit̄ q̄
ſi senator impetrauit arbitrium morandi
ubi uoluitur nichilominus Rome retinet
domicilū · e · de aduo · diuer · iudi · l · ſi quis
derogatis · ubi expresse habetur q̄ depo
ſita dignitate remanet quis in eo statu a
collegio unde erat Item in primo mona
sterio fecit ꝓfessionē unde est ibi ꝑpetuo
obligatus · de iureiurā · sicut Ad idem de
mato · et obe · per tuas · ubi quis adeptus
a papa ordinis dignitatem non eximitur
ab epō suo · sic in casu nostro non adimi
tur a primo monasterio · ad idem de con
cess · preben · e · īrās · et de elec · dudum · u ·
ubi colligitur et nō · q̄ ſi quis habeat bñ
ficiū simplex et adipiscatur dignitatem
non perdit primū · ad idem de priuil' · cū
capella · nec est inimicū iuri q̄ ſit quis pre
latus in una ecclesia et rōe alterius alteri
ſit subiectus de priuil' · ex ore cū similibz
et potest qs habere domicilū in loco ori
ginis et ubi habet beneficiū de temp · or ·
c · iii · li · vi · cum similibus In cōtrariū ui
det̄ q̄ nō remaneat monachus primi mo
nasterii nec illud repetere possit quia eo
ipso q̄ fuit plene translatus ad ſcdm mo
nasteriū fuit absolutus a primo et mona
sterio abeo et alter alterz repetere nō po
test · xvi · q · i · ne pro cuiuslibet Vbi etiā
Archi · querit an epus possit dispensare
ut redeat ad monasteriū · ad idem de elec ·
cum in cunctis cum similibus · et · xv · q · i ·
c · v · et de priule · cum olim el · ii · ubi mo
nachus factus epūs acquirit epatui non
mōasterio quia nil habet facere in primo
monasterio Ad idem · xxi · q · ii · ſiquis ñ
translatus · ubi textus dicit q̄ trāslatus
ad ſcdam ecclesiam nil habet cōe cum pri
or ecclesia Ad idem · e · de remiſ · pig · l ·
ſi · et · ff · de ſta · ho · l · liber homo · Optime
facit de elec · cōſtitutis · ubi dicit̄ et nō ·
q̄ non potest quis esse abbas in uno mo
nasterio et mōachus in alio etiā ſi hoc ex
presse fuerit reseruatū de reli · do · c · ult ·
ad idem · xvii · q · i · presbiteros · et regula
est q̄ remittētibus actiones suas aē · va ·
q · i · q̄ ꝓculosum · et de renūt · ex trāsmiſ
ſa de ſymo · c · ex insinuatiōe · et facit q̄d
nō · xvi · q · i · c · iii · Ex hoc utdetur q̄ ſi
monachus fiat plebanus in ecclesia colle
giata uel epūs et demū renūciat uel depo
natur non potest redire ad monasterium
primū nec i plebe nec in epatu remanere
potest ut canonicus quia tua professio re
pugnat ut quia i una ecclesia bōes diuer
se pfessionis sociari non debēt · ad quod
facit quod legitur et nō · xvi · q · vii · in no
tis actione · et de elec · c · i · in clemen · hinc
est quod nō · Hosti · de ſta · mo · quod de
et Io · an · c · ti · c · i · circa fi · in clemē · q̄ mo
nachus assūptus ad dignitatem seculare
uel ad curatam ecclesiam potest stare so
lus sine monacho nec inuitus sociabit̄ · nō
est quo nichil habet facere cum monaste
rio a epō sit sibi abbas Q̄d aūt remane
at monachus sedi monasterii sic ꝓbatur
Certū est q̄ abbas est mōchus et appel
latione monachoꝝ cōtinetur de ſymo · c · ult ·
quintā · et · c · ult · et al' non potuisset pro
moueri ad regimen monasterii nisi primo
fuisset monachus de elec · cū in magistz
et · e · ti · nullus et · c · in dempnitatibus li ·
vi · Sed monachus nunq̄ potest esse regu
laris sine claustro · xvi · q · i · placuit · et tam
si renūciasset cū iuramento de iureiurā ·
sicut · Cum ergo nō est ibidem ut abbas
saltem debet esse ut monachus exquo ꝑ
suppositū est q̄ non remanet monachus
in primo monasterio Preterea Abbas
per sententiā amotus remanet mōchus
monasterii eiusdē ut ꝓbatur d ſta · mo ·
cum ad monasteriū in ſi · et hoc ibi tenet
Hosti · et de ſymo · dilectus · ii · ubi hoc tz
Innoc · de elec · offi · tu · in fi · et · l · di · acce
dens Preterea ſi in casu odioso et re
stringibili ille qui desiit eē abbas remanet
simplex monachus ut dictum est · quāto
magis in casu nostro ubi ex honesta cau
sa pro utilitate monasterii cessit abbacie
multo forcius ad hoc de re · iuris odia li ·
vi · et sic tenet Hosti · de ſymo · c · ult ·
super uerbo abbates · et super ꝛbo extē
di Item hoc ꝓbatur apta de ſymo · quo
mā · nam ibi ex culpa remotus a prelatura
transfertur ad aliū locum ergo ibi remo
tus sine culpa debet remanere Ex con
trario ſequereē absurdum Pono q̄ qui
daz mōachus ordinis cistercie · unius mo
nasterii factus est abbas in alio monaste
rio et demū renūciat quō honestum erit
q̄ nec in primo nec in ſcdo mōsterio ſit
monachus et q̄ ſolū sub epō ciuitate

degat relictis regularibꝫ obseruãcius Et
põt poni exemplũ in fratre predicatore
vel minore qui factus est epus et postea
renũctaut quõ iste portabit habitũ reli
gionis extra religionem In contrarũ
uidetur qp nõ remanet monachus secũdi
monasterii quod sic ꝓbatur Iste antequã
esset ꝓmotus in abbatem istius sedi mo
nasterii fuit obligatus huic et mõasterũ
istri uinculo cõugali et abbaciali et prela
tiõis Dissoluto ergo uinculo quo iste te
nebatur monasterio et monasterũ tene
batur illi nil habet facere ulterius in mõa
sterio ad hoc. vii. q. i. sicut de sedis rupe. pl't. et ult. Sic ergo nec est monachus
quia ꝓfessionem ibi non fecit nec est ab
bas qua renũciaut facit de reuris. c. i.
ymo uidetur idem etiã si fecit ꝓfessiõꝫ
Pone qp in isto monasterio est numerus
xii. monachoꝝ turatus et confirmatus p
sedem apostolicam mortuo abbate unus
ex illis fit abbas et in locũ ipsius subroga
tur alter monachus deinde iste renũciat
abbacie nũquid recupabit iura monachus
uidetur qp nõ Nam eo ipso qp fuit factus
pater et abbas perdidit iura mõachatus
et filiatiõis ad hoc de symo sicut de cõ
cess. preben. Iãs de ꝓben. cum in eccl'ia.
li. vi. et ibi uide quod nõ archi. ymo mo
nachi non possunt eum recipere in monac
hum obstante iuramẽto et confirmatiõe
sedis apostolice Pone exemplum magis
sensibile Monachus factus est plebanus
in ecclesia collegiata uel factus est epus
in ecclesia cathedrali ubi sunt canonici se
culares uel regulares ut in ecclesia pusina
renũciat plebi ut in primo exemplo uel epꝰ
copatui ut i sedo exemplo nũquid rema
nebit canonicus in plebe uel in ecclesia ca
thedrali uidetur qp nõ quia monachus ñ
potest esse canonicus in ecclesia seculari
ut dictum est. a nõ. Ostien. in. c. qđ dei
Si tu dices hoc facit dispantas habitus a
ꝓfessionis Item in sedo exemplo Epus
pusinus fuit mõachus sancti Petri de pe
rusio renũciauit epatui nũquid remane
bit canonicus regularis in ecclesia pusina
maxime cũ ibi sit certus numerus canõꝝ
coꝝ iuratus Dices qp nõ obstante nume
ro et diuersitate habitus et ꝓfessionis

Sed pone fortius exemplũ in uacante ee
clesia pusina que est regularis Papa fecit
ibi epm quẽdam canonicũ regulare puta
Eugubinũ demũ renũciat epatui quo iu
re remanebit ille canonicus in ecclesia p
sina sine noua electione cum nec canonici
elegerunt nec papa eum transtulit ad ca
nonicatũ sed eum ꝓmouit ad epm Et iõ
stilus curie habet qp quando monachus u
nus mõsterii ad monachatũ alterius mo
nasterii transfertur per clausulam istam
uidelz Te de monasterio furseñ. cuius
monachus existis ad monasteriũ Sancte
marie auctoritate apostolica trãsferẽtes
ac uolentes et decernentes ut exñc eusꝫ
dem monasterii Sancte marie monachus
censearis et in eo recipiaris in monachũ
Per ista uerba clare apparet qp iste habet
iura mõachatus in sedo monasterio Sed
quando preficit in abbatem non ponũt
ista uerba nec sunt apta ut. ñ. de cõsue.
cum uenerabil'. et sic eo renũciante regi
men sedi mõasterii mil habet facere in se
cundo monasterio Immo plus uacãte ec
clesia pusina factus est epus per electio
nem siue per ꝓuisionem supioris Quidã
canõicus pusinus in cuius locum capitulus
perusinũ altũ subrogauit demũ auctorita
te apostolica renunciat epatui quo iure
potest iste repetere locum ãtiquũ aut qp
de nouo recipiatur cum totaliter iura ca
nonicatus pdident et sedm hoc remane
bit epꝰ nullius ecclesie sicut ille de renũ.
ad supplicationẽ de eo qui renũ. epi. c. f.
Posito ergo pro cõstanti qp nec in primo
nec in sedo mõasterio remaneat mõchus
Subsequẽter queritur an sic sub epo lo
ci an sub papa imediate subiectus remane
at. et ꝓbaf qp sub papa sicut primo erat
quia priuilegia sunt ppetua. xxvi. q. ii. c.
i. et. ii. ad idem de regula. c. decet li. vi.
et nemo sine culpa debet suo iure priuari
de consti. cognoscentes cum similibꝫ Itẽ
exemptus certis modis recidit in iurisdi
ctionẽ ordinarii de priuile. c. i. li. vi. Sed
hic non est aliquis de illis ergo debet cen
seri exemptus ut primo erat Item miles
ex causa honesta a milicia remotus gaudꝫ
plurimis priuilegiis quibus gaudebat duꝫ
erat in actu milicie ut ff. de ueteranis p

totum Hinc est qp epus solutus ab eccle
sia sua gaudet priuilegio epali in multis
quia debet postulari non eligi ut nõ. de
renũ. c. post translationẽ. ad idem de se
pul. is qui in fi. li. vi. Item si monasterii
cõsistens infra metas alicuius plebanatus
uel archidyaconatus efficiatur capella ut
deatur gaudere illo priuilegio quo gaude
bat dum erat monasterii Ad hoc de ca
pell. mo. c. ii. xo. cum enim Et ibi dicit In
no. qp tal' capella subest et cui primo sub
erat Sic in casu nostro iste monachus sub
erat pape sicut subeꝛat quãdo erat in pri
mo uel sedo monasterio Item cũ aliquid
conceditur mandatur uł imponitur colle
gio uel uniuersitati ipsis singulis uidetur
impositũ uel concessum. facit d fo. cõp.
dilecti de rescrip. cum te. de sen. exc. si
sententia in fi. li. vi. etiã si diuisus fuit a
collegio. ff. d colle. illicet. i. i. in fi. xviii. q.
ii. in nullo. et nõ. de rescrip. cum dilecta
Sic in casu nostro Sed uidetur qp rema
neat sub epo quia cessãte causa cum pri
uilegiante cessat effectus de appelli. cum
cessante Sed iste mõachus erat exẽptus
ex persona monasterii non ex sua psona
erat exemptus ut psupponitur in thema
te. et ista sunt ualde diuersa ut patet de
priuile. ne aliqui li. vi. Si ergo solutus est
tam a primo q a sedo monasterio necesse
est ipm iure censeri alioꝛ de sta. mo. c.
recolẽtes Non eũ gaudere ꝓrogatiua ilti
us ordinis a quo per factum suũ alienũ se
fecit de ui. et ho. cleri. c. ii. in clemen. de
sen. ex. in audientia cum similibus. ad hoc
optime facit de renũ. c. ad supplicationẽ
ubi archie epus q renunciauit archie patui
remanet sub iurisdictione illius ubi domi
cilii uel beneficiũ habet. ad idem de no
op. nũ. c. ii. cũ similibꝫ. ad idem de elec.
uenerabilẽm fi. Preterea dicitur in tu
re qp si monachus exemptus destinetur
ad locum non exemptũ non gaudet inte
rim priuilegio exemptionis ut patet de
tẽp. or. c. iii. et de priuile. c. i. ad fi. li. vi.
multo fortius in casu nostro cum psup
ponatur eum desisse monachi ut iusꝫ
monasterii Preterea exemptus durãte
exemptione si aliquid factat extra locũ
exemptum delinquẽdo uel contrahendo

subest ordinario loci ut in. c. i. de priuil.
li. vi. quanto magis iste qui est absolutus
et nudatus ab utroq mõasterio colloc's
domicilii in ciuitate uel diocesi debet cẽ
sub dyocesano loci multo magis Sed po
sito sine preiudicio ueritatis qp remãsit
monachus sedi mõasterii Quaeritur quẽ
locum habere debeat in capitulo uel cho
ro an consideretur tempus sue ꝓmotionis
an tempus quo bodie incepit esse mõcho
et desinit esse abbas uel quod tempus cõ
sideran debeat Et arguitur primo consi
derari tẽpus quo incepit esse ut mõchus
quia nunq obtinuerat locum monachi in
sedo monasterio misi bodie perinde est ac
si bodie esset receptus de nouo et sic cẽs
ante eum recepti debent preferri. xvii.
di. c. ult. de maio. 2 obe. c. i. cum similiꝫ
Nam qui prior est tempore 2ẽ. de ꝓbẽ.
bi qui. et d re. iuris qui prior li. vi. ad idẽ
de renũ. c. ex transmissa. de symo. ex in
situatione. de rescrip. quãuis li. vi. In illis
tribus iuribus ille qui alibi habuerat locum
nũc de nouo receptus habet ultimã locẽ
seu locũ multo magis ille qui nunquã ut
monachus habuit locum uel locum ut in
casu nostro Nec ꝓdest qp fuit abbas ga
exquo ex facto suo abbaciam pdidit bo
noꝛ reliquias non retinet ar. ff. de qõr.
l. i. §. Item in uno. cũ seruus torquet in
caput domini fur qui seruũ amisit ex fac
to suo 2ẽ. Sed uidetur qp debeat cõsi de
rari tempus quo fuit trãslatus ad sedm
monasteriũ ut si tunc erant. x. monachi
in mõasterio et eo existente abbate duo
sunt creati monachi iste deposito officio
et regimine monasterii debet esse. xi et
non. xiii. Nam exquo ꝓsupponitur istũ
habere iura monachatus pest renũciatio
nem abbacie debet inferri qp quãdo fuit
consecutus abbaciam fuerat etiã cõsecu
tus iura mõachatus uno ergo ex his duo
bus perdito uł renũciato sciꝫ abbacia re
manet ius monachatus. ad hec de priuil.
pastoralis cum sua glo. Abbacia enim ad
uentens monacho est tanq postortius ad
prius primũ aũt potest esse sine posteri
oribus sed non ecõuerso. Nam abbas non
potest esse sine mõachatu nec archiepꝰ
nisi sit epus. deposito ergo officio abbacie

remanet mõnachus depoſito aũt officio
archiepũatus remanz epũs ad hoc d renũ-
ad ſupplicacõm oportet enĩde neceſſita
te uolẽ lo tenere cp remaneat monachus
in ſecũdo mõaſterio inferri qd qñ fuit
trãſlatus ad ſecũdũ mõaſteriũ fuit trãſ
latus ut monachus cum honore abbacie
Nam cum in iſto monaſterio ſcdo nũq̃
fuerit ꝓfeſſus uel fecerit ꝓfeſſionẽ uel
in monachum receptus fuerit merito ſe
quitẽ exquo fuit translatus ad ſcdm mo
naſteriũ fuit etiã conſecutus iura mona
chatus cum iſto ſcdo monaſterio ac ſi in
habendo locum conſideraremus tempus
ſue translationis Et licet dixerim cp in
iſta translatione fuerat conſecutus iura
abbacie prelatiõis uel paternitatis tamẽ
durante officio abbacie prelationis ſeu pa
ternitatis nõ poteſt exercere iura mona
chatus ſeu filiationis quia eodẽ tempore
ad id ad quod eſt pater non poteſt eſſe
filius licet ex conſuetudine interdum ꝓ
latus habeat uocem in capitulo ut canoni
cus et tamen tunc non eſt ibi ut ꝓlatus
de prebẽ cum in eccleſia li vi Simile qd
nõ de ſen ex offi ubi abſolutio a pri
ma ſentẽtia dormit donec fuerit abſolu
tus a ſcda Et qd nõ de iudi ita quoti
dam ubi effectus ſcde excõis nõ appet
niſi ſit abſolutus a prima excõicatiõe Ita
in caſu noſtro iura mõchatus nõ poſſunt
appere in iſto donec eſt abbas Sic officiũ
curatoris deuenit furioſo ad ſanam men
tem redeũte e de cur fur l cum alius
Sed unde ẽ cp neutrũ tempus conſideran
dum ẽ ſed cp debeat habere primũ locũ
imediate poſt abbatem ſubſtitutũ z hoc
in memoriã priſtine dignitatis ar ad hoc
ff de qõi l unus § ſeruus e co tt l ſer
uus ii Hinc eſt cp aliqua priuilegia conce
duntur militibus ueteranis et qui deſierũt
eſſe milites ex cauſa hõeſta ut ff de pri
uile uetera p totũ ad idem ff de ſena
l emancipatũ et e de qõi l diuo marco
Nec mirũ nam in memoria delicti multa
ſtatuũtur cõtra ius cõe ut patet in poſte
ritatibus damnatoꝝ q̃ non peccauerũt
ut in crimine hereſis et leſe maieſtatis ut
in c uergentis de her et e ti c penult
li vi et vi q i ſi quis cũ et de pens ſcis
li vi et debereti accuſatus iii rñ ſo
ad idem xix q iii mãdamus et de eta
et qual intelleximus in fi Si ergo hoc ac
cidit in odioſis mlto fortius in fauorabi
libus debet haberi memoria preteritoꝝ
ad hoc c odia reſtringi de re iuris li vi
ff de albo ſcrib l i ubi inter decurriones
ille magis honoratur qui ſemel fuit digni
tatem conſecutus et ſemel honoratus a
ſuꝑiore ſemper honorabitur de maio et
obe per tuas ad idem de cõſe di ii c fi
Et pro iſta parte facit generalis conſue
tudo optima legũ interpres de cõſue cuꝫ
dilectus que habẽ amotos abbates ex cã
honeſta in plurib priuilegiatos exiſtere
et primũ locũ tenere poſt abbatẽ Ad
primã q̃m uidetur dicendũ cp iſte rõ re
maneat monachus in primo monaſterio
nec poſſet repetere iura mõchatus in illo
per iura pro hac parte inducta allegata
Nõ obſtãt iura in contrariũ allegata qa
loquũtur in laycis uel clericis ſecularibus q
habẽt executionẽ ꝓprie uolũtatis ſecus
in monachis Item magis eſt deteſtabilis
in monachis uagatio q̃ in clericis ſeculari
bus ut de preben cum ſingul li vi Ideo
expreſſe ꝓhibitum eſt cp in duobus mo
naſteriis non habeat quis iura mõachatus
ut de reli do c ult de elec conſtitutus
facilius enim perdunt iura ſua monachi q̃
clerici ſeculares de ſymo per tuas cũ ſimi
libus Ad ſcdam q̃m unde ẽ dicendũ
cp nõ remaneat monachus in ſcdo mona
ſterio per iura ꝓ hac parte inducta Nõ
obſtant iura in contrariũ allegata qa poſ
ſunt et debent intelligi de abbatibus qui
fuerunt et erant primo monachi in eodẽ
monaſterio quẽ monachatũ nõ ꝓdiderũt
per adeptionẽ abbacie Vel debent intel
ligi de abbatibus qui altũde uenerunt cũ
ꝓpter culpam ſuam ãmouentur et eum
tunc nõ poſſunt comode in alieno mona
ſterio detrudi remanent in eodẽ mõaſte
rio diſpenſatiue et tãquã penitentes non
tanquã monachi ut extra de ſymo quo
niam et c uentens Nam in clericis ſecu
laribus ꝓpter delictum quis detruditur
in monaſteriũ et tamẽ non eſt ibi mona
chus lxxxi di dictum l di ſi eps Et ſic
mulier adultera de cõuer cõiuga gaude
mus Nõ ob c fi de ſymo quia illi abba
tes priꝰ fuerunt monachi in eodẽ mona
ſterio et legitime ſed uicioſe fuerunt ꝓ
moti in abbates et ſic ſoluitur c offi
de elec ubi remanet monachus quia ꝓfe
ſſionem fecerat in eodẽ mõſterio Ad
tertiam q̃m uidetur dicendũ cp remanz
ſub iuriſdictiõe epi per iura pro hac par
te inducta Non obſtant iura in cõtra
riũ allegata quia fatẽdũ eſt cp priuilegia
ſua ppetua niſi reuocentur Item priui
legio exemptionis non gaudebat iſte ex ꝑ
ſona ſua ſed ex perſona ordinis ſui quia
exempto mõſterio aẽ de priuil per ex
emptionẽ li vi Cum ergo ſit abſolutus
a primo et ſcdo monaſterio non gaudet
plus priuilegio illoꝝ ſed iure illoꝝ debet
cenſeri ar de ſta mo recolẽres et de cõ
ſti tranſlato Et ſi ius patronatus laycꝰ
tranſit in eccleſiam ſapit maturã eccleſie
de iure patro c i li vi ad idem de ꝓbẽ
e li c cum de beneficio Non ob ſi di
catur cp exemptus certis modis recidit
in iuriſdictionem epi aẽ quia illud uerũ
eſt cum eſt exemptus ſed ille pdidit ius
exemptionis cum deſierit eſſe filius illius
monaſterii rõne cuius gaudebat exemp
tione Nec ob de reli do c ii et qd nõ
Inno de capel mo c ii ut ſ dictum eſt
quia non tangunt caſum noſtrũ Nam ſi
una eccleſia unius dyoceſis ſubiectatur ul
unatur eccleſie alterius dyoceſis quilibꝫ
poteſt habere ſua iura in eccl'ia ſic unita
et iſtoꝝ prelatoꝝ iura ad diuerſa prefe
runtẽ ſed non ſic in caſu noſtro Nam ſi
iſte eſſet immediate ſubiectus pape nõ po
teſt eſſe ſub epo de priuile ſi papa li vi
Sed rõne unius beneficii poteſt quis eſſe
exemptus et rõe alterius poteſt eſſe ſub
iectus de priuile cum cappell et c exore
Item non obſtat quod ultimo dicitur de
c xxvii q ii in nullo aẽ Nam ibi ſinguli
ut ſinguli non petunt ſed corpus monae
choꝝ petit partem ſuam et collegũ mõa
choꝝ ſuoꝝ Non ob c ſi ſententia in fi
nam interdum uniuerſitas capax interdi
ctꝰ non eſt ſed ſinguli aẽ Item non ob
l ii in fi ff de colle tli quia ibi in princi
pio non fuit corpus quia ꝓhibitũ erat et
ſic deſtitutum fuit ibi collegiũ de facto
qua re uera nunq̃ fuit collegiũ ibi Ad
ultimã q̃m poſito ſine ꝓiudicio uerita
tis cp remaneat monachus in ſcdo mona
ſterio dico cp debet habere primũ locum
in choro capitulo et aliis poſt abbatẽ ſub
ſtitutum per iura pro hac parte allegata
et maxime per l ii ff de albo ſcri Non
ob iura que innuũt cp debeat eẽ ultimus
uel cp debeat conſiderari tempus quo in
cepit eſſe monachus quia loquũtur in eo
qui alꝰ non fuerat abbas mõachus etuſdẽ
monaſterii Nec obſtant illa iura que di
cunt cp debet conſiderari tempus tranſ
lationis quia loquũtur quando ut mona
chus ſimpliciter fuit translatus Sed in ca
ſu noſtro tenendo illam opinionem cp re
manſerit monachus in ſcdo mõaſterio cũ
monachatu trãſlatus fuit in abbaciam ra
tiõe cuius in memoriam priſtine dignita
tis ꝓceteris monachis honorandus eſt z
ſic ſeruat conſuetudo Fredericus

Sequitur apoſtilla ꝓcedentis qõnis

Gaudet hoc ueꝝ ſi monaſteria tantũ
q̃ubus prefuit erant exempta ſecus ſi e
tiã ordo cuius erant ipſa monaſteria erat
exemptus ut Ciſtercien Carthuſien pre
dicatoꝝ et minoꝝ tunc enim niſi priuẽ
etiã ordine talꝰ remanebit exemptus ip
ſe monachus rõne ordinis exempti cuius
ordinis ipſe monachus adhuc eſt La

Queſtio diſputata per dominũ Fre
de Senis in ſtudio perusino ſub anno do
mini M ccc xxxv die xxix menſis de
cembris XX

Nciuitate peruſii eſt quedam
fraternitas ſiue uniuerſitas bo
minũ deuotoꝝ a iure cõprobata
que habet pro cõfeſſore ſeu pe
nitenciario ſingl'oꝝ de ipſa uniuerſitate
quendam fratrẽ predicatoꝝ quem ſuus
prelatus ad tale officiũ deputauit Acci
dit cp quidam d dicta uniuerſitate bere
dem inſtituit dictum penitenciariũ rõne
non expreſſo per hec uerba penitentiariũ
ſeu confeſſorem talis fraternitatis here
dem inſtituo deinde dictus confeſſor ad
epatum uocatus eſt et a ſuo prelato hicẽ
tiam obtinuit conſecrandi et tranſeũdi

et ab eo absolutus extitit et dū iam confirmatus et cōsecratus et in offō penitē ciarie pseuerans accedit ad epatus possessionem habendam q̄ in eius possessiōe existens hereditatem adiuit Queritur cui eam acqrat an illi fraternitati an officio penitēciarie an cōuentui predicatorū an epatui et si nulli istorū queritur cui. Et primo affirmatiue arguamus p quolibet mēbro deinde negatiue deinde solue mus cū rōnsionibus ad cōtraria Et primo q̄ acquiratur fraternitati arguit̄ per .l. cū aliquis .e. de iure delib. ubi dicit̄ q̄ si aliquis instituit aliquem per hec uerba seruū illius heredē instituo qui status cōnem patiebatur in tutu domini uidet̄ institutus siue pnuncietur liber siue seruus Ad idē facit lex que dicit q̄ relictū ciui alicuius ciuitatis illi ciuitati relictum uidetur .ff. de re. du. l. cunibus Ad idem ff. de ānu. le. l. ānua. §. i. et de offi. dele. quonīā abbas nam ministerio illius quer tur uniuersitati Preterea quoties cō currūt nomē pprīū et appellatiuū pprīū appellatiuo prefertur .ff. d. sti p. ser. l. si seruus cōis ita. in tertio responso ubi si seruus fuit stipulatus ticio et seyo domi ns suis acquiratur eis pro uirilibus et nō pro dominicis portiōibus Sic in ppōsito nomen fuit appellatiuū cōfessoris et no men pprīū uniuersitatis Preterea iste confessor gessit officiū penitentiarie tē pore testamēti et mortis et hereditatis aditionis et sic tria tempora concurrunt et sic habet potiora iura q̄ alii .ff. d here. instī. l. si alienū et .l. sed et si. §. solemus et qui potiora iura habz ille obtinere debet de pba. heet. ē. de iure patro. l. fugestum et ibi glo. Preterea cum iste testator esset de corpore uniuersitatis a qua multa beneficia et contēplatiōes seu cōsolatiōes recepit uidetur potius in dubio sensisse de ipsa cui obligatus erat q̄ de aliquo alio Ad hoc d testa. cum in officiis sicut al' dicimus q̄ relictum p̄lato ab amico uel cōiunctō intuitu persone uidetur relictum ut de testa. e. requisisti sic cū iste esset filius istius uniuersitatis de ipa potius sensisse uidet̄ Sed q̄ officio penitentiarie acquiratur sic pbo dig

nitas persōatus et officiū equipantur in tuitu ut de consue. c. i. de preben. quia sepe et .c. antepl't. et .c. ult. li. vi. cum similibus Item sicut constituti in dignitatibus et psonatibus habent successores q̄ succedunt in honore et onere sic et habētes officia posito q̄ illa officia sint sine administratione rez temporalū Exemplū in officio inquisitionis in offō notariatus de here. ut cōmissi et .c. ut officiū In officio uicarie de offi. uicarii. c. i. et ii. li. vi. Item penitenciaria dicit̄ officiū ut pat et de elec. c. ii. Ro. eo tamen pūncto in clemē. At in ppōsito certo certius est q̄ si aliquid relinquatur cōstituto in dignitate uel personatu ppōrio nōie non expresso d dignitate sensisse uidetur ut in .c. requisisti. et per iura posita in articulo p̄sentis qōnis in fine argumento Sic et in cāu nostro uidetur sensisse de officio penitēciarie quia de similibus simile debet esse iudiciū. et ubi eadem rō ibi idem est ius de transla. c. inter et de cōfir. uti. uel inuti. c. cum dilecta. et quia maior cōiunctio z affinitas uidetur esse inter penitenciariū et officiū q̄ inter pentententiariū et illam uniuersitatem maxime cum officiū audiendi confessiones et absoluēdi et penitētias imūgendi nō competat uniuersitati sed singulis ut ppōnit̄ in themate et ꝓbatur de sen. ex. si sentētia. §. ult. li. vi. Et q̄ officiū in pluribz assimiletur dignitati et personatui et administrationi patet in his que nō. Archi. de cōsue. c. i. li. vi. in glo. magna in fi. ubi tractat de officio Preterea pro ista parte faciūt iura posita. s. ꝓximo in tertio argumento superibus temporibus Item facit rō posita. s. in quarto argumēto quia iste testator plura bona sensit ab officio penitēciarie q̄ ab uniuersitate quia ab illo tempore ab isto spūalia que sunt p̄ferenda dema. et obe. c. solite. xvi. q. i. p̄cipimus. z quia cariora et digniora recipit ab officio penitēciarie q̄ ab uniuersitate seu sua fraternitate Ideo in dubio magis uidet̄ sensisse de officio penitentiarie Ad hoc de testa. cū in officiis Sed q̄ acquiratur cōuentui fratrū sic probo Nam sicut p filiū patri et per seruū domino acquirit̄

Instī. per quas perso. no. acqui. per totū ff. de acqui. re. do. l. acquiritur sic p monachum acquiritur mōasterio Nam monachus siue religiosus seruus dicitur. lx. di. multos. et non habet executionem uoluntatis uel nolitatis. xii. q. ii. non dicatis. et de elec. si religiosus. et .c. quorundam et de testa. c. ii. li. vi. et .c. ti. c. uno in clemen. de sta. mo. cum ad monasteriū §. i. et plus eximit̄ a ppria uoluntate monachus q̄ seruus Nam nisi seruus etiā ex cōcatus a domino adeat hereditatem nō acquirit domino. e. de herdi. instī. l. iii. et in dicta. l. acquiritur Sed mōachus nō potest nolle sed eo nō adeunte adit monasteriū quia non pōt nolle ut nō. archi. xviii. q. i. c. uno et ꝓbatur. e. d bo. q̄ li. l. ule. §. si autem Facit ad premissa extra uagans Bonifacii olim graue ultra mediū §. ad hec autē ymo posset attemptari q̄ monachus non posset adire sed aditio et repudiatio competat monasterio per id quod nō. de sen. ex. prochtanos Instī. de iur. §. seruus autē et de sepul. c. super cathedram ultra mediū in glo. Pro hoc dicit cōmissio p̄dicta ne hanc inquisitionē impediat q̄ gerat officiū penitenciarie. Nam per tale officiū nō desiit esse claustralis et semper fuit subiectus ordini z in ordine moram trahēs ille enim qui p̄fic̄tur ad prelaturam extra ordinem tlie est qui non acquirit ordini ut. xviii. q. i. c. i. quod non est in casu ppōsito Sed q̄ acquiratur epatui uidetur casus in dicto c. i. in rubro et nigro Vbi dicit̄ q̄ canonica electio et cōsecratio facit quē epm et absolut a regula Nam per confirmationem ymo per consecrationē habet ius administrādi ut extra de elec. transmissa. ettā si possessionem non habeat ut in casu nostro ut ibi nō. Inno. et Compos. possessio enim uel ettā cōsecratio nil adducit ad uinculuz matrimonii spūalis ut de transla. inter Preterea iste fuit absolutus ab ordine nedum a iure sed etiā a suo p̄lato et sic ordo cum eo nil cōeba bet. xvi. q. i. ne pro cuiuslibet et absoluēdo eum uidetur omni uti re nuctaare q̄ possit ordini competere ex persona sua vii. q. i. q̄ periculosū et de renū. ex trās

missa. et optime facit quod nō. de infāti et langui. expo. c. uno et q̄d nō. Inno. et Hosti. de priule. cū olim. ii. et Guilli. in spz. d sta. mo. Xo. xli. et. xlii. ubi dicūt q̄ monachus expulsus a monasterio non acquirit illi sed uagabūdus sic sed iste nō erit uagabundus ymo licētiatus et absolutus ergo z̄c Preterea dicit̄ in lege q̄ si miles de uno numero militū ad alū numerū trāsfertur existens in remote exēptus a primo anteq̄ puentat ad secūdum numez testatur iure militari. ff. de bo. posse. ex re mili. l. unica in fi. Rō est quia miles est ut ibi dicit̄ Cum ergo sit uere episcopus z de bonis epatus uiuere debeat epatui debz q̄rere et qui sentit onus z̄c de preben. c. cum sedm cū similibus. maxime quia uicinus erat de prebē. c. presentī li. vi. et facūt nō. de elec. c. officii. et maxime ut nō. Archi. xviii. q. i. in fi. ma Preterea iure caueē q̄ in hereditate ac quirēda tēpus inspicimus aditionis Nā si tempore mortis heres institutus erat seruus tuus et anteq̄ adeat fructus ē seruus alterius uel manumissus est non tibi sed nouo domino uel sibi acquirit ut instī. de hered. instī. §. q̄ si alienatus et se. ff. dele. ii. l. si alienus. et de legi. l. non dubiū et de acqui. here. l. antistius. ad idem. ff. de usufru. l. usufructus in fi. ubi inspicit̄ tempus existentis conditionis In ppōsito igit̄ cum iste sit epus et liber factus tempore conditionis epatui acquirit

Modo arguendū restat pro parte negatiua et primo q̄ nō acquiratur fraternitati Et primo sic certi modi scripti sunt in iure per quos acquiritur hereditas et aliaz rez dominū puta per seruos ppri os filios seruos alienos bona fide possessos z̄c. at patet Instī. per quas pso. no. acqui. per totū ff. d acqui. re. do. per totum Sed iste confessor nullo istoz modo uel aliquo alio cōstrictus est huic uniuersitati nec ei p̄est ut prelatus uel administrator nec aliqua obligō uel coniunctio est inter eum et fraternitatē nec est confessor fraternitatis sed singuloz Et posito q̄ sit singuloz non est illis singulis aliquo iure obligatus uel astrictus ut eis acquirere possit Preterea dixi in pte

Vide mōrlyz hermanos

affirmatiua ſuper tercio articulo iſte tē
pore aditionis eſt ep̄s ergo ep̄atus et ñ
alteri acquirit Et ſi diceres etiā tempore
aditionis gerebat officium penitenciarie
Reſpondeo per confirmationem et con
ſecrationē eſt cōiunctus et obligatus ec
leſie ſue tanquā maritus a qua non poſ
ſit diſcedere ſine licētia pape ut de trāſ
la· per totum Sed inter eum et fraterni
tatem nulla eſt cōiunctio ut dum factus
fuit ep̄us et abſolutus ab ordine ſola uo
luntate remanſit confeſſor et in eius po
teſtate erat illoꝝ confeſſiones nou audi
re Item ꝙ non acquiraꝝ cōuentui fratꝝ
ſic p̄batur quia eum ordo fratrū p̄dica
toꝝ non poſſet habere ꝓprium nec in cōi
nec in diuiſo ſed per publicum queſtū ꝛē
ut de reli· do· c· uno li· vi· et de exceſ· p̄
la· nimis· n· 21 ibi glo· hoſtī· ex qua ſumpta
fuerunt illa uerba de reli· do· c· uno §· cō
firmatos li· vi· Sequitur ꝙ non ſunt ca
paces talīū hereditatum Ad quod opti
me facit clemē· exiui de paciſo· §· cupi
entes in· vi· colūp· ubi expreſſe habet ꝙ
fratres minores non ſunt capaces bmōi
ſucceſſionū que ex ſui natura ſe habeant
ad comodū peccūtarū mobilia et imobilia
quia hoc repugnat uoto pauptatis et ex
ꝓpriationis ꝓpriū tā in cōi q̄ in ſingulari
et in hoc non differunt p̄dicatores a mi
noribus ut in decre· nimis de exceſ· pla·
ibi in altiſſima pauptate Et cui competit
diffinitio et diffinitū Nam predicatores
et minores ſunt illi qui p̄ publicū queſtū
uictum querunt ut in §· cōfirmatos· et
hoc placet hoſti· de ꝓba· in preſentia· ſ· ꝙ
ñ poſſunt talia bona petere Preterea
ut dictū eſt i parte affirmatiua i quarto
articulo hereditas acquiritur per aditio
nem Sed tempore quo iſte adit non eſt
ſubiectus ordini predicatoꝝ ſed licencia
tus et abſolutus ergo non ſibi querit
Preterea in teſtō nulla fuit facta mētio
de ordine ſicut nec de nōie fratris Vñ
non uidetur ꝙ intuitu religionis ſed po
tius fraternitatis uel penitenciarie fuit
inſtitutus Item ꝙ nō acquiritur officio
penitētiarie ſic arguitur ut argutū eſt in
ꝓximo argumento Nam inter iſtum cō
feſſorem et eius officiū nullum eſt matri
montū ſp̄uale cōiunctio uel ligamē Nam
mortuo cōfeſſore uel ad clauſtrū reuoca
to non poteſt dici ꝙ officiū uacet Nam
illi cōfeſſori nulla cōpetebat adminiſtra
tio tempalīū uel ſp̄ualīū Hinc eſt ꝙ mor
tuo canonico in bonis ab eo relictis ſucce
dit capitulum ut ſucceſſor canonici ut d
teſta· relatum· u· maxime ſi prebende ñ
ſunt diſtincte ut de prebē· dilecto Nam
tale officiū bodie eſt et eras non eſt et p
tale officiū nō deſunt iſte clauſtrales eſſe
nec eſt iſtud officiū tale ꝙ faciat eū brē
aliquā prelationē gradum uel p̄rogatiuā
inter alios fratres· Eadem qō poſſet for
mari ſiquid relinquit̄ priori clauſtrali al
cuius monaſterii an illud relinquatur mo
naſterio uel officio prioris clauſtralis Et
certum eſt ꝙ acquiratur monaſterio qa
tale officiū nō eſt quid diſtinctū a corpe
mōſterii ſicut dicimus in dignitate archi
diaconatus habētis adminiſtrationē indi
uiſam· nam ſi non eſt diuiſa non cenſet̄
quid per ſe a corpore capituli ut nō· in di
ctō· c· relatum Sed ꝙ non acquiratur
ep̄atui arguitur ſic Ponitur in themate
ꝙ ille non eſt plene translatus et ſic non
perdidit primū locū· xxi· q· ii· iam trans
latus· ad hoc de elec· cum in cunctis· §· i·
de prebē· licet ep̄us et· c· ſi tibi cōceſſo
Igitur cum primus locus adhuc cenſeat o
nus ex perſona iſtius debet ſentire como
dum d re· iuris qui ſentit li· vi· cū cōcor·
Et pro hoc optime facit quod nō Hug·
et Io· xviii· q· i· in ſūma· ad hoc facit· ff·
de mili· te· l· ex eo· ubi dicitur ꝙ electus
ad militiam niſi primo in numero militū
relatus ſit nō poteſt teſtari iure militari
Ad hoc faciūt omnia iura que dicūt prin
cipū non finem attendendū ut de elec·
dudū· ad idem de reſcrip· ſi eo tempore
li· vi· Quid enim ſi ille nunquā poſſet ha
bere poſſeſſionem ep̄atus et ſic oportet
ꝙ remaneret i primo loco Iuxta illud qđ
legitur et nō· xcii· di· ſi qui ep̄i Quomō
ergo eſſet iuſtum ꝙ acquiſiuiſſet illi ep̄i
ſcopatui cuius comodū non ſenſiſſet· cer
te inquū eſſet Vnd ex hoc inconuēnēti
dicunt quidam ꝙ talis acquiſitio eſt in
pendēti ut· ff· ſi cer· pe· l· proinde· et ad
maced· l· i· §· ſi pendeat cum ſimilibus

Preterea dicit lex ꝙ ſi filiuſfamil' ſtipu
letur in tempus quo fuit ſui iuris non tē
pus ad quod ſed tempus in quo inſpicē
dum eſt· ff· de ✠ ob· l· ſi filiuſfamil' cū
ſimilibus Item uenditio conditionalis ex
iſtente conditione trahit̄ retro ad diem
uenditionis celebrate· ff· de pi· et cōmo·
rei uen· l· qđ ſi pendente Preterea uo
luntas teſtatoris ſeruāda eſt· e· de ſacro
ſanc· ecc· l· i· d teſta· tua nobis cū cōcor·
et hoc ubi apparet· et ſi nō appareret ex
preſſe recurremus ad cōiecturas· et de h
plene d re· iuris li· vi· ac in ꝓpoſito quod
cūꝙ iſtoꝝ triū· ſ· fraternitatis officium
penitenciarie et ordo p̄dicatoꝝ aſſerat
ad ſe ptinere hereditatem habet ꝓbabi
les cōiecturas uoluntatis defuncti Nam
defunctus facit mentionē de fraternita
te et confeſſore in genere et ſciebat ꝙ
ille confeſſor erat de ordine predicatoꝝ
Sed qua forte ep̄atus poteſt dicere
ꝙ teſtator ſenſerit de illo· quid enim ſci
ebat ꝙ ille erat futurus ep̄us ymo forte
ille ep̄atus non erat tunc in reꝝ natura
Nā in hoc dubio uidetur ſe retuliſſe ad
alteritatē de illis tribus non ad hoc ꝙ di
uinare nō poterat· ad hoc ut eccle· bene·
ut noſtraꝝ et d reſcrip· c· fi· et· e· ti· c· ul·
in clemen· Preterea ad hoc ut heredi
tas acquiratur cōſideranē tria tempora
in extraneo herede ut eſt in caſu noſtro
ſ· tempus teſtamenti mortis et aditiōis
ut· ff· di here· inſti· l· ſed et ſi· §· ſolemus
et· l· ſi alienū· e· ti· ſed predicatores ut di
ctū eſt nō ſūt capaces ergo ꝛē· Quidā
in hac q̄one dixerunt ꝙ nec fraternitati
nec officio penitenciarie acquiritur p tu
ra allegata pro hac parte Sed dicunt talē
acquiſitionem eſſe in pendenti an aegra
tur fratribus an ep̄atui ex eo ꝙ in pen
denti eſt· an iſte ſic habiturus poſſeſſio
nem ep̄atus nec ne· et hoc recitat arch·
xviii· q· i· e· uno in ſūma Alii dixerūt
ꝙ cum iſta hereditas eſſet aegrenda fra
tribus et ipſi non ſunt capaces ut dictū
eſt ꝙ ſuccedant uenientes ab inteſtato
Alii dicunt ꝙ debet ſuccedere ep̄us dio
ceſanus loci illius cōuētus unde iſte erat
frater· et ad hoc allegant p̄alle· c· in pre
ſentia· et in Spe· de ſta· mo· circa prin·

per Arebi· xix· q· iii· et per Io· xxvii· q·
i· de uiduis Alii dicunt ꝙ acquiritē pa
pe quia ille eſt modo ſeruus pape non or
dinis et ſic adeūdo acquiraē nouo domi
no non priori ſicut in uero ſeruo dicimus
Item pro non ſcripto debet haberi et ſic
ſuccedit fiſcus ideſt eccl'a Romana· et
de here· inſti· l· i· Nam Ro· eccleſia uoca
tur fiſcus ut nō· de conceſ· preben· c· qa
in glo· p̄t· Alii dicūt ꝙ cum primū locū
retineat ante adeptam poſſeſſionem acq
rat utrīq ar· de teſta· relatum· u· ut de
ſeruo duoꝝ domiꝝ dicitur ſaluo ſemp
iudicio meliori uidetur mihi ꝙ acquiritē
ep̄atui per iura probae parte inducta
Reſtat reſpondere ad iura affirmati
ua allegata p̄ fraternitate officio et fra
tribus Et ad iura negatiua allegata con
tra ep̄atum Et primo ad primum Non
ob· l· cū aliquibus· e· d iure dei· quia ille
erat ibi ſeruus illius domini nōiati ul' tā
quam ſeruus ab eo petebat Sed iſte fra
ter in nullo erat aſtrictus illi fraternitati
ut ſatis declaratū eſt in primo articulo·
p̄ parte negatiua Non ob· l· ciuibus· qa
nōie ciuū ipſa ciuitas intelligitur Vnde
iſta ſunt paria relinquo ciuibus peruſinis
et relinquo uniuerſitati ciuū peruſinoꝝ
exquo nomen ciuū non eſt expreſſum·
Et ſi eximant̄ canonici alicuius eccleſie
ipſi qui nūc ſunt et erūt inpoſterꝝ exēp
ti erunt de priuil'· per exemptionē li· vi·
Preterea ſaltē ciues ciuitatis ſunt de
corpore ciuitatis Sed frater predicator
exiſtens in ſuo cōuentu non eſt nec eſſe
poteſt de corpe illius; fraternitatis etiā
ſi ſuus prelatus ꝓmitteret nec ut mēbrū
nec ut prelatus ꝓpter diſpitatem ꝓfeſ
ſionis Itē non ob· l· omnia et· c· quoniā
abbas· loquūtur enim hec iura in prelatis
et adminiſtrationibus quoꝝ miniſterio
acquiritē eccleſie cui preſunt ſed iſte fra
ter non p̄eſt ergo ꝛē· Itē non ob· l· ſi ſer
uus cōis quia ut dictū eſt iſte frater nul
lo iure et nullo modo eſt aſtrictus illi uni
uerſitati Item non obſtat ꝙ iſta unuer
ſitas habet potiora iura ꝛē· Nam in aeg
renda hereditate tempus aditionis max
ime conſideramus Et ſi diceres ꝙ etiam
tempore aditiōis erat cōfeſſor Rñdeo

ut ·s· quia iste frater ex tali ptāte quam
habet absolue di nullam habet cōionem cū
tali fraternitate quia nec ut ꝑlatus nec
ut membꝝ illius nec ꝑius uti subditus
nec ut subditus ab ea possessus Et ad id
quod ultra dicitur per ·c· cum in officus
de testa· Respondeē ꝙ ista non est tan
ta obligatio ꝙ presumptionē inducat ut
olentam nec uehementem pro uniuersita
te cum pro aliis ꝑsumptões sunt magis
efficaces ut super iure fundate Non
obstant iura que innuūt ꝙ acquiraē offi
cio et que uidentur equipare officiū dig
nitati et ꝓsonatui Responsio enim pat
per iura allegata in parte negatiua super
isto articulo· quia iste ex tali officio nō di
citur habere aliquam admiuistrationem
a cōuentu suo diuisam nec tale officiū di
citur habere ꝓpriū successorem nec dicīē
uacare vnde potest esse uel nō esse in ec
clesia uel cōuētu Illa enim iura intelligūt
de officio ꝑpetuo et de tali ꝙ habet ad
miuistrationem diuisam a capitulo uel cō
uentu suo Non ob· iura que innuūt ꝙ ac
quiritur fratribus Nam tales fratres nō
sunt capaces bar successionū ut dictum
est Et posito ꝙ eēnt capaces iste frater
eo tempore quo erat in potestate de fcō
nec sponte nec iussu aduiut nec sindicus
fratꝝ aduiut sed aduiut eo tempore quo
nil cōe habebat cū fratribus sic priori do
mino ex ſna persona non potuit acquiri
quia in talibus consideramus tempus adi
tionis ut sepius dictum est Non ob· iu
ra per que arguitur ꝙ non acquiraē ē pa
tui et primo non ob· ·c· si quis tam translā
tus· cum similibus quia possessio nil ope
ratur ad esse mōasterii nec quo ad sbām
nec quo ad sollēnitatē Nam ē ꝑus est et
omnia que spectant ad ordinem et iuris
dictionem potest exercere ut ·s· dictū ē
Non ob· qđ dicīē ꝙ qui sentit onus ꝛc̄
nam potest negari ꝙ fratres tenēt ipm
sustentare cum fuerit absolutus ab eis tā
per cōsecrationem g̃ per licentiam et ab
solutionem Preterea non sequitur te
nentur eum alere ergo per eum acquiriē
eis Nam pater tenetur alere filiū et ta
men in aduēticius filius sibi ipsi acquirit
et maritus teneē alere uxorem et tamē
uxor sibi et non marito acquirit Et suf
ficit dare instanciam ·i· q· ·i· sicut urgent·
Non ob· ·c· cum in cūctis cū similibus qa
licet non perdit priora beneficia ante ha
bitam possessionem nichilominus uerus
est ē ꝑus per consecrationē Et si diceres
licet sit ē ꝑus nichilominus est ꝑlatus pri
oꝝ beneficioꝝ ergo acquirit utrisq; de
testa· relatum ·ii· sicut seuus duoꝝ domi
noꝝ acquirit utriq; domino ut in ·l· si ser
uus cōis· ita ·s· all· et insti· de iure na· §·
seruus aūt· dici potest q licet sit ꝑlatus
primi et sedi beneficii potius debet acq
rere sedo g̃ primo ꝓpter excellentiam se
undi beneficii· ad hoc de prebē· si a sede
li· vi· Ratio quia radius secundi beneficii
est illustratus et honoratus· ad hoc de se
pul· ·c· pl'· li· vi· Item in casu nostro ꝑ
supponitur ꝙ fuerit absolutus ab ordie
et ꝙbatur quādo quis est prelatus in una
ecclesia et in alia canonicus ꝑlatura uincit
canonicatū et pro prelatura debet stare
cōtra primā ecclesiam in qua quis est ca
nonicus nō· de postul· ·c· ult· Item quia ui
cinus erat aliquid debebat opari ꝑ epūscō
patu ar· de preben· presenti li· vi· Item
non obstat lex ex eo· ff· de milit· te· ymo
facit ꝑ a contrario sensu quia ibi nondū
erat miles et nondum fuerat scriptus et
nondum iurauerat ut ibi colligit ex glo·
que requrīē in milite ut nō· ff· ex qui·
ca· ma· l· pl'· Secus si tam esset miles ut
in ·l· unica de bo· po· ex te mili· sicut est
in caū nostro quia tam est ē ꝑus et nil de
ficit sibi vñ ista lex unica uideē ponere
casum cōis nostre Item non obstat lex
si filiusfamil' ff· de ✠· ob· l· qđ si pendē
te· quia in acquisitis que ex cōtractu ꝑ
uenūt respicimus tempus cōtractus et
stipulatiōis In legatis uō inspicimus quo
tempore cessit dies legati Sed in heredi
tatibus acqrendis inspicimus tempus ad
itionis ut predicta colligunē et nō· in di
cta· l· si filiusfamil' ff· de re· iuris· l· et q̃
legata· quādo di· le· ce· l· si usufructus in
fi· et insti· debere· insti· §· qđ si alieātis·
et· §· si alienus· et· ff· dele· ii· l· si alienus·
et iusti· debere· qua· et dif· §· in extrane
os· Item non ob· quod dicīē ꝙ uoluntas
testatoris est seruanda et quod non est
simile ꝙ testator cēlerat de ꝑpatu ꝛcē
Respondeo ꝙ uoluntas testatoris ē ser
uanda sed testator hoc uult qđ leges uo
lunt quia non potest facere ꝙ leges non
habeāt locum in suo testamēto de testa·
registi et· ff· dele· i· l· nemo potest· sed
lex uult ꝙ si testator instituit seruū ticu
beredem et antequā iussus per ticiū ade
at alienetur et iussus a nouo domio ade
at acquiratur nouo domino Et si māūm
issus fuerit acquirit sibi si eam adire uolu
erit quia hereditas non acquiritur nisi ꝑ
additionem Hinc est ꝙ ñ adita non trās
mittitur· ē· de adu· tol· i· una· §· in nouis
simo Item nō ob· quod ult· dicīē ꝙ iste
non erat capax testamēti tempe et mor
tis licet esset capax tempore aditiōis cū
tria tempora predicta considerentur ꝛcē
Nam illud secm Guill· nō est uerum ut
nō· in spe· d sta· mo· ·c· ii· et· iii· et arch·
hoc putat magis equū· ix· q· iii· ·c· iii· Sed
posito ꝙ sint non capaces non tamen ob
stat quia leges que de capacibus loquntē
intelligunē de non capacibus ex delicto
ut patet· ē· de hered· insti· l· i· et· ff· qui
bus ut in dig· et in dicto· §· solemus· ubi
expōitur pegrinus· i· deportatus Sed ta
les religiosi sunt non capaces nō ex uicio
delicti nota uel infamia Sed quia talia ha
bere non expedit eoꝝ statui et ꝓfessiōi
et sunt aliena a uoto pauptatis· nō ergo
debēt ex hoc reputari indigni sed magis
perfecti Et est simile qđ dicimus de ꝑpo
ꝙ non debet ꝓmoueri ad parem uel mi
norem dignitatem Nō quia sit indignus
sed quia non deceret talem prelatum ad
talem dignitatem uocari nō· de transla·
c· ult· quia esset uilipendere dignitatem
ē ꝑalem et quia maioribus honoribus fun
ebo nō licet descēdere ad minores· xcm·
de legimus nisi ex causa de renū· ad sup
plicationem· Et preterea licet nō possit
iste frater sibi uel suo ordini relinqre ta
mē potest acquirere alteri suo superiori
puta ē ꝑo si non est exemptus uel papē si
est exēptus ꝛ eoꝝ iussu adire uel hidē
prelati adire Nam nec capax est qui cū
effectu sibi retinere non potest nō ergo
capūt qui retinere non possunt sed acci
pūt ut per eos alius acqratur· ad hoc ff·
de uer· sig· aliud et de re· iuris nō uideē
quisq̃· Et hoc uolut tangere Inno· de ꝑ
ba· in presentia· et Hosti· recitant pōst
eum ubi dixit quosdam dixisse ꝙ bona
ingredietis ordinē mēdicātū debent cē
ꝑ ius cum ille etiā sit monachus episcopi
Et ideo dicebat blm ꝙ fratres minores
reꝛ sibi obligataꝛ dominū et ꝓpriē
tem aegrebant rōne ecclesie ut in decre·
Nicolai exiit· et clemē· exiit· §· patroni·
in ·x· colūp· Et ideo cum iste frater ꝑdi
cator dicitur esse capax habito respectu
ad personam cui debet acquirere puta e
piscopū uel papam cuius persona intuen
da est hoc casu et non illius fratris ut ff·
dele· i· l· si michi et tibi §· ii· bene sequitē
ꝙ factus sui iuris potest sibi querere ut
supra dictum est Et istud est uerꝝ in ꝑ
dicatoribus qui ꝓfitētur secm Augusti
nū et eius regulam que potest habere pro
priū in cōi licet ex constitutione non pos
set habere Et magis attendenda est regu
la q̃ constitutio ordinis cum constitutio
nes possint mutari regula uero non Sed
minores nec ex regula nec ex constituti
one Non ob· quod de minoribus et ꝑdi
catoribus dicitur in altissima paupertate
quia hoc intelligitē quo ad factū non quo
ad ius Nam ex constitutionibus uolūta
rijs predicatores· sed minores ex regula
arctante tenenē· Alta ira habꝝ artissima
quod uerꝝ est sed predicatores ex cōsti
tutionibus minores ex regula ut dixi
Opinio uero illa que habet ꝙ est in ꝑn
denti cui fiat acquisitio non uideē bona
quia hoc est certū et non pendēs ꝙ iste
ē ꝑus est absolutus ab ordine Item nec ul
la opinio que habꝝ ꝙ uentētes ab intesta
to ueniant quia illa habent locum quādo
institutus tempore testamēti esset mor
tuus Sed ille lex quo ad se fingereē mor
tuus non tamen respectu illius cui pote
rat acquirere· s· pape uel' ordini Item nec
illa opinio q̃ habet ꝙ diocesanus loci vn
de assumitur ille mōachus siue frater ut
detur uera quia illud posset habere locū
quādo religiosus est immediate subiectus
ē ꝑo ut quia est sine claustro puta expul
sus uel factus fuit rector procial' eccle
sie et demū fuit amotus uel renūciauit ꝛ

sic nō posset habere regressum ad suū or
dinem remaneat monachus ep̄i et subest
ep̄o ut abbati Item quarta opinio q̄ ha
bet q̄ ecclesia Romana succedat non ut
detur uera ga licet iste sit imediate sub
iectus pape tamen quo ad acquisitionem
acquirit uxori sue·i·ecclesie ex cuius bo
nis pascitur et sustentatur et quocunq;
intuitu acquirat prelatus religiosus sem
per eius ministerio ecclesie acquiritur ḋ
testa·requisisti ad fi·et nō·eo·ti·c·i·et
xviii·q·i·c·uno Vltima opīo que habet
q̄ acquiratur utriq; saltem in casu nostro
nō est uera quia hic collegialiter et totali
ter fuit absolutus ab ordine per iuris et
hōis absolutionem Et posito q̄ adhuc re
timeret primū locum debet preferri ep̄a
tus ut·s·dixi Ad solutionem istam q̄
habet q̄ ep̄atus acquiratur potest sic op
poni eotpso et imediate q̄ aliquis religio
sus instituitur heres utdetur monasterū
instituitum ita q̄ tus adeundi competit
monasterio non monacho Nam et si mo
nachus repudiaret sindicus mōasterii po
test adire Nam cū monachus nil ꝓprii ha
bere posset non pōt se iactare q̄ tus ade
undi cōsistat in eo sed imediate illud tus
fuit acquisitū monasterio Nec est istud
ius spes iuris adeūdi ymo est ipm tus ad
eundi quod competit monasterio a mor
te testatoris sed spes adeūdi que est an
te mortem testatoris nō remanet mona
sterio fūto translato ad ep̄atū ante mor
tē et sic intelligē et nō·xviii·q·i·c·uno
super uerbo mōn·Sed inquantū allegat
l·nō dubiū aliud utdetur sentire Si ergo
ita est q̄ utdetur esse per multa iura·s·
allegata in tercio mēbro partis affirmue
in·c·cum ad·§·i.et·xii·q·i·non dicatis
utdetur inferendum q̄ tus adeundi non
transiunt cum isto religioso ad ep̄atum
nec ossibus suis inhesit sed potius reman
sit apud primū monasteriū seu conuentū
et sic utdetur q̄ sua aditio nil opetur Sz
contra facit quod ipse Arebi·nō·sedm
Laurentiū in predicto·c·unico in fi·ubi
dicit q̄ si aliqd relinquitur monacho sub
cōditione ut mstituatur et in tempore
quo est ep̄us existat conditio acquiraē
ecclesie et sic sedm hoc istud ius adeūdi
uel spem non acquisiuit monasterio sed
secum portauit Et sic idem utdetur q̄d
in seruo et filio emancipato uel maūmis
so et pro hoc facit q̄d nō·in spe·de ſta
mo Xo·viii·queritur

Sequitur additio p̄cedentis q̄onis

Confessor·istud ar·facit etiā ꝓ offō
penitentiarie quia etiā pro officio factūt
tria tempora

Questio disputata p̄ dominū Fred·
de Senis in studio pisino Sub anno do
mini·M·ccc·xxxiii·die·xix·mēsis decē
bris Pōtificatus dni Benedicti pape xii
xxi·

Vnquid heres extraneus q̄
non fecit inuentariū scēdm
formā iuris teneaē in foro
cōsciētie restituere usuras
extortas a testatore ultra utres heredi
tatis Et arguitur primo q̄ non teneaē
extra de rescrip·c·ires in fi·ibi faculta
tes·et de usuris·c·ii·li·vi·in prin·et de
sepl'·c·ult·et de usuris tua·in quibus di
citur q̄ heredes ad quos peruenerunt bo
na ecclesie quasi diceret·peuenerunt et ꝓ
ut peuenerūt restituere tenenē et alter
uel plus non ad hoc de re·iuris qui sentit
onus li·vi· Preterea sicut testator in
heredem non potest plus iuris trāsferre
q̄ ipse dinoscatur habere ut de donaf·in
ter ui·in·c·nuper·et de re·inris·c·nemo
li·vi·Ita heres non debet plus grauari ex
psōa testatoris q̄ ipe testator fuisset
grauatus cum eodem iure utatur ut·ff·
de re·iuris si quis in ius·ac iste testator
seu auctor nō poterat compelli ad solue
dum ultra facultates suas de usuris cū tu
et de solu·c·ii·ergo nec heres Preterea
onus inuinctum a testatore et a lege pa
rificari utdetur ut·e·de re·alt·l·ult·sed
onus inuinctū a testatore non ꝓtendiē
ultra utres emolumenti uel lucri ut·e·d
fideicō·l·ab eo·cū similibus·ergo nec p
legem debz quis plus grauari q̄ fuerit ho
neratus ne dum heres lucrum speret dāp
nū sentiat·e·de iure deli·l·sanctimus·
ibi nē dum lucrum facere xē·et in·e·l·§·
computatione·dicitur ut de ueritate iu

dicq̄ pquisita neq; luerū neq; dampnū ali
quod heres ex bmōi sentiat hereditate
Preterea lex seu foz conscientie non er
ronee semper intitur ueritati et rei exi
stente Vnde apl'us gloria nostra testi
monū conscientie nostre·ii·ad chor·i·
de sacra unc·c·uno in sedā colū·Sed lex
humana dispōnit et iudicat ex his que ap
parent et non de occultis Primū patet
xxxii·di·c·erubescāt Ad sedm d resti·
spō·lrās·et de sen·ex·c·inquisitionī·hīe
est q̄ iudex sedm ꝓbata non sedm con
scientiā debet iudicare·iii·q·viii·iudicet
cum similibus Sed in casu ꝓposito ꝓdic
ta·l·sanctimus cogit heredem qui nō fe
cit inuentariū soluere omnibus creditori
bus quia sibi contēpnenti legis dispōem
in non faciendō inuentariū non creditur
si dicat hereditatem non sufficere ad oīa
debita psoluenda et est presumptio con
tra eum ꝓpter contemptū legis quantū
cunq; hereditas non sufficiat et hoc in fo
ro iudicali Sed exquo ꝓsupponimus q̄
reuera hereditas nō sufficiat quantū ad
foz conscientie quo de ꝓsumptione uel
fictione nō curatur sed de ueritate dice
mus ipm nō teneri et sic licet iste in fo
ro iudicali cōpellatur ad totum si tamen
potest euadere iudicialem cōpulsionem
in foro conscientie non tenebitē ultra ui
res hereditatis bene facit de usuris·c·in
ciuitate·nec est istud nouū q̄ sedm foz
iudicialē q̄d nō iudicat de occultis facit
unū et aliud sedm cōscientiā de sen·ex·
inquisitionī·xvii·q·iii·c·ult·in fi·ibi al
ud iure fori aliud iure poli Ad idem q̄d
nō·x·q·ii·hoc ius in glo·quid si offerat
et ad idem quod dicitur q̄ sedm legem li
citum est contrahentibus se decipe usq;
ad dimidiam iusti preciꝫ ut legitē et nō·
de emp·et uen·cum dilecti et tamen hoc
non licet iure poli cum fraus dolus et de
ceptio sint nōta reatus Ad idem quod
dicitur q̄ sedm leges non potest oppon
exceptio nō numerate pecunie post bien
nū et tamē creditor qui reuera non nu
merauit pecuniam non potest salua con
scientia petere pecūiam post biennū Idē
de eo qui non erat debitor et fuit condē
natus et de eo qui erat uerus debitor et

fuit absolutus in bis crimibus et simil
bus casibz de quibus unde multa p Inno·
et Hosti·de imu·ecc·quia plenq; in glo·
magna et per hosti·de solue·c·ult·in pri·
magne glo·et per dominū dy·de re·iuris
locupletari li·vi·unū sequeē iudex in fo
ro seculari seu iudiciali et aliud suadebit
in foro cōsciētie que solu ueritati intitē
exemplū in·c·inquisitionī·et de offi·or·
c·ii·cum similibus Ad premissa etiaz
facit q̄d nō·i·q·i §·quoctens de proch·
c·i·de spō·tua nos cū similibus In con
trarū iudeē q̄ lex conscientie debet seq
legem humana et si conscientia est erro
nea eam deponat Nam dicitur in canōe
q̄ omnis xp̄i actio nostra est instructio
de conse·di·i·sollēmtates·sed deus nos
instruxit ut nō sedm conscientiā iudice
mus sed sedm probata·ii·q·i·deus qui
iii·q·viii·iudicet·et ne immitaris prudēcie
tue aē·de consti·c·ne immitaris Prete
rea iura humana sunt a deo ut dicit Au
gustinus·viii·di·quo iure Aīt enim hec
iura humana per reges seculi deus humāo
generi distribuit Et alibi dicitur Vene
rande romane leges per ora sūt principū
diuinitus ꝓmulgate·xvi·q·iii·c·ult mo·
ubi tractatur de prescrip· Et alibi dicitē
Habz Impator priuilegia potestatis sue
que in administrandis publicis legibus et
diuinitus est concessa·xcvii·di·si Impa
tor·Vnde idem beatus Augustinus dicō
qui potestati resistit dei ordinationi re
sistit·xi·q·iii·qui resistit·Et alibi dicitē
generale quippe peccatū societatis huma
est suis non obtempare regibus·viii·di·
que contra·Et alibi mouemur esse subdi
ti regi tanquā precellenti et excellēti et
ducibus tanquā ab eo missis·i·pe·ii·de
ma·et obe·solite Si uero ista iura positi
ua ꝓcesserunt per ora regum et principū
et ducum tanquā ministroz dei non est
dubiū ea seruare debere Vnd attendēs
sancta Romana ecclesia mādat Imptales
et romanas leges ab omibus custodiri de
bere ut plene legitur·x·di·c·d capellis
eum sequentibus et per totam distinctē
onem Vnde et in causis ecclesiaz sedm
leges iudicamus ut de no·op·nūct c·ii·
Vnde cū a diuina et humana ecclesia cui

iura terrent et celestis imperii sunt cõmissa · xxii · dt · c · i · appbent nr humane leges non imerito in foro diuino et conscietie seruãde sunt quia omnia nostra facimus quibus auctoritatem impartimur de preben · qua si apostolice lt · vi · Preterea quantũ possumus optiones uitare debemus que pplexitatem et iutricationẽ inducunt de restit · spoliãs · per legem enim nullit est laqueus intendus · xvii · q · i · de uiduis Sed si teneamur primã partẽ tamerimus perplexi et intricati inter legem humanam et foꝝ cõscientie Nam lex humana dicit non fecisti inuentariũ contẽpsisti legem ergo eius beneficio non pfruere solue ergo omnibus creditoribus etiã si hereditas non sufficiat Ac in contrariũ dicet cõscientia quia minister legis · i · iudex tibi precipit secdm legem ꝙ tu solas totum etiã si hereditas non sufficiat tu in foro anime et diuio non teneris ex persona defuncti plus q̃ ab eo receperis Vnde desende te quantũ melius potes in foro iudiciali quia habeo te excusatũ in foro diuino Ideo ad euitandã hanc pplexitatem melius est dicere ꝙ conscientia se conformet iuri positiuo condito a ministro dei et cõfirmato per Romanã ecclesiam cum p utilitate rei publice ad euitandas fraudes ꝓesserit illa lex · nec est hoc nouũ ꝙ ex causa Impator posset istum qui non fecit inuentariũ grauare ꝙ de bursa sua soluat ultra uires hereditatis ut dicetur in ultimo argumẽto et nõ per Inno · et Hostiẽ · de consti · que in ecclesiaꝝ Preterea ꝙ quis appbat p se et contra se recipere debet · xix · di · si romiorꝝ · iii · q · viii · cuius in agẽdo · et qd semel placet amplius displicere non debꝫ Sed iste legẽ humanã pro se approbauit adeundo et apprehendẽdo hereditatem sibi delatam extestamẽto que omnia de iure humano ꝓcedunt ut insti · de testa · et · ff · de ber · insti · et de acquir · here · per totum Nam tollo iura Impatorꝝ quis dicet hoc nulla mea est certe non potest dici ut · viii · di · quo iure · ergo et legi humane debes esse subiectus dicenti exquo adiuisti hereditatem sine beneficio inuentarii · hanc legem pateris quia teneris soluere omibus creditoribus etiam ultra uires hereditatis quasi hereditas sit tibi ꝺlata cũ hoc onere Imputet ergo sibi si acceptauit adeundo sine inuentario seu beneficio inuentarii ut in simili dicit extra ꝺ testa · c · offic · Vel ut ꝓprius loq̃mur iste nolutt uti cautela legis sed eã dispexit quia non fecit inuentariũ Ideo benefit cio legis nõ perfruat̃ ut in · l · sanctimus ultra mediũ ibi nec legis nostre bñficio pfruantur quam cõtempnandã esse censuerũt Non est ergo sibi credendum si dicat hereditatem sibi non sufficere Et posito ꝙ non sufficiat et in eius penã statutum est ꝙ soluat omnibus creditoribꝫ quia legem contempsit Iure enim humão acquirũtur et auferunt̃ reꝝ dominia ut nõ in textu et glo · ff · de iusti · et iure · l · hoc iure et · viii · di · quo iure et patet · ff · de acquir · re · do · per totũ et insti · de reũ diui · per totum Vnde tam iure canonico ꝙ ciuili lege ꝓscriptiões indicte sũt nec teneor restituere qd prescripsi etiã ex causa lucratiua Non obstinctio posita de ꝓscrip · vigilanti · et ibi nõ hosti · per · l · pt · e · de prescrip · lon · tem · et de dona · apostolice · Item impator põt mihi aufferre rem meã et dare multi bene merito et ille põt licite retinere · e · de qua dn · prescrip · l · bene a ꝛenone Ad idẽ qd nõ · de re · iuris · c · ii in glo · ult · li · vi · Item instit̃utus in uno denario si alius non est heres est heres in totũ · ff · de here · instit · l · i · et · e · e · ti · l · quociens Vnde hoc nisi quia lex humana diuinitus ꝓmulgata hoc statuit · tollas de medio iura humana ꝙs dicet hec domus mea est nullus dicet ut ait Augustinus in · c · quo iure Item ꝙs statuit ut bona hereticoꝝ et aliorꝝ dãpnatoꝝ de criminibus confiscanẽ ipso iure uel per sẽtiã certe hoc statuit lex humana Nũquid ergo emens a fisco talia bona peccabit certe non quia non peccat quis legis auctoritate · xxiii · q · iii · q peccat Hinc est ꝙ dominus dy · notat de regul̃ iuris indultũ li · vi · ꝙ legitima filiorꝝ potest minui augeri et totaliter aufferri per · l · mũicp̃ · In ꝓposito cum ille extraneus auctoritate legis humane acqsiuit hereditatẽ illius eodem modo potest ex causa licita et honesta et pro utilitate rei publice ad tollendum fraudem lex humana illum generare ut de bursa sua soluat omnibus creditoribus etiã si hereditas non sufficiat exquo legem introductam pro bono publico contempsit non facteno mentarium · Quid plus nõne secdm leges et canones filii et posteri dãpnatoꝝ innocentes multis penis afficiũtur ut deberet · e · uergẽtis cũ similibus · e · ti · l · gl quis et de penis · c · felicis li · vi · Et si dicetur iste non cõmisit fraudem ut ꝓsupponitur in themate Respondeo non ni ebsomnus remanet lex firma Quid eni si in · xx · anno aliquis est sũme irãtus et spũaliter et tẽpaliter circũspectus ap porent eligi in epm̃ de iure nõ de renũc · post translationẽ de re · iuris · c · decet · li · vi · per dy · Item licet iste nõ fuerit in fraude non poterit negari quin fuerit in culpa et negligentia et hoc sufficit ut patent exempla in prescriptiõe inducta in odiũ negligentiũ · xvi · q · iii · § · ꝓsetiptionũ · et · c · i · et · c · vigilanti cũ similibus de prescrip · Stat aliud dicetes sequerent̃ infinite absurditates Nam multiplex et ua ria est facta ꝓfessio per statuta ciuitatũ circa legitimã ascendentiũ et descendentiũ circa exactionem doctiũ circa emendationem dampnoꝝ circa solutiones facendas in certa moneta et ꝙ mulieres emant ꝑpate non uentũt ad successionẽ cũ masculis et sic de pluribus aliis Nũquid igit̃ ista obligant in foro conscientie certe sic aliogn tu non dissoluas et extricas nodositatem iuris dictiones et pplexitates inter foꝝ humanũ et conscientie Insta qõe Osti · uidetur tenere ꝙ non teneat̃ in foro cõsciẽtie ut nõ in sũma de testa · § · pt · ad fi · prime colũpne · xo · si nõ sufficiet Pro quo facit quod nõ · Ber · d usuris tua nos in fi · Sed ipse notat contrariũ dicit rescrip · in lris et de usuris tua · et etiam uidetur sentire Ber · in dicto · c · in lris Solutio uidet̃ dicendũ ꝙ quicquid uult lex humana condita ab eo qui potestatẽ habet legem condendi manifestam non cõtinens iniquitatem obliget in foro cõscientie per iura pro hac parte inducta Ad cõtrariũ respondet̃ breuiter uidelꝫ ꝙ intelligit̃ in eo casu quo continet pactum de prescrip · c · ult · et nõ de re · iuris possessor li · vi · Vel quãdo expresse lex humana uel alia puta canonica uel diuina diceret hoc facies tu iudex in foro humano et hoc facies in foro cõscientie extra de sen · exc · inquisitioni et de resti · spoliãs cum similibus In casu autẽ ꝓposito uidetur dicendum ꝙ non teneant̃ in quia · l · sanctimus non obliget in foro conscientie Sed quia regulariter obligatio q̃ defendit ex delicto non afficit heredez ultra id quod ex delicto puenit · e · de de · defũc · l · una secdm le · et sic facere uel non facere inuentariũ nil facit ad illa credita que al̃ non obligant heredem Vnde obmissio inuentarii ꝑdest creditoribus eo casu ubi creditores poterãt agere cõtra heredem Q̃d autẽ heres teneat̃ ex delicto defuncti etiã si nichil ad eum ꝓuenerit ex delicto statuitur iure canonico ut patet ineo quod nõ · de sepl · c · ult · in sua materia Canon qui in hac ꝑte grauat heredem ultra ius ciuile uolutt equitatem preferre ut nõ teneatur pro maleficio uel delicto defuncti ultra uires hereditarias ut in · c · in litteris de usuris · c · ii · li · vi · ut sicut equitas mouit latorẽ iuris canonici ad statuendũ ꝙ heres qui habet bona defuncti licite quesita teneat̃ ad restõem illicite quesitoꝝ etiã si illicita non puenerunt ad heredem et etiã si non sit lis cõtestata cum defuncto sic eadem equitate fuerit statutũ ut ultra uires hereditarias nõ teneatur.

Sequitur additio precedentis qõis

Quia non · adde hic quod nõ Io · andeimu · ecc · c · ult · li · vi · in nouella

xxii ·

Nusurario sufficiat facta remissio ab his qui debẽt recipere usuras ab eo sine reali restitutone quod uidetur

Nam de uoluntate domini accendente fur raptor et uiolentus licite retinet rẽ subtractam uel inuasam ut · ff · de usuris l · si fur in prin · et ibi ꝓcur · l · certe · § · iul · et no · de renũc · post translatiõem · ergo multo fortius debet sufficere hoc usurario qui minus deliquit quod patꝫ ex qua

stitate pene q̃ dua maiór pena ímponit furi
bus latronibus raptoribus et uiolentis q̃
usurariis ut patet in suis titulis et nõ
dubitat grauius esse cõmissũ qđ est gra
uius uindicatã xxiii. q. iii. non afferam
Ista so. sunt Io. an. in nouella d usuris
c. ii. li. vi. in glo. dicebat. ubi approbat so
lutionem meam et facit mentionẽ de hac
q̃one Item patet ex ordine titulor. Nã
rubrice de raptoribus et furtis p̃cedũt
rubricam usurar. Preterea in crimi
ne usurar. et in aliis crimibus maioribus
sufficit cõdigna facere satisfactionẽ ut
sit liberatus a restitutione rei. ut patet
de usur. quãto et e. ti. c. ii. in prin. li. vi.
de sepul. c. ult. & rap. c. in iit. de furt. c.
ult. cum similibus Sed satisfactum in
telligitur quãdocũq; seu quocũq; desid
nũ creditor. impleatur. ff. qui satisf. co
l. i. et de pig. ac. l. si rem. §. omis. X. satisf
factũ. vnde si creditor remittit actionẽ
sibi competentẽ ex quo facit hoc non ut
non dolo nõ metu sufficit usurario et in
telligitur satisfactũ quẽadmodũ uolunt
et quia remittenti licet actiones suas ar
vii. q. i. q̃ pticulosus. imo sufficit aliq̃ndo
cautio de restituendo multo fortius re
missio. ad hoc de usuris. c. ii. li. vi. & rap.
c. ii. Preterea casus spales sunt quidam
ut rei male ablate nõ sufficit remissio de
reserip. statutũ ac ff. et de sen. exc. c. ul
li. vi. et spale est in eis ut nõ. i. c. statutũ
ergo regula remanet in contrariũ q̃ suffi
cit remissio nõ. de ele. non resi. c. uno li.
vi. In contrariũ uidetur nam lex dicit
q̃ a significatione ubi non est recedendũ
nisi constet de mente contraria. ff. dele.
iii. l. non aliter et nõ. de uer. sig. ꝓpterea
Vnde cum secm beatũ Augustinũ de ẽ
regula q̃ non dimittitur peccatũ nisi re
stituatur ablatũ ut. xiii. q. vi. si res. de
usuris cum tu. et de regul'. iuris non di
mittitur li. vi. et aliud sit dimittere et a
liud sit restituere ut. ff. de X. sig. l. plus
et. l. restituere. de usuris. l. uideamus. §.
nisi una. quia remittere non est in pristi
nũ statum reponere sicut in alia restituti
one dicitur. ẽ. de repud. l. una. et & sen
pas. l. i. patet q̃ non satisfecit regule ille
cui facta est remissio nisi rem cum effec

tu restituat. maxime cum tractemus hic
de peccato in quo non est disputandum
de aptcibus iuris sed uia tutior est elegẽ
da. s. q̃ fiat restitutio. de bomici. ad au
dientiam de spon. iuuenis et de cler. exc.
mi. illud cum similibus. maxime cum nõ
uideatur ualere pactum de non petendo
usuras tam solutas de iureiurã. ad nostrã.

Super solutione bmõi q̃onis sunt opti
niones Nam do. Io. an. notat in. c. nõ di
mittitur peccatũ de re. iuris li. vi. q̃ suf
ficit remissio liberaliter facta. alr̃ dictũ
X. satisfactum cũ similibus. nisi in casi
bus in quibus exprimitur remissionẽ non
ualere. Hoc etiã uidetur sentire dy. de ac
cu. c. ii. li. vi. super uerbo satisfactum. di
cit enim satisfactũ accepimus quocumq;
uoluntati creditoris satisfiat. ff. de pig.
ac. l. si rem. Pro quo facit quod nõ. Ber.
de usuris quia frustra ĩglo. ii. circa prin.
Et idem uidetur tenere Hostl. in sũma
de usuris. §. quis pena. X. q̃ si fenerator
et. X. dicendũ est. tamen ipe ibi refert
q̃ theologi dicunt q̃ nisi totũ offeratur
non est securus usurarius etiã si partem
offerat et pars sibi remittat. Dominus
dy. tenet in dicto. c. non dimittit q̃ si
pecunia est restitutioni pata q̃ tũc suf
ficiat remissio quasi uidetur tunc restitu
ta et breui manu restituta ipsi usurario
ff. si cer. pe. l. singularia. et & dona. inter
ur. et ux. l. iii. §. sed si debitorẽ Et ista
opinio dy. nõ uidetur eadem cũ opione
theologor. qui requirunt oblatũ Nam
plus est offerri q̃ paratũ esse. ff. d emp.
et uen. l. iul'. §. offerri Nam si offertur
paratũ est sed non sequitur pata est pe
cunia ergo est oblata Dicendũ est ad iura
pro hac parte inducta q̃ si is cui debet fi
eri restitutio pecũe usurarie uel al' male
acquisite uel ablate metu dolo circũuen
tiõe et calliditate et omni fraude cessã
tibus oĩno ꝓpria motu uel ad preces usu
rarii uel amicor. uel ad remunerandũ ser
uicia recepta pecũiam sibi debitam et ex
cortam siue per usuram siue per furtum
uel rapinam nec restitutioni paratam et
cõem actiõem quam habebat ad illam re
petendam remittat liberatus est usurari
us uel fur uel raptor a restõne rei Nõ di

co q̃ sit liberatus a peccato qđ cõtraxit
exercendo usuras uel furando uel rapien
do Sed dico q̃ ẽ liberatus a restitutione
rei Nam et si uere a realiter restituerat
pecuniã male oblatam nisi aliter peniteat
de peccato cõmisso nõ est liberatus quo
ad deum quia iusura furto et rapina est
peccatũ quod tollitur per contritionem
et est ibi restitutio facienda rei male ab
late de usuris. c. cum tu in fi. et de homi.
sicut dignũ. §. eos. que restitutio intelli
gitur facta quocumq; reconsiliatur ei cui sit
extorta pecũia Simile in eo qui est excõ
catus quia clericũ percussit quia licet sa
tisfaciat leso et ecclesie et sic absolutus
nisi peniteat de peccato quo ad deum nõ
est absolutus. de hoc. iii. q. i. in sũma. et
de sen. ex. decernimus li. vi. Non ob. qđ
dicitur de significatiõe buius uerbi resti
tuere Nam beatus Augustinus et sãcti
patres non curant de ꝓpria significatiõe
uerbi sed de mente animo et intentiõe
de uer. sig. nichil et. c. intelligẽtia Pre
terea ipse beatus Augustinus non dixit
restituere sed reddere. xiii. q. vi. c. i. et
dictio reddere nõ est eiusdem idem qđ resti
tuere. ff. de uer. sig. l. uerbum reddere.
Item iura circa bmõi male ablata utunt
uerbo satisfacere ut m. c. in Iris. de rap.
et. c. ult. de furtis et de usuris. c. ii. li. vi.
et interdum utuntur uerbo emendare &
rescrip. c. ii. Et certum est q̃ satisfactũ
intelligitur aĩa. ut in. l. si rem. X. satisfa
ctum. et bene facit de sen. ex. cum desi
deres. § ii. Qd autẽ non sit tuta ꝓandũ
in uerbo restituere. ꝓbatur Pone q̃ con
duxi domũ tuam nõ possumus eam resti
tuere condẽpnatus sum ad extimationẽ
nũquid actionem tibi competentẽ ex re
uindicata prime Nã potes mihi remitte
re sub q̃ ut in. c. q̃ pticulosũ. et de renũ.
c. cum inter et. ff. de edi. edic. l. uẽditor
§. item. A. l. c. ad nostram. ii. respondet q̃
nõ. de iureiurã. debitores. Fre. de Se.

Questio disputata p dominũ Fred.
de Senis in studio pisino Anno domini
M. ccc. xxxviii.

xxiii.

Icius electus in prelatum ec
clesie et edicto sol
lẽniter p̃misso cõfirmatus
accusatur placitum proba
nũ suũ de crimine pluri precedentis ipsã
electionem et q̃ tempore electionis infa
mis ad hunc finem solum ut ab ipsa eccle
sia amoueatur Ad que ꝓbanda inducit q
dam acta per que constat q̃ ipse Icius
cõuentus actione depositi iuratus dicere
ueritatẽ Interrogatus a iudice resp̃dit
se nõ credere q̃ Seyus actor dep. suerat
sibi rem ab eo petitam demũ de ipso de
posito fuit per instrumentũ publicũ con
uictus et postea per sententia condẽpna
tus ad restitutionẽ rei depposite que sniã
trãsiuit in rem iudicatam Nũc primo
quaritur an dictus laicus audiri debeat a
si audiri debet an dicta ꝓbatio sit suffi
ciens ad remotionem dicti prelati Et
primo uidetur q̃ non debet audiri quia
laici in accusatione clericor. non debẽt ad
mitti de accu. cum. p. de testi. de cetero
cũ similibus Item non debet audiri quia
lapsum est tempus intra quod potuit se
opponere de excep. pastoralis de ꝓbati.
licet de elec. c. ult. li. vi. cũ similibus Itẽ
si non posset excipere qđ est minus non
potest agere nec etiã accusare quod est
plus quia cui denegatur qđ est plus et qđ
est minus debz sibi denegari ut. ff. de se
na. qui et indignis et de sen. ex. cũ illor.
Sed q̃ excipere sit minus q̃ agere pat
de excep. c. cum inter et de re. iuris q ad
agẽdum li. vi. Item exquo scuit et se nõ
opposuit suspectus uidetur Suspectus au
tem non admittunt qui mat. act. pos. c.
ult. ii. q. i. ꝓhibentur et. q. vii. querendũ
cum similibus Item uidetur q̃ non debe
at audiri super dictis crimine et defectu
exquo enim hec non fuerũt opposita an
te confirmationem mores eius uidẽtur
esse approbati et transiuit sententia cõ
firmationis in rem iudicatam. ad hoc de
pur. ca. c. ult. et de elec. cum dilectus. et
c. nullt cum similibz li. vi. et de testi. co
preterea. et & iureturan. c. quẽadmodũ
Contra quilibet potest accusare si nõ
ꝓhibetur. ff. de accu. l. qui accusare Sed
in eã nostro non ꝓhibetur quia accusa

tio nō fit ad eum finē ad quem est institu-
tuta. ſ. ad depositionem uel ad degrada
tionem ut de accu. ſuper bis et. c. qualiter. ii. et tunc dicitur causa criminalis cri
minaliter intentata. Sed qñ agitur solū
ad remotionē beneficii dicitur agi civil
ter de crimine puta per denuntiationem
inquisitōnē exceptionē uel accusationē
et in his casibus latcus ſup crimine audi
tur contra clericū ut d testi. c. iii. et nō
c. ti. tam lris et c. ex parte de accu. qualiter. ii. in fine magne glo. et talē casū pōt
audire epūs ſolo ſine alijs epīs ut xvii. q.
ii. ſi quis abbas et nō. x. q. ii. in ſūma 2 in
ſpe. de accu. in. §. quarto ultra mediū. §.
i. parebit. v. q. v. c. iii. Et ideo cum talis
cā nō ſit criminalis ſi civiliter agaf de cri
mine pōt in ea interuenire. ꝓcūr de pro
curatoribus tue de accu. ſuper bis in fi.
liczaūt iſte laicus utatur uerbo accuſatio
nis. ſ. accuſo. tamē ſignificatū eius inter
pōtabitur ex fine ad quē agitur et dirigi
tur concluſio libelli quia non eſt nouū q
p̄cedentia reſtringātur et regulētur per
ſequētia. ff. d penu. le. l. nā qđ in fi. et d
le. i. l. ſi ſeruus plurium in fi. cū ſimilibus
Et ſic per locū ab effectu iudicabimus
iſtū modū agendi non eſſe ueram accuſa
tionem ſed potius denūciationē uel actu
onem. Ad qđ facit qđ nō. xxiii. di. illud.
per archi. in. ii. et. iii. colūp. Q. d autem
dixi. ſ. q̄ de crimine agatur interdū per
uiam accuſationis patet. Nam ſi peto p̄
latum remoueri quia non habet titulum
in eccl'ia rōne alicuius grauis criminis pre
cedētis uel irregularitatis uel excōis. hic
dicitur agi per uiam actionis extra de re
ſcrip. c. ii. ſic nō. Hoſtī. et Compo. de e
lec. querelam. et per Archi. poſt eum. ii.
q. vii. ſi quis inqt. et Hoſti. de accu. qua
liter. ii. §. fi. ſuper uerbo tribus. Prete
rea iſtius laici probiam intereſt habere
bonū prelatum canonice inſtitutū a quo
poſſit licite recipe eccleſiaſtica ſacramē
ta Inuriart ergo uidetur iſte inſtitutus
non canonice ſuo prochiano ſed laicus au
ditur ſuam p̄ſequens iniuriam. ut de te
ſti. de cetero ergo nō. Talis enim debet
eſſe p̄latus ne pop̄ulus famem et ſitim
uerbi dei ſub eo paciatur. viii. q. i. licet

Item excluſus a iure excipiēdi non eſt ex
cluſus a iura agēdi uel accuſādi ut de ap
conſtitutus. et de conceſ. preben. poſt e
lectionem. et ubicūq; retro redditur nul
lum quod geſtum eſt. e. ſi ex fal. inſtru
l. pl'e. et. l. ult. et nō. de re iudi. c. qđ ad
conſultationem in glo. ult. et de excep
c. exceptionem in glo. i. ſed in cā noſtro
inſtitutio uidetur nulla utpote facta de
indigno de elec. nichil cum ſimilibꝫ et qa
infamia ſua erat notoria per ſententiam
Vnde ſine diſpenſatione non potuit p̄
moueri ut de tēp. or. c. ult. ergo e'lectio
fuit nulla ut nō. Compo. de elec. cōſide
raumus. ergo hic non auditur excipiēs
poteſt tamē audiri accuſans ne p̄ ſubrep
tionem quis aſcendat ad prelaturam de
elec. cum dilectus. Nam poſito q̄ aliquis
ſit cōfirmatus et inſtitutus nichilominus
poteſt puniri de crimine antecedēte ſuā
inſtitutionem ut patet. ixxxi. di. q̄ ſine
et. c. ſe. xvi. q. ult. c. i. et uit. l. di. ex pēt
entibus et. xxiii. di. c. ult. et ueritate
mā feſtata cedit opinio ueritati. viii. di.
ueritate manifeſtata. Sola enim canōica
inſtitutio facit quem prelatū ita q̄ anti
quitas dic̄ uel res iudicata quo ad ueri
tatem nichil opatur d re. iuris. c. i. h. vi.
Dicendū eſt q̄ iſte laicus accuſans repel
li non debet ideo quia laicus per hec iura
pro hac parte inducta. Non ob. c. de ce
tero cum ſuis ſimilibus quia loquūtur cū
agitur d crimine ciuiliter. nec ob. e. ti. c.
ii. cum ſimilibus ſecus quando agitur de
remotione beneficii tantū ut dictum eſt
ſupra quia tunc admittitur. Vel p̄ tamē
licet non repellatur ideo quia laicus repel
litur tamen ideo quia tempore edicti p̄
poſiti tacuit ſciens. Q. d autē fuerit ſci
ens preſumit̄. xii. q. ii. que et humanis de
poſ. prela. c. i. cum ſimilibus. Preſumit̄
enim ſuſpectus ex eo q̄ ſe nō oppoſuit
cum potuit qui ma. ac. po. cum in tua. ni
ſi in caſibus ibi poſitis. ad quod facit qđ
nō. de clād. deſpon. c. ult. in. v. glo. ibi
et hec exceptio in fi. ſecus ſi non habuiſ
ſet facultatem ſe opponendi quia tūc au
ditur accuſans uel denūcians ut de elec.
c. indēpnitatibus. §. cetera. li. vi. Sed con
tra hanc ſolutionem opponitur de. c. ac

ceſſ. preben. poſt electionem. So. in. c. ac
cedens non habuit ille facultatem excipi
endi q̄ planū eſt q̄ ius fuerat aſſecutus
per collationem pape. ut de nō exceptiōi
ſed accuſationi uel denūciationibus erat
locus. Ad. c. poſt electionem reſponden
dum eſt ut ibi nō. in glo. ult. Item nō ob
ſtat de iureiurā. debitores. ubi agit qui
non excipit quia illud ob reuerentiam iu
ramenti ſtatutū eſt. De hoc autē pūcto
ſ. an auditur agens qui potuit excipere
et non excepit latius nō. Inno. de dolo et
contu. cū olim. de cā poſ. et ꝓpri. c. pl't.
et per Compo. in. v. et. vi. colūp. de elec.
q̄d ſicut. ubi tenet Compo. in. xo. ſi uō
agēs iurauit q̄ ille qui habuit copiam ex
cipiendi et nō excepit nichilominus tamē
adepta poſſeſſione auditur accuſans qđ
eſt cōtra illud. c. cum in tua. qui ma. ac.
poſ. Item repellitur ideo quia accuſat de
crimine precedenti electionē de pur. ca.
c. ult. et per alia iura pro hac parte induc
ta. Non ob. iura in contrariū allegata qa
poſſunt intelligi de crimibus occultis
tempore electionis et per conſequēs nō
debet imputari alicui ſi tunc nō oppoſuit
ſe petenti confirmationem ſecus ſi erat
famoſum uel manifeſtū. Nam in confir
matione cauſa cognita facta mores eius
approbati ſunt et quaſi ſecum diſpenſa
tum preſumit̄. Et hoc tangit Hoſti. de
teſti. c. preterea. Sed cōtra hanc ſoluti
onem opponitur quia ſedm eam ſequit̄
q̄ melioris conditionis ſit ille cuius delic
tum ſit manifeſtum q̄ ſi ſit occultū. qđ
eſt abſurdū. ut patet de temp. or. c. ult.
et de cōſa. cle. et multe. ueſtra cum ſimi
libus. Reſpōdeo q̄ licet iſte. uel ſciēter
ꝓmouens indignū cōtra eū nō admittit̄
cum alius qui nō ſit ſuſpectus et ſuperior
uel ſucceſſor confirmatoris admittetur
ar. de cle. cōiug. diuerſis fallacia in fi. Et
ad hoc facit quod nō. de eta. et qualitate
cepimus cum ſimilibꝫ in glo. pl'e. Sed ite
rum contra hanc ſolutionem opponitur
Nam ſi crimen erat occultum tempore
electionis preſumū̄ ſedm ac
ta legitima ut nō. ii. q. vii. ſi pt. ergo uide
tur q̄ electio et ꝓmotio fuerunt canoni

ce ut de temp. or. c. ult. cum electio non
ſit nulla ſed anullanda q̄ de criminoſo fit
ut nō. Inno. et Compo. de elec. cōſidera
mus. Sed pōto q̄ iſta ſolutio ſit uera cui
tamē contradicit Hoſti. et de hoc plene
recitatur per Archi. di. viii. q. i. in ſcrip
turis. Intelligitur tamē de occulto tali q̄
poſt penitentiam nulla nota uel irregula
ritas remaneat ut ipſe Compo. notat in
c. cōſidraumus. quod non uidet̄ eſſe in
caſu noſtro cum penarū et infamia non
purgentur per pentētiam. ii. q. iii. §. hīc
colligitur. et d teſti. teſtimoniū. ſed cer
te piurus uidetur abilis poſt penitentiā
ad ꝓmotionem d temp. or. c. ult. licet nō
quo ad teſtimoniū. Item glo. Io. poſita
ii. q. vii. ipſi non uidetur uera cum con
feſſio et penitentia debent ꝓbari. ut nō
de teſti. c. nuper et. c. teſtimoniū. in fi. in
ii. q. preſuppoſito q̄ piurus et infames ñ
ſunt abiles ad ꝓmotionem ut pat et d iu
reiuran. querela. et de excel. prela. inter
clericos. de re. iuris infamibus li. vi. Et
etiā preſuppoſito q̄ in cā noſtro iſte d
quo queritur ſit infamis ut ff. de his q̄
nō infa. l. i. et nō iii. q. vii. §. porro. Ar
guitur primo q̄ talia acta faciant plenā
fidem in hoc iudicio ut ꝓbatur de teſti.
teſtimoniū. ff. e. ti. l. iii. §. item. l. iulia. l.
quero. Nam talis ſententia facit fidē in
alio iudicio ad ꝓbationem infamie. Et hoc
etiā inquit Innoc. de accu. qualiter. ii. ad
fi. magne glo. et crimina undecūq; clara
erunt punienda ſunt. xxiii. q. iii. ecce. ad
idem de fo. compe. poſtulaſti. xxiii. q. ii.
quiſquis et. c. ſe. ff. de iureiurā. l. ſi duo
Et quod nō. per Inno. de elec. per inqui
ſitionem et. c. ſuper eo et de ꝓba. poſt
ceſſionem et de ſen. ex. decernimus. Ad
idem quod nō. ii. q. vi. aliter. et d excep.
exceptionem ex quibus colligitur q̄ infa
mia contracta et excōicatio incurſa in u
no iudicio faciūt fidem in alio etiā inter
alios. Ad idem facit quod nō. Inno. et ho
ſti. d excep. ꝓtera et de excōis de accu.
ſuper bis ad fi. ad idem facit de ma. et o
be. cum in eccleſiis et de uer. ſig. c. ii. li.
vi. et omnia alia iura p̄que ꝓbari poteſt
q̄ per inſtrumentū. ꝓbatur crimen de q̄
materia nō per Archi. ii. q. vii. plenius

q·Io·an·an crimen ꝓbetur per instrumẽ
tum que qͦ situata est de re·turis semel
malus li·vi· in mercur· Contra res inter
alias acta ẽ d·re·iudi·c·penult·ē·e·ti·
in rubro ⁊ nigro Et queadmodũ dicimus
de sententia ꝙ non facit fidem in alio iu
dicio Idem de actitatis ante sententiam
de fide instru· inter dilcos· §· porro· Ad
idem bene facit quod nō· Ber·de iudi·ac
si clericī·et Ostien·ibi et·ii·q·i·multi·
ubi nō· ꝙ ex sententia lata cōtra clericũ
super crimine curiter intētato in causa
recōuentionis puta de furto ex qua sen
tentia videtur infamis ut·ff·de furtis·l·
nō potest· Non pōt ep̄us repellere talẽ
clericum Rō quia ad hoc non fuit actũ
de or·cog·c·ii·ad fi· de symo· licet bely
Ad idem quod nō· de elec·sup eo· et de
testi·testimoniũ· ubi repulsio i alio iudi
cio facta non ꝓiudicat nisi agrauatio ꝓ
betur in alio nouo iudicio Ad idem de te
sti·tientes et·c·causam et·c·cum in tua
Ex quibus ꝓbatur ꝙ etiã inter easdem
personas acta in uno iudicio habita non
faciũt fidem in alio Sed in casu nostro p
sone sunt diuerse et etiã modus agendi
uariatur· ad idem de excep·c·i·in fine

Preterea cum cōuentus actione depo
siti habet se defendere super depósito
et non super furto super quo nō ageba
tur durum esset ꝙ ille de crimine furti
debeat puniri cum super eo nō fuerit fa
cta defensio quã etiã facere nō tenebat
Ad hoc optime facit quod nō· et legi
de testi·uentes· Xo· cum audito· cũ decla
ratõne q̄ pōit ibi Osti· facit etiã qđ nō·
Inno· et Com p̄· de elec·p inquisitionẽ·
ubi dicitur dare regulam ꝙ licet de cri
mine alicuius constet aliter q̄ per confes
sionem nō debet quis puniri si ad hoc nō
agebatur Cōtra ꝓbatiões enim siue sint
testiũ siue sint instrumẽtoꝝ multa pos
sent obici que si taceat ille contra quem
ꝓducuntur sibi nocere non debet nisi in
quantũ modus agẽdi pactatur Sed pos
ses dicere hic cōstat per suam negationẽ
de furto saltim ergo debet puniri ut in
c·ulti·d iureiurã·li·vi·So·i· Preterea
in criminibus ꝓbationes debẽt esse luce
clariores et necessario inferẽtes ·e·de ꝓ
ba·sciant·n·q·viri·sciant· ac in ꝓpositõ
licet iste fuerit condẽpnatus ad restituti
onem depositi potuit tamen nõ credere
uel non recordari de illa re que apud eum
deposita dicebatur quia forte huius non
habebat memoriam Sed facit quod nō·
de testi·cũ causam·i·et·ii·licet in ꝓprio
facto non sit ꝓbabilis ignorantia tamen
ex hac prescriptione cum non sit uto ẽta
non debet quis condẽpnari de presump
litteris·et sufficiat ꝙ potuerat non cre
dere uel non recordari ꝙ sepe accidit in
ꝓprio facto de sen·ex·cum illeꝝ i prin·
Preterea si diceremus contra sequere ẽ
absurdum Nam cum in qualibꝫ causa iu
retur de ueritate et de calũpnia tunc di
ceremus ꝙ actus posset de furto pũiri
uel ex officio iudicis durãte instancia ut
e·de testi·nullum· aut de nouo iudicio in
stituto quod est absurdum cum ad hoc
non ageretur Solutio videtur dicẽdi ꝙ
ꝙ per illam sententiã in hoc iudicio ꝓdu
ctam ꝓbetur iuris infamia p iura ꝙ hac
parte inducta Non ob·quod dicitur
ꝙ res inter alios acta nẽ·nam spāle est in
sententia que infamiã parit Nam eũ dic
ta infamia et quecunq; alia exsententia
ꝓuentens non posset probari nisi per sen
tẽtiam·oportet dicere necessario ꝙ aut
illa sententia ex qua ꝓuent illa infamia
faciat fidem in hoc nouo iudicio aut ꝙ
iura de tali infamia loquẽtia ut·ff·de iu
di·l·infamie·et de his qui nō·infa·l·i·et
l·furti sint imposita uerbis quod nō est
sentiendũ de elec·cōmissa li·vi·et ꝓ hac
solutione facit qđ nō·Inno·de accu·qua
liter·ii·ad fi·glo·magne Non ob·qđ
nō·de iudi·ac si clericī in glo·ii·quia licet
ille clericus ex tali infamia ul' condẽpnati
one non debet in illo iudicio puniri cũ ad
hoc non fuerat actum non negat ẽ tamen
ꝙn nouo iudicio instituto puniri possit ⁊
Et est simile qđ d calũpnia punienda nō
ñ·q·in·§·notandũ in prin ·e·de calũp·l·
i· Non ob·quod nō·in·c·testimoniũ et
c·super eo·quia licet sola repulsio nō su
fficiat sine agrauatõne tamẽ sufficit dif
finitiua sentẽtia ·Vel dicas ꝙ potius cõ
cordat Nam sicut repulsio cum agraua
tione sufficit ita sententia cum infamia

inde ꝓtenenti sufficit·et utrũq; ꝓba ẽ
in·c·testimoniũ Non ob·c·uenies·n·
quia sicut al' dictum est spāle est in sen
tẽtia que parit infamiam inter quos cũq;
lata Nec est nouũ tolle simile in eo qđ le
gitur et nō ff·de iureiuran·eum qui·§·
ꝙ in popularibus de accu·de his de elec·
cum dilectus·ii·Non ob·tura que inuũt
crimen non posse per instrumentũ ꝓbari
quia posito ꝙ ita sit regulariter tamen
in casu nostro dicendũ est ꝙ nō agimus
bte de crimine sed de infamia que per in
strumentũ sententie ꝓbari potest et nō
aliter sicut ꝓbatur crimen illius qui insti
tuit tutorem ꝑsbiteꝝ uel quiheretico
heredes instituit Item in eo qui iurauit
cōtraria Et in eo qui alienando rem eccle
sie subscripsit uel alienauit Ista omnia ꝓ
bantur per instrumentũ Sed licet ex tali
sententia ꝓbetur de infamia non tamen
per talia acta ꝓbatur piurũ per iura pro
hac pte inducta Non ob·de iureiurã·
e·ulti·li·vi·Nam ibi de piurio constat p
confessionem inexcusabilem ponentis cõ
traria uel contraria respondẽtis Sed hic
non constat per cõfessionem ymo dicit ẽ
hic constare per instrumentũ a parte ad
uersa ꝓductum Item in casu nostro po
tuit esse oblitus facti ut dictum est·ꝯ·
sed cum constat per confessionem ibi illa
confessio bene preiudicat in alio iudicio
per·l·generaliter·e·de non nu·pe·et de
ꝓba·per tuas·et nō per Inno·et Cōpos
in·c·per inquisitionem Hoc est quod ñ
statur sedo dicto testis ut nō·in·c·cum
in tua et·c·uentens de testi· Sed contra
hoc quod dicit ẽ de confessione obstat de
excep·e·i·in fi· So·ibi non negatur ꝙn
extraordinaria pena pũiatur ut ibi dicit
Inno· Item ibi non agebatur cōtra testẽ
sed exceptebatur contra eum qui excep
to solum tendit ad repulsionem non ad
punitionem Non ob·quod nō·per In
no·et Hosti·de accusationibus sup his
ad fi·Nam licet ꝓbetur pecunia non so
luta exquo ñ apparet soluta in termino
ad hoc ut cōpellatur soluere creditori nō
tamen talis ꝓbatio sufficit ut ꝓpter eri
mẽ piurii puniatur uel a ꝓmotione repel
latur et quia dictum est·ꝯ·ꝙ ille qui res

pondit per uerbũ nō credere non incidit
in piurium secus si responderet per uerba
assertiua Ideo uidetur obstare quod nō
de iureiuran·ex litteris in glo·ult·Sed lo
fateor ꝙ ille eque sibi ꝓiudicat ꝙ respon
dit per uerbum scio uel credo sed in casu
nostro non respondit per uerbũ scio uel
credo sed non credo Vnde licet sibi pre
iudicet confitendo non tamen ꝓiudicat
sibi negando credulitatem quia non cre
deret ex oblitione facti id quod ueꝝ est
set Sed ille qui respondendo ad libellum
dicit credo qđ petitur uel quod ponitur
confitẽ·quid enim querimus plus si cre
ditur ueꝝ esse quod petitur·Fred·

Sequitur additio precedentis qõnis
Cum i tua·unde quod ibi scripsit Io·
an·solutio hec per me posita non videtur
oĩno uera ut nō·de regul' iuris mora·in
ii·qõne·li·vi·in mercurialibus·

Consultatio facta per quendam legi
sam domino Frederico perusi·

xxiiii·

Ogitetis si exceptio suspi
tionis ꝓposita ante ꝓsen
tationem lr̃aꝝ ꝓcedat quia
sub conditione ꝓposita est
et anteq̄ sit iudex quia nō acceptauit ut
detur ꝙ posset proponi sub conditione
Sed an anteq̄ acceptaret et sibi littere
presententur dubito·

Responsio domini Frederici
A'tas dubitauit et tunc recepit ꝙ suffi
ciat quod feci'tis Nam decre·iudex de
offi·dele·li·vi· dicit ꝙ iudex potest re
cusari Est ergo videndũ an sit iudex an
te representationẽ lr̃aꝝ ex uerbis Inno·
et Ostien·positis de resti·spo·ex cõque
stione in glo·magna et de app·c·super eo
Areb·de ꝓcur·c·iii·li·vi·innuit ꝙ ante
presentationẽ non habet iurisdictionem

Ego non credo ꝙ dictum eoꝝ sic in
de sit intelligẽdũ Et credo ꝙ debeat ex
pon·i·non habeat exercitiũ iurisdictio
nis Nam a die date est iudex licet non
posset exercere iurisdictionẽ Nam ante
ꝑsentationem appellatur iudex ut in·c·
super eo·et nō·per Ostien·de rescrip·

eam te· in fi· Nec est arguendū de mandato ꝓcuratoris ad munus iudicādi Nā munus iudicādi est necessariū ut in· l· munerꝫ· §· iudicādi necessitas· sed officiū ꝓ curatoris uoluntariū Datio enim iudicis facta in curia facit illum iudicem licet nō posset exercere Vnde sedm Ber· nulla facta ꝓsentatione potest iudex ꝓcedere facta fide de cōmissiōe lr̄aꝝ Licet alii contra in hoc ut nō· de priule· c· cū olim in fine uł't· g'o· Hinc est ꝙ quando uolumus scire an iurisdictio alterius posset impugnari recurramus ad tempus date ut nō· de prebē· dilectus· ii· Et est bodie textus de rescrip· c· i· li· vi· Nec est hoc nouū ꝙ quis sit iudex et ꝓdere nō possit ut nō· d rescrip· pastoral'· ii· respōso ad fi· Si teneremus cōtrariū sequeret ab surditas ꝙ actor posset ꝓuentre diligentiam rei uolentia recusare iudicē qa clam re ꝓsentauit rescriptū Talibus enim supplicationibus et preuētōnibus obtinendū est d app· oblate· Fauendū quidē est reo in hac parte ne suspectus iudex cuius suspicio potest ꝓbari cōmittat alteri suspecto sibi cuius suspicio non poterit bene ꝓbari et fauorabili alteri parti· Fre·

Respōsio domini Frederici de Senis ad qd iam dubiū perusit Anno domini Millesimo· ccc· xli·

xxv

Asus talis est Quidā fuit ꝓmotus in ꝓpositum collegiate ecclesie canonicoꝝ regulariū Iam sunt anni· x· et interim supuenit constitutio domini Bone dicti que est· xviii· et incipit Presentiū auctoritate statuimus· ubi tractat de ꝓmotione prelatoꝝ in religione canonicoꝝ regulariū et de penis eoꝝ qui se in faciūt ꝓmoueri· Iste ꝓpositus nec ante illam constitutionem nec postea fuit ad sacerdociū ꝓmotus Queritur nunquid debuerat ꝓmoueri Et an penam priuationis incurrerit ex eo qa non fuit ꝓmotus

Ad primū respondeē ꝙ debuerit promoueri de eta· et quali· c· i· Sed non ꝓpter hoc penam priuationis incurret etiā si ꝓpositura haberet prochiam et curam animaꝝ ut de elec· statutū li· vi· Modo queritur an per nouam constitutionem domini Clemētis de sta· mo· c· ii· §· ceterum· Iste ꝓpositus non ꝓmotus incurrerit penam priuationis Et uidetur ꝙ sic qua prior habēs cōuentualem ecclesiam debꝫ ꝓmoueri al' penam incurrat ut ibi Sed ꝓpositus et prior qui ꝓsunt cōuentibus regularibus idem sunt licet nomia sint diuersa Vnde idem ius esse debet ga de diuersitate nominū et uocabuloꝝ non est curandū exquo idem important de uer· sig· nichil· et· lxxx· di· §· i· et· c· ii· Respondeo illa constitutio domini Clementis loquitur de mōachis et non canonicis regularibus. Item sub nōie prioꝝ non continentē ꝓpositi decani et alii ꝓsidentes ecclesiis conuentualibus Et ideo Benedictus· xii· illam constitutionē Clemētis que penam imponit prioribus qui se non faciūt ꝓmoueri ad sacerdociū extendit ed ꝓpositos decanos et alios ꝓsidentes nō aūt declarauit et tamen erat eadem rō in omnibus presidētibus ut patet in sua cōstitutione de sta· mōachoꝝ nigroꝝ que est· xxix· et incipit Insuper cū caueatur Ad quod facit qd nō· de regula· c· iii· li· vi· Restat nūc uideri an per constitutionem domini Benedicti q̄ tractat de canonicis regularibus superius nōiati penam incurrerunt Et uidetur ꝙ sic qua ibi dicitur ꝙ habētes dignitates personatus officia et administratiōes in monasterus et aliis locis cōuentualibus et usdem religionis debeant ꝓmoueri infra annū al' incurrunt priuationem ipso facto et habet locum pena etiā in illis qui ante constitutionem erant ꝓmoti ut ibi in fine ponit Sed contra uidetur Nam ibi dicitur qui prioratus aē· et nōte prioris non cōtinentē decani et prepositi ut dictum est· s· Item qua dominus Benedictus quādo uoluit prepositos priuare non fuit contentus nōiare priores sed nominauit et specificauit prepositus ut patet in constitutione· xix· que incipit Dignū fore· §· in cathedralibꝫ· Et idem fecit in ti· de mōchis· et in constitutiōe· xxix Insupr· s· allegata Item ꝙ sequitur in dicta constō dignitates et ꝓsonatus aē intelligitur de his qui habent dignitates et personatus in locis cōuentualibus non autē de presidētibus locoꝝ cōuentualiū et hoc notat ꝓpositio in de qua uide qd nō· Inno· et Io· an· de preben· c· i· in glo· de isto· et de eta· et qual'· c· ii· in glo· cathedralibus in clemen· Sed si hoc esset uerꝫ sequereē istud ꝙ ꝓpositus existēs in aliquo cōuentu sub abbate uel priore ꝙ teneatur ꝓmoueri sub pena iuris et tamen si prepositus esset principalis prelatus ecclesie cōuentualis non teneret Et ego respondeo et dico ꝙ mirari non debes Nam hactenus prepositus prochial' ecclesie ita ꝙ non sit dignitas debeat ꝓmoueri et si talis prepositus haberet dignitatem puta quia prepositura esset conuentualis nō tenetur ꝓmoueri sub pena iuris ut in· c· statutum de elec· li· vi· In hoc stat qō cum olim prepositus cōuentualis ecclesie etiā curate nō teneret ꝓmoueri sub pena iuris nūquid sit recessū ab illo iure Et uidetur ꝙ nō qua hoc nō est expressum et si dicaē expressum est in alius ubi est maior rō Respōdeē ad hoc in prin· p id qd nō· d regula· cōstōem li· vi·

Super eodem

Dictū domini· P· de tuderto cui nō placuit dicta responsio·

Videtur saluo semper meliori cōsilio et maxime uestro ꝙ dictus ꝓpositus collegiate ecclesie canoicoꝝ regulariū debuerat se facere ꝓmoueri ad sacerdocium sub pena iure statutis Et moueor tali rōe Constat enim ꝙ iura uidentur ista tria pro eodem accipere· s· dignitatē personatum et officiū ut patet extra de cōsti· cum accessissēt· ubi de hoc recitari cōsueunt Et de prebē· cū in illis li· vi· et hoc idem uidetur sentire Archi· de consue· c· i· li· vi· Sed cum constitutio clemē· hoc statuat de habentibus dignitatem ergo et de alis que idem sunt realiter cū dignitate ipsa et sub ipsa fictione iuris comprebēdunē idem statuisse uidetur Nec obstare uidetur ꝙ idem loquatur d monachis quia idem intelligendū in canōicis regularibus cum idem ius regulariter sit ī utroq; ut patet de sta· re· qd dei· lxxxi· di· dictum· cū similibꝫ Nec ob qd dicit ꝙ constitutio que loquit̄ de aliquo ordine mendicantū non porrigitur ad alium ordinem in quo sit eadem rō ut nō· in dicto· c· constitutionem de regula· li· vi· ga illud intelligo quando expresse de aliquo ordine loquitur cuius appellōne alii ordines non uenūt Sed secus crederem ubi generaliter de monachis loqueretur qua tunc omnes uenūt et etiā canonici regulares quia ꝓꝛ monachoꝝ appellatione dicti canonici continentē ut in iuribus ē allegatis Igit̄ quodcūq; istoꝝ· s· siue dignitatē siue personatū uel officiū dictus prepositus dicatur habere sufficit q̄ntū ad hoc ut se debuerat facere ꝓmoueri ar· illius decre· clemē· Et dato ꝙ ista sint diuersa· s· dignitas ꝓsonatus uel officiū ad hoc idem crederem ar· illaꝝ extrauagantiū Benedicti que uident hoc dicere nam negari non potest qn iste ꝓpositus dignitatem personatū uel officiū habeat ut satis patet per nō· in dicta decre· cū accessissent· quoꝝ quodlibet habere sufficere uidetur· Non ob· quod dicit ur ꝙ illa intelligantur de habentibus dignitates uel personatus in cōuentualibus ecclesiis non autē de presidēte alicui cōuentui regulari Sicut est in casu nostro quia arguendo a significatiōe uerbi satis iste q̄ ꝓest cōuentui dicitur habere dignitatē quia dignitas non est aliud nisi ꝓeminentia in ecclesia ymo fortius talis dicit̄ habere q̄ ꝓest cōuentui q̄si in deō cōuētu haberet dignitatē ut colligit̄ et nō· in dicta decre· d prebē· c· i· Hec aūt sint dicta breuiter ad emēdationē et correctionē

Fredericus

Impugnatio facta ad istā respōsionē per dominū Fredericū d Senis· ibi Hoc statuit de habentibus dignitatē

Non loquitur Clemēs generaliter d habentibus dignitatem sed de habētibus prioratus cōuentuales sub quo nō comprehenditur prepositura quātus sit eadē rō quia in his que exorbitant a iure cōi non ꝓceditur talis argumentatio Vnde Bon· facius non declarauit sed extendit in· c· iii· de regula· li· vi· Et Benedictus· xii· extendit Clementis constōem loquentem de habentibus prioratus cōuentuales ad

ꝓposituras et decanatus cōuentuales ut de sta·mo·c·xxix·quod incipit Insuper cum caueatur Et si dices igitur per istā extensionem comprehendit̄ prepositus igitur sopita est qō Respondeo ista constitutio solum habet locum in monachis nigris Vnde ibi dicit ordinis seu religionis hmōi ubi quod dei timorem quia iura loquentia generaliter d̄ monachis ut religiosis habent locum in canonicis regularibus Sed iura spāliter ꝑdita etrea monachos nigros non habent locum in canōicis regularibus Et ideo dominus Benedcūs per se fecit constitutionem de mōachis nigris et per se de canonicis regularibus In fine ibi forttus·supra dixi q argumēt̄ a simili uel ab idemptitate rōnis nō habent locum in his que exorbitant a iure cōi Vnde in talibus princeps nō declarat sed extendit ut nō·de re·iuris·c·ut·li·vi·et in constitutōne Benedicti insup cū caueat̄ ·s·allegata Circūscripta igit̄ mente constituentis que michi nō patet et p consequēs debeo stare uerbis ut·ff·de exer·l·i·§·si is in fi·Credo qd primo dixi et sic consulo·utilia tamē esset principis declaratio

Dominus Io·an·consultus respondit ut sequitur·

Cristi sue matris et beati Iheronimi suffragiis et nōibus inuocatis per rōnes inductas satis uidetur iuri consonū prescriptum consiliū domini Fred·citeūsert pta intentione statuentis ut in alta cedula ipse scripsit monet·ut quia cōstitutio domini nostri de canonicis regularibus q incipit presentiū·Xo·qui prioratus dignitates 2ō·per p̄ dictum dictionē dignitates non comprehēdit principales presidētes nec sunt sub nōie prioratus qd patet ex eo quod ibi sequitur uel saltem ad ordinē uel dignitates officia 2ē· Hic duo nō·q non repetit prioratus qui necessario requirunt sacerdociū Sed si dicat̄ q prima dictio dignitates nō comprehēdit principales presidētias sequitur intentum pro cōsilio domini Fred· Si uero dicatur q comprehēdat sequitur idem cū per uerba prescripta ibi uel saltim 2ō·pateat q talis dignitas nō sub nōie prioratus non requirit necessario sacerdocium Reliqua in cōsilio allegata sufficiūt Ad id tamen quod allegat̄ de decr·constitutus de regul'·addi potest decre·statut̄ ii·de hereticis li·vi·in fi·i·glo·cū similibꝫ et·e·li·de pents·c·romana·ii·resp̄so in fi·ul't glo· Ego Io·an·ꝑpria manū scripsi meū faciens sigillum appont·

Dubia q̄ō domini Fred·de Senis ·xxvi·

Asus talis est Quidam est ingressus et pfessus ordinē fratrꝫ minorꝫ et post ꝑfessionem ab intestato sibi delata ē hereditas materna cuius hereditatis prefatus professus uel ipse ordo minorꝫ capax nō est Deinde hereditate iacente et non apprehēsa per ꝓximiorem in gradu Ille ꝑfessus ad ordinem sancti Benedicti uel altū cui licet ꝑpriū habere in cōi iuris solēpnitate adhibita trāsiunt Modo queri t̄ an monasteriū sedi ordinis ex persona istius olim fratris nūc mēbri possit petere illam hereditatem uacantē Certū est q dum erat in ordine minorꝫ non poterat ipse uel ordo capere cū sint in capaces nō ex uicio sed ex pfessiōe regule ut in decre·domini Cle·extra·§·cupientes in·xi·colūp·et per consequēs hereditas deferebatur ad uenientes ab intestato sedm ueriorem opinionē·de hoc nō·per Inno·et Hosti·de ꝓba·in p̄senti⁹ Sed reintegra·i·prefata hereditate per aliū non adita factus est iste et eius mōasteriū capax et sic uidetur admittendus quia sufficit q tempore aditiōis sit capax tempus aditiōis est ꝑpetuū ut nō·c·d iu·deli·l·cū ātigoribus Ad hoc ff·de acqui·here·l·seruus eius qui capē· ibi considerat̄ tempus aditionis Item exclusus uno capite admittitur alio capite maxime reintegra· ad hoc·ff·de succedic·l·i·§·sed uidēdū est Optime facit quod legitur et nō·de ꝑcur·licet li·vi·2 de prebē·si tibi absenti·e·li· Ex quibus colligitur q re integra qui a principio uenit admittitur Optime etiā facit qđ nō de rescrip·quāuis li·vi·in fi· Et quia res redit ad eū casum a quo efficax potuit habere principiū· ad hoc de cōuer·cōiug· placuit cū similibus facit etiā ad hoc qđ nō·de resuscitato·xxxii·q·ii·ieite· Et quod nō·in Spe·de sta·mo·xo·xiii·ubi tractatur de eo qui egredit̄ religionem auctoītate pape an recupet patriam potestatem Quōcūq ergo iste de non capace sit factus capax siue iuris beneficio siue per restitutionem principis siue q sit sublatum impedimentū primū ex quo res integra admittēdus ē sius sedm monasteriū pro eo maxime in fauorem religionis Nam ob eius faurem multa spetialia cōtra ius cōe statuta sunt Ad hoc xix·q·ult·in fi·Sed quō est res integra cum ius adeundi sit quesitū ꝓximioribꝫ dato ergo q ille deuenit ad statum quo adire posset non tamen tenetur adire in preiudicium illoꝝ quibus competit ius adeundi ut in·e·quāuis de rescrip·li·vi·Itē iste ꝑfitendo renūciauit ꝑprio et omni iuri non tamē illud ius sicut nec oia bona sunt dedicata ordini minorꝫ tanquā non capaci Istud habet locum quando ante ꝓfessionem delata est hereditas Et sic ꝓfitendo uidetur perdere ius adeundi et tamen in isto cāu duo ius temporibus·s· delationis et aditiōis est capax Item pone q aliquis paterfamil' habens bona im mobilia ingredit̄ ordinem minorꝫ ꝑfitēdo renūciat bonis et tamen illa non applicantur ordini minorꝫ cuius sunt uidetur q possunt deprehendi per cōsanguineos ut dictum est Pone ergo q iste trāseat ad aliud monasteriū quo iure sedm mōasteriū asptrabit ad bōa posito q nō sint apprehensa a dnis per cōsanguineos Ex persona istius sedo ꝑfitentis nō qua tē pore sedē ꝑfessionis iste non habet aliq bona Ex persona primi cōuentus non cū cōuentus fratrū minorꝫ illa non habet Eadem qō uidetur posse fieri si antequā bona professi ordinem minorꝫ apprehendant̄ per consanguineos ordo minorum redditur capax ad suscipiēdū hereditates et bona nunquid dictus ordo factus capax possit dicta bona petere in preiudiciū consanguineorꝫ Vnde ex ꝓmissis uidetur q iste qōnes non sunt eedem uel similes·s·si ante ꝓfessionē delata est hereditas cui renūciasse uidetur profitēdo an post ꝓfessionem obueniat Nam si postea obueniat licet nō posset capere ipse uel ordo non tamen renūciat Vnde ex quo transfertur ad ordinē capacē tanq̄ prior i gradu potest adire Sed certe ille §·sed uidendū equipat an quis excludat̄ tempe uel repudiatione ut ut roqp cāu ꝓferatur ceteris·

Respōsio domini Iacobi de pistorio Dico breuiter de iure pertinere hereditatem ipsam ad mōasteriū sedi ordinis et moueor quia medio tempore inter tē pus mortis et adite hereditatis heres deprehenditur non capax sicut in ꝓposito fuit ꝓpter ingressum prime religionis q non potest habere ꝑpriū tamen hoc non ꝓhibet quādo possit adire hereditatem cum tempore mortis et hereditatis adite capax sit ut·l·alienū·§·extraneus·cum materia sua Item per additionem hereditatis queri t̄ dominū rei hereditariæ ut·l·eum heres de acqui·posi·quia·l·i·debo·possi·Ac certū est de iure q si monachus relinquat unam religionem et transitum faciat ad aliam q bona postea que sita ad sedam religionem siue ad sedm monasteriū pertinēt ut in aūt·de mona·chis·§·si uō relinquēs et in aūt·de sanc·epīs·§·q si monachus igitur 2ō·cum tē pus additionis sequit̄ egressum prime religionis Et ad hoc bene facit·l·anastasius·§·si seruus 2·l·si seruus eius qui capē de acqui·her· Non obstat q eo effecto non capace per ingressum prime religionis factus uideat̄ esse locus legitimo ex successorio edicto et sic ius uideatur esse acquisitū legitimis q sine facto suo res euelli non possit ut·l·quod nostrum cum materia sua quia ex successorio edicto tunc demū ptinet hereditas ad sequētes in gradu quādo primi irreuocabiliter exclusi sunt a iure adeunde hereditatis al' uō secus ut patet in l·iii·§·sed si bonoꝝ·ff·ad tertu·et·l·ii·§·si quis aditus et·l·et si ex modica·§·si filius de bo·li·cum similibus Cum ergo ius adeunde hereditatis nō irreuocabiliter abdicatum sit a filio effecto non capace ut ex ꝓmissis patet ergo 2ē·

Dominus Grifolus de Monte policia
ano contra premissa.

In oppositum uidet̃ hereditatẽ iuris
de qua queritur uel ius adeunde hẽredi
tatis ꝓximiori ab intestato esse quesitũ
irreuocabiliter p̃fato filio oĩno excluso
Primo quia certum est ꝙ cum dictus fi
lius tempore mortis matris non fuit ca
pax quãuis ius adeundi sibi non cõpetat
licet tempore additionis capax fuerit ut
ff. de here. instit. l. si alienũ. §. i. et sic ad
sequentem ꝓximiorem est delatũ cui p̃
fatus filius non obstabat Nam non esse
filiũ et inabilem esse ad succedẽdũ parta
uidicamus ut. l. i. §. pl̃t. qd cuiusq; um
no. Preterea existentia filii qui nõ po
test succedere non inducit defectũ fidei
cõmissi si decesserit sine filius ut. ff. dele.
i. l. filiusfamil'. §. cum quis. et ibi nõ. plẽ
Casus uidetur expressus Habeo filiũ in
potestate et ex eo nepotẽ si filius depor
tetur succedit tamẽ nepos et eius filius
in deportatione existens nõ obsistit ut
ff. de bo. po. cõtra tabl'. l. i. §. quidã filiũ
Item si patronus deportetur et libertus
moriatur statim competit filio patroni
bonoꝝ possessio in bonis liberti Item
patre deportato si filius qui in patris po
testate fuerat durante deportatione fa
ciat testamentũ et moriat̃ demũ patre
restituto nõ uidetur testamentũ a filio
factum Primũ ꝓbatur. ff. de bo. li. si ne
cesse. §. si deportatus secũ. & de sent.
pas. l. ult. et ibi nõ. Nõ obstat. ff. de ac
qui. her. l. si seruus eius qui. Respondeo
ut nõ. ff. de regul' cath. l. eathomana. in
magna glo. que etiã glo. multũ uidet̃ ꝓ
hac sententia facere. Solutio huius q̃nis
satis uidet̃ posse colligi ex. l. intercidit
cum ibi nõ. ff. de condi. et demõ.

Altercatio domini Francisci de mõte
alteuo. et responsio eidem dubiũ

Questio premissa est magis dubia q̃
a principio putabam ꝓpter legem unam
repugnãtem legi nature scilꝫ. l. si seruus
eius qui. 2ẽ. ff. de acqui. here. que uidet̃
destruere omnes regulas de hac materia
tractãtes Et p̃supposito ꝙ fratres mi
noꝝ religio nec quantũ ad se nec respũ
ecclesie Romane sit capax Videtur pri
ma facie dicendũ ꝙ secũdo ordini nichil ac
quiratur Nam quotiẽs in aliquo actu in
matio rei uel p̃sone requirit̃ certo tem
pore limitato si eo tempore deficit dici
mus actum non ualere etiã si ex post fac
to ueniat habilitas rei Hoc ꝓbatur iure
Nam si stipulor rem meã pure uel sacra
menta uel liberꝫ hominẽ licet post de si
nat esse mea uel res efficiatur ꝓpriana uel'
liber efficiatur seruus non euanescit stipu'
ut. l. inter stipulãtem. §. sacramẽta
et. ff. de xõ. ob. faciat. l. si meam rem. et
l. nemo existimo. e. ti. Et idẽ est in lega
to ut. l. cetera. 2. l. senatus. ff. dele. i. ubi
si est inabilitas rei tempore testamenti
licet exposit facto supueniente abilitas nõ
ipm reconualescit. Idem est i institutiõe
hered ut. l. pl̃t. de rei uen. et nõ. in. l. iii.
ff. de regul' cath. ad idem ut quis usu ca
piat ꝓ emptore duobus temporibus bo
nam fidem habere debet et tempore tra
ditionis et cõtractus et si altera extre
mitate temporis dẽficiat bona fides dici
mus non ꝓcedere talem prescriptionem
hoc est in. l. ii. ff. de usucap. pro emp. sic
est in actu cõficiẽdo si plura requirũtur
ad essentiam suam altero deficiente de
ficit ille actus ut. l. cum homo. §. prete
de trũsac. et. l. i. de iure fisc. et aste. e. li.
xi. Item argumentũ de tempe ad rẽ
est ualidus 2ẽ. ut. l. unũ. ff. si cer. pe. cũ
similibus. Sed in ꝓposito capacitas ꝓsõe
istis tribus temporibꝫ requiritur ut pos
sit acquirere et. l. si alienũ. ff. de hered.
instit. et. §. in extraneis Instit. de hered.
qua. et diff. ergo si altero tempore non
est capax uidetur in persona eius acquisi
tio ut dictum est. Iste aũt effectualiter
uidetur dampnato in metallũ equiparari
quia nec capere altero tempe istoꝝ põt
nec accipere ut. l. iii. de bo. preserip. l. in
metallum. ff. de iure fisc. Q.d in omnibꝫ
istis extremitatibus requirat̃ habilitas
ꝓbatur quia omnia ista tria tempora po
nũtur copulative ad capacitatem ut dic
to. §. in extraneis de hered. qua. et diff.
Igitur i omnibus istis tribus temporibꝫ
capacitas hered debet concurrere ut. l. si
here de plures. ff. de cond. et demo. et. l.
si quis ita stipulatus. ff. de uer. ob. Sed
cum hic defecerit igitur 2ẽ. ar. ff. dele. i
l. pemp. et tunc succedũt ar. domini Ia
parta uidentur esse non esse et inabilem
esse ut. l. ii. §. antepl̃t. et pl̃t. de uacã
mu. et. l. i. §. pl̃t. qd cuiusq; um. no. Itẽ
facit quod allegat. l. filius. §. cum quis se
cundũ unam opinionem quam decre. alle
gat Item ꝓbatur etiam filiũ non esse ex
clusũ et inabilem ex pte bõis patris sunt
bõa ꝓbatur in. l. i. §. sed si patronus. ff.
de contra tabl'. et instit. de suc. li. §. si ue
ro et. l. sunt quidam. ff. de penis Sed si
esset exclusus p hominẽ uideret̃ uenire
sequẽs in gradu ut in dicto. §. sed si pa
tronus. et. l. i. §. pl̃t. de assig. libe. ergo
et quando per legem excluditur ut in cãu
nostro quando redditur oĩno inabilis ad
hoc accedit et bene. l. i. §. pl̃t. et ult. ff.
de bo. po. contra tabl'. et. l. si necẽ dni.
§. si deportatus de bo. li Preterea fa
cta ad idem nõ ne per legem istud ius he
reditariũ de successione ab intestato de
fertur illis qui demũ sũt abiles tempore
mortis ut in. l. si quis exheredato in pri.
l. et. §. sciendum 2. l. ticius de suis et le.
et unde cog. l. si quis ꝓximior S3 al' iste
non erat abilis tempore mortis ergo nõ
sibi delatum est. ergo nullo modo acqui
ritur hẽꝫ postea uenit ad statum ꝙ abi
lis esset ut patet aperte in dictis legibus
Preterea quãdo actus redditur muti
lis simpliciter nisi supueniat noua uolun
tas confirmans tacita uel expressa nõ ua
let ut nõ. in. l. i. §. fi. ff. dele. ii. et. l. i. in
fi. ff. de cõtrab'. cum similibus Et plẽ
per dy. in c. non firmatur de re iuris. li.
vi. ymo et si supueniat noua uolũtas nõ
ualet nisi ex tempore quo confirmat̃ ut
l. obseruandum. §. fi. nam nõ retrotrahi
tur ut ibidem Sed in casu nostro nõ po
tuit sibi deferri tempore mõtis quia ba
bebatur pro mortuo et pro nullo ut dcã
l. sunt quidam de penis et. l. iii. de bo. ꝑ
scrip. Non postea cõfirmationis tempe
quo erat abilis qa iste testator mortuus
erat Nam dicimus ꝙ uententes ab inte
stato habẽt ex defuncti tacita uolũtate
per. l. ut. l. conficiũt̃ de iure codi. sed cõ
sideratur talis tacita uoluntas tempore
mortis Et ideo soli agnati qui erant tẽ
pore mortis uenũt non alii qui postea na
scerentur Nec in isto habet locũ fictio
quia status eius non pendet sed certus ẽ
Secus est in eo cuius status penderet ut
all'. l. si necẽ domini. §. si deportatus. ga
rõs fictionis que retrotrahitur tempore
mortis delata licet multa alia possent alle
gari ista sufficiãt tamẽ bene facit et q̃si
uidetur casus. l. i. §. fi. ff. si quis ali. re. ꝑ
bi. et. l. i. ff. qui bo. po. non competit in
telligendo ueram glo. que est in. l. ii. figu
ali. re. probi. Satis credo ꝙ posset ista
q̃ terminari per. l. pl̃t. de re iuris. et be
ne facit̃ ad idẽ que nõ. in. l. iii. de regul'
cath. Venio ad solutionẽ cõtrariorꝫ
et primo ad primũ et. v. all'. Primo quia
res est integra Secũdo quia consideratur
tempus additionis quo erat abilis et all'.
l. si seruus eius qui Tercio arguitur de re
ad tempus Q.ẽ to arguitur quia res de
uenit ad casum a quo potuit incipere 2ẽ
Vltimo ab impedimento cessante Et
ad primũ uemo quia res cẽsetur integra
dupliciter quantũ ad ꝓpositum quia aut
est integra quantũ ad ius delationis uel
acquisitionis et tũc reintegra si efficeret̃
abilis non est dubiũ ꝙ admitteret̃ et ita
intelligitur. l. si alienũ in fi. 2. l. sticũ dicis
§. solemus cũ similibꝫ Alio modo sumit̃
res integra quantũ ad ius aditiõis ut su
mit̃ in. l. fi. ẽ. de rebere. Et isto modo
si fiat abilis reintegra nõ prodest sibi ga
ius nec sibi delatũ est tẽpore mortis nec
deferri potest Et ideo qa non habet ius
agendi uel adeundi ut. s. ꝓbatum est nõ
ꝓdest Ad secm ꝙ cõsiderat̃ tempus
additionis tantũ hoc est oĩo falsum et cõ
tra iura ut preall'. l. si alienũ et nõ. in. l.
si cognatus. ff. de re. du. tamen quantũ
ad hoc distinguendũ est quia aut quero
quantũ ad abilitatem heredis uel ad capa
citatem Et tria tempora considerantur
siue acquirantur per imediatam p̃sonam
siue mediatam ut in seruo et filiofamil'
Nam considerat̃ respectu temporis ul'
domini ut. l. non minus de here. instit. et
l. si michi et tibi. §. regula. ff. dele. i. aut
quero quantũ ad delationem iuris q̃ fit
ab intestato uel nõ iuris testati cui defe
ratur et consideratur tempus mortis et

ita loquit̃ all'. l. si quis exheredato et. l. i. §. sciendum. de ius et le. et. l. i. §. pl'. de contrab'. et. l. si necesse. §. pl'. de bo. li. Aut quero quantū ad reale ius acquisitionis et consideratur tempus adite hereditatis Ita loquit̃ l. antistius. §. fi. de acqui. here. cum similibus Non obstat terciū argumētū quia exclusus uno capite nō. quia ideo admittitur quia ius ex sequenti capite est delatum quod nō est in ꝓposito ut ꝓbatū est Ad quartū argumentū qa res deuēit ad casū nō. quia dicendū ꝙ non confirmatur ex primo iure inabilis nisi supueniat cōfirmatio turis inabilis ut nō. in. l. que ab initio. qa l. pl'. de re. iuris et nō. in. c. nō firmat̃ de re. iuris li. vi. p dy. sed habilitat ipsā rem ad suscipiendū ipm ius Nō obstat argumentū de causa cessante quia soluit̃ ut in argumento ꝓximo Sedo allegata continent ueritatem sed non faciunt ad materiam quia loquūtur de tempore medio quod fuit inter tempora mortis et aditionis hereditatis et nō nocet ut all'. c. Sed qō nostra ꝓsupponit ꝙ tempore mortis erat inabilis Et ideo nōes in eadē allegate non faciūt ad rubū Alia allegata non faciūt quia loquūtur ut. §. ꝓxi. alle. Et tamen quia omnia allegata fundāt se super. l. seruus de acquir. here. Et dominus meus non explicauit illud contrariū et male uidet̃ illud intellexisse intell gendo ꝓut in glo. in. l. in de regul' cath. et in contrario nō. et in. §. in extraneis Insti. de here. qua. et diff. quia dicit ibi de benignitate Sed quare non esset hic benignitas in casu nostro ymo mlto magis et quia filius et quia loco religioso acquiretur cui fauetur Item dicimus ꝙ si aliquid contra rationē iuris introducit̃ ubi est in casū simili oio idemptitas debz censeri Idem in casu oio simili ut nō. in. l. q. ꝓpter necessitatem. ff. de re. iuris. ergo eodm solō et glo. domini mei oio in casu simili esset dicendū idem qd in casu l. si seruus. quod est cōtra ea que scribit Et tdo intelligenda est. l. si seruus. qū fuit institutus seruus cōtemplōe tantū seruit et erat illius qui poterat capere sed nō accipere de quibus habetur in. l. aliud ff. de uer. sig. et sic in ꝓsona eius potuit cōsistere ius hereditate adeundi Et ideo dicit contemplōe serui Et non obstat ꝙ fisco acquiri deberet ut. l. si deportato seruo. ff. dele. iii. Et ita intelligit eam Iade are. cuius opio est ipsa ueritas Et dy. uidetur innuere in exemplo eiusdem. l.

Sequitur additio precedētis qōnis

Capax tempore mortis non quia tūc erat frater additio

Quęstio similis ē. ꝓxi. et quasi eadē xxvii.

Icio existente in secūlo delata est hereditas materna ab intestato Iste ticius hereditate non adita neq repudiata ingressus est ordinem fratrū minoꝝ qui ordo nō est capax istaꝝ hereditatū sic ꝙ tal' hereditas defertur ab intestato Sed anteq̄ uenientes ab intestato illā hereditatē apprehendant uel se intromittāt ordo fratrū minoꝝ factus est capax uel ille transiunt ad ordinem capacem nūquid ordo fratrū minoꝝ ut in primo casu uel sedus ordo ut in secūdo casu posset illam hereditatem ex persōa istius adire Et uidetur ꝙ sic exquo res est integra ut in alia qōe allegatum est Item iste tēpore mortis et tempore aditionis est capax et sic mediū tempus nō debet nocere ut in. l. si alienū. et facit quod ibi nō. Nam ibi dicitur ꝙ ab intestato sufficit tempore mortis esse capacem ymo sufficit ꝙ uidetur esse capacem tempore aditionis ut. ff. de acqui. here. l. si seruus Et si dicat̃ ꝙ illud ex benignitate procedit multo fortius est presumendū ꝙ religione cui plurimus fauor debetur a iure Econtra uidetur Nam iste ꝓfitendo simpliciter renūciauit ab diciauit a se omia bona iura et actiones et ius adeūdi ut in autē ingressi et. c. si qua. et sic cepit ius competere sequētibus in gradu Nec dicata sunt mōasterio quia ut dictū est ordo fratrū minoꝝ est nō capax Vnde in ꝓiudicio consanguineoꝝ non uidetur posse adire Nam remittentibus actiōes suas non est amplius ad eas regressus ut tu. l. queritur. §. si uenditor. ff. de edil'. edic. Sed cōtra. ff. de suc. edi. l. i. §. sed uidendū. ubi repudiatio non nocet Solō ibi remittit non repudiauit simpliciter ut ibi nō. in glo. si non sint Pro deo uideatis unū si anteq̄ cōsanguinei adeant iste efficitur habilis et capax quare non debet numerari inter cōsanguineos unde et cum prior sit in gradu debeat ceteris anteferri Si cōtingat nos eligere ꝙ iste non preferatur consanguineis quero interim si tempus datū a lege primo cōsanguineo sit decursum uel ille repudiet An iste qui nō reputat humilis admittatur Et uidetur ꝙ sic Sicut enim isto. a. ꝓsentente admitti ē. b. sequēs in gradu Ita isto. b. excluso tempore uel repudiatiōe deberet iste. a. refusi citatus et factus capax et quasi postumus admitti qa ꝓximior ad istam materiā facit quod nō de refusitato. xxxii. q. vii. iteꝛ. Si is de quo queritē fuisset heres ex testō nō est dubiū ꝙ hereditas deferetur ad consāguineos Nam heres ex testamēto debet capax esse tēpore confectionis testamēti et tēpore mortis et tps aditionis Insti. debere. qua. et dif. §. in extraneis

Lapus illo ingrediēte et ꝓfitente ordinem fratrū minoꝝ ius adeūdi illam hereditatem est quesitum ꝓximori et eo cessante alijs ꝓximioribus illo ingrediente oio remoto ita ꝙ alijs existentibus nō potest̃ succedere postq̄ erat inabilis tpe mortis illius cuius erat hereditas secdm ea q̄ sempsi post Ostī. d usuris q̄q̄ li. vi. xxviii.

Vnctus q̄ius talis est pro parte monalduci actoris cōtra uenetonē nycole lata est sentēcia a qua quidē sentētia per ꝓcuratorem dicti uenetonis ad sūmū pontificem appellatum fuit demū fuit sibi responsum hoc modo utdelz ꝙ datus fuit eidē appellanti terminus. xv. dieꝝ ad arripiendum iter et untus mensis ad coparendū coram sūmo pontifice cum actis et mūmentis cause ad ꝓsequendum dictam appellationem et alius mensis ad faciendū fidem de ꝓsecutōe predicta Infra quoꝝ terminoꝝ nullam fecit appellans fidem Elapsis uero. v. mensibus et ultra talis appellans fecit fidem coram uicario qui sniam tulit qualiter in primo termino iter arripuit et qualiter in termino cōparuit ad audientia uolens eius appellationem ꝓsequi et ꝙ sibi responsum fuerat ꝙ clausa erat audientia et ꝙ tunc tempus non erat. et qualiter pro parte dicti appellātis ꝓtestatū fuit ad audientiam predictam per eum non stare et ꝙ ipsa tempora non currerent Nūc queritur quia nō fecit fidem infra terminū sibi statutū coram dicto uicario utrum dicta appellatio sit deserta uel nō

De iure cōi appellōe pēdēte a diffinitiua sententia interposita nil faciendum est per iudicem a quo appellatum est ut ff. nil no. ap. pen. l. ii. et de iureiurā. uentes. et de app. non solum. i. responso l. vi. cum similibus. Per iura nouissima est cōcessum iudici a quo appellatur ꝙ posset statuere terminū appellanti ad arripiendum iter et ad ꝓsequendum uel ad se ꝓsentandū ut de app. personis et. c. cum sit cum similibus Et si infra illum terminū a iudice assignatū appellans non ꝓsequitur rata manet sententia diffinitiua uel interlocutoria ut j dictis iuribus et de sen. exe. licet li. vi. et si de hoc iudex certus est potest exequi suam sententiā etiā appellante non citato ut nō. Inno. de app. exrōne. Sed non uidetur mihi prima facie ꝙ iudex potest cōpellere appellantem ad faciendū sibi fidem de prosecutione ar. ad hoc de ap. ex insinuatione. et quia hoc non inuenit̃ sibi permissū a iure Posset enī dici ꝙ exquo iusto impedimento cessante non facit sibi fidem et de ꝓsecutione infra terminū sibi assignatum cui non cōtradixit ꝙ talis executio nō debeat retractari sed pendeat ex futuro euentu cause appellōis sicut in simili nō. de app. pastoral'. in glo. ante ꝓl'. circa medium Sed ꝓpter hoc appellatio nō debet dici deserta Nō enim est nouū ꝙ iudex a quo cognoscit ad sui instructiōz an appellās sit infra terminū suam appellationem ꝓsecutus ut nō. d app. consuli. per Inno. et facit quod nō. Ber. de app. sepe in glo. ut simile in fi. Et pro tanto

mualunt cõsuetudo per iudices a quibus appellat assignari terminũ ad factẽdum fidem de psecutione appellationis ut si ne pena et non reprehensionis possit suas sententias exequi si non cõstat eis d psecutione facta Fred. xxix

Vidam uolens qddam nouũ monasterũ edificare et dotare pactus est cum monialibus cuiusdam monasterii ordinis sancte Clare de uoluntate ptm etalis ministri ad quẽ cura illius monasterii spectat cp de primo monasterio egrederentur quatuor mõiales p informatiõe noui monasterii in quo dotans illud debz ponere xii dominas Ita tamẽ cp possessiones et omnia alia bona primi mõasterii uniãtur agregẽtur et approprientur ipsi monasterio nouo Ita cp sint unũ et idem monasterũ ambo et unus et idem cõuentus usufructuarius et unũ et idem corpus ita cp non posset aliquid ordinari in uno sine cõsensu alterius. His pactis et omibus adimpletis mõiales primi monasterii renũciauerunt omnibus iuribus competentibus nouo monasterio prout patz in cedula ifrascripta Anno domini M.ccc.xl.die.xxvi.mensis augusti Frater C. custos assisii et usitator mõasterii sancti Sebastiãi de cauario et sancte Margarete de assisio a reuẽrendo patre fratre Iohanne ministro spãliter mstitutus congregatis monalibus capitulo monasterii sancti Sebastiani prefati ad sonũ campanelle requisiut pfatas abbatissam et monales ex pte abbatisse et monaliũ sacte Margarete de assisio Si uelent in prefato mõasterio aliquo iure uti responderunt cp non et si aliquod ius haberent renũciant per presentes Et etiaz ex nũc uolunt et consenciũt cp prefate monales faciant receptiones et alia tam quã collegiũ a prefato monasterio sancti Sebastiani totaliter liberatũ. Hec facta sũt et actitata coram fratribus de cauario Guardiano benedicto de fulginio a Francisco uãns de dissis Modo queritur utrũ monales primi mõasterii possint et debeãt cogi ad cõcandũ bona sui monasterii monasterio sedo uel saltẽ ad reddẽdũ dotes quas egresse obtulerũt cum i gressu eaz fuerũt ptestate cp nulli iurt eaz talis derogaret egressus Item si ex prefata renũciatione monales pme priuate sint iure eis competẽti in monasterio nouo et si renunciatio illa esset in aliquo infirma quõ debz roborari Itẽ si monales primi monasterii possint aliquid ordinare irrequisitis mõialibus monasterii noui Item si abbatissa mõasterii noui potest adhue uti iure abbatissatus in monasterio antiquo cum ibi fuerat abbatissa et ex pacto habito in contractu fuit cp debet esse abbatissa in mõasterio nouo sicut ex nũc est licet d facto sit in monasterio antiquo alia abbatissa electa et confirmata Questiões formate ñ sunt faciles sed difficiles maxime qa isti casus raro accidunt Sed respõdeo ad id de quo principaliter custos sacri loci assisii pconsulter quesiuit Et dico cp siue unio et cõcatio facta a principe ualuerit siue non et siue ualuerit renũciatio quã fecit monasterũ primũ siue non dico in utroq casu cp monasterii primũ tenetur puidere suis monalibus translatis ad secundũ monasterũ pro informatione ipsius sedi mõasterii Ita et taliter cp habeant honestam et decentem sustẽtationẽ sicut in primo monasterio habebant Nõ enim debent esse onerose sedo monasterio et maxime hoc pcedit q̃ndo in sedo monasterio de redditibus sedi mõsterii nõ possunt sustentari Predicta possũt colligi xviii.q.ii.c.in nullo.xxvii.q.ii.si quis rapuerit.xvi.q.i.de lapsis et de regula.c.ult. Et facit quod nõ.de symo. dilectus. Et per iura predicta pbaẽ cp idem seruandũ cõuenit quando unus religiosus uel una religiosa ppter delictũ de uno monasterio ad aliud cã penitẽtie transfertur Dico etiã cp cum causa pp ter quam ille monales de primo mõsterio ad sedm transierunt non sit secuta nec sequi posset ad presens possent petere reductiones ad primũ mõasterii in quo honestius uixerunt ppter maiorem congregationem quam in illo monasterio nouo solitarie uiuendo quia solitudo inimica est religioni et suspecta de ta.mo.c. ii.in prin.et optime facit.lvii.di.quorundam. Plus dico cp si ista duo mõasteria nunq̃ habuissent aliquam unionẽ sed essent totaliter sepata et distincta et ex aliqua iusta causa cõtingeret cp in aliquo mõasterio monales nõ possent honeste uiuere uel non sine penuria prelatus utri usq̃ mõasterii deberet educere mõchas illius mõasterii ad aliud monasterũ ubi haberent utam suam honeste et sine penuria uniendo illud monasterũ tenue ad tempus uel in ppetuũ factẽdo seruari illi monasterio p capellanũ ad hoc d capello. c.ult.et de statu regula.c.ii.in fine in clemẽ.2 adhoc optime facit quod statuit Bonifacius.viii. Statuit enim cp si aliqua recipiatur in monachã alicuius monasterii de ordine ñ mendicantiũ in quo non posset sustẽtari sine penuria nõ ualz receptio de ta.regul.c.uno li.vi. Ex his cõcludo cp pfatus utriusq mõsterii debet eligere id quod minus habet scandali et magis sit conforme honeste uiuendi et uidebit reducere eas ad primũ monasterũ uel facere eis puideri de honesta et decenti sustentatiõe Presupposito cp illa unio ualuerit quod difficile est qd ualuerit nõ uidetur ualuisse illa renũciatio quã fecit primũ mõasterũ quia cum primũ monasterii sine causa renũciauit iuri suo et donauit que donatio cũ extendit se ad iura inobilia et iura ppetua non ualet qa inhoc grauiter et enormiter lesum est Item qua non precessit tractatus diligens qui requiritur in alienationibus perpetuis ut pbatur.xii.q.i.siue et de re.ec.non alie.c.i.li.vi.cum similibus Item qa usitator predictus datus ad usitandum et corrigendũ excessus et mores reformãdos non potuit interponere auctoritatẽ isti renũciatõni remissioni uel donatiõi minister qui est iudex ordinarius dictoz monasteriorũ debz auctorizare Cũ igit̃ talis cõio patiat difficultatẽ qua nõ possunt dictoz monasteriorũ morales insimil cõuenire et uisimiliter sit scãdalũ pitura ad qd accedit ne se.ua.c.i.fiat renũciatio et remissio hinc inde auctorizante ministro et sic qdlibz mõsterii remaneat liberũ Presupposito igit̃ dictã unionẽ ualuisse qd est difficile et psupposito dictã renũciationẽ nõ ualuisse qd est facile Segit̃ solo alterius dubio uideliz cp isti duo couentus censeantur unus couentus et primũ monasterii debet tractare sua negocia cuz monalibus sedi monasterii Et quia iure pdicente monales non possunt sua claustram exire de ta.mo.c.uno li.vi.committant monales noui monasterii uices suas monalibus primi quibus uoluerint ad quod facit quod nõ.de ta.mo.c.ii.in glo.istoz igitur in fi. Ad ultimũ dubiũ dico cp illa antiqua abbatissa tacite uidetur renũciasse iuri abbatissatus in primo monasterio Nam cum fuit ordinatũ auctoritate superioris cp debeat esse abbatissa sedi monasterii et nullus uel nulla posset esse abbas uel abbatissa in pluribz monasteriis de reli.do.c.ult.transeũdo ad sedm monasterii uidetur renũciasse uel habere pro derelicto iura primi abbatissatus maxime pmittẽdo nouam abbatissam substitui in monasterio alio et nõ se opponendo sed pactẽdo ad hoc quod legitur et nõ debis que ft.a ma.p.ca.c. ex ore et de regl'.beneficiũ in uerbo alsensus li.vi. Cum ergo quilibet maxime prelatus puidere debeat ut scandala nõ nascantur et nata tollant̃ ut de pscrip.c.ii.et de no.op.nũ.c.ii.et.xviii.q.ii.lumoso succidat radicitus materia scandalozz et tollat et dissoluat unionẽ illam que uiris ptissimis difficultates nedum theologis sed et iuristis ingerit iextricabiles Quo facto faciat puideri de necessariis uite illis monalibus translatis ad instructionem sedi mõasterii uel eas reducat ad primũ monasterii donec ppterea dominus habitauerit sedm monasterii ad monaliũ debitũ numeraz sustentandũ O deitatis hliũ exorta suũ filiũ ut nobis det auxiliũ Fredericus

Sequit̃ additiones precedẽtis q̃onis Capellanũ ad hoc qd scripsit Archi.x.q.iii.unio

Pactẽdo hoc nõ habet̃ p renũciatiõe sedm ea q̃ scripsit Ioan.d.re.uxoris quitacz in prima.q.in nouella li.vi.et Ostiensedm ipsum licet al' senciat

In christi nõie Amen. Questio disputata per dominũ Frederieũ de Senis decretoꝝ doctorẽ In studio pusino anno domini. M. ccc. xxxix.

xxx.

N capitulum sede uacante possit cũ rectore prochialis ecclesie dispensare ut p septẽnũ ibidem sistere ualeat studio

Circa quã et interim ad sacerdocũ ꝓmoueri minime teneatur Arguitur primo ꝙ non per. c. cum ex eo de elec. li. vi. ubi dicitur ꝙ epi et eoꝝ suptores possunt in casu isto dispensare et non alii Ad id facit. quia in generali mãdato non uenũt ea que requirunt spãle mandatũ. ii. q. v. qua de causa. de ꝓcur. qui ad agẽdum in fi. li. vi. Sed dispẽsatio uidetur quedam restitutio sed restitutio requirit spãle mandatũ ut. ff. de minori. l. illud Item concessa licentia eligendi cõfessorem ẽ de pe. et re. c. ii. li. vi. Ite capitulũ dicit esse successor iuris epalis de ma. et obe. c. uno li. vi. Sed dispensatio non est ius sed iuris cõis relaxatio a uulneratio xxiii q. iii. ipsa pietas. a nõ. l. di. ut constitueret. Nec potest peti aliquo iure dispensatio ut nõ. xlvii. di. sicut hi. et. i q. vii. exigunt. Item potestas epalis ad capl'm deuoluta non uidetur se extendere nisi ad exẽplũ ꝓmissa in iure Ad hoc ne secta. c. ii. et ad ea que sunt iuris et nõ grẽ ut nõ. Archi. de ma. et obe. c. uno li. vi. Dispẽsatio uero est gratia non ius ut. i. q. vii. dicitur in fi. et de cle. ex mi. c. pl'r. et de elec. licet canon li. vi. in fi. Item fatetur quod nõ. Inno. de eo qui fur. ortre c. i. ubi notat ꝙ inferiores ab epis non possunt dispensare nisi in casibus a iure ꝓmissis Preterea capitulũ uacãte sede debet custodire et conseruare iura epi de elec. quia sepe. et de offi. or. pscti. li. vi. xii. q. ii hoc ius placiti cũ similibꝰ Sed capitulũ dispensando cõtra ius cõe non cõseruat iura epalia in suo statu sed minuit Nam cũ dispensatio rite facta ante tempus completũ reuocari nõ possit ut nõ. in. c. cum ex eo Igitur factum est ꝓiudicio epi quia non poterit illum cõpellere ad sacerdocium qđ potuisset si non fuisset dispensatio facta. Dematia pro et contra non tamẽ in casu ꝓposito nõ. in Spe. de instru. edi. § nũc uero ad fi. Pro ista pte facit quod nõ. dicit symo. ex insinuatione sed tex. facit cõtra. Eo tra capitulum succedit epo generaliter in spualibus et temporalibus ut patet de sup. ne. prela. c. pl'r. et ult. in glo. i. Preterea regulariter omnia que ad iurisdictionem ꝓtinent potest inquirere et punire de maximis criminibus ut patet de hereticis ad abolendã. et. c. ti. c. i. in elem. quod non potest facere uicarius de officio. c. ii. li. vi. facit epos cõsecrari et clericos ordinari sicut electi et confirmati

Ad primũ facit quod nõ. dicit. Inno. et Host. de temp. ordi. nec epi Ad secdm de ordi. cog. c. mi. li. vi. Item epus et capitulũ faciũt unũ corpus cuius ipse caput est de testa. requisit. de his que fi. a prela. c. iii. v. 2 ult. Ideoq dicendũ est ꝙ omnia que pertinẽt ad epm iure suo transeũt in capitulũ ut etiã nõ. Inno. de hereticis ad abolẽdam Suo iure ideo dixi quia ea que competũt epo iure delegato uel ex priuilegio singulari nõ trãseunt in capl'm ut nõ. Archi. in tractatu hereticoꝝ in § post hoc quero i prin. iii. carte Et do. Paulus de heret. c. i. in ꝟbo capitulũ in elemen. licet in aliquo discordet ibi Paulus a domino Archi. Preterea regula est ꝙ qui potest plus potest minus in regula iuris cui licet quod est plus cum cõeor. sed plus est posse confirmare cõferre instituere destituere absoluere excõmunicare ẽ. tamẽ capitulũ hec omnia potest ut patet ne se. ua. c. i. di. insti. c. i. de ma. et obe. cum olim. et eodẽ ti. c. uno li. vi. cum similibus Item potest interponere decretum in alienatione reꝝ et omnia q̃ ad merũ et mixtũ imperiũ ꝓtinent pauc̃is exceptis ut patet de his q̃ ut al' opere. ii. que lex facit. ad casum nostrũ qui loquitur de substitutis in locũ absentiũ uel defũctoꝝ et super mero imperio contenetur dispensatio ut nõ. in Spe. de iurisdi. om. iu. § i. in prin. v. colũpne Preterea si ista dispensatio fieri nõ posset in hoc fit prejudicium ecclesiis in quaꝝ fauorem ne etiã uniuersal' ecclesie que uiris litteratis maxime nosci indigere emanauit illa constitutio cum ex eo Preterea capitulum potest ꝓstare auctoritatẽ per mutationi ecclesiaꝝ ut nõ. de re. pmu. c. uno in elemen. et tamen mutatio est quedam dispensatio ut nõ. per Archidi. post Ost. dicit. de. pmu. c. i. li. vi. Vna ergo spẽ dispensationis concessa omnes similes uidentẽ cõcesse. iii. di. denicp in fi. xii. q. ii. si quis ꝓuentus a contrario Preterea successor et antecessor ꝓ una persona reputãtur de fo. compe. dilecti et de solu. c. i. sed omnes clamant ꝙ capitulum succedit epo sede uacante ergo debet tradi regula affirmatiua ut scilꝫ quod poterat epus potest capitulũ hinc est ꝙ mandatũ factũ capitulo adimplet epus substitutus Deboc per Compo. d rescrip eam te Preterea spãle est in collegio Cardinalitũ uacãte sede ꝙ non possũt exercere eam que ad papam ptinent ẽ ptinerent nisi in casibus ꝓmissis ergo nõ Regula iuris uidetur in contrariũ. s. ꝙ ptãte et iurisdictione epi utentis possit uti capitulũ de elec. c. ii. circa prin. in elemen. Preterea optime facit quod nõ Io. xvi q. i ecclesia. ubi expresse Io. innuit ꝙ capl'm possit dispẽsare sicut epus ad boc facit iura que allegat ꝓ hac pte Guill. in Spe. de instru. edi. § nũc aliqua in ult. colũp. ℣o Item circa legitimas nõ et qđ nõ. Io. an. de heretico. i in glo. hec ita in clemẽ. Sed prima pars placꝫ michi quod patet per rõm ad contraria et hoc placet Ie an. de elec. cum ex eo sup glo. hoc igit Non ob. c. cum ex eo quia licet dicatur ꝙ epi possunt per hoc nõ excludit capitulũ epi mortui sed excludũt a iu prelati ne possint cũ suis subditis dispensare sed capitulũ censetur idem cum epo ut dictum est ẽ Item nõ ob. quod dicitur generali mandato quãdo quis cõstituitur ꝓcurator uel uicarius quia captum nõ dicitur ꝓprie ꝓcurator uel uicarius sed successor et habꝫ ordinariam iurisdictionem a lege sine ministerio hoꝝ et potest infinita que non potest uicarius epi ut patet de offi. uica. c. ii et. li. vi. Item non ob. ꝙ dicitur concessa licentia nõ. quia illud intelligitur in licentia concessa abbõie Item nullũ uertatur preiudicium ulterius cui conceditur licentia quia in illis casibus potest ad epm recurrere sed in casu nostro pot imminere periculũ si epalis sede uacante non possent per capitulũ expediri Item ex dicto illo sequeretur absurdum ꝙ penitentiarius et elemosinarius cõfessor a capitulo sede uacante nõ posset absoluere confitentes in casibus epo reseruatis quod tamen est falsũ ut de ma. et obe. c. uno li. vi. Item non obstat ꝙ capitulũ sit custos quia habet custodire dimissa a prelato et obuenientia tempore uacationis et reseruare futuro successori et tamen aliqua potest alienare ne pereant sed sustineant Et ea que ptinent ad utilitatẽ subditoꝝ custodire est ius reddere et unicuiq tribuere quod suũ est quia illo modo iusticia colitur et seruatur ut in ꝓhemio Gregor. xii. q. ii. cum deuotissima Non ob. ꝙ dispensatio non pot peti quia de hoc non querimus Sed num quid capitulũ possit dispensare et mi'ta possunt fieri ad que quis nõ tenetur et peti non possunt de symo. c. i. ii. q. ii. si quis epm cum similibus facit quod nõ. Pe. sup. de iurisd. om. iu. ad fi. ubi dicit ꝙ subditus potest adire superiorem sui superioris ad. c. ut dispenset Preterea si superior peccat qui non dispensat in casu licito. sequitur ꝙ dispensare in casu licito potius sit iusticia q̃ gratia Preterea ea que sunt grẽ respectu recipiẽtis facit ut quia confert beneficia in casu illius de ere. unice ne se. ua. li. vi. ad quod facit d reserip. sedes et de preben. relatũ Qd ergo dicit Archi. de ma. et obe. c. i. li. vi. ꝙ ea que sunt grẽ capitulũ non exerceat potest intelligi in collationibus beneficioꝝ ad solum epm pertinentiũ al' non ꝓbat quod dicit. ad. Nam si uoluimus argumentare ab auctoritate Inno. dicit ꝙ iurisdictio trãsit in capitulũ sed iurisdictio est tam uoluntaria q̃ contẽtiosa ergo ad Item nõ ob. c. ii. ne se. ua. ubi regula tradit negatiue Nam regula est ꝙ capitulum generaliter succedit ut de sup. neg. prela. c. iii. li. vi. fallit in collationibus beneficioꝝ ubi negatiua regulariter est uera.

Et ista exceptio patitur exceptionē ut ne se·ua·c·uno li·vi Item fallit i iudicio ut·c·ult·e·ti Item fallit in alienatiōibꝫ xii·q·ii·si qua de rebus Item nō ob·qd nō·Inno·de eo qui fur·or·rece·c·ii·qm inferiores ab eꝓo 2ō·Nam capl'm inquātū succedit eꝓo nō est inferius eo qd patꝫ ex eo quia iuribus eꝓi utitur et absoluit excōicatos ab eꝓo ista non possent fieri per minorē sed per parem ut de offi·or·pastoralis·n respōso Item inferiores ñ dant lras ad ordines sed capitulus sic de temp·ordi·c·iii·li·vi·sic ergo capitulum ut gerens uices eꝓi non continetur sub appellōne inferiorꝫ prelatorꝫ sed cōsiderata ꝓpria natura capituli inferius est a non dispensat ut nō·de symo·c·ex insinuatione Fredericus de Sems

Additiones precedētis consilii

Igitē·Et adde qd nō·i·e·q·xxxviii·c·i·uide qd ibi nō·Io·an i nouella la-

In christi nōie amen·Questio domini Frederici de Sents disputata pisu Anno domini·M·cec·xlii·

xxxi·

Inori·xxv·anis maiori·xiii curatorem habenti interdicta fuit administratio p tu dicem tangē prodigo qui minor hoc non obstante uendidit rem immobilem et cōtractum iuramento firmauit Quaeritur nūquid talis contractus ualeat Et arguitur qp nō ualeat quia iuramētum non fuit inuentū ut esset uinculum ad aliqd illicitū ut xxii·q·iii·iuter cetera de iureiurā·quāto· et facit quod nō·de app·c·m·Sed hoc iuramētū est cōtra iustum preceptū ſuptoris cui ſuptori obtempandū est·viii·di·que cōtra mores xi·q·iii·qui resistit·et de ma·et obe·solite·Ordinationi namqp dei resistit qui potestati resistit ut in dicto·c qui resistit·ad Roma·xiii·c·Item istud iuramētū nō habuit secū iudicū·i·deliberatiōꝫ et discretionem et sic non obligat de iureiuran·et si xpus In contrariū uide Nam ꝓhibitio legis et hōis sunt paria ut e·de re·alie·non alie·l·ult·et de app·c·cū ſpāli Et ubi lex remittit nō est necessaria hōis remissio·ff·de condi·insti·l·que ſub conditione·§·ult· At uideo qp iuramentū prestitū cōtra ꝓhibitionem legis dicētis contractum celebratū a minore ſup fundo dotali et ſuper futura ſucceſſione nō ualere firmat rem de qua agit ut de iureiurā·cum contingat et d pace·ii·li·vi·et aūt·sacramēta pubertatis Igitē et cōtra preceptū hōis ualebit Pretēa aut dicis istud iuramentū non ualere rōe etatis aut quia prestitū a prodigo Non rōe etatis exquo erat maior·xiii·quia iurumentū repsentat eum maiorē ut nō in autē·sacramēta pubertatis·et de emp·et uen·c·pli·t·Non ideo quia ꝓdigus nam ante interdictam ualebat alienatio ꝓdigi ut nōff·d cur·fur·l·i·ergo sola ꝓhibitō iudicis uidetur causa qp iuramentū nō debeat ualere Sed ꝓhibitio iudicis non preiudicat iuramēto nisi causa ſup qua fundatur preceptū iudicis sit per ſufficiēs ad reddendum iuramentū illicitū ut de censi·ſignificauit Sed hec nulla est ſufficiēs causa per se ut·ſ·dictum est Preterea alia rōne uidetur qp alienatio non ualet ex eo qp per talem interdictū est ſuſpensa administratio bonorꝫ ſuorꝫ et in aliū trāslata ut·ff·de cur·fur·l·iulianus et de dolo et contu·c·ueritatis·et de ac co·c·ult·Facit pro et contra quod nō·Inno·c·Raynaldus de testa·in glo·pactum 2ē·Item qp non ualeat facit·ff·de cu·et tu·da·ab hīs·l·is qui in fi·ibi furioſum facit extimum quaſi prodigi et furioſi simulenē·ad idem de uer·ob·is cui in fi·ibi nec pro furioſo Hinc est qp testiū non possunt nec testes admiberi in testō ut·ff·d testa·l·is cui·et inſtru·e·ti·ultra mediū·et exemplo furioſi datur ꝓdigo curator·ff·de cu·fur·l·i·ibi curatorē et dare exemplo furioſi·et ibi donec sanos mores recipiat quia tales persone nichil habeant in bonis Pro ista parte facit d ſup·ne·prela·c·i·Ex cuius mente appet qp dato curatore prodigo ablata est ei bonorꝫ administratio Hoc idem opatur interdictū hōis factum prelato circa executiones grāꝫ ut de accu·c·ult·et de cōceſ·preben·ſi ſol·li·vi·Non ergo iste ꝓ ſuo iuramentū potest recupare bonorꝫ

administrationē in elusionem legis et ſuſ ſuptoris ne leges et interdicta pretorꝫ sint ludibrio·facit de postul'·c·bone·uō nec notabit·de elec·cōmiſſa·de iureiurā·sicut·Item ꝓdigus assimilatē pupillo ut·ff·ſi cer·pe·l·certi conditio·§·Itē qui·sed iuramentū pupilli nō ſufficit vi de dicitur in autē·ſacramenta pubertatis et go non pupillorū·et facit quod nō·ff·di li·ca·l·ult· Itē minus potest iste q̄ pupillus Nam pupillus obligatur naturaliter iste non ut nō·ff·de fideiuſ·l·marcellus

Soluēdo credo istam partē ueram ꝓ iura ꝓ hac parte allegata Non ob·l·ult· ff·de re·alie·non ali·nam illa tria que ponūtur in·l·illa in prin·equipantē quo ad ſignificatū uerbi alienationis quo ad alia non sunt paria ut ibi nō·ymo ibi est fortior ꝓhibitio legis et teſtōris q̄ habetur ꝓ lege q̄ pactū cōtrahentiū ut ibi nō·sed in caſu noſtro loquitē de ꝓhibitione iudicis ex causa facta et ſup re ad eū ptinente Ideo dico ex causa ne obſtet d restitu in inte·c·ii·et quod nō·d despon·impu·c·ad diſſoluendū·et de ſpon·du·c·pli·t· et durius agit miſter legis q̄ ipſa lex·ff· de arbi·l·ceſſus Non ob·c·cū ſpāli quia fateor qp preceptū canonis obligat sicut et preceptū hōis ſed preceptū hōis plus Simule de uoto ſimplici et ſolēpni q̄ cleuel·uo·c·rurſus·et ſimile quod nō·de iureiurā·c·pli·t· Nō obſtat autē·sacramēta et·c·cum contingat·et hoc dupliciter Primo quia fortius ꝓhibetur ꝓdigo alienatio q̄ minori uel mīori quia quaſi ſimilis est furioſo ut patet ꝓ multos textus §·allegatos qd non est in minore et multere qui testari possunt et esse teſtes que omnia neganē ꝓdigo Itē mulier et minor ultra ꝓhibitionē legis non sunt al' p iudicē ab administratione ſuſpenſi at iſte ꝓdigus ſic Exemplū patet in prelato qui a iure ꝓhibeē alienare et tamē in caū utili uel' neceſſario alienat ut·xii·q·ii·hoc ius Et tamē ſi ſuſpenſus fuit ab hōie·i·a ſuo ſuptore uel iudice in nullo poterit administrare etiā utiliter administrādo ut d dolo et contu·c·ueritatis in fi·et de concēſ·preben·c·i·§·adiciebaē li·vi·Ad id qd dicit arguendo ꝓ locū a diuſione dicendo·aut iſtud iuramentū non ualet rōe etatis aut quia ꝓdigus 2ō·Sic respōdeo et dico qp ſolus defectus etatis et ꝓhibitio curatoris non sunt causa qp contractus iuratus nō ualeat Nam iſtos defectus ſupplet iuramentū ut in autē·ſacramenta·Itē nec illa rō est ſufficiēs qa expedit rei publice ne quis re ſua male utaē ut in·l·is qui·ff·de tu·et cu·da·ab hīs·Expedit eni rei publice mulieres saluas dotes habere ut·ff·ſo·ma·l·i·et·ff· de iure do·l·ii·et tamē hoc non obſtāte iuramentū ualidat alienationē rei dotal' ut in·c·cū cōtingat· Et ſi dicas nec ſola ꝓdigalitas facit contractū nullū cū ante interdictum ualeat alienatio Ad hoc respondeo qp ſi certū est eſſe eum ꝓdigū ita qp de hoc nulla ſit dubitatio no teneē alienatio nec iuramentū ualidat talem alienationem qa talis ꝓdigus de quo manifeste cōſtat eū eſſe ꝓdigū in pluribus·l·ē allegatis equipatur furioſo et pupillo a non habēti ſanos mores Sed certū est talea nō obligari iuramēto qa ignorant qd agunt Si uero nō est certū ſed dubiū an ſit ꝓdigus tunc dico qp ualet cōtractus ante iuriſdictionē etiā ſine iuramēto et iſta diſtinctio potest colligi ꝓ id qd nō·ff·de teſta·l·is cui Et in iſto caſu remanet ſola ꝓhibitio iudicis que nō obſtāte iuramēto reddat contractū nullū Nam cū rōe iuriſdictionis ſepata ſit ab eo bonorꝫ administratio ſequitē qp ille contrahendo nil agit qa nichil pōt in aliū transferre ut in·l·iulianus et in·c· ſi ſollet·c· ueritatis cū ſimilibus Iuramentū uero ſi dat iſti poteſtatē in rebus ab eo ꝓhibitis ꝓhibitionē iudicis ſepatis qa esset in ptāte ſubditi impune ſuptoris preceptū transgredi Nec iuramentū obligat uel firmat tranſgreſſionē ꝓcepti ut in·c·uenientes et·c·ſicut·i·et·ii·cū ſimilibus de iureiuran·et de ſo·compe·c·ſi diligenti Nec ob·qd ultimo dicit qp preceptū iudicis non ꝓiudicat iuramēto per·c·ſignificauit de censi·qa illud loquitē quādo ꝓceptū fit cōtra iuramentū al' licite ꝓſtitū Vbi autē dubitaretē an esset licitū iuramentū tunc staret potius ꝓcepto ut ibi nō·Sed in caū noſtro ꝓcessit interdictū

tudicis equũ et iustũ iuramentũ ergo ñ põt te inculare ad utolandũ iustũ precẽptũ Et eo ipso q̃ iurauit seruare q̃ contra legem fecerit videt temere iurasse Igitur cõcludo q̃ ꝓdigalitas euidens et notoria per se sola et interdictio fũdata super ꝓdigalitate de qua sũmarie cognouit iudex reddit iuramentũ nõ obligatoriũ Si aũt plene et scienter cognouisset de ꝓdigalitate et ꝓ suam sniam declarasset eum ꝓdigũ tunc sine altqua interdictione est sibi interdictũ quia ret euidentia et sentẽtia equipollent ut de eo habet·ecle·et multi·uestra·et·c·ult·et facit qd nõ·e·de or·cog·l·ii·et dicta·l·is cui de testa· Posset tamẽ dici q̃ ubi sola interdictio est causa q̃ alienatio non teneat etiã iuramento firmata puta qa ꝓdigalitas non erat notoria nec plene de ea cognitũ nec per sniam declaratũ q̃ licet in recipiente nõ sit translatũ dominiũ nec posset ꝓscribere qa contra leges mercatus est ut legit et nõ·de iure pa·cura·et de re·ec·non alte·c·ii·li·vi·tamẽ iste q̃ntum in eo est debet seruare iuramentũ ar·de inst·cũ uenisset Et dicere potest possessor isti quantũ ad te liberas edes habeo·ff·si serui uen·l·loci ad finẽ·et p regulam q̃ traditur de iureiurã·si uero

Sequit addicio ꝓcedentis q̃onis
Valebat·sed contrariũ nõ·ff·d usuca·l·si ab eo·et de x̃o·ob·l·is cui

Questio disputata p dominũ Fred prasin·M·cccc·xliii·
xxxii·
Vestio talis est Quidã de populo interdicto ingressus est monasteriũ Querit an ante uel post ꝓfessionẽ possit licite ad ordines ꝓmoueri et diuinis officiis interesse interdicto generaliter uel spãliter non relaxato Et uidet primo q̃ neutro casu possit licite ꝓmoueri nisi interdictũ fuerit relaxatũ qa interdicto populo interdicti sunt singuli de populo ut de sen·ex·c·si sentẽtia in fi·h·vi·Sed p ingressum religionis nõ tollitur talis sententia nisi per hominẽ tollatur ut·e·ti·cũ illoz·necessaria est igit absolutio uel relaxatio ut·e·ti·c·sup eo et·c·uenerabilibus·e·li·quãuis aĩas per pentẽtias sanare possumus Infamiã tamẽ abolere nõ possumus·ii·q·iii·§·hinc colligit·nec enim omnis irregularitatis nota tollitur per ingressum religiõis ut nõ·de aposta·c·ii· Ad ꝓmissa facit qd nõ·de sen·ex·si sentẽtia i nouella li·vi· ubi dicit q̃ si terra alicuius dominꝫ sub iacentur interdicto a aliqua de illis terris per uenditionẽ uel alio mõ transferatur ad aliũ non desinit esse interdicta nisi interdictũ per hominẽ tollat Nam talis sententia nedũ mortuos ciuiliter sed naturaliter sequit ut de sen·ex·a nobis·ii et de sepul·sacris·et·e·ti·c·i·in clemen· et post mortẽ indigent absolutiõe ut in c·a nobis Preterea nullus dubitat q̃ si iste ingressus fuisset nõtatim interdictus non posset ordinari nisi primo absolueret ut patꝫ ꝓ tura in principio allegata Sed nõtatim interdictus ẽ ille qui est de populo ul' uniuersitate interdicta ut dicit Innoc·in·c·in lateranẽ· in prin·facit ff·de exe·rei iudi·l·si cum argentũ·§·i·

Preterea populo interdicto nascitur in populo et tunc absentes ligant quãto magis sententia excõicat istũ qui tempe sentẽtie fuit forte ꝓsens in populo·nec enim mutato statu tollitur sentẽtia ut de imu·eccl·c·aduersus· ad idem ff·q̃ñ di·le·ce·l·si usufructus in fi· Tẽpus enĩ delicti cõsiderandũ est·ff·de penis·l·i· et quia iste ꝓuentus est d fo·compe·c· ꝓposuisti cũ sua glo·et facit qd nõ·de app· Preterea et ista pars posset dilatari per ea que notant in mercurialibꝫ de re·iuris cũ sunt partiũ tura in·iii·q· Trãsit enim iste ad monasteriũ cũ onere suo et cũ actionibus suis cõpetentibus ꝓ et cõtra et sine ꝓiudicio prioris sentẽtie de deci·pastoral' de ꝓb·ex litteris·d reli·do·e·ii·et de censi·c·i·in clemẽ Preterea qui sentit lucraꝫ debꝫ sentire onus de re·iuris qui sentit· et cũ aliquis separatur a collegio partẽ suam petit ut·xviii·q·iii·nullo igit·et onus etiã graue collegii subire et sentire debet maxime cum sententia interdicti afficiat populũ et

singulares de populo nõ ꝛ ꝑm corpus·ad qd facit quo legit et nõ·de coll·illi·l·i· in fi·et in Spe·de sen·§·i·x̃o·sed quid erit et·x̃o·ꝓcedenti et·ff·ad municip· l·in·facit etiã qd nõ Innoc·et Ost·de offi·le·nouit· et per Archi·de rescript statutũ·§·i·li·vi·ubi colligit q̃ cõmissio cause ul' ꝓgatio facta alicui ꝓprio nõie exꝑsso mutato statu sequit ꝑsonam ad iste nõtatus dicitur interdictus ergo 2ũ Ad ꝑmissa bene facit de capel·mo·c·ii· ubi monasterũ factũ capella retinet pri mũ priuilegiũ Ad ꝑmissa facit q̃ priuilegiũ cõcessum loco posteros a nascituros respicit ergo eodẽ mõ et pena qa siue in fauorabilibus siue in odiosis populus nõ mutat significatũ suũ·ff·de censu formа·§ q̃q̃ Preterea cũ sentẽtia interdicti lata in populũ non cõprehendat cleros ut in·c·si sententia in prin·debet intelligi de illis qui tempore sentẽtie erant de clero Nam qui postea sunt assumpti nõ deberẽt gaudere hoc priuilegio Ad hoc facit nõ·de regul' iu·qui sentit li·vi·p et cõtra de x̃o·sig·c·ult·li·vi·in nouella·

In contrariũ videt de sta·reg·recolẽtes ubi locus trãslatus sequit conditionẽ pretiaꝫ ad quas translatus est Ad idẽ de iure pa·c·i no li·vi· ubi ius patronatus alteraꝫ ex persona cuius nõi nunc adheret· et facit de sepul·is qui li·vi· Item cũ iste sit plene translatus de uno collegio ad aliud nil habet cõe cum priori collegio·xxi·q·i·si quis iam translatus· xvi·q·i·ne pro cuius libet·xviii·q·ii·c·i· de priuil'·c·pl'ti·a d decr·c·i·in fi·in cle· et de elec·cõstitutus· ubi plene trãslatꝫ a priuilegiatos gaudet priuilegio et exẽmit ab onere decimaꝫ set talis iste iudicandus est qualis inuenit de sen·exc· si iudex li·vi· Preterea cessãte causa cessare debꝫ effectus de app·cũ cessante et de renũ·post·et·c· de bereti·l·i·et dimit·te·l·ne quidez et·ff·de iure imu·l· semp·§·negociatores Ibi ꝙ diu ac iste erat interdictus puta quia de populo talis nõ qa ticius sed per quandã cõsequentiã Nam principaliter et per se iste non est interdictus·ff·de auc·tute·l·i·Q d hoc sit uerꝫ patet nam interdicto populo interdicti sunt nascituri infantes et innocẽtes quare hoc non quia delinquũt nec q̃ de illis senserit ꝓferens interdictum sed principaliter et ꝑ se sensit de populo et eo trãslato ad clerꝫ non cõicat ulterius priuilegiis et oneribus populi p·c·relatorum et per id qd allegat in principio huius ptis Simile est cũ ciuitas est interdicta nam ciues q̃diu sunt ibi astringũt interdicto cũ sint extra nõ ut in·c·si sentẽtia Sic religiosus exẽptus cũ destinat ad locũ nõ exemptũ uidetur sedm naturam sedi loci ut de priuil'·quoniã et·ecti·c·i·in fi·li·vi·Nec est nouũ q̃ sentẽtie tollant sine absolutiõe Vide exẽpla d ꝑson·nõ est·lxxxi·di·si quis deincepꝫ de elec·quia sepe li·vi·et de decr·c·i·et de penis·c·i·in clemen·Exquo ergo sine fraude exuit de populo ꝓ ingressum religionis uel transferẽdo domiciliũ ad aliũ populũ desinit ligari et affici illa pena ꝑcipue cũ pentere hic nõ possit qa nõ delinquit Item si iste fuisset in aliquo culpabilis et penituisset et satisfaceret non tamen tolleretur sentẽtia interdicti quo ad eũ ut d sen·ex·c·ult·x̃o·nec etiã tũc li·vi·Sine fraude dixit per·c·ult·de x̃o· sig·li·vi·et qd ibi nõ·in nouella in x̃o bo cõmentales Ecõtrario sequeret q̃ durãte longo tempe interdicto in loco deficeret ibi clerus mortuus antiquis clericis a sic nõ possent in quatuor festiuitatibus celebrari diuina nec etiã ministrari sacramẽta ꝓmissa tempe interdicti et sic cresceret indeuocio populi et plures essent hereses et infinita alia malꝫ pcula surgerẽt ut de sen·ex·c·ult·in prin·li·vi·Igit cũ iste sit trãslatus ad aliã untam et desinit esse de populo purgatus sit a lepra illius populi·xiii·q·ii·§·qa ergo·et de proch· c·ult·et a cõtrario·i·q·i·cito turpem et de regul'·licet de cõsti·translato·et facit qd scripsi in tercio mẽbro q̃ris disputate de monacho exẽpto facto abbate in alio monasterio exẽpto et demũ renũcia uit qui nec in primo nec in secdo mõsterio remanet sed sub eõ loci que q̃ est·ix· ñ·c· Solutio credo istam partẽ ueram Non ob·qd allegatũ est usq̃ ad x̃o·ad ꝓmissa·qa illa iura habent locũ q̃ndo g̃

ut tic⁹ nō quia de ppl'o est interdictus
uel ligatus at hic nō est sic nō obstāte eo
qđ sequit̄ de terra interdicta Nam ille
terre per se erant interdicte non ex eōse
quētia tang̃ cōprehense sub aliquo pre
misso et sic terre de nouo acquisite non
subiacent interdicto ut nō. Io. an. in. c.
si sentētia in nouella. per id qđ legit̄ et
nō. de priuil'. c. cū capella et de rescrip.
c. ult. et facit. ff. de iudi. l. nō pōt et de
damp. infec. l. dampni. §. si ss qui. secus
in priuil'. ubi est fauor quia tunc uenit̄
futura de priuil'. quia circa Et secus est
quando populus est interdictus Nam si
quis post latū interdictū efficiat̄ de po
pulo illo puta p translationē domicilii uel
per naturitatē illa eadē sentētia erit liga
tus qa de populo ꝙnam a nasciturī ad mil
le annos in populo illo interdicto nō sub
lato essent interdicti ut nō. in. c. si ꝙnia-
per Io. an. in nouella et facit. ff. de iudi.
l. ꝓponebat̄ et de pig. l. grege Non ob.
qđ dicit Inno. in. c. in lateranē. ut iudica
tur quilibet de populo nōiatim interdic
tus Nam quantū ad hoc equiparatur nōia
tim interdicto ut denegēt̄ sibi illa que
deneganē nōiatim interdictus et hoc ha
bet locū dū ē d populo et sic pōt respon
deri ad id qđ nō. Inno. de spon. nō est in
fi. Non ob. qđ sequitur. s. q̄ nascituri
erant interdicti sine noua sententia Rō
est qa tempe natiuitatis eoꝝ fūt de illo
populo interdicto Sed si nō essent de il
lo populo secus esset. ℞ bi grā de populo
tudertino interdicto quidā transferunt
domicilū p ruſiū uel se collocāt alibi ge
nerant filios et ex filiis nepotes et sic d
inceps et interim ex illis descendētibus
cōstructe sunt ulle et castra numq̄id di
camus istos descendētes et nouos popu
los interdictos fore. nullus hoc diceret.
rō est qa isti postea nati nō sunt nati in
eodē populo interdicto. et tamē si unus
populus interdictus de centū hōibus mul
tiplicaret̄ usq̄ ad quantitatē populi Ro
mani totus esset interdictus Nō ob. c.
aduersus qa in sentētia exēōis loquitur
Itē ibi nōiatim et per se fuerat ligatus
nec ob. ff. de pēnis. l. i. ga iste in nullo de
ligt Patz q̄ interdictū durauit tam sūt
centū anni et sic nullus de illis unit̄ qui
delictū cōmiserūt Non ob. q̄ iste unde
at̄ ꝓuentus et q̄ transeat cū onere suo
ad. ga tamdiu durat ista ꝓuentio et isti d
onus q̄ diu iste erat de populo illo Non
ob. qđ nō. in. c. nullo et. ff. de colle. illic.
l. i. ut seniat onus ad. nam illud habet lo
cū quādo collegiū destruit̄ uel nō ut sin
guli sed ut mēbra petūt etiā partē suam
ut nō. do rescrip edoceri Item si aliqs
de collegio debitis obligato recedit ad a
liud collegiū nō uidetur obligatus qa de
bitū uniuersitatis ñ est debitū singl'oꝝ
ut nō. ff. q̄ cuius q̄ uni. no. l. sicut. §. i.
misi forte collecta tam esset imposita ul'
subintellecta imposita qa aliūde non po
test solui ut in. l. incola Et facit qđ nō.
Ostī. de sen. ex. graue. et tunc heret bo
na sint affecta ꝓ debito collegii soluēdo
cū ille ingressus cū persona posset dici in
terēpta nō tenent̄ ut. ff. p socio. l. ue. ad fi. Nam si iste ingressus habz ꝓprios
creditores tamē nec isti monasteriū pos
sent cōuenire nisi quantū ad monasteriū
puenerit de bonis suis qa ex facto istius
monasteriū grauari nō debet ut dicit In
no. de pba. in ꝑsentia ꝙallegat. ff. de ca.
dū. l. tutelas. et de ado. l. si arrogator fa
cit. xvi. q. vi. si ep̄m et de depōt. c. i. cū
similibus. et nō. in Spe. de statu mo. ℞.
xlviii. Siue ergo collecta sit imposita si
ue nō ymo et si ꝓprios creditores habu
erit quicqd sit de bonis ꝑsona libera est
Optime facit ad premissa dicta. l. incola
Nam incole alicuius municipii licet desti
nati sint muneribus ipsius ꝙante tamen
impositionē possunt recedere sed post
impositionē non nisi munere ꝑfecto Sic
dicam in casu nostro q̄ nisi singulares d
populo ſpāliter uocent̄ puta qui fuerūt
principales auctores uel qui ꝑstiterunt
cām interdicto ex generali obligōe quia
de populo sunt non impediuntur alio se
trāsferre et liberi erūt a priori populo a
suis oneribus ut de procu. c. ult. et. xiii.
q. ii. quia ergo Non ob. qđ dicit̄ de com
missione et ꝓgatione qa ibi ꝓgatio
et cōmissio ab ipo principio et per se cō
signanter respexerūt ꝑsonam certam a
determinatā sed ubi ꝑlatus cognoscit
de cā non ꝙa ticius sed qa prelatus talis
loci uel monasterii Tunc illo desinēte es
se prelatū illius loci cā non sequit̄ illum
sed uadit ad successorē ut extra de offi.
dele. quoniā Et sic distinctio illius. c. mi.
tū facit ad solutionē et determiationē
istam a qđ per illud. c. quoniā nō. Io. an.
post Ber. d priuil'. c. i. in fi. in nouella li.
vi. Non ob. de capel. mo. c. ii. qua mōa
sterii licet factum capella subsit illi cui
primo suberat tract̄ ibi tamen in alios
ut capella Item ibi nōmutat̄ ꝓfesso si
cut in casu nostro Item ibi locus ille erat
priuilegiatus p se secus si rōe alicuius re
ligiosus ꝙnam loco illo ad aliū statū trans
lato pditur priuilegiū ut in simili nō. de
priuil'. cū persone li. vi. in nouella Pre
terea aliud in fauorabilibus aliud in odio
sis ut de re. iuris. c. odia li. vi. Non ob.
l. forma. §. q̄q̄. quia aliud in fauorabilibz
ad. ut. s. primo dixi Vel dic q̄ priuile
giū respicit posteros eoꝝ qui in eodē pri
uilegio tunc essent Item non ob. qđ ul
timo allegat̄ quia sententia interdicti ibi
lata in populū ñ apprehēdit illos qui tūc
erant in clero ergo ad. Respondeo q̄ si
cut populus comprehēdit ꝑsentes et na
scituros sic et clerus principaliter intitu
latos et intitulandos et ꝙstituendos in
clero dū tamē sine fraude d censi. q̄nto
et de ℞. sig. c. ult. li. vi. Ex premissis
cōcludo q̄ illi qui desinūt esse de illo po
pulo sine fraude puta per ingressum reli
gionis ut. s. ꝙponitur uel alio transtulit
domicilū uel si ciuitas tota destruit̄ uel
dispgant̄ ciues hinc inde interdictū eos
non sequit̄ per. c. ult. de procu. et de re
et. e. ad apostolice. et facit qđ nō. lxxi.
di. cleros Et si aliq̄ de populo nō inter
dicto efficiant̄ de populo interdicto pa
nter censentur cū aliis quia eadē res nō
debet duplici iure censeri de priuil'. quia
circa Et quia est de populo ꝑ et si omnes
ciues essent dispersi ꝓpter ꝑsecutionem
et cessante ꝑsecutione redeant redibit
interdictū in eos etiā si redeūtes essēt
extranei ut nō. ff. de pig. l. grege ar. qđ
nō. in. l. sicut municipii in glo. ult. Secus
forte si auctoritate supioris per id quod
nō. Inno. d no. op. nū. c. ii. Subsequē
ter querit̄ posito q̄ iste post ꝑfessionē
posset licite ad ordines ꝓmoueri nondū
et ante ꝓfessionē posset licite ꝓmoueri
seu ordinari Et uidet̄ q̄ sic nam interdi
cto populo clerus non est interdictus ut
in. c. si sententia. sed iste est de clero ut
patet. xxi. q. i. duo sunt. ubi habetur q̄
nō solū uerī clerici sed etiā ecclesiastice
persone ānumerant̄ in clero. ad idem d
censi. c. i. li. vi. ubi sub appellōne cleri oēs
psone ecclesiastice cōtinent̄ et talis gau
det priuilegio ecclesiastice psone unde
canone si quis suadente. et priuilegio fo
ri ut de sen. excō. si religioso li. vi. et ibi
nō. Arch. et Io. an. de re. iuris beneficiū
q̄ talis in foro ecclesiastico sit cōuenien
dus Item sed mirar. talem nouicium qui ex
cōiecatus fuerat in seculo absolut̄ abbas
sicut ꝓfessum ut nō. in. c. si religioso. et
dicit Inno. sic tenere de sen. ex. mōchi.
licet alibi nō cōtra ut. e. ti. cū illeas Itē
facit qđ nō. Goff. Hosti. et Io. an. post
eos de sepul. de bis. ubi dicūt q̄ si nouicius
moriat̄ in religione nō deberet̄ q̄rta
prohibi ecclie quasi illo tempe defecerit
esse prochianus et domicilū mutauerit
Sed contra nō. Archi. e. ti. c. ii. li. vi. et
Paulus. e. ti. c. ii. ad fi. in uerbo decessit
in clemē. Item debemus eū iudicare talē
qualem eū exterior habitus ostendit de
sen. ex. si iudex laicus li. vi. et rōne pos
sessionis utte et habitus debemus eū an
numerare inter religiosos ut de sta. mo
recolentes. et alibi possessio equipar̄ ue
ritati ut de elec. querelā. et de cā pos. et
ꝓpri. c. pi't. et de iure pa. consultatiōibz
Pretēa iste existēs infra annū dicit̄
seculū exiisse qđ patet quia egrediēdo
religionē dicit̄ ad seculū redire ut patz
de regul'. sup eo. et. c. consulti. et. c. sta
tuimus cū similibus. et. e. ti. c. i. li. vi. et
p̄ista parte facit determinatio quā fac̄
Io. an. et Io. mo. de regul' tur. benefitū
li. vi. et tuta p eos allegata de nouicio ca
nonico qui interim debeat uocari ad ele
ctionē Item dubiū est an nouicius debe
at ibi ꝓpetuo remanere uel tempaliter in
dubio debet censeri ꝓpetuū ut. ff. de cō
di. inde. l. sufficit. Sed cōtra nam tunc
de nū quis dicit̄ de sedo collegio uel de

sisse esse de primo uel rector prime ec
clesie q̃ do cũ effectu qs est trãslatus
ad sedm collegiũ uel ecclesiam · xxi · q · i ·
si quis et de elec · cũ in cunctis · xviii · q · i ·
c · uno cũ sua glo · Et miles nõ dicit esse
de sedo numero militũ donec ad illũ ac
cesserit et ibidẽ scriptus sit ut ff · d mi
li · tes · l · ex eo et de priuil' · c · pl't · cũ sua
glo · Sed iste non est uere trãslatus nec
descriptus in numero religiosoꝝ Nam
est in ptate sua exire nec cũ aliis ãnume
rari ut de elec · ex eo q̃ in · resõso li · vi ·
Item iste ex toto animũ nõ mutauit er
go nõ undeq̃ desisse de priori collegio ad
hoc de sepul · c · in · li · vi · ad idem · ff · de he
re · insti · l · ex facto · § · cũ fundus · ubi dici
tur q̃ seruus destinatus ad pdictũ ut ibi
stet ad tẽpus uel ut ruralia exerceat dũ
tamẽ nõ ptetuo destinatus est nõ censẽ
tur de ulla · ad idem · ff · dele · in · l · q̃situs
i · respõso · et de fun · instruc · l · seye · § ·
pamphile · ubi fundo legato cũ instrõ ac
cedũt serui qui erant de illo fundo licet
essent ad fundũ destinati Dixit enim te
stator ticio · lego fundũ cũ instrõ · et bis
que in eo essent cuꝫ mortar ante mortẽ
testatoris seruus erat studiũ fũdi desti
natus necdũ reuersus tempe mortis ce
dit legato · ad idẽ est · e · ti · predia · ad idẽ
ff · dele · in · l · urbanis seruis · § · cũ qui est ·
de ℞o · sig · l · is qui natus est · sed iste est
in religione nõ ut ibi sit ppetuo sed est
in ptate sua redire Item ille retinet bn̄
ficia et priora bona et põt testari et ma
trimoniũ cõtrahere et oia facere sicut li
ber homo · quõ ergo iste ãnumerabit̃ in
numero religiosoꝝ Preterea dum de
obseruatione interdicti tractamus fauc
mus interdicto ut patet de cõsue · cũ in
ter uos · et de sen · excõ · si cuntas li · vi · et
de postul' · plã · c · i · In isto ergo pendẽt
quia põt esse et non esse ꝓfessus et ne
fraus cõmittatur in figmẽto quibus ob
uiandũ est de diuor · quanto in fi · finga
mus eũ interim laicũ ut · ff · de sta · lib · l ·
statu liberꝫ · et quia in dubiis tutior una
est eligẽda de spon · duuems · et de bõis
significasti Soluendo dico q̃ si essem
epc̃s abstinerẽ ab ordinatione talĩũ tum
ꝓpter timorẽ interdicti tũ ꝓpter timo
rẽ fraudis ut in simili nõ de priuil' · c · iii ·
sup glo · ut ibi in fi · li · vi · in nouella · tamẽ
quia in altero casu nullũ in altero potest
esse perculũ · et si ille desiderat oio pro
moueri ꝓfiteatur tacite uel expresse uel
saltẽ confiteat cor̃ epõ et fratribus q̃
eo animo intrauit ut ad seculũ non redi
ret sed ut ppetuo eẽt religiosus Verũ
tamẽ licet istud sit sanũ cõsiliũ credo de
iure tpm posse illũ ordinare Nõ ob · q̃
non est uere translatus Nam licet quo
ad oia non sit uere translatus interim ta
mẽ est ecclesiastica pson̄a et hoc suffic̃
ut dicatur de clero per · c · due · xii · q · i · et
de censi · c · i · li · vi · Nõ obstat qđ nõ · de
priuile · pexemptionẽ li · vi · qa ibi fiebat
pjudicium ordinario et ideo fit stricta in
terpretatio ℞o sicut ibi de prebẽ · c · ult ·
Nõ obstat · l · ex facto et alte · ll · § · allega
te qa ibi seruus erat alibi destinatus ut
rediret sed iste nõ intrauit eo animo ut
rediret sed ut expiretur et sic poterat
esse ppetuo et non ppetuo Et sic in isto
dubio ubi de eius fauore tractamus debe
mus iudicare ut ppetuũ · ad hoc dicta · l ·
sufficit a qđ nõ · de reseri · p · c · ult · li · vi ·
Ad id qđ dicit̃ q̃ põt testari et retinꝫ
beneficium ãẽ · Rñ deo hoc nõ obstare qa
cõstitutus in minoribus cmia hoc põt et
põt laycari et tamẽ interim est de clero
Iudicemus enim eũ talem qualẽ presens
tẽpus sine fraude patit̃ Simile de ui · et
ho · cle · c · ult · cũ sua glo · Ad illud qđ dic̃
q̃ fauemus interdicto Respõdeo et re
ligiosi et clerici cui fauemus ut in infini
tis iuris articulis patꝫ Preterea ex cõ
trario sequeret̃ absurdũ q̃ iste nouicius
nõ posset interesse diuinis officiis ad quo
rũ celebrationẽ religiosi et clerici tenẽt̃
ut de sen · exco · c · ult · § · adicimus li · vi ·
Quomõ ergo religiosi ꝓbabunt eũ circa
celebrationẽ diuinoꝝ · Item ipse quõ ꝓ
babit aspritatẽ religiosis si in hyeme nõ
surgit ad matutinũ nec forte tunc talis
plapsum anni tacite ꝓfiteat̃ qa nõ simul
uiunt cũ aliis religiosis in eodẽ mõasterio
sedm mentẽ illius · c · i · de regul' · li · vi · et
sic in tali loco deficiet ibi religio qđ est
absurdum dicere · Fredericus

xxxiii ·

Vnquid ille qui extorsit usuras in alienis partibus posit in patria sua erogare pau
peribus uel suo dyocesano
tradere ad erogandũ cũ incerti sunt illi
quibus faciẽda est restitutio Reuerẽde
pater Senen · epe et domine cũ debita re
uerẽcia uestris receptis litteris dubitatt
oni cõtẽte in eis sic duxi uobis breuiter
respondendũ quã responsionẽ correctoi
uestre subicio Apud uos enĩ tam rõe sci
entie q̃ longa rei experientia qđ premissa
debet esse trita et cuctidiana quia ꝙplu
ribus uicibo cõsueuit iste casus accidere
Sens Ad qm̃ ergo uenẽdo ut dic̃
dicendũ q̃ iste amicus noster possit pecu
niam alibi exortam pusurariam pruita
tem incertã cui sit restituenda uobis tra
dere ad dispensandũ et erogandũ paupi
bus Et q̃ uos possitis illam recipe et q̃
erogatõe fideliter facta sicut fiet et an
te erogationẽ fectam ille habet a restĩ
tutione facienda Nam siue sit uera opio
Arcti · nõ · de testa · c · ii · li · vi · que habet
q̃ non est necesse q̃ erogatio a distribu
tio incertoꝝ fiat solũmõ per epm̃ siue
opi · Hosti · nõ · de Iudeis · c · cum sit · et d
usuris · c · cũ tu · que habuit cõtraniũ quã
opi · s · Hosti · tenuit p̃ inexpugnabiles ra
tiones bone memorie frater Gerardus
de ordine heremitarũ tunc bicalarius et
bonus decretista · quã etiã opinionẽ con
suetudo tuscie et saltẽ ciuitatis Senen ·
approbat que cõsuetudo pse sola suffic̃
et pro et contra in clemẽ · de priuil' · c · i ·
℞o · ns uz · In nostro tamẽ casu concurrit
utraq̃ opinio quia dyocesanus de uolun
tate illius qui habet restituere dispensa
bit et restituet Si ergo est uera opinio
Arcti potuit ille usurarius per se et per
uos restituere Si ita opio est uera que
uidetur uerior satisfactũ est illi ex quo
per dyocesanũ ista fuit Sed credo q̃ de
premissis apud uos dubitatio nõ existit
an p dioecesanũ fieri debeat an possit fie
ri per eum qui extorsit Sed credo uos
dubitare an uos sitis ille dioecesanus per
quem debeat fieri ista distributio Et si
uos estis an possitis tales pecunĩa in par
tibus uestris distribuere Ita q̃ nõ sit ne
cesse illam pecuniã transmitti ad partes
francie ubi illa pecũia fuit extorta Ad
que duo dico q̃ uos estis competens dio
cesanus et distributor et q̃ habetis dis
pensandi potestatẽ pauperibus ubicũq̃ Et
primo de sedo · Iura namq̃ que tractãt
de bnõi distributione seu restõne effe
rate in distincte et generaliter loquũtur
de pauperibus non restringẽdo se ad certi
loci paupes ut patet de usuris cũ tu · de
homici · sicut dignũ · et · xiii · q · v nõ sane
et de imu · eccl · quia plenĩq̃ Igit̃ genera
liter et in distincte de quibuscũq̃ paupe
ribus põt intelligi de coniug · lepro · c · i · et
de priuil' · qa circa cũ similibus Hoc etiã
ꝓbatur quia quando iura uoluerũt illos
coꝫ fieri restitutionẽ certo loco illũ lo
cũ exp̃serunt ut patet de Iudeis ad de
liberandũ ergo ubi non exprimitur aẽ ·
Item quartã bonoꝝ ecclesie pauperibus d
putatam epus inter pauperes dispertiat
xii · q · i · nobis et · c · quatuor et · xvi · q · iii ·
c · ult · et · xii · q · i · extra et · c · ꝙcipimus ·
Instituribus nõ astringit̃ epc̃s ad pau
peres certi loci sed arbitrio suo relinq̃t̃
ad hoc facit et tã · c · cõta de le · l · sine aut
omẽs Vbi epc̃s inter pauperes dispẽsat
bona bõis aliude uenietis Et est uerisi'le
q̃ dispensare posset in loco sue iurisdic
tionis Nam si alibi cogeret̃ epus dispẽ
sare tam ex alieno facto grauari cõtra
tura Itẽ ista restitutio fit ut usurarius
liberet̃ a peccato et ut restitutio ꝓfit
aiabus illoꝝ quibus facienda ẽ restitutio
quia ubicũq̃ fiat dũmõ fiat bene et ac
ceptabiliter deo ꝓderit aiabus illoꝝ qui
bus facienda erat restitutio Ad sedm
dubiũ qd fuit primũ in ordine dico q̃
uos estis competens dyocesanus qa iste
est de uestra dioecesi a curã illius habetis
ne sanguis eius de sui ꝓlati manibus re
quirat̃ Iura sunt nota Nam si subditus
uester in aliena dioecesi feneradoꝰ uł ra
ptendo delinquat non est dubiũ q̃ estis
competens iudex in foro aie ut nõ · xvi ·
q · i · e · i · que glo · habetur cõtr corruptaq̃
apostillari consueuit de rap · c · i · Sed ea
sus uester de quo q̃rit̃ ptinet ad forum
pniale qua tra · ta · nõ de punitione de
licti sed de dimissione peccati ut in · c · i ·

d regul' iuris peccatū li·vi· Et posito q̄ essemus i foro iudiciali adhuc iudex dubitet est competens ut ꝓbatur de priule·c·i·li·vi Et ita etiā terminant doCy· in q̄ne quā disputant Sens que incipit Rector ciuitatis senen· maxime cū non est petita remissio que de urbanitate fieri debet· maxime ubi crimen nō est graue ut nō· de re iudi· pastoral' §· notantū quippe· in glo· sed nūquid d re·iu in clemē· ad hoc ꝓptime facit de usuris·c·ii·li·vi·ibi Parrochia i qua testator habitat· et quāuis gl· dicat ibi q̄ potest p̄stari cautio ep̄i in cuius dioce si habitant illi quibus factēda est restitutio hoc tamen non contradicit tamē sufficit quo ad ꝓpositū q̄ possit fieri per eum in cuius prochia uel diocesi habitat Restat ergo respondere ad cōtraria Ad p̄missa namq̄ uideꝝ obstare·ē· de ept· a cle·l· nulli· et·l· si quis ad declinandum· et q̄d nō· Io· an· in·c·i· de testa· in glo· licet li·vi· Ex quibus uidetur argui q̄ de paupibus loci unde sunt ille cui facienda est restitutio intelligēdū sit Respōdeo q̄ non obstant nam illa iura intelliguntē de uolūtaria erogatione paupibus factēda Vnde si nesciatur de quibꝫ paupibus intellexit testator de paupibus sui domicilii intellexisse uidetur p̄ōm quā glo· assignat Nā nisi sic intelligeremus nimis uideretē incerta dispō testatoris et posset euanescere Vnde si Senen· nō sunt testatores qui p̄upibus reliqt si nō intelligamus de paupibus senensibus ergo et de aliis Et si de aliis dic de quibus· ergo in isto dubio locū habeat rō glo· et rō legis· ff· de ✠· ob· l· eū qui et· ff· de iniuris· l· de quibus Ergo in isto dubio locū habeat rō hōis et rō legis· ff· de ✠· ob· l· eūqui kl'as· et· ff· de arbi· l· diem· §· si plures· et de arbi·c·i·li·vi· Sed in casu nostro loqmur de necessaria restōne quā facere debꝫ usurarius debitor Et ideo cum pecūia restituenda non posset restitui illi uel illis qui sibi succedere deberēt ab intestato restitui deberet fisco·e· unde uir et ux· l· una Sed loco fisci ura et cōsuetudo inter p̄tanē uniuersitatē pau

peꝝ quia magis expedit aliabus illaꝝ q̄ pecunia conuertat̄ in pios usus ut in elemosinas pauperꝝ q̄ detur fisco Et ideo cuꝫ ep̄us Senen· curam habens aie istius usurarii non possit inter omnes pauperes distribuere· eligat quos sibi uidet eligendos quia nō magis uni q̄ alteri est astrictus nec aliquis paup habet actionem· ad hoc ut nō· i·q· vii· exigant Sed oꝫ stat q̄d nō· Osti· de usuris cū tu· cuius ✠oba sunt· illud aūt nō· q̄ hec erogatio potius debet fieri pauperibus illius loci in quo data est dampnū ubi habitator erat ille cui facienda est restitutio q̄ extraneis· tum quia melius est q̄ utrum utilitatē sentāt q̄ extranei·ē· de seruit· l· u· et· l· presentū quia uerisimilius est q̄ inter illos inuenire ē in cui dampnū datū est uel eius heres q̄ inter extraneos Ad hoc rñdeo q̄ Hosti· loquit̄ de consilio q̄d iudicat uerbū potius et melius sed non excludit q̄n alibi possit fieri restitutio Similiter ep̄us pater pauperꝝ debet dare paupibꝫ existentibus in Senis· Quid si dat alius certe ualebit datū quia consilū non obligat· iii· di· dēq̄ i fi· xvii· q· i· c· ult· Preterea si uellemus sic iudicare sequeret̄ inconueniens Pone senēsis fecit usuras sensis que nūc sunt incerte Sensis sūt multi paupes senēses et sunt ibi pauperes forenses mendicātes nūquid ep̄us potest etiam inter paupes forenses distribuere utiq̄· et sic seruat̄· nō est ergo curandū cui detur dūmō bene Item pone q̄ aliq̄ns habeat cōsanguineū pauperē et extraneū tenet̄ magis consanguineo q̄ extraneo· lxxxvii· di· non satis· et tamē si dederit extraneo pauperi ualebit datio Non enim habet cōsanguineus pauper actionem per quā extraneo pauperi ꝓferatur Sed consuli· dispensatori q̄ sic faciat· relinquit̄ tamē eius arbitrio Sed in arbitrando p̄t ep̄us considerare q̄ magis expedit Sens q̄ in francia fieri hanc erogationē ꝓpter expensas et difficultates erogationis et locoꝝ diuersitatem Item obstat quod nō· Arch· post Ray· xiii· q· v· non sane· Dicit enim Ray· q̄ in tali casu cōsilio et auctoritate eccl'sie siue penitēciarii fiat erogatio in loco ubi

est dampnū datū ul' si nesciē locus saltē i dioceſi cū cōsilio ep̄i uel capellani illius loci si distinctus est allegat· lxxxvii· di· diuine· lxxxviii· di· ep̄us· xii· q· ii· q̄uor et· c· concesso cū similibus et de raptoc· i· et· vi· q· iii· placuit Ad hoc quod dicit q̄ roe debēti sortiē quis forum Ad ꝗ respōdeo q̄ Ray· loq̄t̄ d cōsilio sicut Osti· Item canones quos allegat probant q̄ ep̄s debet habere curam pauperꝝ et peregrinoꝝ indistincte loquendo· et· c· i· de rap· et· vi· q· iii· placuit· dicunt q̄ rōne debēti forū quis sortiē· fateor· sed sicut supra dixi etiā ep̄us domici· i· potest punire crimen alibi cōmissum Item iudex delicti non p̄t punire malefactore qui recessit nisi ibi inueniat̄ uel illuc sit remissus ut in c pastoral' de re iudi· in clemen Item illud·c·i· de rapt· loquē· in facto iudicat ubi certū erat cui facienda erat restitutio· hoc uerum foro penitēciali ubi erat incertitudo· Totus mūdus nō posset ꝓbare q̄ pauperibus loci ut ubi datū est dampnū uel usure extorte debeat fieri necessario restitutio incerto rum sed consulit̄ q̄ sic fiat ꝓpter rōm Hosti· sed a consilio p̄t recedi ut dixi a maxime dū causa subest· In hanc sniam concordant duo doctores quoꝝ cedulas uobis transmitto et sic uidetur michi a uobis obseruari· Fredericus

Questio disputata per dominū Fredericū de Senis in studio p̄sino Anno domini· M· ccc· xii· die mensis decembris xxxiii·

Veritur ad quē de iure cōp̄tineat canō· coꝝ· receptio et prebendaꝝ collatio in seculari ecclesia· collegiata nō cathedrali· Et arguit̄ primo q̄ ad ep̄m solū uel saltē cū consilio capituli hoc ꝓtineat ꝓp· c· quoniā de ui· et ho· cle· ibi· ecclesiaꝝ nrāꝝ qd intelligit̄ de omnibus ecclesiis sue dioceſis· de usupal'· c· i· Ad idem· xvi· q· i· nullus· ibi· uel ꝓbendas ecclesie· ad idem· xxi· di· c· i· et· x· q· i· c· q cūq̄ et· c· regenda· ibi· ul' certos clericos quos ipse cū del tumore ꝓuderit· s· ep̄s ut de instī· ex frequētibus· et· c· ad ecclesiā

rem ibi· maxime in maiori· et· e· ti· c· pe· de concess· preben· c· quia in prin· ibi· et aliis ecclesiis· et ibi gl· allegat· xvi· q· vii nullus· et de excess· prela· ad aures· et optime facit de concess· preben· hās· et melius· & de epi· et cle· l· in ecclesiis tuis ne per quā· l· Archi· tenet istam partē· xii· q· i· § ult· ad idem de his que fi· a prelatis· ibi· et alias personas ecclesiasticas

Sedo arguit̄ q̄ ꝓtinet ad p̄latū et capitulū ullius eccl'ie collegiate et primo par· c· ult· d regularibus li· vi· ad idem d renū· ex transmissa· et de symo· ex institutione· et in maioribus ecclesiis hoc accidit ut de elec· cū ecclesia· ergo et in minoribus ar· de app· c· de appellationibus et de prebē· c· maioribus ad idem de his que fi· a prelatis c· ii· et hanc partem tenz Hosti· de instī· c· ii· L· licet reformatio ꝓtinet ad ep̄m sed in cū qd ibi nō· dispicet Io· an· et ita ferē Paulus de bononia consuluisse in q̄ne uertente inter ep̄m nrmen· ex pte una et priorē et capitulū sancte Marie in pelei parte ex altera

Tertio arguit̄ q̄ ad prelatū et capitulū illius ecclesie ꝓtineat electio seu p̄sentatio et ab ep̄m cōfirmatio seu institutio Et hoc sic Nam sicut ad laicū patronū qui de bonis suis auctoritate diocesani dotauit uel cōstruxit ecclesias pertinet p̄sentatō et ad ep̄m pertinet institutō ut de iure pa· nobis· et per totum· sic et quādo de bonis alicuius ecclesie cōstruitur capella uel nouū beneficiū illa ecclesia habebit̄ ꝓ patrona et p̄sentabit et ep̄s instituet· de hoc de priuil'· cū et plātare xvi· q· ii· c· ii· et de iure pa· ex litteris· et melius de eccle· edificandis· c· iii· Quid enim refert an de bonis plebis fiat capella an noua beneficia in eadem plebe ordinent̄· certe nichil· ad hoc de offi· iudica· c· ad hoc· ubi dicit Osti· q̄ rector ꝓpter uū titulū uel portionē in ecclesia sua sine auctoritate ep̄i instituere non potest· allegat de preben· nisi· et· c· extirpande· Et de excess· prela· c· sicut unire· Et quia ad ep̄m ptinet institutio· ali' nō· de offi· archi· cū satis· Hoc etiā innuit Hosti· de sta· mo· c· ult· in fi· sup ✠obo ad ꝓbendā· ubi dicit q̄ tales beneficiati p̄sentabū̄t̄

per monachos et ep̃us instituet et destituet· facit de capell·mo·c·1·ad idem·et clarius qđ nō· Archi·post H·x·q·1·regenda·ubi dicit qp ep̃us sine cōsensu archipb̃iteri non p̃t aliquē instituere in ecclesia sua Debet enim eū representare ep̃o ad instituendū et ad rep̃sentatiōm archipb̃iteri ep̃us instituet·ad hoc de ture pa·c·pl'·t·ad p̃missa facit qđ Inno· et Compo·de consti·cū omnis·et·c·cū accessisset·et Archi·post eos de xp̃o sig·c·11·li·vi·et·xii·q·ii·abbatibus·et·c·placuit·et·xvii·q·iii·c·in uenditionibus

Ex quibus turibus pbat̃ qp p̃latus inferior ep̃o sine ep̃o nichil arduū facere potest·allegat ad p̃missa de bis q̃ fi·a p̃la·c·ea noscit̃ Soluendo istam partem credo potiorē Restat respondere ad cōtraria Et primo ad tura que faciūt propte ep̃r· Et primo nō obstat·c·quoniaz ut ait quia sedm Hosti et Inno·loquit̃ in ecclesiis cathedralibus et sic loquitur c·nullus·xvii·q·vii· Propter maiorem namqp cōtonē quā habet hō cum ecclesia cathedrali maiorē babz ibi potestatē ut de testa·requisisti· Alia iura nō loquunt̃ dispositiue uel assertiue sed narratiue q̃ uerba non ponūt ius ut de priuil'·si papa li·vi·et de sen·ex·c·ult·in ejemen· Vel loquūtur de cōsuetudine q̃ in talibus ualet ut in·c·ea noscit̃ 2·c·cū ecclesia uulterana Vel loquunt̃ ubi nō est patronus laicus uel ecclesiasticus ac in casu nostro iste p̃bende sunt institute uel create de bonis ipsius plebis Igit̃ ipa plebs erit patrona ut in·c·ad audientiā·et de offi·ut ea·ad nec· Vel dicas quando ecclesia de nouo construit̃ uel erigit̃ in collegiatam tūc ad ep̃m pertinet taxare ibi numerū clericoz· 2 sic p̃t loqui·l·in ecclesiis·c· de epi·et cle· Quādo enim eccl'ia a principio edificat̃ non est qui sibi eligat uel p̃sentet clericos et sic ep̃s ordinabit ecclesiā de cōpetenti numero clericoz· Sz cū ecclesia fuerit ordinata et reformata de p̃latis seu canōicis ad clericos seu canōicos ptinebit electio sui prelati et postea ad prelatū et canōicos ptinebit electio canonicoz· et utrobiq ad ep̃m pertinebit institutio Hinc est qp monachis omībus mortuis uel eligēdi ptāte prima tis p̃tās eligendi redibit ad suā originalē naturā·t·ad ep̃m quia ep̃us creabit ibi abbat̃ ut dicit Compo·de elec·ne p de facto·et legit̃ et nō·c·ti·q̃q̃ li·vi·al'·n ad ep̃m sed ad cōuentū ptinet electio· xvii·q·ult·cōgregatio·et de elec·c·i·

Item nō obstant tura que fauēt prelato et capitulo ut ad ipsos pertineat creatio Nam·c·ult·de regl'· non loquit̃ dispositiue sed narratiue Itē loquit̃ in receptione monachoz· | monachi uero debent facere p̃fessionē suo abbati non ep̃o d regl'·porrectū·et·c·ad apostolicā Hinc est qp plus tenet̃ mōachus abbati q̃ ep̃o ut nō·xi·q·iii·qui resistit· Et·c·ex trāsmissa et·c·ex insinuatione·nō loquit̃ dispositiue uel de cōsuetudine loquuntur

Non ob·c·maioribus et·c·de appelli·nā nō sequit̃ ep̃us cū capitulo suo p̃t hoc facere ergo plebanus cū suo capl'o Naz episcopus cū suo capl'o sine auctoritate superioris p̃t alienare ut·xii·q·ii·facit· et nō·i·q·iii·in sūma et·q·i·ut dētes qđ nō possunt plebani nec alii prelati ut in c·abbatibus et·c·placuit et in·c·in uēdi tiōibz Nō ob·c·ii·de bis que fiūa prelatū qua nō loquit̃ in casu nostro tū ganō dispositiue loquit̃ de quadā alienatione tpali nec ibi excludit̃ auctoritas ep̃i de qua an interuenire debeat dubitatur p ea q̃ nō·xvi·q·i·possessiōes· et de rec·c·in glo·innuit in clemē·

Questio disputata pusit p̃do·Fred· de Senis ad instanciā domini Symonis decretoz· doctoris tunc prioris Sancti Mariani perusine dyoc·

xxxv·

Vidā monachus mōasterii pomposiani existēs prior cuiusdā prioratus ad ipsū monasteriū ptinēcis a quo prioratu dictus prior poterat ꝓ libito abbatis ad ipsū mōasteriū reuocari interfectus est Interfector uero p̃ctus fuit pecūiariter sedm statutū ciuitatis Sed quereta pars condēpnatiōis deberet interfecti heredibus applicari Modo queritur cui dicta tercia pars debeat applicari an mōasterio an prioratui an filio dicti monachi quē ante mōachatū de legitima uxore sua susceperat Primo argut̃ qp debeat applicari monasterio et primo p̃ de cre·in p̃senti de pba·ubi dicit̃ qp monasteriū est heres monachi sui dum dicit Nō decessit sine herede qui monasteriū relegat heredē Itē mōachus seruo equiparatur·liu·di·l·multos Sed p̃inuria illata seruo cōpetit actio domino ut insti·de iuiurī·§·seruis·et ita etiā hic abbati· cuius turi sdictū et inpto monachus se subtecit ut de elec·quorundā li·vi· Itē quicqd acquirit̃ uel p̃uenit occasione monachi totū acquirit̃ mōasterio de priuil'· cū olim·ii·de testa·c·ii· Preterea in themate ꝓponit̃ qp est mōachus mōasterii et monachus monasterii mortuus est ergo et monasterio debet applicari hec cōclusio p·c·ii·de penis Nam licet fuerat prior tempe mōtis nō tamē desierat esse monachus nec fuit absolutus a claustro ut de priuil'·c·ii·li·vi·qđ si fuisset nō potuisset reuocari cū nichil habuisset cōe cū mōasterio·xvi·q·i·ne p eius libz Sed si fuisset p̃latus ppetuus tūc uide̅ secus et·xviii·i·c·unico Et p̃ista parte facit optime·ff·de heredi·instit·l·ex feō ad fi·et·l·se·al'·est·§·cū fūdus·et delem·l·quesitū in prin·et in fi·et de fūdo instru·et instru·le·l·seye·§·pamphile· Nam in primis duabus·ll·habet̃ qp seruus ytalicus etiā dicit̃ qui destinatus erat in p̃uincia ad mercea cōpandas et debitā exigendū tempe mortis testatoris et cadit illi qui in rebus ytalicis heres instit̃utus eratet si erat destinatus ad ullam uel ad t̃pus relegatus ul'ut ibi negocia domini exerceret nō cedit legato uille uel fundi ad quā uel quem destinatus erat exquo n̄ fuerat ppetuo destinatus Et si fundus alicui legatus sit cū instrō sine instructus seruus qui cōsueuit esse in fundo licet tempe mortis testatoris esset et alibi cā studioz· cedet tamē legato fundi Sic in ꝓposito monachus fuit destinatus rd regendū et administrandum bona prioratus non ut ibi ppetuo esset sed ad t̃pus ꝓlibito abbatis ergo interi debet censeri de primo loco Nā et si abbas uellet eū ponere et instituere ut ibi ppetuo esset nō posset cū sit cōtra tura de sta·mo·c·cū in singulis ad fi·et d cōfir·utri·uel inutil·ad nostrū et·c·se· Sz cōtra uidet̃ qp debeat applicari prioratui qa non est dubiū qp tempe mortis erat rector et p̃latus illius prioratus licz posset reuocari·ad hoc de penis·c·ii·in fi· ibi p̃xim tor heres et·xii·q·ulti·in fi·et e·de epi·et cle·aut̃ licentiā·§·fi·ibi ecclesie cui seruiunt et si dicas etiā mōasterio seruiunt Rn deo ultia ecclesia spectāda est sicut ibi ff·de ali et ci·le·l·Itē melius·de sta·defunc·l·si mater· ad idem de sepul·c·iii·in fi· Preterea ista sūt paria esse ppetuū in beneficio et posse esse ppetuū·ff·d cōdi·inde·l·sufficit·ad qđ facit qđ nō·de rescrip·c·ult·li·vi· Item talis prior dū est in prioratu in agendo defendendo pacisc̃endo p inde censet̃ ac si esset ppetuus Primū ꝓbatur 2 sedm de iudi·cū deputati Tercū ꝓbat̃ de priuil'·c·i·et de temp·or·c·pl'·t·in fi· hinc est qp licz posset remouert nichilominus abbis est ad cōmissiōes apostolicas suscipiēdas ut de rescrip·c·ii·in clemē· Preterea qđ iuris est in toto et in parte·xii di·c·ii·et d offi·dele·pastoral'·in tercio resp̃so·quis p̃t rōnabiliter denegare qp ita est prior legitimus iste donec reuocet̃ et ꝓ eo tempe quo nō reuocatur sicut alius est ꝓ toto tpe inte sue Naz et ille qui ppetuo est ex mil'tis causis potest pdere prioratū et tamen donec pdiderit aegre illi prioratui Hinc est qp p mortē talis uel renūciatiōz dicit̃ uacare prioratus ut de sup·negl'·p̃la·c·uno in clemē· ad id facit·ff·de min·te·l·qđ dicit̃ et qđ cōstitutū est·s·e·ti·ex testō ubi dicit̃ qp licet miles sit ad tēpus in militia et possit reuocari milicia tamen in testō qđ facit respectus tēpus milicie nō tēpus primū· ad idē facit de priuilc· cū capella et·c·ex ore Ex p̃missis sequit̃ qp cū esset p̃latus tempe mortis illius prioratus a sibi uel suis nichil acquirit seu acquere possit cū nō sit dominus sed ut·xvii·q·i·c·uno et d testa·c·ii· succedit sibi ecclesia tanq̃ heres legitimus·ratione deputatus Nam et al' eccl'ia ageret

proiniuria sibi facta ut satis nō de hoc
de sen. ex. prochianus Sed uidetur q
nec mōst. rū nec prioratus succedat nec
debeat haberi hoc heredis sed filius legi
timus Nam q̄diu extat alq̄s de linea de
scendēti omēs alii excludunt̄. e. ad sena
tus cōsul. tertul. autē. in successione. In
tantū q̄ si p̄tereatur et exheredet̄ uel
mmus legitima habeat dicit testū nullū
uel agit q̄rela uel ad supplementū ut pro
bat̄. ff. et. e. in ti. de inoffi. te. Vnde di
cit beatus Aug. qui uult exheredato fi
lio ad. xvii. q. iii. c. ult. et nō glo. in. l. si
quis ad declinandam. e. de ept. et cle.
et in. c. si pater de testamen. libro sexto
Preterea nōte hered de filio unde⁹ intel
ligendū ut. ff. ad trebel. l. ex facto. §. ul
timo Preterea filius succedit patri
iure nature. i. iure naturali. ff. unde libe.
l. scripto. §. fi. Sed q̄ monasterū uel ec
clesia sit heres istius interfecti hoc est
de iure ciuili uel canonico et ex fictione
iuris, p̄cedit sed hmōi fictio ius natura
le cōfundere nō pōt cū sit imutabile ut
e. de iure do. l. in rebus. ff. de cap. di. l.
eos Preterea cū de morte uel etate
uel alia re loqmur intelligimus de uera
naturali morte uel etate nō de ea que ex
fictione uel principis beneficio hēt ute.
de his qui nem. eta. impe. l. ult. et. ff. de
le. ii. l. si ita quis. §. is cui. et. l. cū pater.
§. hereditatē. et de iure fisci. l. statius. §
cornelio. Sed hic filius naturaliter è he
res. ecclesia uero uel monasterū iuris fic
tione ergo cē. unde pater ingrediēs mo
nasterū n̄ pōt priuare filū sua legitima
xix. q. iii. si qua. et. e. de sacro sanc. ec.
autē. si qua mulier. et de regul. cū simus
cū similibus Preterea qui sentit onus
debet sentire comodū ut in regula q sen
tit. sed filio mcūbit necessitas uindicādi
nec ē defuncti. ar. e. de de p̄ci. imp. of.
l. i. et de his qui ut indig. l. i. et. l. cū fra
trē. ergo debet sentire comodū heredi
tatis Preterea pater et filius non a
impia uidicant̄ ut. xix. q. ult. in fi. qua
nec pater filū nec filius patrē exhereda
re pōt ut ibi Igt̄ sicut al' pater quāuis
monachus succedit filio ut nō. e. ad se
natus cōsul. treb. aūt. defuncto. Ita fili
us debet succedere patri Et p̄ ista p̄te
facit. e. de ept. et cle. autē. p̄biteros
Sed uide⁹ q̄ dicta tertia ps debeat di
uidi inter monasterū et priorātū Nam
dicit̄ in iure q̄ talis prior dicit̄ prior u
trius q̄ loci ut de priule. c. i. h. vi. ergo
debet fieri diuisio p̄ rata de testa. rela
tū. et facit qd ibi nō. Inno de bonis re
lictis ab eo q erat archidiaconus et ep̄s
et canonicus Itē facit qd nō. Ost. de pe
nis. c. iii. in fi. ad idē de sepul. c. ii. li. vi.
Nam ex eadē iniuria pluribus p̄t com
petere actio ut. ff. de iniurus. l. i. §. us q̄
ad ea. et si seruus esset cōis duoꝝ diuidi
tur extimatio iniurie inter dnōs sedm q̄
titatē p̄sonaꝝ ut inst. de iniur. §. si cōi
ad idē facit. ff. p̄ socio. l. si fratris. §. fi.
ubi socius omniū bonoꝝ cōcat que exti
matione iniuriaꝝ acq̄siuit Si uolumus
tenere q̄ nō agratur monasterio possu
mus respōdere ad iura allegata p̄ parte
ipsius uidelz q̄ oia iura illa loquunt̄ d mo
nacho claustrali et qui nulli p̄est admini
strationi Nam si p̄est non pōt dici p̄prie
claustralis ymo nec talis debz in claustro
morari sed prioratu ut de sta. mo. c. i. ad
fi. in clemē. nec debet ad electionē uel a
lios tractatus uocari ut nō. Innoc. et bo
fi. de reli. do. c. ult. et de priuil. c. i. ad
fi. li. vi. nec gaudet priuilegio monasteriū
ut ibi Igt̄ ex p̄sona eius monasteriū nō
cōsequit̄ cōmodū. ad hoc ff. de re. iuris
l. ex qua p̄sona. Itē abbas spoliando eum
iure monasterii ad bona sua aspirare nō
debet. e. de latr. lib. to. l. una. §. somnus
Et si al' iste prioratus esset collegiatus
esset capax cōmissionis apostolice q̄d n̄
esset si esset ibi claustralis ut nō. de pri
uile. cū olim. ii. Itē pōt esse p̄curator et
executor cē. ut nō. de testa. c. ii. in fi.
li. vi. et de p̄cur. c. pl't. in glo. i. in clem.
et oia ista cessāt in claustrali Hinc est q
habēs tanḡ p̄sonatū uel dignitatē non
pōt p̄esse pluribus talibus ut de p̄ben.
cū singula li. vi. et de sup. ne. pla. c. uno
ad fi. in clemē. c. ii. de penis. facit p̄ ar
cōtra dū dicit ecclesie cui p̄fuit Itē
nō obstāt iura q̄ dicūt et innuūt q̄ iste
nō est absolutus a iugo et q̄ nō desinit
esse monachus monasterii Fateor q̄ non
desinit esse mōachus Sed tu fatearis q̄
nō est claustralis et q̄ administratiōi p̄
est Itē nō obstat. l. ex facto et. l. quesi
tū cū similibz Nā in illis turibus seruus
nō fuerat p̄positus alicui negociatiōi ul'
administratiōi separate a bonis domini Sz
hic prioratus de quo q̄rit̄ nō erat de mē
sa abbatie qa si ita esset oia ista cessarēt
ut patet de sup. ne. pla. c. uno in clemē.
et facit ibi glo. q̄ incipit illa. Igt̄ per te
uides q̄ illa iura nō tangūt casū nostrū.
Nam nō est dubiū q̄ si abbas misit mo
nachū ad studiū uel ad aliū locū q̄ licet
sit absens nō tamē desinit eē claustralis
Si uolumus tenere q̄ filius nō succedat
possumus respōdere ad iura p̄ eo allega
ta qa loquunt̄ in bonis que sūt patris de
quibus filius priuari nō pōt saltem sua le
gitima Sed bona q̄ acq̄siuit post ingres
sū monasterii uel eius occasione nō sunt
patris sed mōasterii Vnde nec ex testō
cū testari nō posset nec ab intestato suc
cedit filius multis bene facit. xii. q. i. non
dicatis. Hinc est q̄ etiā filius nō acq̄rit
usufructū patri cui patria ptās sit soluta
p̄ professionē ut nō. xii. q. ii. c. i. in glo. ul.
et. ff. de mino. l. si ex cā in glo. mutat

Ad tura q̄ dicūt q̄ ciuilis mors non
equiparatur naturali cē. et q̄ filius succe
dit iure nature Rñ deo q̄ in isto casu ci
uilis mors equiparatur naturali ut patz in
l. deo nobis. e. de ept. et cle. et de p̄bē.
in p̄sentia. et facit qd nō. in spe. d loca
to. §. nūc. ⁊ clm. Nam ubi de bonoꝝ ac
quisitione tract̄ hēt monasteriū loco
filii et heredis ut ibi Ad id qd dicit̄
q̄ nōte heredis intelligit̄ filius nego ut
ff. de uer. sig. l. in cōuentionibus Nō
ob. l. ex facto. §. ult. ga illud uidet̄ spā
liter in casu illo et similibz al' nunḡ essz
locus fideicōmisso ut ibi Preterea po
sito q̄ de iure debeat succedere iste nō
pōt succedere qa pater nil habere pōt a
forte pōt attēptari. a licet patri compe
tat actio iniuriaꝝ p iniuria illata filio fa
mil'. ff. d iniur. l. i. in fi. et. l. sed et si ut
dictū est ꝛ. nec filius posset hic agere in
iuriaꝝ. tū quia non posset acgrere patre
uiuēte. nec ut heres ex p̄sona patris tū
qa actio iniuriaꝝ ante lit. cōte. nō trās
mittit̄ ad heredes. ff. de iniur. l. iniuriaꝝ
Et si diceres, ergo nec mōsterio cōpetit
ut heredi nec prioratui Solō nō peteret
hoc monasteriū nec prioratus ex iure si
bi cōpetente occasione mortis. sed cōpe
tente sibi occasione uel ingore p̄fessiōis
ut qa dū inferēt iniuria monacho imedia
te et in instāti actio iniuriaꝝ monasterio
nec monacho aliquo tempe acgrit̄. hinc
est q̄ ea remittere n̄ posset ut nō. in. c.
prochianos Nec obstat q̄ dicit̄ ius na
turale est imutabile qa illud habet locuz
in p̄ceptis et in p̄hibitiōibus In aliis uō
non. Hinc ē q̄ iure naturali uel diuino po
terat cōtrahi matrimoniū in sedo gradu
bodie nō ut in. c. nō debet. extra de con
sang. et affi. et sic debet intelligi qd ha
bē. v. dr. prius in prin. et. vi. di. in fine
Preterea notū qd inest p̄fessiōi est de
iure naturali sicut ergo filius intrādo re
ligionē pōt p̄iudicare patri sic cōuerso
in bonis post q̄situs Itē nec iure nature
pōt quis succedere patri nil habēti Ad
id qd dicit̄ q̄ pater et filius nō debent
ad imparia iudicari Rñ deo hoc eē indu
ctū in fauorē religionis uel hoc inducit
impossibilitas facti quia cū pater nil pos
set habere ul' sibi acgrere ergo heredem
habere uel testari nō pōt ut. e. de sacro
sanc. ecc. aūt. ingressi. sed filius pōt sibi
acgrere et sic patrē et monasterū exhe
redare nō pōt. xix. q. ult. in fi. Nota q̄
in eod̄ genere delicti plus offendit qui
offendit patrē spūalem q̄ carnalē. ii. q.
vii. qualis et nō de hoc. xxx. q. iii. picta
tuū Itē si uis tenere q̄ mōasterū et ē
p̄rata nō debeat habere nō obstāte de
cre. relatū. ii. de testa. et aliis iuribus. ē.
allegatis sic respōde q̄ licet sit mōchus
monasterii est tamen rector uel prior in
prioratu. et quādo ista duo cōcurrūt in
eadē p̄sona prefertur p̄latura ut. nō. de
postu. c. ult. Vel aliter iste dicit̄ mona
chus monasterii habitu nō actu sicut al'
dicimus de ecclesia prochiali actu uel ha
bitu ut nō. de p̄ben. de multa p Inno. d
elec. licet canon li. vi. hinc est q̄ nō habet
uxē in capō nec debet morari in mona
sterio Ad primum fac̄ qd nō. Inno. et
Ost. de reli. do. c. ult. et clarius parch.

de priuil'·c·i·ad fi·li·vi·ubi dicunt ꝛō·

Ad ſedm de ſta·mo·c·i·ad fi·in cle· de teſta·relatū Nō ob·c·relatum·ii·et qđ nō·Inno·de bonis relictis ab eo qui erat archidiaconus et canonicus ibi dicit ꝙ fiat diuiſio pro rata Nam ibi non cō ſtabat que eſſent bona percepta ex iſta uel illa etiam uel ex dignitate uel ex ca nonicatu et ideo fit diuiſio ſicut fit xii·q·iii·c·i· Sed hic q̄rimus cui debeat ap plicari iſte redditus ſiue ꝓuentus uel ob uentio uel condēpnatio ſuguentēs Sicut q̄rimus cui acquirat hereditas que obue nit huic priori dū eſt in prioratu Videſ ſaluo uenerabili iudicio allegata ꝓ prioratu ꝙ ipſe prioratus ſit heres in hoc casu q̄n do bona prioratus ſunt diſtincta et ſepa rata a mēſa monaſterii ſecus ſi ſunt de menſa quia tunc oīa ſunt mōaſterii que cūq; ſint illius prioratus ut de exceſ·ꝓ la·freq̄s·et de ſup·ne·prela·c·uno in clem̄·ſ·allegato Alii dicūt ꝙ fiat di uiſio inter prioratū mōaſteriū et filiū ꝓ hereditarius portionibus ut·ff·dele·l·l· turpta in fi·et·l·ſi heres·et de ſtip·ſer· l·ſi ſeruus cōs·ita ꝛ·ē·de cadu·tol·l·u ma·§·ſed et ſi manifeſtet̄ Nam dū fuit ingreſſus filiū heredem inſtituit et etiā mōaſteriū et tuta prioratus eſt heres ab intestato Sed cōtra·ff·de regl' turis l·ius noſtr̄ Sol'o cū iſte bodie cenſeat̄ miles et nūc, priuatus ut de pens·c·ii·ꝛ de clerī·egro·c·i·et·iii·di·demꝙ·Pro parte poteſt decedere teſtatus ꝓ parte non ut in·l·certus de milite·et unū in caſtrenſibus et aliū in paganicis heredē habere ut ibi·

Fredericus de Senis puſii

xxxvi

Aſus talis eſt Mantus uxo ori ſue reliquit uſufructū predi / poſt mortē mariti mulier infra annū luctus nu pſit Quēritur an perdat uſufructū ꝓ dicto uideꝝ ꝙ ſic ut·ē·de ſedis nupc· l·i·et·ii·cū ſuis ſimilibus Circa q̄em ſciendū eſt ꝙ matrimoniū cum ſit unū de ſeptē ſacramētis eccleſie nō iure fori ſed poſi·i·nō ſedm leges ſed canones re gi debet ut·ii·q·iii·hinc colligitur·et in hmōi talibꝫ ſpūalibꝫ poteſt recte intelli gi qđ dicit̄ ꝙ leges n̄ dedignant̄ ſacros canones limitari ut extra de no·op·nūc·i·et de ſedis nup·c·pl'c·Vñ quicqđ dicant leges circa phibendū uel pmittē dū matrimoniū non ſtamus illis ſed cano nibus Vnde qđ legibus dicentibus ꝙ fi lia famil'·non pōt contrahere ſine cōſen ſu eius in cuius ptāte eſt ſet ꝙ rector ꝓ tunc̄e cū ꝓuinciali ul' tutor eum pupilla non ſtatur Ideo eſt quia tudex laicus de hmōi mere ſpūalibus nec pricipaliter nec directe pōt ſe intromittere ut patet ē ordi·cog·tuā·et qui fi·ſint le·lator Idē in ſi·ut patet de hereti·ut inquiſitione §·phibemus·Item in repudiis diuorcus et impedimētis matrimōialibus ſtamus canonibus Quid enim ſciūt leges ꝙ cō pater cū cōmatre uel cū filiola ſua ſpūali non poſſit contrahere uel cū ſponſa ſui conſanguinei etiā illo mortuo uel de illo titulo extra de eo qui cognio·conſang· uxo·ſue· uel ē eo qui duxit in matrimo niū quā pol·ꝛō· Ex his ergo cōcludit̄ ꝙ matrimonia et acceſſoria et dependen tia ab illo iure canōico regulant̄·ac in ꝓ poſito Paulus apl'us et apl'icus et cano nes dicūt ꝙ mulier ſoluta a lege uiri per eius mortem licite infra annū luctus ma bat ut patet de ſedis nup·c·pl'c·et·ult· vii·q·i·ſicut uir·ii·q·iii·hinc colligitur· Ste ergo licite fit iuſte fit et penam nō mereat̄ quia qui facit auctoritate legis nō peccat·xxiii·q·iii·qui peccat Ergo ſi nu bit confiſa de licētia pape apoſtoli et ca nonis nō debet ſuſtinere aliquā infamiā uel reꝛ iacturam ex eo ꝙ infra annū lu bit et ſic omēs pene poſite·ē·de ſedis nup·l·i·et·ii·ſunt ſublate·et ſic nō pdit uſufructū Si enim contrariū diceretur tam mulier decipetur et auctoritate le gis loquēs et paretur qđ eſſe non debet xxvii·q·ii·de uiduis Tenendū eſt ergo omnē penam legalem impoſitā ex eo ꝙ nubit infra annū luctus eſſe remiſſam· Et ſi nulla rō huius dicti habeat̄ deberet ſufficere auctoritas tantoꝝ patꝝ Naꝫ hoc tenet Accurſius·ē·de ſedis nupc· l·i·in gln quō·et gloſator in decreto·ii· q·iii·in fi·in glo·ult·et Dama·et Oſtr· poſt eum ut nō·in ſūma de ſedis nupc· in fi·et Goff·e·ti·in fi· Item Inno·papa quartus et Oſti·q fuerūt lux turis hoc tenent extra de ſedis nup·c·ult·ubi ſa tis de hoc per Oſti·poſt Innoc̄·facit ad hoc quod nō·xxxvii·q·ii·de puellis·ubi dicitur et nō·ꝙ bona rapta que mulier lucrata fuerat a raptore cōſorcio rapto ris per·l·unicam de rap·ur·non perdit dato ꝙ mulier eligat nupcias raptoris et ſedm leges eſt ſecus Vide quod nō·de hereti·c·pl'c·li·vi· Si ergo mulier nubē do non perdit lucraꝫ ut ibi multo fortius debet euitare dampnū·i·perditionē uſu fructus ut ſupra nō·ad hoc·ff·de turis et fac·igno·l·turis et·l·ſe· Idem uide tenere glo·ordinaria extra d̄ ſedis nup· c·ult· licet dicat alios dicere contrariū Sed ſtandū eſt opinioni tantoꝝ patꝝ ſuperius nominatoꝝ·

Fredericus de Senis puſii

xxxvii·

Aſus talis eſt Quidā nōie diuolus Iohannelli machelo eu obtinuit licentiam emit tendi uotum caſtitatis et re ligionem intrandi a domina rameſia uxo re ſua atq etiā ipſa domina remiſit om ne ius matrimoniale quod habebat in eo dē ſuo marito Et uerſantce idē diuolus repudiauit omne ius qđ ſibi cōpetebat in dominā antedictā·deinde in eodē con textu pter deo et beate uirgini et unus alteri et altera ſibi ꝓmiſerunt ſe ſeruа turos ꝓpetuam continentiā et ꝓdicta fuerūt tam ſunt·xvi·anni et plus· et de predictis patet in publico inſtrō abinfra ſcripto conſultore electo uſo et publica to Anno domini·M·ccc·xvii·indictōe prima·die·xviii·menſis Iunii·per manū andree magiſtri franciſci notarii de pu ſio Poſtq̄ uotū ꝓmiſſionem et renūcia tionē predictā prefata domina in domo ſua ſeu in ſeculo remanſit·dictus aūt di uolus ingreſſus eſt ordinem p̄dicatoꝝ ibiq; pfeſſionem fecit et ꝓ longū tēpus ſtetit et nūc eſt predicta uoti emiſſio ꝛ licentie datio et renūciatio facte fuerūt abſente ep̄o et uicario ſuo Nunc q̄rit an pfeſſio ſua ualuerit et an poſſit recti re ad ſeculū et an poſſit repeti ab uxōe uel officio ep̄i uel alterius ſuptoris cogi ut ad uxorem redeat Super ꝓmiſſis uero Ego Fredericus d̄ Senis mimus de cretoꝝ doctor habito ſtudio diligenti et uiſo inſtrō predicto dico et conſulo quia pfeſſio ſua tenuit et ad ſeculū redi re non pōt nec debet compelli redire ad uxorem nec ad petitionē uxoris nec per officiū iudicis ſiue uxor ſit Iuuenis ſiue non ſiue ſuſpecta ſit de incōtinētia ſiue non rōibus infrascriptis Circa qđ ſet endū eſt ꝙ ad hoc ut transitus uiri ad re ligionem ſit ſollēpnis et honeſtus et iu ridicus·hec debent interuenire Primo auctoritas diocesani uel eius uicarii quia interuenire debet in ſeparatione matrimo nii ſiue quo ad uinculum ſiue quo ad mu tuam ſeruitutē ut colligit̄·xxvii·q·ii· ſi uir et extra de cōuer·cōiug·c·ſignifi cauit Sedo ꝙ uxor det licentiā Tercio ꝙ uouerat et contineat Quarto ꝙ ingre diat̄ religionem ſi eſt ſuſpecta de incon tinentia ſi non eſt ſuſpecta pōt remane re in domo ſua ꝓbatur·e·ti·cū ſis et·c· uxoratus et·c·ad apoſtolicam cū ſuis cō cor·ſed licet illa debeant interuenire ſi tamē uideatur pfeſſio ſi oia non interue nant Nam ꝙ debeat interuenire aucto ritas ep̄i uel uicarii uel aliquoꝝ religio ſoꝝ uideꝝ de honeſtate eſſe ut nō·xvii· q·ii·ſi uir·et ibi notant Hugo et Laur· et ibi recitat Archi·et idē ſentit Inno· de cōuer·cōiu·c·i·in prima glo· Item ꝙ mulier ingrediat̄ religionē poſito ꝙ ſit iuuenis et ſuſpecta non eſt de ſubſtātia pfeſſiōis uiri exquo licentiā dedit et uo uit·ſed ſi incōtinenter uiuat poterit cō pelli ad intrandū religionē ut poſſit uo tum ſuū ſeruare ut·e·ti·c·ſignificauit ꝛ ſic pōt intelligi·xxxiii·q·v·ſi quis uxo rem·et hoc placet Inno·in mi'tis locis ut colligitur in glo·ſuis ut in·c·i·et·c·qđā et·c·ſignificauit·Sed Io· et dñs Ber· poſt eum tenuit ꝙ ſola licētia uxoris eti am nō uxorentis ſufficiat marito ad hoc ut poſſit ꝓfiteri ut nō·in·c·uxoratus· et·c·ex ꝑte et·c·conſulunt· et ꝓbat̄·e· ti·c·uentens et·c·accedens· tū igit̄ iſte diuolus habuit licentiam uxoris et eius

renūciationē ꝓmittentis ꝓpetuam continenciam·cū ꝓfessionē fecerit nullatenus debet de eius ꝓfessione in dubiū reuocari maxime exquo tanto tempore pacifice sine alicuius reuocatiōe ꝓcesserit in ordine Nam ex mora tanti t̄pis defectus si quis fuisset purgatus et ratificatus esset ar·ad hoc d̄ spon·ad id qđ ut me·ue·ca·fi·c·i·de regula·cū utrū de frig·et malefi·c·i· In quoꝝ testimoniū ꝑsenti cedule manu ꝓpria scripte sigillū apposui consuetū Datū die·xxii·mēsis Iuarii Anno dn̄i·M·ccc·xxxvi· ꝓsui

Fredericus de Senis ꝓsui
xxxv iii

Videam ꝓfessus in ordine fratrꝝ ꝑdicatorꝝ et abipo ordine expulsus sepe·et cū ista cia pecuī se admitti cū omni ordinis disciplina ad ipm̄ ordinē sed cum ordo ipse eū admittere nolut ymo ex toto ipm̄ recusant ꝓhibēs sibi delationē habitus ipsius ordinis Iste sic expulsus quesiuit altqđ mōasteriū uel religionem ubi ingeret et obseruare alīq religio intraret et recipetur ibidem·qđ uel quā nō potuit inuenire· Iste sic expulsus morat in diocesi illius epi in qua diocesi erat cōuētus fratrꝝ ꝑdicatorꝝ unde exiuit·et in qua diocesi oriundus existit et uiuit in habitu sacerdotali non tamē oio religioso Quer̄ quid isti sit faciē dū et nūquid posset euadere penam seu ꝓhibitionē constitutionis ut ꝓfessores posite in ti·de regl'a· Resp̄deo qp epūs debz ꝓuidere de salute istius et dare ordinem ut in aliquo loco ubi ingeat observantia regularis recipiat·si hoc fieri non potest·epūs deputet isti habitū cōuentem pocius religiosuz q̄ altū et det sibi certum modū uiuēdi et locū in quo uiuere debeat·et quāto magis p̄t in his deputandis adhereat uite religiose cū substancialia regule ab ipso abdicare nō possit Nam ad epm̄ ptinet correctio omnū in sua diocesi degentiū ut ī toto ti·de offi·ordi·et de ui·et ho·cle·et de testa·c·ii·Nam et sine aliquo monasteriō epūs potest aliquem recipe ad ꝓfessionē et ꝓuidebit sibi de habitu et uita ut nō per Inno·et Osti·de regula·c·porrectū et Cpmpo·de elec·cū causam·et Io·and·de elec·nullus li·vi·Nam monachus factus rector prochialis ecclesie et ex hoc a iugo et obediētia sui abbatis absolutus si renūciat uel deponat remanet subiectus epo et epūs de uita et statu illius ꝓuidebit quemadmodū dum erat rector nec p̄t uiceuersa repetere locū mōsterii unde fuit Et hoc ꝓbatur et legit nō xvi·q·i·ne ꝓcuiuslibet·et quod ibi nō Archi·et Osti·in·c·qđ dei in glo·utꝝ xp̄o·tu dicas·et Io·an·in clemē·prima de sta·mo·in glo·fepius dixi· Ad idem de renū·ex transmissa cum similibus Nam epūs qui renūciauit epatui et in alicuius epatu beneficiū recipit est illi epo subiectus de renūc·ad supplicationē Ad secm̄ dicendū qp neqp ex uerbis neqp ex mente illa constitutio ut ꝓfessores ccm ꝓhendit istū·et ideo iste de iure cōi de licētia sui epi potest ꝑficere cure et curā gerere ea que ad curam ptinēt exercere dūmodo ei aliquod canonicū nō obsistat In cuius rei testimoniū ego Frede hanc cedulam ꝓpria manu scripsi que subticio ut status correctiōi et melius intelligēdis

Sequnt̄ additiones consilii ꝓcedētis
Epo·ista responsio non est oio inexpugnabilis Nam licet iste non transeat ad certū ordinem non mendicātem est tamē obligatus in genere illius religionis cuius uitā et habitū sibi epūs deputauit Et principiū·c·ut professores· facit pro hac parte·sed multa alia in eodem·c·faciunt pro hoc consilio

Obsistat·satis sibi obstat quia repulsus seu icēciatus et abiectus ꝓpter sua demerita ꝓpter que solū est inabilis ad regendū curam aiarꝝ etiā si constitutio ut ꝓfessores ibi locū non habeat Lap·

In crīsti nōe amen Quis intelligat nepos an appellatione nepotis contineat filius fratris·Fredericus

xxxix·

Iso puncto predicto et motiuis hinc inde·et habito super his conuentenli studio uidetur michi Frederico de Senis mimo decretorꝝ doctori nūc actu perusi legenti cp statutū predictū non obstat predicte domine quo minus habeat tertiam partē successiois sibi de iure cōi contingentē ut·e·de suis et legitimis aut·ē·cessante Ratio est quia uales pelle de cuius successiōe agitur mortuus est non relicto herede masculo ex eo legitime descendēte Non ob·qđ opponit cp nōie nepotis intelligitur filius fratris Nam ꝓprie loquendo nepos alicuius dicitur qui natus est ex ꝓprio filio suo et ꝓnepos est filius nepotis hoc ꝓbat̄ ff· de gradi·l·iurisconsultus in secda colūp· ad fi·ibi Nepos quoq dupliciter intelligit̄ ex filio uel ex filia natus·et in q̄rta colūpna·xp̄o·ꝓnepos zē·ubi dicitur cōtinuando textū cp ꝓnepos est filius nepotis Sic etiā habetur in canonibus ex quibus sumitur arbor cōsanguinitatis·xxxv·q·v·c·i et·ii·in prin·et c·parētele et cōportio cū similibus Idem colligit̄ extra de hereti·c·ii·li·vi·Nam qđ ibi dicitur de secdo gradu intelligitur de nepotibus i·de filius filiorꝝ ut·e·ti·c·statutum·ii· ad idem·e·de instī·et substi·l·generali ter·et d fideicō·l·cū acutissimi·et ad se natus cōsul·tertul·autē·in successiōe et de q̄·l·duo et·ff·de uer·sig·l·libellorꝝ et etiā ult statutū dū dicit descendēs ex legitimo matrimonio Nam istud ad iectiuū descendēs qualificat oia ꝓcedentia quia fuit mens statuentiū siue statutorꝝ et merito cp illegitime natus nō excluderet sororē maritatam· Item filius fratris mei non est ex me remanens qđ requirit statutū Sed obstāt alique decretales que appellant filios fratrꝝ nepotes respectu patruorꝝ uel auūculorꝝ ut patet de arbitris·c·ii·de consang·et affi·quod fuphis et·c·tua et de penis·c·felicis·§·ceterꝝ li·vi·Rn̄deo in ꝓprie appellant̄ nepotes ut patz per iura supra maxime in ti·de gradibus assertiue loquūtur ius constituēta Alia uero naturaliue que ius non constituūt ut de prima

uile·si papa li·vi·Item cū odiosum et penale sit sororē excludi a successione sibi debita de iure cōi debemus accipe xp̄a in ꝓpria significatiōe et restringere odiū de regul' iuris odia·et·c·in pensis li·vi· Et in dubio debemus reducere statutū ad ius cōe de consue·cū dilectus· Item tales nepotes non dicunt̄ descendentes igit̄ soror debet excludi si ex fratre remaneret filius nepos uel ꝓnepos uel quicūq altus ulterior uel inferior ex legitimo matrimonio descendens quod non est in ꝓposito zē·

Fredericus de Senis
xl·

Vper eo quod queritur an epālī sede uacante trāseat ad epm̄ potestas dispēsādi Rn̄deo undeq̄ non quia in capitulū trāseūt ea que sunt de mera iustitia tantū ut constituere confirmare uisitare corrigere pūire excōitare et ecclesiasticam cēsuram exercere cognitio causarꝝ absoluer·trās ad ordinē dare et similia· Item regula tradit negatiue ne se·ua·c·illa·et hoc recitat Archid·post Vinc̄·de ma·et obe·c·i·li·vi· Item dispensatio imitur grē Hinc est cp decreū ex eo·dicit possint non dicit debent Item licet male faciant ꝓlatores non dispensando in casu debito tamē non est ꝓditum ius contra eos ut possit peti de iure dispensatio ut nō·i·q·vii·exigunt et facit quod nō·Io·ii·q·v·que causa· hic Bar·brix·non cōsēciat ibi Io·sed eū dēa dispensatio non posset fieri per ꝓlatos inferiores licet ad eos institutio et collō beneficiorꝝ ptinet ut nō·Io·et Archi· sequit̄ magnū inconueniēs hoc·s·de quo loquitur in·c·cum ex eo· quia multi uolentes ita cito ꝑsiterari nec ualētes obtinere dispensationē ecclesias dimittēt Item secm̄ hoc capitulū non poterat cōmutare uota cum cōmutatio uotorꝝ nihil aliud est q̄ dispensatio Item secm̄ hoc capitulū in pūitione criminū non poterit dispensare sed oportebit seq iuris rigorem cū tamē epūs potuisset ut nō·ii·q·iii·c·notandū·et multo accusatore ut nō·in spe·d aboli·et pur·§·fi·xp̄o·sed

cum diximus Sed posito q̄ transeat in capitulū talis potestas an uicarius datus a capitulo hoc poterit Certe non si fuit datus simpliciter ut de offi. uicar. c. iii. li. vi. Sed si aliqui casus fuerunt specificati cum clausula generali tunc sic ut ibi nō. in glo. ult. quia talis dispensatio non potest interardua deputari. et sic non obstat de postu. c. ii. in clemen. Soluat ista dubia is cui scribitur ut de. xvi. q. i. ecclesia. De potestate capituli uacante sede ut de plene de maio. et obe. c. uno in nouella. adde q̄d nō. ē. q̄o. xxi.

Fredericus de Senis

xli.

Egatum alimētoꝝ cadit in seruū de hoc ē casus in. l. seruos ad custodiam templi. ff. de alt. le. et. ē. d neces. ser bere. instit. l. quidam. §. illo procul dubio Item dico q̄ illa que sunt facti cadunt in seruū ut hic est casus in. l. circa heredem in prin. ff. de condi. et demo. et instit. de strip. ser. §. sed et cum factum. Dy. de mugello allegat semp ad hoc. l. legatum nulli. ff. de de adi. le. de eo uero quod dicitur q̄ ubi seruus stipulat alternatiue duas res et utrāq̄ ipse uelit q̄ seruus sit electio et nō domini. est casus. ff. de ob. obli. l. si stipulatus fuerim in prin. et. l. fi. in principio.

Fredericus de Senis

xlii.

Estator instituit filiū postumū sibi heredem qui nascit ex uxore pregnāte et substituit sibi nati sunt duo nūq̄d uideatur alter preteritus Videt q̄ sic quia debuit comprehendere utrumq̄ casum. ff. de libe. et postu. l. comodissime et. l. si ita scriptum sit Respondeo quia in materia fauorabili sumus. pro nūc credo q̄ alter non sit p̄teritus cum incerti simus quis sit p̄teritus et de quo censerit Et quia uerisimile est q̄ ambos instituisset si de ambobus cogitasset. p hoc quod nō. in solutione cōtrahi. in. l. qui filiabus Et quia in substitutiōibus et institutiōibus uerba singulariter prolata trahuntur ad pluralitatē si pluralitas occurrit ut. l. ex duobus. ff. de here. instit. ubi nō. An uero substitutiō sit locus uel non credo q̄ non per. l. uel singulis de uul. et pu. Item si tacita uulgaris includa in expressa pupillari excludit matrē uidetur q̄ non quia tacita pupillaris non excludit matrem ut nō. in. l. precibus

Responsio extra in. l. precibus

Nam Cy in. l. precibus in quarta q̄ōe uidetur sentire q̄ in rebus pupilli p hāc tacitam nō excludat a bonis paternis p id q̄d nō. in. l. fi. de instit. et substi. Itē existencia sui heredis faciat ualere tabulas pupillares Preterea q̄o quarta idez dicit q̄ sic quādo solus est institutus secus si cum alio. pro hoc. l. filius qui patri de uul. et pupill.

Consultatio Frederici de Senis

xliii.

Estacor reliquit fratribus p̄dicatoribus unā domū cuius usufructum alter reliquit / mortuus est usufructuarius ita q̄ fratres p̄dicatores habēt plenam p̄prietatem et possessionē domus Mō queritur nūquid fratres p̄dicatores teneantur soluere quartam prohtalt eccle sie quam portione soluere non tenerent tempore testamenti quia forte erant pri ut legati et hodie nō sunt Et attendite q̄ istud legatū non est cōditionale sed purum Nam si esset cōditionale uidet inspici tempus testamenti quia conditione aduenīente ut. ff. quando dies. le. ce. l. si usufructus et. ff. de regl' iuris. l. que legatur. et de pig. l. si legati. Et hodie si fieret tale legatum per iura nouia soluere tenēt. ff. qui po. in pig. ha. l. qui balneū in prin. et. §. hoc amplius. et. l. potior in prin. e. ti. Ista iura bene intellecta determinant sed male intellecta nichil faciūt Ego dico per iura allegata et siml'ia q̄ respiciatur tempus testamēti et q̄ releuātur ab onere de quo queritur Et circa dubitationis huius ueritatem non est necessariū inquirere an legatū de quo queritur et eius dispositio fuit pura uel cōditionalis Et procul dubio fuit purum legatum non suspensum aliqua conditione sicut apparz ex themate ꝓposito quare cum usufructus habeat cōsolidari cum ꝓprietate non potest per se considerari quia oportet ut consolidet ut causalis quia ut formalis consolidari non posset quia usufructus cōsideratus ut formalis sepatam considerationē habet et cum ꝓprietate se nō cōpateretur ut. l. uti frui in prin. ff. qui. mo. usufruc. amit. et. ff. de usufruc. l. quod nostra. et. ff. dele. ii. l. ita cuius seruo. 2. l. cū pater. §. dominus Igitur cum tractemus de legato usufructu extincto quantū ad illum non possumus habere considerationē sepatam et quantitatem nec sepatum tempus considerari potest a tempore legate ꝓprietatis per iura allegata cū similibus

Fredericus de Senis An cōmittens maleficiū in nocte sequenti post festiuitatem uidet cōmittere die festiuitatis

xliii.

Actum tale est Statuto cauetur q̄ si aliquis cōmiserit maleficiū aliquod in uigilia beate marie uirginis que est de mēse augusti uel in ipso festo puniat duplici pena qua deberet puniri si aliis diebus cōmitteret maleficiū Quidam cōmisit maleficiū de mense augusti nocte tempore que nox sequit festum dicte beate marie uirginis Modo queritur si predictus qui dicitur predictū maleficiū cōmisisse puniri debeat pena duplici Et utrāq̄ nox que sequitur dictum festū comprehēdat sub dictis uerbis in dicto statuto contentis ut dicet in ipso festo uel non Aliud statutum est quicūq̄ cōmisit maleficiū aliquod in duobus diebus ultimis mensis Iulii et tribus primis mēsis augusti uel in uigilia beate marie uirginis de mense augusti uel in ipso festo uel in aliquo dictorū dierū puniatur duplici pena qua deberet puniri si aliis diebus cōmitteret maleficiū Et de predictis possit inqri per Potestatē et Capitaneum aliquo non obstante et habita publica uoce et fama ꝓcedatur ad tormēta pro inuenendo maleficii ueritatē Visis predictis statutis et dubio emergenti circa ea uidetur dicendū ipsum nō debere puniri duplici pēa Nam aut statutū de duplicāda pena fuit inductum in honorem festiuitatis quod prima facie apparet aut non Si sic tunc dico cum festiuitas assumptionis sit finita in uesperis uel saltim in cōpletorio ipsius festi ut patet p ea que nō. de sen. ex. c. ult. §. adicimus. li. vi. Sequitur q̄ nō in ipso festo dicit cōmissum necdebet intelligi cōmissum dictum maleficiū Si uero non in honorē festi fuit hoc statutū adhuc dico q̄ non debet puniri duplici pena quia de ꝓpria significatione uocabuli maleficiū commissum de nocte non est cōmissū in die Nā a fictione non ueritate procedit q̄ p ea que fiunt de nocte intelligant fieri de die Nam tūc dies est ꝓpre cum sol est super terram ut pātur de offi. delegati consulunt et. l. more romano. ff. de feriis cum sua glo. et in penis humaniori est et benignior sentētia interpretanda de regul' iuris in penis cum sua glo. li. vi. maxime procedit hoc si nō apparet qua hora nocturna fuerat cōmissum maleficiū Nam tunc dicemus ea hora cōmissum ex qua minor sequitur condempnatio et tūc in nullo obstabit. l. more romano. q̄ ueruera nō obstat quia ex fictione loquuntur que fictio nunq̄ ad casus nō expressos trahitur ut nō. vi. q. i. placuit. et. ē. de his que. eta. in pe. l. fi. cum similibus. et sic dico et consulo Ego Fredericus

Consultatio Frederici de Senis

xliv.

Ieius mercatō habuit duos creditores unū priorez alterū posteriorem. et de isto debito constat per liberos ipsius mercatoris et hoc non negat. Iste ticius habet debitorem cū ypotheca mō ille ticius dedit in solutum nomine illi posteriori creditori Queritur nūquid prior creditor possit reuocare primā cessionem illam uel impedire posteriorem creditorem ne exigat illud nomen ꝛc.

In christi nōre amen. Responsio Iacobi de sancto miniaco.

Michi uidetur rebus sic stantibus et sic se habentibus quia non fit mentio q̄ creditores habeāt bona ypothecata ticii

debitoris eoꝝ nec unus sit magis prin
legiatus altero nisi ex tẽpore quia unus
est in tempore prior cꝫ datio ꝛsolutum
facta sedo nõ possit reuocari per primũ
quia videtur cꝫ hoc dicat expresse. l. pri
uilegia. ff. d priuile. cre. ubi videtur esse
tex. et glo. et de his que in frau. cre. l. q
autẽ. §. sciendum. quod secus crederem
ubi haberẽt ypothecata bona ipsius tem
quia in habentibus ypothecam qui prior
est tẽpore potior est iure ut. ẽ. qui po
in pig. ba. l. ii. quam sententiã videtur te
nere dy. maxime in casu in quo omnes ſt
ue nulle nõ instabant ut. c. qui prior. ex
tra d regul' iuris in fi. li. vi. ubi determi
natur casus noster.

Consultatio Fred. de Sens
xlvi.

ctum est cꝫ usufructuarius
debet cauere cꝫ rebus imo
bilibus utatur salua rerum
substancia / mobilibꝫ uero q̃
usu consumũtur et que transeunt in do
minũ usufructuarii extimationem se re
restituturũ cauere debꝫ ut ĩ. l. si tibi. ff.
de usufruc. ea. re. que usu consu. Sed
restat dubiũ si legatur usufructus uege
tũ uestiũ et ſimilꝫ reꝝ quarũdominiũ
non videtur transire in usufructuariũ a
que ꝓprie non consumũtur sed in tẽpe
uetera scunt et corrũpunt. an de his de
bet cauere se restituturũ extimationẽ an
uero restituere eas ꝓut erant in usufru
ctu finito Forte ad premissa facit. ff. de
usufruc. le. l. uetus cum. l. seq. ad fi. ti. sed
forte ibi loquitur quãdo restitutõ fieri
potest ex fructibus.

Do. Io. de plag.

Quãdo legatur usufructus in ſpẽbus
que usu consumũtur videtur scdm doc
tores legari ꝓprietas et ideo ad nullam
cautionẽ prestandã tenetur quasi sit ꝓ
prietarius ar. de au. et ar. le. l. species. et
ar. de dona. l. donatio in cõcubinatu. §.
species. et ibi per dominũ dy.

Oppositio ad responsum

Eodem modo est ꝓprietarius cui re
linquitur usufructus uini et grani et ta
men debet cauere de restituẽdo extima
tionem Item scdm eos sequeretur cꝫ
idem est relinquere spẽm alicuius rei et
usufructum ipsius rei.

Io. de plag.

Quando constat cꝫ uoluit restituere
usufructum ipsius rei tunc licet in fruc
tuariũ trãseat ꝓprietas reꝝ que usu cõ
sumũtur tamen transit cum onere cauti
onis et prestatur cautio facta extimati
one taliũ reꝝ de tanta pecunia restituẽ
da usufructu finito ut. l. si unus et. ele.
ff. de usufru. ea. re. que usu consu. Sed
in dubio concedendo dmõt ad usum po
sito cꝫ usus non consumẽtur nisi de cõtra
ria mente cõstaret. Sunt quidam ut do
dy. et quidam alii qui uolunt dicere cꝫ ꝓ
prietas uideatur cõcessa simpliciter per
dictam. l. donatio in cõcubinatu. §. spes
ubi dicitur casus. et dicta. l. species. de
au. et ar. le. et glo. ordinaria uidetur hoc
uelle de iure do. l. si mulier. 2ẽ.

Fredericus de Senis.
xlvii.

Abita super casu ꝑdicto
collatione cõuenienti et ꝑ
cipue cum domino Iacobo
de sancto mnnaco legũ doc
tore perusii legente Videtur michi Fre
derico de Senis mimo decretoꝝ doctoi
nunc perusii cõmoranti saluo semper cõ
silio sanioꝝ cꝫ per dictũ testamentũ seu
ultimã uolũtatem. licet enim ultima uo
luntas ualeat etiã de prima nõ facta mẽ
tione sicut de duabus. ll. cõtrariis dicit
ut legitur et nõ. de constit. c. i. li. vi. et
xint. q. ii. ultima uoluntas cum similibus
tamen si in prima uoluntate sunt uerba
derogatoria sequentis uoluntatis tũc se
quens uoluntas nõ ualebit nisi appareat
testatorem prioris uoluntatis pẽntuisse
ut. ff. dele. iii. l. si quis in prin. Adde qd
nõ. de constit. c. i. et de excess. prela. c. i
in glo. magna in nouella li. vi. Nunc re
stat uidere an per illa ꝟba posita cassãs
et irritãs 2ẽ. uideatur pentuisse suffici
enter prioris uoluntatis Et uidetur cꝫ
non nam in primo testamẽto sunt ꝟba
derogatoria generalia dum dicit ac ipm
uel ipsam non reuocare 2ẽ. et sunt alia
spãlia duꝝ dicit deus deus 2ẽ. Vnde po
sito cꝫ ꝟba generalia derogatoria posita
in scdo testamento sufficiant ad tollen
dum generalitatem primi non tamẽ suf
ficiũt illa ad tollendum illa specialia dero
gatoria posita in primo. nunq̃ enim talis
generalitas tollit effectum specialiũ dy.
nõ. de regul' iuris. c. quod semel in fi. li.
vi. et sic sentit glo. ff. dele. l. si michi ĩ
fi. dum dicit michi dominus potest pente
re si exprimat in scda qualitatem illius
prime uoluntatis quasi dicat non suffic̃
generalis expressio sed talis per quam u
deatur pentuisse nõ solum de prima uo
luntate sed de tali prima. l. sequenti de
rogatoria Et idem dicit Archi. xiii. q. i.
ultima uolũtas. Et gunl. in spe. d instru
edi. §. compẽdiose. ꝟo. sed quid si in pri
mo ad hoc facit d dolo et contu. c. ii. d
confir. uti. c. iii. de offi. dele. ex pte. ii
ff. si quis cauẽ. l. sed et si. §. quesitũ. et
de pcura. qui ad agendum in prin. li. vi.
et quod nõ. Archi. de prebẽ. et cui. li. vi.
Et hoc intelligo ueꝝ quando per genera
lem clausulam non constat de intentione
testantis ut quia fuit animus generalis te
cus si diceretur sic cassãs et rũpens om
nẽ aliam uoluntatem ultimã istius ultie
derogatoriã non obstãtibus quibuscũq
uerbis derogatoriis in ea positis et si de
ipsis derogatoriis de uerbo ad uerbum
ipsius testamẽti primi toto tenore in se
cunda sit facienda mentio spãlis. adde.
optime facit quod nõ. Paulus de sepul.
c. i. ad finem in clemen. In isto casu dico
cꝫ suffiett talis generalitas hoc illa dero
gatoria non nõientur al' sequeret̃ absur
dum Nam cum testator non recordet̃
interdum de derogatoriis positis in pri
mo testamento si diceremus cꝫ oio no
minata et specialis et exꝑssa mentio de
beret fieri de specialibus illis derogato
riis iam tolleretur potestas reuocãdi pri
mam uoluntatem quod nephas est senti
re quia non potunt legẽ sibi imponere 2ẽ
ut. l. si quis in prin. testamenti. ff. dele.
iii. Sic dicimus de papa et principe. cum
enim scdm priuilegiũ non tollat primũ
ut nõ. de prescrip. c. ueniens. d rescrip.
c. i. et. xxv. q. iii. in fine nisi in scdo fi
at mẽtio de primo et eius derogatoriis
et cum priuilegia sint facti et i facto cõ
sistant et per consequẽs possit papa illa
ignorare ut de constit. c. i. li. vi. Si di
cerem cꝫ generalis derogatio priuilegi
oꝝ antecedentiũ nõ sufficeret tam indif
ferenter auferetur pape potestas tollen
di et derogandi priuilegis derogatoriis
quod nephas est sentire ymo dicimus cꝫ
per sufficientia generalia drogatoria po
sita in lege uel canone uel decretali uel a
lio priuilegio derogatur specialibus priui
legiis quantũcunq habentibus speciales
clausulas derogatorias ut patet de elec.
cum sepe et de hereticis. c. ut officium.
et de sen. excõ. c. i. li. vi. et de sepult. c.
i. et. ii. in fi. in clemen. et ibi approbatur
per papam in extrauaganti Bonifacii pa
pe. viii. rem non noiam. et hac ratiõe di
cimus. et cõiter tenemus. cꝫ littere cõce
sse legatis de latere super exigẽdis et le
uandis ꝓcurationibus suis habentes suf
ficientia derogatoria derogant omnibus
priuilegiis religionũ quantũcunq speci
ales clausulas derogatorias habentibus
al' oporteret papam insimul oꝝ priuilegi
oꝝ per orbem concessoꝝ per se et suos
ꝓdecessores tenores inserere in litteris
legatoꝝ quod est absurdum dicere Cũ
ergo in hoc testamẽto non fiat general'
uel specialis sufficiens derogatio prioris
testamenti derogatorii specialiter cuius
cunq̃ sede uoluntatis. dico et consulo
a prima uoluntate per hanc scdam recessum non fore. Fredericus

Sequitur addicio precedẽtis consilii
Derogatoria unde ad materiam per
Io. an. d excess. pre. cui. li. vi. i nouella ia.

Fred. de Senis
xlviii.

Omine Fracisce nescio qd
uos senciatis in causa uertẽ
te Sed posito cꝫ rationes
hinc inde tacte facerẽt uos
dubitare Tamen in hoc dubio deberetis
sequi locũ ab auctoritate Nam uos sci
tis cꝫ ille qui incidit in constitutionem
si quis intantam debet amittere ius suũ
per sententiam et tamen ante sententia
latam super amissione Si spoliator agit
contra spoliatum restitutum põt contra

eum excipi de uoluntia quam cõmisit et hoc tenet Ber. de causa pos. et ꝓprieta. pastoralis in glo. penulti. in fi. et ibidem Hostien. Sic debet esse in casu nostro ubi quis trahens ad uetitum examen nõ est priuatus multo forcius si esset priuatus ipso facto secm opinionẽ Hostien. et Hug. Et secm canones nõ refert an quis sit condẽpnatus de crimine per sẽtentiam an per exceptionem cõmunicatur detesti. super eo. et. c. testimonii. Item secm Inno. exceptio criminis que tẽdit ad tuitionem rei familiaris potest opponi contra petentem beneficium dato ꝙ super illo crimine nõ fuerat quis condẽpnatus ut ipse nõ extra de excess. prelatum inter in prin.

Fred. de Sens.

xlix.

Omine Raymuen Abbas de podio bonti. undi super eo puncto an ad prioratum ruralem sine cura possit assumi quis. xiii. annoꝝ Et dico michi dubitabile propter nomen prioratus quod sonat in dignitatem. et quãuis curam nõ habeat sufficit ꝙ sit dignitas uel personatus ut talis assumi non possit. tamen si dicatur ꝙ talis prioratus non sit dignitas quia cõuentum non habet. nec sit personatus quia non est positus cum aliqua ꝓrogatiua in ꝓcessionibus et in uocibus dandis et similibus plus q̃ alii rectores ut dicẽ ꝓcbtalis ecclesia sine cura. Addo in ꝓtrie est parrochialis si non habet curã Et ista nõ potest cõferri habẽti ultra viii. annos Et tam uidi litteras collationis facte per legatum de plebe et ibi erant talia uerba ꝙ licet sic appelletur tamen uera ecclesia erat parrochialis ideo eam tanquam prochialem conferebat Et idẽ uidetur dicendum in casu premisso ꝙ si uere iste prioratus est sine conuentu et consequenter non est dignitas nec persona aliquam ꝓrogtiuam quam habet plus q̃ alii rectores potest dici personatus ex eo ꝙ curam non habet ad illum ille nepos uidetur de iure posse assumi in ecclesia predicta Et istud scribo ut prebeã materiam conferendi cum aliis et ad ueritatẽ ueniatur et nichilominus dubitando hodie dic ut nõ. Io. an. d rescrip. si eo tempore li. vi. in nouella.

.I.

Veritur an collatio facta ꝓiuro. qui fidem promissam et iuratam non seruauit ualeat nec ne Et uidet ꝙ nõ quia crimen puru etiam post pentiã cicatricem et notam relinquit ꝺ testi. testimonii et. vi. q. i. c. i. ubi nõ. Archid. ꝙ supradicti periuri sunt infames ut nõ ff. de his qui nõ. infa. l. lucius sed infamibus porte non patent dignitatum ꝺ regul' iuris infamibus li. vi. Ad idem ꝺ elec. cum in cunctis et. c. nichil et. c. congregato et pro tanto Hosti. de excess. prelo. inter dilectos super uerbo irritandum exponit. i. irritum nunciandum. Adde ꝙ non sit nulla licet ãnullanda facit quod nõ. Io. an. post Compost. de rescrip. c. capitulum in magna glo. in pn'i. colump. de elec. auditis. super ultia glo. ꝙ sed quid si eligitur 2ẽ. Lapus

Dominus Griffolus ꝺ mõte pulciano

li.

Ixi duabus rationibus ex ut gore sententie domini Berlingherii non deberi expensas Primo quidem quia exquo usus fuit consilio prudentum et illud secuit elegit in pronũciando et in ea forma consilii animũ suũ habuit et ipse uerbis aliud expressit q̃ mente agitauit non ualuit Hoc enim in iudice in sententiando requiritᷣ ut sit de substantia sententie animus et mẽs iudicis que et quatis sit in diffiniendo. quia si non concordat animus et mens sua uerbis sententia nulla est. quasi non uideatur iudicasse de quo mente non agitauit. Iste est casus ff. de arbi. l. qualem. §. dicere. et ibi glo. Et est ratio quia iudex ponderosam deliberatam et recensitam sententiam proferre debet. ē. de sen. experi. re. l. pater et. l. fi. al' non meretur nomen sententie ut ibi patet. Ergo cum ille iudex Beringherius habuit animũ et mentem sequẽdi consilium quod erat ut pars absolueretᷣ ab obseruatione iudicii et uerbis dixit contrarium menti sue non uidebatur iudicasse quia nõ sic mente agitauit ut. ꝺ. ergo 2ẽ. Ratione alia quia a tali sententia fuit appellatum et illa appellatio non dum est diffuncta ut ex actis apparꝫ nec ex prima sententia ãmodo debentur expense sed debebũtur ex secũda quando pronunciabitur ut. ff. de infam. l. furti. § primo et ibi colligitur ergo 2ẽ.

Fredericus

lii.

Vidam prelatus exemptus cum consensu capituli sui siue cõuentus qui al' habet ẽpalem iurisdictionem uel quasi in monasterio et membris suis tractatu precedenti titulo remunerationis seruicioꝝ uere receptoꝝ concessit usu fructum cuiusdã pecie terre cuidam suo cõsanguineo in utta recipienti non interueniente auctoritate pape uel legati de latere Queritur nũquid ualeat dicta cõcessio presupposito ex tali cõcessione cõsideratis facultatibus dicti monasterii psum monasterii enormiter non grauari uidetur ꝙ non ualeat tum quia consanguineus' ut. x. q. ii. hec usus prestatio et xix. di. decenter. tum etiam quia affuit solẽpnitas siue consensus superioris Nã talis concessio dicitur perpetua iuxta id quod nõ. x. q. ii. ꝏ. perpetua post Osti. de rebus eccle. nõ alie. c. nulli per Io. an. de iure patro. c. i. in clemen. Econtra uidetur dicendum ꝙ temporalis concessio ad uitam de re modica non cadit sub nomine perpetue concessionis uel alienationis ut extra de his que fiunt a prela. c. ii. et idem Inno. et Hosti. Item si talis concessio diceretur perpetua non posset fieri sine expresso cõsensu capituli ut ibi et. xii. q. ii. siue. et tamen fit in decto. c. ii. et. xvi. q. i. possessiones Item decima potest concedi ad uitam utnõ. de deci. quãuis. ergo non est perpetua. quia tunc ꝓhibentur de loca. c. ii. de decimis ad hoc. Et ꝙ possit concedi ad uitã expresse nõ. xvi. q. i. c. ultimo in glo. iii. et. q. vii. c. iii. Pro hoc facit quod nõt Archidi. de rebus eccle. non alien. c. i. in ꝟ. ꝓpetuo li. vi. Pro hoc facit quod nõ. Hosti. in sũma de his que fiunt a prelatis fi. ubi dicit ꝙ prelatus potest facere concessionem ad uitam de his que spectant ad suam mensam. alle in ar. eo. tritua. Causa autem istius concessionis est legitima in iure dum sit uera in facto ut patet. xii. q. ii. ecclesiasticis. xvi. q. i. possessiones. et. q. iii. clerici. et. q. vi. illud. In tantum est permissa ista causa ꝙ obligat successores ut i dicto. c. illud. ymo et si non fuisset facta remuneratio sed fuisset facta promissio de remunerando successor debet adimplere ꝓmissionem ut nõ Archid. i. q. i. sunt nonulli ad fiõnis. etiam si isti qui remunerantur essent pueri ut nõ. Archid. post Vincen. xvi. q. i. possessiones. Pro hac parte facit ꝙ iste abbas dicitur exemptus et habens ẽpalem iurisdictionem uel quasi id quod nõ. Io. an. de rebus eccl. non alie. c. i. in clemen. et uide quod ibi nõ. in fi. post Innoc. Item facit consuetudo patrie in hoc saltem an res in qua consistit remuneratio sit magna uel parua de domo. c. ceterum. et ualet consuetudo etiã in hoc que solẽpnitas debeat obseruari ut nõ per Inno. et Goff. de rebus eccle. non alie. c. nulli. et talis consuetudo non tollitur per supuenientem cõstitutionẽ non facientem de illa mentionem ut dicit Paulus de rebus eccle. non alie. c. i. in uerbo iura in clemen. Nec obstat x. q. ii. hec usus prestatio cum similibus quia illud habet locum cum cõsanguinei sũt tales ut grauiter per eos res ecclesie ledantur Secus si boni et honesti et cesset causa suspitionis quia tunc cessabit prohibitio ut nõ. Archidy. eadem qõne ẽpus an fine. et facit quod nõ. lxxxix. di. deceter. et littera ibidem. c. dum dicit talia lucra. Remunerationes uero uel cõtractus licitus non dicuntur lucrum Item non obstat quod dicitur ꝙ concessio ad uitam sit perpetua quia licet sit perpetua quo ad illum in cuius uita debeat durare non tamen simpliciter est perpetua sed secm quid al' obstaret de his que fiunt a prela. c. tua in fi. et. c. ii. al' non esset differẽtia inter concessionem

que fit ecclesie et concessionem que fit
persone cum tamen sit ut nō .in.c. tua.
et .xvi.q.i. possessiones. dum dicit non
ꝓpetua sed temporalis ꝛē. Et quāuis
iste casus al'. sit dubius ei⁹go mihi pro
uertore opinione id quod supra scripsi
ꝙ talis remuneratio ualeat uera existen
te causa remunerationis maxime cum cir
cumstantiis supradictis. Et sic mihi Fre
derico d Senis mimo decretoꝝ doctori
utde⁹ ē salus semp cōsilio sanctori In cuius
rei testimoniū sigillū apposui consuetū.

Consultatio prima facta per Frede
de Senis ad amicum suū legum doctorē
lm.

Icius fecit ꝓcuratorem ad
petendum et exigēdum ge
quid sibi a quocunq debe⁹
et ad quitādum de eo quod
receperit Iste ꝓcurator liberauit debito
rem qui obligatus erat ad centum flore
nos quos cētum florenos iste ꝓcurator
fuit confessus se habuisse et recepisse
Queritur nūquid iste sit liberatus si nō
probat realem solutionem utdetur ꝙ nō
quia non seruauit formam mandati quia
debuit liberare de eo quod recepit sed
per instrumentū non probatur solutio
sed confessio de solutione facta Et non
est dubium ꝙ ista sunt diuersa soluere
et confessio de soluto Et aliter et alia
actione tenetur et obligatur qui retinet
pecuniam recepit q̄ qui confessus est re
cepisse .ff. si cer. pet. l.i. In contrariū
uidetur Nam iste debitor dicit se solut
sse et ad ꝓbandum se solusse probare
ntitur per cōfessionem de soluto quod
uidetur sufficere Nam ⁊ confessio de so
luto continet ueritatem geste rei .ē. de
solu. l. pecunie. et standum est confessio
ni donec probetur contrariū .ff. d. ꝓba.
cum de indebito in fi. et .l. generaliter
de non nu. pe. Item dicitur in lege cano
nisata .in. q. ix. si debitū tracta. de cor
pore. de testi. coll. vii. ꝙ si debitū scrip
tum sit et ꝓferatur probatio solutionis
per testes sufficit probare per testes ꝙ
creditor fuit confessus pecuniam se re
cepisse Ad hoc respondent primi ꝙ h
cet quantū ad creditorem ista sūt paria
recipere et confiteri recepisse ut ex hoc
debitor liberetur tamen reuera diuersa
sunt Vnde procurator non potuit libe
rare nisi realem solutionē receperit non
factam.

Consultatio secda
lm.

Odem modo et quasi ide⁹
queritur Ticius erat debi
tor sempronii in centum ex
causa mutui sed instrumen
tū dicebat de ducentū Creditor libera
uit debitorem de dictis .cc. et in instru
mento liberationis dicitur fuit confessus
se habuisse dictas .cc. libras a dicto de
bitore quantū tamen receperit nescitur
Nunc debitor per cōdictionem indebiti
repetit centum que indebite dicit se sol
uisse. et ad ꝓbādum ꝙ indebite soluerit
nititur probare per instrumentū illius
confessionis facte a creditore dicēs de
bitor creditori tu non potes negare qn
cc. receperis quia non licet te contra cō
fessionem tuam uenire. et alle. iura supe
rius in cōsilio precedenti inducta ac cre
ditor replicat dicens ille⁹ paria sunt reci
pere et confiteri recepisse quantum ad
liberandum debitorem non tamen sunt
paria ut creditor remaneat obligatus de
bitori cōditione indebiti Nam qui agit
conditōne indebiti soluti debet probare
se idebite realiter pecuniam solusse ut
l. cum de indebito in prin. sepe enim cre
ditor qui modicum debet habere confi
tetur se recepisse quicquid instrumētū
continet in fauorem debitoris ut plene
liberetur sed debitor respondet ꝙ sine
tractemus de liberatione sive de obliga
tōe semper standum est confessioni ut
l. generaliter .ē. de non nu. pe.

Responsio domini Iacobi de sancto
miniaco Ad primū dubiū.

Hec materia solet tractari in simili
in .l. ii. §. appellata .ff. si cer. pe. et .l. ge
neraliter .ē. de non nu. pe. et inst. de lit
teraꝝ obligatione in fi. Cōis est opinio
ꝙ tantum ualeat confessio in effectum
quantum uera solutio Et est ratio quia
cōfessio de soluto disponit in effectum
ꝓbationis uel solutionis aut non est
immediata causa ꝓdiscende obligatio
nis uel liberationis Ille tamen qui alle
gat quitancia non debet principaliter
allegare se liberatum ex quitancia im
mo allegat se solutisse Ad cuius soluti
onis probationem succedit quitancia
facta ut probat .l. cum quis decedens
§ .codicill. ff. dele. ii. et .l. publica. §. lu
cius .ff. depositi. Et facit ad hoc ar. .l.
cum de in rem uerso .ff. de usuris cū
materia sua Et hanc puto ueram opi
nionem obmissa prolixitate uerboꝝ
ex quibus si bene inspiciatur patet di
ce responsio ad omnia in contrarium
allegata.

Responsio domini Plag. ad secm
dubium.

Ego credo ꝙ conditio indebiti nō
teneatur sibi locū quod probatur sic
Certum est ꝙ ubi habet locum con
dictio indebiti ibi probari debe⁹ reuera
traditionem rei interuenisse Ratio
quia cōtrahitur ista re obligatio et in
obligationibus que re contrahun ̄ rei
traditio debet probari uera Hoc pro
batur expresse inst. quibus modis re
contra. obligatio. § his quoq. sed cō
fessio non est receptio nec est solutio
ergo ꝛē. Nam aliud est confessio ali
ud est solutio ut .l. penulti. ē. de bo.
damp. i. .l. assiduis .ē. qui potio res in
pig. habe. et .l. i. ē. de do. ca. mi. vide
oio in Spē. de teste. in tercia carta.
ℵo. sed pone. ergo ubi non aliud esse
si probo numerationez et aliud si pro
bo confessionem.

Secunda responsio domini Plag.
ad probandum rationem suam super
tercio dubio.

Secūdo probatur sic quociens plu
ra sunt quoꝝ unū habet aduersum ef
fectum ab altero ibi de uno ad alterū
non inferimus nec rite argumētamus
ut .l. mercatores .§. medii .ff. de acquiren.
poss. et .l. pāp. ff. de minoribus. Sed
manifeste ostendo ꝙ confessio facta
ꝙ creditor habuit pecuniam habet di
uersum effectum a solutōe. ergo idē
non debet esse diudicandum Qd
habeat diuersum effectum probatur
quia per solutionem ueram omnis tol
litur obligatio ciuilis et naturalis Et
ista obligatio sic extincta non potest
reuiuiscere ut inst. quibus modis tollit.
obli. in prin. et .l. si res. §. aream .ff. de
solucō. cum similibus. Per confessionē
uero non tollitur utraq ymo non tol
litur ciuilis sed naturalis Vel fedm ali
am opinionem eliditur ciuilis ut .l. ta
le pactum .ff. de pactis. l. in contracti
bus. §. ii. ē. de non nu. pecu. Cum eni
nō tollitur obligatio sed inducitur ex
ceptio stultum et facticiz esset dice
re ꝙ ex sola confessione induceretur
conditiō indebiti. accedat quod nō. in
l. si unus. §. pactis. ff. de pac. Iura in
contrarium allegata faciunt pro ista
parte quia ipsa dicunt ꝙ confessio nō
inducit obligationem sed ꝓbationem
obligationis et sic non inducit soluti
onem sed ꝓbationem solutionis in ef
fectu quia hoc est uerum quantum ad
hoc ut debitor posset se tueri excepti
one et creditor posset probare de iure
quia iste est unus de modis probandi
nō autem quantū ad hoc ut obligatio
et dissolutio obligatiōis probetur et
ut tollatur natural' et ciuil' obligatio
et inducatur ex hoc. et huic rationi nō
est dare responsum. et hoc intellige ue
rum quando non interuenit receptio
ipsa secm quod nō .in. l. si exceptiōs.
et .l. in cōtractibus .ē. de non nu. pe.
Et per ista argumenta credo aliam ꝙ
stionem determinatam esse ꝙ sufficit
confessio ꝓcuratoris si bene inspiciaꝫ
ibi nō. Arebidi. de modo dissoluendi
sed de modo probandi que non sunt
paria.

Consiliū Fred. de Senis
Iv.

Er usitatores a sede apo
stolica deputatos super
correctione et reformati
one monasterii et ordinis
Cystercien. quoꝝ potestas infra subi
citur. Processum fuit apud ꝯpellam
magdalene senen. contra dominū An
thonium priorem sancti Gallani ꝑfati

ordinis non citatum non conuictum non interrogatum non confessum in auditum tradefensum penitus ignorãtem et absentem modo infrascripto Item certis ex causis interdictmus officium prioratus domino Anthonio et uolumus q̃ dominus Placitus proucleat sibi de aliquo alio monasterio subiecto mõasterio sancti Gallam et inde non reuertatur apud monasteriũ sancti Galli sine nostra licentia speciali quod si fieret temerarie ipsum et receptores ipso facto excõmunicamus seu excõicationis sententie uolumus subiacere quam sentẽtiam ferimus in his scriptis trina monitione premissa

Nunc queritur an dictum interdictum preceptum et sentẽtie prolatio teneat nec ne Super quo ego Fredericus d Senis decretoz doctor ad cõsulendum assumptus Visis dicto interdicto et cõmissione factis in dictos usitatores Et diligenter considerato loco predicte usicationis seu facti interdicti et excõicationis prolate sententie dico et consulo saluo semp consilio meliori dictum interdictum et ꝓhibitionem non tenuisse et ipm reuertentem ad ipsum monasterium et eum ibidem recipiẽtes excõicatos non fore Et primo moueor per c statutum et quod ibi nõ de offi dele li vi Nam usitatio et quicqd aliud fieri mandatur in certo loco alibi expediri non potest nisi in certis casibz quod in casu nostro obseruatum non fuit Preterea et illud potissime me mouet ꝓfati usitatores potestatem et modum procedẽdi receperũt a cõmissione apostolica Sed certum est q̃ quomodocũq̃ et qualitercunq̃ papa mandat procedi siue simpliciter siue de plano et sine strepitu a figura iudicii siue precise scribat semper legitime defensiones sunt salue ut de offi dele ex parte ii et in consti clem de re iudi c pastoralis in fi et de Xo sig l sepe Plurimũ enim claudicaret iudicium si audiatur impugnatio et ñ defensio que a iure puenit naturali et quam iudici siue principi tollere nõ licet ut in predicto c pastoralis et de exceꝑ cum inter Et generaliter traditur q̃ ea que fiunt contra absentes et non per contumaciã nullius sũt momenti iii q ix per totum et legitur et nõ de testi c ii et de re iudi tenor Quid plus usitatores generales religiosoz electi a capitulo generali in usitatione quam faciunt oportet q̃ seruent aliquem modum in procedẽdo nec possunt mauditos aliquos suo iure priuare sed debent iustas excusationes audire ut colligitur extra de sta monachoz c ult in prin et in Xo usitatores ibi cõtumaces inuenerint et maxime cum in hoc fama et opinio dicti domini Antbonii sigilletur et aggraueẽ et quãus prior clastralis et ceteri monachi in omnibus et per omnia mãdato sui prelati nisi notorie iniusto habeant obedire necesse ut de sta monachoz cum ad monasterium § prior et eo ti c i in clemen in fi et d tempor ad aures cum suis gloꝛ tamẽ usitatores non habent illam potestatem sed illam solam quam ex cõmissione receperunt per quam cõmissionem non fuit exclusa legitima defensio ymo et si abbas modum excederet contra monachum licitum est se defendere et reclamare ut nõ de appell c de priore et de sta möchoz c penulti Et maxime quando monachus spoliatur loco suo ubi professionem fecit et uiuere profitendo credidit ad quem directe potest se restituere Ad hoc quod legitur et nõ d rescrip cum dilecta et de accu cum olim et quod nõ Hosti de restitucspo inter m vi glo Sepe enim isti et similes usitatores cõscientiam sequitur extra iudicialiter informatam cõtra ius scriptum quod faciendum nõ est iuxta exemplum et uestigium domini ii q i deus omnipotens et iii q vii iudicet eum suis glo

Consultatio Fred de Senis

lvi

Omine Franciscе Rogo ut de bis dubis parum ui deatis et aliquid scribatis ut detis michi materiam inuentendi ueritatem Testator reliquit uxorem suam usufructuariam et post mortem suam reliquit A et B heredes uniuersaliter mandans q̃ dictam hereditatem inter pauperes distribuant Ita q̃ nullus posset habere ultra xl sol Primo queritur an dicta institutio tanquam facta ex tempore medio uicietur An in centinenti fuerint heredes detracto tempore medio ut ff de hered instit l hereditas et l in tempus Secũdo quero an isti sunt executores in effectu et habeant uim heredum An in continenti fuerint heredes grauati tamẽ restituere hereditatem pauperibus

In primo casu michi potest retinere ut in l si quis ad declinandam In secundo casu est dubium an trebelliani ea cessat quemadmodũ cessat falcidia de singulari legato dando pauperibus

Vellem habere resp̃sum dte sabbati in sero

Responsio domini Francisci

Ex p̃misso themate quatuor uertuntur dubia Primũ est an institutio poterat fieri cum ista adiectione temporis an ipsa addicio temporis remoueri debeat Et quantum ad hoc dicendum est q̃ ista institutio tenet nec tempus reiciendum est de medio quia licet institutio non posset fieri ex eo tempore certo ut l hereditas prealle § heres et insti de hered in sti sed esse intelligit pure institutus retecto tempore de medio tamẽ sub die incerta potest fieri institutio sic qualificata nec reicitur tempus d medio ut ff l que a filio in prin d hered insti et l qui extraneũ eo ti notat glo et bene in dicto § heres Ratio quia incertus dies est cõditionalis et sic est in casu nostro cum sub die incerta non est tempus de medio reiciendum Secundo queritur numquid isti habebuntur tanquam heredes an tanquam fideicõmissarii executores Credo q̃ sint heredes non meri executoris Et quia in testamento sunt instituti et sollempniter et quia in uniuersum ius defuncti succedunt ergo heredes sunt ex dispositione testantis ut l michil aliud est cẽ ff de Xo sig et est casus expressus in l si quis ad declinandam nõne ibi dicitur q̃ secundum illa iura cuius non poterat aliquem instituere sibi ut faceret meram executionem et ideo pauperes directo instituebat Nam ille proprie dicitur executor merus et regulariter ad quem non transit aliquod ius ex dispositione testantis al' tales non dicentur meri executores ut probat l si quis ticio ff dele ii et ibi de hoc a l quidam testamento § si scriptus et l si a pluribus in prin ff dele i et l lucius § i ff ad trebell et l diuussi cui plus q̃ per l falcid cum similibz licet quandoq̃ lex quod non fuit concessum per testatorem concedat ipsa fauore alimentoz et relictis ad pias causas Sed in casu nostro ius fuit cõcessum per testatorem ergo cẽ al' si diceremus istos executores eo quia testator de tota hereditate grauauit se queretur q̃ heredes qui sunt grauati ut non legati detrahant falcidiam essent meri executores quod falsum ẽ in auten sed cum testator eo ti ad trebell Nam si diceremus eos q̃ eos in totam hereditatez grauauit eos fore executores meros ergo trebelliani ea non uendicat sibi locum cum meri executores nullum cõmodum sentire debent quod in talibus est falsum ut patet ad trebellean per totum Nam postquaz dedit nomen heredis eius non debuit esse mane Nam non potuit facere q̃ lex in testamento suo nõ uendicaret sibi locum ut l nemo ff dele i Adde super hoc unde quod nõ de testa c i li vi in glo ergo quia in nouella Circa tercium non obstat lex si quis ad declinãdam in eo q̃ dicit

de epſcopo qua illi non ſunt ueri heredes quia non fuerunt inſtituti ſed lex executores appellat ibi heredes p quandam ſimilitudinem quia ſecundū quod ad ueros heredes tranſeunt iura et actiones ita ad iſtos Circa quartum non credo qp iſta reſtitutio fiat de trebell· quia tunc dicitur trebellianica reſtitutio cum in quotitate et p modum quotitatis et untuerſitatis fit et ſic in fideicōmiſſarium tranſeunt actiones ut ad trebell· l· cogi· §· ſed ſi quis et· §· ſi miles cum multis ſimilibus· Sed cum iſte heres non fuit per modum totitatis grauatus ſed fuit diſtributio quantitatis Ergo patz qp falcidia uendicat ſibi locum nō trebellianica· Sed cum bodie falcidia ceſſet in talibus relictis ut in auten· de eccleſiaſticis titul'· §· ſiue autē heres· coll· ix· qp in tali diſtributione falcidia non habeat locum et non trebellianica Videtur caſus in· l· ſi quis ad declinandam· adde Sed nōne per modum quantitatis fit hec reſtitutio exquo totum rogatus eſt heres reſtituere licet illud totum non diſtribuat inter ſingulos untuerſitatis pauperum

Dominus Griffolus de monte pōliciano·

Ivii·

Idetur michi qp in priuilegio legitimationis non fuit neceſſaria mentio ſeu nominatio de exiſtentia nepotum ex filia premortua quia nulla leeg cauetur· Nam pater poteſt legitimare filios naturales ſiue habeat legitimos ſiue non ut in auten· de incestis nupē· §· ſi· cum materia ſua· et nō· inſti· de here· que ab inteſtato de fe· §· 1· Et alia ratio eſt quia ſemper legitimatio pretendit incomodū altoz qui ſucceſſuri erant legitimatione nō facta Ergo qui petit ſe legitimare nichil aliud petit q̄ ſe admitti ad bona patris et qp ſit ſucceſſor ipſius patris qui non erat ante legitimationem obtentam Ergo non uidetur neceſſario mentionem habendam de his qui erāt ſucceſſuri patri Super ſecundo dubio patet reſponſio ex premiſſis An bona empta per filium uiuente patre preſumantur empta de bonis patris·

Super tercio dubio cum queritur an res empte per dictos filios ſpurios et in uita patris poſſunt preſumi empte de bonis patris uel debeant preſumi empte et acquiſite de bonis filioz Non dubito preſumendum eſſe de bonis filioz quęſitas ut· ē· de arbitu· l· defunctus Super quarto dubio an teſtamentū factum per filium famil'· de quaſi caſtrēſi peculio in quo nepotes ex filia femina fuerint poſſit expugnari per dictos nepotes pretentos Et poſſe puto legitimam partem ferre de hereditate aulta non per uiā querele ſed per conditionem ex lege ut· ē· de epi· et cleri· l· ſacroſancte· ſitten· preſbiteros· et ibi nō· Super quinto dubio reſpondeo ut in primo tam eſt reſpōſum Super ſexto dubio quo queritur utrum auus paternus dictoz filioz non legit moz· poterint eos heredes inſtituere Et utz dicti nepotes et ſpuri ſunt capaces hereditatis aute ex teſtamento· Videtur michi eos fore capaces et poſſe inſtitui ab auo paterno Primo quia prohibitio eſt dumtaxat de patre ad filium ſpurium Nō autem de auo ad nepotem ut· ē· de naturalibus lib· 1·

Preterea filius ſpurius ex ſubſtitutione pupillari facta a patre admittitur ad bona heredis inſtituti cui eſt ſubſtitutus· licet ad bona patris ſubſtituentis non admittitur· pbatur· ff· de uulgari et pupill· ſubſti· l· ſi is qui· et nō· ē· de naturalibus libe· l· ii· et ga tāquam quilibet extraneus poteſt heres inſtitui ut· ff· de adopē· l· ſi pater §· qui duos Super ſeptimo quo queritur nunquid delicientes et expellentes prefatos filios de rebus quas pacifice poſſidebant tus ſuū amiſerunt ipſo iure uel per ſententiā Reſpondeo butuſmōt ſpoliatores penam l· ſi quis in tantam· ſpoliando incurriſſe·

Fredericus de Sents

Ivm·

Tatuto cōis peruſii continetur ſic qp quicumqp fuit exbānitus et cōdēpnatus per poteſtatem uel capitaneum cōmunis peruſii uel eoruz officiales qui non ſit legitime rebannitus occaſione robarie ſtrate uel falſitatis ul' qua per uim cognouit aliquā uirginem maritatam uel aliquam aliaz mulierem bone cōditionis uel qui membrum' alicui debilitauerit ſeu mutilauerit ſeu percuſſit aliquem in faciem unde ſignum ſeu cicatrix remanſerit et qui aliquem percuſſit in aliqua parte corporis ita qp ſibi uulnera fecerit et ſanguis exierit talis ſic exbannitus et condempnatus poſſit a quocumqp uel ubicumqp impune offendi realiter et perſonaliter Et offendens predictos aut aliquem de predictis in rebo uel in perſona nullatenus teneatur In aliis autem exbannitis et condempnatis cōmunis et populi ciuitatis peruſii pro maleficio iſta pena debeat terminari· ut deliceet qp offendens aliquem ex predictis occidendo uel membruz mutilando puniatur immediate pene quam ſuſtinere deberet ſi nō eſſet exbannitus ſecundū formam ſtatuti cōmunis et populi predicti Et ſi aliter offendit uel aliud delictum uel iniuriam fecerit ut ſupra dictum eſt dictos exbannitos uel condempnatos in perſona uel rebus pati non debeat aliquā penam Modo per dominū capitaneū ciuitatis peruſii fuit proceſſum per inquiſitionem contra ticium ad denunciationem ſindici in eo et ſuper eo qp dictus ticius loco et tempore in dicta inquiſitione contentis percuſſit martinū in capite cum quadam ſpada cuz ſanguinis effuſione· et fuit condempnatus ꝓpter predicta in centum libris denariorum et in quarto plari propter ipſius cōtumaciam Poſt hoc accidit qp quidam Petrus nomine predictuz ticium exbannitū occaſione predicta occidit Reuocatur in dubium an dictus Petrus occiſor uenet ferendus dimidia pena an nichil Et qp dimidia pena puniatur patet ex ipſis uerbis ſonantibus pro eo quia iſte ticius non fuit denunciatus qp percuſſerat martinū in capite cum ſpada ita qp fecerat ſibi uulnus Nec fuit contra eum ex hac cauſa proceſſum· nec etiam condēnatus qp percuſſerat ita qp uulnus fecerit· et ſic quia nō ſit exbannitus ex cauſa ſtatuti· nec inter cauſam ſtatuti quia ſtatutuz requirit qp ſic fuerit exbannitus et condempnatus occaſiōe predicta patet qp occidens eum non potuit eum impune occidere ymo uenit puniendus ex alia parte ſtatuti ibidem dicit In aliis exbannitis imediate pene quam ſuſtinere deberet ſi non eſſet exbannitus In oppoſitum arguitur qp eoipſo qd dicitur percuſſit cum ſpada in capite ad ſāguinis effuſionem ſtatim infertur qp nullus fecit et ſedm hoc non probatur lege ſed allegatur quedam decre· extra de homi· ſignificaſti· que nichil facit ad queſtionem quia ſtatutum ponit certuz factum et certam formam uidelicet qp ſic fuerat exbannitus et condempnatus que uerba narratoria uideanē Vnde cum non ſint deductum in exbannimento et condempnatione nec in proceſſu non ſufficit preſumptiue probari In ſupradicto ſtatuto ſuntra· percuſſio· uulnus· et ſanguinis effuſio· Percuſſio poteſt eſſe cum uulnere et ſine uulnere Vulnus non ſine percuſſione Sanguinis effuſio poteſt eſſe cum uulnere et ſine uulnere Sed iſta duo extrema· ſ· percuſſio et ſanguinis effuſio non uidentur poſſe eſſe ſine uulnere cōſiderato inſtrumento cum quo facta fuerit percuſſio ſcilicz enſe quod eſt inſtrumentū aptum ad uulnerandum Et pars corporis percuſſa conſideranda eſt· et ſic loquitur· ē· ſignificaſti Et ita recurrendum eſt ad iudicium medicoz quibus credendum eſt ut nō· in Speē· in titulo de proba· ē· ultimo· xō· hoc quoqp· Et qa in facto dubio fauendum eſt reo ꝛē·

Sed credo contrarium per rationē
tactam·ſ·pro hac parte Nam quoc
enſcumq conſtat de iure actoris niſi
reus exceptionem ſuam tanquā inten
tionem ſufficieēter probet ſuccumbit
reus et locum habet Q.d dicitur du
bia probatio non releuat probantem
extra de probaē·m preſencia·quia re
us in exceptiōe eſt actor·ff·d excep
l·i·et·l·in exceptione de probaē· Et
pro hoc ut dicitur tex·de donaē·per tu
as et nō·per Io·an·de reſcrip·c·ulti
m glo·penulti·m clemen· In ꝓpoſito
conſtat de maleficio cōmiſſo per Pa
trum ſed eius defenſio eſt dubia·er
go ſtabimus et quod certum eſt ſeiz
q ꝑtatur maleficium Non obſtat
quod dicitur ſeiz q m dubio abſolua
tur reus Nam illud habet locum quan
do probatio circa maleficiū eſt dubia
Sed in caū noſtro maleficium eſt cer
tum et liquidum ſed dubia eſt defen
ſio malefactoris· Sic fuit determina
tum Sens in ſimili caū Statuto ſe
nenſi cauetur ſi pax preceſſit proceſ
ſum Curie dimidiatur pena· Et acci
dit q eodem die facta eſt pax et ince
ptus eſt proceſſus Sed quia malefac
tor non potuit probare q pax preceſ
ſit proceſſum curie·fuit condempna
tus inſolidum Ratio quia ad dimidi
andam penam que debetur ex malefi
cio certe neceſſe eſt probari q pax pre
ceſſerit ꝓceſſum curie·ergo in dubio
tenemus ius cōmune et ſtatutoꝝ q
integra pena debeatur·

Griffolus

lix·

Redo de iure fore dicē
dū ſniam tenere· Rō eſt
ga conſiliū ſeq non eſt ne
ceſſariū ſed uoluntariuz
ut·l·ii·ff·māda·et·l·qui·ff·d admi
tu·extra d arbi·c·cū olim· Hoc ꝑſup
poſito dico q animū iudicis nō ex cō
ſilio ſed ex actis et ſnie ꝓlatiōe nō ex
interlocutiōe extrinſeca debemus ca
pere et colligere· hoc probat·l·ii·con
iuncta·l·ſi ex ſtipulatione·c·de ſen·
et interlo·l·interlocutio cum omnibz
l·ſe·tibus ti·cōiuncta·l·in ſūma·ff·d re
iu·it·et·l·ii·c·de ſen·que ſine cer
quan·et ibi nō· Vnde cum condemp
natio et abſolutio fieri debeat ex ac
tis poſitis non ex extrinſecis qualita
tibus et interlocutiōibus ſtatim te
net Et p hoc ſoluūt cōtrariū d·l·qua
lem et·l·tibi ga cōſtat ibi ex actis et
ex ꝓbatiōe ſnie ex eo q iudex decla
rauit animū ſuū circa ꝓbationes actoꝝ
ga dixit cōſtat nobis ex actis legitime
tale fore abſoluēdū Ideo dicta ſniam
inter partes nō·et poſtea condempna
uit Et uere hoc poterat couſtare ex
actis et ſic cōcordat cum animi decla
ratione·al' autem ſi ex actis non con
ſtaret non uiolaretur ſententia cum
in dubio pro ſentēcia preſumimus ut
e·l·qualem·§·ſi arbiter·e·ti·

Fredericus de Sens

lx·

Vod pactū ſeu renūcia
tio q nō ceda' bonis ua
lideꝫ iuramento ꝓbatur
primo in caſu autē ſacrā
pubez·· Itē q nō uenta' cōtra aliena
tionē rei dotal' de iureiuā·cū contin
git Itē q filia nō habet regreſſū ad bo
na paterna de pac·c·ii·li·vi· Itē in pa
ēto·l·cōmiſſorie·cōtra de pig·ſignifi
cantis· Itē Spe·dicit q etiā ſine iura
mēto uideꝫ ualere pactū q ꝑ debito
poſſit qs ꝓſonaliter detineri ut nō·in
ſpe·d renū·et cōclu·§·i·ad fi·xo· Itē
eſt humanū q dicit ne liber homo Itē
quia quidam ſunt caſus q non ualet
pactū ut cōueniaē habita rōe ne egeat
ut ibi in xo· ꝓcedenti·ergo contrariū
eſt regulare Ex hoc ꝓbaē q tale pac
tū non eſt contra bonos mores nec ha
bet ꝓpetuam cām ꝓhibitionis Pre
dicta utdeē uera niſi eſſet notoria
et manifeſta mēdicitas et pauptas et
fames qđ non eſt in caſu noſtro qua
tunc iuramentū eſſet cōtra ius natu
rale Vnde nō ualet pactū q filius nō
petat alimenta a patre ut nō·in ſpe·q
fi·ſunt lex xo·ſed pone quidā· Adde·
Secus de iure ciuili ut·l pactū·c· de
collationibus·

lxi

Acante quodam prioratu
ſecularis eccleſie huq ſe ca
nonicos et ius eligendi prio
rem ibidem aſſerebant ad ſe
pertinere iuris ſolēnitatibus obſeruatis
elegerūt·d·in priorē dicte eccleſie uacā
tis que canonica nūcupatur cui electus
infra debitū tempus electioni conſenſu
preſtito preſentauit electionē ſuā ordi
nario loci petens illā ſolēniter cōfirmari
poſito edicto generali ſedz formā iuris
Nullus apparuit contradictor· produx
itq idem electus eidē ordinario oia ſua
tura p quemento cōſeq debet cōfirmati
onē· ꝓduxit qdem primo totū ꝓceſſum
ſue electionis et conſenſus inſtrumenti
Et quia dictus ordinarius loci·ſ·epūs
dicebat ad ſe ptinere collationē et ordi
nationē a ꝓfitionē dicti prioratus de iu
re cōi Ad·i· niſi ex pte electi oſtē
deretur q dictus prioratus habeat colle
giū uel q canonici ipſius ſint in poſſeſſio
ne iuris eligendi Ideireo dictus electus
ꝓduxit iura ſua ad ꝓbandū q illi q eum
elegerūt erūt canonici legitime creati in
dicto prioratu Iſto mō udelicet erant
creati·ga prior dicte canōice habito con
ſenſu canonicoꝝ ſuoꝝ·auctoritate et li
centia habita epāli·ſedm formā cōſtōis
epālis eos recepit in canonicos et in frēs
dicte eccleſie·ita q de ipſoꝝ creatione
nō extat aliqua dubitatio apd epm loci
Item p dictoꝝ canonicoꝝ ꝓduximus in
ſtrumentū ordinationū ſacroꝝ ordinū
et ut breuiter cōcludā cōtra ꝓſonas elt
gentiū ſiue canonicoꝝ nihil oppōitur Sz
dicit epūs hoc nō ſufficit niſi fiat ibi fi
des q illi canonici ſunt ibi ut capitulū uel
q ſunt in poſſeſſiōe eligēdi Idcireo ipſi
epo ꝓduximus priuilegiū centū annoꝝ
qđ priuilegiū dioceſanus loci cū cōſenſu
ſui capituli cōceſſit Priori et fratribus
dicti prioratus·et fuit cōfirmatū auctō
ritate gregō·ix·ex certa ſciēcia et ipſū
priuilegiū ipſius epi ſic incipit· Bonfili
us dei grā humilis epūs dilecto filio·b·
Priori ſancte Marie d Salceano·euſq
fratribus tam ꝓſentibus q futuris cano
nice miniſtrātibus in ꝑpetuū xē et in ip
ſo priuilegio poſt ꝓceſſionē quarūdā ca
pellaꝝ et aliorꝝ iurium ſpiritualiū eidē pri
oratui ſequitur Liceat tibi et fratribz
ſiue ſindicū in cauſis eccleſie cōſtituere
et p ipſū cū opus fuerit iuramentū de
calūnia preſtare aē Per qđ priuilegium
dicimus q epūs loci dicto priori et prio
ratui conceſſit ius collegii de nouo uel de
clarauit antiquū· ꝓduximus poſtea mul
ta inſtrumēta receptionū canonicoꝝ mu
tui liberatiōis īrās legatoꝝ et apoſtolice
ſedis in quibus continetur priori et capi
tulo d ſalceano·priori et canonicis·s·Ma
rie de Salceano Item inſtrumenta ſin
dicatus p que appet q prior et canonici
cōſtituerūt ſindicū et ſindicos Item in
ſtrumentū cuiuſdā mutui accepti cum au
ctoritatē ꝓſtitit epūs loci in quo prior
et canonici ſe obligauerūt et oia iſta ſūt
inſtrumenta antiqua licet poſt cōceſſio
nē priuilegii Item ꝓduximus inſtrumē
tū electiōis prioris ꝓdeceſſoris imedia
te ante priorē nunc mortuū et fuit cele
brata dcā electō iā ſunt·xl·anni Item p
duximus inſtrumentū electiōis prioris
nūc defūcti Ex qbus concludimus q tā
rōne ꝓprietatis q poſſeſſiōis ius eligen
di ſpectat ad canonicos eccleſie ſupradic
te Epūs uero locū his nō contentus
ſic oppōit pordinē et dicit q pillā pri
uilegiū Bonfilii epi nō ꝓbatur ius eligē
di ptinere ad canonicos dicti prioratus
et arguit ſic Aut dicta canonica erat an
te cōceſſionē iſtius priuilegii collegiata
aut nō Si primo erat collegiata nihil q
atur iſtō priuilegiū Si aūt nō erat colle
giata epūs Bōfilius nō·cōceſſit ſibi to
tū ius collegii ſed ſolū iſtos duos actus
ſ·ſindicū poſſe conſtituere et p ipſū iu
ramentum de calumnia preſtare ergo in
aliis utdetur ſibi ius collegii denegaſſe
ar·ia·c·qualis·xxv·di·d ꝑſūp·none
Ad hoc reſpōdetur q ſi dicta canonica
erat primo collegiata o patur hec iſta d pri
uilegiū uidelicet qđ declarat quid cōpe
tit priori et fratribus ſuis iure collegii
ſ·ſindicū cōſtituere et p ipſū iurare Si
mile de ꝑcurat·quia in cauſis Si uero di
cta canonica nō erat primo collegiata dico
q p illa uerba cōceſſit ſibi ius collegii et
primo p illa uerba et fratribus ꝑq ꝓba

denōtur ꝙ ipse prior cū suis fratribꝫ fa
cit unū corpus cuius corporis ipse est ca
put ad hoc d bis q̄ fi· a p̄· nouit 2·c· g̃to
cū similibus Item quia cōcessit sibi illos
actus qui nō possunt exerceri nisi a cor
pore uel collegio· l· cōstituere sindicū et
p ipsū iurare· ff· ꝙ cuius q̄ uni· no· l· i et
d iura· ca· l· impatorꝫ· unde p cōcessionē
istorꝫ actuū totū ius collegii cōcessisse
uidetur ꝙ una et eadē res nō debet dupli
ci iure censeri de priuile· quia circa de ē
ci· cum tu tua nec partim liber et partiꝫ
seruus nec partim legitimus et partim il
legitimus quis esse poterit ad hoc qd nō·
de clamd· despō· c· ulti· et qui a iure ce
cidit 2ē et qui ptem fundi possedit to
tum possedisse uidetur ut in legibꝫ uul
garibus et· ff· de acqui· pos· i· possideri·
et qui ptem tm̄ sit dominꝫ acquirit totaꝫ
acqsiuisse uidetur ut nō· Inno· de capel·
mo· c· ii· Non obstat qd nō· de p̄scrip·
auditis in glo· sed contrariū Nā p̄scrip
tio est odiosa et restringenda Priuilegi
um aūt ut est in casu nostro est fauora
bile et ampliandū ad hoc de dect· tua
et· c· ex pte· in Preterea consuetudo po
stea subsecuta declarauit illud priuilegi
um generaliter dberi intelligi quo ad cē
tus collegii ad hoc de consue· cū dilectus
Ista aūt cōsuetudo ꝓbatur quia ut patꝫ
p instrā· s· nominata et lrās legatorꝫ et
apostolice sed multos actus exercuerūt
prior et canonici sui qui actus d iure nō
non possunt exerceri nisi a corpore uel a
collegio· Et istud exercitium fuit ab oc
toaginta annis citra· et dato sine preiu
ditio ꝙ de iure collegii non constat ad
plenum· saltem iuuatur ex possessionis
comodo que possessio ex langinquitate
temporis prescriptionē inducit· Et ista
possessio sic probatur quia primo ꝓdu
ximus instrumentum electionis factum
M· cc· lxiii· de domino x̄pofero qui po
stea iubernauit dictus prioratum ut pri
or ultra· xxxiii· annos et sic habitus et
dputatus fuit cōmuniter· et maxime ab
ordiario suo qui prior multos canonicos
recepit in dicta canonica de auctoritate
episcopi· et suorum antiquorum canoni
corum· Cōtra hoc opponit episcopus
ꝙ licet ei de electione constet· nō tamē
constat ꝙ electio fuit confirmata Sed
ad hoc resp̄ deo ꝙ licet ex antiquitate
temporis non possit cōstare de cōfirma
tione· credēdum est tamen ꝙ fuerit cō
firmata ex quo non dicetur infirmata
Et ꝙ iure administrauerat et ꝙ non fu
it immemor sue salutis et facit ꝙ not·
hosti· de tempore antiquo· et recēt ctr
ea matrimonium spirituale et corporale
de presump· illud in magna glosa· Itē
ad hoc quia ex duobus extremis ꝓbatis
colligitur medium· xxviii· di· quia tunc
culpe· ergo hic ex electiōe et administra
tione facta sciente episcopo· colligitur
confirmatio· Ad hoc facit quod de pos
sessione nō· xvi· q· iii· uolumus ubi dici
tur ꝙ si prescribens possedit initio pre
scriptionis· et in fine presumitur medio
tempore possedisse· Ad hoc facit quod
nō· arebid· C· di· contra moren· circa fi·
ubi dicit ꝙ ex his actibus p̄sumitur ga
canonicus· Item bene facit quod ipe
nō· de consue· di· i· nemo ubi dicit ꝙ si ap
paret oratorium in forma ecclesie· nec
apparet ꝙ de licentia episcopi fuit insti
tutum· presumitur de auctoritate ep̄i
institutum ergo hic prior qui sub forma
prelati administrabat· Item ad pro
bandum ordinationem alicuius sufficit
probare ꝙ presente suo episcopo ut or
dinatus celebrauit secundum Goff· qui
hoc nō· extra de clerī· peregri· c· ii· Pre
terea quia ex quo in possessione prelatu
re est aliquis in tantum requiritur ꝙ
sit confirmatus· ꝙ si sibi agēti nomine
ecclesie opponatur exceptio tu non es cō
firmatus non admittitur ut plene not·
compo· de elec· nichil et ipse et Inno· de
elec· transmissam et ar· xii· q· ii· alienati
ones ex iuribus allegatis in predicta glo
possunt circa hoc intelligi infinita argu
menta· Item ut colligitur ex predictis
glo· ista est talis presumptio cui statur
donec probetur contrarium· Item ex
dicto contrario tam dictus prior q̄ epis
copus qui est passus administrare essēt
arguendi· primo de dolo· secundo d ne
gligentia que presumptio est fugienda
cum nullus presumatur immemor sue
salutis· Preterea ad hoc ut canonici
sint in possessione eligendi sufficit ut
illos actus exercuerint· qui reddunt col
lationem perfectam· ut apparet amica
biliter intelligenti de electi· querelam· a
melius eo· ti· cumana de causa pos· et p
prie· cum ecclesia et· c· cum olim tbi in
glo· cōi· hec questio terminatur in fi· ubi
dicit et sufficit electio uel presentatio
cē· de iure pa· consultationibus·· Suffi
cit enim ꝙ talis electio non fuit impug
nata ex forma electiōis uel ex personis
eligentium· nec principaliter spectat ad
electores confirmationem petere· Cō
firmatio enim est actus superioris· Ele
ctio uero est actus inferioris· unde pos
sessio eligendi et ius eligendi· quod ex
possessione procedit· Queritur ex acti
bus eligentium· Sed confirmatio ex ac
tibus aliorum· ut nō· magistraliter de re
gu· iur· beneficium et sufficit probatio
actus pacifici de possessione tantum
agitur secundum hosti· debēt ergo inse
riores esse solliciti custodire actum et
processum electionis ut sic conseruent
sibi ius imposterum· Superior debet cē
sollicitus de iure confirmandi· Quid er
go si canonici elegerunt quendam crimi
nosum occultum· cuius electio postea cas
satur ab hoc solum quia crimnosus erat
Quid si postea canonici elegerunt aliuꝫ
qui postea nolunt consentire· sedm opini
onem domini episcopi nullam possessio
nem consecuti sunt isti canonici· quod
tamen est contra mentem iurium supra
inductorum· Preterea iste dominus
Christoferus electus habitus et reputa
tus per priorem longissimo tempore· un
de ex precedenti electione et ex tali pa
cientia nō est aliquod dubium ꝙ ipsi ca
nonici sunt in possessione eligendi ut pa
tet per nō· Inno· de resti· in integr· c· ii·
ubi enim equipat ea que sunt dignitatis
et confirmationis· Preterea infinita iu
ra in ti· de elec· et alibi clamant ꝙ cano
nici habent eligere prelatum in ecclesia
ꝙ enim eopso ꝙ canonici sunt i ecclesia
eorum est electio· hoc enim innuit plene
compo· de elec· c· i· Preterea canoni
corum receptio ea receptione qua ius ca
nonice tribuitur non potest fieri nisi a p̄
lato et canonicis suis collegialiter nō sin
gulariter ut nō· per Inno· et Compo· de
rescrip· eam te· Cum ergo duo priores
qui immediate prefuerunt dicte canoni
ce auctoritate ep̄i et cum consensu su
orum cāonicorum canonicos receperint
patet ꝙ sunt in possessione actus colle
giati et hoc sufficit ut per hoc habeant
possessionem aliorum actuum ad collati
onem spectantium et hoc bene tenuit
Inno· de iure pa· postulasti· Item produ
ximus electionem et totum processum
electionis celebrate per canonicos etusd
ecclesie de priore qui proximo et imme
diate defunctus est et presentationem
ipsius electionis et consensum electi· et
procuratorum ad petendum confirma
tionem· Sed episcopus opponit et dicit
ꝙ ista electio non fuit confirmata· ym
mo fuit nulla ex eo ꝙ papa reseruauerit
sibi ipsam ecclesiam uel priorat̄ uacā
tem· Ad hoc respondeo et dico ꝙ p
hoc non utcatur possessio eligendi ipso
rum canonicorum· ymmo innitur ex x̄o
bis reseruationis ꝙ nisi reseruatio impe
diuisset ualuisset electio ipsorum cano
nicorum alio impedimento canonico nō
obstante· Verba uero reseruationis
sic iacent· Bonifacius seruus seruorum
dei· premissa salutatione et causa indu
ctiua gratia sequitur in litteris apostō
licis· Nuper siquidem prioratu ecclesie
secularis sancte Marie de saleano dio
cesis aē· Per mortem quondam x̄pofe
ri prioris ipsius uacante· Nos prioratū
ipsum donationi apostolice reseruantes
decreuimus irritum et inane· quicquid
secus de illo scienter uel ignoranter con
tigerit attemptari· Postmodum uero
canonici ipsius ecclesie ad quos in ea pri
oris electio cum prioratum eundem ui
care contigit pertinet tenorem huius
modi reseruationis et decreti nostrorū
ignorantes te in priorem ipsius concor
diter prout asseris elegerunt Sed tu de
mum de reseruatione et decreto predic
tis diligenter attendens ꝙ huiusmodi
electio non ualebat· nobis humiliter sup
plicasti ut prouidere tibi de prioratu p̄

dicto ex benignitate apostolica digna
remur· Cum itaq; ꝛc· Sequntur postea
uerba prouisionis ex quibus quidꝫ ꝟobis
arguo ꝙ si reseruatio non precessisset
ualuisset electio impedimento alio non
obstante· Ad hoc per ep̃m oppꝫitur
ꝙ talia uerba sunt narratoria ergo fidez
non faciunt de priuile· si papa·li·vi· de
sen·exco·c·ultiõ ·in clemen Replico ꝙ
hoc non est uerum et sic cum esset dubi
um An prior qui modo est mortuus es
set consecutus aliquod ius ex electione
uel non propter·c·si eo tẽpore de elec·
li·vi·Papa hoc dubium determinans di
cit ꝙ licet alias electio prioratus pertin
eat ad canonicos dicti prioratus· tamen
ex rigore ist⁹ reseruationis electio nõ
ualuit ad hoc·c·ti·si papa·ii· Responso
li·vi·Quando dominus episcopus uidit
tot et tanta dubitare potest rationc al
cuius iuramenti prestiti de rebus eccle
sie non alienand ꝙ ualeat electio dicto
rum canonicorum maxime cum ipse do
minus episcopus asserit se non inuenire
in registro uel archiuo episcopali ꝙ epis
copus loci unquam illum prioratum con
tulit licet etiam dicit ꝙ non inueniat ꝙ
aliquis episcopus predecessor eius unq̃
confirmauerat ibi priorem· Preterea re
deundo ad mentem priuilegii bomfilii ip
se bomfilius concessit ut in causis eccle
sie constituerent sindicũ ipse et fratres
sui Sed si ipsi fratres sint canonici non
facerent unum corpus cũ eo ꝙ haberent
se intromittere d̃ administrãdis rebus
ecclesie Nam si dicti fratres sint cano
nici essent in dicta canonica ut singula
res persone non haberent se intromitte
re de administrandis rebus ecclesie dat
ergo intelligere ꝙ ipsi sui fratres facie
bant unum corpus cuꝫ eo His ergo bre
uiter enarratis consideratis omnibus cir
cumstantiis ipsius negocii debet domi
nus episcopus liberaliter et gratiose eõ
descendere ad desideria iuste petentiũ
et exaudire·

Christi nomine inuocato· Ego Io·an
ex bis allegationibus dico·et consulo ꝓ
electo et electoribus iudicandum·huic
cedule meum sigillum apponens·

Additio precedentis consilii·

Cõmuniter hoc uerum defitientibus
patronis secundum Io·an·

Responsio domini Fred·ad q̃estiõez qua quentur an opto habeat locũ
in prebendis permutatis facta dum erat
scolaris et ante editionem clementinam

Lxii·

Erius uidetur esse de mente iurisꝑ ꝙ talis prebenda ꝑmutata non possit optari·
Nam si ep̃us inspecta utilitate siue necessitate prebendarum puta
quia una prebẽda permutata habet pos
sessiones que indigent persona potenti
ut eas defendat a uicinis tyrannis et ta
lis persona est in prebenda alia que non
indigent potenti si facta permutatiõe
antiquior uelit illam prebendam optare
quid antiquior non est potens· ut
requirunt possessiones illius prebende·
secundum hoc erit uidere ꝙ impediatur
officium episcopi siue utilitas prebenda
rum· Item pro ista parte facit ratio su
per qua fundatur decre·unica de re·per
mu·li·vi sez ꝙ minime resignasset Po
ne ergo ꝙ prebende istorum permuta
re uolentium habent centum in redditi
bus et illa quam uult relinquere antiqui
or ualet·xxv·quis impune diceret istum
permutantem sic debere defraudari ma
xime ubi consideratur solum utilitas ꝑ
bendarum maxime ubi permutatio sit
superioris officio cui superiori subditi
assenserunt potius propter obedientiã
et prelaturam q̃ propter ipsos· Dicemus ne obedientiam istorum eis esse dã
nosam absit·et facit quod nõ· archidy·
de reserip·si propter ꝟobo uacabũt fi
fi·Et si diceres obstare quod nõ· Io·an
in·c·si propter in glosa morte· Respõdeo per nõ·p archidy·eadem glo·ꝟo·ego
credo·Nam hic posset fieri magnum ꝑ
iudicium permutanti·Pone enim ꝙ permutans habeat·xx·annos et prebendã
quam intẽdit habere nullum habet onus
annexum et prebenda quam uult relinq̃
re antiquior est sacerdotalis erit uidere
ꝙ ille nullam debet habere non illã quã
habere intendebat quia secũdum te est
optata aliam non propter defectum eta
tis de preben et cui·li·vi·nec aliam pote
rit expectare quia non habet ius ad illaz
Sed in decre·ultra de consuetudine·li·
vi·necesse est unam remanere non opta
tam q̃ potent consequi impetrans· Et
forte posset dici ꝙ si papa mandat mi
hi conferre prebendam quam tenet tici
us si eam renominare uoluerit ꝙ ibi non
habeat locum opto· Nam si haberet lo
cum gracia istius expiraret· Ad·i·
Si dicas tibi imputabis ex quo sciebas ta
lem consuetudinem esse in ecclesia ar·
cuius quod nõ·sci di·clericus nõ est uerũ
immo pocius debeo mereri quia obediui
prelato meo· Et si dicas negari non
potest q̃ in prebẽda uacet ergo ꝛc· Re
spondeo licet uacet non tamen compre
hendit hunc casum illa decre·ultra de cõ
sue·li·vi·per ea que dicta sunt·s· Qđ
autem non extendatur ad omnes modos
uacationis patet Pone ꝙ aliqua preben
da in ecclesia que habeat patronuꝫ uacat
ꝑcerit ne optare antiquior illam in pre
iudicium patroni absẽtis Item pone ex
emplum in collatiõe ꝙ episcopus bonõ·
habeat conferre unam solam prebendaz
bonor·uacat illa si talis prebenda potest
optari·forte episcopus nunq̃ conferet·
quia forte semper optabitur cũ sit pin
guior Et si diceres confert illam que re
manebit non optata· breuiter dixi·s·ꝙ
episcopus non habet conferre nisi unam
Ad·ii· Item non debet sic uacare ꝑ
benda per istum modum permutationis
sicut per alios modos quando non inter
uenit expressa resignatio· Nam tunc si
uolumus concedere ꝙ ecclesia uacat· Il
lud tamen tempus uacationis est momẽ
taneum et indiuisibile·2·in eodem insta
ti uacat·et non uacat tamen secundum
Inno·prestita auctoritate ꝑ superiorez
ius habeant permutantes in prebe t dis ꝑ
mutatis ut nõ·ipse in·c·inter·de prebẽ
Vnde cum in eodem instanti sit ibi ua
catio et non uacatio·illud accipiã ut res
ualeat·et ut permutatio habeat effectũ
et sic fingamus prebendam tempore nõ
uacasse· Ad·iii· Simile ꝙ nõ·bos

tien·de appella·preterea circa prin·et ꝙ
nõ·i·q·i·detrabere·et quod solz dicere
do·Io·secundũ Goff·de conug·seruo·
e·ultimo in fi·magne glo·. Non obstat
ꝙ iurauit seruare statuta ꝛ consuetudi
nem ecclesie ꝛc·quia ex quo iuramẽtũ
est generale non debet extendi ad casũ
non cogitatum et non uersimilẽ·ad hoc
de iure iur·uentens et ibi de hoc in glo·
ii· Preterea talis consuetudo uidetur re
stringenda secm id quod nõ·arebidya·
in predicta decre·ultimo in glo hoc uide
tur esse· Preterea uideo ꝙ permuta
tiones impedire non possunt littere pa
pales ut in·c·unico·de re·pmu·ergo nec
consuetudo illam impedire potest cum
cõsuetudo uincatur a litteris papalibus
facit quod nõ·de preben·cũ in ecclesiis
et etiam facit contra· Item forte nec
talis cõsuetudo extenditur ad ꝑbendã
que debetur episcopo uel magistro eius
dem ecclesie· uel quando canonici eiusd̃
ecclesie ad inuicem permutant· Pre
terea si uerum est quod dicit Innocen·
A·li· iii· ꝙ habeant permutantes
ius in re interposita auctoritate superio
ris et sine aliqua inuestitura non habet
locum optio quia optio debet fieri d̃ ua
cante Sed beneficium non dicitur uaca
re in quo quis habet ius ut patet de con
cess preben·c·ulcimo in fi·li·vi· Dic
tum autem Innoc·uidetur posse proba
ri per decre·si tibi de preben·et eo·ti·c·
quodam li·vi·et utrobiq̃·de hoc per ar
chidy·ut per permutationem potest ha
beri titulus sicut per collationez ex quo
superuenit auctoritas superioris· Qđ
autem dixi·s·in eod instanti prebendã
uacare et non uacare·probatur aperte ꝑ
decre·beneficium de iure iur·li·vi·dicit
enim canonicus ingressus religionẽ· do
mine episcope consentio ꝙ conferatis
prebendam meam·Epus in eod instãti
confert prebendam titio uolẽti accepta
re eo enim ipso ꝙ alteri cõtulit·uidetur
acceptasse consensum et per consequẽs
renunciationem et non ante· nõquid in
hoc casu habet locum optio· forte sic ga
bis deficit ratio superioris Quod au
tem supra dixi offitio superioris posse

permutationem fieri · uerum credo in inuitis beneficiatis · Inuitis dico nō precise · sed indirecte ut de nolentibus fiant uolentes · ad hoc predictum · c · qui tum et quod legitur et nō · vii · q · i · scias et · c · episcopus de loco cum suis remissionibus Naz et prelato multo ex causa subtrahantur sibi fructus de eccle · edi · ad audientiam · l · et nō · hosti · et Ber · de reli · do · constitutus cum suis remissionibus · Determinata fuit ista questio per dominum Guid · de Albaysio decretorum doctorem ep de iure stricto et de rigore et in scolis tenendum sit q, optio habet locum · Addi · v · sed de equitate secus et ita cōiter pronuntiatur p doctores in consiliis scilicet ep non habz locum optio · Ad questionem istam et ipsius materiam distingue sic · Aut constat talem consuetudinem extēdi ad uicationem et permutationem Aut cō stat non extendi ut quia sic est optētū aut dubitatur primo casu subdistingue ep aut illi quorum interest consenserūt aut non consenserunt Si consenserunt aut consenserunt simpliciter aut nō simpliciter sed reseruando sibi potestatez optandi et si reseruando · aut tali reseruationi consenserunt permutare uolentes · aut nō consenserunt Si simpliciter consenserunt est locus optioni · Si non simpliciter · sed reseruando ius optandi et permutare uolentibus · et consentientibus · ent locus optioni · si non consentientibus non erit locus optioni · 2 sic primo casu uestita sit reseruatio coheretia consensus · In secundo casu non sit uestita sed nuda · facit ep nō · Io · an · post hostī · in nouella d elec · cumana et de regul · in generali · li · vi · Si uero non consenserunt permutare nolentes siue habētes ibi ius optandi · Item subdistingue quia aut superior qui post utpote papa uel legatus ipsius de latere tali consuetudine non obstante derogat · aut non · derogat Primo casu nō est optōi locus · Secūdo casu distingue quia aut permutantes sciebant uel scire debeant talem consuetudinem aut non · Primo casu est locus optioni et uellent nollent nō possint ad beneficia redire priora · Secundo casu est locus optioni · nec si nolunt stare optioni possunt ad beneficia redire · Sicō stat non extendi non est locus optioni aliquo casu · Siuero est dubium · quo casu procedit questio iuris uidetur dicendus ep nō est locus optioni ut pocius stemus iuri permittenti permutationem fieri ut permutātes permutata beneficia cō sequātur ut in iuribus allegatis in glo · quoniam consuetudini que indubio iuri derogari non debet · Potest tamē in isto casu distingui ep aut permutatio fit per superiorem ad instātiam permutare uolentium · aut proprio motu superioris ·

Primo casu subdistingue quia aut fit in fauorem iuris priuati · ut pote permutare uolentium · aut iuris publici scilz ecclesiarum · si iuris priuati · locus sit optioni · ratio quia hoc est pmutatio odiosa · et consuetudo fauorabilis · et ideo debz interpretatio pro consuetudine fieri et extendi · adinstar · leg · ad hoc ep nō · de offi · ardeli · dilecto et qd ibi nō · Si uero in fauorem iuris publici · et tūc sit locus optioni · et idem quando proprio motu ad hoc de preben · si pluribus · li · vi · et de rescrip · cum aliquibus et · e · si ꝓpter tui debita et de preben · si benefitia · et e · cum ecclesia · et · c · si a sede · e · li · et clemen · i · ut lite pen · ff · de neg · gestis · l · ultimo · §· ex quo · Io an · de re · permu · c · unico in nouella · li · vi · ergo nec obmitto ep in omni casu prebendam dimissaz per optantem optinere poterit is qui poterit optinere optatam · Ratio quia illa dimissa habetur pro illa pptata d reg · iuris qui · et per capitulū ecclesia · ii · ut lite pen · cum similibus · Lapus

Sequūtur additiōes cōsilii ꝓcedētis

Expiraret · non expiraret · quia si optaretur dimissa per optantem · succedit in locum optate et sic illa repudiaretur et ilst p quo scribitur deberetur · Lap ·

Vnam · Sed illa dimissa potest dici illa ex quo in locum uptate ut · §· dixi succedit · ut lite pen · ecclesia · et de reg · iuris qui · li · vi · Lapus ·

Vacasse · ista ratio concludit · ep ex

intermallo beneficia renūtiata ex causa permutationis nō possent confern · qd non est uerum necesse · tempus determinatum ad hoc ut nō · pau · de re · permu · c · i · in clementi ·

Innoc illud dictū innocen · non placet pau lo nec hoc cōsuetudo obseruat addicto Locū · Melbi placz cōtrariū ep nō hz locū optio et placet dnō pau · de · re · pmu · clemen · una Sz Io · an · nō firmat pedē in no uella de cōsue · c · ulti · li · vi ·

Vidam usurarius nichil habens in bonis nisi quod extō sit per usurariam prauitatē tradidit nuptui filiam suam ticio · hoc scienti pro cuius filie sue dote dedit suo gen · ro mille · z demum patre et marito defunctis · dos fuit eidem domine per heredes marīti restituta · Nūc queritur cum hereditas patris ad plenā restitutionem usurarum nō sufficiat an dicta domina de suis dotibus teneatur facere satisfactionem predictam in foro consciente siue in foro humano · Et primo uidetur ep sic extra d usur · c tua qd generaliter loquitur · non distinguēs an ipsi filii uel extranei sint heredes uel non ex quo bona defuncti ad eos pertinerunt · Ad idem de sepul · c · ultimo ibi sed eius heredes propinqui · Preterea hec mulier recepit pecuniam cum suo onere ergo tō · de dect · pastoralis et facit quod nō · et leg · de usur · cum tu · et per guil · in spec · eo · ti · ad finem · Item optime facit · ff · si cer · pe · l · si tamē et · l · si et me · et tictum cum sua glo · et facit p ista parte quod nō · hosti · in sūma de pet · re · §· ultimo in · x · colūp · in · xo · quid dicis ubi nō · ep siue scienter siue ignoranter aliquis aliquid percepit d rapina uel preda tenetur restituere per · l · si et me et tictum · Sed usura potest comparari rapine et furto · xiii · q · iii · siquis rapinam et · ii · q · v · penaliter · Pro ista pte facit ff · de his que in frau · ere · l · ulti · §· i · ad fi · ubi dicitur ep si mulier que sciuit patrem dotem constituentem in fraudem creditoris et dos fuit extra iudicium restituta · ut in ca nosturo debet dotem restituere · maxime cum ex quasi donatione dotem receperit ut ibi semper qd usurarius uidetur in fraudem facere et facit quod nō · de reg · iur · pro possessiōe li · vi · Item quia quod recipit mulier est loco eius quod datuz fuit utro et sic eodem iure aē · ut lite pen · c · ecclesia · ii · de reg · iur · cum quis · li · vi · Contra ut detur quia nomine beris alienum non tenetur singulis ut · e · de donac · l · eris alieni et · l · si pater eo · ti · et de ac · et ob · l · eum et melius de bis que in frau · cre · l · ii · et iii · et e · de donac · ante nupt · l · de rebus et · ff · e · ti · l · ait pretor · §· si mulier a cōtrario et hoc tenet hosti · extra e · ti · tua Nec distinguunt ista iura · an ex titulo lucrativo uel non · ex quo ille qui cōstituit dotem non fecit hoc in fraudem creditoris ubi autem fecisset in fraudem distinguit · Addi · i · lex in persona recipientis · Nam ex parte dantis semper repetitur fraus · Titulus autem dotalis ē lucrativus · ut de actio · et obli · l · ex promissione · Distingnit lex inter habentes causam lucrativam uel non · ut · e · eo · ti · l · i · Preterea mulier hic non recipit pecuniam usurariam sed recipit eam maritus · ipsa uero ab heredibus marīti recepit pecuniam non usurariam · Vnde si maritus tanq̄ singularis successor nō potuit conuenirī a creditoribus facere · ut ꝯ · dixi per · l · eris alieni cum similibus · multominus · et hoc mulier imputet enim sibi marītus si pecuniam alius debitam receperit · et sua propria fuit uxori restituta ad hoc · ff · d iur · doct · l uir ab eo · Quid plus moris est quod gener confitetur se recepisse a socero dante nomine filie mille que mille per se · et heredes suos promittit restituere in omnem casum et euentum restituendarum doctū uxori sue cum renunciatione non numerate dotis · et aliis clausulis consuetis · Posito ergo quod pater soluit pecuniā debitaz alius uel nichil soluerat · quid ad mulierem · Imputet sibi uir si nichil uel alienum recepit ut · l · uir ab eo · Maxime cum pecunie usurarie dominium transeat in accipientem · licet competat repetitio ut nō · d dect · extrā missa et · xiii ·

q· v· in ſumma et maxime cum maritus nummos a ſocero receptos· cum nūmis ſuis immiſcuit quia per mixtionē tales nummi dicantur conſumpti· et tranſit dominium in maritum· etiam ſi illi num mi fuiſſēt totaliter alieni utpote furto ſubtracti· ut· ff· de ſoluc· l· ſi alient· et ſi cer· pe· l· non omnis in fi· et· l· nam et ſi fur· facit pro iſta parte· ff· de fur· l· qui uas in fi et caſus nō· l· d ret· uen· l· ſi ex ea· Cum ergo illius pecunie uſurarie do minium tranſierit in ſocerum et iteruꝫ in dominiuꝫ generi maxime poſt immix tionem et conſumptionem et quod non dicatur cp ſocer in fraudē creditoris do tem dederit pꝫ filiam non teneri de ſuis dotibus ad ſatisfactionem predictam·

Reſtat ad contraria reſpondere· nō obſtat de uſuris tua et de ſepul· c· ultio quia ibidem debet intelligi d filius et ex tranei qui ſunt heredes ut non contra dicant alijs turibus et ſic intelligit boſti en· et hoc apparꝫ ex fine· c· tua· et goff· et facit cp ipſe boſti· nō· in ſumma de u ſuris· §· qua pena in· ut· columpna· Itē non obſtat quod dicitur cp mulier rece pit pecuniam cum ſuo onere· nam pecu nia quaꝫ recepit ab heredibus mariti nō erat onerata· nec debita nec aſtricta his qui ſoluerunt uſuras· patri domine licet perſona patris eſſet obligata· et poſito cp bona uſurarii ſunt tacite obligata ſol uentibus uſuras non tamen bona illius q recepit pecuniaꝫ ab uſurario et maxime iſte maritus poſtq̄ iſtam pecuniam quaꝫ recepit a ſocero eius ſuis immiſcuit qa per mixtionem et conſumptioneꝫ facta fuit pecunia mariti· poſito cp maritus eſ ſet perſonaliter obligatus creditoribus ſoceri· et ſic reſponſum eſt ad decre· cū tu· Nam iſte nec recepit uſurariaꝫ pecu niam nec etiam rem emptam ex pecunia uſuraria· Preterea illa decre· cum tu· nō dicit cp bona uſurarii ſunt tacite obliga ta· ſed dicit cp uſurarii qui de uſuraria pecunia emerunt poſſeſſiones ſi non ha bent unde alias ſatiſfaciant· ille poſſeſſi ones ſunt obligate quas uendant· et ex eorum pretio ſatiſfaciatis Sꝫ certe hoc idem eſſet ſi ille poſſeſſiōes fuiſſent al as de licita pecunia acquiſite· Nō ob ſtat quod nō· guil· in ſpec· d uſur· ad fi nem per decre· cum tu quia eadem eſt re ſponſio· Item qua iſta domina non rece pit aliquam rem emptam de pecunia uſu raria· Item non obſtat· l· ſi et me et tici um quia ibi recepit ille ſaltem debitam creditori et de uoluntate creditoris hic uero iſta domina nec pecuniam credito rū patris nec eis debitam recepit ſed d pecunia heredum mariti ſui que in nullo erat debita creditoribus ſoceri dotes re cepit· Nec obſtat· l· ſi eum· e· ti· quia il le recepit ſeruum alienum· Vnde tene tur eum reſtituere uel eius pretium ſi ip ſum uendiderit quod non eſt in caſu no ſtro· Non obſtat quod nō· boſtiē· in ſūma in ti· de pe· et re· de eo qui recepit de preda cum uſura non ſit preda 2ē· ga fateor cp qui recepit de preda tenetur reſtituere· ſed hoc nō eſt in caſu noſtro Item uſura non eſt preda quod patꝫ ex qualitate pene· Nam ubi eſt diuerſa pe na ibi eſt diuerſitas in delicto· ga pena ē menſura culpe· Ad hoc facit quod nō · de ſymo· licet Hely· ad fi· Item non ob ſtat· ff· de bis que in frau· ere· l· ultima §· · qua ibi preſupōitur cp ſocer in frau dem creditorum dotem conſtituit qđ non preſupponitur in caſu noſtro· Et ſi dicis uidetur in fraudem conſtituiſſe· p id quod nō· de reg· iu· c· pro poſſeſſore li· vi· Reſpondeo cp non eſt uerum qui dolo accipit preſumatur ſemper dolo d fiſſe poſſidere Sed pater poteſt deſine re poſſidere dolo et ſine dolo· ſed q̄tuꝫ ad ipſum nō eſt uis quia ſemper poteſt conuenti ac ſi poſſideret· Sed ſecus eſt in eo qui ab ipſo bona fide recepit·

Sequitur additio precedentis cōſilii·

Diſtinguit in perſonam recipientis nam ex parte dantis ſemper reperitur fraus· titulus autem dotalis non eſt ſuf ficiuus ut de acci· et obli· l· exprimiſſis·

Fredericus de Senis loquitur hic cum dam Aduocato·

·Lxiii·

Ridie cum procuratore par tis ueſtre contuli ſi per pū c to finali utdelicet· an uerba teſtatoris eſſent ſufficien tia ut diceretur per illa cōfeſſus ſe uſu ras extorſiſſe ut ſic diceretur manife ſtus et non preſtitiſſe ydoneam cautio nem· et ſic incidiſſe in conſtitutionem epiſcopalem· Iſte teſtator dixit· uolo cp uſure per me extorte reſtituantur eis q probabūt ſe michi uſuras dediſſe quod michi non eſt bene certum· cum ſicut a legabatur p partem aduerſam erba illa de ſui natura important tātum obliga tionē quandam exparte teſtatoris· Et tunc demum torqtur ſuum effectum· huiuſmodi obligatio cū apparuerit aliqs petens uſuras et probet ſe ſoluiſſe Nā expreſſio ibi facta de his qui iuſte pete rent uel id quod ita ſimpliciter locutus fuerat teſtator dicens ſe uelle reſtitue re omnes uſuras per eum extortas non uidetur opari aliquid ut plus uel minus poſſit peti cum ſemper illas tantum qs poſſet petere quas probabit ſe ſoluiſſe ut· Pridie dicebatis placeat ſupboc uid re et michi reſcribere ſatis prompte cū inſtet finis termini ſicut ſcitis· Valete

Impugnatio facta p dominū Arnoldū·

Domine miror de dubio ſupradicto Nam confeſſio facta in teſtamēto hūc opatur effectum· quia cenſetur uſurarius manifeſtus· non tamē opatur cp ipſe teneatur ad reſtitutionem niſi iuſte pe tentibus Ita cp adiectio nichil opatur quo ad reſtitutionem et pro nichilo fue rit appoſita· quia intelligebantur· Sed dicta uerba quibus mandant cp reſtitu erentur uſure per eum extorte faciunt eum uſurarium manifeſtū· quod ad hoc ſaltem ut eius teſtamentum non ualeat et quod careat ſepultura· Et de hoc que ritur et non de reſtitutione uſurarum et illa uerba uſuras per eum extortas fa ciunt plenam cōfeſſionem cp exerceuit uſuras ipſe et non alius et hoc requirit conſtitutio epiſcopi quis non fuerat cō feſſus de certa quantitate quod non re quirit conſtitutio· Et ſi predicta uera non eſſent uerba teſtatoris nichil opare tur quod abſurdum eſt ſentire· Pre terea ſollempnis fama cum uarijs admi niculis et pluribus inſtrumentis eſt pro bata que facit eum notorium ſecundum nō· in· c· cum in dyoceſi de uſuris·

Inpugnatio inpugnatiōis facta p Fred·

Reſpondens intratus fuit de dubio cō ſulentis et ego plus admiror de ration· bus reſpōdentis· Mirabile eſt dicere cp illa uerba teſtatoris ſint ſufficientia ad ānullandum teſtamentum et tamen nō ſint ſufficiēta cp uſura aliqua certa uel incerta ex illis uerbis peti poſſit· et ſic il la confeſſio clauditat contra omnia iura

Item certum eſt cp ſi contra aliquem ageretur de crimine nō ſufficeret oppo nenti dicere tu cōmiſiſti uſuras periurū a iudicem 2ē· niſi alia declaratio fieret de procura· tue de teſti· preſentium · li· vi· et e· li· de elec· ut circa et· e· ti· c· con ſtitutionem in clemen· ubi expreſe habe tur cp etiam ex poſt facto non admittē tur ad ſpecificandum circumſtātias cri minis Sed quare imoramur uerbis· Ver ba enim illa nullam confeſſionem parant nec per hoc probatur cp uſuras exercuit Nam ſi ſententia iudicis hoc cōtineret Vt ſi dico condempno te ad reſtitutio nem dotis quam recepiſti nullam habet auctoritatem rei iudicate· & de ſenten tia que ſine cer· quanti· l· i· et· ii· Item ſi teſtator dicat dotem quam a te recepi· lego· Item quod tibi debeo relinquo nichil opantur iſta uerba ut· ē· de fal· cā adiec· l· iu· Mirabile ē cp talia uerba pa riant confeſſionem 2 crimen manifeſtū poſt mortem cum tamen ſi uiueret teſ tator in nullo ſibi preiudicaret talis con feſſio· Item talia uerba ſunt narrato ria que non pbāt ut de priuile· Adi· c· ſi papa· li· vi· et ibi iudete i ſexto meo unam notulam optime faciētē ad hoc d ſcr· exco· ſi ſūmus· ii· reſpon· inclemen· Vnde cū ſtatutū ep̄i exorbitet a iure cōi non eſt extendendum· ſed reſtringē dum et in dubio ſemper facienda eſt in

terpretatio secundum ius commune· ut de consue· cum dilectus· et quia est ita ut· ꝛ· dictū est Ideo respōdens recurrat ad benefitiū decre· cum in tua· et ad gl· suam· Ad quod respōderi potest primo q̄ illa ꝓbatio uendicat sibi locū quātum ad hoc ut habeat locum pena laterane nsis consilii Non autē pena detur ḡḡ e· tī· li· vi· maxime cū testamētum sit fa uorabilis res de re· iudi· c· ultio· Item p hoc consultur anime usurarii ut rubore confusus abstineat quod nō habet locū in casu nostro cum iam sit relictum diu no iudicio· xxiii· di· quorundā· Preterea illa decre· cum in tua et· c· cum tu sunt ferende sententie nō late ut dicit hostien· in· c· cum tu· Preterea fama cū nadminiculis sunt sufficientia· ut p hoc ep̄us possit illū publicare et ex qua publicatione et non ante potest dici usurarius manifestus· et ita ad litterā nō t g iar· in· c· usurarū· et in· c· ḡḡ· et remittit ad glo· suam positam in· c· usurarū·

Preterea ubi sunt ista adminicula in casu nostro· nam omnes testes sunt singulares et sunt suspecti· quia de facto proprio et similitudo cause repellit a testimonio de testi· personas· Nam si feretur sententia contra testimonium alt quod perfectū esset ablatura sententia isti quomodo suas usuras repeteret· nā ideo propter modicum preiudicū appellat heres a sententia lata contra cohere dem ut· ff· de app· a sententia in princi· Et si diceres q̄ constitutio episcopalis habet tales probationes pro sufficienti probatione· Respōdeo dupliciter· Primo q̄ constitutio exorbitans a iure cōi non extendit casum proprium· Nā ideꝫ contra usurarium ut ex hoc compellatur ad restitutionem non autem ex hoc ut testamentum sit nullum· Item fictio tlius constitutionis opatur q̄ crimē usurarium sit probatum· Sed hoc nō sufficeret in casu nostro· quia requiritur crimen qualificatum· ſ· manifestum· ista d bent sufficere uobis· occurratis fuge· gapars que pugnat contra testem impedire· ditionem cōsilii· domina habet fauorem· quia stat pro testamento·

Sequitur additio precedentis consilii·

Priuilegiis· In isto· c· nō· archidia· q̄ si papa dicit eximimus omnes ecclesias que per uos sumpserunt regu'am beati Benedicti quasi bus uocabulis duximus imprimendas nulla ecclesia procuratur· exempta nisi primo probauerit q̄ per eos regulam beati Benedicti sumpserit·

Responsio facta super pluribus dubiis Frederici de Senis·

nfrascripte questiones nō fuerunt leues sed unaquaeq̄ per se requirebat longam et scolasticā disputationem· tamen sub cōpendio uerborum id eligam· quod magis uidetur consonum ueritati et rationi· Et quicquid fr· dicetur correctori ueritatis subicio

Ad id quod primo queritur· an legatus d latere possit conferre beneficium in quo et ad quod habet presentare prepositus casulanen· et uniuersitas et homines eiusdē ville forma et modo in instrumento cōpositionis et laudi ꝛc̄· Sic respōdeo q̄ sibi illa uniuersitas· Ad· i· ut patrona haberet presentare· legatus non posset conferre de iure patro· cum dilectus· et ista est cōior opinio quā contraria de qua ibi nō· per Io· et per archi· lxxxi· di· hortamur et in spec· de lega· § nunc tractemus· ℞· sed nūquid legatus Sed si habent presentare de cōsue· tūc posset ut in casu de elec· querelam et in casu nostro que cōsuetudo an ualeat dubitatur a pluribus et d elec· sacrosā· ecta· et plenius per archidi· in· c· hortamur et plene per dominum Io· an· de regu· nr· quod alicui· li· vi· in nouella· tūc dico stādum regule que habet q̄ legatus potest conferre beneficia intra suam legationē uacantia ut d offi· le· c· i· li· vi· nisi preueniatur ab alius qui presentare habēt ut d preben· sia sede· c· li· Ad id quod secundo queritur posito q̄ possit cōferre dictam ecclesiam cum uacauerit cum nō dum facit· Respondeo q̄ beneficiū nō uacans non potest conferri simpliciter ut de concess· preben· c· i· nec potest conferri cum uacauerit nec acceptari certū et expressū beneficium de cōcess· ꝑbē· c· i· et· c· proposuit et· dilectus de preben· cum similibus· unde in· c· i· in glo· d concess· preben· reprehenditur executor qui contulit antequā uacaret ad ideꝫ· eti· ne captande et hoc est indubitatum Sed legati cum uolunt tribuere ius ad uacaturam faciunt reseruationes q̄ eis licet ut de offi· lega· c· iii· de preben· Si apostolice· li· vi· et de iure patro· euꝫ dilectus quandoq̄ de primo beneficio uacaturo· quandoq̄ cū clausula· quod dux erit acceptandum· Ad tertium cum queritur an legatus possit uoces prepositi casulanen· alteri cōmittere et sic eum impedire Respondeo q̄ si ecclesia uacat potest legatus preuenire prepositum et homines dilutiana ut dixi· Si non uacat potest reseruari ut dixi· Item possꝫ legatus anteq̄ ꝓuentretur a prepositi nomine prepositi eligere unā cuꝫ sindico illorum hominuꝫ· uel quod melius est potest conferre cum consensu sindici ullius· Item potest legatus preueniendo prepositum preiudicare prepositi dummodo non preuenitur· tamen ista commissio non potest fieri anteq̄ ecclesia uacat ut· i· dicam· Ad id quod dicitur quarto loco an homines debeant presentare in forma uniuersitatis· ꝛc̄· Respōdeo ex forma laudis et cōpositionis apparet q̄ hec presentatio pertinet ad illos tanq̄ ad corpus non tanq̄ ad singulares unde tāq̄ uniuersitas debēt eligere uide licet adunati more solito per illū ad quē ptinet cōgregare· eligere dico illos q̄tuor qui habent eligere rectorem· et si in discordia fuerint ualebit et tenebit qđ fieret a maiori parte capituli seu consilii nec est necesse q̄ due partes sint ꝑsentes in cōsilio dūmodo fuerint legittime conuocati· Nam presentes possunt procedere ad presentationē et ualebit qđ fit a maiori parte ut cōiter nō· de elec· cum a nobis olim· et est speciale in electione cum alias in aliis negocius uniuersitatis due partes debēt esse presentes· ff· q̄ cuiusq̄ uniuer· l· nulli et· l· se· facit ad premissa de re· eccle· non alie· dudum in glo· sedm quod nō· Et dato q̄ prepositus haberet secum aliquā partem uniuersitatis si non haberet maiorem ptem nichil releuat sibi nec eius uoces augētur a facit quod expresse scripsi in disputata questiōe Padue· que est questio scripta per Io· an· de appel· c· penul· in nouel li· li· vi· Et facit quod nō· ne se· ua· in· c· unico in glo· loci dixit· li· vi· Et si isti rustici erunt in tanta discordia q̄ nō pōt peruenire ad maiorem ptem ipsorum imputabitur eis· Nam nisi concordent infra tempus iuris· deuoluetur eorum ius a d prepositum ad quem alias pertinebat admissio presentationis· facit de cōcess· preben· postulasti· Quinta uero qō est tam sopita quia nō est necesse q̄ due partes consentiant· sed sufficit quod facit maior pars et non est necesse q̄ due partes sint presentes· Immo quotcunq̄ sunt presētes dum alii legittime sint cōuocati et hoc sufficit tamen ad tollendū omne dubium· bonum est q̄ due partes sint ꝑsētes et preualebit id quod facit maior pars illarum duarum partium uniuersitatis· nec uocabuntur mulieres nec impubes sed illi solum per quos solet regi et gubernari uniuersitas de hoc p hostien· de no· oper· nunc· c· ii· sed si aliquis haberet presentare nomine patronatus tūc impubes per se uel procuratorem eligit facit quod nō· de elec· ex eo· li· vi· et etiam mulieres de cōcess· preben· c· ultimo·

Sexta dubitatio est sopita quia si homines sint discordes nisi reducantur ad concordiam Ita q̄ ueniatur ad maioreꝫ partem ut sepius dictum est nichil facit unt ut· ꝛ· dixi· Ad id quod septimo loco quaeritur infra quod tempus habeat presentare· respondeo q̄ si uniuersitas illa haberet presentare siue prepositus haberet quatuor menses Si prepositus haberet presentare sine illis· haberet sex menses· Sed ex quo habebunt presentare cōtra habebunt sex menses Nam propter cōionem quam habent clerici cum laycis siue laici cum clericis gaudebunt privilegio clericorum· et ita nō· per Io· an· et archidi· de iure patro· c· uno· li· vi· in glo· ulti· per· l· si comunem· ff· quemadmodum seruit· amit· Sed quid si uniuersitas nō presentat ut patrona· sed alias

de consuetudine in quo casu legatus po
test preiudicare ut dixi ſ. in primo du
bio An quatuor uel ſex meſes habebit
uidetur q ſex per regulam de conceſ.
preben. c. ii. Sed cum ex conſuetudine
uniuerſitas acquſierat ius preſentādi
uidetur q debeat cenſeri ac ſi ab initio
fuiſſet patrona. Item q ſi ex priuile
gio pape alicuis habet patronatum uel
ius preſentandi an cenſebitur ut laicus
an ut clericus uide in nouella de preben
c. ii. ſuper gl. antepenulti. De forma
preſentationis et electionis patet in in
ſtrumento compoſitionis quia uniuerſi
tas eligit quatuor. et prepoſitus eligit
tres et illi ſeptem procedunt ad preſen
tationem nec puto q iſti quatuor uel
tres poſſint alteri cōmittere uices ſuas
ut eligant niſi habeant poteſtatem ab e
ligentibus ut nō archidi. de elec. ſi quis
ruſtico. li. vi. licet alii notent contrarium
Sed ſi uniuerſitas et prepoſitus uellent
concordare poſſent in unum uel plures
cōmittere uices ſuas et poteſtatem p̄
ſentandi. Ad id quod ſubſequēter que
ritur an poſſet fieri cōmiſſio de uocibus
et poteſtate preſentādi anteq̄ uacet ec
cleſia. Reſpondeo q non ad hoc d elec.
ſi cōpromiſſarius. li. vi. et ibi de hoc per
archidi. ad quod facit de conceſ. prebē.
conſtitutus ar. e. ti. c. iii. li. vi. Ad id
q̄ dicitur ultimo quaeritur quod remedium
poteſt adhiberi ne p̄poſitus ab homines
preuentant legatum. Reſpondeo fiat p
mutatio per manus legati. ſi uult tile in
firmus tamen iſta permutatio facta in
articulo mortis. nō eſt multum honeſta
nec ſecura. uel ille qui ſpectat habere ec
cleſiam impetret litteras ſuper uacatu
ra in blebanatu caſuālē. ſed caueat ſibi ne
ſint ibi alii expectātes ſub ſimili forma
et preſentet litteras et faciat fieri p̄ceſ
ſus et inhibitiones in forma conſueta ali
as male poteſt dari remedium. ſi prepoſi
tus et homines ſint in cōcordia quia po
terunt p̄uenire legatū ut ſ. dixi. Ad
id q̄d ſuperius obmiſſū eſt an p̄poſitus
ſolus. an ſimul cum capitulo habeat illas
tres uoces. reſpondeo ex forma laudi ſo
lus prepoſitus tātūmō habet tres uoces
ſed licet ita eſſet tum prepoſitus ſimul
eligit cum capitulo. unde cū eius capitu
lum ſit in quaſi poſſeſſione. illos tres
non debet priuari illa quaſi poſſeſſiōe et
hoc eſt conſonāre iuri et equitati pro quo
facit de his que fiunt a prela. quāto et
c. nouit et. c. ea noſcitur.

Sequitur additio precedentis conſilii.

Vniuerſitatis. Et ſic ex perſona uni
uerſitatis non poteſt q̄d alias poterat
ex p̄ſona prepoſiti. ſimile d iure patro
c. uno. li. vi.

Fredericus de Senis.

Lxvi.

Vm ſcdm propoſita p uos
non reſtet alia difficultas.
nec contumax poteſt purga
re contumatiā. ſed neceſſe
eſt eum ſoluere. ſatis uidetur q etiam
ſecūdm leges poſſit a tali interlocutoria ap
pellari. Nam doctores tractātes de hac
materia inuiūt q tunc demū ſecundum
leges poteſt appellari ante ſētentiā quā
do interlocutoria portat ſecū ſuā execu
tionem. ut uidelicet quando grauamen
illatum p interlocutoriā nō pōt releuari
per appellationē interponendā a diffini
tiua. Nam ſi a tali interlocutoria non
poſſit appellari ex hoc dicens eſſet inq̄
quia preſtaret occaſionē iudicibus ppe
ram interloquendi in tali caſu. ar. ff. de
pac. l. ſi unus. ſ. illud. Et ob hoc dicunt
quidam legiſte q̄ non ualet pactū et ita
iuratus ne dictū arbitratoris reducatur
ad arbitriū boni uiri. quia datur occaſio
futuro dolo. ut nō. gul. in ſpec. d arbi.
ſ. ultimo. x̄o. quid ſi cō. promiſſum in. iii.
colūp. Premiſſam materiam tractat
Guil. in ſpec. de appel. ſ. in quibus. x̄o. ſz
nunqd poteſt. et p Inno. d no. oper. nū
c. penult. et tangitur. ff. de appella. non
reci. l. ante ſententiā. Item tale precep
tum in effectu habetur diffinitiue et
pro diffinitiua debet reputari ut nō. de
excep. peremptoria. d appel. c. ultimo in
glo. ti. in ff. in clemē. ergo ab ea ut a diffi
nitiua poteſt appellari.

Collatio habita per dominū Fredericū
de Senis cum quodam doctore ſuper. c.
ii. de teſta. li. ſexto.

Lxvii.

One q ſūt quatuor uel quiq̄
executores ſimpliciter dati
nūquid minor pars maiore
nolente uel impedita exequi
potent. Iſtud. c. uidetur innuere. q hoc
procedit quando ſunt duo executores
uel alias pari numero. nec eſt eadē ratio
quando diſcordia eſt in numero diſpari
ut de re iudi. c. ultimo. Alii dicūt q
iſtud. c. hoc intendit q quando ſunt da
ti ſimpliciter. intelliguntur dati eſſe in
ſolidum. Sed hoc non uidetur eſſe uerū
quia tunc non erat neceſſe ſcire de uolū
tate uel impotentia executoris. ut. ſ. de
offi. dele. cum plures. i. reſpon. Itē tūc
unus poteſt preuenire alterū ut ibi et d
peiurato. ſi duo. e. ti. que duo ceſſant in
caſu noſtro. Alii dicunt q non intel
liguntur eſſe dati inſolidū. ſed ſimplici
ter. ut littera ſonat. tamen ſi plures no
lunt uel non poſſunt. in unū recidat ex
ecutio ſicut innuitur in tutoribus. ff. d
admi. tu. l. decreto in fi. et. l. iii. ſ. appa
ret cum. ſ. ſe. Sed nō eſt dubiū q magna
differentia eſt inter eos et tutores
et argumētū a ſimili deſtruitur quādo
poteſt reperi diſſimilitudo aliqua. ut. i.
q. i. ſ. cum ergo poſt. c. nūq̄ diuinatō. ut
de aliquid de hoc in ſpec. de inſtru. edi.
ſ. nunc uero in. iii. colūp. x̄o. quid ſi ſunt
plures. Quidā ſcilz dominus Arnol
dus ſuper hoc interrogatus reſcripſit.
credo primo aſpectu q ſiue tres ſiue q̄
tuor ſiue duo non inſolidū deputati fu
erint. unus ſolus ceteris ipeditis uel no
lentibus poterit exequi. et ſic intelligo
ſ. ſane. Primo quia generalis eſt ratio
tbi ne uoluntati teſtatoris ſz. Secundo
quia ſi hoc non eſſet nō uideo quare dix
iſſet pluribus non duobus. Tertio quia
ſcdm hoc minus eſt arta prouiſio huius
decre. quia ſolum haberet locū quando
duo eſſent executores. uel dati in nume
ro pari. ſed quia ut plurimum in numero
diſpari dantur. artari non debet fauor.
Non obſtat unus uel alter. ymmo facit
pro ſi conſideretur uerbū pluribus. non
duobus. ſed ſit ſenſus ſi plures ſint exe
cutores dati pares uel impares. unus ſo
lus poſſet exequi aliis nolentibus uel im
peditis. Sed certe iſta decre. poteſt ha
bere locū etiā ſi fuerint diſpares ut uno
impedito ex tribus duo poſſēt. et ſatis
eſt magnus fauor in hoc quia d iure cōi
uno ex tribus datis ſimpliciter ipedito
duo non potuerunt procedere. de offi.
dele. cauſam et. c. uno. et ideo cū a iure
cōi exorbitet iſta decre. non ampliabo x̄o
ba. Grauis eſt dicere q ſi teſtator cōſti
tuit quatuor uel quinq̄ executores. q̄d
unus ſolus poſſet. plus enim eſt a uolun
tate teſtatoris recedere ſi ex quatuor
unus exequatur quā ſi ex duobus unus
exequetur. optime facit q̄d nō. de arbi.
c. ii. in glo. penul. eo. li.

Cōſilium dni abbatis de podio bonazi.

Lxviii.

Vper eo q̄d queritur et in
dubio reuocatur. An priui
legium conceſſū maſſanen.
epo continens q nulli poſſit
in ciuitate et diocesi maſſana. abſq ipſi
us conſenſu de beneficio cū cura uel ſi
ne prouideri dici et iudicari debeat rea
le et ipſi eccleſie uel eius intuitu fore cō
ceſſum et conſequenter ad ſucceſſores
trāſiri. An dici debeat perſonale. adeo
q p̄ſonā epiſcopi qui circa erat nō trāſ
gredatur. ſed fiat cū eodem. Attēta
forma predicti priuilegii et eius materia
plene diſcuſſa. dico ego Petrus abbas d
podio bonazi ſuper iſto conſultus ſalua
ſemper in omnibus ueritate. predictū
priuilegiū fore et iudicandū eſſe reale.
Et quia ſuperflua nichil habent honeſtū
excluſis ipſis. Ponam breuiter que me
mouent Et dico q forma priuilegii hoc
probat expreſſe. Nam uenerabili fratri
maſſanen. epo priuilegiū ipm dirigitur
ut patet eius nomine nō expreſſo. ppter
in quo caſu reſcriptū ettam contentio
ſum et odioſū et reſtringendū extēde
retur etiā ad ſucceſſores. quia nec p̄ſo
ne nec eius intuitu. ſz dignitati uidetur
interpretandū fore cōceſſum ut. c. quo
niam abbas de offi. dele. cum ſua mat-

ra et hic est etiã casus Item ratione ma
terie contente in eod priuilegio. Nam
indulget episcopo ut in sua ciuitate uel
diocesi non possint beneficia impetrari
sine eius consensu que gratia seu indul
gentia non ẽpm personaliter quia nichil
ad pfonam eius mgtum est Iohãnes uel
petrus sed ecclesiã ipsam contingit. et
in tali casu etiã si nomen ꝓprium esset
expressuꝫ in priuilegio iudicaretur intu
itu ecclesie esse concessũ ettam si nõ es
set contentiosũ rescriptũ ut est casus
in glo. decre. dilecti de foro cõpe. multo
ergo fortius in priuilegio quod est favo
rabile et largam recipit interpretationẽ
ut uidetur in c. olim de. xo. sig. et. ff. de
constit. prin. l. usti. et hoc ꝓbatur quod
nõ. de constit. c. i. ibi quid si abbas sancti
2ẽ. Nec obstant uerba in priuilegio po
sita ibi tuam personã 2ẽ. Nam eius pso
na intelligitur epatus nomine 2ẽ. Nam
eius est administrator et ipsum represen
tat. et eius negotia gerit ad hoc accedit
decre. edoceri de rescrip. cũ ibi nõ. et epi
scopus est in ecclesia. et ecclesia in epo
ut. vii. q. i. setas. nec est specialis ratio q̃
re intelligatur concessio facta episcopo
personaliter et nunq̃ iudicabitur cp nisi
ecclesie uel eius obtutu sit facta episco
po personalis ut. xii. q. iii. pontifices et
c. requisisti de testa. nam ut supertus ẽ
dictum concessio facta est episcopo in
qua etiã si nomen eius exprimitur si res
super qua conceditur tangit ecclesiam
ut in casu nostro realis est et tũc nomẽ
eius exprimitur non fit ut eam faciat p
sonalem sed ut uideatur in cuius perso
facta sit concessio ipsi ecclesie ut. l. tale
pactum. ff. de pac. cuꝫ similibus. et acce
dat decre. cum uemissent de instr. cũ sua
gl. et que notantur in. c. significauit de re
scrip. maxime per bosti. dic ut nõ. de re
gu tur. priuilegiũ in nouella. Et hoc bre
uiter scripta sufficiant.

Lxix.

Asus talis est Bindus Pe
tri clericus floren. impetra
uit a domino benedicto pa
pa. xii. generales litteras in
forma pauperũ ad dominũ epm floren.
que littere incipiunt. Benedictus epus
2ẽ. Constitutus in presẽtia nostra dile
ctus filius Bindus natus dilecti filii Pe
tri florentii pauper clericus florent. 2ẽ.
et fmiunt. datum auinione. xv. kalend
marcii pontificatus nostri anno primo.
demũ Io. de crapula ab eod domino Be
nedicto spales impetrauit litteras in ec
clesia sancti laurentii florentie et habu
it canonicatũ ab ipso papa sub exspecta
tione prebẽde quã duceret acceptandã
infra mensem 2ẽ. que littere sic incipiũt
Benedictus 2ẽ. exigẽtibus tue probita
tis. et finiũt datum Auinione. vii. idus
nouembris. Põtificatus nostri anno ter
tio. Per executores utriusq̃ facti fue
rũt y sonei processus secũm formã lit
terarũ et presentati priori et canonicis
sancti laurẽcii demũ anno domini. M.
ccc. xxix. die. xiiii. uel circa mensis mar
cii. uacauit canonicatus et prebenda in
dicta ecclesia per mortem I. olim cano
nici eiusdem ecclesie. quos canonicatuꝫ
et prebendam utercp impetrãs accepta
uit infra mensem. et infra mensem cui
libet per executorẽ collati fuerunt. Sed
Io. secdo impetrans preuenit in accepta
tione et collatione primũ impetrantem.
Querit quis ipsorũ sit pocior in assecu
tione dicte prebende Et q̃us aliquis di
ceret cp qõ siue dubitatio solui potenit.
per id qđ legitur et nõ. de cõcess. prebẽ.
c. uno in clemen. Tamẽ non obstat quia
ibi non assertius scribitur. Et arguitur
primo cp primus sit pocior per regulam
qui prior est tempore 2ẽ. de preben. c.
eum cui li. vi. et de reg. iur. qui prior ẽ
eo. li. Et hoc uidetur etiã locum habere
si secdus prius q̃ primus canonicatũ opti
nuit ut clemen. de rescrip. tibi. qui. et ĩ
preben. si apostolice et facit qđ nõ. per
arebidi. de rescrip. duobus super uerbo
Canonicatũ contulimus. Ad idem ĩ of
fi. dele. expte In priuilegiis nãq̃ et litte
ris gratiosis per speciem nõ derogatur
generi alias posset reddi priuilegiũ et lit
tera gratiosa generalis totaliter inutilis
ut plene nõ. xxv. q. ii. in sũma. Pro pri
mo impetrante facit clausula mensis in
suis litteris apposita ut de concess. pre
ben. c. uno. xo. secus aũt in cle. infra quẽ
mensem dominus Benedictus inhibuit
beneficium uel prebendam alicui confer
ri q̃ie inhibitio etiam sine reseruatione
et decreto suffiret ut de concess. prebẽ.
si solt li. vi. Item dominus Benedic
tus in litteris concessis. Io. uoluit preiu
dicare receptis uel exspectãtibus auctо
ritate sua ut ibi patet manifeste. et p
hac parte facit qđ nõ. Io. et Pau. de cõ
cess. prebẽ. c. uno. xo. secus in glo. i. in cle
men. Sed contra nam prebenda uaca
tura in ecclesia sancti laurentii fuit affe
cta pro secundo impetrante ante existẽ
tiam conditionis apposite in litteris pri
mi impetrantis. et sic secundus est poci
or de rescrip. si pro te. li. vi. nec est ua
an conditio pendeat a uoluntate impetrã
tis an extrinsecus. immo minoris efficа
cie uidetur conditio pendens potius in
trinsecus q̃ extrinsecus. ut. ff. de cõdi.
et de. l. ti. Item dominus Benedictus
tacite dedit intelligere in litteris primi
cp post presentationẽ litterarꝫ et ꝓcessũ
suũ per eas habitorum ligarentur solum
manus ordinarii. non aũt executorũ ut
patet in fine litterarũ ibi Prefato enim
priori 2ẽ. Item istud est bene aduer
tendum Primus impetrans nõ poterat
acceptare canonicatũ ante collationẽ p̃
bende sibi factam p executorem immo
plus uidetur cp executor q̃tum ad cano
nicatũ datus erat ad cõplendũ ut de p̃
ben. si clericus. li. vi. et in principio litte
rarũ ibi. Postq̃ sibi de ipso uacante. p
insum fuerit in canonicũ recipi et in fra
trem. Sed hoc nec acceptans nec execu
tor seruauit. sed formam mandati trãs
gressi sunt et nichil ualuit qđ fecerunt
nec est utile. quia transgressio mandat
totum reddit inutile de rescrip. cũ dilec
ta cum sua glo. Itez cũ in ecclesia sancti
laurenen sit statutũ cp tpe electionis a
assumptionis debeat esse recipiendus in
certo ordine quo carere dicitur primus
impetrans uidetur littera sua nulla ĩ re
scrip. cõstitutus de cõsti. c. i. li. vi. Nec
obs. de preben. si pro clericis li. vi. quia il
lud optinet cũ in ecclesia nõ est statutũ
cõtrariũ. Item in litteris primis si diligẽ
ter inspiatur non est aliqua clausula ĩ
rogatoria specialis uel generalis que de
get illi statuto. Non obstat de preben.
c. i. li. vi. Nam statutũ ecclesie cui dero
gatum nõ fuit requirit cp pro tempore
quo repentur sit in certo ordine. Pro
secundo impetrante facit de preben. du
dum et. e. ti. quãus. ii. li. vi. quibus sedz
aliquos possit responderi cp ibi non fiat
alicui preiudiciũ. quia nulli ius quesitum
erat per proprias litteras. Itẽ aduer
tendum est cp primus impetrans ante ua
cationem non erat receptus in canonicũ
sancti laurencii nec recipi poterat nec ꝓ
prie expectabat prebendam in ecclesia
qua ex euentu conditionis pendebat. an
potuerit dici expectasse prebendaz in
dicta ecclesia. quia omnes prebende sũt
ibi maioris uasoris ualore expresso in lit
teris quia ergo solum receptis. et exspe
ctantibus prebendas auctoritate Bene
dicti debet postponi secdus impetrans ut
in suis litteris patet. sequitur cp alius im
petrãtibus ettam ab eodem benedicto
pro quibus non erat affecta prebẽda dz
preferri secds impetrans. Ex quibus tri
bus credo dictum Iohãnẽ potiorẽ in di
cta prebenda. Nõ ob. qđ primo dicitur
cp qui prior est tempore. 2ẽ. quia illud
habet locum cũ utriusq̃ par est causa ut
nõ. in reg. qui prior et de preben. bti qui
li. vi. Sed in casu nostro non est sic tum
quia pro secdo fuit affecta ꝓbenda a pri
ncipio tum quia ticius ad conditionem ꝓ
uenit et si nunq̃ peruenisset tamẽ ratõe
canonicatus debet habere prebendam.
Item non obstat. c. ii. qui. et. c. si apostо
lice. Nam ibi gratia utriusq̃ erat pura
et nulla erat ibi inequalitas gratie nisi in
tempore. Sed hic plura suadẽt pro secdo
q̃ pro primo. Pro primo uero facit sola
prioritas temporis Nec perfunctorie p
tereũdum est cp prima littera est in for
ma pauperum. secda est gratiosa cui plus
fauor debetur. ut pꝫ colligi de pre
ben. si pauper clericus. li. vi. coniuncto
cu n capitulo gratie de rescrip. in clemẽ.
Item non obstat quod dicitur cp ꝓ speci
em derogatur generi 2ẽ. Nam illud hz
locum quando per primas generales ira

est alteri ius quesitum ad prebendã · sed secus est in casu nostro · Nam ex futuro pendet euentu quod ius acquiritur primo in beneficio minoris ualoris · ad hoc de preben · dudũ ad fi · li · vi · Item nõ obstat clausula mensis posita in primis litteris · Primo quia ante uacationẽ erat affecta prebenda Pro sedo qua tam canonicatũ optinuerat · Item exprimẽdo q̃ per presentationẽ litteratũ et processũ ligarentur manus ordinarii dedit intelligere q̃ non ligarentur manus executoris de presũp · nõne · Item non sine cã in bis litteris primi non fuit clausula de currentes que est in litteris sedi quam clausulam non est dubiũ aliquid operari ẽ rescrip · tibi qui in fi · et de concess · p̃bẽ c · i · §. ex pte · li · vi · Itẽ nõn ob · qđ recepti uel expectantibus prebẽdas · 2ẽ · nolunt dominus benedictus per sedas litteras derogari 2ẽ · Nam ad hoc tam respõsum est quia ille primus · nec erat receptus nec expectans · si uero est sedia glo · de preben · c · si clericus li · vi · non est dubiũ q̃ quicquid fecit primus impetrãs uel eius executor uel subexecutor · nullum fuit ut dictũ est · ũ · et sic per consequẽs nõ prestatur impedimentũ sedo ·

Fredericus circa materiã interdictorũ ecclesiasticorum ·

Lxx ·

Euerẽde domine utcarie ad primũ dubitatõnis articulũ quid iuris de illo qui ad diuina recepit aliquos interdictos aliis circa obseruationem interdicti seruatis · possum me breuiter expedire · Et uidetur q̃ nõ sit irregularis ut expresse colligitur ex glo · dni Io · an · de sen · exco · c · penul · in cle · Nam ibi gl · innuit q̃ interdictum seruatur licet aliqui admittantur ad diuina dum tamen in aliis seruatur interdictũ · Sed cõtra posset argui ex · c · ve · ti · ibi factis fenestris Nam tales qui faciunt talia uidentur interdicti ipsum non seruare · ergo sunt irregulares · Sed pro deo considerate q̃ interdum ciuitas est interdicta et tamẽ ciues non sunt interdicti · ut de sen · ex co · si sententia li · vi · Si ergo ciuitate interdicta ciuibus non interdictis aliquis recepit ad diuina tales ciues aliis sollempnitatibus interdicti seruatis · iste non uidetur puniendus per decre · ep̃oꝝ nec p c · alias · §. adicimus · Nam ibi loquitur quando interdicti admittuntur · sed isti non sunt interdicti ut · ũ · presupponit et iura et priuilegia utũtur his uerbis excommunicatis uel interdictis exclusis · ut patet de priuilegiis ut priuilegia et · c · qđ non nullis de · x̃o · sig · cũ in partibus dep · et re · qđ inte · cum similibus · Quo ergo iure prohibẽtur isti non interdicti admitti ad diuina tempore interdicti · Respondeo per · c · peregrinus allegat pe ultimo · i · responso d priuile · li · vi · Glo · Io · an · supertus allegata · nõ probat illd ad quod inducitur · Resumendo dico quando q̃ populus seu uniuersitas est interdicta et tamen non locus · ut tunc clerici possũt alta uoce officiare interdictis exclusis · admissis non interdictis et aliunde uenientibus ut probatur de usuris c · i · in fi · li · vi · et nõ · ardidia · e · li · de sẽ · exco · si sententia in · x̃o · ciuitas · Et sic tales interdicti admittãtur uidetur habere locum · c · ep̃oꝝ · Licet forte aliqui dicerent q̃ · c · episcopoꝝ debet intelligi d nominatim interdictis per · c · ii · d sepul · in clemen · Secundus casus est quando ciuitas est interdicta et non ciues · Nam tunc ipsi ciues etiam nõ interdicti · et alii unde uenientes non debent admitti per c · i · e · li · vi · de priuile · et tũc si tales interdicti admittantur ad diuina alias observanctis interdicti rite obseruatis nõ uidetur posse dici interdictũ utolari ut dixi in prin · per glo · do · Io · an · Qua ergo pena puniuntur · uidetur q̃ puniantur p c · e · ep̃oꝝ et · c · auctoritate · i · respõso · li · vi · de priuile · Interdum ciuitas et ciues sunt interdicti et in isto casu dicerent aliqui q̃ si interdicti in loco interdicto admittantur · admittentes sunt irregulares · qua non uidetur seruare interdictum · ut in dicto · c · alma · et eo · ti · c · i · in clemen · Sed credo q̃ de mente iuris · sit q̃ tunc demũ dicitur utolari interdictũ quando publice et palam more solito celebratur sicut alias dictum de excomunicato uel suspenso celebrante ut prius ut de sen · exco · c · ultimo in cle · Interdũ interdicti aliunde uenientes admittuntur ad diuina in loco et in ecclesia nõ interdictis et tũc adhuc uidetur brẽ locũ c · ep̃oꝝ · Interdũ ecclesia est interdicta Ita q̃ nec clam nec secrete potest ibi celebrari · et tunc uidetur ibi irregularitas contrahi a celebrantibus de sen · exco · is qui · ii · responso · li · vi · Secunda dubitatio est ista an clerici seruantes interdictum aliunde uenientes possunt admitti ad ecclesiasticam sepulturam uidetur q̃ non per · c · peregrinus · i · respõ · de priuile · li · vi · Sed contrariũ uidetur esse uerum Nam decre · q̃ in te indefinite loquitur · Et si diceremus contrariũ sufferetur et potestas eligendi sepulturã · maxime quando ecclesia sua esset in remotis ar · d sepul · c · ultimo li · vi · Immo plusbo die uidetur q̃ cũ clerici tẽpore interdicti sint habiles ad sacramenta · et teneantur officiare et cõmunicare · ut in · c · alma § · adicimus · uidetur q̃ possint sepelire cum officio Addi · ii · mortuorum sub silẽtio tamẽ · Et etiã possunt inungi Hinc est q̃ sedm Innoc · clerici possunt tẽpore interdicti ad ordines superiores promoueri · ut nõ · in · c · non est de spen ·

Item tertia dubitatio est an corpus christi qđ ad infirmũ tẽpore interdicti defertur · debeat deferri cum sono campanelle · Videtur omnino dicendũ q̃ sic · Nam concesso principali debent omnia concedi que pertinent ad esse uel reuerentiam principalis Nõ enim debita reuerentia que tanto sacramento debetur et que in honorem sacramenti est inducta debet minui sed augeri · et ga hoc nõ est prohibitũ debet seruari · c · sane de celebr · miss · et pulsari cãpanella ut dicit host · ut populus audiens · adoret · procidet · inclinet et reueretur · sicut alias campana est signum uocans populũ ad diuina · de homici · Iohannes ·

Sequũtur additiones precedẽtis cõsilii · Interdictus Dominus Paulus tenet ibi contrarium ·

Officio · de officio tenet Io · an · contra unctione ·

Dominus Ricardus malumbre ad cõsultationem Fredrici de Sens ·

Lxxi ·

Actis uidetur etiam d iurẽ curiũ q̃ assignatio uel constitutio termini sit quedã interlocutoria · ut · ff · de arbi · l · diez preferre in prin · et · ff · de re · iudi · l · quod iussit · ubi de hoc Et magis p uerbum statuo q̃ rem perfectã et consonationem iuris significat q̃ per uerbum assignato ut · ff · qđ quisq̃ iuris · l · i · §. i · Si ergo contra iuris ordinem processus ꝓcessibus intricantur · siue per interlocutoriam siue ipso facto ex actu ꝓcedẽdi · puto grauamẽ inferri · et ideo posse appellari ut extra de rescrip · cum dilecta · ẽ · de ap · l · i · et de ordi · iudici · l · fi · et · ff · d iudici · l · per minorẽ cum similibus · Satis autẽ contra iuris ordinẽ fit intricatio · dum preiudicialis qõi alia admiscetur ut patet in dictis iuribus et probatur · ff · de iudici · l · cũ prior cũ multis similibus · Possibile est q̃ examinatio euidentis d̃ effectus nõ in occulto fieri debet sed publice et presente eo cuius interest et uocatis aduocatis et opponentibus opponenda · et audiẽtibus audiẽda · Pro hoc · ff · de aduocat · l · si postulauerat · §. questioni et ar · ẽ · de relatis · l · i · ad fi · Nam defectus euidens demus purgatur per cõtrarium euidens · ut extra de pac · c · i · Et aliud fit quando fit examinatio ex officio et aliud fit opposita exceptõne ad petitionẽ partis · ut nõ · in · c · si forte d̃ elect · li · vi · per Gar · Nec enim per hãc exceptionem que si fit in specie · tollitur illa q̃ fit generalius ex officio si in primo d̃fficiat opponens ut ibi dicitur · Illud autẽ non dubium q̃ in bambacina carta et in membrana et in quacunq̃ materia possunt fieri autentice scripture · ut · ff · de bo · pos · sedi n tabu · l · i · in prin · et · l · carte appellatõ · Ex premissis itaq̃ satis patz q̃d de appellando per illos fieri potest puto etiam nos appellare · iuste posse nõ excludendo etiam posteriorem appella

tionem tempore interponendam de do-
et contu·c·uno in clemen· Et forte uti
lius esset q appellaretis mō dum tēpus
habetis·quia si diabolus nō erit in corpo
re suo forte reformabit qđ inique intē
dit et per hoc eos magis cognoscetis·

In Christi nomine qui est lux et ueritas
Cōsilium Frederici de Senis·

Lxxii·

Eneditus seruus seruorū
dei ꝛc̄·Ad hoc distincte p
hibemus dictorum ordinuꝫ
monales in eaꝫ dormitoriis
cellas habere si quas uero habēt omnino
destrui precipimus ꝛ mandamus per mi
nistros seu uisitatores in prima uisitati
ōe quā impendent in monasterio eoruꝫ
contradictores ꝛc̄· Item in quodā dicti
ordinis monasterio est qđdam dormito
rium in quo dormitorio quelibet soror
habet suū locum dormiendi qui uulgari
ter dicitur cella seu cellula que mutata ē
et supertus est aperta in qua habꝫ lectū
in quo iacet et quelibet cellula habet in
troitum exparte inferiori uersus terrā
in quo introitu est hostiū qđ claudit in
troitum expte inferiori uersus terram
per mediā staturā hominis uel quasi· de
super aūt est dictus introitus apertus·
et in pariete ipsius cellule que expte ue
est sunt sex fenestre quarum quelibet ē
mensure unius pedis per quas fenestras
et hostiū possunt conspici stantes in cel
lula ab incedentibus transeūtibus et stā
tibus per dictā uiā et in dicta uia· Nūc
queritur an dicte cellule uigore dicte cō
stitutionis nement destrui·de an sic pos
sint remanere sine offensa dicte constr
tutionis· Et uidetur primo q uentunt
destruende Nam papa mandando q cel
lule destruantur de his cellulis sensisse
uidetur·quas cōis usus et modus loquē
di cellulā nominat et reputat et uulgus
in talibus opinatur ad hoc de spon·c·ex
litteris·Et bene facit quod nō·de dicta
uulgari et legali dicerip·nōnulli·ubi cō
muniter nō·per doc·q de dicta uulgari
intelligendū est Nec potest hic intelligi
de cellulis sepatis a dormitorio·quia tūc
ille de iure cōi nō possūt haberi ut xviii·
q·ii·nullus·et·c·pernicosā·et·xx·q·ii·
monachum· Tamen quia constitutio ex
presse loquitur de cellulis existentibus
in dormitorio· Dicta constitutio sic dz
intelligi ut aliquē sortiatur effectū et ut
in aliquo ualeat et nō pereat de·Xo·sig·
abbate·ff·de leg·i·si quando· Si enim
non comprehenderet dictas cellulas erit
frustra dicta cōstitutio et ut usus pate
bit da et ostendit de michi cellulas quas cō
prehendit· Preterea in dubio et in re
dubia potius est obediendū q̄ non· Nā
in altero nullū i altero aliqđ pōt esse pec
catū de ele·exco·mi·illd Sed contra cer
tum est q a significatiōe uerbi non est
recedendū nisi quando constat uolunta
tem scribētis aliā fuisse simile·ff·de le·
iii·l·nō aliter·et nō·de·Xo·sig· preterea
Item certuꝫ est q in iure procedit argu
mentum ab etimologia uocabuli de pre
ben·cum sedm et·xxi·di·c·i·in princ·
et in medio· Item certū est q quando
aliq̄ dictio potest significare plura· unū
pprie aliud impropie· restringimus dic
tionem ad propriū significatū ut·ff·de
le·iii·l·hoc legatū et de donac·i·filius·§
altas·Xo·sed et meminisse· et de aur·et
ar·le·l·quintus mucius· Item tunc una
quecp res suo proprio uocabulo nomina
tur uel digna est nominari quando re et
nomine dignū est qđ uerbū sonat id ad
quod est institutū· Hinc est q non pro
prie dicitur epūs qui nō est epūs re ꝛ no
mine·ii·q·vi·non omnes·§·quia et·§·g
bus Hinc est q sententia nulla impprie
dicitur sententia·ii·q·i·in primis in fi
de re iudi·pastoralis in fi·in clemen· Ad
propositum cella dicitur a celo celas ut
nō·de·Xo·sig·c·penulti·li·vi·et signifi
cat quendā locum seu camerellam celatā
occultam seu absconditā Et qđ occultū
seu absconditum est non est patens nec
notū ad hoc de cohab·clerī·et mu·uestra·
Et talia loca occulta et celata non carēt
suspitione et apta sunt ad incestum uel
stuprum cōmittēdū· Nam qui uult ma
le agere querit tenebras et non lucem ꝺ
offi·dele· Consulunt et optime ad litte
ram·xviii·q·ii·perniciosam Fuit enim
intentiō papē prohibere monachis hr̄ō
cellulas seu camerellas occultas seu abs cō
ditas sedm propriā significationem uo
cabuli a qua recedendū non est ut opera
earum tam de die quā ꝺ nocte esset om
nibus manifesta ad qđ accedit de hered
instī·natura Sed hic usus de die ac noc
te sunt patentes et omnia que in eis sūt
et palam et manifeste se exibent oculis
intuentium et stantiū et transeuntium
per dormitorium et sic reuera nō ꝑpprie
sed impropie et abusiue sunt celle quia
nō sūt q Xōbū sonat qa nec celāt nec ab
scōdūt prout est de natura celle· Nā
si cella esset conclusa cortinis uel cepto
ribus ita q ibi existens esset clausus q nō
posset uideri proprie diceretur cella et
si haberet parietes de lapidibus uel de
gisso uel de alia materia tamen non esset
clausa circumcirca cum tamen esset pa
tens ex ea parte ex qua frequentius de
ambularetur non dicitur proprie cella·
Curandum namq esset de re et non de
uerbis·xiii·q·ii·c·putant et·c·plenep
cum similibus· Pone aliqua constitu
tio de nouo emanauit contra hereticos·
numquid intelligitur emanasse contra si
moniacos uel contra besitantes in fide·
cum tamen largo modo simoniaci uocan
tur heretici ut·xxiii·di· In nomine do
mini in prin·et nō ꝺ hereticis·c·iii· Itē
emanauit constitutio contra uendentes
uel locantes ecclesias an uendicat sibi lo
cum in uenditiōibus uel locationibus ob
uentionum uel redditūū ecclesiaꝝ dum
tamen illi dicātur uendere uel locare ec
clesiam certe desiperet qui sic saperet·
Et predicta maxime locuꝫ habēt ubi ab
batissa habet locuꝫ suum in loco sic emi
nenti qđ ex parte superiori posset intu
eri lectos mōtalium· Et istā partem cre
do ueram salua interpretatione summi
pontificis cuius decreto omnia tractato
rum opuscula et scribentium dicta ꝓbā
tur et reprobantur et qđ approbat uel
reprobat approbatum uel reprobatum
habere debet·xix·di·c·i·Non ob· q di
cis da michi cellas ꝛc̄· et sic erit frustra
ꝛc̄· Nam comprehendet illa constitutio
cellas que proprie sunt celle et non abu
sue Nam celle religiosorum ex quarū q
re claustrantur consueuerunt esse clause·
et celate et non patere in eis contenta ꝛ
a listas tales cellas debet referri sermo
scribentis ubi non apparet aliud de men
te·ff·de fun·instruc·et instru·le·l·cum
delantonis·§·asinam in fi· et de supple·
le·l·labeo ibi non enim ꝛc̄· Si uero celle
ex quacunq materia cōposite non celāt
in eis monachi morātes sed omnibus pa
tēt de illis nō intelligi· Si dicis q indu
bito recurrendum est ꝛc̄· fateor·sed ne
go hic esse dubium probabile Nam si ac
ciperes dubium non ꝓbabile sequeretur
absurditas quia non est res tā clara quj
in potest in dubitationē deduci ut nōt·
in·c bone·ii·de elec·ergo sedm hoc nun
q̄ esset lotus interpretationi iudicialj uel
magistrorū qđ est falsum ut nōt·de pos
tul·c·i· Item ad id quod dicis q uul
garis siue cōis modus loquendi ꝛc̄·dico
q si non apparet q contrahentes sense
rint nec id quod uerisimile est statur et
q uulgus opinatur· Sed in casu nostro
apparet q uerisimiliter sentiat papa per
supradictas rationes·Item in legibus et
statutis fienda est interpretatio ut cō
sonet iuri cōi q̄tum plus potest ut ꝺ cō
sue·cum dilectus in tex·et glo·Nec ei
statur semper cōi modo loquendi ut ap
paret de transla·c·ii·circa medium et nō·
ii·q·viii·si quis epūs ad fi·qđ docēdus
est et non sequendus populus·lxii·di·c·
i·nam et uulgus sepe abusus appellat cō
suetudines·viii·di·per totum de cōsue·
c·ultimo Nam et uulgus habet eum p
pturo qui non seruat temerariū iuramē
tum et apud uulgi opinionem est dare p
plexitatem que michi est ut de primo ꝛ
secdo patet·xiii·di·c·i·et·ii·Et ita uide
tur michi Federico de Senis decretoꝝ
doctori petusti actu legenti salua semp
ueritate que omnia uincit·viii·di·cōsue
tudo cui supradicta subditio· in quorum
testimonium etcetera·

Consultatio domini Lapi de Florentia
nunc abbatis Sancti Miniati·

Lxxiii·

Actum tale est· duo sciēs
unus presbiter curatus pre
bendatus in ecclesia colleg
ata et alter presbiter simi
ter curatus et clericus beneficiatus cui
usdam prochialis ecclesie ipsos canonica
tum et clericatū permutare uolētes eos
sub nomine canonicatūs et prebendaꝝ
resignat animo permutandi in manibus
legati apostolice sedis d latere qui resig
natione recepta non facta mentione de
beneficiis curatis sub nomine canonica
tus· nichil dicendo de clericatu· ipsa be
neficia resignata confert ipsis permuta
re uolentibus· Quidam expectās dicit
permutationem non ualere· quia alter p
mutantiū non erat canonicus· sed clerī
cus beneficiatus de ipso clericatu nichil
dicit quia nomine canonici non uenit cle
ricus de priule· per exceptionē· li· vi· et
de sē· exco· alma· §· adicimus li· vi· et qđ
ibi nō· per archidi· In contrariū q idē
sit et q ueniat sub nomine canonici clerī
cus de causa possī· et ꝓprie· cuiꝫ ecclesia
sutrina de ut· et ho· cle· quintā de ma· et
obe· statutmus super uerbo canonis p
archidia· Querītur nunquid dicta p
mutatio ualeat an non· et nunqd inhoc
casu nomine canonicatus ueniat clerica
tus et nunquid decre· ul· de offi· le· ba
beat locū quando fit beneficiuꝫ collatō
per legatum ex causa permutationis·

Responsio Frederici· Indubitanter
uidetur tenendū q permutatio ualeat·

Circa qđ sciendum q nomen clerico
rum generale est q cōprehendit paruos
et magnos· xi· q· i· de persona et tāq ge
nus habet sub se species· Nam aliqui di
cuntur canonici qui si sūt in ecclesia col
legiata faciunt unum corpus cū suo pre
lato· a ad istos solos ptinet electio de iu
re cōi de hoc per compo· de elec· c· i· Ali
qui dicuntur clerici et retinent nomen
sui generis· sicut dicimus arrogatio et
adopcio sunt species adoptionis ut nō·
de cogna· le· c· uno· Et stricte loquendo
potest dici si est canōicus ergo clericus
quia species infert genus· sicut dicendo
homo est ergo animal est· sed non econ
uerso· animal est· ergo homo est· clericus
est ergo canonicus est· Item collatio illa
que fit ad alicuius petitionē siue per or
dinariū quicūq sit siue p eius executo
rem· illa est stricti iuris et ambitiosa et
restringenda· et de radice ambitionis et
cupiditatis procedit· et ideo non mirū
si tāq ambitiosa et restringenda restrin
gitur ut patet de prebēdis quāuis et· c·
ti· si pluribus· et· c· si motu· cū similibus
et· c· cuiꝫ in illis· Sed ubi cessat causa am
bitionis et adest fauor persone uel utili
tas ecclesiaꝝ uel beneficiorū ibi nec fiat
stricta interpretatio sed potius larga·
uel generalis et non recedītur a significa
tione uerbi· Verbi gratia· papa cōcef
sit cuidam cardinali· q posset conferre
beneficia clericoꝝ suoꝝ cedentiū uel dē
cedentiū· isti clerici sunt canonici uel mā
sionarii uel habent beneficia curata au
generaliter intelligemus· Vtrūq cū hoc
sit quedā gratia et priulegiū ad hoc de
ꝺ· sig· c· penul· de preben· si cui· li· vi· i·
respon· de reg· iur· c· i· li· vi· cū similibus
Item permutatio cum non fiat nec fieri
presumatur nisi beneficiorū utilitate ex
igente de re· permutaci· quātum debe
mus in ea tanq fauorabili equitatē pre
ferre et large interpretari· facit qđ nō·
de re· pmuta· c· uno· li· vi· Igitur in casu
nostro permutatio ualet· dato q de cu
ratis beneficiis non sit facta mentio ga
tacere et nō tacere illa curata beneficia
non habet mouere superiorē ad denegā
dum uel concedendū· Item hic non est
ambitio· sed utilitas beneficiorū et per
mutantiū· Et si diceres immo superior
forte negasset auctoritatē suam· Nam
posset esse q iste qui habet curatū et
clericatū loco clericatus recepit talē ca
nonicatum et prebēdā ita pinguē quod
si legatus scuisset ipsuꝫ habere aliud be
neficiū curatū non consensisset huic per
mutationi· Ad hoc respondeo q licet
legatus auctoritaꝫ et hanc permutatiōi nō
tamen dispensat si altas illud curatū et
istud simplex sunt talia q de iure cōi
nō possunt simul teneri· Nec prima dis
pensatio extenditur ad istud substitutū
beneficiū· Ad premissa facit de prebē·
non potest· ii· et· iii· respō li· vi· Non
obstat q clericatus non fuit expressus
cuiꝫ qua uulgariter isti beneficiati appel
latur cānici Vnde uulgariter dicimus
talis ꝑsbiter fecit me canonicū in eccle
sia sua· et uulgi locutio et cōis modus lo
quendi contēpnendus non est d iure iu
xta· c· i· cum sua glo· li· vi· Item in quan
tum canonicus Idem est q regulariter
uidens uel regens ut· iii· di· c· i· et· ii· om
nis clericus potest dici canonicus· Itez
cum materia non sit odiosa sed fauora
bilis si legatus intellexit de canonicatu
qđ plus est· Idem uidetur intellexisse d
clericatu· de decē ex parte ade· secus in
materia ambitiosa· ut in· c· cui de nō sa
cerdotali de preben· li· vi· Item hic con
stat de corpore persone a beneficio et ec
clesie in qua optinebatur ille clericatus·
Nam sum certus q in litteris permuta
tionis non noīatur illa ecclesia ubi erat il
le clericus plebanus· sed talis ecclesia p
rochialis· et sic non nocet nouus error·
facit qđ nō· Inno· et compo· ultima gl·
Bar· de appel· significauit· Itez dere
ulti· de offi· dele· li· vi· et· c· ii· d offi· ci·
in cle· loquītur de collatione facta per
legatum non ex causa permutationis sz
impetrationis· et sic loquitur· eo· ti· c·
penultō· ii· respō· e· li· ut utrobiq glo· in
nuit· Item ratiōes superius facte ita uē
dicāt sibi locum in legato sicut in alio ex
quo fit permutatio· Et licet textus no
uorū iurium dicat q in permutatione in
teruenit resignatio et noua collatio· ta
men Innoc· uidetur innuere de preben·
inter· et archidi· post eū de reꝝ permu
e· uno q eo ipso q superior interponit
auctoritatem in permutatione benefici
orum eo ipso ipsi permutantes habent
tus in beneficiis permutatis· et si ita est
tunc non esset dubiū q ualeret permu
tatio cum non sit necessaria collatio· ta
mē et si necessaria est ut innuīt iura ni
us ad hoc ualeret ut supra dictū est· et
ita uidetur michi Frederico de Senis·

Lxxiii·

Etus querela et questio de
nouo proponitur· an testiꝫ
testamentū conditū ab ex
comunicato ualeat· et etiam
donatio inter uiuos· Et primo concluda
mus casum non dubiū de hereticis exco
municamus· §· credentes et de penis fe
licis circa prin· li· vi· Intelligamus ergo
d excomunicato ab homine tuste uel in
iuste uel qua meicht in aliquā sententiā
canōis generalis uel particularis· Ista qō
satis tacta et trita est et uiri magne au
ctoritatis sunt hinc inde ut patet ex re
citatiōe Io· an· de sen· exco· decernimus
et per archi· de excep· c· pta· li· vi· Et si
debemus arguere per locū ab auctorita
te qđ licere uidetur· ut· xix· di· in cano
nibus uidetur dicendū testamentū uale
re· Nam plures et grauiores sunt qui in
hanc sententiam declinant· Et istam par
tem tenet Io· an· i· c· decernimus de sē·
exco· in nouella· Sed excluso loco ab au
ctoritate uidetur posse rationibus ꝓba
ri q testamētū ualeat· Primo quia hoc
non est prohibitū ergo permissum· insti·
qui nō ē per· fa· te· §· fi· et nil tam debe
tur hominibus xē· ut· e· de sacro· fan· ec
cle· l· i· et iura aperte sunt ad faciendū
testis et ultimis uoluntatibus· ut de ꝑ
bac· ex litteris et de testa· tua· Itez ex
comunicatus retinet dominū suaꝝ reꝝ
ergo in alios pro suo libitu eas transfer
re potest· Cuius quis enim ius qđ habet
in re saltem temporali non ut prelatus
sed ut priuatus potest quocunq titulo
in aliū transferre· ff· de cōtraben· empl·
qui tabernas de here· l· actus per totū·
et ad hoc facit qđ nō· Inno· d sen· exco·
si uero· et de dolo et contu· ueritatis et
melius ad casū nostrū de sen· exco· cuiꝫ
uoluntate· Et quis dubitatio sit an is
cuius cessum est ab excōicato· possit
eum effectuagere illo excōmūicato ma
nente· Tamen non uidetur dubitandū
quī cessio teneat ut solet rectari et no
tari de iure pa· e· uno· li· vi· Vnde et ho
sti· qui tenet q testamentū non ualeat
fatetur q excomunicatus contrahendo
alii obligetur licet alios sibi nō obliget·
ut nō· in dictō· e· uentatis· ergo quis te
stando neminem sibi obligat sed potius
bene· li· bona sua obligat· Et alibi dicit
Hosti· q quis non tenetur restituere
que lucratus fuerit cum excomunicatis

tet nō · in fūma de pe· et re· e· ultō· ℞· quid de bis · Preterea si dicamus uale re testamentū· et cōtēta in eo est mai or fauor eorū ad quos bona excomunica ti peruenerunt q̄ ipsius excomunicati · ergo propter utilitatez nostrā debemus dicere testamentū ualere· non attento o·lto excomunicati·ar·de excep·cum in ter· et qđ nō· de sen· exco· c· cum desid res· absit enim q̄ sua posset in probita te excludere actus uirtuosos ut nō pos sit esse alijs liberalis· Preterea· c· cū uo luntate expresse probat q̄ bona sua po test in alium transferre· Preterea ca sus sūt speciales q̄ quis nō potest testa rtut in· §· credentes et· c· felicis· ergo re gula firmatur in contrariū· Preterea ex contrario sequeretur absurdū· Pōe q̄ aliquis fuit musle excomunicatus z sic sedm illos non potuit testari · eo ab soluto debēt sibi omnia tura restitui ut ii· q· v· qua de causa et nō· de appell· pa storalis ad fi· Si ergo iste non potuit fa cere testamentū sedz te· et sic decessit intestatus quō restituetur sibi testamē ti factio · male Et si dicas aliud iuste excōicatione q̄ in iusta· Resp̄ndeo quo ad ecclesiā militantē ita ligat iusta sicut iusta de sen. exco· per tuas et · xi· q· iii · c· i· Non ob· aūt de prunle· do· ga in heretico loquitur ut nō· Inno· in· c· si uero· Item non obstat q̄ a cōibus actī bus excluduntur ergo non possunt face re testamentū quia illud intelligitur ubi de ipsorū utilitate tractatur ut nōt· in c· pia m̄ pri· Sed hic in casu nostro nō est testatoris utilitas sed aliorū qui ex testamento captant utilitas procuratur Preterea infames qui sunt exclusi ab ac tibus legittimis possunt contrahere et testari· Preterea excōicatus z si ex cludi debet ualet tamen qđ facit in iudi tō ut in· c· pia· multo fortius extra iudi tium ut in· c· solent de sen· exco · li· vi · Non obstat· c· q̄q̄ de usuris· Immo fa cit pro qua casus spetalis ergo regula ē in contrariū· Nam si uellemus arguere ex magnitudie criminis multa sunt cri mina maiora· crimie usurarū et tamen illa non prohibent testamenti factionē

Quis igitur crimen usurarz et fōnicatois et homicidij plurimū frequentātur dig ni fuerunt ex aggrauatōne penarū facit q̄ l nō· i· q· i· cito in glo· quis dubitat· Ad id quod sedo dicitur q̄ testamēt ū scriptū per notarium excōicatū fidem faciat· coīr respondetur distinguēdo an publicus an non· per id qđ nō· in· c· decer nimus de sen· excō li· vi· Et licet sic co muniter respondeatur videtur dicendū contrariū· Primo auctoritate Innocen· dicentis q̄ quantūcūq̄ notarius sit ex comunicatus ualet instrumētū ab eo cōfectum nisi sit sentētialiter dāpnatus intelligo ut instrumenta facere non pos sit hoc nō· de excep·c·pta li· vi· in g̃lo· iu dicis· Ad idem facit qđ ipse Hosti· nō de hereticis fraternitatis Vbi dicit q̄ licet notarius semel confecit falsum in strumentum nichilominus ualent alia in strumenta ab eo confecta donec sit de crimine falsi condempnatus· Prete rea in· § credentes et in· c· felicis sūt ca sus speciales· ergo in contrarium est re gula Et primo illa tura non ratōne exco municationis sed criminis irritant talia instrumenta sicut et alibi suspēdiuntur ab officio notarius propter crimen de hereticis si a diuersus· Sed posito q̄ cōis opinio sit uera quis dicetur publice ex comunicatus an ille cuius excōmunicatō est publica turis fictiōne ut qua excō catus est per iudicem sedentē pro tribu nali in loco consueto· nt nō· de excepci· excepciōem· An uero ille cuius excōica tio est publica in ueritate facti Dicend est inspici ueritatē facti non turis ficti onem ut nō· de sepul· c· i· in clemen· ut ipsa excōmunicatō ad notitiam illorum perueniat qui ad istū notariū currebāt pro instrumentis faciendis· Nam iusta ignorantia et probabilis error ubicūq̄ ex cusatur de const· c· ii· li· vi· de eo qui re mouet· e· pa· c· i· de clerī· exco· mi· c· pe· et de sen· exco· c· sacro· et· in· q· v· circa prin· et nō· de biga· nuper· Hinc est q̄ Inno· nō· q· c· ad probandū de re iudi· loquitur de eo qui denūciatus fuit ex comunicatus· et hoc nota · de excep ex ceptionem in glo· ii· Quid plus Io· andr·

dicebat in· c· ad probandū q̄ si aliquis publice excomunicatus et denūciatus in loco proprio transferat se ad locum ubi ignoratur habetur pro homine inte gri status et ualebit quicqđ faciet rōne officii publici per· l· barbarius· et per id bd habetur· in· q· vii· in prin· et· ē· d te sta· l· i· Sed posito q̄ talis scriptura non faciat fidem nunquid possit probari ta lis uoluntas per duos testes qui testificē tur qualiter talis in presentia· vii· testū et alia debita solempnitate adhibita fu erat testatus· Dicendū est q̄ sic ut nō· i· q· i· in fi· et facit qđ nō· ē· de test· l· testium in fine et per doctores Cy· et a lios· ē· de testa· lege error·

Fredericus de Senis·
Lxxv·

Vdex a quo appellatur est assignauit terminum ad re cipiendum aplōs p hec uer ba· Hinc ad· viii· dies ante tertiam uentens ad recipiendum aposto los· Vltima dies istius termini est dies natiuitatis domini· Appellans cōparuit in uigilia natiuitatis petit aplōs et optu lit se paratum recipere eos non dedit· Queritur nunquid per hoc sit deserta appellatio et videtur q̄ nō sit deserta Ratio quia ista uidentur parta· et ratio diuersitatis non uidetur posse reddi in dicet assigno tibi terminum ab hodie usq̄ ad· viii· dies de primo modo assig nandi nō· spec· in ti· de dilac · § · i ℞· sed pone circa prin· § · ubi dicit q̄ quolibet die termini potest fieri qđ mandatur· Nam sic dicendo ad· viii· dies non vide tur se reduxisse ad ultimū diem sed ad omnes viii· dies qua quilibet illoz est de termino et eadē est ratio de quolibet supradictoz modorum assignandi dilati onem· et ideo idem tus · Vnum tamen dico q̄ licet quilibet illorum dierum sit de termino non debet reus in mediate cōparere sed congruo tempore quo po uerat fōmasse aplōs sicut dictmus q̄ti tu lex dicit compareat infra terminum turis· Nam tunc non sufficeret compare re incontinēti ut probat de appel· c· ii· § · similiter in clemen· et idē ibi Paulus·

Alia ratio est quia sicut appellās tenet comparere congruo tpe· Ita iudex talē terminū assignando· uel appellantem ar tasse ad petendū et cōparēdum cōgruo tempore ad hoc· ff· de arbi· l· si cū dies· § si arbiter et de fer· l· i· cū similibus · Sed certum est q̄ hora ante tertiam in die natiuitatis domini non est congrua hora· cum quilibet fidelis x̄pianus tunc debeat diutius uacare· et si iudex gessit in animo illa hora eū artasse habenda est ratio et pro furioso habendus est· ff· de con· li· insti· l· quidam· Igit tnr interptan dum est q̄ iudex senserit de illa die que ad petendū et respondendum congrua uideatur ut illo iure utatur cōtra se quo uult uti contra appellantē ut de consti· c· cum omnes et quod quisq̄ iuris in ru bro et nigro· In quorū testimōium· ℞·

An a momentanea possessione de iure canonico potest appellari·
Lxxvi·

Omino auditori · Frederi cus de Senis· uidi et audiui et examinaui glo· archidia· positam· iii· q· vi· § · diffini tiua ℞· de possessione et per illam gl· colligo q̄ regula est q̄ appellatiōi inter posite a diffinitiua debet deferri et nil innouari nisi in casibus in quibus appel lari non potest· Ab illa regula excipiunt q̄ quidam casus quos enumerat Guillel· in spec· in ti· de appel· § · in quibus· et ibi te net q̄ in casu nostro potest appellari · ab ista regula· l· ē· si demōs possit· exci pit unum casum ibi in tex· Et quia illa l· potest multipliciter intelligi· id circo sunt glo· doc· et sicut archidi· refert cōi ter· canoniste tenent q̄ appellari potest et maxime glo· ordinaria in· c· cum ad se dem et Io· in decre· in dicto · ℞· idem uidetur in dicto · ℞· de possessiōe in gl· sedm canones et Guil· in dicto · § · s· alle gato et alij doctores de quibus archidi· fecit mentionem z respondet ad illa· l· ē· quod aliud est sedm canones et aliud sedm leges· Nec obstat q̄ illa lex sit ca nonizata Nam prout consueuit recitari

extra de reſcrip· c· ii· in glo· ii· Canonica tio legis facta per gratianū non eſt tan te auctoritatis qđ facit legem haberi p canone· Compilatio enim decreti di citur approbata per Romanam eccleſiā ex uſu ſcholaſtico ſed non omnia q̄ ſūt in illa compilatione· ut· xxvi· di· p totū xvi· q· iii· §· preſcriptionū cum infinitis ſimilibus· Vel aliter illa lex loquitur in a diplſcenda poſſeſſione· ꝛē· Sed nos leg mur de interdicto recuperande· Itē ibi de interlocutoria ſententia· hic de diffi nitiua que nullo modo parit̄ preiudiciū in iudicio ꝓprietatis ſed ſententia lata ſuper reſtitutiōe que poſſeſſionē aduo cat preiudicat in iudicio proprietatis· Nam ſi non poſſet appellari ſequeretur q̄ ſi ille qui ſuccubuit in poſſeſſorio uel let agere in petitorio· opponēt ſibi q̄ re cidit a iure ſuo propter uiolentiā p eum cōmiſſam et ad probandū uiolentiā indu cetur ſententia lata inter eaſdem perſo nas que ſcđm nos non facit plenā proba tionē que tñ facere uideť ut nō· in· c· paſtoralis in glo· penul· in fi· de cā· poſ· et proprie· tñ aliquale facit preiudiciū Nam eſt ſententia lata cum uno cohere de aliqualiter preiudicat alii coheređi ꝛ ex hoc poteſt appellari et de illa mate ria· et ſimili nō· de re iudi· cum ſup· et pro iſta parte facit decre· cū ad ſedē ubi ſe cundū Hoſti· ꝛ Io· an· fuit cauſa delata ad papam per appellationē ſuper poſſeſ ſorio· ut patet in proceſſu habito in cau ſa a Apellatiōis· alie· l· ſunt extorte et rō amice textui et minime ſunt mutanda ꝛē· ff· de legi· l· minime·

Thema ſup quo cōſuluit dñs Fre· d ſe·

Lxxvii·

Actum ſic habeat· Q uideꝫ abbas Guillelmus mōſterii ſancti Benedicti d Gualdo conceſſit in emphiteoſim· Bernardo domini Pauli d dicto loco in tertium heredē maſculinū fintendā quā dam pectam terre uineate in emphiteo ſim pro quadam canonica pēſione ſoluē da quolibet anno in feſto ſācti Benedic ti· Mortuus eſt dominus Bernardus et ex eo remanſerūt duo filii uidelicet Io· et Petrus qui poſt mortem dicti eorū patris diuiſerūt omnia bona paternam ter ſe et ſpecialiter hanc pectam terre emphiteoticam· qua diuiſione ſic facta dictus petrus finiuit et quitauit dictū Iohannem quia eidem ceſſit· et cōceſſit dictus Iohannes predicto Petro omne ius qđ habet uel habere poſſet in ſorte dicti Iohānis· Et idem fecit Iohānes de dicto Petro· Poſt hoc mortuus eſt dic tus Iohānes relicto uno filio uidelicet paulino· Mortuus eſt idem Paulinus relictis tribus filiabus poſt eius mortē· Modo uertitur in dubiū nū quid por tio uidelicet dicte terre emphiteaticē ie manere debeat· ut ſuccedant filie dicti pauli· dicti filii Iohānis uel accreſcat petro dicti bernardi ſtipulatoris ꝛ fra tris dicti Io· an ad dictū monaſterium reuertat· Ego Fredericus de Sens miuus decretoꝝ doctor ſuper ꝓmiſ ſis dubiis conſultus· dico dictā pectam terre ad monaſteriū non reuerſā cū non ſit finitus tertius heres maſculinus dcī Bernardi ut ex tenore inſtrumēti et the mate dicto apparet· Nec prodeſt mōſt terio remiſſio et renunciatio quā fecit dictus Petrus dicto Io· quia res inter a lios acta· ꝛē· ff· de pac· l· ſi unus· §· pac tus ne· et extra de tranſac· uentēs Nec ius uel exceptio queſita Iohāni profiert auctori ſui auctoris· ut· ff· de excep· rei iudi· l· ſi a te· §· ultio· Item dicte filie nō uideť habere ius in dicta pecia terre· quia excluſe ſunt per formā cōtractus et ſine licentia monaſterii non potuit in eas ius trāſferre· uideť ergo ibi Petro ius competere in eadē terra· nō ex uete ri iure· ſed ex nouo iure ſuperuenienti quia ſecūs heres deceſſit ſine maſculo herede· Et hoc non uidetur cogitatum nec actum in inſtrumento refutationis· Optime facit ad hoc de re iudi· uentens ti· et de iure iur· c· penultio et· ff· d trāſ ac· l· cum acquiliana et de pac· l· tres fra tres cum ſimilibus· Pōt ergo petrus mōſterio dicere· quo ad te liberas edes habeo· ff· ſi ſeruit· uēdi· l· loci ad fi· Nec dnē poſſunt dicere Petro quem de eius tione tenet· Addi· t· actio ꝛē· e· de euicti· l· ſi ob carnem· quia illud ceſſat in nouo iure· et de nouo ſuperuenienti· Sic et exceptio rei iudicate· non obſtat ex noua cauſa ſiue generaliter ſi ue ſpecialiter actum fuerit· ut· ff· de iudi· l· non poteſt· et melius de re iudi· e· abbate· §· ceterū· Xo· non prodeſſet· Et q̄uis conuenerus eſſet in ſollemni diſputatione tractandū· tamen bñ ꝓ nūc eligo· ptem Petri pro nunc potiorē eſſe

Additio precedentis conſilii·

Tenet· per iſtam rationem· dominus Alexander tenuit contrarium· ꝛē·

Lxxviii·

Aſus talis eſt Papa conceſſit magiſtro ordinis fratrū predicatorū poteſtatē uel auctoritatem diſpenſandi cum· C· fratribus ordinis non legitime natis· q̄ poſſint eſſe priores et ſub priores in ꝓdicto ordie predicatorū· Poſt hoc magiſter diſpenſauit eis uno fratre auctoritate ſibi conceſſa per papam q̄ poſſit eſſe prior et ſub prior dicti ordinis Sed re integra anteq̄ iſte frater cū quo magiſter diſpēſauit eligereť· in prior uel ſub priorē· mortui ſimul ſunt Papa et magiſter ordinis Poſt hoc iſte frater cum quo magiſter diſpēſauit elegitur in priorem uel ſub priorē· Modo queritur an illa diſpenſatio facta p magiſtrū adhuc duret· an expiret per mortem pape et magiſtri re integra exiſtē te· Copia litterarū diſpenſatōis In dei filio ſibi carriſſimo· fratri Matheo de Beu ordinis predicatorū· frater barnabas fratrūeiuſdem ordinis ſeruus humilis ſalutē in dño· ut ex gratis quibus dotati eſtis ſicut laudabile teſtimonium de uobis accepi· poſſit fructus ordini p uenire· ne propter notam originis quaꝫ ex ueſtris parentibus extraxiſtis ad hoc obſtaculū prebeatur· auctoritate ſedis apoſtolice· mihi in hac parte cōmiſſa· uobiſcum duximus tenore preſentium diſpenſandū· quare non obſtante defectu natalū q̄ patimini ex ſoluto genitus et ſoluta ad prioratū· ꝛ ad certa noſtra prouintialatus officia aſſumi in noſtro ordine libere ualeatis· etcetera·

Reſponſio et conſilium domini Frederici de Senis ſuper puncto predicto·

Super premiſſo ꝓmitto habita ſufficienti deliberatione· dico et conſulo· Ego Fredericus de Senis decretorum doctor nunc peruſi actu regens· dictā diſpēſationē durare· Circa qđ primo uidendū eſt an propter mortem ꝓprie· uentē magiſtro· diſpenſatione nōdum facta expiret poteſtas conceſſa p papā magiſtro· Et dicendū eſt indubitanter q̄ non· quia gratia ſemel facta· puto p papam in perſonam magiſtri per mortē pape non expiret· de hoc eſt caſus de p̄ ben· ſi cui· de offi· dele· ſuper gratia· ii· vi· Sequitur uidere· an per mortem magiſtri expiret diſpenſatio anteq̄ uta tur diſpenſatione illa· Et indubitanter dicendum eſt q̄ non rationibus ſupra poſitis· Et quia diſpenſatio canonice ſe mel facta· ex ſuperuenienti facto non retractatur· caſus eſt de fi· preſ· ex tua et facit qđ nō· de accu· c· de bis· benefi tia enī conceſſa in tempeſtiue reuocari non debent· de cōmo· c· uno· et de regu· decet conceſſum· li· vi· et facit qđ nō· e· li· de elec· cum ex eo· in glo· nō· et ibidē in nouella in cuius teſtimoniū ꝛē·

Allegationes Frederici et thema ex his comprehenditur·

Lxxix·

N Chriſti nomine Amen· Q d dominus epūs cluſinus teneatur recipere inſōtinoes quas uult dare abbas monaſterii· de Bedardeugo ad informādum epm ſuper tranſitu et inſtitutōe ſua canonica· et ad informandum eum· q̄ aliqui ex teſtibus quos recepit ſunt ei us inimici grauiter inimicitia· Et aliqui ſūt conſpirationes contra eum· Et ſic breuiter oſtendo· Proceſſus quem facit dominus epiſcopus cluſinus contra abbatē ex cōmiſſōe ſibi facta aut eſt principalis ſiue ſollemnis ut ex illo ſequi poſſit

absolutiõ uel cõdempnatiõ· licet non p
eum cum referre habet· Aut est prepa
ratorius ad sollemnẽ processum· In pri
mo casu nõ est dubiũ q epus teneatur
necessario ad omnia per abbatẽ petita·
casus est de accu· qualiter· ii· ℊ· debet·
Si uero est ꝓparatorius· qd magis utꝺ
tur ad hoc dico epm ad predicta teneri
sũmarie· tamẽ se de dictis petitis infor
mãdo per abbatẽ quod probatur de ac
cu· c· ii· li· vi· tunc to eum capitulo cum
in tua· de spon· et de purg· canon· c· cũ
in iuuentute· Nam inquisitio infamie q̃
est preparatoria ad sollempnẽ inquisitõ
nem oportet fieri sũmaria causę· cogni
tione premissa· et ille contra quem rec
piuntur testes ꝺ infamia potest ꝓbare
se· bone fame de qua debet magis dele
ctari inquirens q̃ de contrario· ut de ac
cu licet· maxime in casu ubi papa desid
rat plenam habere et sufficientẽ infor
mationem· que informatio nũq̃ potest
haberi plena et sufficiens nisi per asser
tionem partium· saltem sũmariã et brẽ
facit qd nõ· de rescrip· cum contingat
in glo· sed qualis· nec dicitur plena cum
alterius partis allegationes non referun
tur ad hoc de elec· duduz et de re iudi·
cum bertoldus in fi· ibi tamen etiã ga
causam· xẽ· Nã si causę cognitio debz
haberi ubi ꝺ plano proceditur ut ꝺ xo
sig· c· ultimo in cle· de accu· c· penultio·
quanto magis ubi plena informatio dz
haberi· et multo magis ad hoc· e· de di
lati· l· a procedente· et· iii· q· iii· ℊ a iudi
ce· Preterea quomodo potest natu
ralis equitas pati q dominus epus au
diat informationes siue se informet q
abbas transiunt sine licentia et non au
diat informationes q cũ licentia tran
sierit· maxime cũ prima negatiuã· secũ
affirmatiua contineat· et hoc ab omni
iure et ab omni humanitate legis discre
pat Et desipit q cõtrariũ sapit· ad hoc
de renun· super hoc de causa poss· et ꝓ
prie· cuz ecclesia· Item episcopus infor
mat se q abbas Iuliãus spoliauit abbatẽ
Antonium et q occupauit mõasteriũ
et super hoc recipit testes· Abbas ueõ
Iulianus uult probare q abbas antonius
fuit canonice destitutus· et q ipse fuit
canonice institutus· Et quis ipsius nega
bit talem informatiõnẽ recipere· ad hoc
de rescrip· dilectus· i· et de restit· spolia·
c· iii· maxime cum abbas dicat· bodie cõ
stat et sollemnia instrumenta offerat
ad hoc· e· ti· litteras· ultra mediũ ibi in
continenti· Non obstat q assessor
epi Clusini dicat q papa cõmisit episco
po clusino ut informet se si abbas tran
siunt sine licentia· ergo debet se infor
mare q transiunt cum licentia· quia fa
ceret contra formam mãdati· Nam eo
ipso q abbas eiz informat q transiunt
cũ licentia per consequens informat cũ
q non transiunt sine licentia· quia si ꝓ
nuntiatur rem meam esse· per cõsequs
pronuntiatur tuam non esse· ff· de pro
cura· l· pomponius cũ similibus· Pre
terea si abbas Iulianus informat eiz q
Antonius est canonice priuatus· per cõ
sequẽs eum informat· q non fuit spoli
atus· Si eum informat q canonice fuit
electus et confirmatus per consequens
eum informat q non occupauit dictuz
monasteriũ· ut in dictis litteris apposto·
continetur· ad hoc de accu· ad petitõez
Tũc enim dicitur quis spoliari a iudice
q̃ non infigura iudicii sed de facto pre
latum spoliat ut de restitu· spo· conquerẽ
te· secus aũt in iuditio et seruato iuris
ordine· ut in· c· dilectus ꝺ rescrip· Pre
terea nõne episcopus citauit eum ut ue
niret se defensurus utq ut in litteris ci
tatoris continetur· Quomodo ergo
episcopus potest sibi negare defensiõez
ex quo sibi defẽsionẽ indicebat· muta
re enim quis consiliũ nõ potest de regꝫ
iur· li· vi· mutare· Quid plus· dato q
epus non fuisset astrictus eum citare·
ex quo tñ eum citauit ut ueniret ad se
defendendũ tenetur omnia exaudire q̃
ad defensionẽ factunt· quia uno conces
so xẽ· ut de officio delegati preterea·
Item quis ipsius nisi dyabolus defensio
nem negaret· que ꝺ iure naturali est ut
de retu i· pastoralis in fi· in clemẽ· Nã
cum abbas citatus et interrogatus per
eius prestito iuramẽto· an fuerit frater
heremita· Respondit q sic· quo igitur
ꝓtest epus negare· q abbas excusãdo
se non informet eum· de canonico trã
situ· i· q eum licentia transierit· Excu
sationes enim que confessiones non per
imunt repellendę non sunt· ut extra de
accu· cũ dilecti· Et si dicatur epus non
est iudex ergo de huiusmõi non debet
se intromittere· Respondeo dupli
citer· primo sic ut epus non recipiat pe
titia per abbatem ut iudex iudiciarium
ordinem seruans· sed sic informãdo se
per abbatẽ· non seruat iuris ordinẽ· sed
de plano se informat· et sic informatio
nes abbatis· sine iuris ordine recipiat ex
tra iuditiũ nõ· ad hoc ꝺ excep· cũ inter
non seruare iuris ordinem est seruare
xẽ· de iure iuran· ad nostrã· iii· Sed se
cunda responsio est ex quo epus clusi
nus habeat potestatẽ citandi et nonci
tandi sedm te· et aliã uiam elegit nõ po
test penitere maltertius preiuditiũ· Si
mile uero de presump· dudũ ad fi· ꝓ In
nocen· et hostr· Nam si executor assu
mat partem iudicis· non potest facere
quin oppositionis partis audiat saltem
sũmarie· ad idem de ꝓscrip· cum ex of
ficii· et alia iura que dicũt q una uia ele
cta non potest penitere maxime in pre
iuditium alterius ꝺ elec· ut quis duas ꝺ
postul· prela· c· uno· li· vi· Optime facit
qd nõ· ber· de elec· cum inter uniuersas
in glo· alias· Et si dicatur q illa glo· non
approbatur cõir per doc· f· Innoc· et ho
stien· pe· ab· et compo· dico q posito q
isti melius dicant ℊ glo· ordinaria· cum
sedm compo· isti canonici uocantes nõ
possunt mutare uoluntatẽ in preiuditiũ
istorum uocatoꝝ· quia tenetur eis ad
dampna et interesse· que sustinuerunt
ili uocati per illam uocationẽ· Sed in ca
su nostro interesse abbatis non potest
restitui nec extimari si informatio ad
sui defensionẽ non audiretur cũ enim
abbas uocatus esset cõtra ipsum respõ
diderat quo potuit sibi dãpnũ restitui
nisi sua informatio audiatur· i· q non si
ne licentia transierat cum hic agatur·
de statu suo· et irreparabilis ruina· Re
bet igitur potest dici q res non est inte
gra quantũ ad eiz· Quid plus· dato
q episcopus nunq̃ eum citasset· tamen
abbas audiens de suo preiuditio tracta
ri potuisset occurrere et adesse· Nam
propter aliquale interesse auditur etiã
tertia ꝑsona non citata· ad hoc sufficit
qd legitur et nõ· de re iudi· cum super
ff· de appel· l· a sententia· et· l· ab execu
tore cum similibus· Hic autem non po
test dici q sua non interest· quia crude
lis est qui negligit famã suam· xii· q· ii·
nolo· quia saltem de facto potest eius
optatio grauari· Itẽ cum abbas dicat
domine episcope uos recepistis iforma
tionem uestram· cõtra me testes immi
cos et conspiratores publice excomuni
catos et coherentes seu cohabitantes in
imicis Placeat uobis iformari ꝺ talibus
testibus· et paratum me offero in cõti
nenti uos informando ꝓbare q illi sũt
tales ut dixi· Quis ergo ipsius ꝑcibus
obturabit aures· et nolit i predictis ab
batem audire nisi qui decretis Romã
nũ pontificũ et eoꝝ protestati resistit
que decreta habentur de accu· repellan
tur· et· c· cum oporteat et de simo· per
tuas cum similibus· Non est ergo dubi
um q de iuris rigore et etiã de honesta
te petitioni abbatis annuere debet epis
copus memoratus et debet sibi dare co
piam processus de fide· instru· ppetuus
et· c· relatum· et de appell· int unasti· et
de offi· dele· cum olim cum similibus·
Forma autẽ relationis est q episcopus
referat quicqd in facto iuenit super cõ
tentis in litteris apostolicis Et si abbas
ad informandũ epm super transitu ca
nonico· et institutione sua producat alia
qua instrumenta publica nõ deleta nõ
suspecta· facientia prima facie ad inten
tionem abbatis· Et episcopus aliqua iu
ris subtilitate motus dicat q illa instru
menta non suffragantur abbati· nõ dz
epus referendo scribere· q abbas pro
duxit qddam instrumentum licentie·
quod nõ suffragatur abbati· sed debet
referendo scribere q abbas ad iustificã
dum transitum de ordine heremitarũ
ad ordinem camald· usus est tali instru
mento ponendo ipsum de uerbo ad uer
bum· Et si episcopas nouit aliquã appo

sitionem contra instrumentum que in facto consistat· nō dico in iure illam referre debet· Nam papa nult informari super facto· et ueritate forme contē torū in litteris apostolicis· secus in aliis relationibus· quia non de facto· sed de iure· queri debet quia debis que in facto consistunt· papa querit ab aliis informari· Sed ipse alios dubitationes de iure informet· et declaret· facit de appellationibus sepē·

Lxxx·

Actum est tale legatus delatere habēs potestatem ad hoc dispensandū cum illegitimo· ut posset promoueri ad omnes ordines· et optinere beneficium etiam si curā habeat animaꝝ· Post hanc dispensationem optinuit quoddā beneficiū· qđ denominatur plebes non tñ habet collegiū nec habet prochianos licet habeat prochiam in qua nullus habitat· nec modo habet baptismū· licet olī habuerat· peraptit tñ tertiā partem decimaruꝝ in prochiis capellaꝝ subiectaꝝ plebi in quibus instituit presētatos ad eas· nec apparet qᵃ a principio fuerit instituta· ut esset dignitas· Queritē nūquid canonice teneat dictā plebē· Viso puncto premisso· et electione· seu presētatione facta de dicto plebano· Arguitur primo qᵖ non teneat canonice· et primo per id qđ nō· Innocē· de prebē· c· ult· in prin· et ar· de rescrip· sicut pe in prin· et de filī· presbi· c· iii· li· vi· Exq bus glo· colligitē qᵖ sub nomine beneficiū curati non uenit nec intelligitur dignitas uel personatus uel plebanatus· qm impetrataē uel ad ipsū optinendū dispensatur· ista enim sunt diuersa beneficiū curatum· a dignitas uel personatus· Si ergo inhumilis humilitaē ad unum· non intelligitē esse habilitatus ad aliud· quia iste dispensatiōes sūt odiose· et restringende· ut patet de filī· presbi· c· ii· li· vi et facit qđ nō· archi· in dicto· c· i· circa prin· ubi dicit qᵖ ille cum quo est dispēsatum ut possit promoueri ad sacerdotium ubi potest habere curā animaꝝ· Et illud dictū placuit Io· an· Adi· i·

Item pro ista parte optime facit· ne clerici uel monachi· c· i· in fi· li· vi· Nā ido plebanus habens sub se capellas, phibet audire leges quia talis undetur esse cōsimilis tutus in dignitate uel personatu qui phibetur audire leges per· c· super speculā· ne· cle· uel mo· in fi· Itez pro ista parte facit qđ nō· archi· de consue· c· i· in glo· magna ad fi· li· vi· ubi tenuit qᵖ isti plebani et archipresbiteri rurales in dignitate dicunē esse constituti· Sed contra· Nam si probetur qᵖ ista plebes sit dignitas uel personatus non est dubium qᵖ iste potest eam habere· Cōsiderantur ergo illa ex quibus beneficiū appellari potest dignitas uel personatus de quibus nō· ipse archi· de consue· c· i· in glo· magna· Naꝝ iste in ecclesia cathedrali uel collegiata non optinet aliquaꝝ prelaturā· uel prerogatiuā· nec preest collegio ratione cuius collegii· ecclesia dignitas dicatur· ut colligitur de rescrip· e· statutū coniūcto· §· inferiora de electum in eunctis· Nec presupponitur qᵖ ex consuetudine uel cōi optinone· uel dē nominatiōe habeatur pro dignitate· ut sic esset argumentū a posset allegari· lx xxviii· di· dīno de presūp· illud· d· pbaper tuas· Restat ad contraria rñdere Primo nanqᵖ non ob· glo· archidi· et Innocen· in prin· allegate que d plebanatu loquuntur quia debent intelligi de j plebanatu habente illa que consueuerit habere plebanatus ut collegiū et multa alia· Talis autem plebanatus talibus carentes· non sonat in dignitatē nec fieri potest cōmissio a sede apostolica per· c· statutū de rescrip· li· vi· ut nō· archidi· post Hostī· d fo· compe· c· romana· Xō· nec ecclesia li· vi· Si non potest fieri· ergo sequitē qᵖ non sit dignitas uel personatus· Item non ob· c· i· ne cle· uel monali· vi· Nam ille finis intelligitē de plebanis curatis et prochialibus qđ colligitē ex dictione misi· que excipita precedentibus· Item intelligitur de plebanis collegiatis· quia ut plurimū plebanie sunt collegiate· et sic intelligit archi· illum finem ut patet per glo· suam positam d elec· c· statutum li· vi· super uerbo collegiatas· Nam ibi allegat pro concor· c· illud ne cle· uel mo· Preterea in dicto c· ne cle· uel mo· nō ideo prohibet talia audire legas uel phisicas· quia sit in dignitate uel personatu· Nam in c· super specula· e· ti· plebani sunt diuersa a constitutis in dignitatibus· Sed precedentes solutiones plus placent· Vltimo nōtū per archidi· d cōsue· c· i· in fi· magne glo· non obstat· Nā ibi non fit mentio de plebano· Item intelligo istum finem sed n premissa scilteet d talibus archipresbiteris uel prepositis qui bñt ecclesias collegiatas· qđ colligitē ex iuribus que allegantē· s· de offi· ordi· c· cū ecclesiaꝝ et de preben· c· ult· quia tales dicunē prelati et tunc dictione habere ut nō· de offi· archipresbiteri· c· ultimo Item nō obstat qᵖ instituit capellanos Nam hoc solum nō facit quē dicti indignitate· Nam et canōicus ecclesie cathedralis posset habere ex cōsuetudine potestatem nedū instituendi sed conferēdi· ut patet de prebē· c· ulti· li· vi· et tñ non dicitur esse in dignitate uel personatu· etiam si dignitas uel personatus sue sit prebende ānexus· ut patet eo· ti· c· super eo· li· vi· Item non obstat qđ dicitur habere prochiaꝝ· quia ex quo actu non habet prochianos· non habet locum in ipsa· c· de multa· et· c· licet canon de elec· li· vi· ut nō· Io· an· in· c· licet canon de elec· li· vi· et hoc in· c· de multa· et Paulus de offi· uica· c· uno in cle· in uerbo habentibus· Preterea habere curam animaꝝ non repugnat dispensationi sue· Item cura animaꝝ nō est causa qᵖ beneficiū dignitas dicaē· Item habere baptismū et crisma· nō facit dicta beneficiū esse dignitatem nec etiam curatum· ut nō· bosti· de cleri· non resi· c· nōnulli· et Paulus post eū de baptis· c· unoi cle· Nec obstat qᵖ dicatur electus Nam proprie dicitur quis eligi a cōtrarius cum quibus facit unū corpus cuius corporis ipse caput est· et contrahere matrimoniū inter eligentes et electum per mutuū consensū· ut de elec· cum inter canonicos· que electio fit a collegio ipsius ecclesie· ut de elec· c· i· et· xvi· q· ultima congregatio· uerbum enim electionis inproprie comprehendit collationem ut patet d elec· cum ecclesia vulterana· et de preben· cum dilectus· Interdum comprehendit presentationes ut patet de iure patro· c· nobis· Interdum comprehendit postulationem· ut patet de elec· in causis· et de renunc· post· ppte· uero sumptū differt a supradictis ut patet de preben· cū in illis· § · i· li· vi· Igitur licet capellani eligant sibi plebanū non tamen ex hoc illa plebes potest dici collegiata qđ patꝝ ex eo quia licet patronus semel eligant cum illis quod non possit esse si esset collegiata de elec· sacro sanc· et· c· massana de iure patro· nobis· Nec obstat si excomunicatus ponit interdictū et confirmat· Nam talia pūt pertinere de consuetudine ad canonicū ratione sue prebende ut dictum est· ī· et tñ canonicus non dicitur esse in dignitate· Nam non probat hoc esse qđ ob hoc contingit abesse de transla· inter· Fredericus de Senis·

Sequūtur additionis ꝓcedētis consilii·

Io· an· Per istud dicūt forte doctores istam partem uerā· et istud cōsiliū·

Curatis· Cura non dicitur de substantia dignitatis· ut de elec· duduꝝ ii· et de eta· et qualī· c· uno· li· vi· xō·

Allegatiōes Frederici· Qđ nouus possessor teneatur soluere decimas ꝓ tempore preteriti possessoris In fedo anno doctoratus sui·

Lxxxi·

Actus d predio suo neglexit soluere decimas ecclie·

Infra eius limites sitū erat predium per plures annos· dem in usu dixit prediū· Queritē num quid ecclesia possit conuenire istum emptorem possessorem ad decimas preteriti temporis· Videtē qᵖ sic· quia decima est onus reale et tributis compatur· ut extra de doct· tua· Sed in oneribus et tributis realibus possessor tenetur etiam pro tempore preterito· ut legitur a nō· e· de cen· uel re· l· ult· et· ff· d pub·

et ūsecūti. l. impatores. et idem ettaz nō
arebidi. xvi. q. i. si quis laicus. Jet ita cōt
er lo quūtur glo. de hac materia loquē
tes. Sed michi uidetur cp ecclesia bēat
optionem an uelit conuenire illum qui
hactenus fructus percepit. quia ipsos
sequatur onus decimarp de decī. pasto
ralis. An uelit conuenire possessorē. ut
in pallega. l. 2 ad hoc facit. C. si tu. uel
cura. da. ab bis. l. iii. et. l. ultima. et qđ
nō. de reb. eccle. non alte. c. si quis in gl.
de facto procedunt argumenta et iura
presupposito cp decime sunt tributa fz
forte non sunt. put nō. ber. đ decī. tua
nos in prima glo. In contrariū facit. l. si
cp non possit petra possessore predio
rum. Nam dicimus sedm ueritatez cp
decime petunt conditione ex lege seu
canone. ut. xvii. q. i. moderamē. đ decī.
tua. Licet dicāt quidā cp rei uendicati
one. qđ non est uera. quia decime dicū
tur debitum ut de decimis prochanos
et pro debitis non competit rei uēdica
tio. de iudicis examinata. Sed quelibet
cōditio est psonalis actio. insti. de actī.
§. sic itacp. et certū est cp personalis ac
tio non competit contra possessorem.
Item bnōt onera possessionū sequūtur
illum qui fructū percepit et non alium
ad qđ facit. ff. de usuris. l. hactenus. et
l. stipendia. ff. de impen. in re. de fac. et
ff. dele. i. l. quero. Ergo utdicī cp nō cō
tra possidentē modo. Sed contra illuz
qui tunc percepit fructus. Ad qđ optie
facit preallē. l. stipendia. put dicit bal
tien. in. c. tua. in foro eccliē non est cu
rādum de nomine actionis. Videamus
ergo solum de effectu et ueritate istī
us obligationis decimalis. Si enim ius pe
tendi decimas esset personale ut innue
re uidemur. et cum personale tunc nō
transiret ad singularem successorē seu
possessorem ut bene allegatū est p uos
et bene facit. ff. de contrahen. emp. l. ul
tia. Sed uideo cp ille qui percipit fru
ctus si ipsos in decimatos altenet sequa
tur onus possessorem. ut de decī. pasto
ralis cum concor. ergo non est omino
personalis obligatio. Et si obiceretur
cp hoc facit cōtra me. utdicet cp onus
decimarē est onus fructuū. uel saltem
fructum percipientis. et sic non est rei
uel predii. Respondeo cp et si hoc sit
onus percipientis fructus. nichilominus
ipso onere nō soluto. sequitur onus fū
dū. Nam et usufructuarius tenetur sol
uere tributū. et tamen si non soluerit
possessor tenetur soluere etiam pro pre
terito tempore. ut. l. impatores. ff. de
pubt. et uecti. Et qđ istud onus sit rea
le colligitur ex uerbis omnū glo. đ cēsi
cpenultū. et textus est in. c. tua nobis
de decī. ubi dicit tributa. Fateor tn cp
ecclesia habet optionē seu contra percī
pientem seu contra possessorem fundi
ut colligitur p bar. in. c. tua nobis in gl.
hic colligitur in fine. ad id qđ nō. đ re.
eccle. non alie. nisi si quis in glo. de fcō
Non obstat qđ ber. utdetur inuere in
c. tua nobis in glo. inuere qđ non sit tdē
in tributis et decimis quia instantie p
eum assignate non sunt uere. Nā sicut
ille qui tenetur soluere tributū non ap
pellat. ita nec ille qui ad decimas tenet
ut in. c. tua nobis in fi. Item nec ille ta
lis potest prescribere decimas. ut. c. cāz
que de rescrip. hec omnia dicit bostiē
sis et Io. an. consuenit idem dicere. et
ipse ber. alibi loquitur et clare et firme
scilicet in. c. i. de censi. hoc idem cōtin
git de decima personali q minimus uidē
tur fauorabilis. et que pro tempore in
ducitur. ut habetur in declaratōne Bo
nifacii super decima papali in. ii. colūp
dicit cp si hoc p illos cp sit fauorabilis
colligitur ex nōtis đ iudi. c. ii. in glo. in
telligo in omnibus oneribus in clemen.

Dubium dñi Fred. ad. đ. Io. an. đ plag.
Lxxxii.

In quo laz. c. qđ incipit exiit
§. cupientes qđ de mendican
tibus non capacibus successio
num. loquitur et sunt ista uer
ba. Cuncp ānui redditus inter immobi
lia cōtentur. nē. Dicit ibi cp sicut re
ligiosi mendicantes non sunt capaces
successionum ita non sunt capaces ānu
orū redditū. Nunc queritur q sunt ā
nui redditus. Si lego hospitali sancte
Marie unam domū ita cp singulis ānis
teneatur dare predicatoribus ānua. x.
usep ad. xx. annos. uel si relinquo uno
fratri predicatorz. x. ānua in uita sua.
nūne hec sunt pabita uel aliqđ illorū.

Responsio domini Iohan. de plag.

Si legatum interpositū super ānuo red
ditu potest perpetuitatē continere. ut
qua legatarius non posset de facili de
ficere. tunc tale legatū uidet impugna
ria nostra decre. Sed si persona legata
ri deficere potest tale legatū cum non
sit aptū esse perpetuū. sed de facili po
test finiri. satis uidet posse conferri in
personas de quibus loquitur prefatū. c.
Vnde si lego domum hospitali sancte
Marie ut singulis annis teneatur dare
predicatoribus ānua. x. istud legatum
non ualet. sed si limitat tēpus scilicet
usep ad. x. ānos. istud uidet ualere. ar
gumentū optimū prestat. l. si cum pfi
nitione. ff. qñ dī. le. ee. Nō possumus
plus intendere ppter et aliq̄ medietnam.
unde. s. in. xii. q. 2 qđ scripsit dominus
Bartholus de saxoferato in minorica.
li. ii. di. vi. c. ii. et. iii. ubi tenet contrari
um in legato ānuo tpe limitato. Lap

Fredericus de Senis.
Lxxxiii.

Vod statutum editū con
tra magnates exorbitans a
cōi iure statutoz nō se ex
tendat ad clericos natos
de dōmo magnatum maxime beneficia
tos. probatur multipliciter. Primo p
clericatuz facit is est homo alterius sta
tus. et non censetur eo ture quo primo
censebatur. ff. de arbi. l. non distingue
mus. §. sacerdotio. Hinc est qđ filius
famili. factus clericus potest testari. cū
primo non potuit. et sic statum muta
uit. C. de epi. et cleri. aūt. presbiteros.
et nichil cōi habet cum patre ut extra
de iudi. c. ultō. in fi. li. vi. et maxime cū
istud statutū sit odiosum. ad hoc de re
gu. iur. c. odia. li. vi. Et sic exorbitans
uidet filia presbiteroꝝ. c. i. et de regu.
lar. ea que sit penale ut de elec. statutū
li. vi. debet recipere strictam interpre
tationem. Ad hoc optime facit quia p
clericatuz uidet quis petere dignitatē
temporalē. et cognationem habet in ce
lis ut legit. 2 nō. xx. q. iii. pīs clericus
in prin. et. xxvii. q. ii. scripsit. et in sor
tem domini assumptus est. de preben.
c. cū sedm apl'm. Duo enim sunt gene
ra hōminū. 2. xii. q. i. duo sunt. Optī
me facit. qđ cōr nō. de rescrip. sedes.
ubi nō. cp per clausulā generalē positaz
in rescripto contra Senenses uel Florē
tinos et quosdam alios non includunt
clerici. et tamen clericī erāt sub intīdi
ctione concedentis rescriptū. Et ratio
est quia generalis clausula non extēdit
ad materia. ut i. c. sedes. nec ad ea circa
q ie specialiter et nominatim non fuit
set statutū editum. de pe. et re. c. ii. de
reg. iur. in generali. li. vi. et in clemen.
non potest de procurato. et utrobicp d
bz. Non obstat premissis. de fo. cōpe.
dilecti. ubi colligitur cp priuilegio cōces
so anglici gaudet clericī. quia priuilegiū
est fauorabile. et ampliandū de decī. c.
ex parte. iii. et de reg. iur. odia li. vi. Sz
statutum de quo dictū est odiosum pe
nale et exorbitans a iure cōi. Nec cre
dat aliquis cp iste clericus producendo
instrumētum clericatus debeat poni ex
tra defectionē cōis Senēsis. Ratio est
quia iste non allegat clericatū ut declī
net iurisdictione cōis Senen. uel suoz
officialiū. sed ad hunc finem allegat. et
sic protestatur. ut per hoc appareat ip
sum non cōprehendi sub generali appel
latione magnatū. ut per hoc tractetur
et iudicetur per potestatē non ut mag
nus. sed ut altus senensis. Nec est hoc
nouū. cp unum priuilegiū defensionis P
exceptionis sedm diuersos respectus.
debet diuersimode considerari. Hinc
est cp exceptio excōicationis opposita
in utm dilatorie. aliam ponit effectū q̄
si eadem exceptio opponatur in utm p
emptorie. de excep. pta. li. vi. et. co. ti.
c. uno in clemen. Et idem de excep. spo
liationis. ut de or. cog. cū dilectis. Consi
derandus est enim modus agendi ut ibi

in proposito iste clericus non utitur cle
ricatu ut aufugiat iuris dictionē uel ex
amen potestatis uel alicuius officialis
ciuitatis senen. Sed ad hoc utitur et p
ducitur clericatus ut per clericatū mu
tationem status et alia que supra dicta
sunt appareat ipsum non cōprehendi
sub numero magnatū et maxime cum
protestetur cp non uult declinare. sed
omne uditiū z penam subire ut quibz
Senen. in casu suo et de delicto cōmi
so subire debet et potest.

Qd tale statutū non extendatur ad
clericos magnetos bene facit qđ nō ho
sti. de fo. compo postulasti. et Io. and
post eum in fi. magne glo. et de reg. iu
sine culpa in qō. ii. li. vi. Lapus.

Consilium legiste et de eodem fac
to loquitur consilium sequens.

Lxxviii.

N puncto michi transmisso
an videlicet nobilis possit uni
uersaliter recipere ab ecclesia
cessionem vigore cuius possit
alias agere contra aliquem popularem
ubi statutū est editum. nec licet alicui
nobili recipere uel in se transferre aliq̄
actionem uel cessionem quocūcp titulo
inter uiuos zc. Videtur saluo melio
ri iuditio cp qui recipit generalem trās
lationem uel cessionem z vigore ipsius
uult agere. cp non possit. quia qđ opa
tur expresso singua z spectaz hoc op
ari debet sola expressio generis species
contimentis. ut. c. de quadri. prescrip.
l. ii. et de prescrip. xxx. ul'. xl. an. l. om
ne. ubi dicit lex cp legato usufructu fū
di structi accedere debet omnis gene
ris instrumentū siue patris siue fūdi et
per inde est ac si spectaliter esset dona
tum de singulis pacifice et expresse ut
patet. ff. de usu. et ha. l. si ita legatum
et. c. de. xo. sig. l. ii. ff. de fund. instru.
l. ii. et. l. quesitum. §. si fundus. et p ba
tur hec maior optime. ff. dle. ui. l. si cho
rus et hoc precipue ubi solūmodo p fer
tur generalis oīno nec sequitur special'
ut hic erat et nō. Dy. d reg. iur. c. gene.
ri. li. vi. xo. item opponitur zc. hec aūt
maior uidetur inexpugnabiliter locuz
habere in dispositione negatiue concep
ta. quia omnis uniuersal' negatio nega
re habet confuse. et distributiue. ut pz
cp me. causa. l. si seruitus. ii. rū so. et de
le. ii. l. unum ex familia. §. si duos. xo. si
quidem cum similibus. Sed constat cp
hoc statutū fuit prohibitorū et negati
uz conceptū et maxime additis illis ver
bis quocūcp titulo zc. cp uniuersal' iclu
dit oīa nullo excepto. ar. ff. ad trebel. l.
balista debere. instit. l. hoc articulo cum
similibus. hmōi nobilis nec ab eccl'ia nec
ab alio cuiuscūcp status uel gradus pōt
recipere cessionem etiam generalē. max
ime cum hoc statutum afficiat et respi
ciat personam sibi subditā. que est pro
hibita. nec facit de ecclesia aliq̄ mentio
nem. et hoc firmatur et corroboraī ex
eo cp ēpiteota alienare phibitus in aliā
ecclesiam alienare non potest. ut nō. ex
presse per speu. de locato. xo. non aliq̄
xo. C. xvii. ubi etiam tenet cp sub titu
lo uniuersali ecclesia uidetur recipe. Si
ergo illa prohibitio artet ecclesiaz et in
casu ubi non potest in re de qua agitur
ecclesie intentioni satisfieri multo for
tius in cessione actuali in qua ecclesia
sibi potest in q̄pluribus uel diuersorum
personis non succumbentibus prohibiti
oni hmōi subuenire. ar. l. cum ita. ff. de
condi. et demon. et. l. sed et hec. e. ti. z
hoc est multum contra determinatioēz
Old. q̄ miror aliquos ponderare. Pre
terea licet alienatio causa mutandi iudi
ci permittatur per modū legati scilicet
uniuersalis prouisionis nam ultima uolū
tate. cum inter uiuos nō potest quis re
cipere rem taliter alienatam in fauorem
quocūcp titulo ut. ff. de ali. imu. ca. fac.
l. hoc edicto. §. ii. et. l. nō solum. Et illa
ratione uidetur glo. sentire quia aliena
tio in ultima uolunta. ex quadā necessi.
tate fieri cēsetur secus in uita inter u
uos. Item intentio cuiuscūcp statuēti
debet attendi. ar. l. qđ constituit d mi
sti. te. ad municip. l. consti. sed hec vide
tur finalis intentio statuentis. ut popu
laris per nobilem nequeat conueniri;
ergo nulla uia excogitari debet per quā
in fraudez statuti posset queri oportu
nitas conueniendi hmōi popularē. Nō
enim attendebant statuentes quis ce
dere debeat. nec qualiter cederetur. z
cauebant tantūmodo ne conueniretur
per nobilem popularē. Sic ergo nō licet
quicq̄ indirecte uel in fraudem statuti
aliquid attemptari. ar. ff. de condi. et
de. l. hoc modo. et. ff. d tuto. et cura.
l. sctre. §. i. et de iur. patro. l. adigere.
§. si patronus. Hoc dico semper saluo
uditio sanctorū.

Consilium super facto precedenti
Casus talis est.

Lxxxv.

Tatuto ciuitatis perusine
cauetur cp nullus comes ul'
marchio uel natus de prole
militari ex paterna linea
audeat uel presumat p se l'
alium recipere uel in se transferre aliq̄
actionem uel cessionē quocūcp titulo
inter uiuos contra aliquē popularē per
sonalem uel etiam realem. zc. Et si cō
tra fecerit tal' cessio non ualeat nec te
neat. nec ex ea possit agi uel aliquid pe
ti et cedens perdat ipso facto actionē
et puniatur i. C. libris zc. qđ statutū
incipit. Statutum et ordinatū est cp
nullus miles. zc. Deinde sindicus alicui
us monasterii ad hoc ut dixit special'r
constitutus pro supplemento legitime
cuiusdam monialis dicti monasterii de
dit concessit cessit et mandauit omnes
et singulas actiones competentes eidē
monasterio ex persona dicte monialis
contra heredes patris monialis predic
te. et contra omnes et singulos deten
tores bonorū dicti patris et cōtra om
nes debitores. et q̄ ut aliquo modo fuis
sent obligati dicto patri suo. curiā no
bili perusino nato ex militari prole ex li
nea paterna. Nunc iste cessionarius cō
tra quendam popularem perusinū dic
torem olim patri dicte monialis agit ui
gore cessionis coram seculari iudice pe
rusino. petens executioni mandari in
strumentū debiti pro rata contingen
tis dicti monasterium ex persona dic
te monialis. Iste debitor conuentus cō
tra instrumentū cessionis inter alia op
ponit cp dicta cessio non ualuit. nec te
nuit. et qđ dictus cessionarius nō debz
audiri vigore cessionis predicte. ut de
dicta cessione constat in publico instru
mēto. Sub āno dñi. M. CCC. xxxii.
Indictione. xi. die quarta mensis marci.
manu quondā Matthei quondā pbilippi
nōri. sub āno dñi. M. CCC. xxxiii.
Indictione. xiii. die. xxx. mensis Aprīl'
Et de puncto constat publico instrumē
to manu Luce manuelis nōri. Nūc
queritur an dicta exceptio proposita
contra dictum instrumentū cessionis
obstet prefato agenti et petēti ex iure
cesso impediat nec ne. Super qua du
bitatione ego Fredericus de Senis mi
nimus decretoz doctor ad consulendū
assumptus utsis predictis. ac etiam alle
gationibus utriusq̄ partis infrascrip
tis datis et quodam consilio reddito su
per hoc per sapientem uiz dominū Eu
genium magistri dominici et habita col
latione cum iurisperitis. et precipue cuz
Venerabili uiro domino Thoma legum
doctore nunc in ciuitate perusii legente
et infrascripto consilio cōsentiente sal
uo semper consilio. dico et cōsulo cp di
cta exceptio procedit et ea uerificatur
ut proponitur et impedit z repellit agē
tem ratione infrascripta. Nam licitum
est cuilibet ciuitati iter subiectos suos
municipales leges condere. quaz cōser
uatio ita cōstringit in illo loco singulos
sicut generalis legis obseruatio generalis
astringit in illo. Ad qđ facit. ff. d iure
immunitatis. l. semper. §. legam et qđ ea
iusq̄ uniuersitatis item eoz. ii. rū so.
et ad qđ facit. ff. ad municip. l. magis
tratus et. c. de eman. l. i. et facit qđ le
gitur et nō. d consti. c. que in ecclesiaz
et per Dy. d reg. iur. indultū. li. vi. ubi
determinat cp per. l. municipale pōt mi
nui et augeri legitima filiorū. et maxie
i casu nostro ut uiteī opperssio et uex
atio quā pacium mus potentes ab is
tis magistratibus et potentibus. Et qa
hmōi cessiones sunt odiose ut roq̄ iure
ut patet in textu. et glo. de altena in

mi·ca fac·c·ti· Vnde hāc causa uel eḡ
tate inspecta consenserunt tura q̄ hoc
p̄fat in ualeat inter dominum 2 empt
teotam ut scilicet nō liceat emptori teote
tus su ū transferre in ecclesiam· uel illos
q̄ non sunt faciles conuenire ne condi
tō domini fiat deterior si habeat empto
teotam· quem non possit facile conue
nire· Et ita frequenter solet accidere·
q̄ isti nobiles et potentes opprimunt·
debiles et minime potentes maxime ex
quisitis actionibus contra eos et ut plu
rimum sibi fate· Et ideo iuste et pie pro
uidit lex cōis perusi populanbus cōtra
istos nobiles· Igitur iste nobilis qui le
gem municipalem perusi contempsit·
petendo executionem iuris sibi cōcessi
contra legem eandem indignum se red
dit· ut a iudice comunis perusi audiat ẽ
quia frustra legis auxilium iuocat· 2ē·
de usuris· quia frustra de elec· bone et
de immunt· eccle·c· ult· Item cum iste
nobilis uelit uti pro se lege cōis perusi·
quam petit summarie executiōem instru
menti de quo ius cessum habet· ergo et
legem cōis perusi· contra se recipere
debet xix· di· si Romanoꝝ maxime ga
sedm leges et consuetudines urgentes
in foro rei debz causa terminari· d quo
solet notari· xii· di· illud· et in spec· de
fer· §· i· X̄o· sed pone· Iustificato er
go statuto restat respondere ad ea q̄
possunt opponi· Et primo ad id q̄d op
ponitur q̄d statutum requirit q̄ cōtra
popularem fiat cessio magnati· sed hoc
non spectaliter sed generaliter 2ē· Re
spondeꝫ q̄ ex quo generaliter et uni
uersaliter facta est cessio per credito
rem omnium debitoꝝ suoꝝ· unde est
ac si quilibet debitor nominatus fuisset
in cessione· quia ad ueritatez uniuersal
pporcōis· sequitur ex significatiōe uo
cabuli non tacite uel per consequentiā
generaliter q̄ omnis particularis propo
sitio sub illo signo uniuersali contenta
est uera· Vnde si ne p̄ est omnem ho
minem currere ergo uerum est quil'm
currere· Nam qui uniuersaliter 2 gene
raliter loquitur omnia particularia di
recte comprehendit· et neminem exclu
dit et tantum est genus quo ad omnia
quantum species quo ad spectata· Ita
probatur in eo q̄d legitur et nō· d offi·
ordi·c· ii· et de conug· lepro·c· ii· et d̄
baptis· matores in prima colump· et de
sen· excō· q̄d in dubiis in glo· ultima et
c· a nobis in glo· i· alias de facul· fieret
fraus legi· Nam ille qui non posset reci
pere cessionem contra· a· b· c· et· d· po
p̄ulares perusi fatetur sibi cedi· genera
liter contra omnes pusinos uel contra
omnes debitores cedentis· Et tunc il
lud consequitur per generalem cessionē
contra omnes· sicut per spectalem cessi
onem contra spectales· Sed certe nō d̄
bet concedi una uta· q̄d alia denegatur
de reg· iur· cum quid li· vi· de procura·
c· tuis· Item non ob· q̄d dicitur q̄
iste non agit ex intercesso sed utilibus
actionibus que trāsferunt in uendito
rem hereditatis 2ē· Nam expresse pre
supponitur q̄ iste nobilis petit execu
tōni mandari instrumentum debiti ex
uigore iuris cessionis· Non obstat
q̄d dicitur q̄ dictus cessionarius potu
it ignorare· 2ē· Fateor enim q̄ iusta 2
probabilis ignorantia excusat a delicto
et pena nō tamen cessionem nullā pōt
facere aliquā· Nam ille qui contraxit
cum consanguinea ignoranter excusat ẽ
a pena nō tamen tenet contractus ma
trimonii Item canonici qui elegerunt
indignum ignoranter excusantur a p
na non tamen tenet electio· Item co
traxit quis cum minore quem credit
maiorem excusatur· non tamen tene
contractus si defecerunt sollemnia· de
ele· exco· mi· c· penul· et ultio· Ista sūt
notoria in casu nostro statutum annul
lat cessiōem petitionem denegat et pu
nit transgressores· sed licet esset pena
sublata ga deest dolus· remanet tamen
statutum in aliis sicut ī exemplis supra
positis· Non obstat q̄d dicitur q̄d
dictum statutum est odiosum· 2ē· Re
spō deo imo est fauorabile ex causis su
pra allegatis· Non obstat q̄d dicit
q̄ per statutum tale restringitur facul
tas ecclesie· q̄ habet ut posset cum quo
uolet cōtrahere 2 per hoc uoluit dicere
q̄ statutum tale sit contra libertatem
ecclesie q̄ nec ex uerbis nec ex mente
est sibi a iure cōi uel priuilegio specialt
concessum· Sed ut puto· iste asserens
uolut dicere q̄ ex tenore istius statu
ti per cessionem factā per monasteriū
nobili sit contra libertatem ecclesie ut
in simili casu dicitur de immis· c· uno
li· vi· Sed certe nec ista extensio est cō
tra libertatem ecclesie· Nam licet ec
clia possit cōtrahere cū quocūq̄ dz in
telligi quocūq̄ nō p̄hibito lege cōi p̄ti
culari ad ꝺ· c· di offi· te· l· si q̄ · Nū
quid enim ecclesia licite potent cōtra
here cum excomunicato· uel ciuis cū in
terdicto bonis uel cum minore sine sol
lemnitate· Nunquid ecclesia potest be
reditatem testatoris retinere filio iniu
ste exheredato uel preterito· Nunqd
ettam potest facere q̄ iura et leges nō
habeant locū in suis contractibus· Ab
sit error iste Cum igitur hec lex muni
cipalis a suo origine processerit propter
bonum cōe· et ut tollerentur oppositō
nes suas quas patiebantur populares a
magnatibus· et sic cum isti magnates
facti sunt inhabiles ad tales cessiones
recipendas non potest ecclesia dicere·
q̄ hoc sit factum in sui iniuriam quia
legis lator nō habuit respectum ad per
sonam cedentē uel ius cessum· sed ad p
sonam recipientem· Preterea ista non
est generalis prohibitio· sed certarum
personarum· Item hoc non uertitur in
preiuditium ecclesie· Potent eim cum
alia persona que est bona cōtrahere· po
sito q̄ aliquale uel modicum preiudici
um sustineret· Laudabiles enim cōsue
tudines 2 statuta ciuitatū· ut iura cōta
sunt seruanda· viii· di· q̄ contra mores
Non obstat determinatio quam dñs
Oldi· dicitur fecisse in studio paduano
ubi dicitur disputasse istam questionē
Statutum est padue· q̄ nullus subiacēs
iurisdictioni padue alienet rem immo
bilem inter nuos et hominem altius iu
risdictionis· uel non subeuntem onera
cōis padue· Iste donauit uel alio titulo
alienationis rem immobilem trāstulit in
ecclesiam· Quentur nūquid ualeat alie
natio quod uidetur quia· ✻ Addi· i·
per generalem prohibitionem statuti·
non tollitur priuilegium spectale quod
habet ecclesia ut quilibet possit eccleste
donare uel uendere et quia q̄d licet in
specie· non licet in genere· et quia p̄ ge
neralia uerba non comprehēdunt illici
ta· ff· de cō· di· in de· l· si procurator· §·
celsus de iure iuran· c· i· li· vi· cū simili
bus Ratio quare nō obstat est ista· ga
illud statutum directe et principaliter
processit ꝓpter personas nō subiectas
cōi padue Sicut ergo in illo statuto nō
potuisset legis lator expresse uetare·
q̄ nullus posset rem suam ecclesie do
nare Ita nec tacite uidetur uetuisse p
uerba generalia· Itez illud statutū erat
uniuersale et generale· et processit in
odium non subeuntiū onera cōis padue
et contra mentem illius decre· de im
muni· eccle· c· i· li· vi· Item per tale sta
tutum non modicum preiuditū fieret
utilitati ecclesie illius loci si intelligere ẽ
ut sonat· Sed in casu nostro ille condi
tiones non uendicant sibi locum Nam
statutum cōis perusi spectaliter ꝓcessit
in odium magnatū et fauorem po
pularium· Item non est uniuersale· sed
prohibitorium certarum personarum·
Item modicum uel nichil preiudica
tur iuri ecclesie· Sed pone q̄ statuto ci
uitatis legitima filioꝝ sit aucta ultra
ius cōe· Accidit q̄ testator filio relin
quit solam tertiā sibi debitam de iure
cōi aliam reliquit ecclesie· 2 eam sibi he
redem instituit· nūquid filius potent
agere contra ecclesiam ad supplementū
Certe ex quo statutum est ualet ut d̄
terminat dominus Dy· in regula indul
tum li· vi· debet includi q̄ ecclesia illici
te tenet et debet restituere· xvii· q· ul
tima· c· fi· Aliud enim est per statutū
aliquid disponi per q̄d omnes quasi iura
et modus transferendi domina rerum
in ecclesiam prohibeatur et sine causa·
et aliud est statutum facere p q̄d aliq̄
ex iusta causa reddatur inhabilis ad cō
trahendū cum quacunq̄ persona· max
me in contractu odioso· ut est in cessi
one· Simile est q̄d legitur et nō· ff· de

condi·et de·l·cum tale·§· mulier et·l·
cum ita cum similibus·

Sequitur additio precedentis consilii
quia perge·de hoc plene per Io·and·
de imm·eccle·c·ult·li·vi· in nouella·

De habentibus ruralia benefitia curata
qui non promouentur ad sacros·

Lxxxvi·

Asus talis est· Prior quidam siue prepositus uł' decanus ruralis quorũ eccl'ie sunt curate non tamen collegiate nõ sunt promoti ad sacerdotium ·i·āmm Queritur an sint priuati ipso iure· Et uidetur ꝙ sic· per·c·licet canon· de elec·li·vi·nam non potest negare quin isti sunt rectores ecclesiarũ prochialium· ergo includuntur· ut ibi· Nec obstat·c·statutum·eo·ti·imo facere uidetur pro·quia dictum·c·statutum excipit a regula·c·licet canon· ecclesias prochiales collegiatas scilicet supernus nominate· nõ sũt tales ergo 2ē·

Sed contra uidetur Nam certũ est ꝙ·c·licet canon emanauit ad suppletõnem lateranẽ·concilii cum in cunctis et c·statutum emanauit ad declarationẽ·c·licet canon· Sed aduertendum Bonifacius in·c·statutum declarauit ꝙ·c·licet canon·non haberet locum in eccl'ias collegiatis· sed iura antiqua eebent seruari in illis· Sed que sunt iura antiqua Respõdo ut i glo·et bñ·lateranẽ·cõcilũ cũ in cũctis·§·iferiora· Sz dices i illo §·iferiora nil dicit d eccl'ias coll'atis So·c·cum in cunctis·§·inferiora·habz duas partes· Prima pars loquitur de dignitatibus et personatibus·et hoc sonat dictio inferiora Aut compatio est Nam Alex·fuerat supra locutus d dignitate et pãlt postea subdit inferiora· ut ministeria seu dignitates· Secunda pars loquitur de ecclesiis prochialibus que nõ sunt dignitates et personatus Cum ergo consilium cum in cunctis nõ recipiat suppletionem nisi in ecclesiis prochialibus que non sunt dignitates· sequitur declarando ꝙ remanet saluũ

in dignitatibus licet curatas et prochialibus· quia minus dignum sedm ecclesia prochialis simplex non includit eccl'az prochialem que ẽ dignitas· Modo in proposito cum bonifacius declarauit ꝙ·c·licet canon·non habet locum in'ec ecl'esiis collegiatis dedit intelligere ꝙ nõ habet locum i dignitatibus qđ apparet ex eo ꝙ retulit se ad ius antiquũ et explificauit đ una specie dignitatis sed licet de una collegiata que ratione collegii dicitur esse dignitas· ut patet de rescrip·c·fi·in ecl· Si ergo ecclesia est ait as dignitas dato ꝙ non sit collegiata· ut in·c·licet canon· seruabitur consiliũ cum in cunctis·§·inferiora· et hoc sentit dominus Io·an in·c·statutũ in glo· et ar·e·c·in glo· penult· Si uerus est intellectus iste scilicet ꝙ bonefacius intẽtio erat declarare·ꝙ·c·licet canon· nõ habet locum in dignitatibus et exemplt utcaut de una specie melius dixisset si declarasset simpliciter 2 absolute ꝙ·c· licet canon non extenderetur ad dignitates· dato ꝙ essẽt prochiales ecclesie Si tu uis dicere ꝙ Bõifacius melius faceret exemplificando de ecclesiis collegiatis q̃ declarando·c·licet canon· non extendi ad ecclesias prochiales que sũt dignitates· Tunc dicas ꝙ bõifacius habuit hunc intellectum· ut dicat ꝙ·c·licet canon· non habet locum in dignitatibus Sed addit ꝙ prochiales ecclesie non dicerentur dignitates· nisi sint collegiate Sed dato ꝙ non sint collegiate nõne possent altas esse dignitates· Et sic supradicti de quibus sunt locutus in principio non uidentur cõstituti in dignitate·et sic cum habeãt prochiales ecclesias uidẽtur includi sub·c· licet canon·2 pro hoc facit qđ nõ· Io·an·in·c· et si·supra allegata in glo·istius etate et merito isti non uidentur habere dignitatem quia non habent prerogatiuã super alios uel iuris dictionem ut sũt habentes dignitates uel personatus in ecclesiis cathedralibus· nec presunt collegio· nec altas habent capellas sub se· Sz cõtra uidetur facere qđ nõ· Archidiꝰ de consuet·c·i·li·vi·in fi· magne glose ubi dicit ꝙ archipresbiteri decani et et prepositi ecclesiarum prochialiũ sũt constituti in dignitate· Sed forte archidia·tibi ellexit Si habẽt collegiatas ecclesias p iura que allegat de offi· ordinum ab ecclesiarum·et de preben·cum olim· Sed modo insurgit aliud dubium· an plebani et archipresbiteri habẽtes sub se capellas· licet eorum ecclesie non sunt collegiate· dicantur esse in dignitate· Videtur ꝙ sit ratione iurisdictionis quam habẽt in capellas et capellanos· Addi·i· ipsarum· Item ad hoc facit·c·i·ne cleri· uel mo·li·vi· ibi nisi fuerit plebanie 2ē· Quasi dicat tales habere dicuntur dignitates· uel personatus· et aliter non comprehenderentur sub·c·super specula·ne cle· uel mo· Archidiaconus tamẽ intelligit ꝙ plebanie de quibus loquitur·c·i·ne cle· Pmo sint collegiate·et hoc nõ·de ellec statum super uerbo collegiatas· Sed non uideo hoc esse necesse· quia solum collegium uidetur sufficere ad hoc ut sit dignitas·et sic non est necesse ꝙ hẽat capellas· Item insurgit aliud dubium an plebania collegiata non habens sub se capellas includatur sub·c· super specula· uidetur ꝙ non· quia textus dicit· nisi fuerint plebanie·2ē· In cõtrariũ uidetur quia licet talis plebania non includatur sub·c·sup specula· eo respectu qa non habet capellas· tamẽ includitur alio respectu scilicet quia est dignitas rõne collegii· Fredericus de Senis·

Additio precedentis consilii·

Capellanos· Contra facit· concilium 3 proxim̃ et respondeo ad·c·i·ne cle·uel mo·li·vi· Et illẽ q̃ ibi dicitur communiter approbatur·

Lxxxvii·

Videam ꝑlatus exemptus cum cõsensu capituli sui siue cõuentus sui qui alias habet episcopalem iurisdictionem uel quasi in monasterio et membris suis tractatu precedenti titulo remunerationis seruitioꝝ uere receptorum concessit usufructũ cuiusdã pecie terre cuidam suo cõsanguineo ad uitã recipiẽti sine auctoritate pape uel legati de latere· Queritur nunquid ualeat dicta cõcessio· presupposito ex tali cõcessione· cõsideratis facultatibus dicti monasterii ipsũ monasteriũ enormiter non grauari· Consideratio etiã ꝙ generalis consuetudo est in dicta patria· et locus utenis tales concessiones fieri ex tali causa uidetur ꝙ non ualeat· tum quia consanguineo·ut·x·q·ii·hoc usus ꝓstatio·2ē·ut·§·subnũero·li· ubi habetur plene de uerbo ad uerbum et ideo hic dimitto·

Consultatio dõmi Frederici đ senis ad dominũ Lapum abbatem sancti minati prope Florentiam·

Lxxxviii·

Euerende pater et domine· quãuis constitutiones nouas domini Benedicti đ sta·mo·habeãus bene correctas· nichilominus studens in eis aliq̃ michi occurrunt dubia super quibus responsionẽ uestrã pro decisione postulo in redditu istius nuncii de Bononia·

Primum dubiũ est an abbates habẽtes superiores abbates in ordine teneãtur uenire ad capitulũ punctuale·ex·c·i·et ti· non uidetur ut dictio non habentium referat se ad priores et ad abbates· Ite3 ratio suadet· quia isti abbates habentes superiores abbates in ordine debent ire ad capitulũ generale· sui capitis· ergo in duobus capitulis gratiam non debent·

Resonsio domini Lapi·

Super hac ita scribit Io·an·in·c· in singulis in principio·super uerbo non habentium· qa monasteria regunt̃ per priores uel abbates· excipit priores et abbates qui habent patres abbates· de quibus de regulari·c·ulto· Ab isto· Xo· uel citra recipi a domino Io· michi defficere in nouella· Ego autem scripseram in primo capitulo constitutionũ ut·i· sequitur· Abbatum et priorũ abbates proprios non habentium· hec littera potest intelligi altero đ duobus modis· s·

tam abbates q̄ priores q̄ui habent alios abbates matores supra se· tamen conuē tibus presunt· teneātur uenire ad pro uīciale capitulū ut d̄ sta·mo·c· monachi §· fi· Ste itelligit hostien·e·ti·in singu lis in prin Vel q̄ nullus talium siuz sit abbas siue prior teneatur uenire nisi ad generale capitulum de quo in rubrica de generalibus capl'is· Sed tantū abba tes patres seu priores matores teneā t̄ uenire ad prouinciale capitulum· Et se cundum hoc istud abbates proprios nō habentiū refertur nedū ad uerbū prio rum· sed etiam ad uerbum abbatū· ho stien·in dicto·c·in singulis super x̄bo prioris sic dicit prioris·c·monasterioz; Abbas uero ibidē super uerbo· nō ha bentium· sic dicit scilicet non habentiū in ipsis monasteriis· quoz; sunt priores alibi bene habent· Hoc uult dicere· q̄ si prior habet abbatem ꝓprium in suo monasterio proprio ubi est prior talis de quo in clemen· de reserip·c· et s in fi· Si autem est prior cōuentual' d̄ quo habes·e·c· in prin· et de sta·mo· ne in agro·§·ceteraz maxime si p electōnem sui capituli preficiatur·ut·eo·ti·c·mo nachi·§·priores· Talis cum sit in digni tate statutus et curam habeat aiaz; te netur tre ad prouinciale et etiaz ad ge nerale capl'm si habet matorem supra se uel minorem sub se· Nec mirum ad tria scilicet ad predicta duo· et etiam ad cotidiana capitula· de quibus· ī·in·c· v· super rubrica de capitulis cotidianis Nam et illi abbates et priores qui sub sunt episcopis tenentur ad ista capitu la et usitantur a usitatoribus prouin cialis capituli· Et etiaz tenentur tre ad synodum e p̄o;p de mo· et obe·c· q̄d superbis· ac etiam ab ipsis episcopis ut sitantur ut predict·o·c·in singulis· Et dicēdū ē ergo q̄ oēs abbates nec nō et omnes prelati nō habentes proprios ab bates·t· quorum loca quibus presūt nō habent abbates prelatos· sed ipsos pre latos tantum exempti et non exempti quocūq nomine censeātur teneantur ad istud prouinciale capitulum· Alii ue ro qui non sunt prelati non teneantur et hoc denotat litteta que infra seq̄tur ceterorumq· Facit ad hoc d̄ sta·reg· ea que·§·ad hoc·et q̄d nō·d·Io·an·in c·in singulis in prin·Qui dominus Io· posteq̄ predicta scripsi·scripsit michi se tentiatum fuisse Bononie in prouincia li capitulo dudum ibi celebrato et abba tes et priores qui habēt abbates patres et qui sedm ista constitutiones singu lis annis ad sua capitula uenirent nō fu erunt uocati uel admissi ad illud·c·et di cit q̄ sic seruabitur in futurum·

Fredericus·

Item an presidentes in casibus non ex pressis habeant iurisdictiōnem inso'idū non uidetur quia iura de eis simpliciter loquūtur· Item cum fuerit statutum ī capitulo apud reate q̄ quilibet presi dens in natione sua possit· q̄d possint omnes quatuor uidetur q̄ presidens in procedendo sit dlegatus et ordinarius Et si dlegatus nūquid potent trahere ultra unam dietam· nō· imo uidetur q̄ sit delegatus et subdelegatus· Et an possit procedere solū in notoriis· cū ui deantur conseruatores ut dicit hosti· in·c·in singulis· Lapus

Ordinarii sunt sedm Io·an·ut ipse nō in·c·in singulis de sta·mo·in glo· tanḡ delegati in principio qui habent iurisdi ctionem insolidū· Ita q̄ quilibet solus sine alius in casibus expressis· et in sua natione alias non· nisi alius impeditus se cundū ea que nō·Io·et archidi·vii·q·i· §·non autem et Hosti·de offi·dele·c· prudentiam· Citare autem possunt siue sunt ordinarii siue delegati ultra unaz dietā· ut dicere·statutū in eis uen dicat sibi locum in delegatis impetra tis non in datis a iure et habent iurisdictionem etiam in non notoriis ut p̄z in·c·in singulis et·c·ea que et d̄ regu lari·c·fi· Fredericus

Item non uidetur necesse q̄ de uno capitulo ad aliud sit integrum triennū qa littera dicat· Valeat abstineri· Vn de nisi in actis inquisitionis contineat ut scripsistis abbati de Ferneto bene poterat modo celebrari capitulū apud fulginum· Et ita multi abbates iuerūt

Nescio quis erit finis· Lapus·

Licet modō possit celebrari p̄ tertio ānō capl'z in principio ipsius tertii ānī sicut et in fine ut scribitis· tamen ex quo fuit ordinatū d̄ celebrādo ipsū ca pitulū in principio tertii annī debet ipsa ordinatio seruari· Fred·

Item super·c· nono q̄eritur An si seruata fuerit sollemnitas ipsius capitu li· teneatur creditor probare uersum iura facientia hinc inde· nō all'o uobis· Lapus·

Et quia uidetur ex quo est seruata so lemnitas q̄ nō tēatur creditor ꝓbare uersum ad hoc de pīg· ex quibus dā· licz de rigore forsitan posset dici cōtrariū sedm nō· in·c· quāus de depo· p Inno· Hostien· et Io·an· Fredricus

Item super·c·xiiii·Ber·in·c· quere lam dicit q̄ ecclesia nō potest concedi ad firmam· istud·c·xiii·2 q̄d nō·ber· et hosti· de ture pa· ex litteris innuunt contrarium· Lapus·

Idem dicant· et idem q̄erunt scil' ēt quando nomine ecclesie intelligant obuentiones· possit ad firmum dari ec clesia non aliter· B· inuat Rubrica que ius ponit sedm ea que nō· in specu· de disputa· et all'· §· satis· x̄o· et ita diuer sis respectibus dicemus ecclesiā posse uel non posse locari·

Fred·

Super·c·xxii·circa prin·ibi· Idōnei· Il legitimi uidentur idonei· quia possunt ordinari· Bigami uero contra irregula res q̄ non sunt idonei ut sint monachi clerici qa nō possunt ꝓmoueri· ut sint monachi clerici· sed ut sint monachi cō uersi· Et sic intelligitur q̄d nō· xxxii· de seriatim· et de utrisq̄ de elec· ex eo q̄· Criminosi uero et impenitentes in babiles sunt ad utrūq̄ infrā tes· x̄o· ido nei sunt Q'nta spes est q̄ sint idonei· de tem·or·c·ult·li·vi· Et in eodem·c· ·l·xxii· non credo q̄ uicietur creatio et professio alias facta de regulis·c· li· li·vi· Item q̄d ibi dicitur· Cum consilio suo· Et credo q̄ debet intelligi sedm interpretationez·c·cum olim·de arbi· Et ibi nec littere seu instrumēta· Nō credo q̄ intendat excludere q̄m pos sit constitui uicarius generalis ad crea tiones monachoz; et ad collationes be nefitioz; sed uult excludere·c·ult· et· c· constitutus de concess· preben· et·c· ultiō· Licet aūt precipiatur non credo q̄ excludat q̄d nō· Hosti·e·ti·c·fi·

Lapus·

Et in his sentio uobiscū preterq̄ in ul timo dicto· Puto eīm q̄ excludat· nō· predicta per hosti· et denotat sequēs littera ibi nullo mō recipiēt ad ꝓbēdas

Fredericus·

Super·c·xxvi·ibi· Ceteraz quia celle· an no cōsului q̄ si muri cellaz; destruūtur usq̄ ad mediū· et muri seu parietes di stinguentes cellas ab inuicem· etiā usq̄ ad mediū destruā t̄· ita q̄ actus et opa monialiū sint omnibus patula q̄ satis fa ctum sit constitutioni quia modo non celatur quis ibi· Lapus·

Licet tutius putarē ut totaliter de struerentur propter uerba constitutio nis et mentē condentis· Tamen obser uatur iuxta nostrum consiliū et sic eē permittuntur· Fredericus·

Super·c·xxix·Ex hoc·c·uidetur q̄ abbates nedū priores ifra annū debeāt promoueri sicut olim statutū fuit in·c· ne in agro· Et sic in dignitatibus regu laribus· Non uidetur hoc uerū in canoi cis regularibus· ut·e·ti·c·viii·et incipit Possunt de prelatis et canonicis regu laribus promouendis ut·§· ex toto re cessum sit a·§· inferiora 2a·c· statutū de elec· et equiparentur ecclesiis procti alibus· Lapus

Verum est q̄d dicitis licet de abba tibus nil exprimantur sed forte uenīt sub istis uerbis 2 quoscūq̄ alios presidē tes 2c̄· et facit de sta·reg·c·ult·§·ul·

Fredericus·

Super·c·xxix·Ex hoc·c·uidetur q̄ ha bens tale benefitiū possit amoueri solo intuitu abbatis· sicut si tale benefitiū habuisset ab abbate· prō quo facit q̄d nō· de supplē· ne prela·c·uno in clemē·

Sed cōtra uidetur ex quō ex certa scientia a papa habuerunt ad id q̄d nō· de preben· nisi de elec· cum inter p̄ In

nocen· pro quo facit uerbum ex causa
ratõnabilit· cp sola uoluntas nõ sufficit
Lapus·
Videtur consideratis uerbis ipsius cõ
stitutionis· utrum sit causa ratiõa
bilis et uera · nec ne possit refricari a
subdito in tali prioratu contra suũ pre
latũ· Licet suptor hoc possit ipugnare·
Fredericus·
Super·c·xxxvi· Ibi offitta monachalia
Ista littera multum facit pro opinione
quam conabar defendere in·c· ut pfes
sores cp monachus qui fuit mendicans
possit promoueri ad benefitium extra
religionem· Pro quo facit dictõ quocp
et continuatam de qua nõ· arebidit· de
elec· quozdã·§· circa· li·vi· Et facit gl·
domini Io· que incipit ad dubiũ sedm
primã lecturã· Contra facit qd nõ·
Io· an· de elec·c·i· in glo· etiã nouitius
in fine· Lapus·
Quo ꝺ cõtrariũ uerius uidetur nec ista
littera licet prima facie uideatur facere
pro illa uestra opinione· multum urget
subtiliter intuentem·

Lxxxix·

Vto agenti exceptõne rei
iudicate obstare· et eidem
replicationẽ nullitatis sen
tentie non competere· pri
mo per·l·paꝑ·in fi· ibi cuius agendo ob
seruant arbitriũ· 2ẽ·e·ꝺ sen· et inter
locu·l·iii· Et accedit·ff·de nego· gest·
l·pompõ·scribit circa prin· ibi sed rep
bare· non possum semel probatũ· 2ẽ·
Secundo quia dicta sententia est nulla
ex parte conuenti· et tracti ipso nolẽte
Sed ex parte trahentis tenet conuẽto
eam tenere nolente· Nam ibi dolus dat
causam contractui· et ex parte traben
tis tenet conuento eũ tenere nolente·
Nam ubi dolus dat causã contractur·
contractus est nullus ex parte decepti
uolentis ipso iure nullũ dicere contrac
tum· Sed ex parte ipsius dolosi tenet
nolente decepto· ut ꝓbatur·ff·ꝺ dolo
l·eleganter in prin·ibi dũ dicit nullam
esse uenditiõem· Sed in hoc ipse ut uẽ
dens circumspectus est 2ẽ· ut in glo·
ibi posita· et accedit·e·de predi· mi·l·

et si is· Tertio quia licet actor qui
in uetito examine rerũ traxit proposi
ti negõcii· actione mulctetur· qd intel
ligitur per sententiam· ut·l·in crimi
nali cũ sua glo·e·de iurisdic·om· iudi·
Tum in modũ exceptionis satis proba
biliter si agat ex actione q̃ per senten
tiam est priuandus debet ab actione re
pelli· Nam excipit cõuentus recte egẽs
si non cõtra se actio dari potest ut·ff·
de contra tabu·l·si preteritus in fi· et·
ff·de in offi·te·l·paꝑ·2·l·si filius exhe
redatus cum similibus·

XC·

Asus talis est· quidã cleri
cus traxit alium clericũ in
ditum et scienter coram
iudice seculari interdicto
unde ui cognito de causa· tãdẽ clericus
conuentus fuit diffinitiue absolutus·
Nunc iste idem actor trahit istum eun
dem clericũ super eodẽ interdicto undẽ
ui coram iudice ecclesiastico lite conte
stata iste conuentus ad sui defensionẽ
opponit et opponẽdo articulat· quomo
do alia uice super eod possessorio fuit
tractus cora iudice seculari multus et
scienter et fuit diffinitiue absolutus·
Et per consequens uult concludere· cp
illa sententia absolutoria debeat seruari
in fauorem tracti et in odiũ trahentis
Et cp ille trahens perdiderit ius suum
per id qd nõ· et legitur de fo· compe·
si diligenti· Modo quaeritur an iste
conuentus debeat audiri contra illũ agẽ
tem interdicto· unde ui· Videtur cp
non quia priuilegiũ uidetur spoliati· uel
illius qui asserit se spoliatũ· ut tales ex
ceptiones sibi non opponantur· de ordi·
cog·c·ii· et ult· de resti·spoli·c·i· et·c·
in litteris· et·c· Item cũ quis cũ sua ma
teria Item quia hmõi exceptiones nõ ꝓ
bate non uidentur releuare· Nam posi
to cp aliquis trahat clericũ inuitũ et sci
enter in uetito examine scilicet coram iu
dice seculari non perdit causã ipso iure
sed per sententiã· ut tenent cõtr omnes
doctores· ergo non potest excipi de ip
so iure· Et notandũ est multum ga
uidetur cp iste trahens debeat priuari

ipso iure suo nouo iuditio cõtra eum in
stituendo· Econtra uidetur iste tra
ctus habere actionẽ contra istũ traben
tem ne plat ius suũ· ergo habet excep
tionem· quia cui damus 2ẽ· de reg· iur·
qui ad agendi·li·vi· ad qd facit qd nõt·
ff·de in offi·te·l·paꝑ· ultra medium
ꝟo· sed filius exheredatus et ibi glo·
Item si clericus inuitus trahatur ad
iudicẽ secularem· et condemnetur· ha
betur pro absoluto in odium trahentis
multo ergo fortius qñ absolutus est· d
bet talis absolutio pro rata haberi per
iudicem ecclesiasticũ in odiũ trahentis
facit qd nõ· ꝺ fo· compe· si diligenti in
glo· quid si contra eos· Item stulti
non debent esse melioris conditionis q̃
pertit· de prebẽ· eum qui·li·vi· Sed cer
tus est cp si iste actor traxisset clericũ
in foro ecclesie et ille fuisset absolutus
obstaret sibi exceptõ rei iudicate si ite
rum ageret interdicto actõne· unde ui
ergo multo fortius in eius odium debz
seruari absolutoria· Non obstat qd
opponitur cp agenti possessorio nõ op
ponitur exceptõ· 2ẽ· quia uerũ est cp ex
ceptio tangens proprietatẽ· nõ potest
obiici nisi referri agenti possessorio· sed
exceptio que respicit possessoriũ bene
potest oppoñ· puta potest opponi ex
ceptio rei iudicate super possessorio qa
alias non esset litium finis· Item cp
sponte renuntiauit dum possidebat ut
de resti·spoli·c·iii·et nõ·e·ti·c·ii· in fi
ne prime glo· Item cp uim ui repulit·e·
ti·olim· Item non obstat pactũ ꝺ nõ
agendo scilicet possessorio· quia debet
intelligi ut nõ· Inno· et Hosti· de ordi·
cog·e·ulti· in fi· Sic 2ẽ in proposito iste
reus sic conuentus in foro eccesie nõ
obiecit aliquid qd sapiat proprietatem
sed qd sapiat possessoriũ· i· opponit cp
iste actor perdidit ius suũ· qd habebat
in possessorio· eo cp super possessorio
fuit tractus inuitus et scienter coram
iudice seculari clericus· et fuit absolu
tus contra quam absolutionem non po
test optinere· ex eo quia dicat cp sente
tia non ualuerit· quia siue ualuerit siue
non ualuerit debet seruari in suũ odiũ·

nec potest cõtra uenire sicut diximus
in casu simili· de renũc· quod in dubiis
et nõ· in·e· si diligẽti in glo·s· allegata·
Modo quaeritur qnd iuris·

Responsio abbatis de podio bonaci·

Michi·B· abbati de podio bonaci uide
tur discussis premissis per ea que supe
rius allegantur· cp exceptio predicta ꝺ
sententia absolutoria ꝓcedit et admit
ti debeat· salua tamen meliori et subti
liori intelligentia·

Alius doctor legum ad idem·
Dico et dico cp uigore etiã dẽ iuris cui
us michi non competit ius eẽndi si cõ
tra me agatur· competit ius excipiẽdi
quia ius magis fauet excipienti q̃ agẽti
cum omnis exceptio sit fundata super
equitate· ff· de do· excep· qui etate· et
propter hoc uidemus cp si possideo· et
contra me agatur etiãdẽ rei nomine·
non daretur actio· et tñ datur except
tio· Et ne decipiatur prudentia respon
dentis arguentis in contrariũ· quia est
ꝑexistens materia· ex qua exceptio po
test habere ortũ· sez utoliẽtia· siue trac
tio ad uetitũ examen· Nam si quere
retur a respõdente unde oriatur actio
contra eum qui traxit aliquẽ ad uetitũ
examen postq̃ declaratũ est per sentẽ
tiam eum cecidisse a iure suo· scio cp di
ceretis cp oritur ex pristina illicita pro
tractione secuta sententia· Sicut cum
dicimus sedm ueram opinionẽ· cp actio
nego·ge·in negotio· qd est meũ in ra
tihabitione nascitur secuta ratihabitio
nẽ ex negocio ducũ gesto· et non ex ra
tihabitione secuta· sicut solum dicit et
notant in·l·in §· hec actio· ff· de nego·
gest· Cum ergo sit preexistens mate
ria scilicet illicita ꝓtractio· q̃ns nõ sit
sufficiens ad producẽdũ actionẽ nisi se
cuta sententia esset sufficiens ad pro
ducendum exceptionem ut in·l·alle· in
primo argumentõ· tamen producit ex
ceptionem· Secundo dico· cp·l·filio
qui de in offi·te·in prĩ· dicit· cp si filius
exheredatus a matre egit cõtra fratrẽ

matris de inofficioso · et optinuit cp fi
lia que erat simpliciter exheredata non
admittitur ad hereditatem cū fratre
nisi de nō intentata querela · quia que
rela est obstaculū que non sinit eam ad
hereditatem admitti nisi ea probata ·
Ita dicit lex ex facto · § fi · ff · de uul ·
et pup · substi · Et si nō intelligit · l · illā
respondens non est culpa mea · Illud ad
qđ respondetur cp querela et petitio
hereditatis possunt simul eodē libello
proponi ut nō in · l · qui de inofficioso ·
de inoffi · te · et in simili · e · loca · l · con
ductores · facit pro me sicut dixi in alle
gationibus meis · Quia nemo sine iure
experitur · ut · l · quoties · § si pro tem
porali · ff · de admi · tu · l · si pupilli · § · uel
amus · ff · de nego · gest · Si ergo proponi
tur eodem libello · ergo ius proponēdi
competebat · Si ergo erat aliqđ funda
mentum iuris qđ pertebat qualitercū cp
ius agendi · multofortius piet ius exci
piēdi ut in · § · cui damus · et in · § · quod
ait · ff · de excepti · Nec obstat respon
sio que fit cp actio siue exceptio que
competit contra trahentem ad uetitum
examē · dependet a casu ferende sentē
tie · quia talis responsio facit contra al
as suas precedentes allegationes qbus
dixit querelam et hereditatis petitōez
posse simul intentari · Nam petitio he
reditatis pēdet ex euentu querele · qđ
patet quia sublata querela · per quā due
nitur ad hereditatis petitionē · et ipsa
petitio ē sublata ut · lege scimus · § · fi ·
ē · de inoffi · te · et nō per Dy · in · c · in
dultum in fi · de reg · iur · li · vi · cum ergo
pendeat ex euentu querele · non debēt
simul posse intentari · sedm qđ conclu
dunt sua argumēta · Sz ad declarati
onē oim uidete An it competit ius et
causa agendi · et tunc actio competit et
exceptio suo loco · Et hoc non est dubi
tū · Sinon competit · nec ius nec causa
tunc nec actio nec exceptio competit ·
et ita intelliguntur iura et allegationes
respōdentis · Verbi gratia · nunq traxi
te ad uetitū examen · certe contra me
non competit tibi · nec actio nec excep
tio · Sed ponamus cp traxi sed ad huc
non est lata sententia · certe competit
tibi ius agendi ratione pexistentis ma
terie quis non competit actio · Ecce
exemplū pignoraticia non competit · ni
si soluta pecunia · ut · l · si rem · § · omnes
ff · de pig · actī · Nunquid ante solutas
pecunia urgore precedentis contractus
competit ius agendi · Certe sic · ut de
leg · si rem · § · fi · Et sic solutur contra
rium de · l · non potest · ff · de iudiciis · et
nō per Dy · instr · de actī · in prin · Sic in
casu nostro pexistens materia siue de
lictum ex quo prima sententia secuta
agitata est illicita tractio ad uetitū ex
amen sicut in querela ipsa exheredatio
et in contra tabl' ipsa preteritio · ita cp
non est dare driam · quare non possem
simul proponere conditionē ex · c · si dili
genti et reuendicationē · sicut querelā
et petitionem hereditatis · Vltimo
et hic tatus mundus non posset respō
dere sicut exheredato competit quere
la de presenti · et de preterito contra
tabl' de presenti sic competit de presē
ti tracto ad uetitum examen conditio
ex · c · si diligenti · et ex · l · in criminali ·
ē · de iurisd · omn · iudi · Nullus ergo sane
mentis dicere posset quare talis condi
tio competens d presenti tracto ad ue
titum examen · nō posset opponi in mo
dum exceptionis · ar · dicti · § · si filius · 2
dicti · l · preteritus ·

Fredericus ·

Item non obstat qđ ultimo allegatur ·
per dominum Ia · scilicet cp agenti pos
sessorio non posset referri questio pro
prietatis · Fateor hoc · Sed in casu nos
tro · B · non opponit contra · F · agentez
possessorio exceptionem que tangit p
prietatem Sed opponit cp dictus · F · p
didit ius qđ habebat super possessorio
Nam sup possessorio fuit tractus dic
tus · B · coram capitaneo populi sup eod
possessorio · Nunc trahit eum cora ep̄o
Et in hac opinione est dictus cancella
rius · scilicet cp tractus ad uetitum exa
men · etiam ante sententiā latā contra
trahētem posset opponere exceptionē
si conuenitur ·

Frater Gerardus d Sancto magister
in theologia ordinis heremitarum ·

XCI.

Vtrū pater potest filiōm
puberi eligere sepulturam
in cimiterio sancti augusti
ni non obstante · cp sui mai
ores i cimiterio maioris ecclesie fuerūt
tumulati hoc probo quadrupliciter · Ex
parte consuetudinis ex qua acquiritur
talis possibilitas · Primo quia consuetu
do generalis huius terre hoc uidetur ha
bere · Nā in omnibus ecclesiis religioso
rum in quibus consueuerūt patres sibi
et filiis notam sibi eligere sepulturam ·
ita obtentum est a longis temporibus ·
nec inuenitur obtentū contrarium · et
hoc uidetur sufficere ad probandū con
suetudinem · sicut patet extra de con
sue · cum uenerabilis · Secūdo patet
hoc idem · quia si unus actus trationa
bilis facit et inducit consuetudinem in
terra detestabilē et a iure reprobabilē
quēadmodum patet · xxv · q · ii · ita nos
Sit per oppositū hmōi actus rationabi
lis debet posse inducere consuetudinēz
in terra acceptabilem · 2 a iure approba
bilem · Cōstat autē cp dictus actus tāq
rationabilis fuit in hac ciuitate · non so
lum unicus · sed i omnibus cimiteriis re
ligiosoz̄ septus iteratis · Tertio pro
bo hoc idem · quia si dubitatur utrum
ista sit cōsuetudo istius terre et istius
dyocesz̄ · debemus posse recurrere ad ui
cinas terras et ad uicinas dyoceses · ar ·
ad hoc extra de consue · cum olim Nūc
aūt ita uidetur in uicinis terris et in ui
cinis dyocesibus · cp a longis tēporibus
est iste usus in cimiteriis fratrum sanc
ti Augustini et aliorū religiosorū sine
contradictione quasi approbata cōsue
tudine seruatus sicut per audita cog
nouimus · ergo et in ista ciuitate et dio
cesi debet iste usus pro consuetudine
reputari · Quarto probo hoc idem
specialiter ex parte specialis consuetu
dinis cimiterii dictoz̄ fratrū · qua spe
cialis consuetudo approbata seruata in
cimiterio eoz̄ · Iam uidetur optimusse
uum ius · Nam quādocūcp aliquis ter
uitutem aliquo iure · uidetur esse i posse
sione ipsius · ar · ad hoc extra de causa
possess · cū ecclesia sutrina · in glo · et ē
de fidei · l · i · Cum ergo fratres sancti
Augustini fuerint usi sepelire de uolū
tate patruz̄ pueros impuberes ad aliud
cimiterium pertinentes ultra qm̄ ter
uidetur cp ista cōsuetudo in cimiterio
dictorum fratrū ultra iuris contra aliud
cimiterium debeat optinere · Nec ob
sti dicatur cp ista consuetudo nisi sit p̄
scripta per · xl · annos non preiudicat iu
ri cōi propter duo · Primo qa ultra qm̄
per · xl · annos duret ista consuetudo in
ista ciuitate in pluribus religiosoz̄ cimi
teriis est seruata · et per consequens
tā p̄scripta · Secundo dato cp nō esset
p̄scripta posset preiudicare de iure cōi
de sepul · scripto · li · vi · eo cp dictū ius
faciat de ea specialem mentionem · Nā
si consuetudo in isto casu indigeret p̄
scriptione sicut in quocūcp alio casu nō
fuisset oportunū cp in iure · de sepultu
ra fuisset facta de ea mentio specialis ·
magis quā in pluribus aliis casibus in qui
bus cōsuetudo preiudicat iuri cōmuni ·

Qua propter uidetur cp quodam
speciali modo preiudicetur iuri cōi in
isto casu · non solū per consuetudinem
prescriptam · sed etiam per nō scriptā ·
Et confirmo istam uiā dupliciter · Pri
mo quia si consuetudo preiudicans iuri
cōi · in isto casu necessario deberet esse
prescripta · que est in · l · vi · non esset iux
ta ius cōe per solam consuetudinem
Sed per consuetudinē p̄scriptā · Et p
consequens non fecisset mētio ē de so
la consuetudine · Sed attendisset ibi ul
terius consuetudinis prescriptionem ·
Secundo casu cōfirmo candē uiā ex eo
cp prescriptio non est de intrinseca ra
tione consuetudinis · cuius signū est qa
nec ponitur in eius diffinitiōe · sicut pa
tet in ff · de iure · nā · ubi diffiē · hoc mō
Consuetudo est ius non scriptū mori
bus diutius populi inductū · Diffini
tur etiam alio modo sic · Cōsuetudo est
ius quo ldā moribus institutum · qđ p
legē suscipitur · ubi deficit lex · i · di · con
suetudo · Vlterius diffinit eam Isi

dotus sed ibi dicit Alb̄m ibi dicens Consuetudo est solute retusus consensus diuꝰ plurimus factus. Constat autem ꝙ in nulla dictaꝝ diffinitionū ponitur prescriptio quā propter relinquitur ꝙ non est de intrinseca ratione cōsuetudinis. Si autem non est de intrinseca ratione eiusdem relinquitur ulterius ꝙ ubicunꝙ aliquis textus facit mētionem de simplici consuetudine sine prescriptione ibi talis consuetudo ualꝫ intelligitur non prescripta.

Responsio domini Frederi. de Senis decretorum doctoris.

Domine et pater reuerende fateor uobis ꝙ si consuetudo terre est. pater potest filio impubert sepulturā elegere. quia casus est de hoc extra de sepul. licet. li. vi. Sed dubitatio est que sit et quomodo probetur hec cōsuetudo et quanto tempore debeat esse ꝛata. Et etiam an referat. utrum filius sit in potestate. uel emancipatus. et de multis aliis potest queri et dubitari. q̄ faciunt ad esse consuetudinis. de qbus notatum est extra de consuet. c. fi. et viii. di. frustra unde fateor conclusiōez uestram in multis. Sed uideamus an uestra argumēta procedant arguendo cū diffinitione uobis seruata. Primuꝫ argumentum non uidetur procedere. Nā si sepultura patrū est apud aliquos religiosos. tunc sepultura filiorꝫ ē apd eosdem religiosos potius ex eo ꝙ ē ibi sepultura maiorꝫ q̄ ex aliqua consuetudine uel parentis electione. Qd aūt sequitur in eodem argumento ita optētum. 2ē. Ita dubium est modo sicut primo. Nam hoc est qd querimus. quomō dicatur optentū. Nam ad esse consuetudinis multa requiruntur alia. q̄ sola retinenda obseruantia. Nam doctores in preall. c. licet de sepul. li. vi. uidentur intelligere de consuetudine. xl. annorꝫ et ꝙ aliqualis titulus dederit causā cōsuetudini inducende. Hoc apparet per iura que allegantur. Secundū argumentum nō uidetur procedere. quia in crimmibus non est consuetudo nec preditur unquā consuetudo. de bona et mala consuetudine. Nam cauetur in iure ꝙ mala impprie dicitur consuetudo sed ē abusio siue corruptela. viii. di. c. mala consue. extra de consue. c. ult. de excess. prela. inter dilectos. Preterea lex et consuetudo sunt paria et consuetudo simpliciter probata tum habet legis. et debet puniri transgressor ipsius sicut transgressor legis. hoc probatur. ff. de legi. l. de quibus. i. di. consuetudo. et. xi. di. in bris. sed certū est ꝙ qui peccat. nō peccat auctoritate legis. xxiii. q. iii. qui peccat ergo nec auctoritate cōsuetudinis. cum sint paria. ergo in delictis non est consuetudo. Preterea qd non ratione inductum est. non habet tum. et potestatem consuetudinis. ut. ff. de legi. l. qd non ratione. Preterea secm Augustinū utti est id qd in usum uenit. ad id qd ē intendum. unde secm eum uti est ea que sūt ad finem ordinata in finem referre. Et paꝫ. utti est id qd in usum uenit ad id qd recte amas retinēdū referre. Hinc est ꝙ malus usus dicitur abusus. xi. q. iii. priuilegium. et Lmi. di. ui delicet. Videtur ergo ꝙ nō fuit bonū argumentum a simili. Preterea nec binus actus nec trinus inducit consuetudinem. nisi deuentū sit ad legitimaꝫ prescriptionē. ut patet ex principio et fine illius. c. cum ecclesia sutrina. Item et unus solus actus cōtinuatus legis tēpore diffinito uidetur sufficere. extrā de consuetudine. c. cum de beneficio. li. vi. Tertium argumentū non uidetur prōcedere. Nam. c. cū olim de consuet. et. c. super eo dē censi. cum suis concor. sic debēt intelligi ꝙ tunc demū recurritur ad consuetudinem uel morū locoꝫ. quando in loco ubi est questiō non est proditum ius uel consuetudo. qua uel quo ille actus dubius recipiat diffinitionē. Sed in casu proposito. habemus ius cōe scilicet sepulturā ecclesie parochialis et sepulturam maiorꝫ ut extra de sepult. in nostra. et. e. ti. c. licet. li. vi. ut ergo consuetudo tollat ius cōe requiritur ꝙ sit local. ut bene colligitur. c. licet. Preterea ꝙ potest inducere legem potest inducere consuetudinem. Nam consuetudo est lex non scripta. tacite consensu populi potentis in loco inducere legem scriptā firmata. Sed certum est ꝙ populus florentinus non pōt inducere legem scriptā Senēsibus. ergo nec tacitam. s. consuetudinē. Quartum argumētū potest destrui p decretalem licet sepius alleg. que dicit illius terre. unde colligit ibi archidia. argumentum ꝙ ubi debet esse generalis consuetudo terre. non particularis. ad hoc ꝙ tollatur ius cōe hoc est impuberes sepelire in ecclesia prochiali uel maiꝫ. Ad argumentum qd inuitt ꝙ nomine cōsuetudinis non sit necesse intelligi ꝙ sit prescripta. nisi hoc addatur. uidetur esse falsum ut bene colligitur extra de electione. Nam in principio decre. fuit allegata et protestata cōsuetudo et ganō. fuit probata prescriptio. nō. ꝓfuit. Item continuatio actus legis tempore diffinito uidetur de intrinseca ratione consuetudinis ut probatur extra de cōsue. c. fi. et. eo. ti. c. iii. li. vi. et. ē. que sic lon. consuetudo. in rubro et in nigro l. ii. et. ff. de leg. l. de quibus ibi inuetera ta et. l. se. et. l. cum de consuetudinis cum. l. sequen. hic est ꝙ glo. querunt q̄ prescriptio requiratur. an. x. uel. xx. l. xxx. āncꝫ. Ergo presupponūt prescriptionem esse necessariam. Et de hoc est dubium ut ibi patet in multis. ll. Non ob. prima diffinitio imo facit pro. dum dicit diutinus Nam longū et diu. comprehendunt spatiū. x. annorꝫ. ut patet in. l. de quibus in. ff. inueterata. Nō ob. ii. et. iii. diffinitio Nam ꝙ ibi relinꝙ indeterminatū. quid sint mores. 2 quid sit solitum. supp'leatur per alias leges que uolunt ꝙ solitū accipiatur qd pluribus uicibus solitum est tempore lōgo et sine interruptione. Nam omnes articuli turis non possūt una. l. exprimi ff. de legi. non possunt. Que dicta sūt supra subtacent correctioni uestre. qd autem sentiam non audeo exprimere. eūqō pēdeat de facto uiter uos et canonicos. nec ab utraq̄ pte sim assūptus.

·XCII·

Ratri Raimoldo Frederi cus salutem in dño. Scitis ꝙ in hus que important periculum uel scrupulū conscientie. pars sanctior tenenda est. ut dicit Clemens. v. in declarattone regule uestre. que incipit extur. §. cum aūt termini restrictiui. ℞. nos tra ꝙ qui in sinceris hominū cōsentiis. 2ē. extra de spōsa. iuuenis. Nam in non admittendo tales ad diuina. nullu n est periculū. In admittendo autē posset esse pericul̄m. ad hoc d cle. exco. mi. c. illud Maxime pp ter iura noua. q̄ prima facie uidenī generaliter reuocare omnia priuilegia concessa super hoc. Tamen quicquid sit de consilio faciendū. uidetur de iure talem posse admitti ad diuina urgente priuilegio ut extra de priuil. c. penult. §. penult. li. vi. ibi nisi priuilegiati sint. Non obe. alma de sen. exco. Nam ibi reuocantur priuilegia per que poterat celebrari licite tempore interdicti. pro hoc fecit constitutio Clementis. de sententia excōis que incipit. Cum ex eo. Nā ibi specialiter reuocantur priuilegia per q̄ illi de tertio ordine poterant recipi. Et per consequens a contrario sensu alia priuilegia remanent in statu suo. Item non obstat Clemens de sen. exco. in fi. ubi uidetur omnia priuilegia ꝛ̄ Adi. reuocata. Nam reuocantur priuilegia per que religiosi nolebant interdictum seruare. ꝙ ecclesia matri ꝛ seruaret. Sz in casu nostro fratres minores bene alī seruant interdictū. sed uolunt istos secrete admittere sine aliqua uiolatione interdicti. Ad secm dubiū uidetur dicēdum ꝙ illi tres fratres qui nō sūt deputati capellani ad celebrandū dum celebrare non possunt. ac etiam illi qui sunt deputati cōfessores in aliis monasteriis per decre. penult. de priuil. ubi dicitur ꝙ aliis de uenientes non sunt admittendi. et hoc sentit dominus archidia. in. c. alma. §. a licemus super uerbo celebrentur. li vi. Sed secm hoc uidet ꝙ si fratres minores pegrinando. Ualio modo transeundo transeunt ꝓuitatē

Senẽsem interdictam q̃ tunc nõ pos
sunt audire diuina officia in conuentu
Sancti qđ uidetur absurdũ Sed si uis
tenere q̃ admitti possunt remanente
salua opinione arẽndi potens dicere q̃
fratres minores qui de licentia sui ma
oris trãsitum faciunt quo ad diuina of
ficia et ecclesiastica sacramenta fiunt il
lius cõuentus ubi tũc ad quem declinat
sicut dicimus de laico peregrino et trã
seunte q̃ potest confiteri illi sacerdoti
ad cuius prochiaz declinauit et ibi sepe
letur si decreret non electa sepultura et
de hoc nõ arẽndi de sepul. c. i. et. hos
tien. d pe. et. re. c. omnis. Preterea
arẽndi sentit de extraneis q̃ nõ admit
tantur ad diuina officia sed nulli dubiũ
q̃ fratres minores qui morantur florẽ
tie si transitum faciunt per Senẽ nõ
possunt dicere totaliter extranei cum
in pluribus casibus sibi inuicem cõiũcti
Et si dicerẽ tales fratres minores pere
grini et non conuentuales non haberẽt
uocem in capitulo. Senẽ. fateor ut nõ
d priuil'. c. i. li. vi. et facit qđ nõ. d sta
mo. c. i. ad fi. xo. nec prioratus. Sed nõ
sequitur. ergo non possunt admitti ad
diuina. quia primum uergit in preiudi
tium alterius a secũ non. Et est simile
qđ dicimus d episcopo. scilicet q̃ in al
iena dioceſi potest illa expedire que nõ
generant aliis preiuditiũ. ut in his que
sunt uoluntarie iurisdictionis secus in
his que sunt de contentiosa iurisdicti
one ut solet notari de offi. dele. nouit a
ff. d. offi. procura. ce. l. ii. Predicta sũt
subiecta correctioni ueritatis.

Additio precedentis consilii et q̃nis.

Priuilegia. Dominus Io. an. magis
in. c. all'. inclinatur qđ non debeat ad
mitti ut patet in glo. que incipit per
banc litteram.

XCIII.

Actum qđ opponitur sup
quo habendum est consili
um tale est. Quidam clerl
cus accusaut laicum coraz
iudice seculari. de iniuria propria illata
et facta per laicum ipsi clerico et cõtra
rum super qua accusatione coram iudice
seculari facta fuit per accusatorem et
accusatum inter eos litis contestatio
ad sex dies et ultra. et post testiũ publi
cationem dictus laicus accusauit dictũ
clericum in curia domini epi Perusini di
cendo q̃ ipse clericus dictũ laicum accu
sauit calũpnioſe et falſe. et contra ue
ritatem. et q̃ ipse clericus d laico coram
iudice seculari falsam et calũpnioſam ac
cusationem fecerat. Et super dicta ac
cusatione dictus laicus procedit et pe
tit puniri ipsum clericũ per curiã dicti
domini episcopi perusini et inhiberi per
curiam dicti domini epi iudici seculari
ut non procedat cõtra eum laicũ super
accusatione dicti clerici pendente accu
satione facta per ipsum laicũ contra cle
ricum ipsum in curia dicti domini epi
perusini. Modo queritur d duobus
Primo an sit procedendũ super ipsa ac
cusatiõe de falso et calũpnia per dictũ
laicum facta de ipso clerico in curia do
mini episcopi. Secundo si esset pce
dendum super dicta accusatione utrũ
de iure curia dicti domini episcopi pos
sit et debeat inhibere iudici seculari ad
petitionem dicti laici ut super accusati
one facta contra ipsum laicum per ipsũ
clericum coram ipso iudice seculari nõ
procedat ipse iudex secularis pendente
dicta accusatiõe in curia domini episco
pi per dictum laicum uel non. Visis
themete supradicto et q̃nibus elicitis
ex eo et subtilibus allegationibus hinc in
de factis. et qđ legitur et nõ. c. qui ac
cu. nõ pos. l. i. et. l. negãda. et de calũp.
l. i. et de aduo. diuer. iudi. l. i. et maxie
per dominũ Cy. de pistorio cũ sua ma
teria. et. iii. q. xi. neganda. cum. l. prius
canonisata. et. ii. q. iii. §. notandũ circa
principiũ. uidetur michi Frederico de
Senis nunc regenti perusii in iure cano
nico per curiam domini episcopi ad con
sulendum assumpto habita prius diligẽ
ti collatione cum certis iurispentis et
maxime legistis quo ad habendã ueritã
tem. Circa premissa primo excludẽ
do casus non dubios ad dubium uenia
mus Et sciẽdum est q̃ calũpnia potest
punire. Aut per officium iudicis aut p
accusationem. Si per officium puniatur
tunc uel in ipsa sententia absolutoria. P
in mediate post eam puniatur. quia que
in cptemenți fiunt in esse uidentur a cẽ.
ut nõ. c. de calũp. l. i. et. ff. ad tertul. P.
l. i. et ibi. qui. nõ. infa. l. athletas. §. ca
lũpniator. et per arẽndi. i. q. iii. §. no
tãdum. super glo. Io. que incipit. in ab
soluendo. Et dominus Cy. sũmans. l. i.
de calump. dicit. Nota q̃ accusator de
calũpnia quã cõmittit eo ipso qđ nõ p
bat debet puniri tẽpore sententie. non
postea ex interuallo. Qđ intelligo q̃n
iudicis officio punitur. ut ibi. et cauti
iudices nunq̃ puniunt calũpniam circa
principale negotiũ cõmissam. ante pro
lationem sententie. quia tũ reus ex hoc
perpenderet q̃ sit absoluendus. qđ iu
dex pandere non debet aliquo signo an
te sententiam. c. de fal. l. ubi. et sic ob
seruatur in condẽpnatione expensarũ.
in causa ciuili. que fit propter calũpniã
uerum uel presũptam. ut nõ. in spec. de
excep. §. uso. xo. q̃ si reus probare uo
luerit in. vi. calũpnia. Ad illud quod
dixi modo circa principale negotium in
calũpnia cõmissa. Non obstat de dolo
et contu. c. ii. circa fi. cũ suis similibus.
Et an punitus ex officio possit punir
ordinarie in eo qđ plus est tangitur in
simili. c. de testi. l. nullum in fine. Sed
melius per dominũ cy. i dicta. l. ubi In
supradicto autem casu non petitur pu
niri calũpnia per officiũ sed per accusa
tiõem. Item q̃ post absolutionẽ factã
de reo posset ex interuallo accusator ac
cusari de calũpnia non dubitatur ut pz
in supradictis iuribus. et adhuc iste nõ
est casus noster. Sed casus noster ẽ
an pendẽte accusatione possit accusari
accusator de calũpnia. nõ dubitatur. ut
patet in supradictis iuribus. et adhuc
iste non est casus noster. Sed casus
noster est. an pendẽte accusatione pos
sit accusari accusator de calũpnia. et si
secũda accusatio preiudicat primo. Et ad
primum argumentũ q̃ non. Nam pro
prima accusatione facit prioritas tem
poris in preuentione. Item quia suũ in
iuriam prosequitur. Itez quia lis est cõ
testata Item quia accusatio uidetur d
matori crimine. Nam iniuria illata pso
nis ecclesiasticis siue in rebus siue in p
sonis facta cadit in nomen sacrilegii ut
extra de fo. compe. cum sit. et. c. con
questus cum sua glo. Nam ius publicũ
zõ. i. di. ius publicum. Pro secdo accusa
tore uero facit quia suam iniuriã pro
sequitur. et sic cũ primus plura et potio
ra iura habeat secdo. eius accusatio dbz
anteferri ut extra de proba. licet de iu
re pa. sugestũ. et ibi nõ. et hoc tenet
Accur. et Aso. in. l. neganda et. c. co
ti. l. i. xo. quarto oppõitur. et. xo. secdo
quero. ad idez Io. Hu. et Lau. ut. q. ix.
neganda. Item q̃ actor. accusator. de
nuntiator uel excipiens posset dici calũ
niator. pendet ex futuro euẽtu iudicii
et accusationis prime instituite. Nam
si accusatus fuerit condẽnatus irretra
ctabiliter apparet. q̃ accusator calump
nioſe processit. Si uero fuerit absolutus
tunc habet locum accusatio calũpnie. er
go sequitur secdm hoc q̃ pendentia pri
me accusationis sit preiuditialis accusa
tioni facte de clerico coram episcopo.
non conuerso ad hoc de elec. si forte
de frigidis fraternitatis in fi. Euentus
enim primi iudicii aut dat initiũ sequẽ
tibus aut negat. et q̃ expectandus
sit finis primi iudicii seu accusationis
probatur. c. de de aduo. diuer. iudi. l. i.
ibi q̃ si non docuerit. doceri autem et
instrui. cã potest uscp ad sententia. de
eã posse. et proprie pastoralis in fi. et de
rescriptis significauit in fi. et de fide.
instru. cum Iohannes. i. e. cum dilectus
ad idem. c. de calũp. non prius. in fine.
et. ff. ad turp. l. i. ibi reo absoluto ar.
extra de calũpnie. c. i. et. ii. et ad idem
de elec. c. i. et de excep. c. penult. li. vi.
per que probatur expresse q̃ anteq̃ qs
de calũpnia puniatur debet expectari
exitus probationum in primo iudicio.
ergo donec accusator causam suam in
struere posit. quam instructionem fa
cere potest. etiam in causa appellatiõis
non debet de calũpnia inquietari max
ime quia est presumptio contra eum ex

eo q̃ post litem cōtē differat accusatores accusare ad hoc de frig. c. i. et rō. c. frequens de resti. spol. li. vi facit ad hoc. Et q̃ debemus fauere clericis passis iniuriam ad q̃d facit de ture patronatus in fine. Item quia continentia cāe diuidit̃. Item quia iste laicus potest puniam exceptionis testes et instrumēta repellere. 2 tractabitur primo de exceptione. tam̃ de preiuditali de iudiciis exhibita et sic per uiā exceptionis potest de calūpnia accusatoris docere. Et nichilominus post sententiā absolutorium remanet sibi saluū ius accusandi. Item thema supradictū non descendit ad aliquā speciem calūpnie uel falsitatis quia non accusat accusatorem. q̃d produxerit falsos testes. Potest eim esse q̃ testes accusatoris nil dixerūt. 2 nichilominus accusatio potest esse calūpniosa et falsa. et hoc q̃ esset falsa et calūniosa accusatio bene scitebat accusatus ante litem contest. et de hoc ultimo tā gitur per Cy. in. l. i. ad fi. ē. qui accu. non pos. Et hūs rationibus credo super sedendum esse dicte accusationi facte de clerico per laicum coram episcopo et inhibitionē fieri non debere. et posito q̃ deberet procedi. procedatur sine iuria uel retractione prime accusatiōis. et sic quilibet prosequitur suā iniuriam alter processu alterius non preiudicando. ad q̃d facit q̃d nō. in spec. de accusatore. ℞. quid si te uocauit latronem. 2ō. Restat ad contraria respōdere et primo non obstat q̃d opponitur. q̃ crimen falsi. et calūpnie. sic maius ipsa iniuria illata clerico. Nam non uidetur maius. sed equale q̃d apparet ex qualitate pene. Nam pene sunt mēsure culparum. ut. xxiii. q. i. nō afferamus et nō. in dicta. l. athletas. §. calūpniator. Itē ut dixi. §. q̃ iniuria illata clerico est sacrilegiū et q̃ sacrilegiū sit maius calūpnia. et nō minus. patet ratione penarū ē. de sacri. §. calūp. Item simpliciter dicendo falsa accusatio et calūpniosa. idē est. Nam calūpnia in criminibus nil aliud est q̃ falsa crimina scienter intendere. ar. ff. ad mūnicl. l. i. et. ii. q. iii. § no

tandum. Ita q̃ hec dictio falsa. nil addat nisi quando dicetur q̃ usus fuerat falsis testibus et instrumentis. et de hoc accusaretur. tūc accusaretur d calūpnia. sed non de crimine falsi. Nā ista se cōpatiūtur q̃ accusatio sit uera et q̃ testes producti per accusatorem deposuerunt falsum testimoniū. Nam possibile est q̃ accusatus uero delinquerit te tamen testes qui producūtur ad probandū delictū non interfuerunt. Vnde concedo q̃ aliud est falsa et calūpniosa accusatio. et aliud falsos testes producere et instrumēta falsa. Q̃d autem accusator accusatione pendēte accusatur q̃ falsos produxerit testes. an debeat supersederi prime accusatōi nec ne. nō. per Cy. ē. qui accu. non pos. l. i. ad fi. Item ad id q̃d oppōitur q̃ probata falsitate coram episcopo punitur 2ē. Respondeo q̃ non agitur hic d crimine falsi ut proxie dixi. et quecūq̃ sit istud argumentū. retorquet in caput suū. Nam condēpnato laico coram iudice seculari cessat actio calūpnie coram episcopo. Vnde proprius et melius potest dici. q̃ processus iudicis secularis q̃ preuenit sit preiuditialis ad p cessum episcopi. q̃ econuerso. cum exeuentu prime accusationis pēdeat an sit calūpniosus accusator nec ne. et hoc uoluit lex cum dixit reo absoluto. Iudex incipit querere de consilio accusatoris. qua mente. 2ē. Item ad id quod obiicitur q̃ iudex laicus non potest punire clericum de crimine siue principaliter siue incidenter siue q̃ coram eo nō pōt accusari. Respondeo q̃ corā eo nō potest clericus de crimine accusari. Sed dico q̃ iudex secularis clericum corā eo agentem uel accusantem calūpniose uel false uel iniuste testificantem. potest ex offitio extraordinarie punire. ita tamē si executio talis pene sit facienda in psonaz reseruetur episcopo. Si uero sit realis executio facēda in bonis potest facere iudex secularis. uel distringendo eius fidetussores quos clericus dedit. ē. qui. accu. non pos. l. ut. et per Cy. de fi. ē. de testi. l. nullum. et ibi respōdet ad

tura canonica q̃ inducuntur q̃ clericum non potest conuēire in iudicem laycum. et eo ipso modo potest punire laycus clericum in quilibet deficientem in expensis. et hoc sentit Io. et archidiaconus. scilicet q̃ iudex laicus potest punire ex offitio clericum delinquentē coram eo puta q̃ iniuste tulit falsum testimonium. ut nō. v. q. vi. presbiteri. quie est lex. ē. d epis. et cle. l. presbiter. et facit q̃d nō. de iudic. ae si. Ad. i. clerici. Presupposito sine preiuditio ueritatis. q̃ nec principaliter nec incidenter posset clericus pāri a iudice laico. dicat iudex laicus accusato. tu laicus accusatus quia ius q̃ clericus de calūpnia puniatur. expecta donec sis absolutus per sententiam iudicis secularis et postea accusa clericum de calūpnia coram episcopo. et ista est uia magis expedita et minus calūpniosa seu captiosa. nec inuisentur lites. lites nec intricātur processus processibus. nec agitur una fraudibus istorum qui accusantur qui dum uident q̃ potest condēpnari per iudicem secularem recurrant ad ecclesiasticum forum ut deludant iudicium iudicis secularis quibus est obtundū de reseriptis. sedes dicit. et hoc. cle. c. ulti. de cleri. cōiug. c. pl̃t de priuil. expte. ad idem. ē. de fal. l. ii. maxime cum in foro seculari tam de iure cōi q̃ etiaz de iure seculari statutoz instantie criminales certo tempore finiantur. q̃ non sic est in foro canonico. Nam licet quādoq̃ synodalis cōstitutio strīgit et artet tus cōe ad certum tempus. non potest tamen impedire. q̃n ad papam appelletur de iure tur. uentes. et solus papa potest decurtare tēpus appellationis. qui fi. sunt legi. latore et nō. de app. c. ex insinuatione. Et sic esset uidere q̃ accusatio calūpnie posset tanto tempore durare in curia episcopi q̃ esset empta instantia in curia seculari. Item ad id q̃d dicitur q̃ accusatus de graui et manifesto crimine non potest accusare. ut de appel. proposuit. Ego respondeo q̃ illa iura nō tractāt de accusatione. sed de recusatione iudicis suspecti quā recusationē proponere

nō possunt notorie criminosi sicut nec appellare. ut ibi nō. Item ad id q̃d dicitur q̃ accusans de calūpnia prosequitur iniuriam. non ergo debet dari secundo 2ē. ut nō. i. l. negāda. et quociēs utrique parti est causa. et priuilegium potior ē qui prior est. ff. de reg. iur. l. quotiens. et facit quod nō. de preben. bu. qui. li. vi. et regula iuris impart. et. ff. d minor. l. iuris. n. §. penul. Et posito q̃ admitteretur sedus ad accusandū de calūpnia non excluderet primum. sed concurreret cū primo sēdm opi. Odoff. Ad id q̃d pl̃t dicitur q̃ exceptio uel accusatio falsi. est primo tractanda 2ē. ut in. l. damus. satis est responsum supra. Hic enim agitur d calūpniosa accusatione. Ibi autem accusatur clericus q̃ fuerat usus falsis testibus uel instrumētis et ista druīt ut. §. dixi. Preterea quando est presumptio cōtra proponētem questionē falsi sicut est in casu nostro. quia nimis tacuit. non differtur quod fieri debet ut. ē. de fal. l. ii. de resti. in integ. c. scisscitata. Item ad ultimum de. l. i. ē. de calūp. Respondeo q̃ facit pro ista parte. quia ibi non per uiam accusatōnis. Sed per offitium cohercetur calūpnia. et tempus sententie quo absoluitur reus. Sic tu laicus expecta tempus sentētie. et sies in casu absolutionis petas per offitium. Clericum de calūpnia puniri per secularem iudicē q̃d fieri potest ut dixi. §. uel post sententiam prosequere. Accusatione quā prosecutus fuisti in curia episcopi.

Additio precedentis consilii et q̃onis.

Clericus. In contrarium facit q̃d nō. Io. Pe. et Inno. et Hosti. d fo. compe. c. uerum in. i. glo. in fi. Lapus.

An transfatio facta per prelatum sup re immobili sine consensu epi. ualeat. §

XCIIII.

Asus talis est. prelatus cū consensu capituli fui transegit sine auctoritate dyocesani sui cum aduersario suo. super re immobili. Ita q̃ urgore trāsi

alienatio res illa immobilis remanet apd illum et ecclesia recipit certā sūmam pecunie. Q. istitur uīquid talis transactio obligat ecclesiā et successorē. unde tur q sit de transac. c. iii. et de pac. c. i. et. iii. li. vi. Dicas contra. Nam dature bona ecclesie non possunt alienari sine auctoritate diocesani xii. q. ii. abbatibus. et c. placuit. et. xvii. q. iii. l. inuēditionibus cum similibus. et licet in certis casibus permittatur alienatō. ut nō xii. q. ii. in sūma. non tamen sine auctoritate diocesani. qđ enim non licet una una scilicet directe. et expresse alienari nec alia licebit. scilicet indirecte. uel tacite. uel per obliquū scilicet cōponendo. transigendo. uel compromittendo et maxime ut tollatur fraudibus occasio uel figmentis. quia multi qui non possunt alienare. procurarent lites moueri ut postea possent transigendo alienare. Et si diceres q dubius euētus litis debet aliquid opari. et notāū quid inducere. Respondeo q operatur hoc q potest. transigi. et transigendo pōt remitti. et alienari ius ecclesie. qđ alias alienari non debet. Non tamen sequit̄ q sine auctoritate superioris. Sufficit enim q operatur hoc scilicet q res ecclesie potest alienari. facit. c. de transac. l. preses. et qđ nō. in specul. dicit̄ istrudi. §. nunc uero aliqua in. vi. calumna. ad fi. ℞. de illo quer̄itur. Non tamen ergo sequitur sollemnitas non debet seruari. et generaliter traditur. q cōpositio. transactio. et pactū sine auctoritate superioris inita non sunt perpetua sed personalia. ut legitur et nō. de transac. de cetero. et. c. uenies. ii. de de. et. ex multi. hic in glo. penul. et de preben. nisi in glo. penult. et hoc ad litteram nōt. hosti. de arbi. c. iii. ubi expresse dicit q clericus cōpromittendo non pōt ecclesiam obligare sine auctoritate diocesani. Et precipue ubi posset euenire ad speciem alienationis Et pro isto dicto hostien. facit qđ nō. in spec. de arbitris. §. restat. ℞. sed nunquid clericus. et. §. finitur. ℞. quid si prelatus. Et p dicta maxime procedant ubi de lite et controuersia non apparuit alias q. p cōfessionem prelati et capituli. quia cooptatio non sufficit. ubi opus est ueritas rei requiritur. ut nō. in simili. archidiu. x. q. ii. hoc ius. ℞. et huc creditor. Intelligatur super. ℞. probat. ubi dicit non sufficere confessiones prelati. asserentis pecuniam mutuatā fuisse. et uersam in utilitatē ecclesie. Nō obstat c. contingit. quia ibi solum agitur de re conuentus. i. quo casu posset conuentus contradicere transactioni facte p prelatum. non tamen excluditur ius superiorum qui debet auctorizare. ad hoc ut trāsactio sit realis et perpetua. Nō obstat. c. i. et. iii. de pac. li. vi. quia ibi redit res ad naturam suā. si. quia ecclesia probatis recupat iura sua. a factis renuntiatur priuilegio. q̄ iuri cōi. et de hō sentit ibi archidi. in. c. i. in glo. hoc pōt Et optie facit qđ nō. Io. an. de re. eccle. non alie. c. i. in glo. innuit in elemen.

Responsio domini Frederici de Senis super multis questionum articulis

XCV.

Vper dubitationum articulis qui elici possūt ex cō firmatiōe domini pape Ioquam fecit de pactis et cōuentionibus habitis inter magistrū hospitalis ex parte una. et Richaz uxorē et filiam suam ex parte altera occasiōe monasterii sancti benegiati tunc construendi. usa littera et contentis in ea respondetur ut. i. sequitur. quas respōsiones scriptor presentū subicit correctioni uentatis. et cuiuscūq melius intelligentis. In primis super eo quod quer̄itur si patrona ipsius monasterii p̄ fētat aliquam in abbatissam. et multe alie sūt meliores et utiliores in ipso monasterio. an talis presentata possit refutari et non admitti. Respondetur q si presētatur de gremio monasterio de quo gremio debet presentare patrona secm confirmationem pape. et sic idonea admitti debet licet in monasterio sint alie magis idonee. Vulneraut tamen consentiam suam patrona. nō eligendo meliorem. ad hoc de elec. c. nō bis olim. xii. q. ulti. mou. et nōt. de appel. constitu. et parochialia. de rescriptis. li. vi. Item super eo qđ quer̄itur An patrona possit abbatissam removere posito q alias sit digna remoueri. Respondetur q nō. et de hoc nulla est dubitatio etiam si patronus existat religiosus. ut extra de priule. cū et plātare. et. xvi. q. ulti. laici. et. c. presenti Nam presentare habet non conferre. priuare de iure pa. c. ult. Potest tamē patronus abbatissam dilapidantem. uel alias dignam amoūnē. petere removeri xvi. q. ulti. fratres et nō. de testi. ex parte. et per archidi. xxii. q. v. hoc unde ē ad fi. Et unde qđ scripsi de regl. ad apostolicā. et per Io. an. de regu. iur. indultum in mercuriales. Item super eo quod quer̄itur an in locum deficientis monialis patrona possit presētare quā uoluerit. Respondetur q sic dūmodo ydoneam et aptam religioni presentet et debet recepi ad professionem. licet patrona potuerat eligere et presētare magis idoneam dum tamen de ciuitate uel diocesi perusiā existat. ut. lxxi. dicit̄ hortamur. et de cleri. peregri. c. ultimo et facit ad hoc qđ nō. de iure pa. significasti et. xvi. q. v. si quis e pōtū. et sic ipsa presentata non cogitur renuntiare beneficio annalis probationis Sic ne abbatissa ut de regu. ad apostolicā. Sed in hoc est differentia. quia presentata et nouitia potest infra annū. si sibi placet exire et redire ad seculū Sed abbatissa. in fine anni non potest ipsam non recipere. ad professionem si est idonea alias si est non idonea potest ipsam nō recipere secm ea que nō. Io. an. de regul. decet. li. vi. in questione ibi posita in nouella. i. fi. ad hoc. xvi. q. vii. decernimus. Item super eo q̄ quer̄untur an montales scilicet abbatissa et conuētus possint recusare capellanum presētatū per patronum. et se opponere ne institutur si non fuerit idoneus. Respondetur q sic. quia ipsarū interest. cum loco rectoris probabilis habeat̄. Et secm ea possunt sibi ópponere minimā. tuitutem et altaqđ arbitrio bōi uidebitur fieri relinquit. ut nō. xviii. q. ii. qui religiosis institutum. uero et admissū capellanum abbatissa et cōuentus nō possunt amouere. Sed si dignus fuerit amoueri. que āmotio fieri potest ex aliquibus causis q̄ amoueātur rectores probabilis ecclesie possunt petere ipsas amoueri. uita patrona per illā ad quē pertineat institutio ipsius. facit di. lxxiii. regu. c. ea que. et. c. pl̄t. Item super eo q̄ quer̄itur que pena imineat abbatisse. et conuentui si noluerit recipere capellanum presentatum. et institutū. Respondetur q incurrūt penam pecuniariam. si qua apposita fuit in promissione. quam fecit abbatissa a conuentus de obseruando pacta. et conuentiones inter ipsam et magistrū. tamen cōtra promissionē pene posset peti restitutio in integrum. Item possent cōpelli p superiorem per censurā ecclesiasticā ad recipiendū ipsum capellanū. pena tñ pecuniaria si qua incurretur debet applicari magistro et priori urbis. Item super eo qđ q̄ritur de familiaribus. Respondetur q non apparet dubium. q̄re hoc q̄ratur. quia ipsa abbatissa potest sibi assumere familiares masculos et feminas ad seruiendū. ad ministrandum. et gerendū negotia monasterii sicut sibi uidebitur. et de hoc non habet se intromittere patrōus nec de iure cōi. nec ut. pactorū. et potest ipsos familiares remouere sicut sibi placuerit. Item super eo qđ quer̄itur Quid dubii. et difficultatis existat. videlicet nūquid abbatissa et montales possint ab aliis suscipere ecclesie sacramenta. Respondeo primo q cum ipse gaudeant omnibus priuilegiis et gratiis quibus gaudet ordo hospitalis. Dico q si prelati et fratres ordinis possint eligere alium confessorem et ab alio suscipere sacramenta sic et poterunt. iste circa sacramēta suscipienda et illud seruetur in istis q illi per priuilegia et constitutiones suas seruāt. Siuero de hoc in eorū priuilegiis uel constitutionibus nil dicitur pro uel contra. tunc dico q d licentia illius qui

habet cõfirmare abbatissam· et cõmittere curam alicui sacerdoti capellano eligere cõfessorem possit abbatissa et monales recipere ab eo ecclesiastica sacramẽta· tamen ille cum habet licentiã utẽ hiis uerbis· damus uobis licentiã eligendi cõfessorem a quo etiã possitis recipere ecclesiastica sacramẽta· cui cõfessi uri quẽ eligentis ex nunc cõmittimus circa exhibitionẽ sacramentoꝝ uices nostras·

Item uidetur q̃ ille capellanus tales licentiam dare possit cũ ordinarius sit curatus super eas Predicta possunt colligi ex his que notanẽ de priuilegiis· c· i· in clemen· in glo· puto· et si cõtigerit q̃ iste confessor qui eligitur sit religiosus· poterit administrare ecclesiastica sacramenta· non habita alterius prochiali presbiteri licẽtia speciali· Nã illa decre· que prohibet religiosis nõ hꝫ locum in illis personis· que nõ a rectore prochialis ecclesie· sed a certa plõa sacramenta recipiunt· ut dicit Pau· de bono· et bene· per clemen· u· in fi· de religio· do· Item circa hoc uidetur dicendum q̃ licet ipse monales habeant licentiam ab ipso presbitero hospitalis uel ab alio capellano· ut possint ab alio bmõi sacramenta suscipere· tamẽ uidetur q̃ hac licentia uti non possent· sine licentia abbatisse cum uelle non habeãt xii· q· i· non dicatis· nec eligere· et iam confessorẽ ut notant· Io· an· et Paul· in· c· super cathedrã· §· statuimus super Xo· uolentium· de sepul· in clemẽ· et fatt ad hoc q̃d nõ· hoc ti· in sũma de pe· et re· §· quibus confitendũ in· vi· carta Xo· quibus monachi· Item ad id q̃d dictum est q̃ abbatissa debet petere licentiam· uidetur ob· de· pe· et re· c· ulte ubi dicitur q̃ exempti post superioris licentiam possunt eligere confessoreꝫ· Ad hoc respõdetur q̃ illud uidetur habere locum in exemptũ qui non habet proximũ superiorẽ supra se· ut nõt· hostien· in sũma de pe· et re· §· in quibus· in· v· carta· Xo· cum abbas· Pro quo dicto facit q̃d habetur de sta· mo· c· uno· ad fi· li· vi· et eo· ti· c· ii· in clemen· Sed ista abbatissa non hꝫ superiorẽ supra se preter papam· Tamen littera illius· c· multus facit q̃ abbatissa exempta possit eligere confessorem sine alterius superioris licentia nisi constitutiones ordines prohibeant· Item ad id q̃d dictum est q̃ presbiter hospitalis possit talem licentiam concedere· uidetur obstare· quia sedm hoc officiũ capellani uidetur euacuari· et ad nichilũ deduci· et sic presentatus a patrono· undeẽ suo officio frustrari· et quasi suo officio indirecte priuari· Ad hoc respondeẽ q̃ per hoc nõ priuatur iure suo· nec est inconuenientes plures habere a quibus petere possent ecclesiastica sacramẽta· Nã et prochiali subiecti presbitero prochiali presentato per patronũ et instituto per episcopũ possũt a legato et eius penitentiario recipere ecclesiastica sacramenta et ab alio de ipsius licentia· non obstante ipsius cõtradictione rectoris ut colligitur ex dictis Io· an· et Pau· de Strep· de priuil· c· i· in clemen· Sic et in casu nostro facere poterit abbatissa in uito prelato· Consequẽter circa premissa quaeritur· an ille capellãus· uel ille quem abbatissa elegit ẽ licentia presbiteri hospitalis· uel alias ex priuilegio ordinis possit absoluere abbatissaꝫ et monales in casibus qui cõsueuerunt episcopo seruari· Et uidetur q̃ non· per· c· ii· de pe· et re· li· vi· Item confessores et penitẽtiarii fratrũ predicatoꝝ et minorum absoluere nequeunt in illis casibus ut de sepul· c· ii· § bmõi· in clemen· Sed contrariũ credo propter inconuenientes q̃d seq̃retur· Naꝫ cũ ista abbatissa sit exempta ut hanc licentiam ab ipso non possit petere· oportebit sedm hoc q̃ illa licentia petatur a papa· non sine anmaꝝ periculo· et sic obstat mens· c· ulti· de pe· et re· Nam illud· c· ulti· uoluit exemptis prouidere· ne pro dilatione pñe periculum animaꝝ incurrerent· sꝫ non esset sufficienter prouisum· si pro illis casibus esset recurrendũ ad papam

Preterea ista exempti censentur uice episcoporũ sup illos in quos exercẽt episcopalem iurisdictionẽ uel quasi· ut nõ· de re· eccle· nõ alie· c· uno in clemẽ· A Iq̃ facit d priuile· ut abbates in fi· li· vi· et q̃ nõ· pau· de sepul· c· ii· §· statuimus super uerbo ad penitentiã prelatoꝝ in clemen· Non obstat· c· ii· d pe· et re· li· vi· quia loquitur in subditis episcopi· quasi d facult potest haberi recursus ad episcopũ· et sic remotio et ꝓpinquitas locoꝝ aliquid opatur· ad hoc lxiii· di· cum longe de elec· nichil· et de temp· or· c· ii· et de offi· ordi· c· i· in fi· li· vi· Nec etiam obstat· c· ii· §· bmõi de sepul· in clemẽ· ubi predicatores et minores non absoluunt in casibus ab eõ reseruatis· Nam istud procedit ex institutis illius constitu· Item quia loquitur in subditis episcopi· ut patet in c· i· §· statuimus super uerbo suoꝝ subditoꝝ· Si ergo unus prelatus exceptus eligat sibi confessorem fratrẽ minores uel predicatorẽ ad audiendũ confessiones deputatũ· nũquid poterit absolue re in casibus in quibus alias de subditis episcoporũ ad ipsos episcopos habemus recursum· Certe sic quia hoc est de mẽte illius· c· ii· d pe· et re· Et quia multa statuũtur in monalibus· que sunt alias contra ius cõe· de elec· indemnitatibus ad fi· et de iudi· c· ii· et de sta· mo· c· i· li· vi· Item super eo q̃d queritur utdeliz ubi sit petẽdũ legatũ a dicto Richa· in suo testamento relictũ monasterio suo pradicto· cum heres eius habeat domicilium in ciuitate perusii· et legatũ consistat in genere puta i pecunia· et testamentum fuit factũ alibi· Ad hoc respõdetur q̃ legatũ ẽ petẽdũ ibi q̃ sit puta q̃ heres habet ibi domicilũ· Tamen nisi aliud appareat cũ etiam fuit perusinus testator· q̃ uoluit pecuniã solui perusii ad hoc· ff· de iudi· l· q̃d legatũ per· l· fi· dicõmissum· et tale legatũ cũ sit ad pias causas potest peti i utroq̃ foro ciuile et ecclesiastico quia cõtinentẽ· et obseruatur· q̃ executio ultimaꝝ uoluntatum defunctoꝝ maxime ad pias causas non esset peti in utroq̃ foro· et hoc per q̃ babilem rationem· et de hoc nõt· plene Io· an· in cõmento· c· Iohanes· de testa· Post· B· Ina· et Host· Item eodẽ mõ potest cogi heres in ciuitate Perusina in foro seculari ad faciendũ clausurã et alia necessaria ad dictũ monasterii per tinẽtia· quia hoc promisit· et quia etiã turauit· possit compelli ad obseruãtiam turameti in foro ecclesiastico· nõ· d foro cõpe· c· ult· li· vi· imo ordinarius ex officio suo ubi cogitur heres ad reficiẽdum clausurã monasterii· possit illũ cõpellere ad clausurã faciendã· ar· de stamo· c· uno· li· vi· Item super eo quod ultimo quaeritur· et undubiũ reuocatur an heres predictus restringitur constitutioni e pal· curie facte cõtra nõ exequentes testamenta et ultimas uoluntates defunctoꝝ· cum tam heres q̃ testator fuerit perusinus· et uere etiã heres habeat domicilium in ciuitate perusii· Respõdetur q̃ illa questio nullã habet dubitationem· ut in alio casu supradictum est· quia astringitur ipsis constitutionibus· Tamen quatenus dicta constitutio e pal· punit negligentes esse et dicendũ heredem negligẽtẽ fuisse posse scuit uel scire debuerit testamentũ uel uoluntatẽ defuncti· Quia prescriptiones non fuit edite nisi contra negligentes· ut de concel· preben· c· ii· et· c· quia et de appel· concertationi· li· vi· Et qa constitutio episcopalis uel municipalis· non punit probabiliter ignorantẽ· ut d e constit· c· ii· li· vi· 2· ff· de decre· ab ord· facien· l· ulti·

Consilium Frede·
xcvi·

Apparet quedam lex seu statutum factus per cõe perusinum In quo inter cetera cõtinetur· q̃ si quis fecerit refutationem de aliquo debito pro minori quantitate· quã cõtineatur in instrumento de quo sit facta refutatio q̃ talis faciens refutationem predictã· sit haberi intelligatur usurarius· et habeatur pro plena probatione· Modo duo uiri contendunt in curia domini episcopi de quodam instrumento q̃d proponitur usurarium· et probatũ est in causa predicti· q̃ predictus faciens refutationem fecit ipsam de parte debiti dicti instrumẽti de quo est questio in dicta

curia ux̄ · xxiiii · flore · pro · xii · flore ·

Ex quibus querit̄ an dict̄ statutū
possit habere aliquē effect̄ ī dicta cā
in dicta curia · et an uicarius dicti dñi
episcopi posset uti leare secdm formam
statuti · et que sint partes dicti domini
uicarii in dicta causa ugore et iure sta
tuti predicti · Christi nomine
inuocato · Super premissis habito cōue
nienti stu dio · Videtur primo q dict̄
statutū fidem faciat et legem inpōat
in foro ecclesie inter ipsos latcos · Nā
cum usure possint peti seu repetī in fo
ro seculari · secdm Hu · Lau · Archidia
et Goff · ut nō · xxiiii · q · ii · quid dicam
per archidiā quoz dicta resumit Io · an
de iudicī · c · ii · ad fi · in clemē · et idē pau
lus eadem constitutione de usuris · c · i ·
ergo uidetur q inter ipsos latcos tpal'
dominus qui iurisdictionē habet sup
causis usuraz posset inter suos subdi
tos legem statuere et consuetudinē in
troducere · super dictis causis siue circa
ordinationē processus siue negotii seu
decisionem litis · Quod statutū inter
ipsos subditos locū habet in quocunq
foro · ex quo tenebit ad decisionē cause ·
ut in casu nostro · ad q̄ de excep · c · ii ·
li · vi · Nam sicut ibi res iudicata per iu
dicem secularē habet auctoritatem per
sum officium in foro ecclesie · sic et sta
tutū dicti iudicis · maxime quia lex et
consuetudo loci · ubi negotiū gestū est
inspicienda est · ut · ff · de eurc · si fúdum
et facit q̄d nō · in spec · de instru · edi · §.
compendiose · Ꝛ quid si cōsuetudi
ne · Item causa etiā p delegatū debet
decidi et terminari secdm cōsuetudinē
terre ipsoz litigantiū ut extra de eo
qui mit · in pos · causa rei · sed cum uenis
set · et de hoc satis nō · co npo · post In
nocē · de cōsus · sup ꝛ rubrica · In cō
trarium uidetur per illa generalia · xcvi ·
di · bene quidē de const · ecclesia · ii · Itē
cōiter tenetur inter doctores q causa
usuraria est causa spiritualis ut patet ī
bis que nō · Io · an · de iudicī · c · ii · in glo ·
repetentur in fi · in clemen · Si ergo est
spiritual' et de re spirituali non posset
iu dex secularis cognoscere de or · cog ·
ex tuaz de sen · exco · iudex laicus de
bearet · et inquisi · c · prohibemus li · vi · er
go si nō potest cognoscere sequitur q
non potest legem statuere super modo
procedēdi · uel decidendi ad dictas cau
sas · Nulla enim est potestas iudicis in
causis ad suam iurisdictionē non perti
nentibus · ē · qui pro sua iurisdictione · i · una ·
Super hoc uidetur tenendū q̄d nō · d ·
paulus de usuris in cle · prima · dū dictū
fuit olim generaliter per dominū Io · an
in simili materia ut nō · idem dominus
Io · an · de or · cog · tuā · Videlicet q tūc
demū iudex secularis posit cognosce
re de causa usuraria · quando in dicta cā
non uertitur aliq̄d dubium · an sit uicū
usure an non · quia ad eum non pertinet
cognoscere uel decidere · an sit ī talī cō
tractu usura uel non · Et isto modo cā
usuraria est spiritualis et ecclesiastica ·
et de foro ecclesie tantū · ut in · c · tuam
et · c · ut officiū · et · c · eum secdm · in fi · li ·
vi · Sed quando non est questi · uel non
uertitur in dubiū · an cōtractus sit usu
rarius · sed solum est questio de hoc · s ·
q̄d petitur ut laicus cōpellatur restitue
re usuras receptas de fi · ille dicit se sol
uisse · uel nullas usuras recepisse · tunc d
hoc posset cognoscere iudex secularis ·
ut dicit dominus paulus · Sed dicebat
Io · an · in · c · tuam · scilicet q tunc demū
causa natalū est de foro ecclesiastico ·
quando in ea meidit dubium matrimō
niale alias non · Puta quia petitur here
ditas patris · Opponitur q actor sit il
legitimus ex eo q inter parentes suos
non potuit contrahi matrimoniū legiti
mum obstante aliquo impedimento ca
nonico · tūc recurretur ad iudicē eccle ·
Si uero ticius petit hereditatē sēpro ·
quem dicit fuisse patrē suū · et oppona
tur q fuit filius Iohānis · Questio non
est spiritualis in aliquo · Sic dicam in
causis decimaz · scilicet q si rector pe
tat rusticum compelli per iudicē secu
larem ad soluēdum decimas subtractas
preteriti temporis · Rusticus uero di
cat se solutisse uel uelle soluere · sed pe
tat compensari aliq̄d debitum et tunc
cū nō uertitur in dubium · de antiquo
iure decimi · uel decimandi · potest cog
noscere iu dex secularis · quia hec questio
est mere cuius scilicet de fructibus uel
ipsoz extimatione · et in isto casu habz
locum transactio co npōsatio et redēp
tio · ad q̄d facit q̄d nō · de re · eccle · non
alie · ut sup in glo · et per hostien · de de
et · cum homines · et · Ꝛ · collectis fructi
bus · Sed ubi peteretur pronūtiari sup
futuris decimis · uel rusticus diceret q
decima ab eo petita debetur alteri ec
clesie · uel est res talis d qua non debet
solui decima · tunc ista questio est spiri
tualis · Ac in proposito · cū per istud
statutum decidatur et declaretur con
tractum usurariū et crimē usure eo cō
tinere · et sic non est questio de soluto ·
uel non soluto ut dicit Pa · sed inducat
q contractus sit usurarius · Dico et cō
sulo per superius dicta et per decre · ad
nostram · de emp · et uen · et de pig · c · ii
Io · uos · q dictū statutū nullius est mo
menti maxime in foro ecclesie · Sed q
hoc consilium multos tangere posset · ꝛ
maxime curiam domini episcopi bugoli
ni qui fuit decretoz doctor · subitio ꝛ
cōmitto Frede · de Senis · Et dominus
episcopus predictus uidit consilium · ꝛ
sibi placuit ·

Instrutio data per Frede · de Senis cui
dam scolari suo debenti repetere · c · pro
posuisti de foro compe ·

xcvii ·

Vontam ubi soldum fun
damentum non est · nō pōt
quicq̄m bene edificari ut · i ·
q · i · cum paulus · Ideo pro
fundamento et principio repetitionis
mee · ponendū est illud fundamentum ·
preter q̄d nemo potest aliud ponere · i ·
ad corinth · ii · c · et de immunita · eccle ·
decet · li · vi · dicen b · In nomine domini
Iesu xp̄i · Et urguus gloriose matris
sue · Repetiturus decre · proposuisti ·
situatam in ti · de fo · cōpe · seruabo hūc
ordinem · Nam primo cōtinuabo rubri
cam ad precedentia · Secundo ponā ca
sum simatum · Tertio corrigam litte
ram · Quarto ponam casum in termis ·
Quinto exponam litterā · Sexto reci
tabo glosas · Septimo formabo aliquas
oppositiones et questiones · Octauo ꝛ
ultimo ueniam ad gratiaz actiones ·

Ad primum dictū est · ē · de iudiciis
sed quia uocati ad iudicīū interdū decli
nant foz · Ideo subsequenter uidēduz
est quid sit forus uel iudicīū competēs
Debemus autez scire secdm hosti · q fo
rum in neutro genere accipitur pro ter
ritorio cuiuscūq iudicis · infra q̄d pōt
animaduertere in facinorosos homines
ff · de · Ꝛ · sig · l · si pupillus · §· territorio
Vnde ꝛ tota dyocesis dicitur territo
rium epi · xvi · q · vii · omnes basilice · ex
tra q̄d ipune non paretur · de consti · c ·
ii · li · vi · Dicitur autē forus in masculino
genere locus ubi ius redditur · i · de · Ꝛ ·
sig · forus · et sic accipitur hic · Sum
marius casus · si citatus ad causam pos
tea mutat forum in causa illa coram illo
primo iudice respondere cogetur · b · d ·
Deinde corrigas litteraz · Venio ad
quartū ponendo casum in terminis · et
potest poni tribus modis · Accessit qui
dam ad papam et talem proposuit que
stionem · Sancte pater · Quidam laicus
fuit conuentus coram iudice suo laico · pē
dente lite factus est clericus · Queritur
nūquid possit declinare forum iudicis
secularis · Ad hoc respondetur papa di
cens · q iste non potest iudicis secularis
declinare foz · quia per ettationē legitī
me factam fuit preuentus et per conse
quens non competit sibi declinatoria
fori · Super ista enim questione est di
uersitas inter doctores · et recitari solz
h̄ic · e · ti · c · uno · li · vi · Secūdo modo
potest poni casus in clerico ī minoribus
cōuento coram suo epō qui postea mu
tillauit aliquē · uel uxorem duxit · Item
potest poni casus in clerico uel laico q
cum tam citatus coram suo iudice trāſ
tulit domicilium in iurisdictionē alterius
iudicis · Venio ad expositionē litte
re · Exposuisti nobis · Loquitur papa ab
bati cretensi · qui de priuilegio · uel de
consuetudine habebat iurisdictionē in lo
coz · s · e · cum contingat · An uero prelati
inferiores ab episcopo habeant de iure

est ordinariam iurisdictionē nō ē. de offi. ordi. cum ab ecclesiarū. Litime nō perhanc litterā q̄ p̄rōstratorū citatio nē non ꝓpetuatur iurisdictio. ad idē de elec. c. bone. ii. facit ad hoc quod nō d offi. dele. cum plures li. vi. Nec intelligas legitime ideſt tribus edictis uel p̄ emptorio. Sufficit enim prima citatio que sufficit ad perpetuā iurisdictionem et concordat cum eo q̄d dici cōsueuit secūm Io. an. et Vincen. de offi. delegati super glo. i. alterius. Ita q̄ desinat de iurisdictione sua. Alias nō esset dubitatio si fuisset cum statio fori. revocandi. i. declinandi. Hic enim loquitur de iure revocandi fori. ſ. uero loquitur de iure revocandi domū sedis hostiensis. Alio. ſ. a te. uel aduersario q̄ fecit illū citari. Venio ad recitationē glo. q̄ breuis est. quā expedio hoc modo. Patet ergo per capitulū nostrum. q̄ iurisdictio ꝓpetuatur per citationem. siue ordinariā ut hic. siue delegatam. ut de offic. le. c. ult. et de offic. dele. gratum cum similibus. Et unus tu dex potest alium preuenire per citationē. ut hic. 2 d appell. ut debitus. et de rescrip. c. capitulum sed n lec. glo. et concordat capitulum no trū. ff. de iurisdic. om. iudi. l. fi. et de iudi. l. ubi. et. l. si quis postea ex quibus. l. sum potuit. c. nostrum.

Notandū est ergo ex. c. nostro q̄ ubi ceptum est iuditiū per citationem saltem ibi finem accipere debet. ff. de iudici. l. ubi ceptum est. Nisi per appellationem recusationē uel superioris revocationē aliu l fieri contingat. u. s. de offi. dele. pastoral. et n rubrica. et. c. licet. et. c. suspitionis de appell. ut nostrum. et. ff. de iudi. l. iuditiū solutur.

Venio ad contratta iure cauetur q̄ priuilegium n superueniens extinit ab illo cui primo tenebat. xvi. q. i. frater nostet in fi. et de priuil. cum capella. Et liberat ab eo in quo quis primo tenebat. sunt. dī. ex antiquis. et. c. fraternitatez et. ff. de arbi. l. non distinguimus. §. sacerdotio. ad q̄d facit de elec. si eo tpe li. vi. Solutio secūm hostī. hoc operatur citatio. quia per ipsam priuilegiū est p̄ uentum ut dicit littera. ut. ff. de excu tu. l. curatoris. Item priuilegium super uniens lite pendente nō preiudicat litī nisi de primo fiat mētio ut lite pen. c. penult cum similibus. Venio ad q̄nes. Primo quero si episcopus meus alt quid michi precipit ut facia infra certū tempus sub excomūicatiōis pena. quā incurram ipso facto si non fecero. et interim sum translatus ad aliā diocesim. Quaeritur an aduentente die in curram sententiā si non fecero. et uidetur q̄ non. per. c. Romana. sedo respondeo. dī sen. excō. li. vi. ubi dicitur q̄ excomunicatio alicuius non ligat. nisi subditū ꝓferentis. Sed cōtra per. c. nostrū. quia tam preuentus est. et hoc tenent cōiter doctores in. c. i. de appellationibus per istud. c. Non obstat. c. romana. sedo respondeo. quia ibi nullus fuerat specialiter nominatus. uel citatus. et de hoc satis per arbidi. de cōsti. c. ii. in fi. li. vi. ubi recitat opi. Damasi tenentis cōtrarium. De hac questione dic ut per Io. an. de reg. iur. cum sunt iura in mercuri. vi. Itē queritur quid si episcopus excōicat aliquem puta qui furtum fecerit. et interim moritur episcopus. uel transfertur. nunquid olim subditus uenies cōtra ent excōicatus. So. an episcopus de hoc fecit statutum aut non. ut nōt. de sen. excō. a nobis. in fi. sedo glo. Item quero nūquit sit uerū generaliter q̄ si quis lite ciuili uel criminali pēdente contra eum clericus fiat. possit puniri per iudicem laicum. de hoc sunt opiniōes. Quidam habet q̄ clericatus non defendat propter preuentionē. p. c. nostrum. et ista est cōis opinio. Alii distinguunt quando causa sit ciuilis uel criminalis. Alii dicunt quorū opinio uidetur placere archidi. xi. q. i. c. i. q̄ in diffinite ent causa coram iudice ecclesiastico de arbitris. l. non distinguemus §. sacerdotio. Dominus Io. an. olim et nunc tenet in nouella. q̄ in ciuili et in criminali causa terminabitur coram iudice laico. Sed si executio debeat fieri in p̄sona illam facte iudex ecclesiasticus secus si realis. Et quis ista opinio sit tuta dicat propter caractere impressū. tamē si fraudulenter assumpserit clericatum uel habitu n clericatus. talis fraus sibi prodesse non debet. de priuilegiis ex parte. ii. sed fraus semp presūtur si prius erat accusatus uel deprehensus in crimine. Et multo fortius. si post sententiā fuerit ordinatus. ff. de re. iudi. l. uiti. Si ergo semper presūtur fraus in isto casu. uidetur q̄ sit uera prima opinio. Sola enim cōmissio criminis non facit preuentionem. sed conuentio uel deprehentio. ut in fraudem uitande pene uidetur ordinatus. Sed quid si nō fiat clericus. uel professus. sed alias ecclesiastica persona. puta q̄ fiet miles facte mare. Idem uidetur. Sufficit enim q̄ sit ecclesiastica persona ad hoc. xxvii. q. iii. quisquis. Ad idem q̄d nō. d sen. excō. non dubium. et c. ti. religioso. ii. respō. li. vi. de censi. c. penult. et de immu. ecc. c. ultimo. Venio ad gratiam actiones. et cetera.

Allegationes domini Frede. misse ad dominum Iohannem andream.

xcviii.

Nicolaus petri ꝓposita porrexit quandā petitionē coram uicario episcopi. in qua petebat q̄ddam istrumentum q̄d erat penes dominū Frede. de tholomeis. uelud usurariū pronunciari per episcopū. 2 sibi cassum restitui. prout in petitionibus extenuatoris fieri consuenit. 2 petit inhiberi iudicibus curiarum 2c. Vicarius cognito de causa diffinitiue pronūciando absolut dominū Fredericum ab impetitione ut colicit. et in eadem sentētia et contextu uerborum. reuocauit omnē inhibitiones factā iudicibus secularibus. et parti aduerse ab ista sententia. et singulis contentis in ea. Nicolaus appellauit ad sedem apostolicā in qua appellatiōe pecit. q̄ appellatione pendente. nulla fieri debeat nouitas. Et quia dictus Frederi. ostensa dicta sententia diffinitiua iudici seculari uolebat facere capi dictum Nicolaū. Ideirco Nicolaus dictus eōdem uerboꝝ cōtextu ipsius appellatiōis petit a domino uicario. q̄ ipse reuocationē inhibitionis deberet reuocare uel d nouo percipere iudici secularī et parti. ne appellatione pendente aliquam faciat nouitatē. cui appellatio ni uicarius detulit. Modo ne dicto Nicolutius posset de facto uexari a iudice seculari. petit ut dictū est supra. Quaeritur quid facere habeat dictus uicarius. Dico q̄ dictus uicarius pōt ista facere. et q̄libet istoꝝ. uidelicet q̄ potest reuocare reuocationē inhibitionis. Itez q̄ potest precipere iudicibus secularibus curiaꝝ ne ullam faciant nouitatem. 2 etiam parti. Item potest prouidere q̄ nec per se nec per aliquē iudicē nec p̄ aliq̄ pārtū ulla fiat nouitas in p̄iudiciū appellationis. Item dico q̄ ad officium eius pertinet taliter facere et curare quōcunq̄ posset. q̄ nulla nouitas fiat appellatione pendente cui detulit. Ad primum. uidelicet q̄ pōt reuocare inhibitionis reuocationē. sic dico. Ista sunt paria aliq̄d innouari post appellationē uel post sententiā. et ante appellationem. et sicut attēptata post appellationem. debent omnino reuocari ante omnia. Ita attemptata post sentētiam et ante appellationem. hec prebātur extra de iure iuran. uementes. ff. in no. app. pen. per totum tex. et in prima glo. et melius de app. non solum. ii. vi. Oppo. contra hoc duobus modis. Primo q̄ si quid debet reuocari. reuocandum est per iudicem appellationis. nō per iudicem a quo appellatū est. Secundo q̄ illa reuocatio inhibitionis non fuit aliq̄ innouatō post suaz sed fuit de ipsa sua diffinitia. sed ipa sua diffinitiua reuocari n pōt ergo 2c. Ad primū Respondeo q̄ iudex appellatiōis debet reuocare attemptata post sententiaz a qua appellatum. 2 posset reuocare q̄d de facto innouauit. immo precipitur. 2 si non faceret meiderer in penam. e. de app. l. quando iudices. et. l. a consulibus et extra de iure iurā. e. fi. Melius eim est ipsum corrigere. quam ab alio se corrigi expectare in auten. de nupc. in

ſt· prime colūp· apertius ad caſū noſtrū de ſen·exco·c·facto·ad fi·de accu·qualiter et quando·i·ad hoc faciunt omnia ura·et glo·ibi tractat·an quis factum ſuum qđ ipſo iure nullū fuit poſſet de facto·et cōtrarium imperio reuocare·ff· de adopc·l·poſt mortē·ff· de re iudi·l·quod iuſſit a·l·cum quereb atur et·l· poſt rem et extra de cleri· coniug·c·diuerſis fallacijs· Ad ſecūm reſpōdeo q̄ reuocatio inhibitionis non fuit diffinitiua·imo fuit quedaꝫ executio uel ſequela diffinitiue uel potius innouatio· ſicut ſi iudex reo condēpnato· Adi· actori in actione realiin eodē uerborum contextu diceret et tibi tali nūcio curie mee precipio·ut titio q̄ quo tuli ſētentiā tradas tenutam·et corporalem poſſeſſionem·hmōi enim iuſſus· ſiue ſimul cum ſentētia fiat· ſiue ex interuallo non mutata ſuā naturā Sic ēim reuocatio inhibitionis eſſet de diffinitiua ſententia tam non poſſet fieri āte ſententam·uel poſt·ſed hoc eſt falſum

Preterea diffinitiua ſententia contimet abſolutionem et condemnationē circa principale negotiū·aē·ii q·vi· diffinitiua· Sed inhibitio uel ipſius reuocatio non ſunt de principali negotiō· Inhibitiones enim que fiunt a iudice eccleſiaſtico iudicibus curiaꝫ· Ideo fiunt ne partes de facto uexentur Nam eo ipſo q̄ actio uel exceptio preiudicialis ponitur ſic inhibitio a iure· ne iudex in principali ꝓcedat extra de or·cog· tuā qui fi·ſunt le·c·lator·de ſen·exco·ſi iudex latcus ſi·vi·e·de ordi·iudi·l·ii· eiuſmodi libris· Preterea nōne iudex poſtq̄ appellatum eſt debet conſeruare rem in eo ſtatu in quo erat ante ſententiā· uti q̄·ut·ff·nil·no·ap·pen·per totam l· Quomodo ergo conſeruat me in ſtatu meo·uel cōſeruare poteſt· niſi reuocaret reuocationē inhibitionis· pretextu cuius reuocationis uult iudex ſecularis procedere in cauſa principali· Preterea ponamus q̄ uicarius epiſcopi·i ipſe epiſcopus habeant iuriſdictionē tēporalem in loco·et ita tam queſtio principalis q̄m incidens ſit coram eodem·Appelletur a diffinitiua lata ſuper incidēti cui appellationi defert·nōne ipſe idē uicarius imponet frenū ſibi· non procedendo in negotio principali· quare ergo debet eſſe diuerſum·ſi ſunt plures iudices·unus ſuper principali·alter ſuper preiuditiali·nō uideo· Preterea q̄n uicarius inhibuit·inhibuit iſta forma ne procederet in curia ſeculari· lite pendēte in foro eccleſiaſtico·cum ergo adhuc lis pendeat propter obiectā appellationis·ergo inhibitio debet eſſe in ſuo ſtatu·et omnis nouitas debet reuocari ꝑquam inhibitio frangeretur· Nec ſe poteſt excuſare uicarius quin ipſe faciat nouitatem·ſed ſi iudex ſecularis·non ſatisfacit ipſe·ex quo iudex ſecularis ex facto uicarii procedat· Oppoꝫ·ar guitur·ff·de bonis liberto·et de inter dicti·et relegatis·l·ii·ar·ff·de in tereſ·l·i· Vnde nec una debet una admitti ē q̄ alia ꝓhibetur de re·tur·cum quid li·vi·et·ē ſi mari·ita fu·alt·ne· pro·l· ulti· Ad ſecundum principale dico q̄ uicarius qui appellationi detulit pōt precipere iudici ſeculari et partibus ne quid fiat cōtra appellationē·et de hoc uidetur eſſe caſus extra de appel·cum teneamur·ubi de hoc· Item nō·Ber·et hoſtien·de matrimonio cōtrac·contra interdic·eccle·c·ii·q̄ iudex qui appellatiōi detulit·poteſt precipere partibus ne aliquā nouitatem faciant in preiudicium appellationis· Preterea ponamus ut·ſ·dixi q̄ coram eodem uicario queſtio uerteretur principal·nōne idem uicarius negabit audientiam parti· uolenti procedere in negotio principali·ex quo a ſententia lata ſuper principali appellatum eſt· cum appellatiōi tam deuolutiue q̄· Quare ergo ius diuerſum·ſi diuerſi ſunt iudices·non uideo· Diuerſitas enim iudicium prouenit propter defectum perſone iudicis ſecularis nō ualentis cognoſcere de cauſa ſpirituali ſiue eccleſiaſtica tamen iſta diuerſitas iudicum non debet inducere diuerſitatem iudicii uel proceſſus· Ad tertiū principale dico ſine preiuditio eoꝝ que dicta ſunt ſupra·q̄ ſi uicarius nulla ſu

pra dictorum facere uelit· ſaltem pōt pronuntiare hoc uidelicet·q̄ nec p eū nec per iudicem ſecularē ex facto eius uicarii nec per aliquā partū aliqua nouitas fiat· Omnis enim iudex cuius iuriſdictio negatur in aliquo faciendo ſaltē cognoſcere poteſt ſi ſua ſit iuriſdictō et quatenus in·l·ſi quis ex aliena et de reſcrip ſuper litteris· Ex his omibus concludo q̄ uicarius ſiue primo ſiue ſecundo ſiue tertio modo·uel quocumq̄ alio debet me conſeruare in eo ſtatu in quo eram ante latam ſententiā· nec debet dicere uicarius· ſi fiat tibi aliq̄ nouitas reuocabo eam·tunc dū fiat ſicut annuis preſtatiōibus ſeruitutibus alimentis et iniuriis uel moleſtijs in poſſeſſorum non faciendis dicti conſuerunt·de bonis·c·n·l·vi·de ſepul·in noſtra· Cōcludendum uidetur q̄ queſtione preiudiciali mota in curia epiſcopali debet ſuper ſedere iudex ſecularis·ſiue emanauerit inhibitio ſiue non· Sufficit enim uti inhibitio·et tam diu debet ſupreſedere donec cauſa fuerit terminata ꝑ iudicium eccleſie·d·ordi·cog·lator· Igitur diffinitiua contra te lata·et reuocata inhibitone ſi interponatur appellatio non poteſt dici cauſa finita quia appellationis pendente· fingitur quis condēpnatus·ff·de penis·l·ii·§·ult·et nil·no· ap·pen·l·una·§·integer·2 de in ius no· l·ſi quis exheredato·§·hii· Vnde ſolet dici·q̄ confeſſio per errrorem facti facta poteſt reuocari nōduꝫ finito negotio· Finitum autē dicitur ſi non eſt appellatum· Ergo ſi appellatum eſt·nōdū finitum eſt·facit ad premiſſa·ē·de ſē· reſcin·nō poſ·l·ulti· Et premiſſa maxime procedunt·ſi iudex detulit appellationi·quia per delationem iudicis negotium principale cum omnibus dependētijs et acceſſorijs ſuis tranſfuſum eſt in ſuperiorem·de app·dilectus·ad cautelam tamē bonum eſt q̄ iudex a quo remanet inhibitionem·qđ poteſt dici ap pel·c· cum teneamur·hec ſemper ſint ſubiecta correctioni meſtre·

Reſponſio domini Io·an·ad ſupradicta

Dominus Fredericus Io·anes andree ſe ipſum· Studuis darem conſiliū in cā per uos miſſa· ecce q̄ haberemus para tam uiam fraudi·per quā debitores creditores ueros·et non uſurarios impedient ultra annum· Prouocabūt enim ad tuitionem eccleſie· non ea ſpe· ut optimeant·ſed ut lata contra ipſos ſententia appellent·et effectum inhibitionis aē· Quare urgente cōſcientia·iuxta uotū conſulere non potui·nec habuit fraudi uiam aperire·uolui meo cōſilio pro pte ueſtra ſubtiliter allegaſtis· Pro qua pōteſtis aduertere q̄ ſi iuxta morem petebatur i libello ante omnia fieri inhibitionem·et facta fuit ſententia ſuper reuocatione inhibitionis diffinitiua· tamen i·nō peteretur in libello nec puto in eo conuentionem factā ualere· Pro domino Io·an·facit dictum Guil·in ſpeculo de poſſeſſorio et petitorio·§· i·m·x·colūpna· Xō quid ſi is cōtra quē ubi dicit q̄ illud qđ dicitur nil mouian dū eſſe appellatione pendente·uerum eſt in eadē cauſa·ſed hic ē alia ergo aē·

Sequitur additio precedentis cōſilii et queſtionis Cōdemnato· In alio caſu intelligitur in re integra·et cum durat ptās·ſe habet nō erat res integra·nec durabat ptās maxime poſt delationem ad hoc de appel·cū ceſſante et qđ ibi notat poſt Oſtien bene facit·e·ti·cū appelli·vi·et·e·ti·e·dilectus· Lapus·

Conſiliū Fred de Senis·

xcix·

Aſus talis eſt· Epiſcopus Tudertinus habet aliq·o ſpeciali iure ſibi ſubiectaꝫ quandam eccleſiam in dioceſi p·ruſina· Ita q̄ ibi rectoreꝫ inſtituit et deſtituit·et eccleſiam viſitat· et reliqua exercet in dicta eccleſia et eius rectore ſicut in aliis eccleſijs ſibi ſubiectis·exceptis ſacramentis que per epm perugiſinum conferūtur· Modo queritur An dictus rector arceatur cenſure epiſcopi perugiſini·qua cauetur ut quicūq̄ non reſidet in ſuo beneficō

sit priuatus uel alsam penam incurrat.

Videtur dicendū q̄ non · quia nichil ad episcopum perusinū · qualiter illud beneficiuz gubernetur · an rector resideat nec ne · tenetur enim de illo beneficio et de his que ad ipsum pertinēt · sub Tudertino episcopo respondere et non perusino · ut nō · de preben · quia in tantum sicut ergo expresse non posset sibi precipere · q̄ in illa resideret ecclesia · multominus per suam constitutionem generalem nō potest eum artare ut resideat · Ita de rebus ad alienā iurisdictionem pertinentibus nō potest ius dicere · ē · qui p̄ sua iurisdictione · l · una et · ff · de iurisdic · o · iu · l · ult · et melius de re iudi · pastoralis · § rursus i clemē · Perinde enim est ac si iste locus esset exemptus · et ideo non habet se intromittere · quomodo istud beneficiū gubernetur · sed pertinet ad episcopū beneficii · bene facit ad hoc de priuile · cuz capella et · c · ex ore et quonia · et q̄d nō Inno · de priuil' · recepimus ultra medium cuius dictuz resumit archidi · e · ti · c · i · l · vi · et sic iudi seruari in Tuscia in plurib⁹ episcopatibus · i quibus clerici beneficiati in alijs diocesibus non artātur constitutionibus de residendo · et deportando birretum epitogium · quia cō suetudo interpretata est q̄ astringantur clerici qui habent beneficia subiecta constitutionibus facientibus et iuri dica uidetur interpretatio · quia tales constitutiones fiūt habito respectu ad beneficia · maxime illa que de residentia tractāt · Et sic uidetur mihi Frederico de Senis decretor⁹ doctori In cuius rei testimonium sigillum meum apposui cō suetum.

·C.

Actū tale est · Abbas subiectus monasterio maiori quo ad institutionē depositionem · unitationem · et correctionez non tamē in omnibus · sed in certis plene exemptus fecit constitutionez cum suo capitulo · pro reformatione et utilitate sui monasterii · continentē · q̄ idē abbas sine consensu capituli sui uel maioris partis · nil possit agere facere · seu expiri · iuditio · uel extra · in institutiōnibus uel destitutionibus · clericoz̄ uel beneficiatoz̄ · et creationibus monachoz̄ et conuersorum · et aliox̄ familiarium · sui monasterii · uel membroz̄ ipsius in eo firmationibus · et concessionibus rerum emphiteoticarū monasterii et excōicando uel suspendendo uel interdicendo · et in omnibus aliis et singulis spiritualibus et temporalibus sui monasterii · et post hoc dictus abbas cum assensu totius capituli · et capitulū cum eo deputauit quendam yconomum seu uicariū qui nomine suo et totius capituli et cōuentus dicti monasterii possit monachos d̄ numero uacantes creare beneficia conferre · et destituendos remouere reformationes dicti monasterii facere · in emphiteosim captiuare · pignorare alienare cōcedere res et bona monasterii excōicare suspendere et alia facere etiam cum plena administratione · Et ui rauerunt abbas et capitulū · re integra non reuocare dictum uicariū uel yconomum · neq̄ facta per euz · sed perpetuo attendere zē · Modo queritur nunquid dictus abbas absq̄ toto capitulo · uel maiori parte · ualeat aliquid administrare de rebus dicti monasterii in spiritualibus et temporalibus · Item an possit sine capitulo uel maiori parte ipsius remouere dictum officialem uel gesta per eum · uel eius officiū impedire ·

Responsio domini Frederici de Senis ·

Super premissis primō uidendū occurrit · nunquid statutum possit operari circa premissa · q̄d operari posset cōsuetudo et per consequens q̄d erit possibile secdm cōsuetudinē · intelligaf · possibile fieri secdm statutum · Quod autem ex statuto possit induci id quod ex consuetudine potest induci · probat · quia consuetudo utres habet · et tacitū consensum legislatoris · ut · i · di · consuetudo · et · ff · de legi · l · de quibus · Statutum autem siue lex habet expressū cōsensum · ut in eiusdem iuribus · et institutura natura · § constat autem · et · § ex nō scripto · et sic tam iuris scripti q̄ non scripti · siue taciti siue expressi idē sit actor · Et qui potest facere unum · potest facere aliud · Ideo merito infertur q̄ idem iuris est in utroq̄ · de consti · c · i · li · vi · et d consuetu · c · i · et quod ibi nō · i glo · ergo · et · c · ult · et q̄d ibi nō · in glo · in fi · et de rescrip · c · si propter et de elec · quia sepe · et · c · cum non deceat · et de offi · ordi · presenti · et de capel · mo · c · uno · li · vi · cū similibus · et · ff · quod cuiusq̄ uniuez · no · l · item · i princ · cum similibus · An autez prelatus cū suo capitulo citra rem licitaz possit facere statutum sine hēētia sui superioris in sui preiudicium · Et sic se ad ipsius obseruantiam tuamēto hgare · Videtur per id q̄d nō · archidi · de consti · c · ii · Et idem archi · et glo · ordi · in · c · ii · de · ō · sig · li · vi · et Innocen · de consti · cum ac cessissent · in glo · Sed nunquid episcopus unde ē casus de constitu · ex litteris et · ff · q̄ quisq̄ iuris · l · i · § · ii · Et maxie cum presupponitur talem prelatū esse exemptum cum suo capitulo · et alias episcopalem iurisdictionē uel quasi habere in pluribus · ut sic faciat q̄d nō · de re · ecclē · nō alie · c · i · in clemen · Videamus ergo de unoquoq̄ mēbro posito in statuto per se · et primo de eo q̄d dicitur in iuditio certe ut dicit ibi Ber · in isto casu non est necessaria constitutio · uel consuetudo · qua secundū eum hoc uidetur de iure cōi · ut patet in his que nō · de procu · c · i · et de rescrip · edocen · Et posito q̄ sit uera opinio cōpo · et Innocentiet q̄ solus prelatus posset in iuditio agere etiam pro his que ad conuentum pertinent · Tamen ipse Compo · in c · edoceri i prin · et Inno · ibidem ad fi · tenent q̄ cōsuetudine uel statuto posset contrarium introduci · Item sequitur in eodem statuto in institutiōibus destitutionibus beneficiatoz̄ creatiōibus monachoz̄ uel conuersoz̄ · et alio rum zē · tale statutū est laudabile · Nā est consonū uel conforme iuri cōi · et sic seruandum de fide instru · pastoralis · Qd autem sit consonū iuri et etiam cō suetudini patet · de his que fiunt a prela · nouit · et · c · quanto · et · c · se · d regu · c · ult · li · vi · Quid plus imo ualet consuetudo quod hoc · ad solū capitulū pertineant de elec · c · cum ecclesia ultrana cum similibus ad idem de fo · compe · cum contingat · de offi · or · irrefragabit · § · excessus · Sequitur · i · Concessionibus · et reformationibus zē · Istud uidetur esse amicum iuri · q̄ ista faciat cum capitulo uel cum consensu · ad hoc d̄ his que fiunt a ma · ca · c · ii · et hic et de excess · prela · c · i · Et sicut ualet cōsuetudo q̄ solus prelatus talia expediat contra ius cōe · ut de consue · c · iu · li · vi · Ita debet ualere statutum uel consuetudo · q̄ ista pariter cuz capitulo faciat · Nam facit quod plus est · Nā consuetudo priuat interdum prelatum in totum iurisdictione · ut in · c · irrefragabili · § · excessus · Nam et in his que habet facere abbas in factis monasterii · bene preiudicat consuetudo iuri cōi · ut in · c · ea noscitur de his que fiunt a prela · c · nouit et de re iudi · c · ultimo li · vi · Et sicut in legibus d similibus ad simile argumentum sic de consuetudine ad con

fuetudinē ut nō .m. l. de quibus in glo. ff. de legi. Sed op. de canō. xviii. q. ii. nisi. ubi dicitur q̄ tota potestas monasterii dependet in abbate. mentel non p̄t se priuare et spoliare ut. ff. de offi. preto. l. i. et nō. de constit. cum uenisset. xvi. q. ii. c. ii. et d donat. pastoralis. Nā quī dū quis habet iter et actuum habere debet ut. ff. de ser. urba. prae. l. iii. §. ultimo. Et licet ager sit ita sterilis q̄ nichil inde percipiam. tamen retineo usufructum. ff. de usufruc. l. arboribus cum similibus. Et quantum cūq̄ patronus remittat iura que habet in liberto quedā iura retinet in eodem. c. de bo. li. l. ult. et in dicto. c. nullam. Nam ibi uidet concludere. q̄ monachi non habent potestatē super abbatem. non tamen ibi concluditur q̄ facta monasteriū possit administrare abbas sine monachis. Vnde exponūt doc. in dicc. nullam. tota potestas monasterii pendet in abbatem. i. abbas est super monachos non econuerso. Idem in correctoribus sed n regulam. que ad abbatē spectant. non ad monachos secūm host. ut pa. nō. de ap. reprehensibilis. Et facit qd nō. host. de offi. ordi. quanto. et archidi. in prealle. c. nullam in fi. Item in statuto nostro abbas non priuat se totaliter iurisdictione qd̄ prohibetur de renunc. c. ulti. et penul. sed sibi soli preiudicādo per statutum perpetuā iura sua cum capitulo suo. qd̄ non est inimicum iuri cōi. ut. s. probatū est. Et facit xvi. di. multis. ff. quando ap. sit. l. i. §. solent. et de appel. ad collationē li. vi.

Expremissis patet q̄ statutum valet et cōsuetudo. et q̄ abbas potuit sibi in hac p̄emissa. et q̄ contra dictū statutū uenire non potest. Subsequenter quaritur an ualuerit cōstitutio uicarii uel iconomi ad ea que supius sunt expressa. Et dicendū ē q̄ sic Nā omnia ista possunt demandari. ut patz de offi. uica. c. ii. et. ni. li. vi. Generaliter dico. non specialiter. quantū ad collationes beneficiorū. Non ob. d conces. preben. constitutus. Sed non puto q̄ ad alienandū posset constitui procurator nisi super re alienanda interueniens tractatus causa cognitio. & deliberatio de alienando. Huius prēmissis bene potest constitui sindicus uel procurator ad lem rem alienandam. licet enim in rebus priuatorū bene posset constitui procurator ad donandū permutandū. et alienandū. ut. ff. de procura. l. procurator. ii. libera. cum sua materia. non sic in alienationis perpetua rerum ecclesiarū. Nā primo debet precedere tractatus super resignatione certa. aliter enī tractare et deliberare non possunt. Consilium enim canonicorum committi non potest. argu. de offi. dele. c. ulti. et. c. ti. is cui. li. vi. Sic cum dicimus q̄ decretum non extenditur nisi ad futura. ut de preben. dudū li. vi. Et actor ul'r nō potest cōstitui ad futuras lites Ratio est quia constituitur cum decreto. et dē ieretum interponitur super re certa nō certa. ut. ff. q̄ cuius q̄ uniuer no. l. ité et in predicta decre. dudum. et in clem. de concess. preben. cum et quem. Vnde in quo ualuerat constitutio iconomi uel uicarii. uidendū est an acta et gesta per eum possint reuocari. Et respondē dum est indubitanter q̄ non. dūmodo forma mādati non excesserat sufficit regula iuris facta legitime. li. vi. Si quaritur an in faciēdis uel ea futura possit reuocari per solum abbatē iuncto conuentu. posito q̄ nō interuenerit iuramentum de non reuocando presupposito q̄ ille uicarius et administrator nō perpetuā administret Et uidetur q̄ nō Nam iste fuit constitutus a corpore uel a collegio cuius corporis. abbas ē caput. et monachi membra. ut m. c. nouit. ergo et eodem modo debet reuocari sicut preces sit institutio de iure iur. c. i. Ad hoc facit qd nō. Inno. et cōpost eum. de postula. bone. ii. in uerbo temere. ubi autem esset constitutus a collegio. reuocari nō posset per paucos q̄uis nec per maiorem partem. nisi collegialiter. Item licet prelatus sit dignior. qua caput. ut. ff. de reli. et sump. fu. l. cum in diuersis. tamen ipse conuentus uidetur esse pars potior. et sim ali q̄ sibi mutuo contradicant. unde tūc sequendū uidetur conuentus. ut nōt. de testi. presentiū. li. vi. In uerbo. illos Et proisto dicto facit qd nō. Guil. in ti. de elect. sed facit melius. et quasi ui detur casus de offi. archidi. in fi. et fa cit de reg. iur. quod omnes. et. c. in re. cōi. li. vi. optime facit qd nō. archidia. de procura. Si duo li. vi. ubi dicit q̄ procuratores capituli et prelati i causa cōmoris prelati non reuocat. Nec sua opinio est reprobata per. c. ult. de procuratori. in cle. et ibi nō. Sed contrarū uidetur. Nam regula est q̄ mandatum re integra tacite et expresse reuocatur institu. man. §. ratione. et faciunt iura que nō. de elec. in causis in glo. ergo si res. et qd nō. Inno. de testi. presentiū. alias incipit ad hoc q̄ fuit Grego. viii. ubi dicit in principio. q̄ prelatus penes quem est exercitium actoz reuocare potest mandatum procuratoris a capitulo constituti in causa ecclesie. multo fortius. si a se et a capitulo fuit cōstitutus. Et pro hoc facit etiam qd ipse et cōpo. notant in. c. in causis ubi dicunt. q̄ unus solus. re integra reuocat cōpromissum cum uno contradicente a principio fieri non potuerit. ut in. c. ga pper. Quāuis istud dictū nō placet Guil. mandagoti. in. c. prealle. Preterea ad hoc aduertendū. prelatus nō est de collegio. nec pars collegii. licet enim prelatus sit caput collegii. et presit collegio non tamen est de ipso collegio imo ut distincta et seperata ponuntur in iure et de uno ad altum. interdū propter delictum. interdum propter negligentias fit translatio. ut de elec. cum in cūctis in fi. et de cōcess. preben. c. ii. et ne sede uacan. c. uno cum mille similibus. Sed quando prelatus ut canonicus habet uocem in capitulo tunc bene est de corpore capituli. et nō potest plus q̄ unus canonicus. ut de appella. c. penultō. et de preben. cum in ecclesia li. vi. et de concess. preben. c. postulastis. Et optime facit qd nō. de eta. et qua'r. ut bi quidā glo. cathedralibus in clemen. Nec obq̄d legitur et nō. d conces. preben. post electionem. Nam decanus non est prelatus capituli. nec spōsus ecclesie cathedralis. nec per eius mortem dicitur ui dua ecclesia cathedralis. et facit qd nō de elec. quia propter in glo. i. imo ipse decanus est pars capituli. et de ipso capitulo. Ad propositum. si duo sepatti. et extranei in causa cōi constituerunt procuratorem. q̄ ns dubitat q̄ alius potest reuocare procuratorē pro parte sua. a ille remanebit procurator alterius. Sic et in proposito abbas reuocare potest procuratorem. et ille remanebit procurator uicarius seu iconomus et administrator capituli sine quo prelatus non poterit administrare sicut non posset sine capitulo nullo iconomo constituto

Ex hiis concluditur q̄ non obstaret constitutio supradicta. quin prelatus uel abbas posset illum reuocare inuito capitulo. in quantū ille gerebat uices p̄lati Sed ubi presupponimus constitutionem abbatis a capitulo precessisse in cōtrarium non potest abbas reuocare. Si enim presupponimus constitutionē tenere de iure et q̄ abbas nō posset uenire contra. ut supra satis probatum est. cōstat q̄ impediente constitutione hunc officialem tāqm perpetuū reuocare nō poterit. et facit qd nō. Innocen. et cōpo. d rescrip. edocert. Postremo restat uidendum. an iuramentū prestitū super constitutione iconomi impediat reuocare. et uidetur q̄ sic. Nam iuramentum impedit reuocationem. et regressum. et inualidū iuris facit ualidū de iure iuran. c. cum contingat. de pace. ii. li. vi. cuius materia. et aūt. sacramenta puberū. Item non uidetur ualere qd̄ fit contra licitum iuramentū ut de rescrip. si diligenti. Et facit qd nō. Innocen. et hosti. de preben. dilecto. et archidi. de rescrip. duobus. ubi dicitur q̄ recepto facta de aliquo in canonicū contra iuramentū non ualet. Sed cōtra. nemo potest sibi legem imponere. a qua non liceat recedere. ff. de pac. l. penult. cum similibus. facit qd nō. Innoc. e. dilecto. ubi dicit q̄ si quis iurauit non uēdere librū. tenet uenditio facta

contra iuramentum. Et contrariū pōt colligi ex glo. Innocen. posita de testa. Rainaldus in glo. pactum enim. Sequitur Io. an. dicendum est q̄ renocatio valet. licet renocans sit periturus. ut nō dicit procura. c. ult. in glo. uel uetitum li. vi. Nisi ex iusta causa renocaret puta quia male administrabat. quia tunc pōt cum capitulo. ut. ff. qui satis co. l. ult. quia iuramentū non dz eē inuiolū mg tatis. de iure iuran. c. ii. et. c. quanto. cum similibus.

Consilium Frederici. Ci.

Vestio talis est. nunquid episcopus d relictis factis a suis subditis ecclesie uel hospitali alterius diocesis debeat habere quartam. Super pun to premisso. possunt colligi argumenta pro et contra. per ea que nō. hostiē. in sūma de sepul. §. 2. a quibus petat sub §. an hoc petatur canonice. sub. §. ultiō. Et uidetur dicendū. q̄ hmōi quartam ep̄s non potest petere ab ecclesiis et locis sibi nō subiectis. Nā ista quarta uidetur debita episcopo. ratiōe iurisdictionis et superioritatis. Ecclesie nanq̄ recipiūt a laicis decimas et mortuaria et similia. et ecclesie respondēt de quarta. de premissis suis superioribus. Et sic non ratione subditi relinquentis. sed potius ratione ecclesie cui relinquitur episcopus petit quartam. et hoc colligitur d decimis. c. i. in prin. ℣. rursus. vbi dicit hostiē. et Io. an. q̄ loco illarū sedarū decimarū succedit hodie quarta. quam recipit ab ecclesiis episcopus. et alle. de prescrip. d quarta et de offi. ordi. conquerente. Cū ergo episcopus clusinus non sit superior illi domini de misericordia de Senis ergo nō. Aliter de testa. requisisti ad finem. ℣. quoniā non est cauta. ubi manifeste loquitur d capellis subditis epō et in predicto. c. conquerente. Hoc tenet Innocen. de testa. c. officiū. in prin. et bene facit qd nō. Innoc. de sepul. c. ii. et. m. et. c. cōsuetudinē. ℣. Itē quartam. Idem tenet pe. et ab. in. c. requisisti. et Io. an. istos sequitur in. c. officiū. Cum enim ista quarta quis debetur de hmōi computetur inter iura episcopalia. ut in. c. conquerente. et de censi cū olim. quomodo potest dici q̄ episcopus petat ius episcopale a loco sibi non subiecto. Ponitur q̄ perusinus eligat in diocesi clusina sepulturaz. et ibi in multis ecclesiis multa reliquit. nūquid episcopus clusinus d illis relictis habebit q̄tam. Videtur non. attento quis reliquit. Quia iura indistincte dicunt. q̄ d hmōi relictis ecclesiis sibi subiectis. episcopus petit quartā. Et predicta maxime procedunt. cum bona dicte domus sunt tantūmodo pauperibus deputata et de relictis factis pauperibus non debetur canonica. ut nō. de sepul. c. ii. in glo. in. Item bona istoz hospitalium sūt multum priuilegiata. hinc est q̄ decima papali imposita ecclesie. et personis ecclesiasticis. que ratione imponentis est maioris auctoritatis q̄ quarta episcopalis non exigitur nec leuatur ab istis hospitalibus z locis similibus. ut patet per extrauag. Bonifacii. pape. viii. edita super declaratione decime papalis que incipit declarationes. Multa enim fraudarentur uota fidelium defunctoz. si eorum relicta hmōi pauperibus facta d quartarentur per episcopū. quod uitandum est. ut de reli. c. ii. in clemen. Et istoz maiorum opinionem sequor ego Fredericus de Senis minimus decretorum doctor. nunc perusii regens in iure canonico. In cuius rei testimonium me proprta manu subscripsi. Quādo aliquis reliquid pauperibus alicuius hospitalis nullo nominato. tūc forte debetur quarta. Dehoc per Io. an. in nouella. d cōtract. contu. dudum Quod nō. Pau. de reli. do. c. i. in uerbo prouētus in clemen. Additio

In Christi nomine Amen. Responsio domini Frederi. de Senis ad multa dubia elicita ex themate infrascripto.

Casus talis est. Ci.

Obiit quidam patronus eiusdam ecclesie decessit supstitibus quatuor filiis sibi heredibus. quoz tres erant impuberes. z unus puber. deinde uacauit dicta ecclesia. Mater uero eoz dēp tutrix dictoz impuberū tutorio nomine. uolens intēdere etrea reformationem dicte ecclesie uocari fecit filium puberem. ut certa die. ut loco idoneo conuenret. cum ea ad faciendū electionem d no rectore. ad ecclesiam ante dictam. qui filius puber loco et tempore statutis non uenit. Dicta tutrix ad electionem processit. et personam ido neam elegit. et tandem electus seu presentatus fuit institutus per eum ad quē pertinebat institutio. et in possessionē inductus nō contradicente nec reclamante illo filio puberē cōpatrono. Nūc queritur An electio seu presentatio facta per tutricem ualeat. Secundo q̄ritur an ille filius pubes posset illam electionem impugnare. Et si potest impugnare quanto tempore duret sibi ius impugnandi. Et si non potest impugnare an fiat sibi preiuditium in electionibus sequentibus. Ad primum respōdeo q̄ electio facta tenet. quia facta est a maiori parte illorum. ad quos pertinebat. s. a tribus. extra d iure pa. c. iii. et de his que fi. a ma. parte capituli. c. i. Nec ob. qd nō est celebrata a pupillis sed a tutrice. quia cum dicti pupilli nō habeant discretionem. nec maturitatē consilii. que in eligendo requirūtur. merito talia non per eos. sed per tutorem seu tutricem debent experiri. facit ad hoc. quod legitur et nōt. de elec. ex eo. qd li. vi. et quod nō. Inno. et Hostiē. extra de no. oper. nunc. c. ii. Nec ob. si dicas. q̄ tales pupilli non habent uocem in eligēdo. Nam per c. ex eo Quia tutores illorum remiserunt penes illū quartum puberem. et illud optinet cum q̄s habet eligere iure collegii. secus si ratione patrimonii. Nam in isto casu tutor ad quem pertinet tutrio persone et bonorum administratio istud ius exercebit pro pupillis. Sed in collegio si aliq̄ sunt excommunicati. suspensi impuberes. uel alias inhabiles. ius et uocem illoz recidunt in alios ut omnibus est notum. ut extra de elec. bone et. c. congregato cū similibus. et ne se. ua. c. uno. li. vi. alias sequeretur q̄ si oēs essent pupilli. ius presentandi deuolueretur ad suptorē. et sine culpa ipsoz fieret eis preiuditiū. Nec ob si dicas. q̄ talis electio debuit fieri per curatorē. uel procuratorē si maiores erant septēnio. aō. ut extra de iudi. c. ult. li. vi. Nam illud. c. loquitur in iudicio cause spiritualis. Nos uero loquimur in actu spirituali extra iuditium que satis sunt diuersa. ut patz de procuratoribus. c. i. i. respō. de elec. si quis. §. quid ergo. li. vi. Non ob. q̄ ille filius pubes non fuit canonice uocatus. quia fuit uocatus ad faciendum electionem non ad presentandū. Et sic uidetur non uocatus. ut de elec. c. bōe. ii. Ad hoc respondeo dupliciter. Primo quia licet proprie loquendo actus patroni dicatur presentatio. ut extra de iure pa. c. ult. et. c. ti. c. ii. in clemētamen largo modo loquēdo dicitur electio ut. c. ti. nobis. et. c. pe. li. Secundo dico q̄ licet in eligentibus iure collegii cautum sit. ut omnes uocentur. et qui uocatus non fuerat possit prosequi contemptum. ut extra de elec. c. qd sicut et. c. uenerabilem. bene facit ista decretalis q̄ patronus debeat a patrono uocari. alioquin posset agere de contemptu cū in his qui eligunt ut singuli. puta in patronis non inuento cautum. q̄ debeāt se requirere. sed sufficit q̄ facta ē electio seu presentatio a maiori parte. uel a pluribus eorum ad quos pertinet. de iure pa. c. iii. licet sit honestum et cautū eos in hac requirentes seruare consuetudo. et facit qd nō. in speculo. de instrue. §. nunc aliqua. in. x. colum. p. et. ℣. sed quaritur an executores. et qd nō. de reg. iur. c. q̄ omnes. et. c. in re cōi. li. vi. Sed prima solutio melior. et ista nō uidetur bona. Sed imo bona est. ut nō per Io. an. in. c. ii. de iure pa. in nouella

Ad secūdū quo quaritur an iste puber possit impugnare patet solutio ex

premissis quia si uult impugnare ratõe
ip'ius cõtemptus nõ potest· qa nõ fuit
cõtẽptus sed canonice uocatus· ut· ẽ·
dixi· Si ergo uult aliquid dicere cp red
dat electionẽ seu p̃sentationẽ· nullam
puta qui uult opponere dfectũ uel utilẽ
cõtra p̃sonã p̃sentatã uel aliud sim
le tunc dico cp põt· ad hoc de elec· nulli
et· c· se· li· vi· Nam et is qui nõ appella
uit acqeuisse uidetur sẽtẽcie ratiõe ius
tiẽ· et ẽ illitatẽ põt opponere Ad
primũ de re· iudi· cp ad consultationem

Ad secdm· e· ti· c· i· cum sua materia
ẽ Ad tertium quo quẽritur quãtus
duret ius optandi in eo casu ubi conce
ditur oppõ· Respondeo quousq; duret
terminus peremptorius datus ad oppa
nendum· Vel saltem quousq; sit cõfir
matus· ulterius non est locus exceptõi·
ad hoc de elec· c· ulti· li· vi· et de appel·
cõstitutus cum sua glo· Sed inidẽ
ter potest quẽri· an ille qui scienter in
fra tempus excipiendi non excepit pos
sit talem confirmatũ et impossessionẽ
inductũ accusare de eo crimine de quo
poterat excipiante confirmationem·
Videtur cp sic· ad hoc de app· constitu
tus de concess· preben· post electionem
et de accu· accedens· ad hoc· lxxxi· di·
quicunq; lxviii· di· c· i· xvi· q· ulti· c· i·
et· c· iii· Econtra uidetur cp mores
approbari uidentur per confirmationẽ
et qd semel placuit ẽ· ad hoc de testi·
eo· preterea· de pur· ca· c· pl'· in fi· et d
re· iur· qd semel· cum suis concordẽ· ad
hoc qui ma· accu· pos· c· ult· facit quod
nõ· Io· an· de elec· c· ultiõ· li· vi· De ista
materia diffuse tractat Inno· et hosti·
de causa pos· et proprietatis· c· penultõ
in· §· i· que glo· facit pro prima parte et
de elec· quo· i sicut per compo· et Inno·
et hosti· d dolo et contu· cum olim· ubi
nõ· cp si confirmatio ẽ facta sollenter
cum causa cognitione et uocatis qui fu
erunt uocandi et trãsiuit in rem iudica
tam· cp non possit ille accusare de crimi
ne ante cõmisso· quia potest imputari
accusanti· Sed si ibi imputari non pos
set credo cp deberet audiri· ut in· c· ul
timo qui ma· accu· pos· et facit qd nõ·

de elec· c· cum dilecti in fi· et de acce·
de his· et uidetur casus de elec· c· in
computatibus· §· iustum· li· vi· ubi pro
batur cp illi qui non habuerunt tempus
excipiendi debent uenire· nolẽtes accu
sare uel denunciate· ergo a contrario se
ens· Ad ultimum quo quẽritur an si
se non opposuit· uel electioni noluit in
teresse· nec se opponere sib sit genera
tum preiuditium· Respondeo prima
facie uidetur cp sic· quia illi tres pupilli
uidentur esse soliti in possessione uel q̃si
eligendi uel presentandi· ad hoc de ea
pos· et proprie· c· pl'· et de iure pa· c·
consultationibus· Sed ueritas uide
tur in contrariũ· quia qui nolunt esse in
uno actu· uel est negligẽs· uel cõtumax
non uidetur esse contumax in alio· nec
renũtiare eidem ad hoc de testi eius
dem et de dolo et contu· c· ii· li· vi· et p
Innocen· et hosti· d elec· ecclesia nostra
in prin· melius de offi· le· dilectus et de
supplen· ne prela· c· ii· Ista questio tangi
tur quasi ad litteram per Inno· et cõ·
de elec· querelam· Ex quoq; glo· colligi
tur cp si aliquis sit solus in possessione
eligẽsi et permittat alium eligere amit
tat suam possessionem· Et si habet ius
eligendi cũ aliis et eodem iure utatur
cum aliis· dato cp una uice condemnat
uel negligat eligere· nõn tamẽ amittit
nec proprietatẽ nec possessionẽ· Nec
illi tres pupilli siue tutrix pro eis elege
runt ratione iuris patronatus eis cõpe
tentis ex persona patris et tanq̃m here
dibus· a dem ius competebat alteri filio
impuberi· Preterea ad hoc ut quis a
mittat possessionem requiritur cp spoli
ans habeat animum spoliandi· Sed non
habet animum spoliandi· cum eodem
iure utatur quo ille utitur· Preterea
requisiuit illum ut ueniret ad eligendũ
et presentandũ una cum eis· ergo non
habet animum spoliandi· et hoc colligi
tur clare ex glo· si eorum·

Questio domini Frederici coras do
mino Io· auditore domini legati·

Archidiaconus cuiusdam ec
clie curate· accessit ad epis
copum dicẽs· domine epis
cope quidam asserens se re
ctorem ecclesie· cuius sum parrochianus
uult nobis a dministrare ecclesiastica sa
cramenta sicut subditis· Nõ cognosco
qnis sit et non credo cp sit rector· peto
cp astringatis et compellatis· ut ostẽ
dat an sit canonice institutus in ea· et si
non est peto eum remoueri et aliũ p̃
fici· Modo quẽritur an p̃edat tal'
petitio· Et si procedat· quẽritur an ill'
cp sit canonice· An parrochiano· cp non
sit cãonice institutus· incumbat proba
tio· Et uidetur dicendũ cp si al' con
stat uel sit notorium cp sit inductus in
possessionem auctoritate episcopi· ad
quem de iure pertinet confirmatio ec
clesiarum· presumatur pro illo quia pos
sidet iuste· qui auctore· pretore possi
det· ut· l· qui iuste· ff· de acquiren· pos·
cum suis concor· Si autem non constat
sed dubitatur· uidetur cp recte petere
posset parrochianus· quia sua interest·
ut bonum habeat prelatũ· et qui per bo
stium intrauit· et qui possit eum solue
re Et ligare· et nõ solum contra recto
rem proprie· sed contra episcopum au
dietur· de testi· c· tam litteris ibi erat
confirmatus electus· ut nõ· de offi· dle
uenerabil· de accu· qualiter· ii· per archi
dia· de elec· c· i· in prin· in uerbo forma
li· vi· Et si laicus prochianus potest age
re contra unum prelatum· cp remouea
propter crimen dilapidationis uel aliud
crimen qd est o ipsum· ut de testi· c·
quoniam cum similibus· multo magis ex
go potest agere cõtra eum ut remoue
atur ex eo cp nunq̃ habuit titulũ et per
consequens negat matrimoniũ spiritu
ale interuenisse· un le in· c· ex parte· de
testi· miles agebat de crimine etuliter
et negabat canonicam institutionem in
teruenisse propter irregularitatem· et
fuit auditus ibi de iure si parrochianus
erat· ut ibi nõ· in fi· prime glo· Et si
uerum est cp prochianus admittatur ad
dicendum et petẽdum· cp talis remoua
tur· quia non habet titulum· sed intru

sus est· Quẽritur cui incumbat proba
tio· Et uidetur cp non parrochiano
qui negatiuam essent· dicendo eum nõ
fuisse institutum ad hoc de elec· bone
de causa possẽ· et proprie· cum ecclesia
In contrariũ uidetur· cp non presbite
ro qa nemo cogit ẽ dicere titulus ẽ· ut
l· cogi· nisi episcopo inquirente· ut nõt·
per Io· an· de reg· iur· c· i· li· vi· et per ar
chidia· e· li· de offi· ord· c· ordinarii· Ad
hoc dicendum uidetur cp si iste prochia
nus in istum consenserit· ut in rectorẽ
tacite uel expresse non possit ipsum ul
terius impugnare ratione eius tituli· qa
non possit hoc episcopus ut dicit Archi
dia· in· c· ordinarii· ad hoc· c· nullit· de ele
ct· li· vi· eius similibus· Licet uideatur
argumentum contra qd nõ· de excep·
cum ecclesia in fi· glo· Si uero consẽ
sit· tunc dicendum est· cp si ille presbi
ter est institutus per episcopũ· et idue
tus in possessionem· et hoc cõstat· tũc
parrochianus· quia negat ius· quia dicit
eum nõ canonice institutum· habet hoc
probare· ex quo constat de facto inter
uenisse auctoritate ordinarii· ff· de p
batio· l· ab eo i glo· ult· ibi posita· et nõ·
de elec· bone in glo· i· ẽ· negatiua tur· Si
uero non constat cp auctoritate ordina
rii fuerat institutus· 2 cp in eum· nec ip
se nec ordinarius cõsenserit· potest pe
tere· cum sua interest ab episcopo· uel
legato· cp ipsum cogat· ut ostẽdat titu
lum· et si non ostenderet· cp ipsum am
moueat· 2 alium preficiat· In casu ergo
nostro cum non constet ipsum fore in
stitutum per episcopum· et sic negatur
factum interuenisse· debet probare se
institutum ab eo qui de iure eõi hoc po
ssit· Nõ obstat quod dicitur cp iste
non probauit se parrochianũ ergo ẽ·
Sed admissus est ut prochianus· et non
debet ulterius quẽri· ut nõ· in dicto· c·
ex parte· d· Non ob· c· uentens· ii· d
testi· ubi subdiaconus probat post litis
contest· se canonice talem ẽ· quia nõ
cogitur ibi probare post lit· contesta·
ut admittatur ad contradicendum sed
ut consequatur confirmationẽ· Nõ
ob· quod dicitur cp patronus qui petit

rem̃ iam rectoratem institutum eo contempto · debet probare se patronum · ut xvi · q · ii · decernimus · ergo iste debꝫ se probare prochianum · Respondeo ex quo aliquis est institutus auctoritate diocesani qui uult impugnare institutõnem or̃dinarie rationē patronatus habꝫ docere se patronum · et sic loquitur · c · decernimus · Sic et in proposito ubi cõstaret de institutione episcopi incũbit prochiano probatio · q̃ non sit canonice institutus · Nec sufficit q̃ sit prochianus · uel q̃ sit parrochianus sit admissus

Non obstat qđ dicitur q̃ uicarius episcopi confirmauerat ꝛc̃ · non enim agebatur · an sit canonice institutus nec ne Sed an fuerit appellatum bene uel male a quadam denegatione copie cuiusdam et pronunciauit male appellatum · Itez sicut ipse uicarius non potuisset confirmare electionem · non uocatis uocandis posito edicto · sic nec potuit confirmationem informare absentibus quoꝝ interest · ubi uero prochianus uel quicunq̃ sit · agat de eo nine cuiuscunq̃ uel criminis · sibi tamen nõbit probatio · et actore non probante ꝛc̃ · Item licet sedm opinionem aliquorum instrumenta post promptorum producta possint iudicem informare tñ in casu nostro nõ refert quia instrumenta producta nec proprietatem · nec quasi possessionem probãt

Dixistis dominico q̃ dum allegarez super isto · ℞ · somniabam dum scripsi sicut dixit michi dominus Bar · i facto suo · credebam per superiora probari · q̃ in articulo isto continentur · Nam supra dict̃ est et probatum · q̃ interest parrochiani scire · quis est prelatus suus qui possit eum soluere et ligare · viii · q · i · licet · et in iuribus allegatis per archidia · de elec · c · i · in prin · li · vi · Secũdo fuit quesitum cui incumbet probatio an prochiano negãti · an presbitero · Dictum est et dico · q̃ si constat eum institutum uel installatum per episcopũ presumitur canonice institutus · et qui sollemnitatem negat interuenisse · hoc debet probare · ex quo de facto cõstat ut in · l · ab ea · Si uero non apparet de institutõne · et sic factum negetur q̃ut dicit se institutum probet se institutum non dico ad petitionem cuiusq̃ sed ad petitionem cuius interest · scilicet prochiani · uel qui pro parrochiano admissus est · et si doceant se institutus per alium q̃ per episcopum presumitur non canonice institutus nisi probet canonicam institutionem · quia de iure cõi ad nullum pertinet institutio nisi ad episcopum l' papa uel legatum ·

Responsio domini Frederici · dum erat scolaris ·

citat ·

Primo queritur nũquid patronus contemptus in presentatione posset prosequi contemptum · Et uidetur q̃ sic · quia regula est · ut qđ omnes tãgit ꝛc̃ · ut de offi · archidia · ad hoc in fi · de reg · iur · qđ omnes cum concor · Itẽ regula est q̃ contemptus possit petere qđ factum est in eo contempto cassari extra de elec · qđ sicut · et · c · bone · i · de preben · cum in ecclesiis li · vi · etiaꝫ si contemptus fuerit latens de elec · uenerabilem · Preterea uidetur casus de his que fiũt a prelatis ea nosc̃itur · Sed diceres illi sunt patroni ecclesiastici · et est ius · Et fortius est ius patronatus · qđ cõpetit laicis q̃ clericis · ut patet in eo · quod legitur et nõ · de iure pa · c · cum dilectus

Preterea uideo q̃ contemptus consilii habet retractare qđ factum est de accu · cum olim · de his que fiũt a prelatis · multo fortius ubi contemptus consẽsus alicuius · Preterea uidetur casus de iure pa · illẽ · ꝛc̃ · ex insinuatione xvi · q · vii · decernimus · ad idem · lxvi · di · c · i · et · viii · q · i licet ibi attestãte populo ne qua · post modũ retractatio fiat · Ad idem · lxiii · di · c · quãto plebs principalis cum tribus capitulis sequentibus · et · c · ultimo · et hoc uidetur tenere dominus Io · de regulari · beneficium in fi · magne glo · li · vi · et de elec · c · ultimo in glo · ii · e · i · Sed diceres ad qd ualet ista cassatio cum ipsi eo presẽte iterum consentiat in eum · So · satis fit iuri · et petitioni actoris · Ad idem qđ nõ · de causa poss · et propte · cum super in glo · ii · ad idem de elec · bone · ii · Item forte patroni sunt damnati ex aliquo crimine · propter qđ amiserunt ius patronatus · Vnde si uellent consentire in eum non possent ·

Secundo queritur · nũquid omnibus patronis presentibus possunt omnes · excepto uno · cõmittere uices suas · dato q̃ non sint absentes · nec impediti · et uidetur q̃ non per id · q̃ cõit nõ · per doctores de elec · qua propter in fi · Sed contrarium uidetur uerius per regulã que habet · q̃ quis potest per alium qđ põt per se · de reg · iur · c · pl'r · cum concord · et qua casus uidetur de appell' · constitus · Non obstat glo · ibi posita p Inno · Nam Innocen · esset sibi contrarius in eo qđ nõ · in · c · constitutus · Ad idẽ qđ ipse et cõit omnes dicunt q̃ illud consilium non habet locum ꝛc̃ · hoc etiã placet domino Io · an · in · c · constitutus · ad idẽ qđ ipse nõ · de elec · sicut in glo · ii · et · c · sicut in glo · pl'r · Hinc est q̃ patronus uariat · Item potest dicere eligo in presentandum · ut nõ archidia · de postul' · c · uno in glo · uidetur q̃ in fi · li · vi ·

Tertio queritur nunquid religiosus datus ad eligendum uel presentandũ sine licencia sui superioris possit eligere uel presentare · Et uidetur qđ non · Nam monachus sine licentia sui superioris nõ potest consentire electioni · Non põt esse fideicõmissarius · Non potest eligere sepulturam · Non potest esse iudex assessor · aduocatus · procurator · Non potest esse arbiter · hec probãtur de electo · si religiosus de testa · c · ii · de sepul · c · ultrõ · xvi · q · i · monachi · ii · a · c · q · uero et · c · presẽtium · ii · q · vii · nullus · Et ut omnia cõcludam michi agere potest · xi · q · i · non dicatis · xvi · q · iii · § · i · et idem spec · in titulo de arbitris · de procura · et de aduocatis · ad idem de postul' · c · ex parte · Item canon dicit monachũ esse seruũ · Inn · di · c · multos · sed seruus non potest esse arbiter uel cõpromissarius · ut · ii · q · viii · § · tria · ℞ · si seruus · Item compromissarius datus ad eligendum dicitur procurator extra de elec · quia propter et · e · ti · c · pl't · li · vi · Sed etiã datum est supra q̃ monachus non potest esse procurator ergo ꝛc̃ ·

Quarto et ultimo queritur · presupposito qđ nũc tertio loco est dictũ · si eligat · anteqũ electio · Et uidetur q̃ sic quia multa fieri prohibentur · que tamẽ facta tenent de regl' · ad apostolicam et in exemplis infra positis · primo de excep · c pia · li · vi · Item per id quod nõ de iudic · c · i · li · vi · in glo · intelligas · Ad idem ff · de procura · l · filius · § · ueterani et · l · ita demum · eo · ti · Item ualet iudicium habitum cum procuratore monacho donec opponitur ut nõ · hostien · de procurator · in nostra · Ergo fuit procurator · ex quo ope exceptionis tantum habet excludi · Item facit sibi contrarius et cõtrabatur compaternitas cum monacho etiam sine licentia abbatis · ut colligitur · xviii · q · i · peruentre · Ad idem xvi · q · i · c · doctos cũ se · Item licet persona sit inhabilis · hic tñ potius cõsiderabimus factum q̃ ius sicut est uidere in sacramentis non ires collatis · ix · q · iii · lugduni · et · e · q · ii · quia episcopus in diocesi · Item in uenditione et donatione ꝛc̃ · ut nõe · ix · q · ii · e · i · non enim refert · ꝛc̃ · e · de · d preci · impera · of · l · uinuersis · Hoc est qđ legitur et nõt · de procura · consulti · ꝛc̃ · Idem archidia · de rescrip · c · i · li · vi · Item pone q̃ aliqui honesti et religiosi uim sine licentia superioris dederunt consilium aliquibus canonicis · nũquid per hoc uitiabitur electio si consilium nõ fuerit requisitũ alias eo non requisito sit cassanda · hoc di · c · pl't · Item pone q̃ quis monachum constituit procuratorem ad matrimonium contrahendum qui suscepto mandato sine licentia superioris contraxit · num quid tenet matrimonium · Item ex spõsalibus non habentibus consensum non contrahitur publica honestas · et tamẽ ex sponsalibus cõtractis a monacho oritur de spon · c · uno · in prin · li · vi · Item procuratorium non dicetur perfectum nisi cum susceptum fuerit · ut proba ẽ expresse de procura · e · iii · li · vi · et ibi d hoc satis per archidia · Sed iuris interp̃

etiã ille ẽ nmq̃ dicitur fuscepisse quia semper fingitur uelle tacere. 2 taciturnitas in procuratore constituendo habetur pro dissensu. ff. de procura. l. filius. §. mutus. ergo si non fuerit procurator non tenet presentatio. Item monachus fingitur mortuus cuius mors ex ulis equipatur morti naturali. ut legẽ xvi. q. i. placuit. Item uidetur casus extra de elec. si religiosus. Nam si in p̃pio facto eius non tenet cõsensus multominus in facto alieno. Item non ualẽ testamentum factũ a monacho quantũcumq̃ sit fauorabile. xix. q. ii. in fi. de donac. c. cum dilectus. Item si monachus remittat uiuenti sibi factaq̃ remissio est nulla. ut nõ. d. sen. exco. parrochianus. Item presentatio non finitur sola electione patronoꝝ. nisi sequatur presentatio coram episcopo. ut probatur de iure pa. c. uno. et. e. ti. c. ul'. et nõ. arebidia. de preben. c. i. li. vi. Cum ergo monachus presens coram episcopo diceret. nomine patronoꝝ presento uobis istum. quem eoꝝ nomine elegi. dicet episcopus ubi est mandatum. et ostẽso mãdato insufficienti repelletur uterq̃ de elec. innotuit in fi. Ad premissa facit de procura. c. penult. in clemen. 2ẽ.

Responsio ad quoddam dubium.

·c·v·

Consueuerunt usitatores fratrum et sororum de penitentia peruisi. de consilio ministrorum. et discretorum eiecre de congregationis cõsortio et de eorum matricula eleuare fratres et sorores eoꝝ. pro grauibus et enormibus delictis per eos cõmissis absq̃ alia monitione preuenta. et de hoc apparent multe sententie late per usitatores in scriptis. Nunc quidam frater dicti ordinis de penitẽtia cõmittit grauc et enorme delictum et non monitus per usitatorem de consilio ministri et discretorum eicitur de eorum congregationis consortio. et de matricula eleuatur. Nunc queritur nunquid talis sẽtentia tenet. Et uidetur q̃ non. quia in regula ipsoꝝ fratrum de penitentia cauetur q̃ contra incorrigibiles. et inobedientes monitio trina preuenat. Dicendum est dicti sententiã tenere. Nõ obstat q̃ trina monitio non preuenat. Nam pena priuatõis expulsionis et remotionis. quandoq̃ incipit a crimine. quandoq̃ a contumatia. Sit a crimine. a sine motione potest imponi. Si uero a contumatia uel in obedientia. tunc ut locus sit pene necessaria. sit monitio. a sic loquitur constitutio. non est intentio respondentis. q̃ absẽs et inauditus expellatur uel priuetur. sed intentio est q̃ non sit necessaria monitio. ut se corrigat de delicto. de quo alias constitit. Pone q̃ homicidiũ sit cõmissum. ad qd fiet monitio. Nam et si corrigere se uellet. nichilominus dignus est amotione extra de penis tue. Nam post penitentiam et correctionem potest quis deici mine accusari. et puniri. xxxiii. q. ii. ad monere. et nõ. de temp. or. c. ultio. Et maxime procedit hoc. quia pluribus ut cibus obseruatum est in dicto ordine. q̃ sine aliqua motione. quis priuatus et eleuatus est de matricula et cõgregatõne fratrum. et obseruatũ est per decennium et plus. et sic inducta est consuetudo que alias preiudicat iuri. extra de consue. cum dilectus. ff. de legi. l. si de interpretatione. et. l. se. 2. ẽ. que sit cõsuetudo. l. i. cum similibus. Valent enim tales consuetudines per quas sine iuris ordine ex leuibus causis religiosi uiri ex suis locis de administratõnibus ãmouẽtur de facto. per tuas. et de accu. qualiter. ii. de appell'. cum speciali. Sed cum frater aliquid leue cõmittit quod non meretur amotionem. sed leui satisfactione posset remitti. tunc si ter monitus non satisfecerit. uel se non emendauerit. uel contumatiam admiserit in non ueniendo. non parendo. non satisfaciendo. uel non obediendo ter monitus non purgauerit. tunc potest expelli. facit ad predicta qd nõ. de iudi. cũ nõ ab homine.

Responsio dñi Frederici de Senis super pluribus dubiis.

·c·vi·

Casus talis est. Quidaꝝ uolens prouidere anime sue asserut dixit et cõfessus fuit domino uicario domini episcopi. stipulãti et recipienti p̃ domino episcopo. et p̃ omnibus et singulis quoꝝ interest uel interesse potest. se teneri pro usuraꝝ. et lucrorum et illicite acquisitorũ restitutione extortoꝝ. tã per se q̃ per predecessores suos quibus successit. 2 heres uniuersal' existit usq̃ in quantitatem. CC. libraꝝ. asserẽs ignorare se quibus restituto dictarũ usurarum. et lucrorum illicitoꝝ fieri debeat. Vnde ipse sollemni stipulatione interposita promisit domino uicario. recipienti ut supra dictum est. predictaꝝ quantitatem pecunie. CC. libraꝝ. soluere. et restituere illis personis. a quibus dicebe usure illicite fuerint habite et extorte. Si reperiri et inueniri poterint habita et premissa inquisitione. per ipsum domnũ epm̃ uel eius uicarium p̃ dictas personas inueniendis alias si in dicta inquisitione inueniri et reperiri non possent tanq̃m pro incertis deberet fieri restitutio illis p̃sonis quibus de iure fieri debet. pro q̃ibus obseruandis obligauit omnia bõa sua. 2ẽ. Quoꝝ bonorum liceat predicto domino epõ sua p̃pria auctoritate possessionem ingredi. 2ẽ. et ea uendere et alienare. 2ẽ. Post hoc prefatus dominus episcopus uel eius uicarius inquisitionẽ fecit de predictis personis. quibus debeat fieri restitutio Et cum per inquisitionẽ ipsaꝝ aliqui nõ reperirentur pronunciauit dictam quãtitatem. tunc fore certã. et taliq̃ incertam pauperibus erogandam. De iure episcopus accepit tenutam de bonis dicti promissoris. Ex premisso themate queritur de infrascriptis. q. Primo an processus dicte inquisitõnis factus absente dicto promissore. uel eius herede et non citato. ut ueniret ad ostendendum uel explicandũ. si quos iuuenire posset. quibus fieri debet restitutio. ualeat nec ne. Et est dicendum q̃ non in ipsius preiuditium. Nam ipsius interfuit uocari ne cogatur idem bis soluere. Nam cum posset pronunciari tũc tum quod potest esse certum. et sic solueret episcopo illam sũmam. et nichilominus postea a parentibus illis quibus debet fieri restitutio. cogetur iterato soluere. ergo sua interfuit. 2 si sua interfuit. ergo requiri debuit. et si non fuit requisitus. sibi res iudicata non preiudicat. quia omnes sunt uocandi. quos res de qua agitur tangere potest. de ma. et obe. inter quatuor. et de testi. uenies. et de re iudi. cum super. et. e. ti. q̃uis. 2 e. sicut. se. abbate. absti. aũt. si omnes. et. ff. de opti. l. nam ita diuus. et de aq̃ plu. ar. l. in concedendo. cum similibus. et istud est uerum per iura allegata. Secdo posito q̃ dictus processus ualuerit. queri. an noceat dictus processus singularibus personis in quas dictus promissor alienauit bona sua. iusto titulo. ante sententiã latam super processu dicte inquisitionis cuꝝ nõ fuerint habiti nec uocati per dictum domnũ episcopũ inquirentem. Et dicendum est q̃ non. secus si alienationem precessisset sentẽtia. ut legitur et nõ. ff. de ex. rei iudi. l. si a te. in fi. maxime si dicti successores singulares. ex suo titulo per decẽnium possedissent. quia tunc prescripsissent contra episcopum. et cõtra omnem creditorem. ut. e. si aduer. cre. l. i. et ii. Tertio queritur posito q̃ episcopus iuste tenutam acceperit. an debitor uel qui in eius locum successerit. possit rem recuperare. soluto debito cũ nõ elapsi sint. xl. anni a die facte supra dicte promissionis. Et dicendum est q̃ sic. e. de distrac. pig. l. si prius. Si autem eidem episcopo rem in tenutam capte dominiũ est acquisitũ siue iure cõsuetudinis siue speciali. tunc non audietur debitor uolens recuperare pignus. ut nõ. extra ut lite non contes. quoniam in fi. Si uero episcopus tamq̃ procurator pauperum assignauit istas res alicui ecclesie uel monasterio. tunc episcopus fũctus est suo officio. et non habet se intromittere episcopus. nec sicut alias. de aliis bonis ecclesiarum. et monasteriorũ subiectoꝝ

ſſx. Sed ſi epiſcopus iſta bona quorum
do nimiũ nomine pauperũ requiſiuit. nõ
dũ aſſignauit alicui loco facile deberet
eſſe in curia optinere ut poſſit illa bõa
recupare promiſſor. ſoluendo et cõuer
ten ſo illam pecuniã CC. libras in eos
uſus quos papa deſignaret. uel etiã mi
norem partem. Si iſte promiſſor non
eſſet ſufficiens. Et multo fortius hoc
poſſet impetrari in curia. ſi epiſcopus
dictas rerum nõdum in tenutã accep
tauꝛ. Ita nunũ queſtionẽ eſſet. Et forte ex
pediret hũ promiſſam ſoluere totam
illam ſũmam CC. librarũ et recuperare
res in tenutam acceptas quia forte plus
ualent illa bona ꝙm illa uſura. CC. lib.
quia cõiter plus conſueunt accipi in tenu
tam ꝙ ſit debitum. Quarto queri
tur ſi ante inchoatam inquiſitionẽ. uel
ea pendente uel poſt factam inquiſitio
nem apparent aliqui a quibus uere. uel
ficte. iſte promiſſor aliquid extorſit ꝑ
uſuras uel alio mo lo illicito. et uelint
docere de iure ſuo. et docẽt de iure ſuo
ſufficienter. et iſte illis ſoluat uel ꝙ ad
illam quantitatẽ promiſſam epiſcopo.
an ulterius teneaꝫ ſoluere epiſcopo et
an recuperare poſſet res acceptas in te
nutã per epiſcopũ. et quid ſi epiſcopus
alt uendidit. et pretium habuit. uel illi
dictas res aſſignauit. Ad primum
dicendum eſt ꝙ ſi apparent aliqui qui
debeant recipere nomine uſurarũ. uel
alias ꝑ uictis male extortis ab epiſcopo
uel alio ſuoꝝ ꝑdeceſſoꝝ. et hoc poſſit
conſtare ſine aliqua collusione coram epi
ſcopo uel eius curia uel coram iudice de
legato. uocato tamen epiſcopo. ſi uult
adeſſe. in iſto caſu non epiſcopo. ſed illis
qui debẽt habere fiet reſtitutio. quã
tumcũꝙ fuerit pronuntiatũ ſuper inqui
ſitione. etiam ſi capta ſit tenuta. et li
beratus eſt ille uſurarius ab illa promiſ
ſione facta epiſcopo. Ratio eſt quia de
iure cõi. et de mente promiſſoris fuit.
ꝙ ꝙ diu poſſent apparere certe perſõe
quibus debet fieri reſtitutio nũqm eſt
iſta intencionis pauperibus de uſuris
eius tu. et de hoc mei. ſicut dignum. §.
reos. ex quo eſt res integra. ueritas re
ũlata. debet preferri opinioni. et igno
rantie. viii. di. ueritate. Ad hoc optie
facit ꝙd legitẽ et nõ. qui. ma. accu. poſ
c. ult. in fi. et melius de ꝓpꝛg. nu. ꝙ. c. ii
et in ſpe. de ſen. exco. §. iuſt. ꝺo aliud au
tem. ad idem de preben. ſi tibi abſenti
li. vi. ꝛ ff. de oper. i. l. manicipiaꝝ. Nã
cum iſta promiſſio epiſcopo facta fue
rat in fauorem illoꝝ qui debebant reci
pere in mediate ſine aliqua ceſſione. ui
erit eis quęſita actio ex iſta ſtipulatiõe
ut extra de uſuris. c. ii. li. vi. Sequitur
ꝙ eis apparentibus competit actio. et
facienda eſt reſtitutio. quia ex finali cue
tu pendeat promiſſio facta epiſcopo.
apparentibus qui uere debent recipere
retro cẽſetur. eis facta promiſſio et nõ
epiſcopo. uel pauperibus. maxime cum
tractent de lucro captando. ad hoc de
fragi. fraterni. in fi. et ff. ad macc. l. i.
et ff. ſi cer. ꝑs. l. proinde. Et illud ꝙd
fuit promiſſum ob cauſam. Veritate
reperta redit ad non cãm. ff. de condit
ſine cauſa. l. i. in fi. et. l. ii. in fi. Itẽ non
debent pauperes. uel epiſcopus maledi
tari uel lucrari. cum altena iactura. ut d
pans ſua. nec bõa fides patitur. ut iſte
bis debitum ſoluat. de reg. iur. bona fi
des. li. vi. cum ſua meteria. Si uero
epiſcopus poſt acceptationem tenute
ſibi acquiſiuit deminũ iure cõi uel ſpe
ciali. nec alicui aſſignauit uel diſtribuit
illas poſſeſſiones. et nunc apparent illi q
debent recipere idem iuris eſt. per iura
ſupradicta. quia epiſcopus ul' pauperes
non debent eſſe in lucro. et illud quod
indebitum debatur eſſe debitum illi epiſcopo. ꝓ
pauperibus redit ad nõ debitum. ut di
ctum eſt ſupra. quia deficit cauſa. diter
minate translationis fide acquiſitionis
et conſequenter translatio habet defi
cere. ar. ff. dele. ii. l. cum pater. §. duleſſ
simis dele. iii. l. nomen. §. fi. et de libe
le. l. aurelius. §. ſticho. et. l. ueſtranus. §
ſi duo. et. l. i. ii. et. iii. ff. de indiẽ. adiec
Et quod in eis nõ. et qd nõ per Dy. in
l. ii. §. fi. ff. d donaci. Si uero epiſcopus
aſſignauit uel diſtribuit illas poſſeſſio
nes alicui eccleſie. uel monaſterio ante
ꝙ apparãt illi quibus facienda erat re
ſtitutio. Tunc cum epiſcopus non fue
rit in culpa. ſi fecit qd debuit contra
eum nulla actio competit. ĉ. de iure de
li. l. ſãctmus. ꝺo. et ſi prefatam. Si forte
competeret contra eccleſias uel mona
ſteria quibus facta fuit aſſignatio ꝛ di
ſtributio per epiſcopum. et conſequẽ
ter facti ſunt locupletiores. quia bñ qui
tractant de damno uitando ſũt prefe
rendi. uel qui tractant de lucro captan
do. ꝛẽ. Item quẽritur numquid epiſ
copus elapſis. xxxv. uel xl. annis poſſet
agere cõtra heredes uel poſſeſſores bo
norum quõdam illius qui reliquit in ſuo
teſtamento. mille libras reſtituendas
nomine uſurarum et iterdictoꝝ lucro
rum illicitorum cũ dẽ extorſione dicta
rum uſuraꝝ non appareat niſi per con
feſſionem dicti teſtatoris. Ad hoc
dicendum eſt ꝙ actio que competit ex
teſtamento. eſt ꝑſonalis. Vel con
ditio que epiſcopo competit per. l. nulli
et. l. ſiquis ad declinandã. et claudũtur
ſpacio. xxx. annorum. ĉ. de preſcripti.
xxx. uel. xl. an. l. ſicut in rem. Et ideo
contra heredes bona fide poſſidentes.
que bona fides in dubio preſumitur ut
nõ. de foro comꝑ. ſi diligenti non com
petit actõniſi probaretur heredes ma
lam fidem habuiſſe et ſcuiſſe uerum.
et crimen defuncti. Quia tunc numq̃
poſſent tueri ſe preſcriptiõe. quia poſ
ſeſſor male fidei. nõ. Et ſic intelligi de
bet de uſuris. c. tua nos. cum ſimilibus
idem iuris eſt. ſi de extorſione dictaꝝ
uſuraꝝ non apparet aliter ꝙm per teſta
mentum. Non obſtat ſi opponeret.
ꝙ ſi actiones competẽtes epiſcopo du
rant. xl. annis ut in aũt. quatenus a ſti
ones. et de preſcrip. de quarta et. ĉ. tri
ĉ. ii. li. vi. quia iura intelligantur de ac
tionibus competentibus epiſcopatui ꝓ
eccleſia. Sed hic nõ cõpetit hec actio
epiſcopo. ut epiſcopo. ſed ut ĩconomo
et adminiſtratori bonorum pauperuꝫ
ut in. l. nulli. et in. l. ſi quis. Qd au
tem heres poſſit preſcribere ubi non
potuiſſet preſcribere defunctus. ut nõ
de reg. iur. cum quis li. vi. De poſſeſſo
ribus uero bonorum. in quos ꝓ ipſum
teſtatorẽ ꝓ eius heredes alienata ſunt
bona non eſt aliqd dubiũ ſi poſſiderunt
per ſpacium. xxx. annoꝝ quia actio per
ſonalis non competit contra ſucceſſo
rem ſingularẽ. ut. l. i. §. ſi heres ad tre
bel. et de fideiuſ. §. tractatũ cum ſimi
libus. et etiaꝫ poterit preſcribitur il
lo tẽpore. ut. ĉ. ſi aduer. credi. l. vi. et. i.

Quod autem quẽritur qd remediũ
ſit huic bono utro. quem res iſta tãgit.
Reſpõdeo ſi epiſcopus ſollemniter fe
cit inquiſitionem citatis citãdis. et poſ
ſeſſiones captas in tenutam ſollemniter
diſtribuit et aliis aſſignauit. tunc nullũ
remedium eſt contra ipſum epiſcopum
quia epiſcopus bona fide fũctus eſt of
fitio ſuo. et non debet ex alieno facto
tacturam ſentire. et probãtur predicta
ff. d his qui nota infa. l. tutorem cũ
ſimilibus. Si uero epiſcopus nondũ aſ
ſignauit. duplex remedium eſt. Primũ
eſt ꝙ procuret in curia romana. ꝙ ſibi
tamꝙm indigenti iſta incerta. que uen
ebant danda pauperibus. ſibi pro toto
uel pro parte aſſignentur uel deputen
tẽ qđ ĝ iuſ ſit facile uel difficile noſcũt
illi qui conuerſãtur in curia. Immo poſ
ſet id fieri cum multis prelatis qui ba
bent priuilegium a ſede apoſtolica. ꝙ
poſſit incerta recipere et ſuper eis com
ponere. Secundum remedium eſt ꝙ
illi qui nunc apparent debentes recipe
uſuras ul' alia lucra mala extorta ab eis
conqueruntur de iſto coram ipſo epiſ
copo uel eius uicario. quia non perpende
ret. quare hoc fiat. uel coram iudice de
legato non preiudicabit epiſcopo ſentẽ
tia ferenda per delegatum. niſi epiſco
pus uocatus fuerit ad cauſam. ut aſſiſ
tat ne fiat colluſio in preiuditiũ epiſ
copi. ne dicatur certum. qđ eſt incertũ
in preiuditium pauperuꝫ. Verum tamẽ
non dubito ut dixi. ꝙ ſi ad illam inqui
ſitionẽ non fuit uocatus heres. ꝙ fuit
proceſſus nullus. et quicquid ſecutum
eſt ex eo uel ob eum nullum eſt. ut. l.
in concedendo. ff. de aqua plu. arcen. et
ff. de re iudi. l. de unoquoq̃ cum ſimili
bus. Item non eſt tranſeundum ſile
tio. ꝙ ſi iſte debitor. qui talem promiſ

ſtinem fecerit epiſcop⁹ fuerat condē
natus in curia epiſcopali ex perſona ſua
uel ſuorum predeceſſor⁹ nomine uſura
rum uel altor⁹ lucror⁹ illicite extorto
rum uſq; ad quantitatē promiſſa ep̄o
in iſto caſu iſte tutus eſt faciendo fidē
de talibus condemnationibus et ſoluti
onibus eap̄. Iſtud patet uerb̄ per ſe aē.

C. vii.

Omne frāciſce infraſcrip
ta materia eſt ueſtra non
mea quare cū facultas ob
tulerit aliquid reſcribatis

Vulgare eſt iſtor⁹ latinorum q̄ luenfa
ciunt ligna mina et alias res quas flumi
nis impetus impulit i agros eor⁹ quod
mihi non uidetur uerum niſi habean
tur pro derelicto. Nā inuento quē te
nent qui ex ruina incēdio uel naufragio
rapuerit uel receptauerit ut ff de in
cen rui nau per totum tituli niſi illas
recolligeret ut uero domino reſtituat
qua tunc dolo caret ut eod ti l iii g
non ſolum xo ſed aditum eſt. Item in
uento poſſeſſore tenet ad exhibendū
ut in l celſus g ſed ſi ratum ff ad ex
hi et ff de incen rui nau l ratis. Item
inuentō q̄ dominus poſſit repetere ru
dea ſi uult cauere aē ut ff de damp
infec l ptor g unde queritur ad idē
autē nauigia cum ſimilibus ad idem
ne quid in lo pub l ii g ſi ex fundo. Si
autem habeatur pro derelicto ſtatim fi
at occupantis ut ff pro derelicto totū

Sed quo ſcimus dominū habere ta
les res pro derelicto. Leges uidentur
dicere cum tales res abiciat Sed in caſu
noſtro non abiecit ſed ruina eas pdidit
ut inſti de rer̄ di in fi a ſic in caſu no
ſtro non uidentur derelicte nec uide
procedere uſucapio ut e ti ſi quis mer
ces. Et maxime ſedm canones ſecūdū
quos ſemper requiratur bona fides ut
de preſcrip e ingillanti et e ult. Quid
ergo faciet ille in cuius agrum uis flumi
nis lignamia et uegetes duxit cū agris
noceant nec ea poſſit lucri facere ut di
ct in eſt ſupra nec ſciunt domini illa
rum rerum. Videtur poſſe dici q̄ per
iudicē fiat proclamatio in locis uicinis
ut illa res tollatur infra certū terminū
alias ex nunc pro derelictis haberi uide
antur ut in l pretor in fi ff de damp
infec maxime ſi res ſunt unſes. Ex cau
ſa nanq̄ expelleretur aē ut nō in l unt
ea e ut uento inutus Hic enim ſubeſt
cauſa qua nocent iſta rudea agris uici
norū. Securior tamē ita eſſet q̄ poſt
alīq̄d tempus poſt dictam proclamatio
nem uenderentur dicte res et pauper
bus erogarentur de uſuris cum tu cum
ſimilibus.

Reſponſio domini Franciſci ſegum do
ctoris ſuper premiſſis.

Non eſt dubitatio d iure noſtro q̄
talia illata impetu fluminis nō concedū
tur occupantibus immo furtum cōmit
tit qui tales res occupat ut allegatis
iuribus et ff de acquir re do l quo
ciens g fi et eō ti l iq̄cūq̄ Nec ius p̄
ſumit q̄ habeantur pro derelictis niſi
per qualitatē et tactus uel aliter de vo
luntate domini appareat cum nemo p̄
ſumatur tactare res ſuas ut l falſis g
ſi tactum ff de furtis et nōt in l qua
ratiōe in fi et in l ii g fi ff ad le ro
de tack et l q leuande in prin ad l ro
de tac. Et quia titulus pro derelicto in
eis deficit dicitur lex q̄ non uſucapiū
tur ut l ſi quis merces ff pro derelic
Et conſuetudo cōis q̄ occupans lucri
facat uidetur expreſſe reprobata per
legem ff ad l ro de tac l deprecatio
et ibi nō in glo Et licet tibi loquatur d
rebus tactis cauſa nauis leuande tamē
uidetur iſtis flumine ablatis idem cū
parum differunt ab illis tactis ut dicit
tex inſtitu d rer̄ diui in fi et multo
magis in iſtis raptis impetu fluminis
cum non interueniat factum hominis
ſicut in tactis. Sed nunc remanet quef
tio quid haberet dominus fūdi facere
in quem appulerunt res tales illate. Et
ſatis uidetur q̄ ſufficiat denūtiare do
mino q̄ tollat uel pro derelicto habeat
ut dicta l pretor in fi ff de damp in
fec et ex quo dominus uel altus pro eo
non apparet uidetur ſufficere libellum
publice proponere. Sicut in ſimilibus di
cit lex quando debet fieri denuntiatio
alicui et non apparet dominus uel alius
pro eo. Nec certum eſt domicilium
ſufficit libellum palā proponere ut ff
de damp infec l iii g tociens et ff g
ex ca in po l hec aūt g i et ff de ānā
except l ii Et ſi infra tempus ſtatutum
a iudice ut tutius puto non fuerunt al
leuate tunc pleno iure accipiat ar ē di
tur do impe l i et ff de iur delt l i
in fi Et ſi non uult conſeruare et fun
dum ſuum impeditū uult euacuare p̄t
procere ar ff de pert et cōmo rei uē
l i g licet et de actī empt̄ l ſi is qui

Crederem tamen q̄ ſi dominus ta
ceat nec per ſe nec per alium uadat alt
quid perquirendo q̄ uideatur eas pro
derelicto habere et occupāti concedā
tur. Et uidetur tex innuere ff ad l
ro de tac l qui leuande in prin. Videt
enim illa lex ſtatum ſibi neceſſitatē im
ponere pro querendo res amiſſas alias
ſi taceat prima preſumptio que erat
q̄ non dimiſerit derelinquendo tollit
per ulteriam negligentie non perquirē
do ad iſtam materiā facit ff de furtis
l falſis g qui alienum et g ſe Ex qbus
g oſti ſumpſit glo quā poſuit extra
de elec dudum ii in prin ſuper uerbo
aliena.

Conſilium Frederici.
C. viii.

Vnctus queſtionis talis ē
Appellatum fuit a ſenten
tia diocesani uel eius locum
tenentis ad dominū papā
Benedictum xii et appoſtolicā ſedē.
Per iudicem a quo ſtatuta fuit dilatio
dicto appellanti et ad dictam appella
tionem proſequendā quinquaginta die
rum. Occaſiōe cuius prefatus appellās
conſtituit procuratorē ſuum ad eund
et iter arripiendum ad Romanā curiā
et ad comparaudum pro eo et nomine
dicti appellantis corā dicto ſummo pon
tifice et ipſius et Romane curie iudici
bus auditoribus et officialibus quibuſ
cunq̄ et ad impetrandum ab eis ſuper
et in dicta cauſa appellationis unum et
plures iudices de ciuitate et diocesi ap
pellati et appellantis et ad conuenien
dum de ipſis iudicibus prout poſtulat
ordo iuris et ſtilus dicte romane curie
requirat et dicat et ad omia alia et ſin
gula facienda que ad predicta fuerint
neceſſaria et etiam oportuna. Qui p̄
curator ſic conſtitutus iter arripuit et
i dictam dilatiōem proſecutionē dic
te appellatōis repreſentauit in Roma
na curia coram domino auditore contra
dictarum et elapſa dilatione quinqua
ginta dierum per duos uel tres dies ap
paret q̄ predicto appellanti fuerunt cō
ceſſe littere apoſtolice tres iudices cō
tinentes qui dictā cauſā deberēt cog
noſcere et ipſam cauſam fine debito
terminare nulla facta mentione in dic
tis litteris de dilatione aſſignata ad p̄
ſequendum appellationē predictā Mo
do queritur utrum prefatus appellās
fuerit dictaq̄ appellatōis legitime proſe
cutus Et an poſſit in cauſa appellatōis
predicta per dictos iudices ipetratos
de iure proceedi. Viſis et examinatis
iuribus utriuſq̄ partis ſuper premiſſis
Primo querendū eſt an procurator fu
erat ſufficiens Secūdo an ſatiſfecerit
termino ſibi ſtatuto. Tertio a ultimo
an debuerit facere mentionem de ter
mino ſtatuto. Ad primum dicendū
q̄ ſi in procuratore ad proſequendum
appellationē ſatiſfecit aſſignatōi ter
mini ſi uere eſt ibi ſicut ſuperius conti
netur tunc ſi appellationi non fuit de
latum per iudicem nec appellatio fuit
per partem aduerſam approbata ſuffi
cit proſecutio facta ſicut ſupra in pun
cto continetur ut probatur in duabus
decretalibus ſimul iunctis de app nico
lao et e ſepe. Nec eſt neceſſe q̄ corā
papa compareat ſed ſufficit coram au
ditore deputato ſuper impetratione
litterarum ſicut eſt auditor contradic
tarum qui auditor ordinariam habet et
facit quo ad hoc idem auditorium ſeu
conſiſtorium cum papa ut dicunt Gof
fre et hoſti et guil in ſpecu de offi
ord in prin et Io andre recitat in e
auditor de reſcrip in clemen. Nec eſt

ista causa que de sui natura debeat tra
ctari i curia nec compellitur iste aliter
prosequi causam i curia sed sufficit q̄
se representet in termino quia ad pro
sequendum habet annū a iure et ita et
am nō. Ber. in. c. cum sit romana. de ap
pel. et Guil. in spe. de app. §. nunc bre
uiter. ℣ Item pone. Per premissa pa
tet q̄ procuratorū fuit sufficiēs et q̄
sufficienter facta fuit presentatio et
prosecutio. Restat de tertio. s. an
in impetratione debeat fieri mentio d
termino statuto. et assignatio ad pro
sequendum appellationē. Dicendum
est q̄ non tenetur facere mentionē ex
quo post terminū impetrauit. quia hoc
non reperitur iure cautū. et quia satis
factum est termino assignato per solā
compationem et presentationē factam
coram auditore per cuius manus trāse
unt littere de iustitia. Sed si ante ter
minum parte absēte fieret impetratio
non ualeret impetratio. non facta men
tione d termino. quia uidetur facta in
fraudem. et preuenta est diligentia ap
pellati. et iste est casus de appel. sepe. 2
c. ex insinuations. et sic intelligitur. c.
oblate. e. ti. q̄d. e. totū loquitur. q̄n do
ante terminū siue iuris siue hominis fac
ta est impetratio. ut colligitur ex tex
distinguente in quo casu ibi terminus
preuēnatur. et ex glo positis in. c. sepe
et. c. oblate. et melius. e. ti. personas in
glo. ii. Et predicta maxime sunt uera.
si pars aduersa per se uel per suū procu
ratorem fuit presens tempore impetra
tionis. q̄d presumitur si sunt tres iudi
ces impetrati ar. de offi. dele. c. ultimo
in prin. Nam si fuit presens. cessat cau
sa fraudis et circūuentionis et uidetur
consentire impetrationi. ex quo suum
iudicem dedit. et appellans alium. et cu
ria terciū. ad hoc. de re. eccle. nō alie
. c. si quis cum sua glo. Ego Fredericus
suprascripta scripsi. et prout supra cō
tinetur. ita credo et cōsulo. in cuius rei
testimonium me subscripsi. et sigillum
meum apposui consuetum.

Consilium Frederici.
C. ix.

Vestio magis colligit ex
allegationibus. In qua ma
or dubietas uertit. q̄ non
fecerit residentiā. post con
stitutionem. et admonitionem ep̄i ap
pertissime probatur. Sed dicitur q̄ di
ctus dominus franciscus non debet pri
uari propter rationes in scriptas. Nā
propter absentiam nemo priuatur. nisi
canonica monitione premissa de cleri
non resi. c. inter quatuor. et. c. ex tue.
et. c. clericos. At iste nō probatur mo
nitus. uel nullomō. uel saltem nō modo
quo debuit. Item aut iste erat in certo
loco unde citari poterat. et tunc prela
tus eius debet eius legitime monere. ut
ad suam rediret ecclesiam infra tēpus
competēs. Aut nescitur ubi sit. et tūc
citationis edictus apud eius ecclesiam
debuit publice proponi siue promulgari
alias lata sententia priuationis non ualz
ut plene nō. Ber. ut lit. non cōtes. quo
nā in glo. De hac absentia nōt Innocē.
et Hostien. de cleri. non resi. ex tue.
sed nullum istorū interuenisse proba t̄
Nec obstat constitutio ep̄alis. quia per
eam nichil aliud quā ius cōe statuitur.
ut legenti bene patet. ¶ Nec uales
si dicatur. q̄ trina monitio que in alias
antecessit. in hac intelligitur repetita
Quia planum est tum quia diuersi
sunt articuli in cōnexi. et independen
tes. Et est ratio quia q̄d de uno dicit
de alio non est necesse intelligi. de con
stitutione translato. cum similibus. tamen ga
in prima constitutione perfectam men
tionem. in secūda replicauit sedm. hoc
plentus tacuit et facit decre. in audien
tia de dect. et que nō. archi. et Io. mo
de elec. in generali. li. vi. Immo et si cō
cederet. q̄ monitio repetita uentret
q̄d nego. non esset sedm iuris ordines
ut plene patet. Et plus dico. q̄ si proba
ta esset absentia et monitio generalis
que tamen non est. apparet eum licentiā
am habuisse ab eo qui potuit per cuius
mortem nō intelligitur reuocata. ut nō
archidia. de elec. licet canon. et q̄d nō
e. ti. nemo. et. c. cum ex eo. li. vi. Nec
obstat q̄ statuto termino instrumētū
licentie prōductum non fuit. facientes
nō. per Io. an. de. ℣. sig. sepe in clemē.

Visis allegationibus suprascriptis
multum prudēter scriptis. Et uisa qua
dam episcopali constitutione annexa
aliis cōstitutionibus que incipit omnes
et singuli prelati. ac. in qua precipitur
beneficiatis ut residentiam faciant in
suis beneficiis. ac posito pro constanti
q̄ prefatus dominus Franciscus resi dē
tiam non fecerit. non solum aliquoz di
erum. sed mensium. et absentia suam
ante conclusionem cause non excusabe
rit. uidetur dicendū ipsum posse priua
ri per sētentiā suo benefitio predicto.
Nam allegatiōes sunt intelligende quā
do monitio hominis uel iuris nō proces
sit. Sed in casu nostro ipse uel alii prela
ti intelliguntur monuti et precepti ab
illa constitutione. Sicut ergo post mo
nitionem hominis non residens iusta cā
cessante priuari potest. Sic post mon
itōem iuris. Sed diceres uerum est ubi
statutum moueret. sed hic non mouet
ut ex sui serie patet. Ad hoc respō
deo q̄ cum ista constitutio continue
tur precedentibus intelligitur repetita
monitio. quia talia sunt subiecta. qualia
predicata permittuntur. ff. de. ℣ ob
li. ticia. et. xxxii. q. vii. apostolus. Item
si hoc dubium esset debemus interpre
tari. sedm q̄ ē uerisimilius. ut plerūq̄
fieri consueuit d reg. iur. Inspicimus in
obscuris. Sed plerunq̄ fieri consueuit
q̄ constitutiones ut tam et mores cleri
coru reformantes. eduntur cum mo
nitione. Preterea istud est notādū
q̄ siue institutione sit uerbum moneo.
siue precipio siue equipollens talia pre
cepta edita loco trine monitionis habē
tur exemplū. nam trina uel una perem
toria citatio requiritur ut quis possit
excomunicari ab homine. de sen. excō
sacro. et. ē. ti. c. constitutionem li. vi.
xxxvi. q. iii. de illicita et nō. de proba
quoniam in glo. que continetur. Et tū
si aliquis excomūnicatur a lege. sufficit
uerbum precipio. uel prohibeo. ut pat
de sen. excō. a nobis. de leca. c. i. et de
cōsti. c. ii. li. vi. et de ui. et ho. cleri. c. ii.
in clemen. de mente curandū est. nō de
uerbis. de uer. sig. in bis et nil refert
quid ex equipollentibus fiat uel dicat
extra de testi. licet ex quadam Istius
smie est Hostien. et Io. an. post eum ne
cleri. ul'mo. c. ii. in fi. Nec est uerisimi
le q̄ talis. et tātus episcopus uoluerat
solum innouare. et reiterare cōe ius. si
uoluerat supplere negligentiam ep̄oz.
et per. l. mortuam monere. quos ipsi et
sui successores monere interdū non cu
rassent. uel sic de facili non potuissent.
monere ex q̄ utilitate enim et ex eo q̄
quis facere consueuit sermones et ges
ta sua presentia. et futura recipiunt in
terpretationes. ut de presump. manda
ta. et. c. penul. ff. de pig. acti. l. uel unt
uersoz. et de usuris qui semisses sicut
enim fatuus fatua. et in anima loquitur.
xcii. di. legimus. Ita prudens ea q̄ fūt
prudentie. Cum enim lex debet eē uti
lis et necessaria. nu. di. erit aūt. quā uti
litatem sequimur si solum ius cōe cōti
neat ut quid mēbranas occupat. xix.
di. c. i. facta non uerba queramus ex le
ge. ē. de bo. que li. l. ulti. §. ubi de elec.
cō missa. li. vi. Preterea gs dubitat
q̄ minus uidetur importare uerbū mo
nere q̄ petere. i. q. i. sic in prin. et nō
Compo. d rescrip. constitutus. cum er
go constitutio mouens artat quātoma
gis constitutio precipiēs uel prohibens
quod est ꝓprie officiū legis. ii. di. i fi.
Premissa habent locum quando consti
tutio nō imponit penam ipso facto trās
gressoribus. Sed sententia hominis re
quiritur. Sed quando imponit penam
ipso facto. tunc non requiritur senten
tia puniens sed declarans ut patet de
homici. c. i. in fi. et de bereti. c. penult.
in fi. li. vi. que declaratio fieri debet p
te citata. ut patet de. ℣. sig. in bis et
nō. de censi. c. ult. in clemen. Sed reco
lendum est de iure nouo uidetur q̄ nō
residens in ecclesia prochiali curata ip
so facto sine monitione sit priuatus ut
sic sola declaratio restat per iudicem fa
ciendā. ut patet de preben. exstirpande
ē. quiero et hoc tenet. ibi. ber. Sed
Inno. et. hosti. dicunt ibi q̄ necessaria

est mōitio hominis a ubicunq; pena adi
citur constitutioni negatiue · et sic ui
dentur contradicere huic q̄ supra scrip
ta sunt · Sed certe non contradicunt ·
Nam constitutio de cuius uiribus trac
tam is · non imponit penam ipso iure ·
Item nec est negatiua · sed est affirma
tiua quia precipit q̄ clerici residant
sub pena iuris · Item anteq̄ priuentur p
sententiam · cognoscetur an iustam cau
sam habuerint non residendi · Instru
mentum aūt licentie de non residendo
po t conclusionē producitur · parte cō
tradicente nō prodest · de fide · instru
cum dilectus · Non obstat q̄ sedm opi
nionem aliquoz instrumenta possunt
produci infra terminū peremptorium
quia posito q̄ illud sit uerum · tamen il
lud habet locum ante cōclusionē · et sic
loquitur glo · que allegatur pro alia par
te · extra de · xō · sig · sepe · ad fi · in glo ·
ubi ergo · in clemen · ex quo presumitur
q̄ per statutū iste itelligitur monitus
et absentiam suā non excusauit · et bn̄
fictum suū non est curatū · nō est nec es
saria sententia priuationis sed declara
tionis · qualiter priuationē incurrit per
§ · qui uero · nō · Innoc · et Io · an · Addi ·
Ex premissis igitur consulo ego Frede
ricus de Senis · Istum dominū Francis
cum posse priuari licet ab homine mo
nitus non fuerit · si iustā causam ante
conclusionem non ostendit · In cuius rei
testimonium sigillum apposui cōsuetū ·

C · x ·

Asus talis est · Martinus
tenimentum suum in quo
erat nemus · viii · annorum
agetis tam seminatis de mē
se tanuarii · locauit sempronio hoc acto
q̄ posset incidere dictum nemus debi
to tēpore et non aliter · et q̄ deberet
dictis terras et possessiones dicti tem
mēti colere et arare ad usum boni labo
ratoris · et ista locatio debet durare p
triēnium · Nunc est conductor multio
anno conductionis · Sed in decimo āno
uult incidere nemus qd ceduū est · Que
ritur an fructus seu redditus dicti ne
moris sit diuidendus inter locatorem
et conductorem pro rata āno; Sup
quo uideatis iura que tractant de diui
sione fructuu; soluto matrimonio ·

Item quaeritur an finito tempore lo
cationis debeat dimittere possessionē
in eo statu in quo erat scilicet agris se
minatis ·

Responsio domini Fratisci de deōgus ·

Si iste cui locatio tenimenti facta ē
est colonus partiarius · uidetur quodā
modo socius · ut · l · si merces § · uis mai
or · ff · loca · ea conduc · et · l · idēq̄ · ff · p
socio · Et talis societas cotrahitur ē · ut
colonus operam et industriam suā pre
stet · et alter rem in societatē ponat si
cut dicitur · ff · pro soc · l · v · et · l · si non
fuerat · Sed si ita est · Inconuenies ui
detur q̄ colonus eius tpis quo curam
et operam non prestat · fructuū partē
percipiat · quia ex quo non sustinuerit
onus colendi · laborandi · uel custodiēdi
non debet habere fructus ad similitudi
nem mariti · qa onera matrimonii non
sustinebat · non facit fructus suos · sed
computantur in dotem · ut · l · de diuersi
o re · et · l · si autem · ff · so · ma · e · ff · de iu
re do · l · dotis fructus · Ita uideo i casu
contrario · si colonus migrauerit sibi re
mittitur pēsio pro eo tempore quo nō
fruitur re conducta ut · ff · loca · l · iii · §
colonus · et · l · Item quaeritur · § · exer
citu · et · l · si fūdus in fi · e · ti · Quare nō
ergo ecōuerso · eius temporis quo usus
est re conducta seu locata habeat com
moditatē · et non plus · per · l · sedm na
turā · ff · de reg · iur · Euidentius pro
bo siue iste fuerat colonus partiarius ·
siue qui āuatim · uel in tres ānos tene
batur dare tantum nomine mercedis ·
uel pēsionis agi uidetur cum eo ut · fru
ctus trium āno; tantū percipiat · q̄ re
locata · si aliud expresse non conuenit ·
non anteriorū anno; uel posteriorum ·
hoc est euidentissime uerum · Qualiter
ergo et quo iure uolet colonus fructus
integros cum non tantū sint fructus
trium annorū · sed fructus · x · annorum
scilicet septem precedentiū · et trium
sequentium · Idem uideo in marito · nā
si uxor unam plenam det in dotem ·
uel pecudes proximas fetui · uel tōsure
et tribus mansionibus duret matrimoniu
nunq̄ eo uideamus sola fructuū per
ceptionem et eius tempus · Certe non
sed considerabimus uniuersum tēpus
durationis cōputando principiū quo re
ceperunt usq̄ ad tempus perceptionis ·
ut totum illud tempus quo obuenerūt
fructus inspiciatur · ut · l · diuortio · § · t ·
m · xō · alioquin · et · e · l · § · non solum · xō ·
nam hoc · et sic de tempore ad tempus
potest poni exemplū · qua idem est iu
ris · ut dicta · l · diuortio · § · qd in anno ·
Pone enim q̄ silua fuisset cedua infra
tres menses a die locationis esset ne tu
stum ut colonus integros fructus silue
haberet certe non ut tam dictum est ·
Hoc idem uideo in alio simili · habebat
quis usumfructum in seruo · locat operas
ad quinquēnium ut finito quinquēnio
perciperet pensionem fuitur usufruc
tus ante quinquēnium Certe si nos con
sideremus solum tempus perceptionis ·
qd usque finito quinquēnio diceretur ·
q̄ fructuarius deberet nichil deberēt ha
bere sed solum proprietarius · Sed qa
esset micquid pensionē uniuersi quinque
nii reduci ad solū tempus preceptionis
Ideo lex statuit q̄ pro tēpore quo uxo
ri usufructuarius habeat heres suus · et
pro reliquo p̄prietarius · ut · l · si operas
ff · de usufruc · et · l · defuncta · e · ti · licet
Secus ca ueatur in emptore et uendito
re qui uidetur tantū plus fundū uende
re cum pars solui esse dicatur ut · l · iulia ·
ff · de act · e · p · et uen · Ita credo circa
primum punctū · nisi aliud conuenerint
Circa sed n non reparo lege cautū
in quo statu debeat colonus fundum di
mittere · Sed uidetur ex quo libere ha
buit fructus primi anni q̄ impense fa
cte in arando et seminando debeant re
stitui ad similitudinē mariti ut · ff · so ·
ma · l · fructus · § · sed et impensas q̄ aē ·
Sed i casu nostro dicerem secus tali ra
tionis · quia cum cōductor teneatur usq̄
ad kl̄. Ian tam · debet usq̄ ad id tem
pus agros colere et omnia alia facere · q̄
bonus laboratores facerent · Nam dicit
lex si merces · § · conductor · ff · loca · et
conduc · q̄ ante omnia colonus curare
debet ut opera rustica suo quoq̄ tpe
fiant · alias tenetur · Et si dicat conduc
tor · ego non reciperem fructus · uolo
facere nō auferatur · quia posset sibi obii
ci qd supra dixi · Et dixi repetas expē
sas · et postea quando repetet · fiet sibi
compensatio primi anni sic seminati · ut
ut uidetur textus dicere i dicta · l · fru
ctus so · ma · xō · et si maritus ꝛc · et pro
hoc faciunt uerba ad usum boni labora
toris ·

Responsio domini Ferde · ad multas
consultationes episcopi tudertini ·

C · xi ·

Uestio talis est · An dioce
sanus possit uisitare hospi
talia ifirmoz sue diocesis
habentia oratoria altaria et
campanilia · Ad hoc respondetur q̄
si aliud non dicatur de iure cōi omnia
hospitalia subsunt episcopo in cuius di
oceſi sunt sita · et episcopus curare ha
bet uisitando et non uisitando q̄ ad eū
usum teneantur ad quē sunt instituta
de reli · do · e · m · et · iii · et eo · ti · quia cō
tingit in clemen · Et q̄ possint uisitari
et procurationes ab eis recipi probatur
de ceſi · romana · § · i · li · vi · super · xō · pia ·
et hoc nō · ibidem Io · an · et archidi · Et
q̄ talia loca censeantur ecclesiastica · l ·
quasi probatur d̄ preben · c · per litteras
in clemen · alias frustra quaeritur an ta
lia loca includantur in litteris apostol
eis · Ad idem facit declaratoria do
mini Bonifa · viii · quam fecit super datī
one decime papal · circa principiū · xō ·
de redditibus ubi exemit hmōi loca a d̄
decima papali que exemptio non erat
necessaria si illa loca non pertinerent ·
ad iurisdictionem ecclesie · Si autem
diceretur q̄ non appareret q̄ tale hos
pitale de quo quaeritur fuit deputatum
ad usum infirmorum auctoritate pon
tificali qd uidetur eē necessarium · ad
hoc ut dicatur esse ecclesiasticum · put
nō Innocen · de reli · do · et hostien · ibi

et in summa·c·ti·et in ti·de regl'. Et quid si de hoc dubitaretur· Respōdeo q̄ si non apparet contrariū et in dubio ex hoc nocatur hospitale· et hꝫ facies loci ecclesiastici debemus ipsum censere pro loco ecclesiastico quod indicat altare et campanile que sunt signa loci ecclesiastici· et aperte colligitur de presentibus· unde dominū archidi· de consec·di·i·c· nemo· Q̄d si dubium est an in constructione ecclesie interuenerit auctoritas episcopi nec ne· certe presumit̄ q̄ interuenit ex quo hꝫ signa loci ecclesiastici· Et si diceretur certū est q̄ in hospitali de quo queritur non interuenit auctoritas episcopi· Ad hoc dico q̄ cum persone ibi degentes sint persone miserabiles censentur esse sub protectione ecclesie· ut de ecc·edi·c·i· Maxie sedm glo·ibi positaꝫ sedm Innocen·qui dicit q̄ collegiū leprosorum est religiosum· unde ad sollicitudinem episcopi pertinet uidere· inquirere· et usitare· ne bona istius pii loci deputata ad usum personaꝝ miserabiliū consūmentur· maxime cum proponatur et p̄sumatur· q̄ bona istius loci pro maiori parte uenerunt ex largitionibus et elemosinis fidelium· Igitur sub cōpendio cōcludens· dico q̄ siue ex testamento siue inter minores a principio ordinatus fuerat q̄ locus iste ad usum hospitalitatis ordinatus et deputatus esset siue interuenerit auctoritas episcopi siue n̄ potest per episcopū usitari· et usitādo inquirat an illud unibi fiat propter q̄d constructū est et propter q̄d ibi fiant elemosine a fidelibus· maxime cuꝫ habeant signa et formā et statum pii loci et ecclesiastici· ac etiam si denominetur ad hoc de sentē·exco·si iudex latius li·vi·circa medium· et q̄d nō· archidē preben· cum de beneficio· in glo·l· xl·an·in fi·li·vi· Ad secundā questionem cum queritur de hospitali contrahentium· Viso et perlecto instrumento insinuato exemptionis sic dicō· q̄ illa exemptio non ualuit maxime in p̄iudicium successoris multiplici ratione Prima quia dicta exemptio et submissio non fuit facta cum consensu capituli sui· Nam cum in tali exemptione et submissione fiat alienatio iuris episcopalis· non potest fieri sine consensu capituli sui· ut de bis que fiunt a prelatua de donat·pastoral'·de re·eccle·nō alie·c·i·i·responso in clemen·Maxime si ille episcopus tunc non alienare ut in·c·ut super de re·eccle·non alie· Itē quantu nūq̄ episcopus etiam cum consensu capituli sui aliq̄m ecclesiā a se gēraliter eximat non potest a se abdicare· uisitationem et correctionem· et per consequens procurationem recipere debet· ut nō·xxi·q·ii· usis de donat pastoral'· Non ob de relt·do· constitutus quia q̄d ibi dicitur cōfirmatū fuit auctoritate apostolica· ut nō·de censi· cum uenerabilis· Itē quo ad quartam legatorū uidetur q̄ ualuerat exemptio per canonem· xii·q·ii·c·ul't· Sed non ē uerum· ut ibi notantur ex quo nō habuit consensum capituli· impreuidituꝫ successoꝝ· Posset tamen se defendere p̄scriptione si peruenisset ad legitimum tempus· ut de prescrip·de quarta q̄d non est in casu nostro· Concludo ergo q̄ potest episcopus usitare· procurationem recipere· et quartam legatorū et mortuariorum· Non obstante exceptione predicta Item queritur· an tēpore interdicti in quatuor festiuitatibus anni· in quibus permittitur celebratio diuinorum possit episcopus altaria et utrgines consecrare· a uela benedicere et illa imponere monialibus· maximē utilius et corruptu· et an possit calices et paramenta benedicere et similia facere· Super quo est aduertendū q̄ tēpore interdicti generaliter sunt prohibita sacramenta et diuinoꝝ celebratio Fallit in quibusdam casibus ut probatur et nō·de sen·exco·permittimus·et·c· responso·et·e·ti·alma in prin^o·ii·vi·et de pe·et re·c·q̄d in te·de spon·q̄d nō est cum similibus· Ad propositum aut ista de quibus queritur· sunt prohibita tempore interdicti· ut quia cōprehenduntur sub sacramentis· et quia cō prehēduntur sub celebratione diuinoꝝ Sed non prehenduntur sub primo· tunc nō licet illis quatuor diebus illa per epm̄ expleri· quia licet illis diebus p̄mittatur collatio sacramentoꝝ· tamē non nisi aliquoꝝ· Hinc est q̄d Io·an·et archidia· nō·in·c·alma·q̄ illis diebus nō potest corpus christi concedi· sanis quia ex quo ē tradita regula negatiue suffi·et non tenuit concessum· Si uero ista de quibus queritur comprehendunt̄ sub secundo sed licet sub diuinoꝝ officiorū celebratione tunc dicendū est q̄ ista illis diebus p̄hibit̄ per episcopū expediri· ex quo diuinoꝝ officioꝝ indefinite et generaliter p̄mittitur· sic generaliter ē intelligenda permissio de quibus· de cō lug·lepro·c·ii·de priuil'·qa circa Maxime cum hoc sit fauorabile et per consequens ampliandum· et sit priuilegium princip̄ et sic per consequēs late interpretandum· ut nō archidi·in dicto·c· alma in illa questione· qua queritur an die festum potest dici completorium· Et dicit q̄d sic qua multi seruāt licet Io·an·teneat ibi cōtrariū· Nunc restat uidere· an sub primo· an sub secdo comprehenduntur premissa et similia· Q̄d autem non comprehendatur sub sacramentis· Patet· quia sacramenta ecclesie sunt· vii· scilicet baptismus· penitētia· confessio· extrema unctio· cōfirmatio· eukaristia· et matrimonium· Sed ista de quibus queritur non sunt aliq̄d istorum· Et si diceres ista dependēt ab ordine episcopali· qui ordo episcopalis non posset illo tempore conferri· sicut nec alii ordines· ergo nō· Respondeo q̄ non est bona illa illatio· Nam celebrare missam· et dicere euāgelium competunt ratione ordinis presbiteratus· et diaconatus· q̄ ii ordines non possunt cō conferri illis diebus· tamen licitum est illis diebus missam et alia officia diuina celebrare· Ergo relinquitur· q̄ cōtinētur sub nomine diuinoꝝ officioꝝ· et p̄ consequens sunt permissa illa· a similiputa benedictio aque abbatis et abbatisse· Sed de benedictione aque uideē obstare q̄d nō· Innoc· et hostien· de ex eas·ppela·e·fi·ubi dicitur· q̄ non potest fieri tempore interdicti· Respondeo q̄ nō licet benedicere aquā tēpore interdicti publice et interdictis astantibus secus si fiat eo mō· quo alia diuina officia celebrantur tempore interdicti· et maxime illis diebus quatuor solēnibus

Item benedictio abbatisse· est q̄dam oratio que fit super eam· Sed aliqui dubitarent de benedictione abbatis quia ea recepta potest conferre aliquos ordines· Respondeo q̄ sola benedictio nō sufficit· nisi sit presbiter· de eta· et q̄li· cum contingat· et de his duabus benedictionibus· nō· Io·an· post hostien· de sta·regl'·c·i·in clemen· Dico ergo breuiter q̄ omnia premissa possunt expediri illis quatuor diebus· quia permissa celebratione diuinoꝝ omnia intelliguntur permissa que comprehenduntur sub eis· Et potest subsequenter queri an illis quatuor diebus possunt sepeliri corpora in cimiterio· Et ex premissis uidetur q̄ sic· nam cum sepultura nō includatur sub sacramentis· sed potius sub diuinis officiis· ergo uidentur permissa· et forte hoc uolunt cōsilia ubi d̄ sepul·c·i·sub uerbo· casibus exceptis a iure· Sed dominus Io·an· et Paulus bodie tenent ibi contrariū licet contrarium sepe obseruetur· cuius opinio p̄t sic saluari· tempore interdicti· sepultura est prohibita· non quia comprehēdatur sub sacramentis· uel diuinis officiis sed suo specialit capite est prohibita ad terrorem sicut usurarius et in bis q̄ moriuntur in tornamentis· de tornea·e·i·et de pe·et re·q̄d inte· Igitur cum sit prohibita per se a specialiter nisi reperiatur concessa debet durare prohibito· Sed posset de nouo dubitare· licet sepultura sit probata· an officiātes ad sepulturam sint irregulares· Non puto maxime illis quatuor diebus quia aliud est officium sepulture· aliud ipse actus sepulture· et sepelīdi· et de multis questionibus circa sepulturam tpe interdicti· nō· per Io·an· in dicto consilio meō· Subsequenter queritur an tēpore interdicti episcopus tantus clausis ianuis interdicto excluso· et submissa uoce

posset calices et parameta benedicere et similia facere que sibi soli competūt ratione ordinis episcopalis· Ad hoc respondeo· q etiam tempore interdicti quis posset officiare et missam celebrare· et eukaristiam confacrare· ut in c· alma· §· addictmus et predicta nō includantur sub sacramentis· Dico q licite poterit illa expedire eo modo· quo alia diuina officia sibi liceret interdicti tempore celebrare tantus ecclesiis clausis·

Item queritur an ecclesias pauperrimas que propter nimiam paupertatē non possunt habere rectores et quarū collatio presupponitur· deuoluta ad sedem apostolicā possit alius ecclesie unire· Et uidetur q non· quia q nō potest conferre· non potest unire uel aliter ordinare· ut nō· Io· an· de preben· si tibi· li· vi· in· fō· sed nunquid in fi· Item qđ non licet directe nec indirecte· uel per obliquū· de reg· iur· cum quid· li· vi· Sigitur episcopus non potest impedire papam in collatione directe· ergo nec indirecte scilicet nuendo· In contrarium facit· ga episcopus potest qđ plus ē scilicet unire ecclesiam non uacantē· in uito rectore· ut de re· eccle· non alie· c· ti· in clemen· Ergo multofortius uacantem· Item episcopus potest talē eccle siam cōmendare· donec per papam fuerat ordinatum de ea· ut nō· Io· an· et archidi· de elect· nemo li· vi· Ergo si episcopus uidet q per cōmendam temporalem non potest cōsulī statui ecclesie poterit facere perpetuam· Itē episcopus habet a iure q posset facere unionem ecclesiaq· quo unto respicit ppri etatem Collatio uero respicit titulum licet ergo episcopus perdiderit ius conferendi· et deuolutum sit ad papam· nō tamen ius unitendi· uidetur ergo dicendum per iura inducta pro hac parte· q ex causa ficta· et non in fraudem episcopus posset tales ecclesias unire· a forte non obstantibus expectantibus· ut nō· Io· an· de regl· e· ulto· in clemen· in glo· ult· in prin· fō· nec uidetur· Nemo enim potest accusare episcopum si templum dei edificat· et si talem unionem ob mitteret posset reprehendi· de negligentia ad hoc de eccle· edifi· c· ultimo·

Non obstat qđ nō in· e· si tibi· quia ibi iam uis erat quesitum ei· ut puta posset fieri uno liest non in preiuditiū illius· Vnum tamen sciendū est q secundum Innocen· et hostien· episcopus potest dispensare in duabus curatis propter paupertatē ecclesiaq· Item sentiendum est· q si episcopus nō contulit illas tantas ecclesias· quia non inuenit· qui eas uellent recipere· non currit sibi tempus· quatillud tempus non currit· nisi negligentibus· non autē impeditis ad hoc de elec· ne pro defectu· et de cō cess· preben· qua· Credo q posset fieri unto de qua queritur· posito q talis unio fieri possit non tamen pro facta debet haberi· quo ad preiudicium collatoris fiende per papam uel legatum· q̄ quia is cui confertur beneficiū sit tantum tamq̄ non untum ipsum tenebit· debet tamen in impetratione talis beneficii sit unti fieri mentio de tali unione· Sed uerius uidetur q non tenetur impetrans de ipsa facere mentionem· ut libera sit impetratio quo ad cōferentem· facit de preben· dudum· §· nos igitur li· vi· Item queritur quo debet celebrari cōtractus· super una camera q̄m episcopus emit a capitulo suo· quia episcopus indiget pro se pro habitatione familie sue· posito q mensa episcopi sit distincta a mēsa capituli· altas non procederet dubitatio sed in hostiensē· Ista questio est facilis etiam in contractu donationis quod plus est Nam si episcopus donet capitulo· siue econtra uel alias contrahat non requiritur superioris auctoritas· quia hec non est alienatio· quia episcopus et capitulū sunt unum corpus· et una ecclesia· ad hoc de testa· requisiti· et de bis que fiunt a prela· quanto· et· c· nouit· ubi hoc nōt· hostien· et all· e· de fideiuss· l· uolūtas· et· ff· dele· ii· l· unum ex familia· et· ii· l· peto· et facit qđ nō· e· ti· cum ad apostolicam in glo· et ideo· Et facit qđ nō in simili casu per doc· extrā de probatiombus· c· ex litteris in prin· De cano nicis qui ag int nomine prebendarum· distingue aut agunt inter se· aut cum extraneis· Dicit tamen hosti· ibi q tuens est· q sit auctoritate superioris· Dominus Io· an· nec approbat· nec reprobat istam opinionem et nō de re· eccle· nonalie· c· ii· in glo· ant epl' in clemen·

Satis placet michi illa opinio· Hinc est q i sedm opinionē Ber· nōtam d re scrip· ed ceri· et de procura· c· i· c· non potest agere sine cōsensu episcopi· nec defendere ad omne dubium tollendus· quia difficile est habere auctoritatem pape· Facatis q capitulū uendat alit· a uos auctorizabitis· a postea uos ematis ab illo qui erit a capitulo· unde istā qōnem de re· iur· qui tacet in nouella li· vi· ubi tenet talem uenditionē posse fieri·

Item queritur an filius qui repudiauit hereditatem paternā sit patronus illius ecclesie ubi pater erat patronus· et uidetur q sic· quia ius patronatus trā sit ad filios iure sanguinis· etiam si non sunt heredes· ut nō· xvi· q· i· c· statutū Nunc plus etiam si repudiauit hereditatem paternam· ut nō· i· q· vii· cōsiderandum· Sed contra uidetur· quia ius prōnatus trāsit hic ide de psona ad personam multis modis inter quos est successio hereditaria· ut cōiter nō· per omnes· in· c· cum sedm de iure pa· et· e ti· c· ii· in clemen· et ista ura innuit q tunc demum succedit filius si est heres altas non· Preterea sedm illam primam opinionem sequeretur q si patronus donauit ius patronatus ecclesie uel loco religioso· nichilominus filius succedat qđ est falsum· Nam patronus donando uel cum uniuersitate uendendo ta ab licat· a se ius patronatus q non sibi nec filius aliquid remaneat· ut colligitur de testi· significauit de iure pa· c· uno li· vi· et ibi nō· archidia· pro ista parte· Preterea si filius esset patronus sine hereditate· uidetur q posset presentare etiam parte uiuente· sicut facit quando parrochiam alicuius ecclesie sunt patroni· quia tunc pater et filius eligunt· sicut quādo uniuersitas est patrona· et ad id qđ proxime dictum est· facit qđ nō Innocen· et hostien· d nō· opar· nunci· c· ii· et guill' in spe· de sin dico et ita seruat consuetudo optima leg in interpres· sed in quā uidi in plurib⁹ ciuitatibus· q mulieres maritate a iure municipali· exclusē ab hereditate paterna non admittuntur cum fratribus a deligēdum rectorem illa de causa scilicet quia non sunt heredes· In casu a item nostro· ex quo illa domina erat in possessione uel quasi presentandi licite potuit presentare· secunda uice et debuit eius presentatio admitti· et debeat imposterum· ex sua quasi possessione defendi· donec super proprietate iuris eligendi feratur sententia contra eam· ut in· c· querelam de elec· cum simplibus· Sed episcopus debet esse sollicitus· ut anteq̄ superueniat tercia uocatio cogat dominam ad ius ostendēdum qđ sibi competit in presentando ad quo ostendendum non sufficit ostendere quasi possessione cum agatur petitorio ut de eā pos· et proprie· cum ecclesia· et· c· ult· Nam sententia lata in possessorio non preiudicat impetitorio· Licet econuerso aliter iudicet· ut de causa pos· et proprie· cum dilectus·

Item queritur an rustici et coloni ecclesiarum qui colūt predia ecclesiarū ad medium uel ad affictum teneantur soluere gabellas de parte fructuū eis cōtingentium et alia onera que imponuntur per dominū temporalē· uidetur q non per id qđ habetur· e· de epi· et cle· l· ii· lxxxix· de iudicatū· et· xii· q· i· ecclesiaq seruos· Sed contrarium est uerum Nam pars contingeris colonos in nullo est priuilegiata Nam rusticus temporali domino de parte sua sicut ecclesia ecclesiastico domino· d parte sua respondebit· Separatorq enim sepe rata est ratio· et illa iura loquūtur in seruis· uel in familia perpetua ecclesiaq ut nō· in· c· ecclesiarum· et· c· iudicatū non autem in seruientibus cōductitiis ut nō· archidia· post Hugo· xi· q· i· c· ii· Immo si clericus affictat ecclesiam suam· uel uendit fructus· emptor nō gaudet priuilegio ecclesie· Immo si transf

ferat fructus ad ciuitatem uel alio sol
uet ad portas ciuitatis gabellam sicut
de bonis propriis ad hoc optime facit
ff. de publicā. et uec. l. licitatio. §. ultiō.
et nō archidia. de censi. c. ult. li vi. Ve
runtamen si dominus temporalis uide
ā q non potest ecclesia grauare directe
et expresse grauat indirecte grauando
nimis rusticos suos ita q ecclesia non
inuenit qui uelit laborare suas possessi
ones. in isto casu hoc non debet tollera
re episcopus sicut in simili casu et de
domibus et in aliquibus prouidenti iura
de in mū. eccle. c. ultimo li vi. Item
queritur an legatus qui in principio ul
timi anni sue legationis recepit procu
rationem pro toto tempore et ante an
num legatio finita est sine culpa ipsius.
Sed si papa eū reuocante ad curiam re
dire oportuit teneatur restituere pro
curatiōem pro rata temporis pro quo
officium legationis non exercuit uel si
non exegit an possit exigere pro toto
āno inchoato an pro parte temporis q
qua durauit legatio et uidetur q sic
scilicet q teneatur restituere et nō ex
igere per. c. procurationes de censi cui
similibus In contrarium uidetur ga
per eum non stetit quo minus annum
compleret et non debet esse deterio
ris conditionis q̄m assessor et legatus
imperatoris ff. d assel. l. die functo et
aduocatus ff. de uac. et extraor. cog. l
i. Super hoc non potest de facili cōsu
li. nisi uso priuilegio legationis per qd
potest habere certam procurationē Et
standum est in talibus consuetudini cu
rie. Et si dubium emergat recurrendus
est adeum qui misit uel eius successo
rem qui debet interpretari suū rescrip
tum uel priuilegium ad hoc de offi. or
di. ordinarii. citra medium li vi. Pre
terea utra loquēta d procuratione usita
tum non uendicat sibi locum in legato
Nam legatus recipit procurationē a lo
cis non usitatis ut in. c. procurationes
de censi. Itē ultra dictā taxa potest
recipere pecuniam pro uecturis et equ
et multis et aliis expensis in uiendo
et redeundo ut nō Io. an. et alii. c. ti. c

ti. li. vi. Que glō. debet intelligi in lega
to non in episcopo nec obstat. c. i. in fi
ne. c. ti. In dubio autem parendum est
sibi et presumendum est pro eo q̄ ip
se exigat. Nam sibi creditur q̄ sit le
gatus dato q̄ non ostendat ex quo le
gatus ē de latere. xcvi. di. nobilissimus
et hoc nō debet in dubium reuocari. qa
debz presumi q̄ omma iuste faciat. do
nec apparet contrarium manifeste.
Item queritur clerici alicuius ciuitatis
qui non soluerunt partem sibi continge
tem de procuratione legati. et sic incur
rerunt sententias suas. modo ante re
cessum legati purgauerunt contumaci
am suam et soluerunt et dominus lega
tus cōmisit partes suas alicui q̄ ab so
ueret omnes qui soluerūt. uel solueret
Item cōmissarius ante recessum ali
quos absolut. aliquos uero absolut
post finitam legationem. Quentur nū
quid ualeat absolutō pro illis post recef
sum legati. Et uidetur q̄ sic. ex quo
cepit turisdictōnem ante recessum ad
hoc de offi. le. c. ultō. Secus si res esset
integra. ut ibi. et. e. ti. c. ii. li. vi. Ad
predictam questionem. uide qd nō Io
an. post Io. mo. in nouella de concess. p
ben. c. detestanda super glo. ad preteri
ta. La. Sed contra. licet enim cepit
uti officio suo quo ad quosdam. hoc nō
prodest quo ad alios. ut nō. de offi. die
licet. quia tot uidentur esse cōmissiones
quot sint persone absoluende. ff. d mi
nori. l. etiam. ii. q. iii. abolitio. cum simi
libus. Ad hoc optime facit de offi. die
c. ultr. §. officium et de hereti. ne aliq a
contrario. li. vi. Item sicut legatus uel
eius cōmissarius non potest examinare
post recessum suum. et sententia q̄ eū
lata nōdum incursa post recessum eius
non ligaret. ut nō. de sen. exco. a nobis.
Item nec absoluere potest ipse uel eius
cōmissarius post recessum. quia eadem
est ratio. bene facit ad hoc qd nōt. de
offi. legati nouit in fi. per Ber. et e. ti.
c. iii. in uerbo finitur li. vi. per archidi
Isti tamen clerici qui absoluti reputan
tur non debent uitari in publico. Item
ipsi si celebrant non sunt irregulares.

si errauerunt in facto. secus si in iure.
Si ergo diceremus q̄ negotiū omni
um clericoꝝ qui debuerūt absolui sit
connexum. tūc perpetuatio facta quo
ad unum intelligitur facta quo ad om
nes ut nō hostiē. in dicto. c. licet. Et an
sit connexum uel seperatum iusto de
cernat iuditio uestra. et uestroꝝ pru
dentum cōsultoꝝ discretio. Deter
minationem istius articuli unde nō p
Io. an. de fi. presbi. ex tua. Addito

Fredericus scribit cuidaz amico suo
qui uidebatur permutasse contra reser
uationem pape. Io. xxii.

C. xii.

Mice carissime dominus
archipresbiter perusinus
nunc de curia reuersus por
tauit quandam declaratio
ōnem domini Benedicti duo cōtinetē.
Primo q̄ reseruatiōes facte per papā
Io. non erant reuocate per eius obitū
d quo nulla erat dubitatio ex quo reser
uatio facta erat a sede apostolica sedi
apostolice per. c. si gratiose. de rescrip
li. vi. Hic aduertendum est q̄ gene
ralis reseruatio dōmi Io. pape xxii.
fuit ultertius prorogata per eius a quar
ta kl. Iuarii. i. die. iii. exeunte decem
bri. Pōtificatus ipsius domini Io. pape
anno. xviii. ad duos annos post ipse de
cessit anno. xix. de mense septembris.
et sic durant dicta reseruatō proroga
ta post mortem ipsius per annum et ul
tra a kl. Ianuarii. M. ccc. xxxiii. usq̄
ad kl. Ianuarii. M. ccc. xxxv. Declara
tio uero ipsius dōmi ben. pape xii di
cte reseruationis per ipsius domini Io.
obitum reuocatas non esse. sed eas ha
buisse. habere roboris firmitatē facta
fuit anno sedo pontificatus ipsius se
cunda kl. octobris. i. ultima die septē
bris. M. ccc. xxxvi. a sic finita erat di
cta ultima prprogatio ante dictam de
claratiōnem per octo menses uel circa
post q̄ declaratiōne multe fuerunt ele
ctiones prelatoꝝ ecclesiaꝝ que sub ipsa
reseruatione includebatur. si durasset ce
lebrate ac etiam cōfirmate inter quas

fuit dominī episcopi stephani. Hoc pro
tanto dico. quia declaratio illa nō solū
declarat illas reseruatiōes per ipsius do
mini Io. obitum non exspirasse. sed et
iam addit eas habuisse. habere roboris
firmitatem. et propter qd uidetur et
iam hodie ipsam reseruationem proro
gatam. que altas finito prorogatiōis tē
pore exprirabat durare. Et si ita est nul
la electio. de prelatis talium ecclesiaruꝫ
fieri potest uel potuit qd durum est di
cere sm qd quotiōes electiōes et pmu
tatiōes debiti ficius reseruatis p quoscū
q̄ facte erant nulle et irrite ipso iure.
Circa q̄ aduertēdū est q̄ per hāc
declaratione detegitur omnis error de
tuscia et etiam curie domini legati qui
consuluerunt et tenuerunt et de facto
seruari fecerunt q̄ permutatio alicui rite
facta nō impediebatur per illā genera
lem reseruationē per. c. unicū de reser
li. vi. Et si dicatur q̄ legatus habuit
spetiale mādatū super huiusmutatiōi
bus Respōdetur q̄ plurimas pmuta
tiones fecit antequā haberet illud spe
ciale mandatum super huiusmutationi
bus Itē in illo spetiali mandato fie
bat mentio de ecclesiis collegiatis q̄ cō
prebendi non uidentur sub cōi appellati
one dignitatum de pben. cū in illis li.
vi. Vidi etiā dū fui Senis quasdā
litteras pape Io. directas sup quadam
permutatiōe facta florentie per legatū
de quadā abbacia ad prioratū in quibus ē
clarabat q̄ legatus etiam uigore illius
spetialis mandati eius mentē ibi posu
it non potuit talē permutationē facere
cuius declarationis copiā habebat Ab
bas de agnano. p quo ipsa factebat qua
re sita est multi notiet amici tanquā
tur qui ecclesias collegiatas per dictum
legatū op[illegible] dicto titulo Cir
ca q̄ uideatis sup his uerbis Et pri
mo An in isto cōis error excusset per
mutationes hactenus factas Et uide
tur q̄ sic per id quod nō. de postula. c.
uno sup. xo docebo li. vi. Sed cōtrariū
uidetur uerius per textum declaratio
nis ipsius domini benedicti qui respicit
pretenta. Item constitutio declara

toria semper respicit retro· quia qui declarat nil nouū dicit· sed antiquū declarat· ff· de bon· iniust· l· heredes palam· et d iusuris cū tu· Quero sedo an permutantes cognita ista declaratōe possint propria auctoritate uel aliquo mō ad sua beneficia redire· Et uidetur dicendum· q si talis ignorantia uidetur ignorantia facti q tunc possint ad sua beneficia redire· c· si beneficia d prebē li· vi· Hoc non uidetur uerum quia tal reseruatio non impedit renunciationē et sic nullo modo potest redire ad beneficium antiquū· Ergo debet tre ad papam ut permutationem cōpleat· conferendo hinc inde beneficia sic renūtiata scilicet ex causa permutationis· Si uero talis ignorātia debet dici iuris ignorantia· tunc non uidentur excusari ga ignorantia iuris nō excusat maxime in clericis· quia periciores consulere potuerunt· et sic nō excusat· ut nō· i· q· iii· §· notandum· xxxviii· dī· in sūma· Et maxime ubi de iure pape dubitabatur quia ad eum recurrēdū est ut est tex· de offi· ordi· c· ordinarii· x̄o· si uero li· vi· et facit qd nō· e· li· de elec· si eo tpe ad fi· et in glo· scilicet ante tempus· et de iudici· cum uenisset· Et si dicatur q cōis error facit ius per l· barbarius canonizatum· iii· q· vii· §· ttia circa prin Respondeo q illa iura loquūtur quando cōiter erratur circa factum· ut quia creditur cōiter q quidam qui se gerit pro episcopo· sit episcopus· qui non est episcopus· Et q qui est seruus cōiter reputatur liber· Sed hic error erat circa ius· ut patet ex declaratione· et sic utroq casu non potest redire ad beneficia antiqua· Tertio posito q sit error iuris· et q non possit redire ad sua beneficia ppria auctoritate· nec aliquo modo· quaritur an interfit si prelatus ecclesie collegiate permutauit cum prelato ecclesie collegiate· uel si permutauit cum rectore simplicis ecclesie parrochialis uel cum uno canonicatu quid erit· Dico q facta renunciatione hic inde episcopus potuit· et poterit illam ecclesiam prochialem· uel canonicatum conferre· illi olim habenti ecclesiam collegiatam Sed reseruatione obstante non potuit ecclesiam collegiatā conferre illi olim rectori ecclesie prochialis· Sed debuit recurrere ad suum episcopū uel ordinarium· et papam· et in hoc casu ex ui reseruationis facte· Nam dicta reseruatio pape Io· non impediebat renunciationem uel aliam speciem uacationis· Sed bene impediebat beneficii uacātis prouisionem· Quid ergo si ambe ecclesie collegiate erant· Dico q renūciatio ista inde facta tenuit· sed non potuit sequi collatio per episcopū· sed debuit sequi per papam· q quo ad hoc est ordinarius· Sed quaeritur tam in primo casu q in secdo posito pro uerita te q episcopus non potuit post renunciationem conferre beneficium reseruatum· an iste qui ex collatiōe sibi facta per episcopū· licet de facto administrauerat in tali beneficio perdidit ius qd ad tale beneficium habebat· cum sibi et non alii erat conferendum· ut d re· per mu· c· uno in clemen· Et uidetur q p diderit de elec· auaricie et de preben· cum tam dudum· Sed cōtra quia tuis error non nocet in damno uitando· ff· de iur· et fac· ig· l· error· et l· iuris ignorantia· Sed contra iuris ignorantia non excusat· etiam ubi tractatur d damno uitando ut nō· in· c· eum qui de preben· li· vi· Si uera est opinio archid in dicto· c· cum qui· li· vi· ultimo· respō so qui intelligit illum uolentū ingressum beneficii· qui preter auctoritatem superiorus se immiscet· tunc uidetur q iste perdident ius cōe sibi competens· et per consequens non possit petere a papa q talem ecclesiaz collegiatā sibi dbitam ex causa permutationis renunciatam sibi conferat· Sed equius et benignius uidetur q illud· c· eum qui intelligatur de uolento ad litteram· ut ibi nō· Et sic uidetur q iste iuris ignorantia ductus et maiorū suoz et sapientū errorem secutus· de transla· c· ii· ad fi· et per consequens dolo carens non perdident ipso facto ius sibi competēs ad tale beneficiū· et per cōsequens possit petere a papa q permutationem cōpleat· sibi dicta in beneficiū conferendo donec hoc faciat ex quo certificatus ē hoc modo per declaratiōe domini Bene dicti· q non habet ius in beneficio d debet abstinere ab administratiōe et fructibus· et si non fecit nō est dignus ut permutatio per papam cōpleatur· cum sit pruandus· quia rem alienam pertractat· ut in c· dudū de elec· Vltimo et de ficitus quero Pone prelatus ecclesie collegiate reseruite renunciauit in manibus episcopi ex causa permutationis faciende cum quadam ecclesia prochiali· canonicatu· et sic assecutus ē illā ecclesiam uel canonicatū et alius assecutus est illam ecclesiā collegiatā De mum euincitur ab isto illa parrochialis ecclesia uel ille canonicatus· per illum ad quem dicta ecclesia uel canonicatus pertinebat· Modo queriē quomodo succurrendum sit illi qui ecclesiam collegiatam dimisit· Dicendū est q renunciatio ipsius ecclesie collegiate tenuit ut supra dictū ē· Item dicendum est q ipsius collatio non potuit fieri per episcopum illi qui dimisit ecclesiam prochialem uel canonicatum· tum quia cum ille daret rem alienam non potuit· recte pere ecclesiam collegiatā titulo permutationis· quia qui rem alienam dat· nō contrahit permutationē· ff· de re· permu· l· i· in fi· Cum quia episcopus non poterat conferre propter reseruatiōes Cum etiam quia episcopus cuius non interest intendebat illi conferre titulo permutationi· que sequi non potest reseruatione obstante· Ergo uidetur q ille q ut ecclesiam collegiatā dimisit ad ipsam redire non possit· quia renunciauit· nec aliaz habere possit· quia est ea cta quid ergo erit· Quidam dicūt q cum iste sit deceptus probabili errore facti· q possit propria auctoritate ad suum beneficiū redire· per· c· si beneficia li· vi· Et hoc uidetur placere Io· an· in· c· unico de rer· permu· ad fi· li· vi· in nouella· Alii dicūt q· c· si beneficia loquitur non quando interuenit renūciatio primi beneficii· sed sola dimissio facti· qui dimissio habet effectum cum tenet adeptio secundi· Sed in casu nostro interuenit expressa renunciatio· cuius effectus ab aliquo non dependet Et si hoc uerum est· uidetur dicendum q restitui sibi debet beneficiū suū ol scilicet ecclesia collegiata· quia cā non secuta propter quā facta fuit renunciatio· ut· ff· de eō· ob ca· l· ult· Et facit q ro i tbi nō· i glo· in no uidetur inḡtū tbi dicit q non erat alias distracturus· sic iste nō erat renunciaturus· Sed licet sibi restituand ā non tamen per episcopum· quia licet episcopus potuit recipere renunciationē· nō tamen potest cōferre· Et sic ad papam uidetur cūctū qui non ex gratia· sed de iure debet sibi beneficium reddere conferendo·

Item quaeritur an pendente reseruatione potuit fieri uno legitime et debito modo· Et uidetur q non· nā qui nō potest conferre non potest unire· ut de preben· si tibi absenti in glo· sed nūqd li· vi· Sed cōtrarium uidetur uerius q unio extinctio et suppressio beneficii debito modo facta ualent· et nōtds reserip· c· ultimo· x̄o· hoc uidetur pōderandū in clemen· et in declaratione facti super extraiag· Io· xxii· que incipit execrabilis· Non ob qđ dixi de· c· si tibi· quia ibi non dicitur q ualuerat unio sed q non possit fieri in p̄ iudicium absentis· et hoc est consonus iuri· de donaci· consultationibus·

Consultatio Frede· de Sens· C· xii·

Ietus constituit mentum procuratorem ad obligandum se sempronio ad centum ex causa depositi· Et Io· nōnum rogauit q de procuratorio conficiat instrumentū· Modo sempronius creditor petit a notario q conficiat instrumentū procurationis· et sibi tradat ut possit agere cōtra ticium debitorem· Quaeritur quo iure cogatur dare instrumentū Item si notarius dicat nunq fui rogatus uel feci tale instrumentum quid iuris· et quod ent

remedium· Item si notarius dicat bene recolo· cp fuit rogatus· sed non inuento inbreuiaturam· et de hoc uult iurare· an stetur suo iuramento cū ipse alias habeat librum prothocolloruz seu inbreuiaturarum· Et an hec causa sit sūmarie tractanda per·l·ii·ff· de fe ri· super uerbo tabulis exhibendis·

Responsio domini Griffoli

Credo cp tabellio compellatur offi cio tu dicti conficere instrumentū· cuz ad confician̄da instrumenta publica eo gi possit ut nō·e·de tabu·l·i·et nō· su per rubrica· Et uocatur seruus publicus Et hoc dico ad similitudinē argentarii ut·l·i·ff·de eden·et·ff·e·l· ait pretor· §·i·Si autem confecisset tenetur actio ne ad exhibendū·e·ad exhiben·l·fiet· ibi nō· Dico isuper cp si notarius dicat se confecisse instrumentū· tamē dicit cp a nisi inbreuiaturā· qđ non creditur iuramento suo· Sed debet casū probare· ut dicit tex· et glo·nō· ulti ter ff· de eden·l·si quis ex argentarius· §· ult· Licet utdeatur· ar· contra· de fide instru·l·fi· Super ultimo pūcto nū quid si negat quo iure cogatur· Credo cp sūmarie iudex debet cognoscere· et informationē habere· si confecit uel nō et hoc habito tunc coget sūmarie eum ostendere codicem inbreuiaturaz· ar· ff· ad exhi·l·iii·§· sciendū· Nam cū sū mitum cognoscat· potest interesse propter suū instrumentū Igitur coget cū· Et ita credo ego Griffolus·

C·xiii·

Vper punctū cōmissō per sapientem utp dominū dominicum iudicem causarū ciuilium cōis petrusii in cā uertente inter petrū cōtalt ex una pte et conciolam celli ex parte altera quo q̄ritur an secla dilatio quo ad petitū probandum pro parte dicti petri sit dāda de cuius punctu cōmissione constat manu Bartholi· Iohānis notarii publici de petrusio· Ego· Fredericus de senis mirmus decretoz· doctor ad consulendum super hoc requisitus dico et consulo· saluo tamen semper consilio sanioꝝ cp facta fide di impedimentis allegatis sal tem de absentia aduocati per proprium iuramentū dari debet dicta secla dilatio· Nam cp absēta aduocati sit iusta causa cp debeat cause supersedere· uel noua dilatio haberi· probatur in eo qđ nō· ut lit· non contest·e·i· Et cp ad probandum hoc impedimentū· uel similia· sufficiat iuramentuz partis· prebatur primo auctoritate scilicet speculatoris· qui hoc tenet in casu nostro in ti·d di lact·§·ultimo·ad fi·et ita tenet in casu magis arduo scilicet cum dicitur appellatio deserta· appellās uero dicit cp propter infirmitatē non potuisset prosequi tunc statur suo sacramento· ut ipse nō in ti·de appell·§·nūc breuiter ·xō· qđ ergo si appellatur· Itez per sacramentum suū excusatur quis a contumacia· ut nō·iii·q·v·c·uno in glo·ult· Item p tex·probari utdetur· extra de elec·c· quia propter· ubi per iuramentū probatur impedimentū· Ad idem de testi· ultra tertiam ubi ad optinendā quartā dilationem qđ plus est sufficit probari impedimentū per iuramentū in preiudicium partis· ad idē de regul·sanctū· in fi·li·vi·ubi timor probatur per iuramentum in preiudiciū partis· ad idē de testi· presentiū· et de excep·c·pastoralis· cuz similibus· Cum ergo per iuramētum probari liceat cp est plus· ergo cp ēminimus de dect· ex pte·iii·de reg·iur· cui licet li·vi· Et ubi eadē ratio uel maior· ibi ibidem ius· de confir· utr· uel inu· tr·c·cum dilecta· et de similibus ad si milia procedendū est· Non ēim possūt omnes articuli nō·ff·dele·l·non possūt· Et maxime procedit hoc cum per ptē aduersam non allegatur cp probatiōes sue perierunt· per quas poterat reprobare testes· quos intēdit iste inducere in secunda dilatione· ad qđ facit·ff·de oper·le·l·manicipioz· Et hac ratiōe magne auctoritatis uiri tenent cp post terminuz peremptoriū datū ad producendum instrumentum· audiatur quis uolens producere· ut nō·Io·an·de·Xo· signi·sepe in clem· ad fi· in glo· ubi ergo· Fauere enim debet iudex probationibus faciendis· et eas non angustare uel restringere· ut ff· de testi·l· curent· ut lite non contest·c· quoniam in prin· et di testi· dilecto Sepe enī iura ne ueritas pereat admittunt probationes alias minus sufficientes ut patet in textu· et glo· de testi· in inte·c· ex litteris· et de re iudi· cum bertoldus· Et maxime cum prima dilatio minor fuerit quia ius cōcedat· In quo casu facilius dat̄ secunda dilatio ut nō· Inno· de testi· c· ultra tertiam ad finem·

Cxv·

Asus talis est Quidaz de legatus uel executor a papa datus· uel subdelegatus abillo fecit aliquē processū contra aliquē· Ille contra quem processum fuit· illum procedētem· coram suo episcopo trahit· et petit illum puniri di inordinato processu· et ipsum processū declarari nullum· Queritur numquid ordinarius posset dicere se intromittere

Ad hanc questionē ridiculo dignaz et risui patentē dicendum est cp ordinarius et etiam legatus de latere non pōt se intromittere· Sed hec cognitio pertinet ad superiorem illius procedentis· ratio quia minor facta et gesta p̄ maiorem non recenset non retractat· non iudicat· non corrigit uel emendat· xti· q·viii·facta·et·xxxi·di·inferior· di ma· et obe·cum inferior· et nō·in clemente romani in prin·in ti·de elec· Siue ergo per appellationē siue per querelam agatur cōtra processum alicuius iudicis semper apud superiorē illius est agēdū ff· de minori·l·minor ingratus·e·si aduer·rem·iudi·l·aduersus·et de appell· l·precipimus· Hinc est cp legatus de latere etiam non intromittit se· nec pōt se intromittere de processu habito p̄ delegatum pape· de offi·dele·studuisti de accu·ad petitionem· sed totū pēdz ex delegantis arbitrio· ut de sen·et re· iudi·e·ule· Sed quis dubitat cp episcopus minor est delegato pape· ut di offi·dele·sane·di offi·ordi·pastoralis·ii· respōso· ubi patet cp ordinarius non absolut excomunicatum per delegatū Immo habet ordinarius parere· processui delegati·a potest excomunicari ab eo· de offi·dele·sane·et·c·si quando·a· e·pastoralis·ad fi·de rescrip· cum contingat cum similibus· ad hoc qđ nō· hstien·e·ti·super eo·in glo·i·ibi omnino uida· Item de gratia cōcessa a papa non potest se intromittere ordinarius de iudici· cum ille·et de offi· ordinarii·§·si uero li·vi· Ergo nec di processui habito per executorem cuius potestas est accessoria ad gratiam de offi· di legati si sup gratia li·vi Ad idem de cōfir·utr· uel inutt·c·ii· sed hodie speciale est· cp inquisitorem delinquentē in suo officio suus superior amouere potest· licet iurisdictio eius a papa dependeat ut de bereti·e·ii·in clemen· Et premissa maxime locum habent· si ille qui conquiritur coram episcopo· appellauit ad papam· a processu illius delegati· uel executionis· ut est casus de appell· solitet tuditnem· ad idē·e· ti· si duobus· et de offi· dele·l·3· Quinimo dlegatus p̄ subdlegatus posz mādare epō cp se ñ intromittat de hoc suo processu· nisi in repellēdo peticionē et excōicare eum tāq̄ prestantem impedimentum iurisdictioni sue de offi· dele·e·i· melius de hereticis ut inquisitionis· §· prohibemus· li· vi· Non ob· si dicatur cp talis delegatus non habet aliqm iurisdictionem propter aliquā causam· puta si dicatur cp est excomunicatus uel non est indignitatis positus· Nam ipse delegatus hz cognoscere an sua sit iurisdictio de rescrip· super litteris· et interdum habz cognoscere arbiter· eo· ti· pastoralis· Et licet aliquando ordinarius posset se informare de iurisdictione delegatoꝝ non tamen potest pronuntiare de iurisdictione inter delegatos uel partes· et e·ti· cum cōtingat· qđ optime facit ad casum presentem· Sed an executor uel subexecutor debeat esse cōstitutus in dignitate nec ne· arcidia· nō· qđ nō de rescrip· statu·§· in nullo li·vi· Et sic dicendū est cp de quocūq̄ alio obiectu

qui opponi potest contra iurisdictionē
uel processum delegati et cum nos tra
ctemus de iurisdictione non est dubiū
q̄ ista uentunt cognoscenda et termi
nanda in ut dilatorie iudicet ante lit. cō
test. de re iudi. inter monasteriū. Eru
ctra in hac materia membranas occupa
m 13. xix. di. si romanorū. Et non est
dubitandū q̄ ordinarius de premissis
nō dubitans dicit se dubitare ut se ex
oneret ab honere iudicandi seu interlo
quendi sed partes non sunt grauāde in
salario consulturū ex quo sufficiens ē
in cognoscendo et diminendo hanc du
bitationem de rescrip. statutū. §. assel
sorum li. vi. Igitur in nomine domini p
nunciet episcopus ore q̄ corde, sentit
quia non dubitatur q̄ episcopus non in
tendit usurpare iura pape. et ita in fa
ctis aliorum se habeat sicut uult alios se
habere in factis suis. Fred. de Sens.

C. xvi.

Irandum est quomodo ali
quis canonista posset dubi
tare. an excomunicatus p
sequens suam uel suorum
iniuriam admittatur ad accusandū uel
agendum. uel denunciandū cum ratio
propter quā excomunicatus non habet
legitimam personam standi in iudicio.
uoleris alium impugnare sit generaliter et
per consequēs prohibitio debet esse ge
neralis Ratio autem prohibitionis est
quia non possit sibi cōmunicari sine pe
riculo. et ut cessura ecclesie magis time
atur et contumacie utetum reprimatur
ut de excep. exceptionē. ē. ti. pia. li. vi
Vnde si excomunicatus nomine alieno
agat repelitur de proba. post cessionē
Si uero nomine proprio agat proprium
factum prosequens. puta repetit mutui
um uel depositum. repellitur ut patet
de iudi. intelleximus. et. e. ti. exhibi
bita de excep. cum inter in fi. ubi dici
tur q̄ non potest reconueniri Et. e. ti.
a nobis. ubi dicitur q̄ non potest accu
sare. ad idem de heretī. c. excomunica
mus. §. credentes et q̄d nō. Innocen. et
de accusa. nulli. et hoc expresse nō. iu.
q. vi. omnibus. et de testi. testimoniū.
in ult. glo. ad idem. iii. q. i. e. i. et de sen
exco. decernimus. preterq̄m in duobus
casibus et de rescrip. c. i. li. vi. et de of
fi. or. significauit Et si non admittitur
in causis ad propium factum per con
sequens multominus in criminalibus.
quia illaudabilis intentionis genus est.
accusatio. ii. q. vi. si qs episcopus. Q.d
plus est. spoliatus cui plurimū fauoris de
betur a iure. si petit restitui tonē a spo
liatore repelletur pretextu. excomuni
cationis. ut nō. xiii. di. c. i. in fi. de p
cura. ex insinuatione in uerbo canonica
et de rescrip. c. dilectus in glo. hoc iure
in fi. et idem apostillauit Io. an. de ex
cep. a nobis in glo. ibi addebat crimino
sus non excomunicatus. Et remittit ad
glo. Io. positam. iii. q. vi. omnibus. Et
hoc nunq̄m nisi modo indubius reuoca
ui. Fredericus de Senis.

Cxvii.

Asus talis est. Iohannes p
sentauit quoddā rescriptū
apostolicū cause seu causa
rum cōmissionem contines
directum domino Iohāni cardinali apo
stolice sedis legato omniū carens suspi
cione tam ex bulla carta filo q̄ stilo. et
dictamine cuius tenor talis est. Iohan
nes episcopus xc. Significauerunt no
bis Iohannes martinus xc. post presen
tationem prefatus Iohānes fecit citari
prefatum martinū ad causā. Qui mar
tinus termino dato ad opponendū in
ter alia opposuit q̄ dictum receptū ma
nifestam continebat falsitatē. ex eo q̄
ipse martinus tēpore date dicti rescri
pti erat absens a ciuitate Aurionen.
ubi date fuerunt littere per. x. dietas.
et plus dicens. q̄ nec ex sua conscientia
nec alicuius pro eo legitime interuenien
tis fuit dictum rescriptū impetratum
Modo queritur nūquid admitti ē uel
admitti debeat ad probandum. Et uide
tur q̄ non. quia probatum non releuat
quia stari debet et credi assertioni et
narrationi domini pape cum super eo
fundetur intentio sua. et propium fac
tum narret ut de p̄bati. litteris in cle
men. Nam super illo significato et nar
rato fundatur intentio pape. i. comissio
que sequitur in dicto rescripto. Ite
in tali significatione non potest cadere
error uel ignorantia quia dicit significa
uerunt nobis. Vnde si papa narrat. talē
renunciasse in suis manibus. et renunci
ationē fuisse per eum receptam. non ē
dubium q̄ propium factum narrat. et
fides plenaria debeat adhiberi ut in di
cto. c. litteris ad hoc optime facit de test
ti. cum a nobis ad fi. et ibi glo. hostiē
et per Io. an. de renun. c. i. li. vi. Si opti
nio contraria esset obseruanda in omni
bus rescripta que dicunt conquestus est no
bis talis uel significant uel sua petitio
ne monstrauit. possent per aduersarū
impugnari. dicetem q̄ ille impetrator
non fuit in curia tempore date littera
rum. consequens est falsū ergo a. ante
cedens. falsitas cōsequentis apparet ex
stilo et cōsuetudine curie que talem ex
ceptionem non admittunt ut nō. de re
scrip. nonulli. et. c. ex parte. quem sti
lum et consuetudinem allegari licet. ut
patet in fo. in. §. quod superius. et de
falsis licet. et. c. se. et de sen. exco. ad
hoc ut sicut. Preterea dato q̄ p̄ba
ret ille martinus se fuisse absentem tē
pore date. hoc non releuat. quia tempo
re date lr̄ar potuisset p plures et plu
res menses hoc significasse pape. et per
litteras uel nuncium uel procuratorem.
non enim ex rescripto apostolico con
cluditur q̄ impetrans die dati rescrip
ti fuit in curia. quia uerbum illud signi
ficauerunt refert se ad preteritum tē
pus. Sed sola cōmissio est illa q̄ refert
se ad diem dati rescripti. Non enī pro
bat hoc esse. q̄d ob hoc contingit. abē
de transla. c. inter. Et si diceres q̄d re
medium ergo dabitur martino. qui re
uera nunq̄m consensit per se uel alium.
tali impetrationi litterarū respondeo.
referat hoc pape qui benigne eum audi
re debet. et facta fide aliqualiter de er
rore uel circumuentione. uel allegata
iudicis suspicione aut reuocauit cōmis
sionem. aut socium dabit quem uolet
pars. et terciam ex officio iuxta stilū
et consuetudinem curie. Ad primū fa
cit quod nō. hoc. in dicto. c. cum a no
bis ad fi. Ad secūm facit q̄d legitur
et nō. de iudi. causaz que. Fredericus

In contrarium facit q̄d nō. Io. an. in no
uella post hostien. de rescrip. nonulli su
per uerbo ualeant. Lapus.

Consilium Frederi. de Sene.

Cxviii.

Actum tales est. Rector
marchie anthonitane pro
cessum fecit. et sententias
promulgauit contra quen
dam ciuitatē marchie. ut si non faceret
hoc. et illa infra certum tempus ciuitas
esset subiecta interdicto. et consiliari
excomunicati essent. Illi de illa ciuitate
fuerunt inobedientes Quidam qui fu
erat consiliarius tempore processus fe
cit testamentum. Et quidā qui simil fu
erat consiliarius publicus notarius.
scripsit testamentū. Primo queritur
an predicti sūt excōmunicati. Et si sūt
an possit ille testari. et an scripta illius
notarii fidē faciant. Et an excomuni
catus sit testabilis passiue. a. an rector
successor illius possit illos absoluere. et
an excomunicatio opposita contra tes
tamentū possit pluries opponi. Ad
primum dicendū est q̄ si non sunt cul
pabiles nō sunt excomunicati. quia tali
sententia non ligantur nisi culpabiles.
et mens et intentio proferentis sentē
tiam. fuit solum inobedientes punire.
ad hoc de sen. exco. c. ult. li. vi. et ē
penis. c. i. in nō. colūpna in clemen. et ē
immum. eccle. non minus in fi. et de sē
ten. exco. romana in fi. secūm hostien.
et archidia. ibi et q̄d nō. de preben. c.
illorum in glo. ti. Ad secundū posito
q̄ fuerunt inobedientes. et per conse
quens excomunicati. dico testamentū
valere. cum illa excomunicatio non fue
rat notoria per rei euidentiam. quia in
obedientia illorum duoz non fuit noto
ria tum quia per sententiam hominis
parte citata non fuerunt declarati ex
comunicati et quia citari debuerunt.
nō. de censi. §. ult. in clemen. sequitur

cp fuerat occulta · et sic obesse non de
bunt ar · etus qđ legitur et nō · ē · de te
sta · l · i · et per Innocen · de sen · exco · si
uero ad fr · et melius de excep · pta super
uerbo duraturus · et in spe · de istru · ed ·
§ · instrumentum · X̄o si · quid si testis in
scriptis · Si uero fuerat notoria · uel
res euidentia uel per sententiā declara
tonam iudicis · etiaz in isto casu sequēs
optnio · Innocen · credo testamentū ua
lere ut ipse nō · de sen · exco · cum uolun
tate · et pe · et ab · in · c · pta · et idem ibi
archidia · rationes ibi tanguntur sufficī
enter per archidi · Nam actus iudicia
lis cum publice excomunicato et in eius
fauorem actitatus ualet · ut in · c · pia ·
multo forcius extraiudicialis · ut patet
in · c · solet de sen · exco · li · vi · quia facili
us impeditur actus iudicialis q̄ extra
iudicialis ut ibi patet in eo qđ nō · in di
cta · l · e · de testa · maxime quia per tes
tamenti factione alius acquiritur nō te
stanti · licet testatoris desiderio fauen
dum sit · ut · ē · de sacrosanc · eccle · l · i ·
hoc tenet Io · an · in nouella in · c · decer
nimus Tamen licet testamentū ualeat
nō poterit probari per illam scripturā
si presupponamus notarium publice ex
comunicatum ut nō · in dicta decre · de
cernimus · de sen · exco · li · vi · et Innocē ·
in · c · pia in uerbo duraturus · Ad id
quod queritur an sit testabilis passiue
Respōdetur sēm premissa cp sic · Nā
si testamenti factio est permissa exco
municato quātomagis ē sibi permissū
cp capere pōt ex testamēto · Adi · t ·
Nam infinita genera hominum sunt q̄
possunt capere ex testamēto · et tame
nōn possunt testari Sed non econuer
so Sed si presupponeretur cp excomu
nicatus testari non posset · qđ est plus
tunc consequenter queri posset · an pos
sent ex testamento capere qđ est mi
nus · Q̄d autem rector successor il
lius in onere z honore posset absoluere
illos · posito cp fuissent excōmunicati ·
nulla est dubitatio · ut patet de offi · or
di · posto · alis · n · respōso · et · xi · q · iii · si
episcopus ante dāpnati · Ad id qđ
queritur an isto casu excomunicatois

exceptio posset, plures opponi elapso
termino peremptorio ad probandū de
iure suo dicendū est cp non · Non ob
c · pta ubi uidetur innui contrariū quia il
lud · c · pta loquitur quando exceptio ex
communicationis opponitur in ut dilato
rie ut repellatur ab agendo Hic autem
opponitur in ut peremptorie ut nō · Io
an · et archidia · in · c · pta 2 · e · ti · c · unoin
clemen · et ibi de hoc in glo · ii · Sed posi
to pro constāti cp testamentū excomu
nicatt non ualeat · nūquid resumit uires
si ante mortem absoluatur · Videtur
cp sic ar · etus quod nō · de usuris · c · ii · in
glo · ult · in fi · li · vi · et ibi in nouella · et
paulus d̄ sepul · c · i · in uerbo manifestus
in clemen · ex quoz dictis colligitur cp
attendendum est tempus mortis ·
Sed contra uidetur per regulā non fir
matur d̄ reg · iur · li · vi · Aliʒ distingūt
inter testamentū et codicillos · per · l · i ·
§ · i · ff · dele · iii · Hoc ultimum ad pre
sens relinquo dispūtationi legistaz d̄
aliis uero prout supra scriptū est sic cō
sulo · Ego Fredericus de Senis mimus
decretoz doctor nunc perusii actu re
gens in cuius rei testimonū proprium
sigillum apposui ·

Segtur additio p̄cedētis cōsilii a q̄os ·
Ex testamento · Hostien · tenet con
trarium cp nec actiue nec passiue sit te
stabilis · ut recitat archidia · in · c · pta ·

Cxix · ·

Vlt dubium est cp si pre
latus contraxit nomine ec
clesie · puta mutuā pecuniā
accipiendo · et pecunia sit cō
uersa in utilitatez ecclesie ipsa ecclesia
et successores ad restitutionē obligan
tur · Item certum est cp conuersa di
citur pecunia in utilitatē ecclesie · si ex
pensa est in prosecutione electionis et
confirmationis · et eas contingentium ·
ut in · c · cupientes · et · c · ut preterite · et
hoc est sufficienter tactū per alios · Si
restat uidere si probatū est uel quomo
probari potest pecuniam mutuo accep
tam conuersam fuisse in hanc causam ·

Circa qđ aduertendum est cp iura

secum tum diuersas qualitates negocio
rum diuersos modos probandi induxe
runt et nolluerunt angariare facultates
probatiōum · sed potius ampliare et ha
bilitare exempla patent · Difficile ēt ē
probare paternitatem · filiationem · co
pulam carnalem · consanguinitatem lon
ginquā · unde iura in hiis a similibus ea
sibus qui non recipiunt consuetas proba
tiones contentantur probationibus q̄
haberi possunt · ut extra de proba · c · iii ·
et de fili · presbi · c · michael · de testi · hez
ex quadam · Item quia in · l · si quando
ē · unde ui · difficile est probare res abla
tas · et in · l · sanctmus · ē · de iudici · difficī
le est probare minutas expensas · Ideo
lex prouidit ut sufficiat probatio leuis
Item ea que fiunt domi et in camera
nō possunt per extraneos cōmode pro
bari · Ideo ad ea probanda admittunt
domestici · de testi · ue mens · ti · Dico et
go qđ constat de uacatione plebis · et cp
dominus mutius electus et cōfirmatus
fuit ibi · et administrauit · et quomodo
Item passus est · et cp tempore admini
strationis ipsius ecclesia nō habuit red
ditus · unde dicēs expēse patuerunt ad
ministrari · et propter hoc mutuum con
tractum est · Dico cp probatio expensa
rum patet ex se ipsa · ad hoc · xviii · di · q
uenit · et de censi · romana · § · notoria li ·
vi · Nā productis actis actitatis a prin
cipio uacationis usq̄ ad perfectā dedu
ctionem uacationis considerata facun
dia aduocatorum et consultoz · et con
suetudine laudabili regionis que in talī
bus conuersatur · et consuetis expensis
que fiunt pro prouisionibus domus · et
familie Iudex potest taxare huiusmōi
expensas · deest ex huiusmodi actitatio
et consuetudinibus recipere probatōez
expensarum · Ex quo tamen tractatus
de expensis siue sit expense litis siue
propter litem extra litem · ad quēcūq
finem agatur · ista probatio debet suf
ficere que potest haberi · unde Innocē ·
in · c · super eo · extra qđ me · causa exē ·
dic · l · si quando · ē · ut de ui · ad quācūq
violentiam · Item ad actionem de dolo
Item ad furtum · Itē si dominus atque

bamitit ꝛc · et hoc approbat ibi hosti ·
Item tutor prelatus uel executor ali
qua expendit uel distribuit nunquid in
qualibet minuta expensa erunt neces
sarii duo testes · abstē · sufficit enim p
batio q̄ se conmentis potest haberi in
talibus · ad hoc facit qđ nō · de acce · qu a
liter et quando · ii · in glo · sed qlibet d
et in spec · de instru · ed · § · nunc aliq̄
i · v · colūpna · X̄o · qđ si executor iam ha
buit · et qđ nō · hosti · de testi · tua · Pro
ductis igitur actis et actitatis funda
ti est intentio Iohānis · Nam de iure
et consuetudine notorium est expēsas
in talibus fieri debere consideratis ec
clesie facultatibus · diuturna uacatione
et personis litigantium · ut in · c · cupien
tes · et · c · ut preterite · Et maxime
procedit hoc · ex quo notarius actoris
et dominus mutius qui fecit expensas
suo testimonio aduuatur · presumpta
probatione iuris · Nam et de facto pro
prio arguitur adeo cp non esset idone
us testis · ut in · l · seruī · canonizata · in
q̄ · iii · ad idem · de testi · eo · c · ult · Et si
hostilitatibus perniciosis ecclesia utere
tur non inueniret qui cum ea contrahe
ret · ff · de mino · uerum · § · si locupleti ·
et qđ nō · v · q · ii · hoc ius in glo · Sed
nunc restat respondere ad obiectiones
que fiunt cōtra testes · Dico cp primus
testis probat · nam cum fides et indus
tria sua sit inducta publica auctoritate
scilicet per episcopum et cleruz uel per
alterum ipsorum rationes sue dicuntur
a sententie et fidem faciunt · ad hoc de
presentp · ad audientiā · et qđ nō · ff · de
eden · l · quedam · Et probatur quis esse
excomunicatus si inueniatur in matricu
la excomunicatoz non abrasus · ii · q · iii ·
c · i · Facit ergo fidem talis liber · uel ma
triula · ex quo publica auctoritate scri
ptus est et facit qđ nō · de probati · cuz
causam · in prima glo · Et enim officialis
ad hoc electus · et sic in his que ad suū
officiū pertinent sibi credi debet · Nā
mutatis utlibus in his que ad suū offici
um spectant creditur · ad hoc extra de
testi · eo · pterea · ff · si mes · fal · mo · dix ·
li · Item si liber talis campsoris fidem

non faceret de iure qd facit tamen de consuetudine que non modice auctoritatis existit fidem facit. nec debet qs audiri contra tales laudabiles et utiles q̄ minime necessarias consuetudines. de simo. ad apostolicam. Obiectiones autem facte contra secūm et tercium testem non sunt eiurandę. Nam dictū est supra q̄ sine dicto illoꝝ probatio expedita fit a iure et consuetudine. consideratis circumstantiis personaꝝ. aduocatorum litis. ut dictum est supra. Cetera suppleat circūspecta prouidentia consultoꝝ et etiam iudicantis.

Responsio Frederici de Senis.
Cxx.

Vesitum est quid de canonico prebendario. qui de nouo institutus est ad altare perpetuū in eadem ecclesia qd requirit unus capellanū. qđ altare habet dotem suam sibi assignatam. ab aliquo extraneo. an priuatus sit ipso iure canonicatu. an priuandus per sentēciam. Et an episcopus possit dispensare. Et utrūm debatur q̄ de ture. c. de consuetu. li. vi. faceret ad q̄stionē nostrā. Vsq̄ modo pluribus implicatus non potui respondere. Nunc uero captata q̄dam oportunitate respondeo Et primo dico. q̄. c. de consue. li. vi. non uidetur facere. ad hanc dubitationem. quia ista capellania non includitur sub nomine dignitatis personatus uel officii quocūq̄ accipiatur personatus dignitas uel officium ut ibi nō. arcbidi. Item decre. illa non prohibet habere dignitatē uel officium canonicum uel prebendā saltem ex dispēsatiōe episcopi. ut ibi nō. Sed ad dubium nostrum facit decre. ult. de p̄bē. in clemen. ubi dicitur q̄ si habens prebendam consequitur dignitatē sub audi. uel personatum. uel officium cui annexa est prebenda. uacat prebenda prima ipso iure. An sit idem in eo qui consequitur capellaniam habentem dotem non ex bonis ecclesie uel capituli. Sed anteq̄m respondeā formo super illa dubitatione. Quia ista capellania non includitur sub nomine dignitatis personatus uel officii quocūq̄ accipiatur personatus dignitas uel officium ut ibi nō. arch

cultas prestationis non liceret quem a pena conuentionali ff. de xpo. obli. l. continuo. §. illud.

Dominus Iohannes Palaorensis.

Ad que dico q̃ licet difficultas prestationis non impediat cõmissionem stipulationis quo ad illud qđ in stipulatione principaliter deducitur. ut. §. illud. Difficultas tamen impedit cõmissionẽ penalis stipulationis secm uerum intellectum et probatur. ff. ad. l. ro. de tael. si ubenda. §. pl'r. et fi. et est casus in l. ti. §. i. et per totam. l. ff. si quis cauct. Licet glo. dicat q̃ specialiter sit iudicto Sed male dicit. Et cõtra preall'. l. si uebenda. §. pl'r. et fi. Et que sit ratio q̃ difficultas impedit cõmissionẽ pene uel stipulationis penalis non autem principalis stipulationis colligitur per. l. si res. §. pl'r. ff. dele. i. l. apud iul'. §. seruus quoq̃. Et hunc intellectum puto uerũ et sic tenebat dominus meus Et sic etiam tenet Dy. in. §. illud Sed recitare eum plures superuacuũ est. q̃na casus est si bene intelligatur in dicta. l. si uebenda. §. pl'r. et fi.

Dominus Iacobus de sancto vitate.

Questio ista non decidit̃ pro primo all'. nec pro secdo. mmus quo stipulatio habet diem. et penam. Et querit̃ nunqd pena cõmittat̃. Aut nos cõsideramus factum qđ euenit in ipsa obligatione. et tunc locum habet. §. illud et de hoc nil ad nos. Aut querimus de pena. et tunc aut difficultas prestationis occurrat propter casum superuenientem extrinsecus accidentem. culpa nõ precedente. sed non ordinata ad casum et tunc non cõmittit̃ pena in contractibus a iudicis. secm doctores. Glo. secus in contractibus. quia cõmittit̃ur in iudicijs. Et ita nõ. in dicta. l. continua. §. illd. et. l. ti. si quis cau. Aut nullo casu fortuito extrinsecus accedẽte. et tunc semper cõmittit̃ur ut. l. ante diẽ et. l. cum filius. §. in hac. de. xo. ob. et. l. fi. de nau. fe. et ibi nõ. et hoc casu nulla est opinio. Et patent. l. bus contestationibus. et casus ultimus est iudete.

Dominus Iohannes Pagliarensis.

Ego nescio in ista solẽna pcedũt. et pro deo non erretis. Debetis scire. q̃. l. ad diem et. l. cum filius. §. in hac et. l. fi. de nau. feno. non tangunt dubitationem nostram. In illis nã q̃. l. dubitatur de cõmissione penalis stipulationis contra heredes promissionis. de quibus heredibus non uidebatur stipulatio penalis posse preiudicium parere. et tamen quãtucũq̃ heredes ignorent stipulationem penalem a defuncto interpositam. et propter ignorantiã nõ impleant. qđ in stipulatione principaliter deuenit pena cõmittitur contra eos quantũcũq̃ ignorantes. et iste tit. eius in. l. ad diem de. xo. sig. et. l. fi. de nau. fe. l. autem cum filius. §. in hac non uadit ad unum uallum cum predc̃. Immo distinguit etatem heredis. Item considerat nunqd penalis stipulatio a defuncto interposita uenit cõmitt̃enda propter fieri alias scire heredes uel non. sic patet. §. in hac. et qđ nõ. p dy. et per glo. in. l. apud iul'. in princ. quia in pos. ea. Hec sicut euidenter apparet nichil factũt ad propositum sed in sua materia sũt intelligenda. ut modo dixi. Sed ubi heres scit stipulationẽ penalem interpositã et uellet implere qđ principaliter in stipulatione deductum fuit. et difficultas sola impediret tũc propter difficultatem euitatur cõmissio pene. ut in turibus per me allegatis. et sic notant doctores nostri bene intelligentes in l. ticta super glo. ibi posita que format questionẽ nostrã ff. de. xo. ob.

Prima autem uerba tractata hic non faciunt ad propositum nec intelligit se ipsum. qui sic loquitur. Ratio est quia tunc consideramus. an stipulatio habet diem et penam. Quãdo querimus de purgatione more. Non autem quando quer̃it̃ de cõmissione eius. sicut patet in. l. si insulam. et. l. quidam. §. flauius. et. l. si ita quis cõmiserit. §. seya. cum sua materia. ubi quer̃itur. non tamen tangunt dubitationes nostram quomodo.

Consilium Frederici de Senis.

Cxxiii.

Veritur an cõstitutiõ domini pape. B. xii. põita sub rubrica de locis non tradendis ad firmam. nisi cum certa sollemnitate. locum habeat in cõtractibus. quos prelati de quibus in ista cõstitutione cauetur. ante istam constitutionem circa locationes possessionum. ad affictum uel uenditiones fructuum. Ita q̃ dicti cõtractus ad longum tempus non extenduntur sicut facere consueuerunt. Et an ea non obstante dicti contractus facere ualeant libere. sicut prius. Super dubio premisso. habita deliberatione conuenienti uidetur dicendum. q̃ dicta constitutio non impedit quo minus dicti prelati possunt sine ulla sollemnitate celebrate cõtractus locationum. et fructuũ uenditionum ad tempus modicum. prout hactenus ante dictam constitutionem consueuerunt. Ad qđ dicendum mouet hac ratione. Religiosi uiri diuinis officijs deputati. ut possint celebrationi diuinorum et contemplationi uacare possessiones suas tradunt aliis. puta coloris parciarijs uel pensionarijs seu censualibus excolendas. nec expedit eis ppriis manibus eas laborare. et difficile est interdum eas per alios suis sumptibus facere coli. aut laborare. Et hoc colliter fuit obseruatum et obseruatur de possessionibus ecclesiarũ quarũcũq̃. et de talibus loquitur decre. licet. e. ti. tua. et c. pl'r. et. e. ti. c. i. in clemen. de loca. c. ti. et. tit. et. ff. de loca. et ne prelati. vi. suas. c. ult. et de iure utun. querelam.

Et ideo non est uerisimile. q̃ legislator in contractibus cõtrahendis et non preiudicialibus uoluerit tantam sollemnitatem seruari. Nam talis subtilitas esset exacta sollemnitas. et sic iustis minimis seruari deberet. in permittem crederet ecclesiarũ. c. ad trebell. penult. In istis minimis legislator nõ exegit pretoris auctoritatẽ. c. de admin. tuto. l. sancimus. Quinimo prelati sine conuentibus uelut legitimi administratores possent tales contractus celebrare. iuxta nõ. per Innocẽt cõ post. de rescrip. docent. Solum enim in contractibus ad longum tempus q̃ possunt esse preiudiciales. et per quos uidetur utile dominii queri conductoribus. ut nõ ff. de lo. pub. fru. l. i. et loca. l. quero in glo. nõta in fi. habeat locum dicta constitutio. ad hoc de re. ecclc. non alie. c. i. in fi. in clemen. ubi nõ. Pau. super uerbo possessiones q̃ dca constitutio non extendit se ad concessiones que fiunt parciarijs et pensionarijs ad tempus consuetum. Hinc est q̃ transactiones et compositiones non reales sed temporales non requirunt superioris auctoritatem. ut legitur et nõt. de transac. uenens cũ similibus. Sed quid in uerbis imoramur. uidetur esse casus de hoc i rubrica de locis ad firmã nõ tradẽdis in constitutione canonicorũ regularium. xo. per hoc autem non intẽdimus prohibere quo minus redditus. et prouentus administrationũ suarũ uadeant locare seu uendere absq̃ sollemnitate premissa ad tempus modicũ iuxta morem in regione solitũ obseruari. cẽ. In qua quidem constitutione secm mẽtem repetitur constitutio mor. ad. c. de locis. non tradendis ad firmas. Q. dergo in possessionibus canonicorũ ad firmam dãdis statutum est. ad ppsessiones monachorũ trahi debet. quia eadem est ratio quia ille. xo. quo ad hoc non statuit ius nouũ Sed potius q̃ de mente iuris est declarat et exprimit. ad hoc de postul'. prela. c. ti. de sta. mo. quod dei. et facit decre. i. de re. eccle. non aliena. in clemen. ubi omnium religiosorum quo ad bona ecclesie conseruãda una et eadem est conditio. Ad hoc etiam facit noua constitutio sub rubrica de mutuis et uenditionibus siluarũ. in prin. ibi ad uitam uel longi temporis spacium. Ad idem facit qđ nõ. hostiẽ. de re. eccle. non alie. nulli. Nam inquantum ibi prohibetur cõductio secm uerum lectu. debet intelligi secm eum de conductione ad lõgum tempus. De cõtrario uero sequeretur absurdũ. et dãnum ecclesiis. Multi enim sunt prelati

religiosi habentes in religione superiore distante p̃ per. xx. uel. xxx. dietas. Quidam eorum uult locare uineam uel uendere fructus ad ānum uel duos uel plures quia non uult uel non potest colere propriis manibus nec habet pecuniam ut possit tam facere colt per diurnos operarios nunquid in locatione annuali habebit requirere suptorē. Absit. Nā ubi mora posset esse damnosa. non est opus sollemnitate ad hoc. e. de admitu. l. lex quem fr. et de sen. exco. socrus Puto quidem uerecundum pertho de permisso dubio dubitare. et nomin: dubitare debet prout supra continetur. Et sic ego Fre. d Senis cōsulo.

Responsa plurium prudentium sup uno dubio.

Cxxiii.

Vidam constituit plures procuratores insolidū ad petendum exigendū et recipiendum debita prefētia et futura. xc̄. Queritur utrum unus posset ab alio pcuratore exigere debita post constitutionem contracta. Vel utrum unus posset alteri sponte soluere. et soluens liberationem consequitur. Et dubium questionis contingit ex. l. qui proprio. §. fi. cum. l. se. ff. de procura. maxime ex oppositionibus glose ibi posite secm oppositionē Io. ibi positā qui videtur dicere cp dicit. ff. §. si intelligitur secm. l. si ita. cp videtur dicere cp non posset. licet habeat spetiale mādatum. In contrarium videtur. quia q libet est insolidum cōstitutus procurator. et ita intelligitur secm Ioff. di et is. §. fi. cum. l. se. quādo simpliciter sunt constituti. Pro hoc facit q ita fit in tutore et curatore xō. ut. l. ii. ē. d. a. tut. tu. Pro hoc etiam facit ratio dicti. §. in fi. et probat etiam facit. l. i. §. usus de procura. Super primo dico de iure dicēdum fore. cp unus procurator potest ab alio pcuratore exigere debita post constitutionē cōtracta et quecunq essent debita et quocunq tempore contracta. Est tamen sane intelligendum. quia aut procuratores de quibus queritur fūt ordinati insolidū. et eo casu dico cp unus potest alium cōuenire. et ab eo exigere Ita intelligo p̃ allega. l. qui proprio. §. fi. Et tunc est ratio. quia sicut contra extraneum debitorem posset alter experiri etiam altero multo. procuratore proueniendo eum per lit. contestationē. ut. l. pluribus. Quia insolid sunt constituti. Ita et alium procuratorē etiaz multum poterit conuenire. et hanc rationem que est necessaria uoluit caute innuere littera in preall. §. si duobus. Sed ubi nō sunt ordinati insolidum. sed simul. et tunc unus alium non potest conuenire. nec ab eo exigere sine spetali mādato Et tunc est ratio. quia sicut extraneus tunc solus cōuenire nō potest. sic unus procurator alium. conuenire non potest. Et sic intelligi deberet. l. qui duos. quecm in dicto. §. fi. nō. per glo. que non bene aperuit sanum intellectū dictarum. l. Super secdo uidelicet utrū unus posset alteri spōte soluere. et soluens consequatur liberationē. Dico de iure cp sic. si mandatum habet cui solutur ad exigendum solutionem. ut. l. indultum. ē. de solu. et de nouē. l. non abstulit. et maūt. de coll. ē. eos autem Et quia soluens procuratori qui mādatum habet ad solutionē recipiendum. uel generaliter ad negocia. uel ad exigēdum non simpliciter ad litigādum liberationem consequitur. ut preall. l. et sunt casus l. uidelicet. ff. de soluti. qui hominem. §. si tictum. et. l. si quis. §. si debitorem. et. l. si quis seruo. z. l. uerō pcurator. in prin. et qđ nō. e. ti. l. hoc iure. per dominū Dy. Et ita de iure ab utroq puncto dicerem et consulerem ut superius continetur. Ego Io. benedictus.

Dominus Rainerius de monte vbiano legum doctor. Ad primum uidetur cp in casu premisso ab inuito exigi non possent. et hoc suadet uitādus circuitus et uitanda absurditas. que resultarent ex hoc. quia ex actione facta p unum exigēs efficeretur per hoc ingratitate exacta debitor domini. Vnde exactus de nouo posset exactionem exigere. et sic per consequens infinitus esset labor. Preterea posset dicere primo exactioni dolo facis qđ petis. quoniam michi petenti restituere oportet. Sed his non obstantibus credo opinionem Ioff. et eius intellectū ueriorem qui dicit. cp si insolidum fūt constituti. potest unus ab altero exigere. Ideo mo tua sua fūt ista. Quia ubi duo uel plures duos procuratores insolidum cōstituit. uolunt cp qulibet facere possit. Et hoc significat uerbum insolidū Significat etiam ut perinde posset ac si solus esset. ut. l. pluribus. §. alī. et. c. si duo. c. tt. li. vi. Sed ipse dominus uel si solus esset procurator posset exigere ergo et iste. Super secdo. ad presens contentus sum allegationibus. §. prudenter factis. Et si casus primus dubius sit. hic ultimus dubitationem non habet. Et ita consulendū uidetur michi Andree de ratenis de monte Vbiano minimo doctori legum.

Fredericus de Senis.

Ego Fredericus de Senis supradictis consilus assentio uiribus et rationibus per consultores supra alī. maxime in secdo puncto per. c. cum plures de offi. dele. ii. responso. li. vi. Nam altero de executoribus insolidum deputatus. quocunq modo negotium executionis inchoāte collega. uidetur factus extraneus quo ad illum actum inchoatum. Nec potest se intromittere nisi inchoante impedito uel consētiente. Operatur ergo ibi consensus inchoātis. cp alter posset se intromittere qui non poterat. Ad propositum. posito sine preiudicio uiritatis. cp alter ab altero inuito non possit exigere. tamen ab altero uolente soluere potest recipere. Et per consequens soluens consequet liberationem. quia solut habenti potestatem recipiendi. Michi Baldo de Theobaldis minimo legum doctori. uidetur idem. cp supradictis prudentissimis legū doctoribus. sūmedo rationes p hoc. q colligūt per q nō. Dy. ff. de admi. tu. l. iii. § fra cy. ē. d admi. tut. ii

Consilium Frederici de Senis.

Cxxv.

Vper eo qđ queritur num quid cōpromissum factum per dominum Riſilium domini Guidocti et Guidotum filium domini Bartholomei expte una. et dominum Benensignā quondā domini boneuenture de Guidoctis. et Bubellinum filium dicti domini benensigne ex parte altera. iprudentes uiros dominum petrum de mura. et dominū bonaventurē campsorem quondam domini abbati latcos. ā quo compromisso constat manu Iohannis Gubellini notarii et nascbene filii dñi muntcti. Sub anno domini. xp̃ē. dte. viii. mensis octobris Indictione septima ualeat et an impugnari possit de iure canonico. ex eo cp alter compromittentiū est clericus Respondet dominus Fredericus d Senis decretorum doctor nunc Verone actu regens in iure canonico super hoc consultus. cp dictum cōpromissum uallet. Nec impugnari potest ex causa p̃ dicta. Nā ne dum clericus et laicus. sz etiam duo clerici ad inuicem cōpromittere possunt in laicum. de rebus nō spiritualibus. sed ciuilibus uel patrimonialibus et de hoc uidetur casus extra de arbi. dilecti. et. c. exposita et nō. e. ti. c. contingit. Nam et causa ducz clericorum ciuilis. potest delegari persone laice ut nō. extra d iudi. c. decernimus et. xcvii. di. bene quidem in. e. glo. ar. cp causa ecclesiastica que glo. cōiter nō habetur. de qua glo. archidia. facit mentionem extra de clerī. coniug. c. i. li. vi. in glo. subaudiunt. Vnde cum in compromisso nil dictum sit. uel actum de rebus spiritualibus uel quasi. patet cōpromissum ualere. nec sub tali generalitate sub qua compromissum est potuerunt arbitri se intromittere de rebus spiritualibus uel quasi. uel ad ecclesiastica pertinentibus. quia in generali obligatione concessione uel iuramento uel promissione non ueniunt non uerisimilia non cogitata uel illicita. uel quod spectat aliter non fuisset xp̃ē. extra de iur. iurā.

uentens·et·c·quintauall'·e·ti·c·i·li·vi·
ff·de pig·l·obligatiõem·et de reg·iur·
c·in generali·cum suis concor·li·vi·Et
dato q̃ aliq̃ spiritualia fuissent expres
sa cum quo ad alia ualeret cõpromissũ
et arbitrorum processus·ut patet in
eo qđ legitur et nõ extra de arbi·cum
tempore· Ad secũdũ qđ queritur
utrum sententia lata per arbitros alte
ra partium posset dicere sententiam
iniquam uel debere reducere ad arbitri
um boni uiri in totum uel in partẽ Re
spondet dictus dominus Frederic⁹
q̃ non· Nam siue isti prudentes uiri
electi cõiter a partibus procedant ut ar
bitri siue ut arbitratores·siue permix
tim et sic concludatur alternatio de q̃
nõ in spe·de arbi·§·uit·in·i·columna·
xõ·sed pone·et per Innocẽ·et Hosti·
de iur·iurã·quintauall'·nullo modo sẽ
tenta eorum arbitrium laudum dictũ
uel arbitramentum boni uiri potest di
ci iniquũ·uel petere reduci ad arbitriũ
boni uiri· Nam si ponamus eos ut arbi
tros processisse eorum sententie eque
siue iniq̃ de iure cõi siue aliquo pacto
uel iuramento firmi debet·ff·de arbi·l·
diem·§·stari· Quãmis secundũ hosti·
iudex ex officio suo posset occurrere
si eundem pactum contineret· ut
nõ per eum de arbi·c·ii·in glo·significa
tur·unde utile esset huic officio tenmi
ciari· Si uero ponamus eos tãq̃ arbitra
tores et amicos processisse non potest
reduci eorum laudum dictum uel arbi
tramẽtum qđ habet quasi speciem pac
ti uel transactionis·ut dicunt predic
ti Inno·et hosti·in·c·quintauall' Et in
corpore autem est casus·ut differẽtes
iuris·§·si tamen·coll'·viii·nõ potest
dici nullum uel peti reduci ad arbitriũ
boni uiri· Nisi laudum dictum uel arbi
tramentum esset contra deum· et pro
hoc faciunt sollemnes pactiones et re
nuntiationes cõpromissi in instrumẽto
apposite· Et precipue renũciatio et pac
tum iuramento interpositio uallatum·
de non petendo dictorũ arbitrorum sẽ
tentiam laudum dictum uel arbitramẽ
tum reduci ad arbitrium boni uiri uel
per aliquem iudicem emendari· Et qđ
tale pactum sit iuramento uallatũ hoc
operari posset· probatur per iura pro
ista parte inducta per Guil'· in spe·de
arbitro·§·ft·in prima carta·xõ·quid si
compromissum est et per dominũ Dy
de reg·iur·c·scienti·li·vi·et per hosti·
in dicto·c·quintauall'·in glo·magna·§
quid si partes compromiserunt·et·xõ·
et hoc ultimum teneamus· Non ob
stat iura in contrarium allegata in suprade
tis glo· Nam loquitur quando iuramen
tum uel compromissum est generaliter
de stando dicto arbitrorũ· q̃ tunc in
telligitur d̃ dicto uel laudo licito·et nõ
iniquo·ut nõt·in dicto·c·quintauall'·
cum suis similibus·uel intelligitur quan
do pactum interuenit sine iuramento·
Plus enim operatur iuramẽtum q̃ sim
plex pactus·ut probatur extra de iur·
iurã·cum cõtingat·et·e·ti·c·a·li·vi·a
de pac·c·ii·e·li· Hinc est q̃ de iure ca
nonico ualet compromissũ cum iuramẽ
to contra·c· decernimus·et extra de
arbi·c·ii·et ibi per glo·et hosti· Nõ
obstant iura que dicunt· q̃ non ualent
pacta per que futurus dolus remittat̃
Nam loquitur quando expresse et ex
plicite futurus dolus remittatur secus
si tacite uel implicite·ut probatur·ff·
de pac·l·si unus·§·illud· et hoc etiam
tenuit dominus Dy·d reg·iur· contra
dictus in fi·li·vi· At in compromisso p
senti non sit pactum de futuro dolo re
mittendo· Nam sententia posset esse
iniquã siue dolo iudicantis·ut probatur
i·q·vi·hoc etiam placuit de pruile·cũ
olim·ii·in fi· Preterea in·l·si unus·
§ illud cũ simili mutabatur ex tali pac
to alter contrahentium ex lucro quod
ex dolo uel fraude potent consequi ad
dolum uel fraudem cõmittendum at iu
dex uel arbiter uel arbitrator ex sua
sententia uel laudo nil lucratur·quia cõ
modum uel incõmodum cause·ad eum
non pertinet unde cessat causa dolo cõ
mittendi· Et si diceres q̃ obprobriosũ
esset iudici arbitro uel arbitratori q̃ eo
rum sententia emendetur· uerum est
quãdo probatur dolus iudicis adfuisse
ut in predicto·c·hoc etiam placuit·

Addi· Alias secus de pruile·cũ
olim·in fi· Preterea ut supra dictũ
est dictum uel laudum arbitrorũ habet
speciem pacti uel transactionis· unde
cum tale pactum et transactio sit iura
mento uallatum·et sine interitu salutis
eterne seruari posset· seruandum est
de iure iurã·c·si uero·et hoc innuit ho
stien·in prealle·c·quintauall'·in xõ·et
hoc ultimum teneas superius allegatũ·

Allegationes domini Frederici·
Cxxvi·

N questiõe domini Cam
pioli et Andree ad memo
riam reduco·uenerabili col
legio domini uicarii ducal'
q̃ pendente questione preiudicialis d̃
supersedere primus iudex·quia si simil'
procederent super principali negotio·
et super preiudiciali·esse negotium in
tricare diuersis processibus et iuris or
dinem perturbare·qđ untandum est·
ut extra de or·cog·tuam·et qui ft· sit
le·lator·et de iudic· exhibita·et d̃ sẽ
exco·si iudex laicus in ft·li·vi· et ista
iura sunt sumpta ex mente illarum·l·
e·de ordi·cog·et sunt canonizate·xi·
q·ult· Ex istis iuribus probatur q̃ sine
aliqua inhibitione facienda per iudicem
ecclesiasticum coram quo pendet quest
tio preiudicialis iudici secularis debet
interim quiescere iudex secularis· Suf
ficit enim q̃ iudex secularis sciat litẽ
pendere super preiudiciali et interim
debet cessare·ut patet per iura predic
ta que finita non sunt transactione cõ
positione·seu longo silentio·uel auctho
ritate rei iudicate·ff·ad trebel·l·i·§·ul
timo·et de·xõ·sig·l·transacta·nec eim
uere est finitum uel iudicatum qđ ap
pellatione extinctum sedm leges uel se
cundum canones susp̃tum est unde cõ
demnati appellantis integer est status

Ad supradicta facit·ff·de reg·
iur·l·i·cum sua glo·et de penis·l·ii·§·
ult·et nil in noua·l·ii·§·integer·et me
lius de minus·rup·2 ir·te·l·si quis exhe
redato filio·§·hu·autem omnes· Item
sciendum est q̃ non solũ innouata post
appellationem interpositam a diffinti
ua debẽt ante omnia reuocari Sed etiã
innouata post litem et ante appel
lationem dum tamen postea sit appel
latũ infra·x·dies·et de hoc erat olim
glo·ff·nil no·l·i·in glo·de xõbo·signi·
si qua pena·Hodie est tex·de appel·nõ
solum li·vi·i·resp̃on· In proposito
ergo cum iudex secularis facta sit inhi
bitio auctoritate iuris primo·2 demũ
per ministrum eius·i·uicarii episcopi
ne contra dominum Campiolum uel et
us bona procederet in aliquo iugore in
strumentorũ de quibus erat questio·
an erat usuraria·nec ne·donec lis finita
esset· Et si lis finita non sit cum appel
latio pendet pro parte domini Campi
oli sollemniter infra tempus iuris inter
posita et intimata·et notificata nobis
sequitur irrefragabiliter q̃ contra ip
sum dominum Camptolum obstante in
hibitione iudicis et iuris et litis penden
tia·et appellationis·beneficio procede
re non debetis· Et si post ipsam sentẽ
tiam in aliquo processistis per modum
nullitatis et attemptati reuocare debe
tis·ut in·c·non solum· Et hoc sepe cõ
dictorũ iudicio in nostra curia secular
obtentum est· Et ne longe queramus
exempla·uos ipse illud idem obseruastis
in alia questione quam dominus Cam
piolus habet cum Captolo·2ẽ· Quã
do ergo in uno et eodem iuris articulo
eadem persona diuerso iure censebitur
pro constanti habet consiliũ domini Cã
pioli q̃ cuna sentit pro eo· Sed si
cuna domini uicarii uult hoc facere ma
ture et deliberate· non debet sentire
moleste dominus Camptolus· sed beni
gne et pacienter substinere· Et maxie
procedit hoc casu cum iudex a quo ap
pellatũ fuit· Si uicarius episcopi appli
ti et apostolos petenti nichil respondet
rit· Vnde et si appellatio alias teneret
tamen processus postea habitus nullus
est·ut patet de appel·c·ii· in clemẽ·cũ
glo·sua·Cetera suppleat·atq̃ supplen
da tenere cureũ pecta religio p̃sidẽtis·

Consilium Frederici de Senis.
Cxxvii.

Tatuto ciuitatis Senen. cauetur q̄ quicunq̄ portauerit ad ciuitatem Senensē cinerem ad uagellandum soluat duos solidos pro salma. et quicūq̄ extraxerit de ciuitate soluat tres solidos. Et si aliunde transitum fecerit soluat .v. sol. Modo quaeritur si florētinus portauit cinerem in comitatum Senen. puta intrā Senā. an debeat soluere .v. solidos uel duos. et si alius emit ab isto florentino illum cinerem. et portauerit extra comitatum an debeat soluere .v. solid. uel duos. Item si aliquis facit de nouo cinerem in comitatu Senen. et eam trahit extra comitatum Senen. an debeat soluere .v. solid. uel .v. Item ex istis duabus questionibus uenit queren dum. quomodo intelligatur hec oratio Iste transiuit per ciuitatem Senesem cum emere an intelligatur de illo qui intrauit et exiuit. An uero de illo qui existēs in comitatu Senen. fecit ibi cinerem et extraxit. In his dubiis recurendum est ad interpretationē consuetudinis si quis apparet in hoc casu. uel simili. ff. de legi. l. si de interpretatione et ad consuetudinem cōmunem et modum loquendi. extra de spon. ex litteris. Ac in proposito cōsuetudo gabelle habet q̄ tantum soluat ille qui merces detulit per comitatum Senen intrando et exeundo. Sicut si intrasset et exisset per ciuitatem Senensem Et tantum soluat ille qui cum cinebus intrauit comitatum. et non exiuit. sicut si solum intrasset ciuitatem et non exisset. Item tantum soluit qui exit cum rebus de comitatu sicut si exisset de ciuitate. Alias sequeretur inconueniens absurdus. Nam si dicerem⁹ q̄ deberemus intelligere q̄ ille dicatur aliud transitum facere qui solūmodo non intrauit ciuitatem. Sequitur q̄ si florentinus portauit cinerem prope portas ciuitatis Senen. et ibi eum vendidit. q̄ soluere debeat .v. solid. Et postea si alius illum cinerem portet extra comitatum q̄ eodem modo soluere debet .v. solidos. Sed iste intellectus est reprobus et absurdus. Nam tantum debet soluere de merce quē intrat comitatū et exit. sicut si intraret ciuitatē et exiret. Item hoc probatur per significationem uocabuli. Nam transire est per totum locum tre. quasi ultra locum ire. Vnde si transire per agrum alterius fas est. Ille dicitur transire per agrum alienum qui intrat. et exit sicut quis dicitur trāsire de episcopatu ad episcopatum. de ecclesia ad ecclesiam. de religione ad religionem. Ad primum .i. dicitur omnes cum sua glo. Ad secundum de translāc. c. iste. Ad vltimum de regula. licet. et. c. ut pfessores. Vnde qui a ciuitate Senen. vadit Florentiam non dicitur transire per Senas. Sed q̄ exiuit de Senis et iuit Florentiam. et transiuit per podium bonitij. Vnde si aliquis est in cōtatu Senen. et vadit in Romā totam. et queratur ab eo unde uenis. respondebit de comitatu Senē. Et si queratur qua transiuisti. Respōdebit per comitatum Aretinum. et nō dicet per comitatum Senen. Et ille q̄ tuit usq̄ ad medū fluminis. et reduit non dicitur trāsire Sed ille dicitur trāsire qui de una ripa ad altam iuit. Vnde transet ultra idem est secundū Hug. unde eadem Vincen. uersus transiuxta Supra quādoq̄ notabit et ultra. Audiui tamen q̄ in hoc casu et similibus sic obseruatum est. q̄ quicunq̄ non intrat ciuitatatem Senen. et exit extra comitatum cum mercancia siue istam mercanciam leuauerit extra comitatus dicatur transitum facere a comitatu a q̄ interp̄tatōe nō ē recedēdū ut dixi

Consultatio domini Frederi de Senis
Cxxviii.

Reditor presente debitōre extra iudicium duxi ad inuicem rationem facere de datis et receptis dixit debitōri q̄ ipse debeat habere sup tali instrumento .xx. nomine sortis et tantum nomine usurarū. licet instrumētū diceret de quātitate maiori. deinde debitor conuentus in iudicio ad totā quātitatem contentam in instrumento. dicit q̄ debet tantum habere creditor ingrate talis instrumenti. Ad hoc pbā dum inducit confessionem illam. Modo quaeritur an ista confessio preiudicet. Illa lex in cōtractibus. §. super cet ecia allegata in. l. illa cum de indebito inducitur loqui cum debitor cōfitetur se tātum recepisse. cum in. l. generaliter. in glo. inducitur dicere q̄ ad liberandū confessio facta contra se preiudicat. Posset responderi illud uerum. quando ad hoc intendebatur. Sed quid esset dicere q̄ creditor inuētus a debitore. in ista interrogatus. quantum debes tu habere de me sup tali instrumento. Respōderet q̄ centum florenos. q̄ hec confessio parat liberationem in superfluo.

Responsio domini Io. Palaeren.

Questio presens nullum dubium habet. q̄ confessio preiudicat sibi. ubi p baret q̄ errantis emissa fuit. Vel ex facto alterius precedebat rationē calculi. Vel ex alia causa probaretur iustus error. Quia confessio emissa et presente presenti. ad liberandum. etiam sine causa optinet uicem pacti Casus est in. l. tale pactum. ff. de pac. et ibi de hoc. Immo plus dicit glo. in. l. non solum. ff. de libe. le. q̄ etiam emissa ab absente confessio ad liberandum prodest absenti. et parat cōtra emittentem doli exceptionem. Sed si forte emitteret non dispositiue q̄d tamē presumitur. q̄ dispositiue emittatur. sed per iocum. et sollaciose. tunc credo q̄ non liberaret. ut in. l. obligationum substantia. ff. de actio. et ob. et hec est ueritas in casu proposito secundum glo. in. l. generaliter et. l. cum debito de probati. et. l. ii. §. circa de doli excep. et ille. glo loquit quando ad obligationem. et queritur quid cum causa. uel non sit emissa.

Responsio domini Frederici de Senis ad plura dubia.
Cxxix.

Aasus talis est. testator in sua ultima uolūtate iussit fieri capellam. non tamen adiecit tēpus et disposuit ad quem uellet imposterum ius patronatus pertinere. Mortuo testatore heres siue fideicōmissarius optinuit unā constitutionem capelle. ita q̄ aliquātulum processum est in opere. sed valde parum. Modo quaeritur infra quantū tempus tenetur ad exequendum. Secundo quaeritur quando incipiat patrono currere tēpus presētandi. et an posset presentare religiosum. Et si presētauit. an ex hoc priuetur iure presentādi pro illa uice. Ad primū licet de hoc uarie nō. in spe. d. instru. edi. §. ult. in fi. tamen uidetur standum decre. inde testa. cum sua glo. sic ut. s. tempus sit unius anni a die monitionis facte p episcopū. nisi iusta de causa ille ad quē pertinet fuerat impeditus. ut ibi nōtatur. Vel nisi aliud tempus fuerat statutum per episcopalem constitutionē.

Ad secundum uidetur dicendū. q̄ cum tempus eligendi. presentandi seu conferendi currat tātū negligentibus ut legitur et nō. de concess. preben. c. ii. et. c. quia cum similibus. et in opere illius capelle non sit in tantum processum q̄ possit ibi diuina officia celebrari. nec potest adhuc eccl'a uel basilica appellari. quia non sunt ibi substancialia ritus capelle. et sic cum non possit ibi consecratio adhiberi ecclesie. non potest dici ecclesia. et per consequens q̄ non fuit in rerum natura. non potest dici uacare Et quia etiam cessat ratio. c. i. et. ii. de iure pa. dico q̄ iste patrono non currit tempus nisi ab eo tempore quo tale edificium potest capella uel basilica nuncupari. et tunc temporis indiget regimine sacerdotis et ante non. uidetur in mora patronus. ad hoc de eccle. edi. c. pl't cum sua materia. Tamen ad uitandum dubium cautela est. ut patronus presentet. et si episcopus admiserit p̄sentationem. benequidem. et si nō admiserit. ex eo q̄ nimis tempestiue processit ad presētandū. tamē remanebit

tus salutem ad predicendum tempore
competenti· ad hoc de concess· preben·
e· in s· vi· et· e· li· de elec· si confirmati
onem· Ad tertium videtur dicen
dum q religiosus non potest vocari a
claustro nisi primo promouear ad be
neficium curatum ut in hoc habeat pri
uilegium cura animar· de sta· mo· qd
dei· de regl· super· eo· et qd nō· d reli·
do· c· ii· in clemen· Si tamen est dubiū
an iste de quo queritur sit religiosus
et episcopus ciuitatis illorum· quorum
interest presentationem admiserit· et
ab eo nō fuerit appellatum non licebit
de statu eius ulterius queri· nec refrica
ri· ad hoc de elec· cum dilecti in fine·
Ad uero iste de quo queritur sit re
ligiosus uso quodam instrumēto q cō
siderato q habitum religiosum longo
tempore portauerat licet extra monas
terium· Videtur dicēdum q sic· Nā
licet uerba dicti instrumenti uideantur
esse narratoria et de preterito· et sic
fidem non facientia per id qd legitur
et nō· de probāc· e· uno in clemen· Ta
men quia notarius in scriptis fatetur
se omnibus supra narratis interfuisse
fides est adhibēda· pro quo facit extra
de iure patro· e· quod autem· et hoc et
iam placet Hosti· de· xo· sig· abbate· in
uerbo fiat fides ī· xo· sed quid si iudex
Maxime quia deferendo habitum per
longum tempus uidetur ratificasse dic
tā professionem· si quis in ea fuisset
defectus· ad hoc de reg· c· significatus
et· e· tī· c· i· li· vi· et maxime quia rōne
habitus· debz presumi q sit religiosus
et quia sic habitus et reputatus est ad
hoc de regl· uidua· et de sen· exco· si tu
de x laicus li· vi· Ad ultimum uidet
dicendum· q non sit priuatus nec pri
uidus per id qd legitur et nō· per ber·
de offi· ordi· cum nos et per archidia· d
preben· e· i· li· vi· Maxime quia in casu
nostro in isto monacho reperitur una
idonea fama laudabilis et conuersatio
honesta et nulla indignitas reperitur in
eo q̄ secdm mentem requirit late ranē
consilium cum in canonibus· Circa ultimū
uideas nō· per Io· and· de offi· or· cum

nōs In nouella·

Consilium Frederici·
Cxxx·

Actum tale est Quedā
domus est· in qua morant
leprosi a uocatur hospitale
talis loci In ista domo nō
est altare· nec campanile· nec alia per q̄
prima facie posset locus ecclesiasticus
dici uel religiosus· nec apparet q̄ ancto
ritate pontificis fuerit ad talem usum
deputatus· nec est memoria· q̄ episco
pus loci unq̄ ibi iura episcopalia exercue
rit uel habuerit· Saluo q̄ de testamen
tis et relictis ibidem aliquando quartā
habuerit· Leprosi ibi morantes eligunt
sibi unum rectorem· gubernatorem uł
procuratorem· qui nullam confirmatio
nē ab episcopo loci recepit· sed ipsi elī
gunt sibi unum rectorem et remouent
pro libito uoluntatis· Nunc episcopus
loci petit ab isto iura episcopalia sicut
ab hospitalibus sibi subiectis Petit eti
am rationem de receptis et expensis·
Isti uero dicunt q̄ locus non est eccle
asticus· et si est sunt exempti· per pre
scriptionem· cuius initii memoria non
existit· Queritur an bene dicant·
Super quibus habita deliberatione co
uomenti uidetur dicendum· q̄ premis
sis ueris existentibus talis locus nō est
ecclesiasticus· nec subiectus ecclesie po
testati· nec ad p̄missa tenetur· ad hoc
facit qd nō· Hosti· de reli· do· c· iii· a
Io· an et Paulus· de prebē· per litteras
in clemen· Sed cōtra extra de reli·
do· c· iii· in clemen· Sa· ibi loquitur de
locis exemptis subiectis ecclesiastice
potestati· ut ex tex· colligitur· et hoc
nō· ibi paulus in uerbo clericis secularī
bus· Sed contra· nam eo ipso q̄ per
cipit quartam· que est de iure episcopa
li signū et presumptio est q̄ in alijs sit
subiectus ille locus episcopo· ar· d reli·
do· c· i· Sa· illud habet locum in loco uł
domo· de qua et quo certum est quod
est ecclesiasticum· quia ibi loquitur de
ecclesia que de necessitate debet subes
se alicui episcopo· quo ad iura epalia·

Sed iste locus non est ecclesiasticus· igi
tur prescriptio in uno articulo non dz
extendi ad alia· ut de precrip· auditta·
et ibi nō· glo· Sed contra uidetur
de re iudi· cum bertoldus· in glo· sed ut
detur Et in dubio si nesciretur an auc
tontate pontificis fuit locus deputa
tus ad talem usū· nec ne· staremus pos
sessioni et ret· que prima facie apparet
qua ex quo ibi non sunt clerici· nec alta
re nec campanile· nec episcopus est in
po sessione· exercendi com inter iura
episcopalia presumemus locum esse p
phanum· ut nō· archidia· de consē· di· i
nemo· quia plura suadent dici eū locum
propbanum· q̄m ecclesiasticum· ad qd
facit qd nō· xiii· di· c· i· in glo· non tutel
ligas· ad idem de proba· licet· ad finem·
et de iure pa· suggestum· Ad supra di
cta bene facit qd nō· Inno· de donna c̄
inter dilectos· d illo hospitali sancti al
bert· Sed contra facit quod ipse Inno
nō· de eccle· edifi· c· i· ubi innuit· q̄ col
legium leprosorum est religiosum So
intelligē illud sed in p̄missa· scilicet qū
habēt ecclesiam auctoritate superioris
Alias male dicitur· ut patet in eo qd
nō· Io· an· et Paulus de reli· do· c· ii· su
per uerbo seculanibus clericis in clemē·
Si uero presupponimus locum fore eccle
siasticum· et prescriptio de qua supra
dictum est probari posset debet censē
ri locus exemptus· Verumptamen
hic et locus exemptus quo minus episco
pus loci posset exigere rationem auctō
ritate apostolica· ut in· c· ii· de reli· do·
in clemē· Processus igitur factus cō
tra talem rectorem per uicarium epis
copi· ut reddat rationem et per uicari
um non est expressum· q̄ tanq̄ delega
tus uel auctoritate apostolica hoc facit
est nullus Quia ex quo non exprimit·
intelligitur uti· sua ordinaria potestate·
qua delegata non presumitur· nisi ap
pareat uel probetur· Si quis igitur du
plici potestate potest uti una ordinaria
altera delegata· et in procedēdo expri
mit nomen ordinarii· non presumitur
q̄ auctoritate apostolica hoc faciat· ut
possit colligi ex uerbis Innocē· et Ho

stien· de offi· ordi· licet in uerbo facien
di· et de prescrip· cum ex officio· Idem
in legato dicendum uidetur· ad hoc de
preben· bñ qui· li· vi· Immo potest dici
q̄ episcopus constituēdo generalem uł
carum· non uidetur cōmittere· nisi ea
que competunt sibi ratione ordinarie
iurisdictionis· ar· ad hoc dicto· c· ii· et
de procura· qui ad agendum· li· vi· Nō
autem ea que competunt sibi ex dele
gata potestate· nec talis potestas dele
gata quis perpetua trāsit in capl'm se
de uacāte· ut nō· archidia· in contractu
heretic· in tertia carta· §· post hoc qro·
et· §· se· Et sic uidet̄ michi Frederico
de senis· nunc actu perusii regenti· In
quorum testimonium· et cetera·

Responsio domini Frederici de senis·
et aliorum doc· ad pulchrum dubium·
Cxxxi·

Asus talis est· Quidā te
stator in testamento suo·
inter cetera sic disposuit·
Reliquo domine· b· sorori
mee· x· sol'· Sz et uolo q̄ d bonis meis
plus petere uel habere non possit aliq̄
ratione uel causa· Item relinquo dño
P· x sol'· et in ipsis dictum· p heredē
instituo· Cum ipso testamento nullū
alium heredem uniuersalem ul' particu
larem instituit· Certum est q̄ de iure
ciuili· cui canones non cōtradicunt· iste
institutus in· x· sol'· habetur pro hered
uniuersali· quia non debet quis decede
re pro parte testatus· et pro parte ite
status· ff· de here· instit· l· i· et· ē· c· ti·
l· quottens· Nunc queritur· an sine pec
cato iste dominus P· posset ultra· x·
sol'· in quibus heres institutus est pete
re· Et si aliquid habuit ultra· utrū pos
sit retinere illud sine peccato· Simil
modo queritur de domina· b· an simpli
citer fuit relicta quantitas· x· sol'· et
uetita fuit· q̄ amplius habere non pos
set de iure ciuili· cui cānones consenciūt
an plus petere non potest· Et si aliquid
habuerit plus an teneatur restituere·

Circa quod sciendū est· q̄ potestas
romane ecclesie in mediate est a deo·

et uoce domini uniuerso orbi et christi fidelibus singulari priuilegio prelata ē· xxi·di·i nouū·et·c·ḡuis· Et ex isto pri uilegio et potestate clauū cōcessa bea to Petro et post eū successoribus suis habet romana ecclesia potestatem con dendi canones·et ligandi et soluendi· de transl·epi·c·i·et in decisionibus cā rum et negotiorum· ubi requiritur sen entia et potestas·prefertur auctoritas Romane ecclesie expositoribus· sacre scripture·xx·di·§·i· Et ubicunq; in ecclesia sancta dei aliqd dubium et ar duum accidit·maxime in articulis fidei ad romanam ecclesiam recurrendū est pro terminatione·et qđ sancta mater ecclesia determinauerit de necessitate recurrendum est·quia ipsa finaliter er rare non potest· cum Christus pro eo orauit ne eius fides deficiat·hoc proba tur per ordinem·xxiii·q·i·quoniam us tus et in tt·de sūma tri·c·i·li·vi·et·c· ti·in constitu·clemen·publicatis·p̄ do minum Iohānem papam extra de here ti·cum x̄p̄us·et de baptis·matores in ptin·xxiii·q·i·hoc est fides·et·c· pu denda· Sancta ergo mater ecclesia in suis canonibus et decretalibus doc trine ueteris et noui testamenti· adhe rens omne quod est peccatum· et qđ ex eo sequi potest·probabet et nulla cō stitutio contra ius diuinum ualere pōt de consue·c·ult·et·c· ingillanti· et·c· ult·de prescrip·Vbi ergo expresse ius diuinum m̄rale non contradicat cano ni·tenendum est canon·uel decretalis· et indubito presumendum est·q̄ qđ facit romanus pontifex uel statuit q̄ illud sit bene factum uel statutum·ut dicit Vrbanus papa·xxv·q·i·sunt qui dam· Consequenter sciēdum est q̄ lex ciuilis nisi manifeste contineat pec catum·uel canoni contradicat tanq̄ ca non seruāndum est·quia romana ecclesia leges impiales approbauit·ut patet·x· di·de capsl·et de no·ope·nunci·c·i·et ibi sunt alie concordantie· Item con sequenter sciēdum est q̄ iure ciuili et canonico statutū est q̄ testator nō po test facere q̄ leges non habeant locum in suo testamento·quia omnes legibus et canonibus romanorum pontificum et imperatorum astringantur·de loca· potuit·ff·dele·i·l·nemo potest· De canone patet per Innocen·monarchiam iuris diuini et humani·de testa·requisi sti·Immo multa disponuntur per cano nem in testamentis contra uoluntatē testātium·utse·ti·tua·et·c· reinaldus in ſt· Item appropinquando ꝓposito meo sciendum est·q̄ iure romanorum pontificum·regum et imperatorū sta tutum est·q̄ hec sit domus tua hec· sit ulla tua·i·domina rerum· et modi acquirendi domina introducti sunt·a iure gentium et constitutione humana Et dicit beatus Augustinus cuius uer ba habentur·viii·di·quo iure inter mo dos uero acquirendi est per heredis in stitutionem hereditatis additionem·et acceptationē legati· Item licet leges et canones sūme faueant uoluntatibus testō·p· tamen interdum declinant ab eis· Quid enim si testator relinquit aliquid non capax·puta spurio suo pa gano·uel heretico·nunquid seruabitur talis uoluntas·uel testator uult q̄ ossa sua proiectantur in mari·uel priuatur fil os uel patronos· Certe non seruabitur talis uoluntas·quia leges hoc uolūt· et qđ lex statuit canon approbat·et qđ uult canon·hoc uult deus·quia cāditor canonis potestatem habet a deo ut ꝓ batur ex premissis· Ergo concludo q̄ domina·b·si aliquid ultra·x·sol'·ha bet ex bonis illius testatoris tenuto eo cuius interest tenetur illud restituere quia illud habet contra uoluntatem te statoris expressam·que uoluntas de iu re comuni seruanda est·et hoc non ui detur habere aliqm dubitationem· Do minus uero·P·debet habere totum re siduū·ex potestate legis·i·iuris inter pretatione·que lex uolut·ut supra dic tus est q̄ iste habeatur pro herede uni uersali·Nec est hoc contra intentionē testatoris·Quia testator nō prohibu it q̄ iste dominus Petrus non posset amplius de bonis suis habere·Quod ergo non aperte declarauit testator lex suppleuit et declarauit·Nec est hoc no uum Nam in contractu sponsaliorum hoc obtinuit ut de des·impu·c·uno·li· vi·Cum ergo tractemus hic de modo acquirendi dominū introducto a lege humana·et lex humana sic interpretat intentionem testatoris·et talis lex ha beatur pro canone·et qđ facit canon· facit deus·l·q̄ iste·P·sine peccato uni uersam hereditatē dicti testatoris pos set retinere·quia ex quo retinet eā auc toritate iuris a quo pendēt rex· domi na non petat·xiii·q·ii·non peccat·et q̄ de iure possidet· iuste possidetur de x̄o·sig·ius cum concor·suis·Prefate er go domine·b·resistit testatoris inten tio et legis auctoritas Sed prefato do mino·P·assistit legis auctoritas·et in tentio testatoris presumptam·l·pote statem super canon exinterpretatiōe·

Frater Petrus de Paludo.

Dominus frater Petrus de Paludo ordinis fratrum predicatorū utriusq̄ iuris doctor·et sacre pagine magister patriarcha Hierosolomitanus·usus peū suprascriptis·et illis suppositis tamq̄ ueris respondit·q̄ de bonis acquiren dis de bona cōscientia stādum est iuri sicut supertus continetur· Addit ta men q̄ si testator fuerit per maliciam circumuentus deceptus uel seductus· ut faceret dominū·p·heredem in·x·so lidos ut per hoc succederet·in alios nō per eum declaratis q̄ in isto casu non posset dominus·P·omnia illa habere d bona conscientia· quia si deceptus uel circumuentus uel seductus fuisset tes tator·ex quo hoc apparet esse contra mentem testatoris·quia non intellexit nec credidit illum debere nec posse suc ce dere·In omnibus aliis bonis suis·Li cet de rigore iuris et iuris interpretati one posset esse heres in omnibus· De domina uero·b·non est questio qā non potest ultra q̄ sibi relictum est alt quid de bona conscientia habere quia hoc est cōtra expssā mētē testatoris·

Frater dominicus de Iamfredis·

Et sic michi fratri dominico de Iam fredis ordinis predicatorum super pre dicto casu respondit·et uerum sic esse credo ut dicit is dominus diffinuit·

Reinerus Abbas·

Ego Reinerus abbas podii bonisti uisis et diligenter consideratis predic tis et attendens q̄ per leges nulli debē laqueus inici· ut dicit canon·xxvii·q·i· de uiduis·et ut·s·tangitur per leges·s· sic ordinatum est·Si sic non potest eē sine peccato·tam per leges laqueus inice retur qđ fēttre esset absurdum· Et ga scriptum est· Omne qđ nō est ex fide xp̄e·xxviii·q·i·§·ex his et de pe·di·iii· ad finem·§·illud·et de prescrip·c·ul't· Et exponitur idest ex conscientia· ut in·§·ex his preallegato·habetur textu aliter·et nō·in·c·ult·s·allegato·sed ex fide·i·scientia est lex illa que heredi tatem defert instituto in certa re·Ni si alius institutus ciuilis et canonica ca domina rerum·et ille tollit et alteri confert·Pari ergo ratione·et lex illa q̄ hereditatem defert instituto in certa re ubi alius heres institutus non est ex fide·i·conscientia est· Nam si fiat cō tra conscientiam precepti uel prohibi tionis tunc non esset conscientia·Sed in casu nostro nullum precepti uel nul la prohibitio· in contrarium ab ecclesia inuenerit·sed approbatio·ut probat ca non·x·di·si in adiutorium·Et alia iura supra inducta· Quid plura canon lo quens de prescriptione rerum·et earū domino appellat leges romanas·2 dicit eas leges diuinitus per ora principum promulgatas·x·q·iii·c·ult· Vnde cre do qđ supra scribitur ueritatem omni no habere·Et illum dominum·P·iuste succedere·Et illam dominam·B·ultra legatum non posse petere·nec etiam re tinere·nisi de uoluntate·dīi·p·p̄dicti·

Responsio Fred·ad pulchrū dubiū Cxxxii·

Asus est talis·Quedam ē canonia ruralis sine priora tus sine coll'io·et sine cura

Nam non habet prochiam uel limites
prochie nec ius decimandi · nec procha
nos aliquos nec potestatem aliquā cen
suram exercendi in aliquos · nec habet
aliq̄ prerogatiuā inter altos rectores ·
nec habet ius q̄ aliqui debeant sepelirī
in cimiterio · ita q̄ rector eius nil
aliud habet facere nisi dicere officium
suū et custodire muros ecclesie et fruc
tus percipere de quibusdam terris et
possessionibus ecclesie · Verūtamen iste
talis rector uocatur prior et ipsū bene
ficium uocatur canonia · Nunc queriē
an tale beneficiū potest cōferri minori
xviii · annis · maiori tamen septēnio · Et u
detur q̄ non · nam prioratus dignitas
est de preben · nisi ergo non potest · de
electione cum in cunctis · et de eta · et
qualit · c · uno li · vi · Et si non est dignitas
non potest negari quin sit personatus ·
de preben · cum singula · super uerbo pri
oratibus li · vi · Io · an et archidi · dicunt
ibi etiam non curatis · et alias de prebē ·
de multa · et de elec · dudū · n · Quasi di
cant prioratus est personatus · Vnde
dico q̄ non est curatū tamen idē iudici
um est de personatu non curato · sicut
de ecclesia curata · Ad idem q̄d nō · ar
chidia · de consue · c · i · li · vi · in fi · magne
glo · ubi dicit q̄d archipresbiteri prepo
siti et decani rurales sunt constituti in
dignitate · In contrariū facit q̄d nō · Io
an · de rescrip · et si in glo · d istius etate
in clemen · ubi dicit q̄ prioratus nō col
legiatus nō est dignitas · ad idē de elec ·
statutū · li · vi · ibi dicitur q̄ ecclesia par
rochialis curata non collegiata · non est
dignitas · Ergo multo minus in casu no
stro · cum nec collegiū nec curā nec ali q̄
habeat iurisdictionē · Ad idem a contra
rio sensu · de sta · mo · c · i · § · ceterum cle
mē · ubi dicit q̄ prioratus curatus sine
aliqua dispensatione potest conferri ha
benti · xxiii · annos · Dat ergo intelligere
q̄ prioratus nec est dignitas nec perso
natus · alias non posset conferri sine dis
pensatione minori xxv · annis · ut in · c ·
uno de eta · et quali · Ergo si nō est per
sonatus nec aliter habet curaz · dicemus
ipsum simplex beneficiū · et sic potest
conferri minori xxiii · annis · Adhōc d
elec · ex eo q̄d · li · vi · et facit q̄d nōt · de
preben · super inordinata · Et idem p
expientiā plebes si q̄ non sunt curate ·
nec alias collegiate · nec sub se habeant
capellas · nec super aliquos habeant iuris
dictionē uel prerogatiuā · conferantur
ut beneficia simplicia · ut in plebano de
prato grossetane diocesis qui duas ple
bes bēat · Idē in archipresbitero masse ·
Nam non est dubium q̄ consuetudine
potest introduci · ut beneficiū perdat
naturā āttiquā · et nouā accipiat · ad hoc
de preben · cum de beneficio · li · vi · Itē
idem dicimus q̄ quando iura faciunt mentī
onem de dignitatibus et personatibus
nominant prioratus · ut de offi · ordi · c ·
presenti · li · vi · Sed ad q̄d fieret spe
cialis mentio de prioratibus si includē
retur sub nomine dignitatū et persona
tuū frustra · Immo nominando priora
tum et per se membrum factendo · datur in
telligere q̄ alias nō includuntur sub p̄
cedentibus · ar · ad hoc · ff · de aur · et ar ·
le · l · i · Ad idem constitutio Io · xxii · q̄
incipit execrabilis · que pluries a pluries
dant dignitates prioratus personatus
ecclesie aē · Et prima declaratio fac
ta super illa constitutione dicit q̄ abba
cia que alias est dignitas · ut de inst · c ·
cūm · si nō est curata · nec alias habet alia
propter que dignitas uel personatus di
catur · non cōprehenditur sub illa consti
tutione · Et sic videtur posse concludi
q̄ ex quo non est dignitas uel persona
tus uel alias curatus potest cōferri sep
tēnio maiori · Contrariū nō · Io · an · de
rescrip · si eo tempore li · vi · non illa rati
one q̄ sit dignitas uel psonatus Addu
cto · Non obstat de preben nisi · quia ib
loquitur de prioratu conuentuali regu
lari uel seculari · Et ideo obstat glo · Io ·
an · et archidia · de preben · cū singula su
per uerbo prioratibus · Quia licet prio
ratus sit sine cura · tamen non possunt
duo haberi · Nec alia duo beneficia sim
plicia licet habere de iure cōi · Maxime
religiosis in quibus magis ambitio q̄b
betur · ut de electi · c · ult · in clemen · Itē
potuerunt intelligere prefati Io · an · et

Archidia · de prioratibus qui alias tales
sint q̄ sonent in dignitatē · uel persona
tum · alias contradiceret illa glo · de re
scrip · Et si principalis in glo · de istius
etate in clemen · Nec obstat glo · archi
dia · de cōsue · c · i · in fi · li · vi · quia illa glo
debet intelligi de archipresbiteris · et d
canis · qui uel ratiōe clericoz q̄ collegiorū
uel capellarū uel alterius prerogatiue
ut prioratus dignitatē uel personatū ·
habere deberet · de xp̄o sig · quis · i · ·

Consiltum Frederici de Senis ·
Cxxxiii ·

Asus talis est Quidā a sē
tentia cōtra se lata appell
auit corā iudice appellatōis
cōparuit · libellū optulit · li
tem cum appellato in ipsa appellationis
causa · contestatus est in processu cāe ·
propter negligentiā appellantis · Tempo
ra exercende appellatōis sunt decursa
et sic appellatio deserta est · a rata ma
net sententia · et iuris interpretatione
fingitur non appellatum in quo casu iu
dex appellationis pronunciat iuste uel
iniuste pronocatū · ut nō · e · de app · eos
in glo · uero formam · Appellatus uero
petit a iudice appellationis declarari · et
pronunciari tempora fore decursa · et
se relaxari ab obseruatiōe iudicii · et cō
demnari sibi appellantē in expēsis · quas
ipse appellatus fecit occasione talis ap
pellationis · Queritur nūquid recte
petat · Ad quod sciendū est indubi
tanter uerū esse appellantē non prose
quentē · uel deficientē seu succūbentē ·
in causa appellationis condēpnari debe
re in expensis · sufficit remitti ubi cōe
tractatur materia extra de dolo finem
cum moderatione quā ibi ponit Inno ·
et Hostien · Sed restat uidendū per
quem in casu premisso fiat ista condēp
natio expensarū · an per iudicem primū
an per iudicē appellationis · Et certum
est · q̄ si iudex appellationis pronūciat
male appellatū condēpnat appellantem ·
in expēsis · ii · q · vi · omnimō · et · § · patet
et extra de app · cum in ecclesia · et · c · ut
debitus · et alio multiplici remedio · cui
tis calumnia et temeritas per longē cō
pescitur · de app · l · eos ad fi · quādo ap ·
non recī · l · ab executore in fi · et de pe
nis calūpniam · Et iste casus est indubi
tabilis · sed non est casus noster · Itē
quando appellans nullomodo prosequa
tur appellatōez et etiā appellatus · Q̄d
appellatus appellatore negligentie pōt
petere sententiā pro se latam cōfirma
ri per iudicem appellationis · ut extra de
app · abbate · et · e · e · ti · aūt · et · qui cano
nizata · ii · q · vi · si quis appellat · et per cō
sequens iudex appellationis nunq̄ habu
it exercitium cause appellationis qua
nunq̄ fuit aditus per aliquā parciū · In
isto casu iudex appellationis · qui de ap
pellationis causa nullatenus cognouit
in expensis non condēpnat negligentez
sed potius primus iudex maxie si erat
ordinarius extra de app · reprehensibi
lis cum similibus · et iste non est casus
noster · ad litteram · Sed uentendo
ad casum nostrū · premittamus duo ge
neralia ad euidentiā respōsionis facien
de · Primum est q̄ omnis frustrator ca
lūpniosus uel temerarius · seu dolosus ·
siue impetrando siue agendo · siue exci
piendo · uel aliud actū in iudicio uel ex
tra faciendo · punitur saltem in expēsis
quas aduersarius fecit occasione hmōi ·
probatur hoc per ordinem · extra de re
scrip · ceterū · et · c · ex parte · ii · et · e · ti ·
c · ult · et de dolo · et contu · c · ii · et · e · fi
nem de penis · c · calūpnia · Secūdū est
q̄ quilibet iudex cognoscit · an sua sit
iurisdictio · extra de rescrip · c · super lit
teris in fine · Et q̄us pronunciet iurisdi
ctionem se nō habere et litteras ad eā
impetratas nullas esse ipso iure · nichilo
minus tamen condēpnat in expensis im
petrantem · et adeuntē · et de hoc multi
uris ignari mirarentur · Et d̄ hoc est ca
sus extra de rescriptis · c · ult · et ibi glo ·
et clarius e · ti · c · i · in concil · uienen ·
Item sciendum est · q̄ ista exceptio q̄
proponitur corā iudice appellationis · ut
dicet dico et excipio · q̄ appellationē
expresse renunciatum est uel tacite · ut
quia tempora sunt decursa · uel dico nō
fuisse appellatum in scriptis · uel infra ·

x·dies ·uel nullomodo fuisse appellatū
potest opponi in ultimā dilatorie corā iu
dice appellationis contra iurisdictionē
ipsius· Nam hmōi exceptione proba
ta concluditur sniam a qua fuit appella
tum ·uel interlocutoriā ·uel diffinitiuā
transisse in rem iudicatā· Sed certum
est q exceptio rei iudicate potest op
poni in ultimā peremptorie et in ultimā dila
torie· De primo est casus extra de app·
romana· §· si uero uocatis ·li· vi· Et de
secdo est casus ·c· li· de litis· contesta· c·
t·e· sen· resetin· non pos· l· impetrata et
utrobiq satis per archidi· post Inno· et
hosti· Igitur respondendo questioni
proposite· dico q si appellatus corā iu
dice appellatōis constitutus siue in prin
cipio siue in processu· dicat et probet do
mine iudex uos non potestis ulterius p
cedere in causa appellationis nec iurisdi
ctionem habetis· quia appellatio est de
serta· Et quia terminatū est tacite sci
licet quia tempora sunt decursa· relaxe
tis me ab obseruantia iudicii· Et non te
neatis me plus· et condēpnetis appellā
tem in expensis· quas feci occasione hui
usmodi frustrationis· Quis homo sane
mentis posset negare q iudex appella
tionis non posset de hoc cognoscere·
cum sit casus in principio §· si uero uo
catis· Et si cognouerit ita esse· quis p
consequens dubitabit· q condēpnare
poterit frustrātem· et non prosequen
tem in expēsis· Certe nullus dubitare
debet per iura premissa· Idē sentit Io·
an· extra de app· c· i· in fi· li· vi· Idē sup
eodē uerbo ad uerbū· Dominus archi
dia· nō· qđ dixi· §· q q̄n iudex appella
tiōis prima facie fuit iudex· et cognos
cere copit quisqs sit exitus cause appel
lationis iudex appellationis appellantē
condēpnat in expensis· probatur· c· ti·
cum appell· r· respon· et· c· ex parte· ii·
et ibi in glo·

Ego Fredericus de Sensis hic̄ insuf
ficiens decretoq doctor supradicta cō
pendiose scripta consulendo scripsi· et
sigillum meū apposui consuetum· salua
semper consilio sanioris et melioris·

Consilium Fred· de Sensis·
Cxxxiii·

Asus est talis· Quidā ab
bas non exemptus habens
sub se unū hospitale in quo
non est ecclesia nec capella·
nec curā habet aiārū· in quo hospi
tali ad abbatē et conventū spectat pre
sentatio rectoris· qui debet esse mona
chus· et d gremio ipsius monasterii· et
ad episcopum ipsius confirmatio spec
tat· qui rector sic presentatus et cōfir
matus licet habeat certa bona ipsius ho
spitalis disponenda· de quibus bene ut
uere posset· tamen in ipso monasterio
dictū consueuit recipere· et uestitū· et
in ipso continuā residentiā facere et
habere uocē in capitulo· et stallū in cho
ro et nuncupari monachus monasterii·
et pro monacho dicti monasterii habe
ri· et non pro rectore dicti hospitalis
et reuera monachus est dicti mōasterii
et pro monacho ipsius monasterii se ge
rit et reputat· ac etiā cōir reputatur·

Modo queritur an dictus monach
us sic presentatus· et confirmatus· inui
tus et e po cōtradicēte· posset ad clau
strum ipsius monasterii reuocari· Et si
reuocari potest· an p solū abbatē reuo
cari posset· Super hoc puncto· habi
ta deliberatione sufficienti dicendū ui
detur· q reuocari potest· inuitus· et
sine consensu diocesani· ratio est· quia
in themate p̄supponitur· q iste rector
remansit· et est monachus monasterii·
nec per talē promotionē fuit absolutus
a tugo clausture· ergo claustralis est· Et
go nec uelle nec nolle habet· Ergo obedi
re debet· Nec cōtradicere potest· xiii·
q· i· nolo· et· c· non dicatis· et de electi·
quorūdam· et· c· si religiosus li· vi· Et
posito q in themate· siue in pūcto hoc
non fuisset presuppositū· tamen subin
telligeretur· Nam ad hoc q monachus
posset absolui a claustro et ab eo plene
absolui et trāsferri necesse est· q ad alte
ud monasterii· uel curā aiārū episcopo
uel alio subiectā transferat· ut de elec·
constitutus de sta· mo· c· qđ dei· eū si
milibus· Hinc ē q de iure monachus
non potest prefici hospitali non curato
ut nō· Io· an· et Pau· de relt· do· c· ii· in
clemen· archidia· xviii· di· quidā· Si er
go non est uere translatus remānsit sub
potestate et obedientia abbatis· Ergo
obedire debet et reuocari pōt· Immo
q si abbas uellet non posset esse perpe
tuus· Ex quo presupponis cū monachū
monasterii remansisse· qđ presupponi
necesse est· Nec potest obligari abbas
monacho suo· q in uita sua teneat cer
tum locum· ut nō· Hosti· qui cle· uel uo·
e· uit· Et optime facit ad premissa qđ
nō· archidia· de offi· ordi· c· ult· li· vi· in
magna glo· Et maxime in fi· et hoc re
spectu iura nolunt prioratus confirma
ri monachis· ne obedientia contēptui
tur de cōfir· uti· uel inuti· c· ad nostrā
et· c· porrectū· cū similibus· Sed si mo
nachus transfertur ad curā aiārū· et p
episcopū instituitur tunc non remanet
monachus monasterii· nec quicq̄ habet
cōe cum monasterio· xiii· q· i· c· uno· et
xxi· q· ii· si quis tam translatus· xvi· q·
i· ne pro cuiuslibet· Et talis monachus
sic plene translatus nō habet necesse te
nere sectum sui ordinis ut nō· Io· an· et
Pau· de sta· mo· in clemen· c· i· in· vi· cō
lūpna· §· ad hoc· Sed contra de sta·
mo· c· i· li· vi· de priui· cum et plantate
§· in ecclesiis· et q̄d nō· Inno· de renū·
c· ult· in fi· ubi requiritur licentia dioce
sani sui confirmantis· So· illa loquūt̄
in clericis secularibus· per abbatē presē
tatis· et in religiosis ad curā aiārū trans
latis Et per in de aliā cōe habentibus cū
monasterio ut dictū est· s· Nec enim ē
inconueniēs· q monachus prior priora
tus subiectus episcopo p libito abba
tis possit ad claustrū reuocari· ut d pri
ui· c· vi· vi· Immo monachū per episco
pum institutū· ad beneficiū manuale ab
bas reuocat ad claustrū· ut nō· de suppe
ne prela· c· uno in glo· et in talibus in cle
men· Nec sequitur· non potest mona
chus ministrare in dicto hospitali· sine
licentia episcopi· Ergo non potest reuo
cari sine episcopo· Tolle instantiā in cō
fessoribus minorū predicatorū· qui nō
possunt audire cōfessiones sine licentia
episcopi· et tamen possunt reuocare si
ne episcopo· in decre· super cathedram
de sepul· in clemen· Sed uerā illa sola
ratio sufficit q per talem promotionē
non fuit absolutus a mansterio et sic
semper sub obedientia abbatis remanz

Et per hoc colligitur qđ posset alle
gari in cōtrariū· de offi· archidi· ad hoc
in fi· licet in alio casu loquatur· Et de
offi· uica· ad hoc· ubi confirmatio epi
copi qui erat ad tēpus· si reuocari non
poterat sine causa· facit perpetuum et
qđ sine causa et sine iudice reuocari nō
potest· Lapus· Addi· Ad secdm que
situm dico q abbas et conuentus habe
ant ponere monachos in prioratibus
obedientariis et aliis beneficiis tamen
reuocatio potest fieri per solū abbatē·
Nec potest iuuto abbate· mōachus ta
lem prioratū uel hospitale tenere· xviii
q· i· nullam de statu regl· cum ad mona
sterii· §· prior· X· abbas uero· Ad hoc
de elec· si religiosus li· vi· de tempo· or·
ad aures· de sta· re· c· i· in fi· in clemē·
Et ex quo remansit claustral· nec est p
patuus· ut· §· dictū est remanet sub ab
bate et ei obedire tenetur· non obstan
te q conuētus nolit reuocare· Nam nō
sequitur ad cōuētū pertinet institutio
ergo et destitutio ut de bereti· cum ex
iniuncto· quia id habet locum cū insti
tutio pertinet ad aliquē de iure cōi qđ
non est in casu nostro· ut in· c· nulla· ab
surdum est dicere q iste sit monachus
et non teneatur obedire abbati· Itē
sequeretur eodem hoc q isti claustrales
indirecte possint perpetuari in benefi
cis· qđ est contra iura· et facit qđ nō
de cōfir· uti· uel inuti· porrectū in glo·
ti· Tota uirtus istius et precedētis du
bii est· et consistit in hoc· quia presup
ponitur sicut debet q iste remānsit mo
nachus ut primo responso·

Responsio Frederici ad qdā dubium
Cxxxv·

Asus talis est Quidam ha
bens beneficium curatum
adeptus est pacificam pos
sessionem alicuius alterius

ben>ficii cuius beneficii natura 2 status est talis. Primo qua ipsū beneficiū uocatur prepositura. et in isto beneficio sunt duo intitulati. unus uocatur ꝑpositus. alter beneficiatus tantū. et eq liter diuidunt sibi redditus beneficii. Aliud beneficium non habet collegium Nec capellas sub se. Nec ius decimandi. Nec baptisādi. Nec habet alsquos prochianos. Sed tam sunt. xx. anni et plus. ꝙ iuxta ipsum beneficiū erāt quedam domus in quibus habitabant laboratores terraꝝ ecclesie uel beneficii et quandoq propter uicinitatem ibāt ad prepositum pro sacramentis ecclesie. Et inuenitur ꝙ tam sunt. xx. anni uel citra ꝙ apud ecclesiam. uel preposituram predictā duo pueri siue puelle parentes sunt sepulti. Modo queritur an uacet prima ecclesia curata. Super q bus habito conuenienti studio dico et consulo ego Fred. de Sens dicta ecclesiam non uacare. quia per narrata supra dictum beneficiū prepositura uocatū non est dignitas nec personatus. nec habz curam animaꝝ. Nam non est prepositura cathedralis. nec est collegiata. nec alias habz capellas. ista sūt q̄ facūt bñ fieri ad eē dignitatē. ut patet d elec. statuz. et ne cle. uel mo. c. vi. li. vi. et in huius que nō. archidia. de cōsue. c. i. in magna glo. ad fi. de fo. compe. romana. super uerbo prelatos. li. vi. nec est beneficiū curatum nec ecclesia prochialis. cū nullum locum habet deſignatū uel parrochiam. uel limitationem. infra quā uel in quos exerceat iura parrochialia. Et posito sine preiuditio ueritatis ꝙ olim fuerit prochialis. ex quo tamen modo non est quia acta non habet parrochiā nec prochianos. non habet locum pena constitutionis de multa. et nō. hostiē. de cle non resi. quia nōnulli in fi. magne glo. et facit qđ nō. Io. an. de elec. licet canon in glo. sed nunquid li. vi. Recipisse autem aliquos ad sepulturam non facit dici ecclesiam curatā uel prochialē Nam sine cura potest etiam habere emiterium ex consuetudine uel auctoritate episcopali. ut nō. archidi. d sepul. c. i. li. vi. Qđ sola sepultura non facit dici ecclesiam curatā. nō. hostī. de cle. non resi. c. quia nōnulli. nec etiā ius baptisandi. ex quo non habet certā predictam. ut nō. dominus Paulus de Bono. post hostien. de bap. c. uno in clemen.

In Christi nomine Amen.
Consitum Frederici.
Cxxxvi.

Actum tale est Quedaꝫ ecclesia prochialis subiecta cuidā monasterio monachorum cisterciensium ordinis cōsueuit regi per clericum secularem. electum et presentatū per abbatem et capitulum ipsius monasterii. et per episcopum diocesis instituti et confirmatum per. xl. ānos. et ultra continue. q consueuit uocari prior. Nunc uacante ipsa ecclesia abbas et capitulū uolūt eligere et ponere monachū ipsius mōasterii. per quem monachum ꝑpa ecclesia regatur deinceps. Queritur an abbas et capitulū soli sine ipso diocesano possint hoc facere. an episcopus diocesis requisitus ab eis. debeat hoc facere. et presentatum ab eis monachū admittere. 2 ipsum instituere et confirmare in ea. Et si non tenetur an de iure possit hoc facere diocesanus et quomodo. Habita super premissis diligenti deliberatione. dico et consulo ego Fred. de Se. ꝙ prefati abbas et capitulū possūt monachum presentare ad ecclesiam predictam. et episcopus tenetur eum instituere et admittere. si alias est idoneus et aliud non obstat. Ratio est quia de iure cōi monachi et religiosi possunt promoueri ad ecclesias seculares. prochiales curatas. siue sit episcopales siue nō. et tunc sunt ex toto absoluti a monasterio. et tunc subsunt superioribus quibus subsunt ecclesie. quibus prefician tur. lviii. di. c. i. et. ii. et. xvi. q. ne prohibuit. cuiuslibet. xviii. q. i. c. uno. cum similibus. et facit qđ nō. Ber. de elec. offitium et plene nō. hostī. de sta. mo. qđ dei. et placet Io. an. de elec. c. i. in fi. in clemē. Et tales sic prefecti cure non cōgunt habere socium sui ordinis. quia una locuntia ne monachi soli habitent in capellis loquitur de monachis claustralibus. qui possunt ad libitum superioris ad claustrū reuocari. et sic nō. Io. and. et Pau. de sta. mo. c. i. §. ad hoc incle. et probatur per illū. §. et. c. penulti. et ult. de capel. mo. et clarius in constitutione nouissima monachoꝝ rubrica de monachis ad beneficia mittendis et canonicorum regularū rubrica demittendis ad beneficia per dominū Benedictum. xii. Restat respondere ad contraria. Et primo non obstat de preben. cum de beneficio li. vi. Ꝙ consueto. quia ideo ibi hoc accidit. quia hoc expressit in impetratione. Sed forcius obstat de suppl. ne. prela. c. i. in clemē ibi clericis secularibus Sed ibi soluitur Nam prout ibi dicunt Io. an. et Pau. P. tunc demum monachus non potest habere beneficium curatū consuetū regi per clericum secularem. quando beneficium est simplex uel si est curatum nō potest habere ipsum ut claustral. quia tunc debet sortiri de alio monacho. Et sic alteretur conditio et status beneficii. qđ per se abbas facere non potest. ut d sta. mo. c. i. §. ad hoc cum sua glo. Alias sequeretur non esse uerum qđ primo dictum est. scilicet ꝙ religiosi possunt prefici ecclesiis secularibus curatis. cum omnes ecclesie prochiales sint per clericos seculares gubernāde. quod est nez. ut. §. ꝓbatū ē. Et ita dico. aē.

Impugnatio consultoris.

Salua pace cōsultoris. dico ꝙ abbas et conuentus sine episcopo non potest ponere monachum in ecclesia. de qua q̄ritur. Immo nec episcopus monachum presētatum per eos admittere cogitur qđ clare nō. hostī. de re. eccle. non alienāda. possessiones et archidia. xvii. q. ii. per uenit. Status enim antiquus cuiuslibet ecclesie. siue sit regularis siue secularis. considerandus est. et non est per inferiorem episcopo conuertendus. ut de sepul. ne prela. c. ii. nam status ecclesiarū quantū ad immutationē dependet a potentia episcopi. non abbatis. x. q. i. de cretum. et. c. tegenda. et per Inno. de excess. prela. c. sicut untre. et expresse quo ad casum nostrum per archidia. de preben. cum de beneficio li. vi. Nec obstat qđ dicitur per dictum consultorem ꝙ religiosus potest perfici ecclesie seculari curate. Fateor enim id fieri posse per papam. uel episcopum. et ex causa. Non per alium. Sic intelligātur allegata per eum Probatur hec solutio per ea que nō. hostien. de sta. mo. quod det. quam glo. non debuit pro se inducere dictus consultor. Nō. etiam ipse hostien. in c. possessiones et archidia. in c. peruenit superius allegatis. Concludo igitur ꝙ nisi abbas et conuentus infra sex menses presentet clericum secularem. posset episcopus eidem ecclesie. d seculari clerico prouidere. ut nō. pe. et ab. de supl. ne prela. c. ii. et archidia. in c. cum de beneficio. de prebē. li. vi.

Retimpugnatio facta per Fred. contra consulentem.

Anteq̄ detur consilium ad premissa scribens uult certius declarari ꝙ monachi fuerunt negligentes. Et ideo itero quero. et questionem formo sic. In quadam plebe collegiata canonici eligerunt successiue plures canonicos seculares quibi instituti. continue rexerunt illam plebem spacio. xl. annoꝝ et plurium. Item in quadam capella curata patroni laici uel clerici uel religiosi presentauerūt unum. uel plures clericos seculares. ad illam. qui ibi instituti continue rexerunt illam per tantūdem tēpus Nunc uero uacantibus plebe et capella canonici eligunt religiosum. et patroni presentāt religiosum. Queritur nūquid episcopus teneatur prefatas presētationem et electionem admittere Et per inde sic quero. An de iure cōi. religiosus posset prefici et promoueri. ad ecclesiam curatam seculārem per uiam collationis electionis uel presentationis

Dico ꝙ i casibus predictis ualet ele

ebró et presentatio et si ita est sequi
tur necessario q̄ debeat admitti quia
electus instituitur de elec. si postq̄m
cum multis similibus et xvi. q. viti. de
cernimus q̄ ualeat electio et presenta
tio et per quēcumq̄ modum facta pro
motio de religioso ad ecclesiaz uel dig
nitatē curatas tenet Io. viii. di. c. ii. a
Ber. extra de sta. mo. c. ii. in. iii. glo. in
fi. Et archidia. xvi. q. i. ne pro cuius libz
et Io. an. et Pau. de elec. c. i. in clemen.
et de supl. ne prela. c. uno super. ℞ se
cularibus. et idem. B. de elec. officii m
glo. magna ibi. sed bene eliguntur mo
nachi. ad prelationes secularis ecclesie.
Et ultra hoc allego. q̄d supra in alio cō
silio continetur. Restat respōdere
ad ea que supra sunt scripta contra illd
consilium. Et primo ad glo. Hosti po
sita in. c. possessiones. quam repetit ar
chid. xviii. q. ii. peruenit. et dico q̄ illa
glo. non obstat. Nam si mandareē mo
nachum collocari in beneficio cōpetēti
nomine beneficii in impetrationibus nō
intelligitur beneficiū curatum. de pre
ben. c. ult. ii. c. et. cum in illis. li. vi. Igi
tur si curatum non cōprehenditur seq
tur q̄ collocari debet in monasterio. uł
beneficio regulari. quia ad beneficium
simplex promoueri nō potest. Nec mu
tatur per hoc uel alteratur status eccle
sie etiam si talis monachus regeret dic
tam plebem uel capellam spacio. xl. āno
rum et plurīū. Ratio est quia talis mo
nachus non gubernat dictam ecclesiam
ut monachalem uel regularez. sed ut se
cularem. et ut secularis clericus. ut nō.
xvi. q. i. c. iii. et de cele. miss. c. ii. in cle.
Et sine socio religioso. ut nō. de sta
mo. c. i. §. ad hoc. in glo. septus dixi.

Facit q̄d nō. Io. an. de supl. ne pla
c. quia regularis in clemen. super uerbo
secularibus. Lapus. Addi. Vnd
eo mortuo potent eligi uel presentari
clericus secularis. Dico etiaz q̄ glo. ho
sti. quam consulens pro se allegauerat.
et q̄a respondens dicit facere contra
non facit cōtra. sed pro. Nam ipse ho
stien. in. c. q̄d dei super. ℞. in presbite
ros ordinarii. in. ℞ intelligas etiam ibi
quis enim illa iura dicunt. q̄ sicut mo
nachus potest prefici ad episcopatum
sic et ad dignitates alias. quia eadē est
ratio. scilicet propter salutem animaz.
Sed nullus dubitat quin de iure cōi ad
episcopatum potest assumi monachus.
xviii. q. ii. c. uno d elec. c. ii. in fi. in cle.
Igitur si ea lez est ratio in qualibet dig
nitate. sequitur q̄ electio uel presenta
tio facta de monacho ad curam anima
rum siue sit dignitas. siue rectoria te
net mero iure. Ergo necessario cōfirma
da. Non obstat q̄d dicit Hosti. in eadē
glo. ℞. sed nunquid in ecclesia collegia
ta. quia ipse non intelligit de principali
prelatura ecclesie collegiate. sed de dig
nitate uel personatu in ipsa ecclesia. q̄d
colligitur dum dicit. uel etiam simplex
canonicatus. Alias hosti. cōtradicet ret
sibi. Et q̄d hostien. sic intellexit placet
Paulo de elec. c. super. ℞. mōn. in cle.

Dominus Io. an. repetens illud dic
tum Hosti. in. c. i. de elec. uidetur de
ipso non curare. Sed posito sine pretu
ditio ueritatis q̄ ad ecclesiam curataz
collegiatam de iure turā. cōi. non possz
promoueri. tamen de ecclesia prochiali
curata non collegiata non dubitant pre
dicti doc. Sed ecclesia nostra ad quam
est presentatus monachus. non est col
legiata nec. pbata collegiata per rescrip
tum Nicolai. quia talia uerba sunt nar
ratoria que nō probant nec necessario
inferunt. ut de priuil. si papa li. vi. et d
sen. excō. si sūmus in cle. Et quia inter
iuris peritos questio premissa satis du
bitabilis est. expedit ad iuris illumina
tionē recurri. ℣. ad dñz Io. an. et eius cō
silū sit in cāu nō ipostez. ꝓfuturum.

In Christi nomine Amen. Cxxxvii.

Iso et examinato quodam
consilio lato et reddito. p
egregios uiros dominū pau
lum de Bōn. et andream d
garatariis. de Sens. moram Bōn. tra
bentē tunc decretoz doctores. Sub an
no domini. M. ccc. xxv. die tertia me
sis marci publicato per petrū. gucngia
bonaventure. de guarantariis. de Sens
notarium. et rationibus in ipso cōsilio
redditis. In quoquidem cōsilio queriē
an. quidam inquisitor sententiam exco
municationis incurrerit pro eo. q̄ sciē
ter appropriauit sibi ipsi. et quibusdaz
aliis libros quos quidaz frater minor ha
bebat ad usum. occasione officii inquisi
tionis propter delictum ipsius fratris
cuius punicio inquisitionis officium p
tinebat. Ego Fred. de Sens nunc pe
rusie actu regens eidē cōsilio assentio
Hoc tamen q̄ si ille frater cui libri fue
runt ablati et inquisitor. et alii quibus
fuit facta applicatio. essent eius dēcon
uentus. ita q̄ per hanc applicationē cō
uentui. cuius reuera erāt predicti libri
nullū factū est preiuditiuz. nec ab eius
dominio. uel potestate facta est aliqua
dis. raebio uel alienatio per hmōi appli
cationem. sed illi bus ptātem in illis quā
prius habebat in libris existentibus apd
illū fratrē. In isto casu dico dictū inqsi
torē excōicatū nō eē. quia hoc presup
ponendo. nulla facta est confiscatio li
broz dicti conuentus. Quia tunc pro
prie dicitur confiscatio. q̄n dominium
rerum. de uno ad alīū transfertur. suffi
ciunt exempla de hereticis. c. pl̄t. li. vi.
et faciunt nō. de his que fiunt a prela
to cum apostolica. et q̄d nō. Inno. et ho
stien. de proba. ex litteris circa prin. d
duobus canonicis eius dez ecclesie ad in
uicem litigantibus. Item uso et ex
aminato quodā alio cōsilio lato et red
dito per eosdē. et dñm Io. de calderi
nis de Bōn. decretoz doctorē. sup fac
to cuiusdam ministri prouincialis q con
strui fecit quādā locū in quodā burgo
sine licentia papali. siue apostolice sedis
super quo facto electūtur. v. questiones
et sup facto cuiusdā cōmissionis usita
tionis facte per generalē ministruz. pum
tali ministro Ian. in prouincia Bōn.
super quo tamē facto electur una qō.
Ego Fredericus predictus assentio ta
hoc saluo q̄ licz dictus minister fuerit
excommunicatus et irregularis. si postea
celebrauit. tamen si cōit reputabatur
et habebatur et tenebatur a prelatis a
subditis prout ei non excōicatus non
irregularis et omnia faciebat tāq̄ prela
tus integri status. puta quia ignorabā
tur seu errabāt in facto. q̄ de eius mā
dato et uoluntate fuit facta construc
tio talis loci. uel si sciebatur excusabat
se ita et taliter. uel quōcūq̄ q̄ cōis op
inio sic erat. q̄ erat prelatus integri sta
tus. et sic cōit reputabatur. in isto ca
su dico dicta acta et gesta p talē min
istruz ualere. Saluo q̄ alīū excōicare nō
potuit iuxta nō. de re iudi. ad proban
dū. xxiii. q. i. in sūma. et. c. audiuimus
Addi. Occultus excommunicatus po
test excōicare sēdm Inno. ut nō. de sē
tentia exco. si uero. Sed archidi. in. c.
audiuimus tenet contrariū. Si uero p
lati in prouincia cōcilio cōgregato dix
isset ministro sic. Reuerende dñe mi
nister audiuimus q̄ talē locū factis d
nouo edificari uel suscepi in tali burgo
sine licentia pape. uolumus scire ueritā
tem. et minister respōdisset ego habui
licentiā a legato. dico q̄ hoc non suffi
cit. et talis cōis opinio q̄ habuit ortuz
ex tali excusatione nō sufficeret. quia
esset unus error sup nūs. Sed si alias
ad hoc non fuit quesitū et ipse taliter
respondebat. ita colorate. q̄ subditi
probabiliter poterant cōtentari. et al
iste prelatus erat hō ualde honestus. et
bone uite. et uerisimiliter debebat cre
di. q̄ oīa faciebat cū maturitate. dico
ut dixi q̄ ex quo cōit habebatur. p pre
lato integri status. facta ab eo tenēt.
In cuius rei testimonium. et cetera.

Themā et questiones eligite. Cxxxviii.

Enedictus episcopus ser
uus seruoz dei. dilecto filio
Priori secularis ecclesie sā
cte trinitatis de Pregio p
usine. diocesis. salutē et apostolicā be
nedictionē. Ex parte uenerabil fratris
nri Francisci episcopi. et dilectorū
filiorū clericorū et ciuitatis z diocesis
Perusine. nuper fuit nobis conquesti. ū
et conquirendo monstratuz. q̄ nōnulle
ecclesiastice psone exempte cisterciē

Calamitrace sancti Benedicti et sancti Augustini et aliorum diuersorum ordinum nec non sancti sepulchri dominici et sic Iohannis Ierusolomitani hospitalium domorum et locorum ciuitatis a diocesis supradictarum pro ecclesiis monasteriis prioratibus hospitalibus domibus et locis que persone ipse in ciuitate et diocesi supradictis optinent in procurationibus subuentionibus seu prouisionibus legatorum et nuntiorum sedis apostolice quos per prefatas ciuitatem et diocesim transire et interdum in eis morari etiam contingat secundum qualitatem negotiorum pro quibus mittuntur extiunt sepe contingit quod ipse cum eisdem episcopo et clero contribuere contradicunt propter quod dicti episcopus et clerus eggrauantur minum eas dez procurationes subuentiones seu prouisiones insolidum persoluendo Et nichilominus earundem procurationum uel prouisionum eisdem legatis uel nuncis exhibitio facienda non absq impedimento negotiorum predictorum minus plus debito prorogan uel retardentur Nos igitur attendentes q diuisa in partes onera eorus perferuntur qdq non minus exempti q non exempti eidem apostolice sedi sunt astricti discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatenus eas dē personas exemptas ad contribuendum una cum eisdem episcopo a clero uel ecclesiis monasteriis prioratibus hospitalibus et domibus et locis suis hmōi iuxta facultatem eorum exigentium in procurationibus seu prouisionibus legatorum et nuntiorum predictorum per ceasuram ecclesiasticam appellatione postposita compellere non postponas quacunq exemptione ordinibus uel hospitalibus predictis uel alteri eorum sup hoc ab apostolica sede concessa quam quo ad hoc eis suffragari nolumus aliq̄ liter non obstante etiam si de illa de uerbo ad uerbum specialem et expressam oporteret in presentibus fieri mētionem Non ideo compelli poterūt priuilegiati ut teneantur contribuere ad predicta nisi de ipsorum loco tue sedine expressa mentio in litteris apostolicis habeatur de rescrip c cum ordinē

Lapus Addicto

Sequūtur questiōes elicite ex themate

N Christi nomine Amen Super p̄missis litteris plurime dubitatiōes emergūt Prima est An ist exempti teneātur contribuere pro tēpore quod precessit datam dictarum litterarum Et si teneatur An possit compelli per istum executorē Et an potestas data huic executori nomine non expresso sit perpetua donec reuocetur Item an exempti possunt dicere iustum executorem suspectum eo q commodum huius executionis potest ad eum pertinere Item an teneatur ad hoc executor seruare iuris ordinem puta porrecto libello an procedere prout solent procedere gratiarum executores Item an p supradict is litteras tollantur priuilegia singularia que habent aliqui exprediciis religiosis ut non teneantur ad huiusmodi contributionem Ad hoc dico q si iste exempte persone non obstāt priuilegium uel aliquam iustam executionem quo minus ad predicta teneantur sola exemptio ab ordinaria potestate nō excusat Nam omnes ecclesie exempte et non exempte tenentur procurare legatos et nuncios apostolice sedis de prescrip accedentes et de censu cum instantia Nec obstat qd dicitur in c cum instantia ibi si sit exempta quia debet intelligi exempta non ab ordinaria potestate sed a prestandis procurationibus Et sic nō Io ibi et Paulus eo ti c primo in clemen

Ergo secundum hoc nō obstante exemptione tenetur soluere preterita presentia et futura Supradicte ergo littere credo q non tribuunt aliquid noui clero sed dant ibi executorem qui compellit exemptos ad id ad quod alias de iure comuni tenentur quia dicti exempti non poterant cōuenti cora episcopo tum quia exempti tum quia episcop is esset compulsor in facto proprio sim lem executorem expediret cleto habere contra religiosos exemptos qui non soluunt quartam d mortuariis ut dicit Iohannes andre de sepulturis in fi in X cohercerent in elementi audiut tamen q cleros perusinus habz

Si uero isti exempti habent aliqd priuilegium ut non soluāt predicta Restat uidere an dicta priuilegia tollantur per has litteras Et si tolluntur erit uidendum a quo tempore citra intelligantur sublata uel reuocata Ad primum uidetur q priuilegia singularia non tollantur sed q per modum iustitie emanauerat datio istius executoris quod colligitur ibi dum dicit nulle persone ecclesiastice exempte Et ibidem qdq non minus exempti Et ibi eas dē personas exemptas non dixit priuilegiatas Item nō est uerisimile q papa uoluerit tollere priuilegia concessa predictis religiosis quo ad ciuitatem et dyoc Perusinam Nec sunt hec alia uerba per que colligatur q papa uoluerit facere gratiam clero Perusino

Item in contentus sequeretur ex hoc q priuilegia concessa predictis religiosis in parte essent reuocata et in parte non Non debet nari q eadē res diuerso iure censeri de priuile quia circa de dect cū in tua Et si uolumus tenere istam partem est dicendum q in fine litterarum papa intendit protestari q exemptio non obstet predicte compulsioni quo minus cum clero hoc facere teneantur Sed in alus remanet salua dicta exemptio et est simile de sta mo c uno in fi It vi et eo ti c ii X non obstantibus Et hmōi modi nō obstantia non tolletent priuilegia sed remouent impedimentum ad tempus Sed in casu nostro esset totaliter tollerest papa intellexisset hic in fine de exemptione non ab ordinarii potestate sed in prestando hmōi modi procurationem Sed contra uidetur nam papa dicendo non obstante exemptionem uidetur intellexisse de exemptione ab ordinarii potestate quia illa non obstabat ut dixi supra Sed intellexit de exemptione per quam dicti religiosi non tenebantur soluere hmōi modi et hoc est q dicit in fi ibi dum dicit etiā si de uerbo ad uerbum Nam per talē clausulam non consueuit derogari priuilegio exemptiōis sed aliis priuilegiis et in nuntiatibus ut patet de sententia excō nuncio c ultimo et de hereticis cum officium li vi et de sepult c ii in clemen in fine De istis constitutionibus genetaliter positis nōt Iohānes andre et Archidia et Io mo de rescriptis cum aliquibus li vi Et Iohannes Andre ad plenum de excess prelato c unico libro sexto in nouella et uide ibi in c ubi plene de his nōt Si uolumus tenere primam partem que est magis equa et iuri consona possemus dicere q ista non obstantia derogent priuilegio q forte aliqui religiosi habent q non possunt ad iudicium euocari per litteras apostolicas non facentes de suo priuilegio mentionem ut supra de rescrip cum ordinem et istud uidetur magis uerisimile Nam episcopus et clerus solam iustitiam pecierunt et papa ad iustitie executionem dedit executorem ad compellendum Igitur presupposito sine preiuditio ueritatis q per istas litteras derogetur priuilegiis illarum religionum tunc demum habēt iste littere effectum quo ad tollendus uigorem illorum priuilegiorum cum iste littere peruenerint ad notictam illorum quibus erant concessa dicta priuilegia ut nōt Innocen et Hostiensis dē concess perben c i circa principium li vi et per Hostien de resti spo audita et per Archidiaconum de rescript c ultimo li vi Ad illud quesitum An potestas istorum duret perpetuo uidetur dicēdum q iste executor nō plus potestatis habeat quam si esset collator Et sua iurisdictio quo ad non

repta exp̃ret per obitum concedentis de offi. dele. c. ultimo. li. vi. Adhuc quid dicet an possit recusari et cetera Videtur dicendum. cp de iure posset recusari tamq̃ suspectus. uel tamq̃ non idoneus iudex in re sua. Nam si clerus habet bona communia ad singulos non spectantia. non tamen potest clerus uel episcopus impetrare illum. cui pōt imparare. ut lite non contesta. c. ultio et de offi. delega. c. ultimo. §. primo. li. vi. Si uero non habet bona cōmunia sed sigulariter quisq̃ soluit pro rata sua. tunc iste non est idoneus executor. quia tractatur de cōmodo suo si onus diuisum. in paucos. diuidatur in plures. simile de concess. preben. c. fi. In. sexto. Sed in casu nostro uidetur dicendum contrarium. Quia papa hic ex certa scientia talem commisit. ad quod facit quod nōt. de rescrip. statutum. §. i. in glo. pone papa. et. xii. qōne iii. §. qui autem. Nam papa cogitauit cp si hanc excusationem commisisset exempto semper exemptus fuisset te pidus in compellendo exemptos. Item seipsum compellere non potuisset. ut. ff. de arbi. l. penultima. et per Innocē. de preben. pro illorum in glo. prima. Item extra diocesim uoluit committere. Nam siue exempto. siue non exempto. commisisset propter similitudinem cause potuisset repelli. de testi. personas. et de iudi. causamq̃. Cum igitur aduersa. et diuersa. hinc inde emergere possunt. papa eligit cp minus captionis haberet. committendo. isti qui solleitus erit in compellendo.

Nam in hac executione facienda. non habet recipere probationes facti. quia hoc ius certum est. et non restabat nisi executio. Et est simile de appel. nouit. et optime facit quod nōt. Innocen. et Hostien. de. xp̃o. sig. ex parte. ubi dicūt cp episcopus tunc demum est iudex in facto proprio. uel causa propria. cum notorium est ius episcopi. Secus si non esset notorium ius episcopi. quia tunc non cognoscit. sed executor. Auctore tenetur seruare iuris ordinem. non ut detur. q̃a alias in executione iuris oc do non seruatur. ut nōt. per Innocē. de appella. c. ex rationē. et per Archi. diaco. in de rescrip. sicut. §. in nullo. super uerbo partes. li. vi. et de offi. dele. c. uno in clemen.

Rōspōsio domini Iacobi de pistorio.

Cxxxix.

Vestio nostra. si quis uelle eam plene tractare. longam requirit imaginem et membrorum prolixitatem Nam dicta questio tractatur per multos doctores canonicos. scilicet per dominum Innocen. et etiam per Hostien. c. statuimus circa finem. xp̃o. quid de ecclesiis parrochialibus cum sequentibus. et in iure canonico. per uos allegatis etiam Vincen. Ber. et Iohannē et alios qui in distincte dicunt expensas debere peti nominatim iuris actionis in libello. ar. ff. de iudi. l. nō potest. comuni diui. l. ut fundus extra de rebus. eum bertoldus. de eo. qui ut in possessi causa. rei seruan. cum uenisset. secundum Innocen. Alii doctores iuris etiam. scilicet Iacobus de Arena. Alber. papi. Dinus et alii ꝗplures dicunt cp si non petantur in libello uenunt reficiende officio iudicis. et in sua sentētia inserende. Et si non condemnetur aduersario in expensis in sententia. quidam dicunt cp non potest postea peti. Quidam cp sic. Et ex eo est inter ipsos doctores maxima altercatio. Ad quam decidendam est scendum. cp quedam sunt expense. que fiunt in rem. seu circa rem in iudicium deductam seu petitam ut puta. Ego ad equum. bouem ancillam. uel aliam rem. et interim lite pendente. facit reus expensas in curando dictum equum. seruum uel ancillam. in casu fructus sūptus et expense uenūt refici de ipsis facte fuerunt uel percepti post lit. contest. etiam si non sunt in libello petite. et petite. Sed ante lit. cōtesta fructus ex ipsa reperepti. a expense facte in ipsa re non reficiuntur. nec in eis iudex potest condemnare. nisi fuerint in libello nominate et petite et ita loquitur. ff. de edi. edic. l. edilis. §. item sciendum. et. l. item si seruū §. quas impensas. cum suis similibus.

Si uero sunt expense facte in litescilicet in aduocatis procuratoribus. et aliis actis cause. Et tunc in isto casu officio iudicis. in eis faciendis est condemnatio. tempore sententie que fertur super principali. uel saltim in ipsa eadem die post ipsam sententiam. siue sint facte ante lit. contest. siue post. Quia in talibus non refert utrum fiat ante lītā contesta. uel post. de quibus loquitur Hostien. d. dolo et contum. c. actor. Quia eorum decisio spectat ad iudicis officium. mercēnarius. et ita bene nō. Roff. de iudeis officio. in libell. Alii uero expense supradicte. scilicet que fiunt in re. ex fructibus in qui percipiūtur ex ipsa non debent inseri in sententia. nisi fuerit in libello petite. Et ita intelligit glo. in dict. l. edilles. §. item sciendum. Et in isto casu dicte expense et dicti fructus petuntur. Et si non fiat in eis condemnatio. tusta est causa appellandi. ut. c. de usu. lege in bonefidei. cum suis similibus. Si uero sint expense que fiunt in lite. ut supra dictū est. si iudex uideat neutram partem debere subire onera expensarum. ut puta. quia reus habebat iustam causam litigandi. quo casu non debent suum ius dimittere in discussum. eo casu iudex non tenetur eum condemnare in expēsis. et debet inserere in sententia causam quare in expensis non cōdemnat. Et ita loquitur. et intelligitur glo. in. l. non ignoret. c. de fruc. et li. expen. et in auten. de iu. li. §. quomodo oportet. cum suis similibus. Et hoc est uerum in hoc ultimo casu. Nisi expense litis ptem. fe essent per stipulationem q̃ tunc non obstante sententia possent peti ture actionis. Nam si lata fuit sententia super sorte tantum non obstat sententia super expensis. ar. ff. de eo quod certo. lo. l. centū capue. cum similibus. Et ita in utroq̃ membro intellexit dominus Dinus. l. actor. et. l. iudex ff. de re. iudi. cum suis similibus. Et sic concluditur. cp si in libello fuerint expense petite. quandoq̃ debeant taxari a scio. uel etiam officio iudicis. si super predictis libellus fuerit rite formatus. obstat exceptio rei iudicate. si non fuerit appellatum a sententia. Alias si fuerit appellatum. cognoscetur per iudicem appellationis utrum debuerunt refici expense. uel non. Et de hac materia plene nōt. Guil. in speculo. de expensis. §. si autem in princ. et in. xp̃o. hoc autem. et in. xp̃o. nō est obmittendum. Et dominus Dinus in dicta. l. actor. et Iacobus de Arena in dicta. l. non ignoret. Et doctores scilicet Iacobus de Arena. et Alber. Pa. Dy. et alii ꝗplures in dicto §. ītē sciendum ita notant.

¶ Consilium Frederici Sensi.

C. xl.

Vnctus questionis talis ē. Cōstante matrimonio inter conuiuges. Vxor dedit marito in augmentum dotis. quasdam res stabiles inextimatas. que peruenerunt ad ipsam uxorem. ex successione quam fecit patri suo. Et in ipsa dationis dicta uxor fecit pactum cū dicto suo marito. de lucrando res predictas. si contingeret dictam uxorem premori et decedere in matrimonio ante dictum suum maritum. et iurauerit ſponte dicta uxor ad sancta dei euangelia attendere et obseruare. et non uenire contra. Tractu temporis dicta uxor res predictas in augmento do

ris datas dotauit matrī sue titulo do
natiōis irreuocabiliter inter uiros et
mortua est in matrimonio talis uxor
superuiuente dicto marito et sine filiis
Modo queritur utrum dicta uxor po
tuit donare in prediciū dicti sui
marīti res predictas dicte sue matri
et dando reuocare dictum pactum
de luetādo factum cum dicto suo ma
rito maxime obstante iuramento pre
stito per ipsam uxorem uel nō. Ha
bita super premissa dubio deliberatiōe
communiter undetur michi Frederico
de Senis minimo decretorum doctori
dictum iuramentum fuisse obligatori
um et per consequens obseruandum
et contra ipsum non potuisse uenire ad
hoc de iure iuran. si uero et de sepul. c.
primo. ibi ne contra uotum iuramen
tum aut promissum et c. si diligenti
de prescrip. ibi unde habe. aē. Qd
autem iuramentum fuerit obligatori
um patet per casus in quibus iuramen
tum ualidat inualidum. in quibus par
uel maior erat ratio prohibitionis et ta
men de prohibito fit permissum. Pri
mum nam probatur per. c. cum con
tingat. de iure iuran. ubi tenet consen
sus mulierum in alienatione rei dotalis
uallatus iuramento in quo casu nedum
mulieri sed rei publice fit preiuditium
ut. ff. de iure do. l. ii. et sol. matri. l. i.
Item contra prohibitionem legum. c.
de pacti. l. pactum quod. et de colla. l.
pactum ualet pactum iuramento firma
tum ut de pac. c. ii. li. vi. Item pactū
legis commissorie in pignoribus adeo
fuit improbatum a lege ut etiam pre
terita respiceret. ut. c. de pac. pig. l. ul
tima. et tamen tale pactum uallatur iu
ramento. ut de p̄g. c. significante. et
infinite leges uiolantur dum dicimus
alienatōem rei immobilis factam a mi
nore. xxv. annorum siue uendendo. si
ue alienando. siue donando ualere si fit
iuratum. ut mutentica sacramēta pu
berum. Non obstat de reg. iuris. c. nō
est obligatorium. li. vi. Nam illa et si
milia loq̄ntur in prohibitiōs propter
ius turpitudinem. et q̄s perpetuaꝫ ha
bent prohibitionis causam. ut nōte. m. c
in contingat. et per Dnum in. c. nō
est. S. Idem ito inter uirum et uxo
rem non est huiusmodi. Nam in mul
tis casibus ualet et morte firmatur.
ut notum est omnibus. et legitur et
notatur de donatio. c. ultimo. Sed
opponitur. nam causa prohibitionis ta
lis donationis fuit ne matrimonia frā
gantur. et ne sepeterentur licita matri
monia ergo iuramentum non debet ual
lare id propter quod detur materia de
uorcio. Nam talia iuramenta sunt illi
cita. ut de iure iuran. tua nos. et de re
gul. uenens. Respōdeo hodie cessare
uoluntarium diuorcium. et prohibitus
euāgelio et iure canonico. ut de diuor
gijs. Item opponitur q̄ per
talem donationem uidetur cessare stu
dium educandi filios. ut primum et se
cundum probatur. ff. de donac. inter
ui. et uxo. l. i. et. ii. educatio autem fil
orum est de iure naturali. ut. i. di. ius
naturale et iuramentum in contrarium
non ualet. ut de iure iuran. c. cum qui
dam. Respondeo iuramentum pre
stitum a parente ne filium nutriat uel
educet. uel prestitum a filio contra pa
rentes non obligat. et sic loquitur. c.
cum quidam. Et etiam ne alimenta pe
tantur a patre uel filio non obligat. ut
nōt. Gul. in spe. qui fi. sint le. xō. sed
pone quidam. Sed certum est q̄ per ta
les donationes iuramento firmatas nō
impeditur directe educatio filiorum.
licet interdum posset hoc contingere
occasionaliter. sed tales occasiones adeo
remote non impediunt obseruantiam
iuramenti. ut. nōt. de iure iurā. si uero
in glo. ii. et de pac. c. ii. in fine. li. vi.
Item in thema. e presupomitur donatri
cem non habuisse filios. Predicta pro
cedunt ubi talis datio in augmentum et
set prohibita de iure ciuili. quia tunc cō
firmatur iuramento. ut dictum est.
Vbi autem a principio tenuit. supplet
restinguitur questiō de iuramento. In
cuius rei testimonium sigillum meum
apposui consuetum.

Receptio in canonicuꝫ dictata per Fre
deri. eum turibus approbantibus eam.

Cxii.

Vm Senen. ecclesia. mul
tis ex canonicis. Addi.
de cleri. non resi. c. penulti
mo. ac aliquibus ex eis
ex iusta causa. Addi. de cleri. non
resi. c. primo. li. vi. non facientibus
residentiam in eadem. minist rorum pa
tiatur defectum qui eidem precipue
seruiāt in diuinis. Addi. de cle. non
resiđen. c. ultimo. Ac moris et iuris
existat. ut in nulla prebenda uacante al
quis ex causa predicta recipiatur. ut in
moribus et officiis ecclesiasticis. ad
ditio. Verba sunt Innocen. de preben
e. dilectus. Et Compostellant de cōsti
tum. M. instituantur. de cleri. non
resi. c. primo. li. vi. ne uelut minores
in moribus faciant seruitia consueta.
Ideo premissorum intuitu conuocatis
et coniuratis uenerabilibus uiris capi
tulo et canonicis Senen. ecclesie de mā
dato aē. in tali loco. aē. ac etiaꝫ etatis
et requisitis canonicis qui potuerunt
uoluerunt et debuerunt commode in
teresse. Addi. de mato. et obedi.
statuimus de preben. cum in ecclesia li
vi. Ipsi quidem canonici et capitulum
ad quos de antiqua consuetudine. et
possessionis uel quasi comodo pertinet
canonicorum receptio. de preben. eus
in ecclesiis li. vi. in eadem ecclesia et col
legio prebendarum considerantes q̄
persona prouidi uiri domini Iacobi de
q̄ra apud ipsos laudabile testimonium
perhibere uiri utiq̄ plene etatis de le
gittimo matrimonio procreati. eidem
ecclesie precipue i diuinis potent esse
plurimum fructuosa. Ac etiam consid
rationes. Reuerendi patris et domini
domini Dominici dei et apostolice se
dis gratia Senen. episcopi pro eo pre
ces interponentis eandem uolentis face
re gratiam spectalem unanimiter et cō
corditer eundem dominum Iocobum
in suum. et dicte ecclesie canonicum.
Addi. non nominauit plebanum
propter. c. super inordinata. de prebē.
et quia contradiceret probemio. et
fratrem sollempniter receperunt. de
cernentes et assignantes. eidem per
eum ad quem pertinet assignari uolen
tes omnia iura. que ad canonicatum et
stallum in choro et locum in capitulo
de iure pertinent. et sibi de omnibus p
uidere. Addi. c. dilectus. De prebe.
primo et secundo. et. c. pto tilorum. et
per Archidiaconum de preben. bi qui
et per Ioban. andre. de const. c. cum
M. debetis habere uocem in capitulo
et quotidianas distributiones et men
sam communem. fecerunt. et cor sit
tuerunt uenerabilem uirum dominum
A. canonicum Senensem presentem a
recipientem. suum et dicti capitulum
sindicum et procuratorem et executo
rem et commissarium specialem. ad in
uestiendum eum de canonicatu predic
to. et ad dandum tradendum et assig
nandum ei possessionem uel quasi stalli
in choro et loci in capitulo et refecto
rio prout iuris est. et hactenus est ob
seruatum.

Dubitatio Frederici de Se
nis decretorum doctoris et
eius responsio. et domini
Iohannis de regio.

Cxiii.

Omino Iohannē Frede. de
Senis q̄ cause cognitio de
beat precedere circa ipsam
rem alienandam. uidetur cō
preben. li. ex uerbis Innocen. positis. ut
eccle. benefi. c. uno in fine. et per Ar
chidiacon. xxii. q. iii. in uenditiōibus

Et ture ut latur posse probari regulari
ter enim alienatio rei ecclesie est prohi
bita ut in l. iubemus de sacrosanc. ec
cle. et de re. eccle. non alie. nulla. Excī
pitur unus casus in l. iubemus. et alius
in auten. hoc ius porrectum et alie. xii.
q. ii. sine. et nō. e. q. in summa. Si ergo
alienatio fiat. fit contra ius commune re
gulariter. Sed q̄ndoq̄ conceditur
ex causa. Sed an causa subsit uel non.
Et an persitam causam expediat aliena
hoc predium. q̄n illud hoc discuti
debet per iudicem. Possibile enim est
q̄ subsit iusta causa alienandi. et tamē
non expediret. quod libet predium alie
nari. ut in lege magis. ff. de re. eorum.
et sine consensus episcopi uocetur. si
ue auctoritas. siue decretum. videtur
q̄ cause cognitio debeat precedere de
offi. procon. et. l. l. nec q̄n. q̄m. §. ubi
decretum. simile nōt. in dispensatiōe
per quam uiolantur ecclesie. q̄ cause
cognitio debeat precedere. ā quo sa
tis nōt. Archidiaconus post Innocen.
de elec. licet canon. in principio. li. vi.
in glo. magna. Mitto uobis Archidia.
in sexto et in decreto ut videatis c. q̄
uenditionibus. xxii. q. iii. Addo.
De hoc inspice in ti. de emp. et uend.
§. nunc dicendum. ℣. et dicendum ui
detur. An uero presumatur pro decre
to et auctoritate iudicis et iuste inter
posita presumatur. relinquo uobis. Ta
men quicquid presumatur in dubio.
quando certum esset. non est locus cō
iecturis. et presumptionibus. Sed in
casu nostro per usum instrumentorum
apparet contrarium. scilicet cause cog
nitionem non fuisse adhibitam circa rē
alienandam. licet fuerit adhibita circa
causam alienationis. et sic forte melius
fuisset tacuisse dicere laudum. Ha
beo aliud dubium. An ille qui iurauit
non dicere laudum uel arbitramentum
nullum uel iniquum sit obligatus ex tali
iuramento. de quo sine iuramento nō
per Dinum. de reg. iuris. c. scienti. li.
vi. Sed speculum ponit etiam de iure

mēto. ut nō. in spe. de arbi. §. ultimo
in quarta columna. ℣. quod si compro
missum. Hostien. in. c. quintaullis. de
ture iuran. aliud nōt. distinguendo. an
quis iurauit in genere seruare laudum.
et tenet iuramentum ciuiliter scilicet
de iusto et equo arbitrio. et laudo. An
uero signanter iurauit scilicet non dice
re iniquum. et tunc videtur obligari.

Ad hanc questionem faciunt iura
que allegantur in questione. qua quer
itur si tractator usurie executores red
dere rationem an teneantur. De quo
Hostien. in. c. tua. de testa. Videatis
aliquid super primo et secundo uellem
cōferre. et certificare uobis et mitto
uobis quandam notulam. quam de hoc
scripsi dum eram Verone. Quod au
tem dicebatis heri sero. q̄ in alienatione
alicuius rei ecclesiastice ecclesie. subice
re episcopo requiratur consensus uel
consilium capituli ecclesie cathedralis.
videtur colligi ex uerbis Innocen. po
sitis extra de his que fi. a prela. c. pri
mo. Sed illa glo. debet intelligi quando
alienatur res mense episcopalis. et illud
c. de his que fi. a prela. est sumptum
de canone. xii. q. ii. sine quod. c. loquit
de alienatione rei mense episcopal. et
facit quod nōt. Ber. de his que fiūt. a
prela. c. cum apostolica. in glo. posita
super uerbo clericis. Non obstat. c. du
dum. quia in suo casu loquitur.

Responsio domini Iohannis de regio.

Super primo credo q̄ alienatio non
tenuit. Et hoc sic ostenditur. Regula
est. alienatio perpetua rei ecclesie pro
hibetur. nisi interuenant. duo. scilicet
utilitas cause. et solēpnitas forme.
et ita sonat. xii. q. ii. § his. omnibus.
unde existentia alterius non sufficit.
Et ita intelligo. quod nōt. Archidia.
in. c. hoc. et. c. dudum. cum. de ueritate
cause necessitatis uel utilitatis legiti
me non apparet. quis asseratur. Non
obstat relatio. nunciū. quia nuncio nō

ere licitur. nisi sit publicus. uel iuratus.
et nisi circa citationes et specialiter in
re magna. ad hoc quod nōt. in. c. cum
parati. et Archidia. in. c. cum venerabi
libus. de solempnitate forme. non ap
paret. Et de forma dico esse consensū
episcopi. ut in. c. placuit. Et consilium
sui capituli. ut nō. Innocen. in. c. irrita
et in. c. nouit. Et etiam tractatus sol
empnis et diligens. Et etiam iuris alte
rius ecclesie quam maioris. ut in. c. du
dum. q̄ de capitulo ecclesie loquitur.
Q̄ia tractatus nec solempnis. nec di
ligens hic fuit. q̄ia discussum non est
de qualitate uenditionis. uel alienatio
nis. uel rerum alienandarum. quod ad
tractatum noscitur pertinere. Vide
q̄tus consensus episcopi interuenit.
res tamen deficit ex parte tractatus.
Et has solempnitates ecclesie induxit
q̄tus solempnitates non admisent lega
les. ut nōt. xii. q. i. c. utentes. Vnde
concluditur q̄ ex defectu non apparen
tis cause et non seruate forme uēditio
deficit. Super secunda dubitatiōe
uidetur posse dici iuramentum seruan
dum. si non uergit. ad. Nec obstat q̄d
de pact. remittendi dolum dicitur.
Q̄ia illud est in pacto simplici. et for
te secundum leges. Secus secundum ca
nones. quia per fidem ita quem efficiūt
sicut per iuramentum. ut nō. Archidi
aconus de sepul. c. primo. li. vi. ubi antē
iuramentum. determinate interuenerit
illud semper est seruandum. si respec
tu iurantis crimen non contineat. q̄m
uis contineat respectu recipientis. uel
alterius. etiam de futuro pacto. ut pa
tet de eo qui iurauit soluere usuras q̄d
esse non potest sine pacto recipientis
ut in. c. debitores. Item quis non
potest alienam perfidiam redarguere.
et suam fidem soluere. ut. xxii. q. iii.
innocens. Ergo patet. q̄ aliena iniquitas
non potest esse causa non obseruandi
iuramentum. Sed si determinate esset
prestitum. de obseruando laudo. non
noceret. ut tractant doctores. in. c.

quintaullis. Nec est probabile argu
mentum de pacto. ad iuramentum.
Quia etiam de iure ciuili. iuramentus
efficatius preiudicat. ut patet in auten
tica sacramenta. et. c. de transac. li. si
quis maior. et multis aliis. l. Multa ui
tra possent scribi. sed in re tam certa
non curatur.

Responsio domini Fre
derici ad plura dubia.

Cxliii.

Concessio facta Nucio Gi
bicti non obligat succesto
rem quia mōasterium erat
et est exemptum. Abbas
enim cum conuentu suo non potest ob
ligare bona monasterii in preiudicium
successorum sine auctoritate superio
ris. xvii. q. iii. in uenditionibus. xii. q.
ii. abbatibus. et i. c. placuit. Et optime
facit quod nōt. de re. eccle. non aliena.
c. primo. in glo. innuit in clemen. et per
Hostien. ne prela. ui. su. c. ultimo.
Item concessio ad uitam dicitur per
petua. Addi. contratum colligi
tur de his que fi. a prela. c. ii. et quod
nōt. de decī. c. quamuis. ut nōt. x.
q. ii. hoc ius. ℣. perpetua. de reb. eccle.
non alie. c. ii. in glo. recipientis. in cle.
et idem nōt. Hostien. e. ti. nulli. ad fi.
ergo requiritur auctoritas superioris.
ad uallandum cōtractum. ut in uiribus
supra allegatis. Item causa allegata licē
sit iusta in ture. ut. xvi. q. i. possessiones
et. xii. q. ii. ecclesiasticis. tamen non cō
stitit uel constiterit. quod fuerit ue
ra concessio. Sola enim concessio prela
ti et capituli non sufficit in preiudiciū
successoris. nisi probetur ueritas. pro
quo facit quod nōt. per Archidiaconū
x. q. ii. hoc ius. circa principium. super
uerbo probato. Sed si interuenisset au
ctoritas uel decretum superioris om
nia presumerentur legitime facta. et
transiret concessio ad successorem.

A l primū in facīe quo ꝺ nōt· in spēcie ꝺ em· et uen· g· ume uidendum· ꝛ et uidet̄ur· A l secundum facit de trā sac· de ceteris et· c· uentens et nōt· de ꝺer· ex m ſtiplici· et ideo ſi conceſſio non ualuit in prēiudicium ſucceſſoris, non tenet pena appoſita· ut de procu curatoꝛ· c· ii· Item conceſſio facta et dam Nucio non uleteum quia non ap paret de utilitate cauſe· Tum quia auc toritas utcūq; fuit interpoſita ſine cau ſe cognitione· Tum quia non apparet nec conſtat de precedentibus tractatī bus· Tum quia pt inſtrumentum illud non probatur· ep talis auctoritas fuit interpoſita· Tum quia uicarius non ha bet poteſtatem interponendi talem auctoritatem· Et quia monaſterium di citur et eſt exemptum· Addo· con trarium poſſet colligi per id quod nō· de offi· uicari· c· ii· li· vi· Addo· non ſufficit nec ſufficies ſuiſſet auctoritas epiſcopi· ſed auctoritas pape· uel legati de latere debuit interuenire legitima· de priuil· auctorita· Et ideo conceſſio fuit nulla· ipſo iure· quia deficit illud quo ꝺ ſubſtantiale ſeu principale eſt· ut ubi· xii· q· ii· in ſumma· Item quia prelati uel rectores eccleſiarum aliqua conceſſionem facere non poſſunt· de fructibus uel prouentibus eccleſiarum eorum perpetuo· niſi pro modico tem pore ſine conſenſu apoſtolice ſedis· ut extra de reb· eccleſiā· non alie· hoc con ſultiſſimo· circa principium· et ibi nō· per Archidia· onum· li· vi· in gloſa· que incipit hec littera· ꝛc· Item ꝙ ſi in talibus conceſſionibus oportet ſollem nem et diligentem tractatum prece dere ut· ea· tt· c· ducūm qui non pre ceſſit· Nec obſtat ꝙ in predictis litte ris ſi ſe inſtrumentis dicitur habito in ter nos tractatu· ꝛc· Quia non proba tur ex hoc tractatū uiteruenſſe· Nā cum multa interuenire debeant in tra ctatu huiuſmodi· de quibus habetur· x· q· i· c· hoc uos· et nō· xii· q· ii· ſine exceptione· Ex his litteris ſiue inſtrumē

tis non probantur ea que in tractatu re quiruntur· et per conſequens ipſe tractatus ex ipſis litteris ſine inſtrumento non probatur· ad hoc quod nōt· extra de probationibus· c· quoniam contra· in glo· que incipit· hoc ſatis patet·

Nunquid executio ſententie poſſet fieri tempore feriato·

Cxliij·

Iffinitiua ſententia que in rem iudicatam tranſiit co tra quam nec nullitatis nec reſtitutionis in integrum remedium poſtulatur· uel attemptat· poteſt mandari executioni tempore feriato· Caſus enim uidetur de iudic· c· uſtimo· Et ſummatur illud· c· per· Io· andre· ſecundum lec· Vincen· ad idem ii· q· i· ſicut ubi Archidia· recitat illam opinionem· non reprobans· facit quod nō· Innocen· de re iudi· cum ſimiliter· in fine· ubi dicit ꝙ ſententia mandata executioni ſine cauſe cognitione· Si fit executio ſuper bonorum petitione, ſi eſt eſt in caſu noſtro· ergo hic non fit neceſſaria cognitio· et hec eſt mens et ratio· l· i· ff· de ferijs que prohibent ad iudicium uocari tempore feriato· Nomine enim iudicii intelligitur proceſſus· qui precedit ſententiam· et ipſa ſententia· ut nōt· de re iudi· c· i· li· vi· Cauſa enim cum diſcutitur· uocat̄ iudicium· de· xobo· ſig· forus· circa principium· ad idem de ferijs· c· uſtimo ubi dicitur tamen iudicialis ſtrepitus ꝛc·

Sed in executione facienda non eſt iudiciuz· nec iudicialis ſtrepitus· Immo mera executio· ſicut eſt illa de qua tractatur altera eſt a partibus iudicij· c· ꝺ exec· rei· iudi· ſi ut proponis· Item executor poteſt exequi parte non citata et nullo ordine iuris obſeruato· Hic eſt ꝙ examinatio teſtium in qua non habetur cauſe cognitio· poteſt fieri etiam in die dominico ut nō· in ſpec· de feriis· §· ii· Ꝙ quid ſi tunc· Et ea que ēe cognitionem non deſiderant· poſſunt in alieno territorio expedīt· ut nōt· de offi· lega· nouit· ergo et tempore feriato· qua de loco ad tempus et eōuerſo licet arguete· ff· ſi cer· pe· le· unum·

In christi nomine amen· Conſultatio directa pro parte generalis fratrum ſeruorum ſancte Marie· ad dominum Fredericū de Senis et reſpōſio ad eā·

Cxlv·

Obines epiſcopus ſeruus ſeruorum ꝺei· dilectis filiis abbati monaſterii ſancti Fabiani· de monſano Piſane diocēſis et Bertrando cauti· Archidiacono Verone· ac Guilielmo dulcini ordinis fratrum predicatorum eiuſdem ordinis procuratori generali apoſtolice ſedis nuncios· ſalutem et apoſtolicam benedictionem· Ex ſuſcepti cure regimine a nobis exigitur· ut circa ſtatum eccleſiarum et monaſteriorum omnium ſollicite uigilantes prouideamus attenticius· ut illa preſeruentur a noxijs· et ad ſalutaria diuina cooperante clementia dirigantur· Hinc eſt ꝙ nos de ueſtra circūſpectione plenam in domino fiduciam optinentes· diſcretioni ueſtre per apoſtolica ſcripta mandamus· quatenus uos· uel duo ueſtrum ad ſingula monaſteria exempta uel non exempta tam ciſterciēn· quam quorumcumq; ordinis non mendicantium· per Piſz· et Ianuē· et tuſcie pronuncians conſiſtentia per ſonaliter accedentes· ſtudeatis in eis auctoritate noſtra uiſitationis officiuz exercere· Corrigentes et reformantes monaſteria ipſa tam in capite q̄ in membris ipſorum· de his que correctionis· et reformationis· auxilio indebitis indigere· Contradictores per cenſuram eccleſiaſticam compeſcentes· Niſi forte talia dubia uel in tantū enormia reperiatis in eis· ꝙ nos ſuper illis eſſemus meri·

rito conſulendi· Que quidem deducēs ad noſtrum examen· tam illa q̄ que cum p̄ fecerit is in premiſſis· et inuenientis nobis per ueſtras litteras harum ſeriem continentes fideliter intimare curetis· Non obſtantibus ſi eis communiter uel diuerſim ab apoſtolica ſede ſit indultum· ꝙ nullus dicta monaſteria· uel eorum aliquod in capite uel in membris eorum uiſitare· uel corrigere uel ad· Aut ꝙ interdici ſuſpendi· uel excommunicari nō poſſunt per litteras apoſtolicas· non facientes plenam et expreſſam ac de uerbo ad uerbum de indulto huiuſmodi mentionem· et quibuslibet aliis priuilegijs et indulgentijs ſedis eiuſdem· per quam preſentibus non expreſſam· uel totaliter non inſertam· effectus earum ualeat impediri uel differri· de quibus eorumue ꝙ habenda· ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis· Datū Auinioñ· nonas nouembris· pontificatus noſtri anno undecimo·

Sequitur thema dubit·

Quidam nomine Priuentius· qui ſe dicit uiſitatorem· habet unum reſcriptum ad epiſcopum directum· quod dicit ꝙ poſſet uti litteris tribus nunciis apoſtolice ſed directis· et nominantur illi nunci preteriti quibus multe fuerunt directe littere apoſtolice ꝺ recolligendis quibuſdam pecuniis· et quibuſdam abſolutionibus faciendis· In his autem ſpecialibus litteris dicti Priuentii· continetur clauſula talis· Q ꝺ poſſit proceſſus per alios nuncios inchoatos perficere· Et de nouo inchoare· Super poteſtate et iuriſdictione quam dicit ſe habere Priuentius· urgore dicti reſcripti· querimus plura· Primo ſi poteſt uiſitare monaſteria que predeceſſores ſui uiſitauerunt· et in quibus quo ad ultimum ſuum officium perfecerunt· Et fratres correxerunt· et capitulum abſoluerunt· Quia dicitur ꝙ

processum possunt de nouo inchoare. Et ideo dicitur q̄ usitare ꝛc̄. Et si usitare est processus.

[Responsio cuiusdam periti. s. domini Lapi de Florentia.

Ad hoc respondetur q̄ potest quē admodum poterant illi quia potest uti litteris eorum. Si ergo illi poterant et iste. fac̄ d̄ re. tur. bus qui. l. vi. cum suis concor. Et usitatare solum non est processus. sed usitare. et inquirere est processus iuridicus. ut de proba. quoniam et de accu. olim.

Fredericus.

Non est solutum dubium. de quo queritur. An primi usitatores. uel iste dictus priuentius. locum semel usitatū possent iterum usitare. Et uidetur dicendum. q̄ si est delegatus non pōt. Quia semel usitando functus est officio suo. Si uero ordinarius est. potest iterum corrigere. et reformare. ut dicitur de offi. ordi. cōquerente cum similibus. Sed an est ordinarius uel delegatus. uidetur q̄ delegatus. Nam inquisitores heretice prauitatis. qui matore et ampliorem iurisdictionem habere dicuntur. censentur delegati ut. eo. ti. per hoc. et nō. per Io. an. eo. ti. c. ii. in glo. quidam conqueſti. in clementi. ad idem de accu. qualiter. in fi. prime glo. ad idem. ff. de tu hīc. cum pretor. §. i. et nō. de offi. dele. super questionū. in glo. hoc enim non potest. Ad idem quod nō. de re iudi. c. cum. i. et. a. in. glo. et per hoc Innocen. melius et hostien. de offi. ordi. romana. et ibi post eos Archidia. li. vi. Contra uide. de offi. le. c. i. et. ii. li. vi. Hostien. in. c. qualiter in primo. super uerbo optime arguit. pro et contra. et nō elegit. Sed in. c. cū. i. et. a. sup. ꝟ dilata. cōcordat cum. B. q̄ sit delegatus. Et istud uidetur uerius. per prima iura. facit de statuto. in singulis. Non obstat etiam contraria. q̄ ita loquitur. in legatis. quorum iurisdictio est ordinaria ut ibi.

So. si extra monasterium existens. pro fratribus sigillatim mitteret. ut uadant ad locum habitatiōis sue. ut ibi deponant uota sua. ut unus denunciet alium de crimine cum dicitur i litteris apostolicis. ad monasterium personaliter accedentes an uadat. dic q̄ non. et quod facit est. nullum ipso iure. extra de rescrip. cum dilecta. de. preben. cui de non. li. vi. et nō. dominus Archidia. hoc expresse de offi. dele. statuimus li. vi. Hinc est q̄ citati parere non debēt ad hoc de consti. c. i. li. vi. cum indicere ta. citatio non debeat artare citatū. ut extra de elec. bone memorie. ꝑ eremo nen. Premissa placent per eandem rationem. maxime cum omnia iura clamant. religiosos non debere extra claustrum exire. sed in claustro morari.

Tertio si contra personam eius. qui est caput totius ordinis. et omnium monasteriorum. nec appellat̄ magis caput monasteriorum prouincie Tuscie. q̄ almanie. sed uocatur prior ordinis generalis posit uigore d̄cti rescripti inquirere uel aliquid facere. Credo q̄ non. potest facere contra priorem generalē totius ordinis cui sibi detur potestas tantum ex̄tra capita totius monasterii prouincie Pisane. Tuscie et Ianue. et nō contra capita aliorum. Sed certum est q̄ prior generalis est prior totius ordinis. et non prior certi loci. quod patet ex ipsius nominatione. ex qua arguitur. ff. de. pecul. l. seruus cum se. Vide. xxi. di. clerus. Preterea nouissimo dicit rescripta apostolica sunt stricti iuris. et restringenda. et maxime cū sint odiosa. de. re. iur. odia. li. vi. et ibi nō. Non placet ratio nec dictum. nam cum aliquis est prelatus plurium locorum existentium in diuersis diocesibus puta Floren. et Senen. de ecclesia sua senen. diocesis. respondebit Seren. episcopo. de Floren. diocesis. ecclesia Florentina episcopo respondebit. de. religiosis. c. i. et nō. de preben. quia in tantum et q̄m diu monachus exeptus moratur ad tēpus in ecclesia subiecta epō ei sub est prohibus. que ad ecclesiam illam pertinent ad hoc de priuil. ex parte. et. c. cum capella. et. c. cum ex ore. eo. ti. c. i. li. vi. et. eo. li. de temp. or. c. iii. in fi. nec potest negari quin iste sit caput. etiam immediatum et insolidum singulorum locorum totius ordinis. Nam ꝑ singulis potest agere defendere et administrare iuribus prioribus localibus. et illos pro libito amouere. ut nō. de iu. dic. cum deputati. per Innocen. et de reli. do. cum uenera. et uicarius et eius capitulum. est in peculio serui ordinarii. ff. de. pecul. l. seruus cum se. Vide qd sequeretur ex hoc. contra loca totius ordinis. Sūt tamen in Tuscia et Lombardia duo dati usitatores. unus in una. 2 alter in altera. puncta. si cēt uera opīo contraria nullo posset usitari nec a legato de latere. quasi amoto sit reardua. et grauis et ideo referenda pape. Sed contra. nam propter negatiuam que nō est crimen. potest amoueri prelatus eo. ti. c. ultimo. §. q̄ si abbas.

Item contra de rescrip. dilectus. i. et de iudi. c. cum ita. ubi usitator amouet. So. aliquis dicunt q̄ c. in singulis. loquitur in generali usitatore. 2 in speciali. sed non uidetur stare ista solutio Nam usitator de quo loquitur. c. dilectus. uidetur generalis. quia fuit datus in ciuitate et diocesi Bononien. Nā eadem ratio est. siue detur in una prouincia siue in uno episcopatu. facit quod nōt. de concess. preben. executor in glo. idem puto. licet in additōne seu correctione. glo. Io. an. dixerat contrarium. Sed non uideo rationem in diuersitatis. et idem sibi contradicit in quadam apostilla. quam ponit d̄ offi. dele. ex parte. i. super. ꝟ post dicens. Nota q̄ dixit q̄m duxerit acceptandā. nam talibus litteris generalibus derogent speciales. littere. de preben. c. i. li. vi. et uocat ibi generales. et tamen non respiciebant. nisi unam ecclesiam. Alii dicunt q̄ uen est curandum. an sint speciale uel generale. Sed an sint simplices usitatores. et iudices. nam in. c. dilectus dicitur q̄ erat commissum usitatoris officium. et tamen amouit. Vnde uidetur dicendum regulariter. q̄ usitatores habeāt amouere si tamen subest. fallit in Archidia. et. c. singulis qui solum de leuibus cōgnoscere possunt. Quarto sic mittit prior generalis totius ordinis aliquas litteras preceptorias uel excommunicatorias. an uigore dicti rescripti teneatur uel debeat sibi in aliquo obedire. Lapus ad hoc respōsum est in secundo casu.

Tamen caueat prior ne suum officium impediat. quia ratione impedimēti posset in eum animaduertere. ut extra de offi. dele. c. i. et isto casu posset in quē libet extraneum. Fredericus.

Potest omnia iste usitator sine quibus ministerium sibi commissum explicari non potest. Ponetur q̄ iste generalis sit Senis. Iste usitator usitat Floren. locum et conuentum existentē Floren. uult usitare priorem cōuentualem super aliquo crimine nominatur in testem iste prior generalis. et quidā alii fratres. Im mo etiam laici. an usitator iste potest eos uocare. ad testimonium perhibendum. et uidetur q̄ non de offi. dele. preterea. et de testi. cum causam. Item pone q̄ dum uellet usitare priorem. Florentinum ille prior fugit Sēn. an poterit precipere priori generali. q̄ eum capi faciat. uel etiam Senen. episcopo. utiq̄ per rationem predictam. Quinto si precepta facta per eum extra monasterium debeāt seruari. ab aliis qui etiam deberent suā usitationem recipere. responsum est supra in secundo casu. q̄ non. Pone iste usitator usitat locum Floren. existens in suo hospicio. precepit. principi. q̄ tali die paret sibi. uel se disponat. ad usitationem. recipiendam. uel in hospicio suo scribit litteras preceptorias. dirigendas Senis. pro testibus con

uocandis-anisa gesta in tali hospicio
ualeant·uidetur q sic· Ista enim non
sunt de substantia usitationis· nec de
ipsa usitatione·sed sunt quedam pre
paratoria· Actus enim usitationis
sunt illi qui non possut extra monaste
rium expediri· Sed pone usitat con
uentum et in scriptis redigit·demum
regressus ad hospicium format quedã
capitula correctiõis et reformatiõis q
uult a fratribus obseruari· cũ ꝑmulga
tiõe sue forte excomunicatiõis uł alia
rum penarum·Ita q notarius dicit ne
tum Floren·in dom o hospicii· nunquid
ualet·non uidetur· quia iste est actus·
qui in usitatione principaliter claudit
quod apparet ex rescripto dum dicit·
usitationis officium· postea dicit cor
rigentes et reformantes·

Fredericus de Sena· Sexto si
de arduis possit se intromittere et ubi
frater contra fratrem deponeret gra
uia·uel arduã·et quod debeat facere
usitator predictus· si urgore dicti re
scripti·ut predicit ur ualeat usitare·

Lapus·

Super enormibus est consulendum
pape·ut dicit forma rescripti ł alius ꝺꝫ
locum accedere et ingrere· et repertuꝫ
culpabilem·corrigere non tamen possꝫ
per hoc prelatus a suis administrationi
bus amouerꝫ·cum tamen per hoc non
habeat sua commissio expresse ut amo
ueatur·ut nõt·Innocen·et Hostiensis
de sta·mo·in singulis·ubi hoc expressũ
est·Et per predicta respondetur ad ea
que posset allegari in contrarium·

Fredericus·

Septimo quis intelligitur caput· et
membra istorum monasteriorum· num
quid prior immediatus uel prelati sup
riores·qui allegantur hunc monasterio·
plus ꝙ illi ut dictum est·ad hoc respõ
sum est in tertio casu·uidelicet q capi
ta et membra locorum·dictarum ꝑsun
carum intelliguntur comprehendi in l·
litteris commissionis et non alii·ut ex
textu litterarum cõmissionis apparꝫ·

Freder ictus·

Secundum istam opinionem sequ
retur ista absurditas· q iste non ꝑsote
rat usitare priorem prouincialem· qui
nulli conuentui allegatus est· Et rep po
test negari·quin sit frater de illo pro
uincia· Ad hoc de simonia c· penultiõ·
Nec põt negari quin ipse sit caput o'm
cõuentuũ·de prouincia et in omnibus
prefertur prioribus localibus ut dictũ
est super tertio capitulo·de priore ge
nerali·sed posito q posset usitare istũ
prouincialem·Iste usitator est Floren
tinus·et prouincialis est senen·An po
terit eum uocare florẽ·ut eum usitet
in conuentu florẽtino·ita uidetur quia
ut dictum est·iste prelatus ormiuꝫ cõ
uentuum de prouincia est caput· Vnd
dummodo usitet eum in aliquo conue
tu sue prouincie seruat formã mãdati·

Fredericus·

Si prelatus precipiat subdito·q nõ
uadat ad dictum conuentum· ubi usi
tator exist at· sed expectet ipsum in
monasterio et conuentu·ut ibi recipiat
usitationem suam·teneatur subditus
obedire in dicto casu ꝓlato· Et si prela
tus posset contra subditum ad ipsum
accedentem procedere·

Lapus· Preceptum enim
tale est iustum· cum inquisito facten
da sit in loco ubi moratur de cuius ui
ta inquiritꝰ·xvii· distinctiõe· de petro
hinc est q sibi obediendum est·alias pe
na debetur non obtẽpanti cum iuxta
grego· in canone·quod imperatur nece
sse est fieri·et si non fiat·penam habet
ut· xiii· q·i· quod precipitur hoc etiam
habet forma mandati que seruari debꝫ
ut supra ubi uocaret·eum prouisione
facienda ut dictum est· Sed ubi uocarꝫ
alias in casu ꝑ·premisso·ut dictum est
supra quarto capitulo·preceptuꝫ esset
iniustum·quia tenetur obedire usita
tori tamq̃ maiori· Sed non facta copia
rescripti·et tocius sue iurisdictiõis·an
posset se intromittere· Et si teneatur
se facere legi in singulis monasteriis·et

tribus iste copiam postulanti· Respõ
detur q si de suo mandato non facit
fidem·non est ei parendum· ut extra
de offi·dele·cum in ture·et· exvii·di·c
fi·et·e·de man·prin·l·una· Et postula
ti copiam sue iurisdictionis dare tene
tur ut in dictis iuribus et non patitur
instantiam· Dato q alias posset us
sitatem delegationis sue· numquid ex
tra delegationem suam posset precipe
uel contra aliquem aliquid inouare· Re
spondetur ut supra in secundo ensu·ui
delicet q licet possit usitare· tamẽ ex
tra loca que usitat nichil facere potest
ut in iuribus allegatis nisi ut dixi supra
in quinto capitulo· Item cum iste pri
or non habet aliquod determinatum
domicilium nec plus unum locuꝫq̃ alibi
ergo ubicũq p inuenitur pro cõmissꝫ in
illo loco· potest conuenire ut·e·ubi de
en·agi·oportet·l· prima Immo si quis
habet certum domicilium·et alibi delin
quit potest ibi puniri·si inibi reperiatꝰ
de rap·c·i·cum sua materia· Et si di
ceres si iste usitator puniret istum·ge
neralem·hic iam preiudicaret alijs locis
super quibus non habet potestatem ui
sitandi contra mentem pape· Ad
hoc respondeo q non potest preiudica
re directe·sed indirecte per consequẽ
tiam xõbi gratia· Quidam est abbas
duorum monasteriorum unus existen
tis Sen·et alterius existentis Floren·
Modo iste deliquit Sen· propter qd
delictum deponitur ab episcopo Sen·
et nõ·infamia· Nemo dubitat q talis
sententia preiudicabit sibi in monaste
rio Floren· Nam depositus et infamis
in uno loco ubcp talis habetur· ad hoc
de foro compe·postulasti·cum sua ma
teria·et per Innocen·de accu· qualiter
it·in glo·magna·ultra medium·xo·item
nõ· Alii contra· Dubito et declaratõe
egeret· Item in aliquem subditum
qui consentit in eum tamq̃ in usitato
rem sine alterius licentia·et factus per
capitulum generale·de foro alterius ip
se usitator possit ad se uocare· Reso

detur q si subditus consentiat in eius
qui alias iurisdictionem non habet nic
hil agit quia iurisdictio delegata non
prorogatur de persona ad ꝑsonam ut
est expressum extra de offi·dele·p·et
g·in fi·et per consequens nil potest cõ
tra eum et quod faceret nil uideret de
iudi·ac si clericꝰ· Sed pone q uere est
subditus quantum ad usitatorem qa
erat de prouincia tuscie tempore con
cessionis litterarꝫ et tempore quo usi
tator mandat priori et conuentui ut
tali die gent se ad usitationem recipi
endam· Sed antequam incipiat usitare
generalis prior qui est ultra montes
mittit pro illo fratre ut statim usi sit
teris ad eum arripiat iter Quo audi
to usitator sibi precepit ut non rece
dat quia uult eum immediate cum alijs
fratribus usitare· Quid fiet· Solutio
ubi posset constare per probabiles con
iecturas·q in fraudem eum non uocet
hoc non preiudicet usitatori·ar·de re
nuncia·c·ii·et de·xo fig·c·ultimo li·vi·
et de offi·dele·c·pastoralis·et·c·ultio·
Cessãte uero fraude est uidendum·an
res sit integra·nec ne· Si res est inte
gra·obediat suo generali· Si non est in
tegra obediat suo usitatori·ut non re
cedat·ar·in eo·quod legitur et nõt·de
elec·in causis·de app·cum pati·de fo·
compe·proposuisti·de preben·si cur·

Sed uidendum est an per illos actus
factos per usitatorem res sit integra
uel facta sit preuentio· Et uidetur q
res sit integra·quia preceptũ q paret
ad usitationem suscipiendam· non
est aliquis actus qui pertineat ad usi
tationem quia potest esse cum illo et
sine illo·Immo satis plura matoia non
faciunt dicit negocium inceptum ut pꝫ
de offi·le·c·iii·li·vi·tamen de hoc uid
quod nõ·arebidia·de preben·si eum·li·
vi· Item sola presentatio litterarꝫ
facta iudici nisi aliud sequeretur non
facit negocium ceptum·ut nõ·de app·
ut debitus in glo· Sed nunquid eõ
tra sola uocatio facta per generalem

non facit cum de alio conuentū. donec sit translatus ad illum. nisi desint esse prioris conuentus. ad hoc. de elec. cum in cunctis. xxi. q. ii. si quis tam translatus. et nō. xxiii. q. i. c. uno. Ergo uidet̄ q illud preceptus et postea prohibitio subsecuta non faciant dictam rem non integram. nisi tam in litteris uocatoris sine fraude diceretur. q ex tunc exsolueb̄at eum a conuentu primo ar. in eo quod legitur et nō. de cleri. exco. in. c. penultimo. Addicio.

Johannes episcopus seruus seruorum dei. ut. s. post datas has litteras reuocati fuerunt dicti usitatores. et alius trāsmissus nuncius apostolicus. Et datum fuit sibi rescriptum quoddam in quo specialiter dicitur. q. posset uti litteris dictorum usitatorum et quibusdā aliis nunciis apostolicis transmissis.

In his autem spectabilibus litteris dicit nuncia specialiter continetur. q. possit processus per alios inchoatos perficere. et de nouo inchoare. Super istis dicebatur quum iste nuncius dicit se habere uigore prescriptarum litterarum supertus contentarum quernimus plura.

Primo si potest usitare mōasteria que usitatores predecessores sui usitauerunt. et in quibus usq ad ultimum suum officium perfecerūt. et fratres correxerunt. et. c. absoluerunt.

Ad quod responderunt quidem q. iste substitutus poterit quod primi poterant. quia post uti litteris illorum. Si ergo illi poterant. et iste. facit de reg. turis. is qui. li. vi. cum suis concordan. Per hanc responsionem nō est solutum dubium de quo quaeritur. scilicet an primi usitatores uel iste successor possint locum semel usitatum iterum usitare. Et ideo uidetur dicendū q. si iste est delegatus. non potest locū semel usitatum amplius usitare. quia semel usitando. factus est officio suo de offi. dele. c. in litteris. Si uero est ordinarius potent iterum usitare eo modo et forma. ut traditur de offi. ordi. cum querente cum similibus.

Restat igitur videre. an sit prelatus. an delegatus. Et uidetur q. sit delegatus. nam inquisitores hereticae prauitatis. qui sunt more et amplioremus dictionem habere uidentur et censentur. cum isti censentur delegati. ut patet de hereticis. c. penultimo. et per Io. andre. eo. ti. c. ii. in glo. que est in clemen. Ergo et iste censebitur delegatus. et facit quod nō. de accu. qualiter in fi. per glo. ad idem. ff. de iudi. l. cuius pretor. §. i. et nōt. de offi. dele. super questionum in glo. hoc enim nō potest. Ad idem quod nōt. de re. iudi. cum ita in ii. glo. et melius per Innocen. et hostien. de offi. ordi. c. romana in fi. et ibi per Archidia. post eos. li. vi. Econtra uidetur de offi. le. c. i. et. ii. li. vi. Nam iste usitator habet illa facere de quibus fit mentio in illis duobus. c. sed illi sunt ordinarii. ergo ꝛc̄. Et hostien. in. c. qualiter. et super uerbo cepti me arguit pro et contra non tamen eligit. Sed in. c. cum. i. et. a. super uerbo delata concordat cum. B. scilicet q. iste usitator sit delegatus. Et istud uidetur uerius per prima iura. de statu. monachorum singulis. Non obstāt contraria quia loquuntur in legatis quorum iurisdictio est ordinaria. ut ibi. Nec obstat quod dicitur iste usitator potest illud in usitando. quod potest facere legatus. ergo est ordinarius. sicut legatus. Nam legatus potest usitare iure ordinario. iste autem usitare potest iure delegato. Item delegatus pape in causa sibi commissa. potest illud quod potest ordinarius. et tamen non cognoscit iure oodinario. ordinarius cognoscit iure ordinario. Secundo si in uno monasterio existens. potest precipere monachis alterius monasterii. seu etiam alterius ordinis. et diuersi. in regula. ut ad illum accedant. quod si non fecerint. poterit eos per censuram ecclesiasticam cohercere. Vel etiam si posset mittere pro monachis eiusdem ordinis. ut ipsum accedat extra proprium monasterium. et q. unus ad uersus alium deponat uota sua. uel alium denunciet de crimine. Quaditur in litteris apostolicis admonestia personaliter accedentes.

Responsio domini Federici de Senis.

Existens in uno monasterio usitator non potest mittere pro monachis. uel fratribus alterius monasterii ut in eos usitationis officium exerceat sine iusta et rationabili causa. Alioquin processus usitationis est nullus tanqm factus contra formam mandati. de rescriptis. cum dilecta. de offi. dele. cum uenerabili. et. co. ti. c. statuimus. in glo. Archidia. li. vi.

Item nec posset mittere pro eis. ut denuncient alios uel accusent. quia hoc actus ad usitationem non pertinent. Sed cum iste usitando. tria mereant de plano. et sine coactione. aliquem famosum et dignum correctione incipiat. specialem inquisitionem contra aliquem diffamatum. et si ad ueritatem criminis ad probandum nominantur testes aliorum locorum seu monasteriorum. uel etiam alterius ordinis. poterit cōpellere dictos testes. ut ueniant perhibituri testimonium ueritatis. sicut quibus delegatus papa. quia uno commisso intelliguntur omnia commissa. sine quibus ꝛc̄. de offi. dele. c. i. et. c. preterea. et. c. suspitionis. cum similibus. Tamen nō tenentur tre expensis suis. quia nichil habent. nec expensis ipsorum conuentuum. sed expensis producentis. de rescriptis. statutum. li. vi. uel expensis ipsius monasterii. contra cuius abbatem uel monachum fit inquisitio quia de utilitate illius monasterii agitur. arguit. de accu. ex parte. Et hoc uidetur irrefragabile. quia in hospicio suo sine iusta causa. nil potest exercere. quod ad usitationem pertineat per predictum. c. statuimus. Tertio si extra delegationem suam aliquid precipiat. mittens litteras aliquibus monachis. uel fratribus extra suam delegationem. conuentualibus uel qui non sunt conuentuales in aliquo monasterio sue delegationi subiecto posset precipere uel aliquid facere cōtra tales.

Fredericus.

Si tamen utell̄ gitur q. iste usitator existat extra suam legationem. et precipiat aliquibus mōachis et fratribus existentibus in sua legatione. uel extra. preceptum est nullum. de hoc satis notatur de officio legati. nouit. Si uero existat in sua legatione. puta in Tuscia. et precipiat aliquibus monachis. uel fratribus existentibus in Lombardia q. comparent coram eo. et prouincia Lombardie. non sit de sua legatione. non tenentur eam parere coram eo nisi eos uocaret causa testimonii faciēdi. eo modo et forma. ut dictum est supra. super secūdo capitulo. Si uero aliqui fratres de Lombardia. uel de Alamania que prouincie non sunt de legatione istius causa peregrinationis. uel alia de causa transitum faciant. ut uisitatores per prouinciam Tuscie non poterunt usitari per ipsum. quia dicimus eos esse de prouincia Tuscie. quia Tuscia dominium habent. ff. de uerborum significatione. lege prouinciales. ad hoc ff. de iudi. lege heres absens. et de foro competenti Romana. §. primo. libro sexto. Sed quid si isti fratres uisitatores. dum transitum faciunt per Tusciam. ibidem delinquunt in locis fratrum. uel extra. Videtur q. possint per eum puniri quia ratione delicti. sortitur quis forum de rescriptis. c. primo cū sua materia

et notatur satis per Innocentium et Hostiensē de dilāc. c. ii. quod debet intelligi si ibi inuentur uel illuc remissus fuerit de re iudicata pastoralis in clemen. Sed ista iura loquūtur in ordinariis qui territorium habent. ut de cōsti. c. ii. li. vi. Sed iste usitator non potest usitare. nisi monasteria Tuscie et fratres dictorum locorum siue prelatos siue subditos. Ac isti fratres sic transeuntes. non efficiuntur per delictum conuentuales dictorum monasteriorum. Immo si sine delicto uellent sponte iura conuentualitatis acquirere in cōuentibus Tuscie non possent. cum sine licentia superioris. non possunt locum mutare. et alibi se collocare. xii. q. i. c. nolo. et. c. nō dicatis. Si ordo seruorum. qui de facto mendicāt in omnibus locis in dicto rescripto contentis. qui cuz possunt habere iromum proprium. si eidem pia. collatione fidelium pertineat. et qui etiam posset non mendicare ubi sufficienter iam haberet in dicto rescripto posset uel debeat iclud-

Responsio domini
Frederici de Senis.

Videtur cp includatur ex stilo curie. Nam in priuilegiis concessis ordinibus mendicantium ut cp infra tot annos non possent edificare locum nouum. Papa ibi declarat. cp si in aliquo ordine sunt conuentus aliqui. qui mēdicant. et aliqui sunt qui non mendicant. habeatur ille ordo pro mendicante. et sic uidetur esse in ordine seruorum. et fratrum sancti Augustini. Sed michi uidetur contrarium esse. Nam mendicantes dicuntur quibus redditus uel possessiones habere religio professio. siue regula uel cōstitutiones regule interdicunt. ut de relt. do. c. i. li. vi. Si uero aliquis ordo ut puta ordo seruorum. non prohibetur ex regula. uel constitutionibus bē

bere redditus uel possessiones. tamen quia eis deficiunt possessiones eos per predicationem quęstum querere oportet. non tamen sunt mendicantes. quia iste mendicitas non inest per se. ordini seruorum sed casu. seu per accidens. Idem potest dici in fratribus monasterii sancte Petronelle. q ie. possunt habere proprium in communi. et tamen in plerisq locis mendicant. Item econuerso. pone cp fratres minores habeant tot et tā ta funeralia oblationes et iudicia et relicta cp non haberent necesse mendicare. An per hoc dicerentur non mendicantes. Absit. Ad stilum curie. qui uidetur contrarius. Respon de. cp illa declaratio seu stilus habeat locum in casu illo. et suum casum nō excedit. Quia que a iure exorbitant et cetera. de regul' iuris. que a iure li. vi. Item quęritur si contra personam eius qui est caput totius ordinis. et omnium monasteriorum. cum nō intelligatur magis caput monasteriorum. et locorum prouincie. Tuscie q̄ Almanie. sed uocatur prior generalis ordinis. possit uigore dicti rescripti inquirere. uel aliquid facere contra ipsum. et quid appellatur et caput et membra dictorum monasteriorum. Ad primum dicitur cp contra ipsum priorem generalem. non possit procedere. Nam huic usitatori concessum est cp possit usitare capita monasteriorum prouincie. Tuscie. et non capita monasteriorum prouincie Almanie. Sed certum est. cp prior generalis. est prior totius ordinis. et non certi loci. quod patet ex ipsius nominatione. ex qua arguo per testē. xxi. distinctione. cleros. Preterea huiusmodi rescripta sunt stricti iuris. et tamquam odiosa restringenda. de regul' iuris. odia. libro vi. et hoc tenēt quidam de Perusio nō parue auctoritatis doctores. Et hoc dictum potest sic iuuari. Nam appel

latione prelati seu capitis. intelligitur caput immediatum ipsius monasterii. et monachi intelliguntur membra ut patet de re iudicata cum. i. et. a. et melius de his q̄ fiunt a prelatis c. nouit. Vnde si aliquis potest usitare dictum prelatum et monasterium. tam in capite quam in membris. nunquid potent usitare episcopum. qui est caput omnium ecclesiarum. siue diocesis. ut. x. questione prima. regenda. cum sequen. Certe non. quia proprie episcopus est caput. et prelatus ecclesie cathedralis. ut in c. nouit. de testamentis. requisiti. ad finem. de uerborum significatione. cum tibi. Et illius ecclesie est spōsus et maritus. Sed aliarum ecclesiarum est caput per modum iurisdictionis. Vnde si etiam subtecta episcopo. habet alienare. prelatus immediatus illius ecclesie alienat nō episcopus. sed episcopus ratione iurisdictionis interponit auctoritatem. xii. questione secunda. c. placuit. et. c. abbatibus. et xvii. questione septima. in uenditiōnibus. et de rebus ecclesiasticis non alienatis. c. dudum. Item religiosus potest ire ad studium de licentia prelati. ut ne cleri. uel monachi. c. secundo. libro sexto. Quis intelligitur prelatus. certe abbas. non autem episcopus. ut ibi plene notatur. Arebidia. et idem debet intelligi. de. c. si religiosus. de electione. eodem libro. Ad idem facit. de prebendis. cum in illa in fine. ubi dicitur. cp si mandatur alicui prouideri de beneficio spectante ad collationem episcopi. non intelligitur de beneficio spectante ad collationem abbatis. quia fuit intentio pape. solum modo grauare episcopum et non abbatem. Et in casu nostro fuit intentio pape. cp ipse posset usitare capita monasteriorum Tuscie. et non Almanie. Ad idem facit. quod notatur Iohannes andreas de concessione prebend. si capitulo. libro sexto. sup

uerbō fraternitatem post glo. Compostulant. Igitur secundum hoc uidetur cp iste prior generalis. licet habeat respectu ad prouinciam Tuscie posset eum usitare. tamē habito respectu ad prouinciam Almanie. cum usitare non posset. ut sic negatiua trahat ad se affirmatiuam. sicut in casu. l. si communem. quemadmodum seruat admittit. scilicet ut nullo modo posit usitari. et facit quod notatur de iure patronatus. c. uno. in glosa ultima libro sexto. In contrarium uidetur. Nam cum aliquis sit prelatus diuersorum locorum. existentium in diuersis diocesibus. uel prouinciis. et uno loco. siue una ecclesia respondebit ut ordinario. et de alia ecclesia. uel loco respondebit alii ordinario. de religio. domi. capitulo secundo. et facit quod notatur de prebendis. quia intantum. Item si monachus unius monasterii exempti destinetur ad prioratum non exemptum. quamuis reuocabilis sit ad claustrum. et pro uoluntate prioris. tamen interim q̄ diu moretur ibidem. tenetur obedire episcopo in his que pertinent ad illum prioratum. Et si abbas mōasterii exempti. pro membris non exemptis. tenetur ad synodum episcopi uenire. et sibi in omnibus obedire. ut p̄ missa probantur. de priuile. ex parte. et capitulo. cum capella. et. c. ex ore. et. eodem titulo. c. primo libro sexto de tempo. or. c. ii. in fi. eod. li. sic in proposito. cum iste prior generalis. sit caput omnium locorum totius ordinis pro locis et conuentibus existentibus in prouincia Tuscie. et pro cōmissis ab eo in prouincia Tuscie. ex quo in ipsa prouincia reperitur. subest predicto usitatori. Nam non potest negari ex quo habitat in Tuscia quin aut comprehendatur sub nomine capitis. aut sub nomine membrorum. et utroq̄ casu subest usitatori.
Item quis dubitat. cp cuz hic reputur

pro commissis hic ab eo potest con
uenire coram episcopo et legato de la
tere quiesit in Tuscia ergo et eodem
modo coram usitatore. Ad pre
dicta facit ff. de peculio lege si quis
seruus cum lege sequenti ubi dicit
q si seruus ordinarius habet in pecu
lio seruum et iste seruus peculiaris
qui dicitur vicarius habeat peculium
istius peculium vicarii dicitur esse in
peculio serui ordinarii. Sic in proposi
to priores locales sunt sub prouincia
li et prouinciales sunt sub generali
et conuentus sunt sub prioribus lo
calibus et sic de primo ad ultimum
omnes intelligantur sub priori gene
rali esse. Sicut prior generalis est ca
put locorum et conuentuum qui con
uentus sunt membra priorum localiu
qui priores sunt membra prouincial
ium et prouinciales sunt membra gene
ralis et omnia intelligantur esse men
bra istius capitis scilicet prioris gene
ralis ad hoc de electione significasti
in fine. Item cum iste prior non
haberet certum et determinatum do
micilium ubicumq inuenitur potest
conueniri et ubi de crimine agi opor
tet l. prima. Nam ideo si haberet do
micilium et alibi delinqueret et ibi
de repente ut de rap. c. i. cum sua ma
teria. Et si diceres fiet preiudicium
conuentibus de Almania si usitator
amoueret istum generalem et tamē
non fuit intentio pape preiudicare
conuentibus de Almania potest re
sponderi quia istud preiudicium nō
fit directe uel ex proposito sed se
cundario uel per consequentiam et
multa fiunt secundario et per conse
quentiam que non fiunt directe uel
publice pone exemplum de iudicē no
ut in glo. directe et de usus consu
luit in glo. ii. ut de simile. Quidam se
nen habet duo beneficia unum sen
alud Floren deliquit Senen ratione
delicti conuenitur et punitur per
episcopum Senen de crimine publico
certum est q executio istius sen ten
tie lata super crimine ē super uerop
bastario ad quē spectet postu
lasti te de meteria nōt Innocentius
de acca qualiter in glo magna circa
medium ℣ item notatur Pro ista
parte facit q dicitur de rescrip
tis c. tertio in [illegible] in clemen.

Quid dicemus placet plus prima
opinio per tria primo loco inducta
quia proprie loquendo caput mon
sterii est abbas et membra sunt mo
nachi ut in capitulo cum ita nec seq
tur prouincialis uel generalis est caput
capitis monasterii ergo est caput mo
nasterii Illoc instantiam Archiepis
copus est prelatus episcoporum et ta
men non est regulariter prelatus sub
ditorum episcoporum Item licet epi
scopus sit caput omnium ecclesiaru
sue diocesis non tamen habet uocem
in bis nec bona ipsaru administrat
Item exanplum in ordine Cisterciē
sium et uali umbrose ubi pater ab
bas preest abbatibus tamq caput fi
liorum et membrorum subditorum
abbatibus. Non obstant iura
loquentia de illis qui in alieno territo
rio delinquunt quia loquuntur in or
dinario. Non obstat quod di
citur si quis est prelatus duarum ec
clesiarum et cetera quia illud opti
net cum est prelatus immediatus in
casu ut de religio do c secundo
Econtrario pone q papa misit usi
tatorem Sen in monasterio sanctī
Galuant ordinis Cisterciensium tā
in capite quā in membris contigit q
tempore usitationis in illo monaste
rio concurrit abbas Casanatē et ab
bas cisterciensium qui preest toti ordini
nunquid Senen episcopus illos predi
ctos abbates usitabit absit. Est eni
intentio pape illos usitare debere
qui re uera et immediate sūt caput
et membra monasterii ut in c. cum
ita cum similibus et hoc colligitur
in pluribus locis litterarum apostol

certum. Et ego Fredericus de Senis
predicta scribens correctioni subiecto
uentatis. Ad idem.

Dominus Coradus turis utriusq
peritus ad idem et de eadē meteria

Primo an dominus Poncius
seu Pruencius qui se usitatorem
asserit monasteriorum non mendicā
tium in prouincia Tuscie atq Ianue
usitare posset fratres super eo q
predecessores eius et eiusdem tem
poris de quo iam absoluti fuerunt in
singularibus capitulis posset uel po
tuerit usitare. Respondeo prius q̄
ad decisionem predicti articuli uent
am. Dico q respectu domini Poncii
seu Pruencii etiam si contineat quo
assertum sibi commissum non extendi
tur ad ordinem fratrum fuctum ma
xime quia sola monasteria respicit
non ordinem predictum sicut nec alt
os ordines fratrum predicatorum be
remitarum et carmelitarum et alio
rum similium quorum religiosa loca
non sunt monasteria nec pro mona
sterio in comuni usu loquendi tenen
tur nec unquam habita fuerunt. Ad
uentatem enim nominis uarius ecnse
tur effectus ut lege qui uenenum
in principio ff. de uerborum signifi
catione et lege tertia §. adicto ff. ad
l. corne. de sic. ibi ergo uerum medi
um est et cetera. Nam si idem esset
loca dictorum religiosorum q mona
steria mōachorum quibus comuniter
et ut plurimum preferūtur abbates
non diuersis nuncuparentur nomini
bus sed eisdem et sudent esset codi
cilli quod testamentum cui diuersis
appellerentur vocabulis ē de codi
cillis et extra de dect ad audientiaꝫ
et cum fratrum loca ordinum predi
catorum careant realiter et in uulga
ri comuniter nomine monasterii care
re debent eius effectu ut l. a nullo
ē de feria ibi si nomine caret et ef
fectu carebit. xvi. q. prima si cupit
esse quod dicitur et ff. de uerborū
significatione lege quibus precipua
cuia rerum incumbit. 2ē. puta comu
nis usus loquendi est ut monast erīū
dicatur habitatio monachorum ut c
monachi et c. in singulis extra de sta
tu monachorum nec appellantur mo
nasteria religiosa loca ordinis fratrū
predicatorum Et ad comunem usuꝫ
lo quendi sunt intelligenda et referen
da uerba rescripti ut l. labeo ff. de
supel le et extra de spon ex litteris
i. ubi de hoc Vnde non potest de tu
re dici q rescriptum domini Pruē
cii quantumcunq contineat quod as
serit ad dictum ordinem referatur.
Sed si uerbi significatio seu proprie
tas discreparet a comuni usu loquen
di potius debet usus q̄m uocis signi
ficationi stari ut ff. de le l. librorum
§. quod cum cassius et extra de re
scriptis non nulli in glo que incipit
uunquid 2ē. Preterea posito q
uerbum monasterium ex generali p
prietate uerbi omnes fratrum dicto
rum ordines contineret quod est
falsum tamen quia dicti ordines no
men speciale ac proprium assumpse
runt a diffinitione generali monaste
rium nullatenus possent includi ut ē
casus in lege iuris gentium §. primo
ff. de pac et lege mortis causa capiē
in principio ff. de do ca mor quia p
prio nomine hic specialiter appellanē
Ideo ab hac generali diffinitione sepa
rantur. Preterea nomina supradi
cta iure ponuntur non ut eadem
sed ut diuersa ut ex ui clausule pat
ut de reb ecclē non alie ē monasteri
orum ubi aliarum administrationū
regularium dispendiis occurrentes
et cetera et extra libro sexto de se
ten exco alma §. fi. ibi non obstāti
bus quibuscunq privilegiis et monaste
riis religionibus ordinibus ecclesiarū
diuersorum igitur et seperatorum
debet esse censure conditio seperata

Quere religiosa loca domus sunt ingressura

le·q̄ fundum ·§·si fundus ff· prō
empc̄· ibi proprietatem et seperatam cō
ditionem habent· xc̄· extra· li· vi· de
preben· cum in illis· §· cum autem in
ter collationem presentationē et in
stitutionem differentiam xc̄· ut· e· d
donatio· inter· uirū· et uxo· l· maritus
quidem· in fi· sic in proposito· facta
cōmissione· de institutione monasterī
orum· ad ordines fratrum dictorum
non potest referri cum eorum sit ab
inuitum re et nomine conditio et eq̄
litas sepata· Itē alia ratione patet
q̄ rescriptum predictū nullatenus in
cludit predictos fratres· maxime qa
sunt publice et necessario mendican
tes et sic fuerunt per tempora· xl· an
noꝝ et amplius· et per tantū tempus
eorum in contrarium memoria non ex
istit· unde cum respectu solū non mē
dicantes aspicit necessario sequitur
q̄ sint liberi a potestate visitatoris
predicti· hoc enim uerbū non mendi
cantes· xc̄· est participiū q̄d in uerbū
resolutur· et tempus presens· designat
cum a uerbo presentis temporis
formetur· ut in aut· unum· quod cre
do· in prin· ibi displicentibus xc̄· cum
sua glo· ff· de arbi· l· arbiter k̄l's· ibi
dicētem xc̄· et· ff· dele· m· l· si ceborus
Omnes ergo mendicantes tempore
rescripti ab ipso sunt liberi· xc̄· de fa
cto p̄ bitre mendicant· et quia reser
ptum non distinguit actu uel habitu
mendicate· nec nos distinguere debe
mus· ut· ff· de publici· l· de precio· ubi
de hoc· et· xiiii· q· ii· putauit· Sed ne
dum possessio iuris· sedet possessio
facti· impedit executionem rescripti·
in optinendo beneficio impetrati Et
quēadmodum mentione non facta p
impetrantem de possessione iuris· a
pud alium constituta· uicietur reser
ptum ita et si obmittitur de posses
sione facti· Et ita in proposito· siue
mendicent de iure· siue de facto non
includuntur in rescripto· ut predicta
probantur extra· de concess· preben·

cū nostras· et· c· litteras· et hoste· in
sūma· e· ti· §· ut in tantū· ubi dicitur
q̄ tando beneficiū uacat de iure· ls
non de facto· prohibetur conferri·

Nō obstat si diceretur q̄ fratres
predicti possent in comun proprius
possidere xc̄· quoniā et predicatores
et heremite et carmelite· possunt· id
ipsum idem· tamen cum non habeant q̄
pria· que sibi sufficiant necessario me
dicare cogantur· et per mendicatio
nem publicam querunt· sibi uictum·
unde non solum actu predicti fratres
mendicant· quod sufficit· ut· §· proba
tur· sed etiam habitu· i· iure ipsorum
uita conducitur· Idcirco si quādē pri
uilegium habet mendicitas· illud opti
nent fratres predicti· quia maxime
non uoluntarii· sed necessarii mendi
cantes existunt· cui necessitati lex
subuenit· ut· l· ait pretor· et· le· si mi
nor· §· penultī· ff· de minō· et est casus
ff· de sepāc· l· ultima· ibi quia necessi
tatis xc̄· Sed et ipsoꝝ necessitas e
uitis et legitie approbata· q̄ siue actu
solo· siue aptitudine siue habitu· siue
utroq̄ uel altero mendicauerit· non
possunt nec debent illo iure in dicto
rescripto includi· Sz posito q̄ mē
dicātes nō essēt et sub nōe monaste
riū cōprehēdat ordo fratrū p̄dictus
eū tamē ꝓponat q̄ fuerit perfecta·
visitatio p̄ p̄decessores ipsius ēntis
ad eos· pcipue de ꝗbusquerē· dico
q̄ sup eisdē articul' et tēporibus eis
de visitare nō pōt nec super eo assume
re officiū visitādi qa sufficit semel fa
ctā· ut· l· in diē· ff· de aqua plu· arce·
xxii· q· v· occurrēdus· et extra d elec
e· nullus li· vi· qa etiā d fcō ecclē et
ut ꝓpōtē absolutoꝝ pcipue sepius q
riri d3 ut· l· ls etiā ff· nau· ca· sta· nec
diuina clemētia patit absoluta· in ex
amen· et ulcīōe redire· ut· xiii· q· fi· il
le ubi d hoc et d pe· di· iii· §· ex hijs
cāis· Fred· Si uis tenere aliā ptē
scilicet q̄ tale rescriptum extenda
tur ad p̄dcōs seruos· rñ d ad primū

1. §...

obiectionem que sumitur ex uerbo mō
sterium q̄ licet contra dicatur loca resi
giosoꝝ possūt appellari mōsteria qa mō
sterium dicitur statio monachoꝝ a cēm
nis licet religiosus est monachus ꝓpter
tria substātialia in quibus omnes conue
niunt ut legitur· et· nō· de· sta· mo· qd
dei et de postula· c· ii· hinc est q̄ isto re
spectu locus canonicoꝝ regulariū ap,
pellatur mōsterium ut de eta· et qualit·
intellexim Et q̄ locus ordinis mendi
cantium possit appellari mōsterium· p
batur de sta· mo· c· uno· §· sane ubi dici
tur q̄ in monasteriis monaliū· quedam
sunt mōsteria ordinis mendicantium a
quedam sunt monasteria ordinis non
mendicantiū· Item facit de· reg· c· i· li·
vi· nam certum est q̄ ipse illius cōstitu
tionis erant p̄dicatores a minores ut
patet de excess· prela· c· nimis Item cer
tum est q̄ illa constitutio est generalis
ad mendicantes· et non mendicātes· et
tamē ibi fit mentio de mōsterio bene iu
ra que lequūtur de portantibus habitū
in monasterio uēdicant sibi locum in or
dinibus mendicātium Item si nomine
mōsterii semp intelligeretur ordo ren
mendicātium posset cōprehēdi sub no
mine monasteriū· quare ergo papa dix
isset monasterium quoꝝcumq̄ ordinū
non mendicantium· sufficiebat dicere
monasterium Si enim sub appellatione
monasterii intelligitur· ordo non men
dicantium frustra in litteris apostolicis
ponitur dictio non mendicātium· et est
ibi supflua sicut si diceretur iste unde
oculo· et huiusmodi supflutates et in
ꝓpietates sermonū sunt fugiende· et
est ibi· figura que dicitur· pleonasmus
ut· nō· de· Xo· sig· forus· ut· papa igitur
nō posset reprehendi de supfluo sermo
ne Dicamus q̄ papa uitellexit q̄ quedā
sunt monasteria ordinis non mendican
tium· et quedam ordinis mendicantium
ad hoc· ff· dele· i· l· si· quando· Seda, au
tem obiectio que habet q̄ ordo seruoꝝ
de facto mendicat potest sic uuari· dici
tur in iure q̄ si habēs ecclesiam curatā
acquirat sedam similem· a eius pacifica
possessionem de facto Et si non de iu

re uacat prima ut· nō· Inno· de· app· cō
stitutus queritur· et archidi· de prebē
licet· li· vi· Item dicitur in iure q̄ hat ēs
prochialem ecclesiam debeat facere hoc
et illud· Vnde q̄ritur· quid si ecclesia
actu nō habeat prochianos· an intelligi
tur prochialis· dicit· Hosti· q̄ nō ut nō
de· cle· non resi· c· quia non nullī· et· Io·
an· de· elect· licet canon· et· facit qd nō·
de preben· cum qui· li· vi· Ex quibus pro
batur q̄ ea que sunt facti impediunt si
cut ea que sunt iuris· Ad hoc optime
facit qd nō· archidi· in· c· quoꝝdam su
per uerbo mēdicantes· Ibi uere mēdicā
tem considerare debere que in facto cō
sistunt· et cōmuniter uidetur q̄ cessid
rari debeat qd iuris est et non facti de
elec· cum causam cū similibus Nam or
do mendicans dicitur cui· ex· regula uel
constitutione· interdicitur habere pos
sessiones ut de· reli· do· c· i· li· vi· et ibi
archidi· et· Hosti· nō· et· io· ā pōst eū a
postillat· q̄ licet aliquis ordo de facto
mēdicet ex quo tamē dicitur ex regula
uel constitutione mendicare nō dicitur
ordo mendicans· Et ob hanc causam di
cit Io· an· q̄ ordo seruoꝝ non fuit reuo
catus p̄ illud concilū Grego· x· et cum
muniter tenemus q̄ cōstitutio concilii·
uienen· ut ꝓfessores de regula· non uē
dicant sibi locum in ordine seruoꝝ· Itē
licet plurima ps conuentuū ordinis ser
uoꝝ de facto mendicet nō tamen ordo
dicitur mendicare· quia istud ptcipiū
mendicantium iungitur dictioni ordinū
Sed certum est· q̄ ordo seruoꝝ non ē
fundatus in pauptate mēdicitatis· licet
conuentus ex accidenti mēdicet, Po
ne q̄ p̄dicatores et minores· de facto
habeant tot et tanta· q̄ non ccgantur
mendicare· An dicemus ordines illos es
se nō mendicantes· absit q̄ tale factum
inducat ius ad hoc de· testa· c· ii Nō ob
stat qd dicitur de possessione facti· ut
de concess· preben· litteras· et· c· cū nos
tris· quia illud intelligitur de possessio
ne colorata iuris colore Itē nō obstat
qd dicitur q̄ predicatores et minores
possunt habere possessiones in cōmuni
illd enim est falsū et cōtra substantiā

Ordo dr mendicans

mendicitatis Item non ob glo arcbi di posita in c quorūdam sup verbo mē dicantes quia non prebat et est contra illam cōstitutionem de relt do c uno li vi Item non ob qđ dictum est de ec clesia prochiali sedm Host et Io an qa eoꝝ auctoritas non est euangelium et contrarium nō Innoc in c de multa et preben in prin et archidi in c licet ca rion li vi Et dato ꝙ sit uera optnio Io hā an et Host in hoc non est quia cēs santibus prochianis cessat periculū am maxe ꝓpter qđ fuit statutum ne quis posset habere duas ecclesias prochiales et ꝙ habens ecclesiam prochialē teneat ꝓmouen ad sacerdotiū i anū possit ñ dici ꝙ licet ordo seruorum ex regu la uel constitutione nō dicitur mēdicas si tamen se gesserit ut mendicantes a tractati a reputati sunt ut mēdicates Ita ꝙ deuentum sit ad ꝓscriptionē po test dici ꝙ nichi sunt diuersa naturam ordinis scilicz mēdicatiū Nā p prescrip tionē canonicam curatum efficitur non curatum ecclesia non collegiata efficit tur collegiata res nō de mēsa efficitur de mensa ad hoc de re ecc non aliter ut sup et nō de excess pla c uno § quidā etiam ecclesias in clemē Ad idem a me lius de ꝓben eum de beneficiō Dubito et subsisto ualde

Consilium Frede de Senis

exlvi

Inerabilis pater a dominus B de lacu canonicus Ru cenē legum doctor et Rec tor patrimonii generalis nec nō ciuitatis interanen spetialis rector p sanctam ec clesiam Romanam spāliter deputatus Mandante cōmuni et cōsilio dcē ciuita tis ut mitteret ptātem suū sindicum a aliquos ambasiatores ad castr monti flasconen ad plamentū sub quadam appositōne penaꝝ Nūc autē primo querītur an dictū cōmune teneatur cō parere in deō loco ad parlamētum posi to ꝙ cōstaret ꝙ tēporibus retroactis non sit dictū cōmune cōsuetum ad par lamētum ibidem comparere Secdo q ritur an dictum cōe teneatur ibidē uel alibi extra turisdictionē et territoriū ipsius ciuitatis respōdere cōram dicto rectore in causis ciuilibus uel criminali bus de actis et factis In turisdictione a territorio ipsius ciuitatis Tertio q ritur an singulares pſone dcē ciuitatis teneātur extra turisdcōnem et terri torū dcē ciuitatis coram eodem cōpa rere in ciuilibus et criminalibus causis de actis et factis in dicto territorio

Visis spāli cōmissione facta eidē rec ori de dicta ciuitate per Sanctissimum dn̄m dn̄m bn̄ dictum papā xii et pri legius eidem ciuitati per apostolicam sedem cōcessis Supquibus primo ha bita diliberatōne cōuenēti arguendo p mo uidet ꝙ dictum cōe cōparere tene at p c nouit de offi le Nā cum plures quincte nationes et ciuitates a loca sint commisse seu cōmissa cure et guberna tioni ipsius dcmini Bernardi p eius g potest in loco quolibz sui regiminis uel legationis tractare et expedire negotia ad totam legacōnem suam uel regimen suum ptinentia cōiter uel diuisim ut in dcō c nouit de offi ordi cum epūs li vi Nam et metropolitanus qui curam habet totius quincte cōuocat semel q anno ꝑlatos totius quincte ad sedem metropolitanā ad tractandum de statu ecc et de reformatōne quincialiū cōm muniter et diuisim xviii di per totū et de accu sicut olim Sic etiā religiosi cōuenīūt ad locū cōmunē ad tractādū de factis quincte cōiter et diuisim ut di sta mo in singulis et in nouissimis cōsti tutionibus dn̄i pape benedicti de mō ebis et canonicis regularibus Pax trāquillitas a bonus status ciuitatis in trearen nō posset seruari nisi se cōfor met cum uicinis locis et ciuitatibus ut experientia ꝓbat Nam sepe ex uicinita te trahit quis cōmodum et incōmodum de priuil sup spe et de pe di i § sed in cōtinuo a cortina cortinam trahit di sacra unc c uno post prin Experē tia quidem docz ꝙ malus status unius ciuitatis cōturbat aliaꝝ ciuitatez Mor bi enim cōtagiosi palmites suas de leui extēdunt et uicinos inficiūt de cōgr

legp c i a de ecc edi c ii Expedit ergo ad cōseruandum bonū statum locoꝝ et terraꝝ cōmissaꝝ et cōmissoꝝ cure et gubernationi dicti domini Bernardi ad locum cōmunē facere cōsilium uel parla mētum qa cum status et trāquillitas il laꝝ terraꝝ depēdeat ad inuicem et cō modo sepatim tractari non possit de u tilitate ipsaꝝ cōsequens est seu cōuent ens ut in uno loco magis apto et cōus menti cōi et ꝓuincialibus consueto fi at illa cōuocatio facit ff de offi pcō l obseruare xo a hoc eū a e ti si in aliq ibi sedm morem et cōsuetudinem ac

Sed cōtra uidetur nam regimen et cura illius ciuitatis iterā n est cōmissū dño bernardo spāliter per papā a nul lam habet cōtonem cum patrimonio et sic cum diuersoꝝ iura censenē sepatim et ipse debeat eoꝝ negotia expedire ut sepatoꝝ separata sit ratio ad hoc de p ben hā qui li vi Non enim cōuenit alte ne ciuitatis secreta aliam ciuitatem uel ceteros scrutari ut e de cōmod l uti nec debet quis trahi extra suum terri torū iuxtus ut nō de offi or ut litigā tes in glo ii de fo compe c uno § ex e isdē in uerbo indulgemus in clemen Preterea si ciuitas interānen haberet suū ꝓprium rectorem quis dubitat qđ iste rector nō deberet trahere seu trac tare facta illius ciuitatis extra territo riū suū et dico sic de rēore patrimonii qđ ergo in duabus pſonis recipitur hoc in eadē pſona recipiēdum est ut ff si cer pe l singularia Expediat ergo rector primonii patrimonialia i patri a alia sibi cōmissa spāliter in locis sibi spā liter cōmissis sicut dicimus de eo qui ha bet duas ecclesias in diuersis epiſcopati bus ut nō de ꝓben c quia in tantū Ex cōtrario posset sequi absurdū Pone ꝙ hunc rectorem primonii sit cōmissa cura spētialiter cuiusdam loci de marchia nū quid nūcius illius loci trāsibit p terras nō subiectas quia per ducatum et patri monium Absurdum est dicere Nō eni sine magno incōmodo a rebus nostris reuocamur e de testi l Siāte et ff e ti ita Sed quicqđ sit ex quo in the

mate ꝓsupponitur ꝙ dictū cōe nō est consuetum ire ad plamentū in dcō loco non est dubium ipsum non teneri i pos teraꝝ ad eūdem Nam in talibus cōsuetu do pōt operari ut in multis iuris articu lis patet de fo cōpe cū cōtingat et d clerī cōiug cum olim Et de offi ordina rii Romana de foro cōpetē rc mana d sen ex romana cum suis glo ff de offi ꝓcon l obseruare et l si in aliquē a d testi l iii in fi et de iur iurand l semp § legē ff qđ ui aut clam l i § vi et ꝙ cuiusq uniuer l Itē eoꝝ cum suis glo et cōcordat etiā ꝙ circa negatiuā indu catur cōsuetudo ut patet de prescrip attēdētes et c de quarta et de ꝓbē cum in ecclesiis et de consuetu c iii li vi et de elec cū inter uniuersas a d testa series Ad sedm dubiū dicendū ē ꝙ si per hās apostolicas uel cotā delega tis pape conuenit rē uniuersitas ciuita tis interānen seruādū est c statutum § ii de rescrip li vi Sed si cōuenatur cotā rectore dicendū est ꝙ ipse rector ꝑse uel per alium debz sedere pro tribu nali in territorio Interānē Finge enim ꝙ una pſona sit rector in patrimonio et alia pſona sit rector Interānen quis dubitat ꝙ rcōr Interānen non potent sedere nisi ne uelalibi extra enim ter ritorium suū ad ff de iurisdic cm iu di l ii § ult et de consti c ii li vi ad hoc optime facit xi q i Si quis ꝙ ibi Si quis autē laicus clericū m duxerit esse pulsandum ad episcꝝ iudicium in eadē ciuitate uel territorio cōstituetur pro ponat eas quas se extimat habere accio nes et facit qđ ibi nō archidi Nā epis copus Interānē suos subditos in ut cos rō possit trahere narinam etiā cōsenti ente epō narinen ut Interānen ibi se deat ut ibi nō archidi et Io an de of fi ordi ut litigantes in glo ii non ergo debeat fieri deterior cōditio Interān si cura sua et etiā primonii unice a eid pſone sit cōmissa et pro ista ꝑte facit iura allegata sup primo dubio Inse cunda ꝑte p uniuersam enim seccꝝ nō ē batur iurisdictio alicuius sed iura sua u niuersi seruētur d i eli de c ii Sed

in tertio dubiō dicendū est qđ ꝓxime dictū est ꝙ mutti non sunt trahendi extra territorium Interānen· per iura ꝓxime allegata Et ita videt mihi Fredrico de Senis· saluo semp ẜ.

Responsio fredd· ad plura dubia ·cxlvii·

Videam de ciuitate Tuderti· que ciuitas cū suo populo est interdicta· fuit receptus in familiarem p uicinum epm qui statum ordinauit eundē· sine licentia epi· Tu dertum et· post paucos dies fuit electus et pn̄tatus per patronos· et ad quoddā brē ficū uiacās Queritur an dcā ordinatio sit legittime facta Et an dicta electio ualeat Et videt ꝙ nō fuit legittime facta dcā ordinatio duplici de causa Prima ga cum populus alicuius ciuitatis est interdictus singulares pſone de ipo populo· sunt interdicte· nec in aliquo loco debēt recipere ecclesiastica sacramenta ut de sen· excō· c· si ciuitas· in fi· li· vi· Sed a· ga non habuit licētiā· ꝑpri Epi non obstante· ꝙ eum in familiarem assumperat· ut de temp· or· c· ii· et ibi· glo· li· vi· Et ideo cum dictus electus sit interdictus· et etiā suspensus ab executione ordinis merito eius electio ualere non dz· ad hoc dd cōsue· cum dilectus· de elec· cum inter B· et de cleri· ex mi· c· ult· a ga ꝑpter ꝓdicta puniri debz merito honorari nō debet ad hoc de ꝓben· eū qui li· vi· et qđ nō· c· ti· cui· in fi· de· eta· et· quali· c· ult· Interdictū uero latet pūt eligere uel pſētare ga minus est tale interdictum quā· excōicatō minor· que nō repellit ab electōne· ut de· cleri· ex mi· c· ult· in clemen· Ites ga ordinatus undē· ābteio se ut ꝓmoueatur ad hoc de elec· c· cum ad nostrā· i· c· Officii· et sic sola ābteio debet eum repellere· ut de· elec· per inq sitōnē· et ibi· nō· Item casus talis est· xa· sunt patroni in una ecclesia· habēte uices seu uoces equales et inequales· ue omnes equales· uacāte dicta ecclesia· ōnes elegerūt· uel pn̄ tauerunt· que electio fuit per epm· cōfirmata· In sequenti uero uacatōne aliq ex ꝑdictis ꝑtis uel filii alterius illoꝝ defuncti non interfuerunt electōi· puta quia erant absentes uel ignorauerūt uacatōnem ecclesie non tn̄ fuerunt p cōtradictōnem· uel negationem expulsi· sed simpliciter apparet eos n̄ iterfuisse Queritur an in tertia uacatione debeant admitti ad electōnem simul cum illis· qui fuerūt ei cūdam electionē· ā uero illi soli debeant facere tertiā electionem qui iuenitur fecisse sedam Et uidetur ꝙ illi soli qui fecerūt sedam electionē debēt facere tertiam· ad hoc de elec· ꝗrelam de causa· poss· et ꝓprie· c· cum olim de ꝓpa· cōsultationibus Sed cōtrariū etedio Jonus· nam licz aliqs qui habz simul cum aliis eligere semel non eligerit non sequitur qđ ꝑpter hoc amiserit ius· nec possessione iuris eligēdi· ga talis possessio uel seruitus non acquiritur nisi interpellatione uel cōtradictōne· adhibita ga alias non potuit apparere· ꝙ celebrantes sē cūdam electōm habuerūt animū excludendi cōpatronos· uel ꝙ soli deberent eligere ut· nō· de· Jo· sig· c· abbate i glo· hoc modo· et de· cā· post· ꝓprie· c· cum· iur· glo· Item cōtumacia uel negligēcia in uno actu non ꝓiudicat in sequentibus· ut· nō· de· do· et· cōtu· c· ii· li· vi· et de elec· eccīā uestra· et hoc expresse nōt· p cōpo· in dcō· c· ꝗrelam· ult· i nō· ad cōtraria que loquūtur qn̄ ille· qui cebat ad se solum ptinere ius eligendi passus est alium eligere Sed in casu nostro illi qui non celebratūt sedam electionē· nō contendebant ad se soles ptinere ius eligendi· si habebant ius coeligēdi cū aliis Item illi qui fecerūt sedam electionē· si uellent se dicere solos impossessionē iuris eligendi· coꝝ possessio esset mala fidei· cum scirent se cōptōres habere que possessio nō iuuat· ut· nō· in dicto c· cōsultationibus Item casus talis est· sex sunt patroni in una ecclesia· duo eligunt ipsa uacante· dignum· quatuor eligunt indignum Queritur nunquid electio facta a duobus possit ꝑ epm admitti· et uidetur ꝙ sic· per id qđ legit et· nō· de postul· gratum· et de elec· bene· ut nostra cum similibus· Si excipit tunc reus excipiendo fit actor· ff· de ꝓba· l· in exceptōnibus· et ita sibi incūbit ꝓbatio ut· s· dictum est Preterea ꝓsumptio transfert onus ꝓbandi in aduersam ptem ut extra de ꝓbac· ex insinuatione· et in ꝑdicto· e· ult· d iure tur· et ꝑdcō· ut nostra ut ecc· benefi· et· e· de ꝓba· l· sitne possidetis· sed presumptio est ꝓ eo qui utitur sindicatu Nam instrumētū publicū seu tenor instrumēti publici ipsius sindicatus· dicit ꝙ canonici nominati in ipso factunt capitulum uel maiorem ptem idco nedum ꝓsumptōnem facit· sed plenam ꝓbationem ga equalem uim habēt i cāis testes et instrumēta· extra de fide inst· in· cū Iohānes ymmo fides instrumētoꝝ prefunt testibus· ff· de ꝓbac· l· hōmines et l· cum de indebito· §· penult· et· e· si mise· ma· dix· si alterius· in fine et· e· arbitru· l· ult· et faciunt casus nōti de cens· c· i· li· vi· maxime cū queritur de facto nō recenti· sicut est iste sindicus· qui fuit factus iam sunt plures anni· quia memoria hominū labilis est· unde cum ex predicto sindicatu· sit fundata immo ꝓbata intēctio actoris quo ad ipsum sindicum allegans cōtrariū habet ꝓbare illud qa fundata intētione actoris reus habz ꝓbare· e· de ꝓbac· siue· xviii· di· ga sūt culpe· et· C· di· cōtra morem· Item facit alia ꝓsumptio pro sindicatu qa illi canonici q dicūtur nō uocati ad sindicatum sunt absētes in tali loco unde nō debent ad hoc uocari· preter unum uel duos q nunc sunt presentes Immo dico ꝙ iste obiciens cōtra sindicatum nō debet admitti ad ꝓbandum illas positiones quia ꝓbate nō releuāt et ꝗs nō debet admitti ad ꝓbandum qđ ꝓbatū non releuat extra de· elec· cum dilectus ultra medium extra de cōsti· dele· cum cōtingat· §· uez et de simo· per tuas ad fi· Jo· quoniam cum similibus Et ꝙ predicte positiones ꝓbate nō releuēt probatur quia esto· ꝙ ꝓbentur esse canonici eusdem ecclesie uel ordinis non tamē est ꝓbatū eos residētes et deseruientes ibidē qđ regnitur in huiusmodi cōtractibus fact

ne In cōtrarium uidetur Nam pro ni latet eligentes indignum· nō sunt puniti ꝑāte eligendi· ut nō· de· offi· or· cum nos de ꝓben· c· i· li· vi· p· archidia· ergo illi duo nō faciunt maiorem ptem

Ad hoc dicendū est ꝙ dicta electio seu pn̄tatio duoꝝ potest imo debet ꝑ epm admitti Nā in pſētationibus pro nouis latcoꝝ non est necesse· ꝙ maior pars concordat· sed sufficit ꝙ aliquis habeat maiorem ptem cōpatione aliaꝝ pcium ut de iur· pa· c· ii· et consueuit recitari post uidet· de elec· ecclesia Unde si duo elegerunt unum· et qlibet de illis quatuor eligit alium· certum est ꝙ electio duoꝝ ualebit multo fortius debet uale re electio illoꝝ duorum· si isti quatuor nullam electionē fecerunt· uel fecerunt de indigno Ista solutō posset sustineri in fine temporis dati ad presentandum

Et maxime si ignoranter pretaue runt ꝓnotata per· cōpo· in· c· cum olim nobis Melius facit qđ· nō· Jo· an· in nouilla· de offi· or· cum nos sup glo· u· Quidam dicunt ad fi· lap·

Responsio cuiusdam scolaris ad unū dubium de quo secum cōtulerat Frde·

cxlviii·

asus talis est· aliq sunt canonici alicuius ecclesie· siue ordinis et beneficiati Modo opponitur cōtra quēdā ſdicatū ꝙ non interfuit maior ps canonicoꝝ et opponitur de illis beneficiatis et pontē in positionibus ꝙ illi sint canonici illius ecclesie· uel ordinis Modo queritur cui incumbat ꝓbatio uel opponenti cōtra sindicatū· uel ꝓducenti sindicū· s· ꝙ fuerint pretētes· siue in loco unde debuerint uocari· uel ꝙ fuerūt in loco de quo nō debuerunt uocari Et uidetur ꝙ incumbat ꝓbatio ei qui opponit cōtra sindicatum· s· ꝙ fuerint in loco unde debuerunt uocari· Et sic aut ite qui opponit cōtra sindicatum· agit aut excipit Si agit tunc actor ꝓbet qđ asseuerat· al' cum necessitate ꝓbandi cōtrarium nō astringit· vi· q· ult· actor et actore nō ꝓbante ẜ· extra de cā· Pos· cū ecclesia de iureu· c· ult· ut eccle;

en dis in q̃ubus ſufficit minoris cõſen
ſus ptis ibidem deferuenciũ ut .x.q.u
boctius porrectum .Ro. cp ſi nec uocant
ad hab̃ites ut nõ d.elec.cũ iter um
uerſas iglo.tãq̃ retẽto in ft.a nõ.p̃do
minũ Io.an.d offi.or.q̃us igl.ſ.de.p
uncia.li.vi.a d teſt.p̃ſectũ in gl.ibid ẽ
reſidentem.e.li.et idẽ ibi archidi.et
de p̃ben cum in eccleſis in.glo.penult
in ft.e.li.et hoc uerum cp non uocantur
abſentes preterq̃ in tribus caſibus.ſ.
in receptione canonicoꝝ in collatione
p̃bendaꝝ.et beneficioꝝ.ut in p̃dicto
c.cum in eccleſiis.li.vi.et tertio in elec
tione p̃latoꝝ.ut extra de elec.cum in
ter uniuerſas.et.c.corã et.c.bone.ti.
et.lxviii.di.quãto.cum ſimilibus Inqui
bus uocantur bi qui cõmode uocari p̃nt
ut in preallegatis iuribus.a.c.qa ppter
extra de elec.Et ita intelligantur con
traria Sed in aliis contractibus ab bis
tribus nedum non ſunt uocandi abſen
tes Sed credo cp ſi beneficiati eſſent p̃
ſentes in terra non eſſent uocandi p tl
lum.§.hoc ius Preterea q dicit ma
iore pte ibi ſeruiencũ qd .Rbum ẽ be
ne ponderãdum et maxime cum habea
mus cõſtitonem cp beneficiati nõ poſſũt
ſtare in capitulo ultra triduum.et hoc
credo cp ſenſerit.B.in p̃dicto.c.cum
inter.et dominus Io.an.intribus.c.ſ.al
legat.In q̃bus omnibus dicitur cp ad ta
lia non uocantur abſentes non dixerunt
beneficiati.quaſi uelint.cp illi etiam p̃
ſentes nõ uocarentur ad talia et ita ſer
uamus nos de cõſuetudine et credo cp
alii tenent Preterea q dicit aliquid
non ualere.ex eo cp aliqui nõ fuerint no
cati pcõſequens.dicit eos cõtemptos.
Sed de cõceptu alterius.tertius agere
nõ poteſt.ut de p̃ben.cum in eccleſiis
li.vi.ibi eis inſtantibus.quaſi dicat non
aliis Item tunc non eſt nullum.ſed an
nullandum ut ibi.hinc eſt cp ipſi poſſũt
ratificare ſi uolunt.ut extra de elec.
qd ſicut qd nõ poſſet.ſi eſſet nullũ.ut
extra de elec.auditis Nec etiam debet
admitti ſi uelit eas emendare.qa ẽ elap
ſus terminus ad p̃bandum illas excep
tiones

Dominus Griffolus
cxlix.

Ex dicit cp non refert utrũ
greca uel latina lingua con
tractus celebret dum tamẽ
ſe cõtrahentes intelligãt ſi
ue per ſe.ſiue p̃ueꝝ interpretem ut ff
de.Ro.ob.l.i.in fi.Sed qualiter debeat
conſtare de uero interp̃te.quando con
trahentes ſe ad inuicem non intelligen
tes per interp̃tem cõtrahunt.non me
minime legiſte in ſpẽ aliquam legẽ hoc
dicentẽ Puto tamen cp ſi ſenſu aliquo
poteſt percipi de mente contrahentiũ
p interp̃tem.quia ar nuit capite uel hu
meri.ad dictum interp̃tem poteſt ſuffi
cere.ar.ff.de teſta.i.qui teſtõ.§.fi.ibi
hoc enim diuus marcus diuo Iuliano in
teſte.qui latine leg nõ nouerat reſcrip
ſit Nã ſi uel ſenſu percipiat ꝛc.et de.Ro.
ob.l.i.§.quaſi ſine Rbis ãnuſſis ꝛc.et
dele.in.l.nutu.Aliud p me uidere non
poſſum Per hanc reſponſionẽ rõ ſol
uitur dubiũ.quo arguitur que mõ nota
rius uel teſtes poſſint ſcribere uti teſtifi
cari cp contrahentes ſic dixerant uel
fecerint cum eos non meliexerint q̃us
interpres dicat cp cõtrahẽtes hoc dixe
runt uel fecerunt.

Conſilium Frede.ſup recto dubio
cl.

Vm aliqui bene uim cupiãt
animas ſuas ſaluare.et de
bonis ſuis tẽporalibus.deo
et ſue beneheste matri ſa
nctificium offerre relinquentes et teſtã
tes in ſuis ultimis uolũtatibus ſuos here
des ſiue heredem capitulum et cõuentus
fratꝝ penitentie.de quada ciuitate ter
tii ordinis ſancti Franciſci.qui uocant
continentes non aliquam cõditionẽ in
dicta hereditate ponentes niſi cp ipſum
capitulum dictoꝝ fratrũ.de ipſa here
ditate et de bonis poſſint agere ſicut
uolunt ut heredes.Quaritur utrum e
piſcopus ciuitatis poſſit petere ab eis
de dicta hereditate eis relicta quartam
uel non.uel etiam de legato eis relicto
in aliquo teſtõ Criſti nomine inuoca
tõ ſup p̃miſſo dubio habita de liberatio
ne cõuenti.uidetur dicendũ.cp nec
de hereditate.nec de legato.epiſcopus
poſſit petere quartam Primo.qa hanc
quartam epiſcopus petit a mẽſteriis a
eccleſiis ut de teſta.c.offi.et.c.requi
ſiti.ad fi.Sed iſtis nec ſub nomine mo
naſterii uel eccleſie aliqd relinqtur nec
in merito qa nec monaſteriis nec eccle
ſiis.nec locis eccleſiaſticis intitulati ſũt
Item epiſcopus petit quartam a lo
cis et perſonis ſubtectis juriſdictioni
ſue.inde eſt cp ſedm Innoc.in.c.offitii
et.pe.de ſaꝑ.in.c.regiſti non poteſt
petere quartã ab exemptis.Sed iſti d
tertio ordine non ſubſunt epõ loci licet
in aliquibus ſunt priuilegiati a uexatio
nibus ſeculariũ Vnde potius eoꝝ ſta
tus dicitur quidẽ modus uiuendi.q̃
regula uel religio.ut nõ Io.an.et pau.d
ſen.exco.c.penult.in clemen.Et poſi
to cp eoꝝ ſtatus appelletur regula.uel
religio non ſequitur cp ſint pſone eccleſi
aſtice Nam laici bene uiuentes iuſti et
honeſti appellantur religioſi.de conſti.
eccleſia.et de.re.ecc.non alte.c.ult.Et
qa iſti magis ſunt deputati operibus pie
tatis et cõtemplationis quã ceteri laici
ideo appellantur religioſi.Nã et totus
populus xp̃ianus dicitur xp̃iana religio
Nam nomẽ religionis.eſt ualde genera
le.ut nõ.archidi.poſt yſideꝝ.et tullium
de regula.c.a.li.vi.Et qa iſti recte et
ſedm quãdam normã uiuunt merito eo
rum ſtatus poteſt dici regula.ut.di.re
gula Sola ergo obedientia quam p̃ſtãt
ſuo miniſtro non facit dici eos religio
ſos uel pfeſſos.ad qd facit qd nõ.in
ſpec.de.ſta.mo.Ro.xxxvii.Et cõſide
rato qd legitur et nõ.xii.q.i.duo plu
ra ſunt illa que ſuadent iſtos debere eſ
ſe ſub genere laicoꝝ quã clericoꝝ.et ido
p iſta pte debet iudicari ad hoc de p̃ba
tis.li.et leg.et nõ.xii.di.c.i.Igitur cũ
non ſint religioſi.ꝓpto ſumpto uocabu
lo.nec clerici.nec pſone eccleſiaſtice cp
inter p̃tatur cõſuetudo que habet eos
conuenire poſſe coram iudicibus ſecula
ribus ſequitur cp relicta iſtis ſunt relic
ta aut tamq̃ pauperibus aut tamq̃ amicis
aut intuitu pſonaꝝ ipſaꝝ bene utenci
um aut in opera pietatis et elimoſine e
rogantium et in nullo iſtoꝝ caſuum cõ
petit epõ quarta.ut de teſta.regiſti
ad fi.et de.Ro.ſig.ex pte.in.et nõ.de
ſta.mo.c.in.Ego Federicus de Senis
minimus decretoꝝ doctor nunc puſũ
actu regens.put ſupius continetur ſic
cõſulo Si pauperibus alicuius hoſpita
lis ad iuriſdictionẽ eccleſie p̃tinẽtis re
linqtur an debeatur quarta.unde per do
minum Io.an.de cõuer.coniug.d.ultimum
additio.

Prima reſponſio eſt legiſtaꝝ.
cli.

Hema tale eſt mẽſterium
ſancti Galgani ſitum eſt in
dioc. ulterana cum aliqui
bus ex membris et grangiis
ſuis.alia ſua bona habet p diuerſas uici
nas dioceſes.A tpe uõ de quo contraĩa
non extat memoria ſoluit collectas et
papales decimas dioc.ſuo ulterañ.ubi
ſitum.et alliberatũ ẽ pro ſe ut omnibꝫ
membris et redditibus ſuis nec umq̃ ali
bi ſoluere cõſueuit Proceſſu uero tpis
dictum mẽſterium acq̃ſiuit alia bona.
poſſeſſiones et domos in dioc.aretti
na et Seneñ.Groſſeteñ.et maſſaneñ
Quaꝝ eccleſiaꝝ epi.ſ.aretineñ.et ſe
nen.Groſſeteñ.et maſſaneñ.in cuius
dioc.bona huiuſmõi ſunt ſita cogãt dic
tum mẽſterium ſoluere tales collectas
et huiuſmõi impoſitiones papales Sed ab
bas et mõchi ſupradicti mẽſterii cõtra
dicunt dicẽtes ſe ad hoc non teneri Cõ
ſuetudinẽ p̃dictam allegant legis retro
temporibus obſeruatã.uidelicet ut mõ
ſterium p̃dictum p ſe membriſq̃ Et
redditibus ſuis ubicũq̃ exiſtant ſoluat
impoſitiones uel collectas ſuas in dioc.ſ.
ubi ſitum eſt mẽſterium principale un
de queritur qd iuris Et undeẽ in du
bio dicendũ.cp cum non liceat a capite
membra recedere extra de p̃ſcrip.cum
nõ liceat qa idem ius cp eſt in toto quo
ad totũ eſt in pte quo ad pt ẽ uel reſpec
tu alterius pt̃is.cum etiã in pte retinea
tur ius totius ut extra de dect.cum tua
ff.de ſerui.tu.p̃di.l.una ẽ uia ſi debet

multofortius esse p totum ut p cõsue
tudinẽ in tempus obseruatã q ad om
nem sui ptem intelligaf esse e ôsuetu
do et ad oẽm sui ptem extendit nr et ã
ad istam ptem t membr de nouo q̃si
tum sicut ad omnes alias extẽditur
Item uideo q si aliqua capitula unĩtur
cõtent sibi priuilegia et etiã consuetu
dines quas habẽt adinuicem sicut eis u
tilius et expediens est ut ponunt doc
tores expresse extra ne se ua c fi et
xvi q t et tpis qualitas ergo multofor
tius hoc esse debet ubi aliqd alteri subi
citur tamq̃ membr et ps sua ut supe
rius dixi facit ad hoc extra de deci ex
pte tua et expsse de sta mo recolen
tes Preterea cum caput et membr
seu membra cõstituant unũ corpus et p
fectũ et totum una et eadẽ res dicaf
esse assert nue que diuersi ure cẽseri n
debet ut extra de priuil ga circa et p
dicto c cum in tua et expsse xii q i
cognouius ubi diuersa cõsuetudo et du
plicitas in talibus reputatur Nec ob c
cum in tua de deci qđ a cõtrario non
recte sencienti posset induci quia in pre
scriptione legitur que est odiosa et re
stringenda Maxime cum in casu illo ind
cimis uidelicet detentis a laicis ut etiã
ibi nõ Nec credo ab aliquo dubitari de
bere q̃n pcõsuetudinẽ possit induci ut
pocius in uno loco q̃ in alio decime et
collecte bursi mõi soluantur cum hoc e
tiam induceat pscriptio extra de resti
spo ed decimas Ergo forcius poterit
hoc consuetudo que est uelud lex seruã
da ut patet p eius transgressiones pona
tur pena incurritur queadmodũ per p
uaricationẽ legis ut patet xi di in bus
et expsse pbatur pall ti de decr cum
sint homines et e ti apostolice 2 c in
aliquibus et illa est que dicitur optima
lgũ interpres extra de cõsuetus cum
dilectus Ex quibus cõcludo mõsteri
um pfatum in originali sua diocesi debe
re soluere pdicta omnia etiam p isto
membro de nouo q̃sito et aliis membris
et nõ in alis dioc s aretinen Senen
Grosseten et Massenen Suppre
misso q̃stionis themate est procul du
bio de iure dicendũ dictũ mõsterium p
possessionibus quas possidet in aliis dio
cesibus q mea qua situ est non posse
ad aliquas collectas de iure cõpelli et h
sic pbatur Cõstat enim q munera alia
psonalia realia Et realia sunt dupl
cia Nã alia sũt que ipsis possessionibus
inducuntur siue sint in diocesi siue nõ
habitẽt ut tributũ ut e sine cen uel re
gl l omnez et e de ept et cleri l de hus
xii q t magnum qdem et l si tributum
cũ similibus Alia dicuntur realia siue
patrimonialia desit que ipsorum tur per
soe p rebus idest fdm reg substãtiam
et tamen non possũt impoi nisi cunctis
uel incolis et nõ alibi licet ibi possideãt
agros uel fundos ut e de incolis l est
uez et l cũ nec et l si inpatria et in si
milibus Cum ergo mõsterũ sancti Cal
gani situ sit in diocesi uultera dei et in
dcũ diocesi butusmõi collectas que ipo
nuntur mõsterio p rebus idest scẽm
ures reg soluere in dicta diocesi et p
bonis que in alis dioc possidet et non
in loco uel diocesi in qua possidz ut dic
tis l et est casus ff de mu et hon l re
scriptũ § ult Nõ ob l munez § prio
morum ff de mu et ho et l forma § s
si uõ quis 2e de censi cum similibus ga
illa habent locũ in muneribus mere rea
libus idest que ipsis bonis inducũtur ut
ibi p3 Sed t in pposito hmõi collatices
siue collecte inponuntur mõsterio p re
bus idest p rei ualencia siue ualore uel
extimatione de censi sopite et c cus
mstantia t c curationes ergo 2e
Item cõstat q mõsterũ est principale
et bona sũt accessoria sed accessoria pri
cipalia naturam sequũtur ut ff de reg
tur l cũ principal ff de pecul le i et
ii Sed cõstat q mõsterũ i pm nõ sub
est alius dioce nisi uulteranen ergo nec
bona eius Item quia lex dicit ipsi m
principũ desit ipsum caput non membra
cõsiderãda sunt Hinc est q si in uno lo
co sunt membra hominis sepulta et in
alio caput locus in quo sepultum est ca
put et non alius in quo sepulta sũt mẽ
bra religiosus esse censetur ut ff de re
li et sũp fu l cum induersis ergo pat

solus mõsteriũ ut principale caput ecn
sideratione nõ obẽdam non mẽbroz eius
dem Sed in dubio uidetur dicendũ
q mõsterium de quo quenitur p pos
sessionibus in aliis dioce acquisitis non te
neatur ad cõtributionẽ munez uel etiã
collectaz nisi in loco solo ubi principa
le mõsteriũ exantiqua cõsuetudine mu
nera solunt et collectas In hoc enim con
sideramus principale mõsteriũ cui mem
bra subsistũt eorũ et forma quo con
sideramus prionium cuiuscũq hominis
q qdem prionium licet in diuersis sit
locis et ciuitatibus cõstitutũ intuemur
tamẽ locum et ciuitatem ipsius domi
dictaz rerũ dominũ habentis ut ubi ci
uis uel incola reputaf ibi ad cõmunia mu
nera cõstringatur et collectas illas et il
la ut dicet que psonis inponuntur rõne
rerũ Sicut ergo ciuis Senen p posse
sionibus suis ad se turis dominii pmen
tibus in territorio ciuit ats flor nen sub
iret collectas uel munera que psonis in
ponuntur rõne rerũ floren eodem iure
et mõsteriũ de quo quenitur in aliis dio
ce pro membris suis qsitis non cõpellaf
ad munera uel collectas in loco ubi pos
sessiones sunt site sed in loco ubi princi
pale mõsteriũ reputur ut ff de mu et
ho l rescriptũ § ult Preterea acces
soria iudicantur secdm rerũ principaliũ
cõditionẽ et illam naturam ad se trans
ferre uidemur Natura autẽ et cõdicio
principalis loci et mõsterii est cui dicte
possessiones subsũt qđ uocetur ad mu
nera cũ membris suis in ea dioce ubi prin
cipale mõnasteriũ reputur ergo accessa
rium non debet aliam sortiri cõdicioem
q̃ principale mõsterium uel locus reputaf
habere ut ff de penu le l nam q liqde
in prin et ff de pecul le l ii et l que
religiosis ff de ret uen Preterea ne
mo grauari debet duplicis pstationis o
nere In pposito autem si diceremus p
possessionibus quesitis mõsterium gra
uart ad munera i loco ubi possessiones si
te sunt habebimus inferre necessario q
peisdem possessionibus pfatum mon
sterium duplicef astringaf uno modo
subibit munera et collectas in sua dioc
si et reliquo modo subibit in dioce ubi
possessiones site sunt Si hoc est uerum
q p predictis possessionibus ibidẽ ad
munera astringaf sit altera erit in tri
butis q est pohibitum ut nõ e de mu
et in quo lo mu sub et o li xi ar ad
pmissa de do prele l qui dote et ff de
le ii l ticia § qui iuita Preterea pre
scriptio tollit cõmunẽ accionem et ius
qdcumq Cum ergo pponaf mõsteri
um de quo quenitur in hoc semp iure et
prescriptione defensũ q in loco sue dio
ce p quibuscum q possessionibus ut s a mẽ
bris suis uocentur ad munera certe ta
lis pscriptio et cõsuetudo incõcussa ser
uabif illesa ar de prescrip c ad aures
et e de prescrip xxx an l cum omnes
nocendi et ar ff de aqua ecti et cstu
l hoc iure § ductus aque et ff de aqua
plu ar l ii § uit et l in si ma in prin
et ff de legi l de quibus § inueterata
cum similibus et hoc breuiter dixisse
sufficiat Sequntur alia respõsio
Consilia et allegationes pdictaz iuris
prudentum satis uidentur iure fulciri
Et ad id q dicitur de antiqua cõsuetu
dine bene facit de iure pa c i ubi dicif
qđ usus potest inducere q uniuus eccle
sie onera alia teneaf subire et sic cõtra
eum tantũ agetur ergo et usus poterit
inducere q eadem onera soluantur in
uno loco non in alio ad hoc de cõsti cũ
dilectus et de ho sig abbate Secdo di
citur cõmuni idem dicitur Nam de bene
ficio et omniũ suoz redditũ debetur
decima secdm determinationẽ extraug
Io que incepit suscepti non singulariz
possessionum et iurium ergo beneficiz
est obligatum facit q nõ Inno de imu
ni ecc c i unde in sua dicce solet qd
enim si aretinen ep̃o cõcedef decima
benef eccz sue dicce et ecclesia Senẽ
dioce habet ibi possessiones nur qd illa
rũ possessionum habebit decimas nulli
credo dubium q non cum ecclesie non
sit sue dioce In casu nostro si mandat
q omnes de dioce soluant decimas ec
clesiastice psone ep̃o uel alteri dẽ erit
licet allegationes supra p̃mo inducte
sint uere et quia de cõsuetudine et de

nire cōmuni soluere debet in eccie·ubi
sit principale mōsterium·non ubi sunt
membra·tamen qō nostra minus habet
dubitationis quā innuāt allegationes p̄
dicte que uidentur casum ponere·q̄ in
alta dioce·non solum sint possessiones
sed etiam ecclesia subtecta monasterio
principali·cuius ecclesie subiecte erant
possessiones p̄dicte·qd in casu predic
to non est. Sed mōsterium situ in una
dioce·habet possessiones in alta dioce·
ad ipsum mōsterium ture ꝓprietatis a
usufructus immediate spectātes a nul
li alteri deputatas nec ad ꝓprietatē nec
administrationem quia mōsterū fruc
tus ꝓcepit et in suos usus cōuertit siue
ipsas possessiones locando iusto ꝓcio si
ue faciendo eas pcōuersos et familares
suos suis manibus uel suis expen·colli·a
fructus ꝓceptos ad suum mōsterū de
ferri·licet ibi in domibus dēar possessi
onum sit oratorium in quo fructus dic
ti mōsterii transeūtes uel ibi ad colligē
dos fructus manētes aliquādo celebrēt
sibi et cōuersis dicti mōsterii ad predic
tum opus rurale ibi manentibus qd ora
torium nec est pe p̄m more ecclesie cō
secratum Additio·i·Nec est in ipsi
us fundatiōne ꝓpositum epis copū prime
uus lapis impositus immo nec d epō auc
toritate cōstructū nec sūt dicte possel
siones sibi in dotē deputate·nec ibi rec
tor uel prelatus·nec etiā capellanus po
nitur·Sed qui sunt ꝓ tpe fratres ad o
pus rurale deputati ibi celebrant In
qua questione indubitanter est dicen
dum mōsterium ad collectas papales et
legatorū ac nunciorū sedis apostolice dic
to mōsterio rōne suoꝝ fructuū et ob
uentionum impositas non teneri nisi in
illa dioce·ubi situm est mōsterū·Ad
qd primo illud inducitur q̄ si ꝓpter il
lud tale oratorium epus illius dioce·ue
lit ad collectas papales illud cogere iam
eadem ratione oēs nobiles plerumq̄ ha
bent talia oratoria in domibus·suis ubi
cum altari uiatico celebratur·ad colle
tas dapales et alta onera ecclesiastica c
gentur de suis redditibus q̄q̄ esset ab
surdum Intellectus tudicant is aspici

at A Hoc facit q̄ si oratorium est in
hospitali sibi accedit et naturam hospi
talis non ecclesie sortitur in tantū q̄ la
icus purus ratione principalis·s·hospita
lis ipsius oratorii·dominus siue admīst
trator esse potest·xvii·q·ii·quidā cū
tamen laici ecclesiis nō ꝓsunt extra d
insti·auctoritate Et facit·q̄ de legatis
dicitur·q̄ pūt ecclesiam habere quoꝝ
tamen collegium nec est ecclesiasticum
nec religiosum ut legitur et nō·extra d
ecc·edific·c·ii·sedm ueram opi·hosti·
narratam Restat ergo q̄ rōne illius o
ratorii non tenētur ad collectas·Seq
tur ergo·uidere an rōne possessiorum
ibi positarū teneatur ibi soluere et q̄
non teneatur cōstat·quia epūs non ha
bet aliquā iurisdictionem·in illis possel
sionibus nisi quia ad mōsterium ptinēt
Nō enim ideo quia sunt site in tua dio
ce·habet ibi iurisdictionē ut patet in alt
is possessionibus locoꝝ nisi qa ad mona
sterium ptinent Sed cum ipse in mona
sterio non habeat iurisdictionē ergo nec
in possessionibus illius Et ideo si mona
sterium uellet illas possessiones alienare
non illius epī ubi sita sunt predia sed u
bi situm est mōsterium auctoritatē et
licentiam requiret·xvii·q·iii· in uerō
cōibus et nō·Inno·et hosti·extra de pri
uil'·pastoral'·p q̄ apparꝫ·q̄ dicē ceserus
in illis possessionibꝫ iurisdictionē nō habad
hoc optime facit extra de priuil cum olim
sup decimis papalibus facta·ubi dicitur
q̄ si mōsterium habet domos·p̄dium·
uel grangias·quas alius cōcedit ad tenen
dum iusto precio inde ꝓceptor nō cōcue
tor ꝓpiens fructus·sed mōsterium cu
ius est ꝓprietas et ꝓcipit precium con
ductionis cogere ad decimas Per q̄ ap
paret·q̄ non fructus ipsi ꝓcepti sed ex
timatio et ꝓceptio ipsoꝝ fructuū est
in obligatione talium collectaꝝ Sed cū
precium istoꝝ fructuum mōsterii ꝑ
ptat in suo mōsterio ubi uendit fructus
uel alios in suos usus cōuertit non pōt
dici q̄ illud precium sit ꝓceptum in dio
ce·possessionum·sed mōsterii ergo et
ibi cogentur ꝓbanē predicta in extra
uag·Bonifacii Que incipit declaratōes

in secta casum·et·prin·tertie que direc
ta sunt sub bulla epō Senen·Preterea
casus iste uidetur decidi extra de cēsi
c·uit·ubi epūs copus ꝓse non potest ꝓ
curationes petere pro grangiis mōste
rii in quibus sicut oratoria sunt in casu
nostro·Nam qua rāōne epūs nō petit
ꝓcurationes pro se eadem rattione nec
pro grangiis·cum eoꝝ tantū locoꝝ ex
actio sit cōmissa epōtuis delegationis
in quibus ipse per se ordinariā iurisdicti
onem habeat Nam ut dicit hosti·ibi ta
lia oratoria fiunt absq̄ auctoritate epī
et de tali oratorio posset eras fieri ca
mera si monachis placeret cū non aucto
ritate epī ibi primarium lapidem impo
nentis fuerit constructum·nec habeat
ecclesie formā·Vel si habet possessio
nes·ille in quibus est non sunt sibi depu
tate·sed mōsterio·nec sibi accedunt ꝫ
ipsum poctus accedit eis Ad hoc etī
am facit quia ad collectas que imponun
tur ꝓsonis ratione rerum non tenentur
possessores extranei sed incole tantum
ut·l·rescripto·§·uit·ff· de mu·et ho·
cum similibus Que obmitto·sūt s̄ ꝓ
duos legis tas copiose tacta Preterea
si hoc diceremus sequeret q̄ si mōste
rium habet armēta ouium que alibi pas
cerentur de fructibus illaꝝ ouium col
lectas solueret in loco ubi pascerentur
non ubi esset mōsterium·qd est absur
dum·hec sunt uera et indubitabilia di u
re cōmuni Sed licet nō esset ita·tamen
cōsuetudinem tuiatur dictū mōsteri
um cum cōsuetum fuerit pro omnibus
membris suis in dicta dioce·soluere col
lectas per qd presumitur q̄ etiam pro
isto Nam quid iuris est de aliis mēbris
Et de isto·Consuetudo enim aliorū mē
brorū debet attendi extra de consuet·
c·cum olim et melius de offi·archidi·c·
uit·cum similibus Preterea aut tpe
quo cōstitutum fuerit extimum possel
siones ille ad mōsterium tam ptinebant
et tunc ꝓsumitur eas extimatas in epis
copatu mōsterii·ubi semp solut Nō in
epatu possessionum ubi nunq̄ solūt
ar·ff·de ꝓba cum de indebito·aut pos
extimū aduenerūt·et tūc dz ꝓdesse a

piscopatui monasterii habundat enim a
deer escit·ffeus et Impator ex ducatis
subiectoꝝ uel subditoꝝ in auten·ut iu
di·sine quo suff·§·i·coll'·ii· Preterea
omnia credo uera et indubitabilia de iu
re cōmuni·et de cōsuetudine Ita semp
uidi obseruari de facto in plerisq̄ ordi
nibus siue mōsteriis Nā mōsterii uall'
umbrose situm in dioce·fesulana habet
latissimas possessiones·et plures cum
talibus oratoriis in episcopatu florenti
no pro quibus tamē semp in epatu fesu
lano·ubi est mōsterium·soluit Et hoc
maxime quia per hanc cōsuetudinem nil
deperit sed apostolice uel legatis in quo
cumq̄ epatu soluantur et ideo est con
suetudo seruanda·ar·extra·de ꝓscrip·
ad audientiā·et de procb·c·ult·et de d
ci·ad apostolice et quia minime sūt mu
tanda·que certam interpretationē re
ceperint·ff·de legi·l·minime·Hec bre
uiter dicta sufficiant·que si fuerit expe
diens inuabunt et alias argumētis utile
as que nō Io·an·in nouella·de imu·ecc·
c·i·li·vi· Sequitur addicio posita
sup uerbo cōsecratū sub signo·a·Qua
si dicat si monasterium sancti Galgani
habz in alta dioce·ecclesiam uel monast
erio·subiectam uel unitam tunc aliud ē
censendum·ad hoc de reli·do·c·ii·et d
censi·c·i·in cle·ac·

Thema·

N nomine dn̄i amē Quia
tus incipit a facto et ex fō
trahit originem ut·ff·d iu
re codicill'·l·quidā referūt
et ad·l·aq̄ul'·si ex plagis·§·diuo Im
mo ꝓpter modicam facti mutationem
mutatur totum ius·ut·ff·de excu·tu
l·sits·et dele·ii·l·hoc legatum·et·l·fi·
et de cōtraben·emp·l·si emptor cum
infinitis similibus Et hoc ē qd dicit·lex
q̄ ut quis possit cōgruum seu iuridicū
responsum recipe debet factum seu ex
emplum narrare·et ideo iuxta dictaꝝ
legum consilium factū primo narrabo a
post facti narrationes aliquas breues iu
ris·qd oritur ex eodem facto allegatio
nes subiectam·Q dquidem factum bre
uiter est tale In ecclesia sancte marie

maioris et sancti Venancii decanatū collegiatis · talis dicitur fuisse consuetudo · seruata temporibus . retroactis q canonici et capitulum dicte ecclesie sancte marie · quolibet anno una cū dictis canonicis dicte ecclesie sancti Venā cii consueuerunt ptepare et inter se diuider omnes oblationes que fieri et offerri cōsueuerunt in dicta ecclesia sancti Venancii a festo in uesp̄as vigilie precedentis festum · usq ad finem misse · q cantari debet de mane in festo sancti uenancii post ipsam missam cōsueuerūt esse a esse debent solide et integre canonicoꝝ et capituli dicte ecclesie sācti uenancii Insup dicti canonici ecclesie sācte marie predicte ex consuetudine debant interesse in dicto festo beati uenācii ut dicitur celebrecōnem et celebrari facere dictam missam in dicto festo beati uenancii in ipsa ecclesia Modo qdē contingit q dicti canonici ecclesie sācte marie · dicto die vigilie precedentis festum multo ciciis solito · q̄ consueuerunt sonare ad uesp̄as aliis festiuitatibꝫ seu diebus solemnibus et festiuis pulsauerunt ad uesp̄as et de mane in festo tardius solito et q̄ ipsi cōsueuerunt in eoꝝ ecclesia diebus solemnibus et festiuis missam facere celebrari Immo plus quia multo post tertiam et quasi iuxta meridiem ad dictam ecclesiam sācti uenancii deceſſerunt causa celebrandi et celebrari faciendi missam in dicta ecclesia Sancti Venancii · ut maiores possēt oblationes petere Predicti autem canonici dicte ecclesie sancti uenancii dicunt q expectato tpe usq ad qd̄ ōnes misse in dicta ecclesia maioris sācte Marie cathedralis diebus solemnibus · et festiuis cōsueuerunt explert et pficī · et expectato aliquali tpe post ipsam horam tertiam · post q̄ tam de iure · q̄ de cōsuetudine non debet missa celebrari · Et q̄uis usq ad horam tertiam · et usq ad dictū tempus missa non fuerit celebrata sed post non tamen debent ipsi canonici sancte marie ptem habere de obligationibus ad tempus p̄dictū p̄ceptis Exaduerso canonici sancte marie dicūt se debere ptecipare dictas oblacōnes cū dictis canonicis ecclesie sancti uenancii usq ad tempus pfecte a cōplete, dicte misse non habita aliqua consideratione quo tpe missa cantetur quia sp dicunt se habere dictam ptem oblationum per totū dictum tempus donec sit pfecta dicta missa Queritur modo quid iuris utrum debeamus inspicere certū tēpus usq ad qd de iure uel cōsuetudine missa debeat celebrari · et usq ad illud sint dicte oblationes cōis An uero nō sed debeamus expectare donec dā missa · quocūq tempore pficiatur ·

Respōsio dñi Io · de camino ·

Et q debeamus inspicere tempus usq ad qd̄ missa debet celebrari · non quo celebratur ꝓbatur manifeste iuribus a rationibus infrascriptis Et primo quia certum est et certo certius · q id debet seruari in omnibus ecclesiis tocius ytalie · Gallie · yspanie · Affrice · Sicilie · et omnium insulaꝝ interiacentiū · qd traditum est a principe apl'oꝝ Petro et a suis successoribus circa regulas canonicas · Et alia instituta ecclesiastica per eos tradita seruari debent ac etiam cōs cōsuetudines , put seruat Sancta rōna ecclesia a qua tāq̄ a capite · alie dictarum , puncturaꝝ regulari debent et eius cōsuetudinem tenentur seruare · ut · xi · di · c · ult · Et accedat illud · qd habetur · e · de sum · tri · et fide cathol · l · ult · in prin · Sz certo certius est q in ecclesia Romana post horam · tertie misse regulariter nō cantantur et talis cōsuetudo habet uim legis ut ex dictis iuribus · manifeste colligitur · Item si de aliqua cōsuetudine seu pte cōsuetudinis circa aliqua officia celebranda · non constat que sit in ecclesia romana · debet seruari consuetudo metropolitane ecclesie · seu maioris diocesane · accedat ad hoc · xii · di · c · ā his et · c · se · Talis enim antiqua cōsuetudo cui exp̄sse uis non cōtradicit concensu utē cium appbata uincit legem et legē mutat · ut · xii · di · c · diuturni mores et · ff · de legi · l · de quibus · et · l · diuturna · et in l · sed ea que · cum · l · se · cū infinitis simlibus Sed ut est dictum · s · in dicta cathedrali ecclesia missa cōsueuit celebrari ante tertiam temporibus retroactis Et ante tempus quo uoluerunt celebrare in dicta ecclesia sancti uenancii et in eius festo Et sic manifeste apparet · q distulerunt celebrare post tempus cogruum quo alias celebrare cōsueuerūt un de non debent habere oblationes post tempus · s · q̄ missa debuit celebrari et cōplert eā celebrata fuerit post tempus et contra consuetudinē tam generalem q̄ dicte romane ecclesie et totius ytalie q̄ etiam ꝑticularem dicte cathedral'ecclesie et aliaꝝ ecclesiaꝝ dicte ciuitatis Camerinē · Itē qua hoc ꝓbatur d iure scripto · nam certum est q̄ sollennes misse publice celebrari debent in hora tertie · ut de · cōse · di · i · c · i · et hoc attendendum est et non post ut ex eodem · colligitur · et sic tam de iure consuetudinario · q̄ etiam scripto apparet q̄ missa si est pcularis debet cantari in diebus sollennibus non in publico sed priuate de hoc nihil ad casum nostrum · Sed de publicis · et sollennibus d̄ quibus · s · dictum est que in hora tertie canonice celebrantur Et hoc tam de cōsuetudine generali q̄ etiam spetiali ut supra dictum est et sic cum tali tpe celebrari debeat a non post · apparet q dicti canonici sancte marie habito respectu ad tēpus quo debuit celebrari · debent habere ptem dictaꝝ oblattonum · et nō habito respectu quo tardius celebrata fuerit Ste cōuerso non licet p̄uenire tempus cogruū de · app · oblate · et nō · de ꝑben · ei · cui · l · vi · et est ratio · quia non debet attendi qd̄ fit seu qd̄ factum est · sed qd̄ fieri debet de iure · ut · ē · de sen · et interlo · l · nemo et · ff · de · offi · pre · l · licet Et sic cum de iure non debeamus inspicere q̄ fit sed qd̄ fieri debet ut ex predictis iuribus apparet manifeste cōcluditur q dicti canonici sancte marie non debent habere ptem oblattonum · nisi usq ad illud tempus · quo debet cantari missa d iure uel cōsuetudine , put in dicta ecclesia cathedrali · et aliis ecclesiis ciuitatis predicte et ettam totius ytalie . Nō ob · si allegaret · e · nocte sanct · de cōse · di · i · in quo dicitur q̄ missa aliis temporibus solennibus q̄ nocte natiuitatis domini non debet celebrari ante horam tertie et hoc uerū q̄ ante horas tertie non debet celebrari · s · in hora tertie sicut in dicto · c · et non post ut ex predictis iuribus apparet Nō ergo obstat dictum · c · nocte sancta · Immo cōcordat et sic debemus leges legibus concordare ,

Respōsio Frederici ad premissa ·

Ego Fredericus de Senis licet minimus decretoꝝ doctor regens pusillo ordinarie in iure canonico uso themate et consilio supradicto et rationibus supra dictis et infrascriptis in nullo discordo a cōsilio supradicto sed eidem assencio et preter subtiliter et prudenter allegata per dictū consultorem pessūt licet supflue taugi et allegari infrascripta Certum est q̄ supra allegatum est q̄ de iure scripto sollennes misse · debent hora tertia celebrari per iura tacta que iura quasi de · Xbo ad uerbum · ponit Hesti de cele · mis · c · i · sup Xbo ad statutā horam et in sūma · de cele · mis · §. et quando in prin · et tex · in · c · i · in · c emen · e · tidicit horis debitis · s · statutis a canonibꝫ et q̄ illa sit hora debita · tempore quo ieiunant · patet tam ex pscna celebrantis q̄ audiencium · Nam ille qui celebrat post cōmunionem debet stare per magnum interuallum ante q̄ sumat cibū Posito q̄ in tertia hora cōmunicato ut patet de cōse · di · ii · tribus · ergo satis plus oporteret eum stare si cōmunicatū hora sexta uel meridiei · ut sic oporteret nimis prādium differri quā dilationem eū sit difficile sustineri ꝓpter ingentē apetitum · et sustineri oporteat secdm canones et sic cū hinc et inde diuersa emergunt illud eligendum ē qd̄ habz minus capcionis et absurditatis · ff · de reg · iur · quoniens · eligat ergo q̄ hora tertie · a nō tardius celebretur missa sollennis · Item ꝓpter audientes certum est · q̄ diuinorum celebracio licet necessario incūbat benene fictatis et cōstitutis in sacris tamen publice fit ꝓpter populū · unde hora comoda dicitur ad celebrandū · qa ce

mode populus potest ad esse ad audiendum diuina officia ut dicit Inno. in c. 1. de cele. miss. sup Xobo. cōpetētibus a ibi concor. hosti. Hinc est q̄ ecclesie habēt emptas grossas ut p̄ eas sonitus uocē populus ad diuina officia ut extra de homic. c. Iohannes Hinc est q̄ cum ciuitas est interdicta uetitum est populo audire diuina tunc diutius celebratō non fit in publico ut patet de priuil. q̄ nonnullus de fē. exco. alma. §. adtemtus li. vi. Sed certum est q̄ mos est in ptibus ytalie generalis q̄ diebus sollennibz et festiuis homines uadunt ad prandiū hora tertia uel p̄. post. sed ad prandium ire non debent ante missam. ergo sequē q̄ celebratio misse non debz differri post tertiam et generalis cōsuetudo locoz uicinoz ciuitati Camerinen. ad quā cōsuetudinem recurrū est. de cēsi. super eo de offi. archidi. c. fi. cū similibus Et maxime in celebratione diutinoz ut patet de feriis. c. ii. et de cele. miss. c. p nicotius habet q̄ hora tertie celebrent misse sollennes et licet finiantur interdum satis ultra post tertiam. tamen nūq̄ inchoātur post tertiā. ergo dicti canonici matoris ecclesie. a cōtrarius scriptum. et contra consuetudinem. et contra rationem sup qua fundatur ius a cō suetudo. quia alias non esset consuetudo. uel ius ut. i. di. cōsuetudo et. ff. de legi. q̄ non ratione petiuit sibi cōmuni cari oblationes peeptas ultra cōmunes horam. et cōsuetam celebrandi Nam si quis ali a hora quam cōstitutum sit utiē seruitute nil sibi p̄dest. immo nocet. ff quēad. seruit. amit. si cōmunē. in. respōso et. put tactum est per alium nō quid sit factum. sed quid sit faciendum ē inspiciendum de elec. cum causam. cum similibus et bene facit qd nō. Io. an. a archidi. de p̄ben. ei cui. in. fi. li. vi. de eo q̄ fecit se ordinari ad sacerdotium indebite. ut posset gaudere prebenda sacerdotali. qua gaudere non potest Sed. put dixi supiacue uolui cōsilium tanti uiri tamq̄ soleꝫ facibus adiuuare. ut accedat vi. q. i. si omnia. Et forte posset attēptari. q̄ si talis cōsuetudo. qua utebant canonici diebz maioris ecclesie. non daꝫ erat p̄scripta q̄ nunc sit interrupta eū non cōtinuauerint possessionē seu quasi cēlebrandi et sic nec rōne consuetudinis quā non p̄scripserunt. nec ratione quasi possessionis cum desierunt. possidere debent admitti inseqenti āno ad celebrandum ad hoc de causa pos. et proprie cum ecclesia de elec. cumana ad fi. de preben. cum de beneficio. li. vi. et d elec. querelam cum similibus.

Responsio Frederici ad thema q̄ ex ipsa responsione potest colligi.

N questione demini Strictbe. non audeo eligere quid uerius est. Conferendo tamen dico sic. Certum est q̄ siue usura sit certa. siue incerta restitui debet et apud extorquentē remanere non debet. qa aliter non dimittitur eī Item certum est q̄ ex cōfessione et recognitione rainaldi usurarii a patris domini Strictbe notorium est ipsum tātū extorsisse Item certum est heredes raynaldi teneri ex facto defuncti uel saltē bona eius sunt obligata Agit ergo episcopus et petit ista nomine pauperum ut incerta ac ille dicit q̄ patus est restituere illis p̄sonis ex q̄bus extorsit et petit librum rationum ubi scripte sunt ille persone. quē utcarius recognouit se habuisse. at utcarius dicit illum perdidisse et patus est iurare Nam per iuramentum p̄batur perdici. ē. de fide. instru. lult. nō. de priuil. cum olim quid enī refert an apud utcarium. an apud aliuꝫ sit pdītus certum est istum teneri ad restitutionem usuraꝝ. Nam et creditor qui pdidit pignus. pbata pdicione liberatur a restitutione pignoris et nihilominus potest petere pecuniam quā credidit. ut. ē. de. p̄g. act. l. iii. v. et. vi. Sed ibi non sufficit. p̄bari amissionem p̄ iuramentum ut nō. ē. de fide. instru. l. ul. Cum ergo dominus Strictba non debz lucrifacere istam pecuniam siue certam siue incertam teneē eam restituere. etiam si dolo utcarii sit p̄ditus quia ex dolo utcarii non obligatur episcopus

contra dicit ei dñs Strictba si soluō ist am pecuniam ut in certam. et liber remanetur mento cogor soluere qa qd soluendum est certis p̄sonis. nō potest solui pauperibus. de homicid. sicut dicitur cum similibus Ad hoc respōdetur q̄ p̄ misso generali edicto. quicūq̄ dedit nomine usurarum tali ueniat tali die. Item assignato termino eidem domino. s. ut p̄bet illas usuras certas a non p̄bat. et declarato per sniam dom. epi illas usuras esse incertas tutus est dñs Strictba si postea apparent personē certe q̄bus faciēda est restitutō Nā in criminalibus et popularibus accōmbz onibus sua omnibus p̄iudicat. nō. extra de elec. cum dilecti de accu. nulli etiam si de crimine agatur ciuiliter ut nō. de accu. licet in glo. i. et ex causa potest quis cogi ad agendum. ī. certum terminum al̄. non auditur extra de preben. de multa. et multa pont. hosti. in sūma de libel. obl̄. §. utrum actor ubi status alicuius diffamatur uel periculum ē in mora ut in. l. diffamari. ē. de inge. ma. de clam. def. de spon. c. iii. de contier. contug. ex pub. ico. v. q. i. quidam de restispo. frequens. §. solꝫ li. vi. Non obstat rubꝝ et nigꝝ. ē. ut nemo inuitus. cum suis similibus. qa illud optinet regulare et inter ptes. uel ubi cā non subest. hic autem causa et periculum subest. sed iste alienum detinet et uult liberari a peccato. et si nollet, nihilominus epūs pōt h facere ex officio suo ad hoc. de iudic. nouit de usuris per totum de offi. or. signi ficauit de diuor. porro in. fi. c. Sz posset dicere dñs Strictba proclamacōnes et edicta dñi epi non preiudicare existentibus extra diocesim q̄ ma. acep. cum in tua. Fateor q̄ non p̄iudicaēt reintegra ndest anteq̄ bona data sint pauperibus. uel ad hoc sunt apud episcopum non distributa. tutus est dominus. Strictba auctoritate p̄toris et illi qui nunc apparerēt agant cōdicōne indebiti contra epm et pauperes alias cū dicōne sine cā. ad hoc. ff. de con. sine cā l. si fullo. Sed si ponitur p̄ cōstanti q̄ il le usure erant restituende in regno frācie. et hoc sciebat epūs et dñs Strictba tunc non unde ē tutus dominus Strictba de decreto pretoris i deest snia dñi episcopi quia tunc decretū iudicis executat. q̄n iuste interpositum est. iuste dico ex ordine ut nō. in. l. iuste. ē. de aeqrē. pos. Sed in isto casu sentētia epi fuisset iniusta ex ordine quia p̄clamacōes deberunt fieri in epatibus illoꝝ a quibus fuissent extorte usure Sed epūs potent dicere nescio Premissa locum habēt. ubi usure non essent restitute. Sz in casu nostro dominus Strictba dicit ego tam restitui usuras illis personis de scriptis in libro quem utcarius dicit se amisisse et p̄ducit plurima instrumēta remissionum. siue restitutionum facta rum ī regno francie Dicit episcopus p̄ba. q̄ isti nominati in hmōi. instrumētis sint illi qui descripti erant in illo libro Dicit dominus Strictba ostendas libꝝ ut concordemus libꝝ cum instrumētis Dicit epūs liber amissus est. a fit fides de amissione sicut de iure fieri debet. Et ponitur p̄ constanti q̄ sit amissus Hic ergo emergunt aduersa quia si uerum est q̄ dominus Strictba restituit uel remissiones habuerit et ite cogaē restituere hoc est cōtra omnem eqtatē et. l. diuinam et humanam Ecōtra si uerum est q̄ non restituerit hoc redundabit in p̄iudicium pauperꝝ et animaꝝ illorum quibus faciēda erat restitutio et in periculum detrimentū Cum ergo hic diuersis respectibus aduersa emergant id eligendum est q̄ minus habet captionis et q̄ securius est. ff. d reg. iur. quoctens de offi. dele. si duo. li. vi. de homicid. ad audiendum cum similibus Sz queritur qd est hic minus capciosum et minus periculosum uidetur q̄ in dubio absoluendus sit dominus Strictba qa p̄mtores aō. de. p̄bac. c. iii. cum similibus Item quia sanctius est aē ff. de penis. l. abeuntem Item pauperes tractant de lucro captando et dominus Strictba de damno uitando cui plus faciendum est ad qd facit. ff. de iure. a. fac. ig. l. error facit Ecōtra uidetur quando de iure

actoris cōstat ut hic·s·p recognitiones
patris domini strictbe·si defensiones
reisue dubie fertur sua p actore qa
e·in·de pbac· et·l·cumanus locū habet
quando iura ptum sunt obscura et sic
loquitur regula de·re·iur·cum iura·li
vi·Item ubi uertitur periculum tūc sp
tuctor uta eligenda e de cle·ex·mi·illud
§·minus cum similibus Sed hic est pen
culum anime domini strictbe·si altenum
retinet Si uero bis restituat·est periculū
rerum Sed certum est qp alteq; inmini
tum alteri ꝓponderatur·xii·q·i·preci
ptmus·vi·q·i·ex merito et istud magis
placet quia non est ue risimile qp tot re
stitutiones fecisset tam uarias et diuer
sis pson·nisi apud se haberet originale
uel copiā illius libri·Et si iste dominus
strictcbe tam in etimine usuraꝝ est· uel
excercendo·uel non restituendo·semp
est psumptio cōtra eum in materia usu
raꝝ ut in·c·ad nostram de emp·et ue
et·c·illo nos de pig·Et optime facit qd
nō·Io·an·de usuris·c·i·in·glo· qd fidei
cat·in clemen·Concludo igitur salua fē
per ueritate eum cōstat de iure e pī·di
co non ptinaciter·sed dubitando·qp do
minus Strieeba·suam defensionem cla
re ꝓbare debet ut·l·ab·ea·ff· de ꝓba·

Respōsio Fred·ad plures qōnes·

Obannes seruus seruorum dei
ad certitudinem presenciū et
memoriam futuroꝝ·Dudum
pontificatus nostri anno primo dilecto
rum filioꝝ magistri et fratrum ordinis
predicatoꝝ supplicationibꝫ inclinati q̄
dam per priuilegia non nulloꝝ p̄decef
soꝝ nostroꝝ romanorum pontificū eis
olim indulta eisdem magistro et fratri
bus·ac eoꝝ ordini adinstar dictoꝝ pre
decessoꝝ sub certa forma duximus in
dulgenda Sane qua p cōstitutionē a fe
lcts recordationis Bonifacio papa·viii·
p̄decessore nostro editam a i Vienen·
consilio renouatam·que incipit super ca
thedram non nulla ex dictis priuilegiis
uel in totum aut quo ad certa eoꝝ capi
tula reuocata irrita·seu ānullata fuerāt
aut cassa nulla et irrita nuncata·fratres
ꝑdicti ordinis in nō nullis partibus ad
uersus prelatos ecclesiaꝝ cōtra dictam
cōstitutionem predictis utimtebantur
priuilegiis quasi per eadem priuilegia ue
lut per nos renouata exttitissent consti
tutōi hmōi derogatum fuisset sed ipsa
eis non obstantibus in suo robore ꝓma
nere·presertim cum anteq̄ cōstitutōes
in eodem Vionē·consilio per felcts re
cordationis Clementē papā·v· p̄decef
sorem nostraꝝ edite inter quas constitu
tio p̄dicta·sup cathedram est inserta
pnos mitterent ad studia·a nobis ema
nauerat priuilegioꝝ concessio supradic
ta·Nos cōcertationi hmōi finem impo
nere cupientes de fratꝝ nostroꝝ consi
lio declaramus nequaq̄ fuisse per priuile
gia supradcā cōstitutioni ꝓfate sup ca
thedram in aliquo derogatum·pterea
cum intēctionis nostre non fuerit eisdē
priuilegiis aliqd robur dare·Sed ipsam
ante dictis priuilegiis non obstantibus
in sui roboris efficacia permanere ꝓfa
to magistro et fratribꝫ p̄dictis distric
tius inhibentes·ne deinceps in iudicio
uel extra contra contenta in cōstitutio
ne p̄dicta utī presumant eisdem priui
legiis uel in aliquo se iuuare·ac irritū et
inane·si secus forsan attemptauerint·et
quecqd inde subsecutum fuerit·decer
nentes·Nulli ergo hō Si quis autē hō
datum·Aurnione n·xv·klas mati Pon
tificatus nostri anno nono·

Obannes seruus seruorum dei
Venerabili fratri nostro e ꝓpo
fulgmatis Et dilectis filiis pri
ori ecclesie asismatis ac ꝓposite mona
sterii montis sancte mustrole ꝑpe clu
sū per ꝓpositum solite gubernari Salu
tem a apl'icam bene·frequenter hacte
nus immo inumerose quodāmodo de di
uersis mucidi ptibus·venerabilium fra
tꝝ nostroꝝ e ꝓpoꝝ·aliorꝝq̄ superiorū
prelatorum nec nō dilectoꝝ filioꝝ rec
toꝝ curatoꝝ prochialium sacerdotum
querele contra dilectos filios fratres ꝓ
dicatoꝝ et minoꝝ ordinum nostroꝝ et
sedis apl'ice exercitarūt auditum a clamo
rosis insinuationibus excitare et fatiga
re non cessant qp idem fratres decreta
lem dudū editam a felcis recordationis
Bonifacio papa·viii· p̄decessore nostro
que incipit sup cathedram Ac deinde per
pie memorie Clemētē papam·v· p̄de
cessorem nostraꝝ in uienen·concilio inno
uatam temere obseruare non curant sꝫ
ipsam trāsgredi non uerentur in eiusdē
sedis cōtemptum·animaꝝ suaꝝ piculū
et eoꝝdem cōquerētium et ecclesiarū
prohibitum ꝓiudicium et grauamē In
telleximus quocq̄ qp plurimū prefatis
dictoꝝ predicatoꝝ et minoꝝ neenō be
remitaꝝ sancti Augustini et Carmeli
taꝝ ordinum fratribus·in cuius ordinis
dictoꝝ heremitaꝝ psonis Idem p̄decef
sor Bonifacius cōstitutōnem predictā
in qua tātum de ipsis predicatoꝝ et mi
noꝝ cauetur ordinibus p omnia uoluit
postmodum integraliter et inēcusse
seruari·ad quem dictoꝝ Carmelitarum
fratꝝ ordinē·nos subsequētes cōstitu
tionem eandē quo ad omnia in ea contē
ta duximus extendendam·a predic
tis epis ꝓlatis·rectoribus curatis et sa
cerdotibus contra tenoreꝫ cōstitutio
nis p̄dicte graues in iurie atq̄ molestie
in diuersis ptibus inferuntur Nup etiā
am p pte filioꝝ dilectoꝝ capituli eccle
sie pusine ordinis sancti Augustini·nec
non prelatoꝝ cōuentuum reōꝝ curato
rum Sacerdotum et uicariorꝝ prochiali
um·ac clerī tam regulariū q̄ secularium
ecclesiaꝝ ciuitatis et dioce·pusine·no
bis extitit intimatum·qp p̄dicti eorun
dem p̄dicatoꝝ minoꝝ heremitarum et
Carmelitaꝝ ordinum·fratres contra
tenorem decretal' eiusdem multa eisdē
et eoꝝ singulis grauamina iniurias iufe
runt et facturas Quia ergo pacē essꝫ iu
ra condere·nisi que eadem tueantur ex
istant Nos uolentes de fratrū nostro
rum consilio decretalem predictam su
per cathedram integraliter obseruari
discretioni uestre p apl'ica scripta man
damus quatenus uos uel duo aut unus
uestꝝ uos aut·per alium·seu alios
etiam si sint extra loca·ingbus estis cō
seruatores seu iudices deputati·tam et
dem capitulo ꝓlatis·cōuentibus·recto
ribus·curatis sacerdotibus·uicariis ac
cleroc·iuratis·et dioce·pusine·ac cuili
bet eoꝝ aduersus fratres predictos·q̄
econuerso eisdem fratribus aduersus
capitulum·platos conuentus·rectores
curatos sacerdotes·uicarios et cleꝝ·p
fatos et·singulos eorundē efficacis de
fensionis ꝓsidio assistentes·ac facie n·
decretalem predictā quo ad omnia eius
capitula put iacet firmiter obseruari
Non permutatis contra tenorem ipi
us pmemoratos fratres dictoꝝ ordinū
eidem capitulo ꝓlatis·cōuentibus·rec
toribus·curatis Sacerdotibus·uicariis
et clero·uel alicui·seu aliquibus eorun
dem·nec etiam p dictos capitulū·prela
tos·conuentus rectores·curatores sa
cerdotes·uicarios et cleꝝ·seu aliquē·uel
aliquos ipsoꝝ eisdē fratribus grauamia
aut iniurias irrogari Facturi ipsis hinc
inde de quibuscūq̄ iniuriis grauaminibꝫ
molestationibus et damnis illatis hacte
nus et etiam in posteꝝ inferendis eis
dem contra tenorē et cōstitutōnis eius
dem tlis utdeliꝫ que nō iudicialem·req
runt indaginem·sumarie simpliciter si
ne strepitu et figura iudicii Inalis ue
ro ꝓut qualitas ipsoꝝ exegerit iusticie
cōplementum·Molestatores et iniuri
atores hmōi necnō cōtradictores quoslibet et rebelles quoscūq̄ quotienscūq̄ ex
pediret per censuram ecclesiasticam
appellacōne post pōita cōpescendo·Nō
obstantibus quibuscumq̄ exemptionibꝫ spectalibus uel generalibus·tam fra
tribus et ordinibus predictis·uel alicui
seu aliquibus fratꝝ·et ordinum eorund
q̄ ꝓlatis capitulo ꝓlatus cōuentibꝫ rēo
ribus curatis·Sacerdotibus·uicariis·a
clero·seu ipsoꝝ alicui uel alqbus cōmu
niter uel diuisim·uel subquacumq̄ for
ma·uel exꝑssione ꝟboꝝ ab eadem ꝑse
cessis·ac eiusdem Bonifacii qua cauē
tur ne alīqs extra suam ciuitatem uel
diocesim nisi in certis exceptis casibus
et in illis ultra unam dietam a fine sue
diocesis ad iudicium euocetur·seu ne
iudices et cōseruatores a sede apl'ica de
putati ꝑdicta extra ciuitatem et dioce
sim in qbus deputati fuerint cōtra quos
cūq̄ ꝓcedere siue alii uel a liis uices suas
cōmittere·Aut aliquos ultra unam die

tam a fine dioce eorundē trahere presu
mant Dūmodo ultra duas dietas ab
quis extra suam diocesim et ciuitatem
a uctoritate p̄sentium nō trahatur seu
ꝙ de aliis q̄ de manifestis iniuriis a mo
lestus et aliis que iudicialem indaginem
exigunt penis in eos si secus egerint et
in id p̄curantes adiectis conseruatores
se nullatenus intromittant q̄ de aliis qu
b uscūq̄ cōstitutionibus a p̄decessori
bus nostris romanis pontificibus tam d
iudicibs delegatis et conseruatoribus
q̄ p̄sons ultra certū numer̄ p litteras
a p̄stolicas ad iudicium non reuocādis
aut aliis editis que uestre possent iuris
dictioni aut potestati eiusq̄ libro exer
cio quolibet obuiare seu si tam eisdem
fratribꝫ uel eor̄ ordinibꝫ aut alicui seu
aliquibus frat̄r et ordinum predicato
rum q̄ capitulo p̄latis conuentibus rec
toribus curatis sacerdotibus uicariis
et clero predictis uel alicui seu aliquibꝫ
ipsor̄ aut quibuslibet aliis cōmuniter ul
diuersim a p refate sit sede indultum ꝙ
excōmunicari suspendi uel interdici seu
extra uel ultra certa loca uel aliquocūq
ꝙ modo ad iudicium euocari non pos
sint per litteras apostolicas non facien
tes plenam et expressam ac de ꝟbo ad
uerbum de indulto hm̄oi et eor̄ perso
nis locis ordinibus et nominibꝫ ꝑpriis
mentionē et quibuslibet aliis indulgen
tiis seu priuilegiis dicte sedis generali
bus et sp̄alibus quorūcūq̄ tenorum exi
stat que presentibus non expressa ul to
taliter nō inserta uestre iurisdictionis
explicatio in hac parte ualeat quōlibet im
pediri et de quibus quorumq̄ totis te
noribus de ꝟbo ad uerbum spectaliter
oporteat in litteris nostris facere men
tionem Ceterꝫ iudicibus seu conserua
toribus quibuscumq̄ per litteras apost
olicas sub quacumq̄ forma uel expressione confectas
eisdem dictorum p̄dicatorum minor̄
beremitarꝫ et Carmelitarꝫ ordinum fra
tribus seu ipsis ordinibus cōmuniter
uel diuersim sup damnis et iniuriis et al
is q̄buscūq̄ rebus seu negotiis al̄ depu
tatis et subdelegatis eor̄ p̄sentibus
et futuris auctoritate presentium dis
trictius inhibemus ne aliq̄ seu aliquos
auctoritate hui⁹ p̄ q̄ pretextu quorū
cumq̄ damnor̄ uel iniuriar̄ seu grauа
minum contra tenorem predicte cōsti
tutionis sup cathedram ipsis fratribus
seu eorum ordinibus antedictis cōmuni
ter uel diuisim a q̄buscumq̄ p̄sonis illa
torum hactenus ac etiam inferendorū
inposterum coram se aliquibi deiceps ad
iudicium uel alias quōlibet uocare seu
in animū aliquatenus trahere p̄sumāt
Inhibitionem hm̄oi non solum ad futu
ra sed etiam quoūsmodo ad hoc p̄cē
tia et iam cepta negocia uolentes extē
di ac decernentes prefatas litteras et
p̄cessus eorum auctoritate quōcumq̄
habitos et habendos ad damna grauami
na et iniurias hm̄oi contra tenorem dic
te cōstitutionis illata et inferēda ut dic
tum est aliquatenus non extendi ac etiа
am irritum et inane si secus sup premis
sis per quoscumq̄ scienter uel ignoran
ter contigerit attemptare uobis nihilo
minus intungentes ut inhibitionem nos
tram hm̄oi ad dictorum iudicium seu
conseruatorū et subdelegatorū notitiā
de quibus uobis expēdire uidebitur dedu
cere p̄curetis Insup uolumus et auctо
ritate apostolica decernimus ꝙ quilibꝫ
uestrum articulum etiam p alium inchо
atum q̄ quis inchoans nullo fuerit impedi
mento canonico impeditus Q̄d̄ꝙ a da
ta presentium sic uobis et unicuiq̄ ues
trum in premissis omnibus et eor̄ singu
lis ceptis et non ceptis p̄sentibus et
futuris ꝑpetuata potestas et iurisdictio
attributa ut eo uigore eaq̄ firmitate
positis in premissis omnibus ceptis pre
sentibus et futuris et p predictis pce
dere ac si omnia et singula coram uobis
cepta fuissent a iurisdictio uestra a cui
libet uestrum in predictis omnibus
et singulis per citationem uel modum
alium ꝑpetuata legitime extitisset cō
stitutione predicta sup cōseruatoribus
et alia qualibet in contrarium edita nō
obstante datū anmone klās marcii pō
tificius nostri anno xiii Questiones
ꝓposite elicite ex themate suprascripto

tales sunt Primaⁱ⁹ fratres p̄dica
tores et minores per decretalem nou
ter introductam que incipit sup cathe
dram positam sub ti de sepulturis tene
antur soluere sacerdotibus prochialibꝫ
quartam ptem de bus que relinquūtur
eis ab illis qui penes ecclesias ipsor̄ fra
trum siue in eor̄ cimiteriis non tumulā
tur uel de bis que relinquuntur fratribꝫ
singularibus tam consanguinitatis affi
nitatis seu attinentie uel deuotionis aut
beneficii recepti ab ipsis singularibus
fratribus siue alias utiutu singularium
p̄sonar̄ per illos qui in ecclesiis seu cimi
teriis fratrū p̄dictor̄ p̄el̄ eligunt sepeliri
§ Alia q̄ tal̄ē Ponit aliq̄ ciuitates et
dioceses earundem ꝓpter delictum do
mini uel rectoris ciuitatis et dioce eo
rum in penam populi sunt generali iter
dicto ecclesiastico subiecte Quo duran
te sepe contingit ꝙ prochiani dictor̄
locor̄ sua condunt in ultimis testā In
quibus apud fratres dictor̄ ordinum e
ligunt sepeliri et eisdem fratribus in cō
munt multa p animar̄ ipsor̄ cessantiū
remedio relinquunt eisdem defunctis a
parentibus eor̄ aliisq̄ seculibus p̄so
nis de facto et etiam cōtra p̄hibitionē
et uoluntatem frat̄r dictor̄ ordinum
apud eos in ecclesiis uel cimiteriis suis
tumulantur et deinde heredes siue p
inquilini ipsor̄ defunctor̄ diuersas obla
tiones faciunt fratribus antedictis ut
orent p animabus defunctor̄ Nūc
queritur utrum p̄fati fratres de hm̄oi
relictis et oblationibus quartam ptem
dare sacerdotibus prochialibus teneан
tur Et dicendum est absq̄ dubio ꝙ nō
tenentur Nam certum est ꝙ prochia
ni p̄dicti talis interdicti tp̄e non pos
sunt in prochialibus aut aliquibus aliis
ecclesiis seu cimiteriis interdictis uel
non interdictis sepelirī aut q̄libet eligе
re sepulturam nisi ubi ex priuilegio rep
itur hoc esse cōcessum ut hoc ꝓbatur
extra de priuilegiis ut priuilegia et ibi
plene nō in apparatu dominor̄ Inno et
Hostī in gō signat sup ꝟbo regulari
um et Inno e ti c cū et plantate § q
si templarii et extra de pe et re c qd

in re Q̄dq̄ omnes qui tempore inter
dicti in ecclesiis cimiteriis defunctor̄
corpora scienter p̄sumūt sepelire ipso
facto sniam excōicatōis incurrūt a qua
non sunt absoluendi nisi prius ad arbi
trium dioce eor̄ eis q̄bus per premissa
fuerint iniuria irrogata satisfactionem
exhibuerint cōpetentem ut habet̄ ex
presse extra de sepul eos qui li vi Et
per hoc patet ꝙ fratres dcōrū ordinū
non debent nec possunt corpa talium de
functor̄ in eor̄ ecclesiis uel cimiteriis
sepelire nec p sepultura siue occasione
sepulture eor̄ aliq̄d recipe ne forsitan
uideantur sepulturam illicite a dictis se
cularibus attemptatam per subsequen
tem receptionē hm̄oi cōualescere ar i q
i c constat in tex et glo xxxi q ii si
uer̄ in tex et glo quis liceat ipsis fra
tribus p talibus defunctis si impeniten
tia decesserint recipe nō iniuria ut s
orent p animabus eor̄ cum pro eis ora
dum sit xi q iii quicumq̄ et etiam re
licta ipsis fratribus in testamētis hm̄oi
defunctor̄ ut hec habentur 2 plene no
tātur in apparatu Inno et hostī extra
de excess prela c tanta in glo que sig
natur sup ꝟbis post interdicti violati
onem Cum ergo tunc demū fratres
p̄dicti sedm decre sup cathedrā ad
quartam siue canonicā portionem p̄sol
uendam rectoribus ecclesiar̄ prochiali
um teneātur cum p electionem sepultu
re legitime factam in eor̄ ecclesiis si
uis locis sepeliuntur corpa p̄dict̄ n̄r̄ q̄
de iure si non eligissent sepelirī apud e
os forent in ipsis prochialibus ecclesiis
cumulanda et ut p̄dicta decretal̄ dicit
et supradicti doc Inno 2 Rof et Gui
do et Io mo notant ꝙ hoc fiat in recō
pensationem iniurie que prochialibus
ecclesiis fit qa in eis hm̄oi corpora non
tumulantur ne rectores eor̄ debitis et
necessariis būficiis defraudentur et p
dicti prochiani non potuerunt eligere
sepulturam nec sepelirī de iure in eccle
siis dictor̄ fratrum nec̄ sacerdotum
prochialium nec aliquibus aliis ut dictū
est et non paret p̄iudicium factum qd
de iure nullum sortitur effectū ut ex

tra de iurepatro·c·qđ iurẽ·et·c·illud
in tex·et glo·extra de reg·iur·c· non
prestat·et de excel·pla·c·ne captande
li·vi·et nõ de elec·c·auditis in glo·ult·
nec relicta et oblata pro mortuo a fratri
bus·tuste recepta per electionem sepul
ture et sepulturam·que nullius fũt mo
menti quõlibet possint defalcari·ar·ff·
dele·l·si seruus legatus·§·si seruus alie
nus 2·l·si seruus sub cõdicõe cũ statu li
ber·et·ff·de condi·et·de·l·hec cõditio
et xxvi·de·deinde in·fi·et in casu pre
dicto cessat cã suprascripta·q̃rte dãde
prochiali sacerdoti·l·in reconpensatio
nem iniurie que sibi fit qa is qui in suã
deberet sepeliri ecclesia in alia eligit se
peliri·quia ut dictum est·nec in sua·nec
in alia ecclesia potest quomodolibet se
pelirí·et pcõsequẽs nullus essẽt effectus
ut dictum est Concluditur q̃ de p̃dic
tis relictis et oblationibꝫ fratres p̃dic
ti quartam aliquam dare sacerdotibus
prochialibus non tenentur·Et si dica ꝯ
q̃ fratres predicti·de facto sepelian t
tales psonas quas sepelire non licet et p
funeralibus multa recipiunt Respõdeꝯ
q̃ si hoc esset·qđ absit ipsi p tanto ex
cessu tenerentur satisfacere illis·quorũ
utolant interdictũ ut in dicto·c·eos q
de sepul·li·vi·et qđ in hoc casu non da
retur quarta aliqua sacerdoti prochiali
quia tunc solũ quarta siue canonica por
tio·danda est curato·quando in casu cõ
cesso·quis alienum sepelit prochianum
Quãdo uero in casu p̃hibito nullomõ
eidem cõpetit petitio uel exactio quar
te siue canonice portionis extra d sepul
tu·c·ex pte·i·in glo·ordi·et·c·eum libe
ram·et·c·cum in nostra·et·§·fi·unde
Inno·in dicto·c·in nostra·de sepul·sic
dicit Si uero is de quo agitur apud hos
pitalarios non de iure sed de facto·se
pultus dicitur de relictis eis nec totum
nec ptem redderẽt prochiali ecclesie·ꝫ
corpus tantũ et oblationes omnes que
occasione sepulture facte sunt·s·c·ex
pte·i·et hoc hic Inno·Inquibus patet q̃
etiam si fratres cõtra ius sepelissent in
suis ecclesiis siue cimiteriis prochianũ a
lienum·nullo iterdicto ecclesiastico sub

tectum de relictis uel aliis oblatis ipsis
fratribus non pro sepultura uel occasio
ne sepulture ipsi fratres nullam ptẽ sa
cerdoti prochiali reddere tenentur·sed
tantum corpus et omnes oblationes q̃s
occasione sepulture recepissent Multo
magis dicendum est eos non teneri de
illicite receptis per ipsos occasione fune
ris de facto p̃sumpti dare aliquam por
tionem sacerdoti prochiali cui nullo mo
do psonam interdictam cõpetit sepelire et
cui nulli fit iniuria·ex tali sepultura
de facto presumpta et receptione fune
ralium illicita et per cõsequẽs non cõpe
tit accio ad quartam cum male accepta
et oblata non ueniant diuidenda·ff·fa
bereſ·l·ceteera·§·sed et si quid cum si
milibus Sed potius illi cui facta est iniu
ria pro tali sepultura et receptione illici
ta restituenda ut dictum est Michi
Oldrado de ponte·de laude·legum pro
fessori et aduocato in romana curia ad
predictas allegationes uidetur addẽdũ
qđ sequitur Videlicet quãtum ad pri
mã q̃onem q̃ Xoba illa ·sed fratribus ip
sis in dicta decre·sup cathedrã posita
debent intelligi cõplexiue nõ de legato
alicui singulari fratri relicto ut p̃batur
ff·de·re·dub·l·cuibus et·l·cũ senatus
Item quia relictum ecclesie in quã quis e
legit sepulturam uidetur in dubio prep
ter sepulturam relictum ut·ff·d exeu
tu·l·nensenius et·l·se·Et ideo cum ad
sepulturam recipe·sit actus nulli singu
lari conuenienꝫ·sed collegio relictũ sin
gulari psone ꝓpter attinetiã singulare
affectionem uel receptum benficiũ non
subintrat legi canonice portionis·ar·ex
presso·e tt·l·tutor petitus·§·i·de cal
tren·pecul'·l·si forte·et·l·castrense·et
ẽ·de inpo·lucre·de p̃scrip·l·t·in·i·et
ii·responso Nec obstant illa Xoba de q̃
buscumq̃ relictis distincte·uel idistinc
te ad quoscumq̃ certos et determina
tos usus 2c̃·quia hec uerba·rss legatas
respiciunt et modos legãdi non psonas
legatarioꝝ ampliant·sed eos iuri cõmu
ni dimittunt·ut hic est casus·ff·de ali·2
ci·le·l·a filio·§·fi·Item non obstat·q̃
relictum singulari psone·queritur con

uentus nõ enim psona rõne conuentus
qui singulare presentat·ff·de fideiuss·
l·mortuo·est cã canonice portionis·sed
causa est sepultura Si enim psona idest
cõuentus esset causa deductionis puta
quia statutum esset q̃ ultra certum mo
dum capere non posset·sequeretur ut·
ff·de·bo·li·l·queritur et dele·i·si mihi
et·tibi·§·regula sed ubi capacitas eius
cui queritur non est in causa·sed aliud
ut in ꝓposito argumetũ acquisitionis
cessat ut·ff·dele·ii·l·debitor·§·ult·
Ad solutionem autem ultime q̃stionis
optime facit·ff·pro·soc·l·cum duobus
§·ulc·in prin et·l·se·Et ꝓpter suprias
allegata cum p̃dictis additionibus dic
tis et determinationibus q̃nium consẽ
eiet eas ueras credo In cuius rei testi
monium sigillum meũ consuetum duxi
presentibus apponendum
Mihi Petro de ferro dep̃pno legũ
p̃fessori ac auditori domini hostien·ui
detur dicendum et dico hoc primitus ꝓ
testato·q̃ nec p̃dictam decretalem in
terpretari intendo cessante omni dolo
et fraude·uera esse et iuri cõsona et eq
tati amice que suprius dicta sunt et in
testimoniũ sigillum meum consuetum p̃
sentibꝫ fecit apponi·
Mihi Ramero abbati de podioboni
tecanonici turis ꝓfessori ac auditori do
mini hostien·uidetur hoc primitus pro
testato·q̃ nec dictam decretalem iter
p̃tari intendo cessãte omni dolo 2 frau
de uera esse·et iuri cõsona et equitati
amica que suprius dicta sũt et i testimo
nium sigillũ meũ fecit appendi·
Mihi Bernardo de mõtesio decreto
rum doctori·et Auditori domini uita
lis tituli sancti Martini in mõtibus p̃s
bitteri Cardinalis Idem uidetur esse di
cendum·et idem dico qđ·s·dicti·doc·
dicunt et put in dictis q̃onibus est con
clusum In cuius rei testimonium hic ma
nu mea scripsi et sigillum meum presẽ
tibus feci apponi
Mihi practice de plano·meleti turis
utriusq̃ doctori i romana curia aduoca
to·idem uidetur esse de iure dicendũ
Et idẽ dico qđ supradicti doctores et

put indictis q̃onibus est conclusum In
cuius rei testimonium sigillum meum fe
ci apponi cõsuetum
Quodqdem consilium ad petitionẽ
et requisitionem religiosi et honesti uiri fratris Andree de ameria ordinis mi
noꝝ p̃ robertum quondam Petri dicti
hyrane de accerbata Imperiali auctorita
te nõrium trascribi et publicari et per
Iohannem pauli Iobãnis de spoleto nos
trum necnõ curie et camere notariũ
infrascriptos sub sigillo ꝓprio subscri
bi mandamus uolentes et decernentes
q̃ huic transsumpto·sicut ipsi originali cõcilio suprascripto tam in iudicio q̃
extra adhibeatur de cetero bona fides
Quibus omnibus et singulis nostrã nos
treq̃ curie camere predicte·auctoritatem interponimus ordinariam pariter a
decretum·Inquoꝝ omnium testimonium presens trãsscriptum per sigillũ ꝓ
prium dicte curie camere quo utimur mã
damus et fecimus cõmuniri·actum auto
nan·in palacio apl'co ubi auditores sacri
palacii audiunt causas presentibus magistris Nicolao magistri cõpagni de monticulo·Iohanne benedicti de urbe·2 uã
nino gentile de offida nõriis dicte curie
camere testibus ad p̃dicta Anno na
tiuitatis domini·M·ccc·xviii Indictione·xi·die·vii·mensis marcii Pontificatus domini Iohannis pape·xxii·Anno·xii·
Ego Robertus filius quondam Petri dicti hyrane Imperiali auctoritate nõrius p̃dicti cõsilii tenorem put in primo originali cõsilio inuenit uidi 2 legi Ita
hic fideliter nil addens uel minuens·qđ
sensum mutet uel uarietet intellectũ de
mandato et auctoritate dicti domini
uiceauditoris transscripsi 2 publicaui
et quia facta diligenti collacone cũ Iohanne Pauli Iobãnis nõrio infrascripto
de presenti transscripto ad originale cõsilium supradictum concordare inueni
Inpmissoꝝ testimonium me subscripsi
et sigillum meũ apposui consuetum·
Ego Iobãnes pauli Iobãnis de spoleto Imperiali auctoritate curie camere et
domini uiceauditoris predictoꝝ notari

usionem inspectionem mandato auctoritatis et decreti interpositionem p̄dictis
um eum Roberto filio quondam petri
nōrio et testibus suprascriptis presens
fuit et quia facta diligenti collatione cū
dicto Roberto quondā petri nōrio de
p̄senti trāscripto ad originale consiliū
supradictum cōcordare inuenti de man
dato et auctoritate domini uicecomitis
me subscripsi et signum meū apposui
consuetum.

clv.

Vestio an laici possint p̄
scribere ep̄m infesto puni
tionis p̄bitere debeat eis
dare candelas benedictas de cera nova

Responsio Fede ad ep̄m coronē.
Reuerēde pater an cōsuetudo de qua
fit mentio in litteris uestris seu uestri
uicarii sit laudabilis nec ne p̄posito q̄ de
ea constaret merito dubitari posset ga
per eam uidetur grauamen ecclesiis idu
ci ut de consuet. c. i. et uide ē ecclesia
submitti laicis. qd est p̄bitum de re.
ecc. non alie. c. ii. li. vi. Cōpescenda quidē
sunt iura laicoz et restringenda cū sint
ecclesiis et clericis inuitosi de re. eccle
non alie. c. ult. et de immūn. ecc. clericis
laicos li. vi. Et quia solt patroni uidē
esse p̄uilegiati ut census. seruitus. uel
tributum eis ab ecclesia reddatur. ut d
iure patro. c. p̄terea. Incōtrariū uide
tur q̄ talis consuetudo est modicum p̄
iudicialis. et p̄ eā inuitantur et animā
tur feruentius laici ad deuotionē eccle
siaz et diuini cultus et iura ecclesie fa
uorabiliter p̄sequendum. ergo tamq̄ fa
uorabilis amplectanda est et ampliāda
de consuet. cū olim. de constit. c. penul.
de testa. c. ul. et de p̄uilegiis. in bis
Primi facie credo q̄ talis consuetudo
sit p̄scriptibilis spacio xl. annoz cum
titulo uel spatio tanti temp̄is cuius in
itium non sit memoria sine titulo iuxta il
lud q. l. nō. archidi. et Io. an. in nouella
de elec. c. generali. li. vi. Nā uideo q̄ p
ochiani p̄t p̄scribere. uel patronatus.
qd plus est. ut. nō Io. an. de re. iur. qd
sicut. li. vi. Non obstāte eo qd. nō. de
elec. sacro sancta. Et si maior ps eccle
siq hoc seruat. uidetur q̄ parrochiales ser
uare tenentur. ut de offi. archidi. c. fi.

Responsio ad pulchr̄ dubium.

clvi.

Vnctus talis ē Petrus rec
tor ecclesie in manibus sui
epi resignauit ecclesiā ex
causa pmutationis faciend
cum titio rectore alterius ecclesie. qua
resignatōne recepta ille. ticius non uult
resignare. uel moritur ante resignatōnē
uel alia de causa pmutatio nō potest fi
eri. Quaeritur an dictus Petrus potest
sua auctoritate. sine noua collatione ad
suā ecclesiā redire. a uidetur q̄ sic. de p̄
ben si beneficia. li. vi. e. de rea. pmu. l.
rebus cum similibus Dicendum est q̄
non nā beneficium resignatū ex causa
pmutationis expressa uel tacita reuera
uacat. unde de iuris rigore. expectans
auctoritate aplica. posset illud accepta
re. nisi per ius nouum esset. punsum de
re. pmu. c. uno. li. vi. et quātus sit resig
natum ex eā pmutationis libere. tamen
dicitur resignatum. ut ibi. et ideo olim
si ep̄us cōferebat alii uidebat collatio d
p̄ben. inter ceteras. et idem bre in glo
ti. que glo. in fi. ponit casum nec. Nā
ibi papa utriq̄ suum beneficiū restitu
it ergo sequitur q̄ anteq̄ p̄ficiatur pmu
tatio uacabat beneficiū ex hac causa re
manutatum. et p tāto littera nouissima
c. unic. de re. pmutatio assent benefi
cia ipsa uacare āteq̄ sequatur pmutatio
et dicit q̄ non p̄t conferri alius q̄uis ua
cet. anteq̄ sequatur pmutatio. sed ne
esse est ipsis renuntiantibus. ex dicta
causa cōferri. Stergo uterq̄ renūtiaut
utriq̄ fiet collatio et cōpelletur ex de
bito. uelit. nolit supior. nec est certum
tempus datum supiori. ad cōferendum
et hoc ibi. nō. Paulus in ult. glo. Hic est
q̄ habēs p̄uilegium de petendis fruc
tibus beneficioz uacantium. potest pe
tere fructus beneficioz uacantiū ex cā
pmutationis. ut. nō. Io. an. de reser. p.
si. ppter. in glo. que incipit. morte. li.
vi. et p hoc facit ad litteram q̄d nō. de
re. pmu. cum uniuersaz. in glo. penult.
in fi. Alia iura ciuilia non obstant.
ad que patet responsio. per id qd nō. de
elec. eum inter. R. in glo. magna. que in
cipit. sed nōne Nō. ob. c. si beneficia
qua ibi non resignant. sed facto dimi
sit. que dimissio nō habet enim renuntia
tionis. qua ex futuro euētu apparet
ibi eum non fuisse uere translatum. et
sic non habet locum. de p̄reben. de mul
ta. et. xxi. q. ii. Si quis ū translatus

Dominus Iellus de Eugubio inpug
nans p̄missa sic dicit. Salua pace scribē
tiū. uidetur dicendū cōtrarium qua per
mutatio. inter eos efficax non capit ex
mutuo consensu uolentium permutare
sed extraditōne. Addit. Ra. d p̄
ben. inter ceteras. de rea. pmu. cū olim
et c. se. Nā anteq̄ habeam tuam p̄ben
dam. et tu meam. non est cōpleta pmu
tatio. licet aliter in emptione et uendit
one. que habet uim efficax ex ipso
cōsensu. ff. e. l. i. §. it ē emptio. Si ergo
sola adoptio rei pmutatiōne p̄ficit clar
est quo ad ueritatē rei. q̄ antea. nil qd
sit ibi uacans reputur. cum totum sit in
pendenti. nec etiā readepta. cū iam sit
possessa. et sic nō reputur aliqd instans.
uel momētū. Addit. Quoniā p̄
bende uacauerint. Et beneergo. sequtur
si nō uacauerint sui auctoritate. retine
bit ecclesiā uel prebendam. quia turis fic
tione nō uidetur uacatio. sed potius cō
tinuatio prioris turis. argumētum op ti
mū de. temp. or. litteras. a. ff. de p̄cat.
se. ii. imminente. Et hoc maxime p̄derat.
cōsulturq̄ subtilissimus est. q̄ talis per
mutatio potius ex facto supioris q̄ ex
facto p̄tum consequitur. et ficatiā
Addit. Vnd nō p̄sonal' sz real' potī
us ē censēda. de trāsac. ueniens. ubi ave
ritas supioris facit reale qd alias esset
p̄sonale. Circuitus etiā utendi sūt di
reserip. Auditor in clemen. et p allega
tiones factas in cōtrarium esset. Nobis
et non rebus legem imponere. contra id
ad. Et iste fuerunt cōsiderationes nouo
rum iurium de. re. pmu. e. uno. li. vi. et
e. ti. e. uno. in clemē. Nec per allegata p
ptem aduersam est respōsum. ad c. si
beneficia. quia p̄us est facto renūtiare
beneficio q̄ simplici Nobo. ut legitur. et
nō. de. appel. nostraz Addit. Et
ob certam causam post modū non secu
tam Addit. Iura sunt adidē utilia
ria. et ita ex futuro euentu apparet
ex renuntiatōne facta. sicut in uerbis.
Et ecōuerso ifrascripta dubia simul cū
p̄cedentibus fuerunt transmissa d̄no
Io. an. q. Frede. ante publicationem no
uelle. sup. vi. Reuerende pater ex
dubio p̄misso. et sequentibus potestis
nobilitare. et famosum reddere. c. unicū
de re. pmu. li. vi. Et placeat uobis trac
tare et soluere infrascripta dubia
Multa ex his dubiis tanguntur et sol
uuntur. de re. pmu. c. uno in reuella. li
vi. Primum in dubio precedenti si
platt. uel canonici cōsenserunt pmuta
tioni faciende. nūquid eoz cōsensus de
bet requiri in noua collatione. si uera est
opinio mea. q̄ nō possit redire ad bene
ficium sine noua institutione Addi.
vi Et quid si esse potuit p̄iudicare cau
sam. ppter q̄. non potest sequi pmuta
tio imputabitur sibi. lap. Et quid si
habens beneficium a plebano. renūtiat
ex causa pmutationis facienda. et pmu
tatio nō potest sequi. ut dictum e. an
debet institui per ep̄iscopum. an per ple
banum cū ep̄oz pellente. p̄sito q̄ sit
tuta illa opinio. q̄ sine. q. quia sicut cēne
non possit redire ad illud Et nūquid
recepti in carentes sub expectatione
p̄bendaz possint permutare. sicut ius
ad rem admittem. et inaltercantate or
dinarii uel executoris. et si sic fieri p̄t
diret potestas executoz. La. nō p̄t
pmutare. et si possent deberent hoc fa
cere auctoritate ordinarii. nec durat ul
terius executoz. ptās lap. Et nūqd
habens unum beneficium possit pmuta
re cum pluribus. uel p̄ura cum pluribus
Et nunqd cōmendatarii possint p̄dictum
cem pmutare. et an habentes beneficia
ad placitum possint permutare lap.
Poterunt cum onere beneficioz. ut sic
habeant. li. o modo pmutare. uolentes.
facit clemē. de. sup. ne. p̄la. quia regula
res. et qd ibi. nō. p Io. an. Lap. Item
quando collatio beneficioz. speciāt ad

inferiores prelatōs et uolunt illa beneficia pmutare·quer̄tur an renuntiatio fieri debeat in manibus episcopi consentientē collatore An uero in manu collatoris auctorizante diocesano Lap. In manibus diocesani·qui totus facit de consensu collatoris Lap. Sequuntur apostille sedm numeros Et primo super ℞bum traditione In tuo·recextra ditione rei·nisi fiat auctoritate supiorīs·e·ti·quanto Sed non sequitur pmutatio non est cōpleta·ergo beneficium non uacat qd tamē uacare ꝓbāt ura·s·pxima inducta alias si non uacaret seq̄retur ꝙ beneficium nō uacans hinc inde posset conferri·qd est falsū·de conces·preben·e·i·Frede·ꝙ Sequitur uel mo mentus Sibee est uerꝝ quid ergo ojatur illa renuntiatio Preterea si renūtiatio facta in manu nō sit iudicis uoluit quo ad renuntiantem·ut nō·de renunciando indubitis·quanto magis facta in manu sui prelati·licet ex causa pmutatōis Fre· Sequitur cōsequitur·fateor Sed ego quero·an beneficium uacat anteq̄ ista efficatiam cōsequatur et si uerꝝ ē ꝙ uacat·quomō posset ꝓprias auctoritate·ab illud recipere et in eo administrare Fred· Sequitur ut nostrꝝ Fateor ꝙ plus uel tantum ualet renuntiatio·que fit ipso facto sicut uerbo·ut patet de bis que·ff·a·ma·p·ea·exore·et de·ut·et·ho·cle·c·ult·Sed in·e·si beneficia non renuntiant ℞bo qd patet ibi·nisi fuit·ei non fuerit uere trāslatus a sua ex familiaritate·apparet·et declaratur·ꝙ nō uacant primum beneficium Nēo enim habuit animū dimittendi beneficium primum nisi quia credebat posse assequi sedm effectum aliter secus si scienter recepisset ut·e·ti·eum qui·li·vi·Fre· Sequitur non secuta Fateor·ꝙ causa non est secuta ꝓpter quā pmutatio fiebat·et ideo beneficiū debet sibi reddi uel restitui Sed certum est·ꝙ ille q̄ resignauit tradidit ob causā·licet eā nō sequatur dominium ꝓfit et·ideo con dicto sibi cōpetit·sed con dictiō regulariter non cōpetit dōnō·ueff·quēadmodū usufru·e·l·ult·Dicit ergo iste esse dominus ꝙ renuntiationē factam ob causam·ergo cū beneficium uacet necesse ē ꝙ ex nova collatōne·acquirat sibi dominium Fre·

Sequitur institutione Debz requiri sicut nunq̄ habuisset fieri·Lap· Andebet institui ꝓpm Addi·Nō Lap· An ꝓplebanū eum episcopꝰ cōpellere 2ē· Addi·Sic Lap·

Consultores inquisitoris ad sapientes suos Senen·

·clvii·

Alexander ep̄us seruus seruoꝝ dei dilectis filiis Inquisitoribs hereticē prauitatis

Inter gitur etiā alios ad pnam in pententiā ꝓ hereſi ab ipsius pestis Inquisitoribus·ut usuras restituant ad qđ obligauerunt in iudicio·se·a sua in quo quer̄tur Vtꝝ inquisitores ipsi uel qui succedant in locum ipsoꝝ ad respōdendum cōā se cōquerētibus de hmōi usuris ad restitutionē eaꝝ si de ipsis constiterit possint cōpellere taliter penitentes·put ab eis in aliis sibi iniunctis pentētiis fieri cōsueuit· Ad qđ respondemus q̄stionē sup usuris motā cōtra tales iudicialiter non debere audiri·ab inquisitoribus hereſis·nec decidit nolentes ꝙ per causas hmōi offendiculum negotiō fidei ꝓparetur Eos tamen ad restitutionem usuraꝝ de quibus cōstitent cōpellere poterunt quibus in satisfactionē ꝓ dicto crimine hmōi restitutionem in penitentia iniunxerit Bonifacius in sexto de q̄ibus preceſtis usuraꝝ motis·etiā contra illos quibus restitutionē usuraꝝ in pentētiā ꝓpere sis crimine iniunxerunt·at si se et sua ad hoc faciendū in iudicio obligauerit intromittere se non possunt·nec ꝓ eis hmōi offendiculum negotio fidei ꝓparetur Supradictis constitutionibus intellectis quer̄t inquisitor·si tales q̄sitores ad se delatas·ab his qui usuras sibi restitui postulant teneatur audire·uel de iure possint cogere reos ad restituendum Maxime si negant·uel non cōcordant petentibus·nec re· Itē quomō intelligi debet illud ultime ptis consti-

tutionis Alexander·uidelicet·de quibz constiterit 2ē·s·quomō illi inquisitori debeat cōstare et in cuius iudicio·ꝓsertim cum Bonifacius predictus·hanc particulam obmiserit Si qua autem alia in ea scire tis loquentia expresse de predictis·que inquisitor non inuenit·libenter seiret ea

Cōsilium domini nerii Palarien·legū doctoris

Videtur michi nerō pallarensi·ꝙ domino Inquisitori non liceat·nec possit se intromittere sup causa usurarū in pentētia iniunctaꝝ·nō exagendaꝝ uel restituendaꝝ·Et in hoc puncto derogatur cōstitutioni allexandri per Bonifacium Et hoc uerꝝ esse concipto ex uirtute illius orationis adiecte in cōstitutōne bonifacii dum cōstituto dicit itro mittere se nō debent 2ē·cuius contrarium ꝓhibitionē reputo usq̄quaq̄ et generaliter intelligenda Et maxime ꝓpter rationem·ꝓhibitōnis ne offendiculum negotio fidei ꝓbeatur Ad illud ergo qđ queritur ex ℞bis cōstitutionis Alexandri in nouissima ptes ue cōstitutōnis·dum dicit si cōstiterit 2ē·Dico dicta uerba esse intelligenda·ubi constiterit de usuris·sine ullo strepitu·et figura iudicii per confessionem puta ipsius partis uel ꝓliberos eius de quibus q̄ō nō referatur·corā dicto inqsitore Velubi constiterit ex sūa lata ab ordinario loci que nullo possit remedio attemptari

Cōsilū domini Griffoli d mōte pol luciano Datum in scriptura manus sue

Videtur mihi ex ℞bis et mente cōstitutionis Allexandri·ꝙ si q̄ō usuraꝝ moueretur corā inquisitore contra eū cui ꝓ inquisitorē·ꝙ restitueret usuras in pententia foret iniunctū·ꝙ negāte conuento·Inqsitor non potest ulterius cognoscere quoniā hmōi cognitio esset iudicialis et infigura iudicii·q̄d est prohibitum Sturo peteretur coram eo ꝙ hmōi damnatus cōpelleretur ad restitutionem usuraꝝ Inquibus cōstaret per sūam iam latam·cōtra hmōi crimino-sō sup restitutione usuraꝝ de quibus constaret per cōfessionē damnati·ut potest qui sponte cōfitetur se teneri ad restitutionē usuraꝝ Nam tūc potent inquisitor talem cōpellere·alias nō·et hoc ex ℞bis constitutionis allexandri· Ex constitutione tamen Bonifacii puto allexandraꝝ in hoc correctum·et hoc propter illa ℞ba intromittere 2ē·que omnē intromissionē excludūt a generalia sūt

Cōsilium domini cōradi·

Domino Ingsitori Cōradus salutez eternam In ꝓposito casu ueritas est·quōnes de quibus queritur ad uestraꝝ officium minime ptinere Cū super eo sic uobis adepta facultas per cōstitutionem Bonifacii·que cessat qđ allegat·licet non ut iudicialiter fieret concedebat·℞bum autem cōstituerit·de quo queritur licet interdum ad sniam referatur regulariter·tamen debet ad solas ꝓbatōes referri·ut probatur extra de accu·c·si constiterit·ff·de iure fis·l·eius·qui de lotorem·ibi oportet prius constare de crimine et pnūtiare 2ē·extra de cleri·peg·c·iter·et·c·tue·§·si re·ibi si cōstiterit·ff·de ꝓuarie·l·ꝓuaricationis ibi nisi prius de ꝓuaricatione constiterit·a ꝓnuntiatum fuerit 2ē·2·e·cōia utriusq̄ iudi·l·matonibus Ibi qđ inequaliter factum esse constitent reformabit et de pignor·l·in summa·

Consilium domini Fred·Petrum in scriptis manus sue·

Sup premissis diligenti consideratione ꝓbita sciendū est·ꝙ dominus arbitri·bonon·in lectura sua sup sexto libro·glosans illum·§·de q̄nibus sedm dominū Berengarium·unū de cōpilatoribz sexti libri·sic scribit·hic fuit aliqd imutatum·de mandato pape Bonifacii Nam p antiq̄ poterant cōpellere tales ad restituendas usuras de quibus cōstabat·tamen iudicialiter cognoscere non ualebant·penitentia enim sine satisfactione seu restitutione usuraꝝ non est fructifera d̄ pe·et·re·ꝙ gdam·et ideo eis penitentiā talem imponūt inquisito

res· nã hoc pertinet ad iudicium anime
non tñ ſdictionis· et ideo talem execu
tionẽ habent facere ordinarii nõ ipſi ut
ſequitur archidi· Ex predictis ꝟobis uide
tur dici ꝙ dominus Bonifacius ex certa
ſcientia fecit amoueri uerba poſita p do
minum allexandrũ· Et ſic uidetur ſcdm
p̃missa ꝙ Inquſitores de talibus q̃ñ
bus nõ ualeant· cognoſcere· nec diffinire
nec illos de quibus cõſtat ad reſponſio
nem cõpellere· et ꝙ compulſio· et execu
tio ad ordinarium ptineat Sed cõtra
uidetur· nam ſi inquſitor nõ poſſet cõ
pellere penitentiarium ad faciendum pen
tentiam ſibi iniũcta fruſtratoria et de
luſoria erit talis impoſitio penitentie· ſi
cut alias diximus· ꝙ tñ ſdictio ſine co
hertõne eſſet deluſoria· de oſſi· dele· ex
litteris eum ſimilibus Preterea dñi
nus papa Bonifacius in· c· ult· de hereti
in ſi· reſeruauit ordinationes· et ad con
ſultas reſponſiones Romanoꝝ pontifi
cum editas cõtra hereticam prauitatẽ
non cõtrarias· cõſtitutionibus· li· ſexti
Sed dñs Bonifacius et dñs alexãder
non ſunt ſibi contrarii Nã licet domi
nus alex in ſer· p̃dicti uoluerit iudicialem in
dãginem inquſitoribus Non tamen p
hibuit cõpulſionẽ et executionẽ contra
illos· qui iudicialiter cõuicti ſunt coram
ordinarius ſuis· uel aliis constat ut dic
tur in fi· Et ſic ſententia lata· qui in rẽ
iudicata transiuit· et nullo iuris reme
dio poteſt infringi fidem facit· coram
inquſitore· et illo modo dicatur conſta
re inquſitori et notorium eſt in iure ꝙ
ſententia lata in uno foro· fidem facit
in alio foro inter eaſdem pſonas· ut de
excep· c· ult· li· vi· Si uellemus tenere pri
mã ptem poſſumus reſpõdere ad obiec
ta· hoc mõ· ut dicit ꝙ licet inquſitor
nõ poſſit cognoſcere de uſuris· nec dif
finire· nec directe compellere illos· de q̃
bus alias constat Ad conſtit· tamen in
directe poteſt compellere· ut dicit· ꝙ
punet illum de penitentia non impleta
ea pena· ut dicit ſub qua tempore ipo
ſitionis p̃dicte p̃cepit penitentias fieri a
adimplenti· Non ergo tenendo iſtam o
pinionem poterit Inquſitor dicere pe

nitentiato reſtituere p̃ſe uſuras· et tñ
reſiſtentẽ compellere· Sed dicet quia p
nos penitentiam tibi impoſitam· non feciſ
ti ut nobis cõſtat· ſolue tantũ· Et hoc
uult archidi· dum dicit· Et ideo talem
executionẽ habent facere ordinarii a nobis
ipſi Et ſic ſcdm hoc nõ ſine miniſterio
compilatoris· li· vi· Illud ꝟbum alexãdri
ꝙ dabat Inquſitoribus poteſtatem
cõpellendi ad reſtituendũ amcuit Et
ſi dicas quomõ dicetur cõſtare igſitori
ep uſuras nõ reſtituerit Ad hoc ut poſ
ſit imponere penã p̃ penitentia nõ facta
Soluit per inſtrumẽtum ſnie late
per ordinarium que nullo poteſt reme
dio attemptari Item per confeſſionem
in excuſabilem factam coram Inqſitore
per ipſum penitẽtiariũ· dicentem ſe nõ
reſtituiſſe uſuras· quas reſtituere debu
erit· ſcdm mandatũ Inqſitoris· ad hoc
de cõꝛa· cle· et mul· c· ult· de ꝟb· ſig· ſu
p quibusdam Lap· ad p̃dicta ultimo
dicta faciunt nõ· p· Iuno· Hoſti· et Io
an· de iureur· c· ad noſtram· ii· ubi dicit
ꝙ licet poſſit inqr· ex officio cõtra u
ſurarium ad finẽ· ut penitentiam agat
nõ tamẽ ad finem directe· ut uſuris re
ſtituat ſed cogitur per indirectum· ꝙ
non poterit penitere niſi reſtituat·

Cõſilium domini Abbatis de Podio
boniti· uiſis que ſupra ſcribuntur et q̃
rũtur· uidetur mihi Ramerio abbati
poſſe reſponderi de iure quo ad primũ
An poſſint iudicialiter inqſitores cog
noſcere· ꝙ non poſſunt Nam in hoc al
lexander et Bonifacius cõcordant· a ſic
amplius non inſiſto circa iſtud· Sed
an eos poſſint cogere· ad reſtituendum
uſuras de quibus eis cõſtiterit Vi
detur dicendũ· ꝙ ſic Nã hoc habet ex
preſſe conſtitutio alexandri Et conſti
tutio Bonifacii expreſſe non ꝓbibet Sed
ſubtiliter intellecta potius concordabit
Nam ubi dicit intromittere ſe nõ poſ
ſunt· ſ· ut cognoſcant iudicialiter de
cõmbus motis ꝛc· Sed bene poterunt
cogere· ſi eis conſtiterit· querentes ex
ſuo officio ut· i· dicam Et ꝓmptum eſt
uitare iurium correctionem et cõcordia

re ſcripturis tam ſcdm· gl· archidi· et
domini Io· mo Nec iſtud poſſũt inqſi
tores· ſ· eos cogere ꝛc· Nã archidi· rect
tat in gl· ſua· ꝙ illa ꝑticula ſ· cogere di
mandato domini Bonifacii fuit remota
et allega· dominũ Bern· qui fuit unus ex
cõpilatoribus p̃dicte conſtitutõnis Bo
nifacii Fit ipſe ibidem archidi· ſic ſentire
uidetur dicens· ꝙ non ipſi inqſitores
facient executionẽ illius penitẽtie miñe
te ſed ordinarii Nã impoſitio penitẽ
tie eſt de foro anime· ſed cogere eſt de
foro iuriſdictionis· que in hoc caſu non
ad inquſitores· ſed ad ordinarios pertt
net Et idem ſentire uidetur dominus
Io· mo· qui dicit et hoc eſt dignũ ce ptũ
per inquſitorem ꝛc· non eſt per ipſum
pſequendum· ſed per alium· ut ſingula
riter ſua ſentietur iuriſdictio ꝛc· Domi
nus Io· an· in nouella recitat dictum ar
chidi· et Io· mo· potius approbans· quam
reprobans Sed ſalua reuerentia tantoꝝ
patrum quoꝝ ſnie ꝓ reuerentia non au
deo cõtradicere Videretur tamẽ poſſe
ꝓbabiliter dici· ꝙ inquſitores cogere
eos poſſunt· ut· ſ· dictum eſt Et litte
ra illa poteſt intelligi· ut non cognoſcãt
nec ſe intromittant de cõmbus uſuraꝝ
motis ꝛc· per alios· quia tunc eſſet ordo
iuris neceſſarius et ſtrepitus et aufrac
tus inter ipſas ptes· et tunc ratio· et eã
que redditur inducere· locum haberet· ſ·
ut non ꝓparetur offendiculũ ꝛc· Sed
bene poterit inquſitor ſuo motu eum
eidem cõſtiterit non iudicialiter· nec
altero mouente q̃ſtionẽ· ſed per infor
mationes ꝓbabiles et ꝓbationes ex of
ficio ſuo receptas eundem cogere Nam a
executor eius nulla iuriſdictio competit
cognoſcendi tamẽ inde ſe informat et
ꝓbationes recipit· ut ſupſedeat· uel
exequatur ad hoc de reſcrip· eum con
tingat et tunc ſequitur· ꝙ ille qui cepit p
ficiet et utraq; cõſtitutio ſaluabitur·
Et hoc ſi daretur audatia crederem tu
ri amicum Sed poſito ꝙ ſit uerꝝ· ꝙ inq
ſitores nec cognoſcere· nec cogere poſ
ſint Tamẽ dico ſine aliqua heſitatione
ꝙ Inq ſitores poſſũt querere et inde
re· an ille penitentiã ſibi iniũcta perege

rit· ut cognoſcat· an uere uel ficte reuer
ſus fuerit et ambulet in tenebris· uel in
lucem Nam in eam ꝓficit ex hoc eſt ut
uere catholicus putet in ius Si autem
non ꝓficeret· ut iniuſtam fuit· niſi ratio
nabiliter excuſetur· ut hereticus con
demnetur et hoc dicit tex· decre· litte
ras· de ꝓſump· ubi fugiens de carcere
qui ſibi eum redut fuit· p penitentia in
uncta· is niſi legittimã excuſationẽ habe
at uelut hereticus cõdemnabitur Nam
ꝓſumitur ficta cõuerſio et confeſſio ſi
mulata· et materia uetera erroris recõ
dita· l· pa· di· trea· et in· dere· accuſatus
de hereſ· li· vi· circa prin· §· ille quo ꝙ a
hoc nõ archidi· put· nõ in decre· et com
miſſũ· e· ti· li· vi· in gl· iſta carent· Igi
tur intelligeres breuiter credo de iure
ꝙ ſicut inquſitor imponit pro penitẽ
tia· ut uſuras reſtituat· ſic poſſit ex ſuo
officio eum eidem conſtiterit non iudici
aliter· nec inter ptes cognoſcendo qd
ꝓbabet utraq; cõſtitutio Sed ſi male
ut dixi ſe informando ad reſtituendũ
uſuras· de quibus cõſtiterit illum cogere
et ſi hoc non iure ꝓcedit· ſicut ꝓdicti
doctores uidentur ſentire Tamen abſo
lute credo uerum eſſe de iure· immo ꝙ
rere poterit· an pegerit penitentia ſibi
iniũcta m Et circa hoc ꝓbationes recipe
et omnia poſſe· et ei hcere ſine quibus
expedire non poteſt Et in hac materia
de ꝓſenti mihi aliud non occurrit Ver
bo tamen ſupplere patuit que deſunt ex
ca ꝓmiſſa Frederi·

Fateor· ꝙ non debet cognoſcere· in
ptes Sed quid ſi penitentiarius conſtitu
tus coram inquſitore· ad petitionem di
centis recipit uſuras dicat dominc Inq
ſitor impoſuiſtis talem penitentiã· fa
teor ꝙ non reſtitui et debeo reſtituere
ſed non poteſtis cogere Credo· ꝙ ad p
tis petitionem pot cogere quia inde feſ
ſũ nulle ſunt ptes in cognoſcendo· Fre·
Lap· Q· d non poſſit facit· qd· nõ
Io· an· in nouella poſt· Io· mo· in dicto·
exceſſatus· §· de cõmbus ſup· ꝟb· in p̃·
ſenti· ubi dicit ꝙ talem executione· ſ·
cogere uſurarium ad reſtitutionem uſu
raꝝ non inquſitores· ſed ordinarii fa

rere debent pre domino Fred·facit de app·c·sollicitudinē·Xo Si uero notoriū et qđ tbi nō·hosti·et·Io·an·post eum sup glo·sed nunquid Lap·

·clviii·

Euerende pater Constitu
tū Bonifacii que phibet
cōmissionē fieri extra ciui
tatem litigantiū·nisi quā
do actor ciuitatem intrare non audet
uel potentiam aduersarii merito p hor
rescit non requirit cp in litteris ponē
illa clausula·uel forma Xborum·s·Ita cp
mēra ipsas eum nequeant cōuenire secu
re·sed dicit cp tunc demum potest fie
ri impetratio extra ipsas·quādo ppter
aduersarii potentiam nō potest eum cō
uenire secure Et ideo quecumcp uerba
ponantur in rescripto equipollenta·uel
idem importantia sufficit·dummō ista
sit mens Xborū cp aduersarium suum
non potest secure ad iudicium trahere
Quid enim·si dicat si sine pculo mor
tis non audet trahere·uel cōuenire·et
instantiam seu iustitiā habere·certe id ē
tit lite non cōtē·accedēs·ii Quid si di
co cp pmotendus ad dignitatē est cō
mino illuminatus uel est secus·et non po
natur Xbum manifestum·uel euidens
Idem est ut·nō·archidi·in c·si forte·2
Io·an·de·Xo·sig·c·ii·in fi·magn·glo·li
vi·Tales enim subtilitates maxime in
foro nostro non sunt curande·ex quo
de mente cōstat de iudice·dilecti cum si
milibus Impposito impetrans dixit
cp potentiam aduersarii merito phor
rescens non poterat inuenire iustitie
complementum·dato cp non exprimat
uerbum·secure·intelligitur ppter fce
deneta Nec est necesse cp exprimatur
Sed sufficit cp ex narratis si uera essēt
hoc sequatur·cp non potest libere uel se
cure aduersarium trahere cōuentre uel
de eo habere iusticiā Et attendite cp in
decre·cum locū et·c·requisiunt d·spō·
ubi tractatur de rumore nō ponitur Xbum secure·sed alia ponuntur que hoc
inducant Quid plus archidi q nont
stilum istaz litteraz dicit cp sufficiūt
ista uerba Cum autem sicut asserit pa

entiam aduersarii merito p horrescat
mandamus·2ē·Et sic non est necesse cp
ponantur illa Xbā·Ita cp possit cum se
cure 2ē·Et sic non est necesse cp qui u
num dicit omnia dicit que sequuntur
ex illo de consti·nam cōcupiscentiā·et
de offi·dele·cum sup cum similibus Et
hoc habeo p indubitato ītum ad me
saluo semp iudicio uestro Ad sedm
dico et sic cōstat mihi tamq ex notorio
cp rector ducatus est ordinarius sive tā
q archiepus sive tamq legatus missus
et cp habet officialem publice et cōmu
niter sedentem et cognoscentem inter
laicos de spiritualibus et inter clericos
de quibuscumcp Si censemus eum habe
re iurisdictionem Archiepiscopalem po
test ex negligentia prelatoz cognoscere
de causis subditoz·ut nō·de offi·ordi
pastoral·primo responsio et·c·irrefra
gabilis·in fi·magne glo·et de sepul·re
pli·c·i·li·vi·Licet ibi archidi·contra

Sed pro prima pte tuetur tex·d cē
si·romana·§·notoria·li·vi·Si uero cen
setur legatus missus potest audire per
simplicem querelam de tota pmot·a qa
etiam legatus natus hoc potest·d offi·
lega·c·i·Igitur ex quo iudeo et scio qđ
sic se gerit sic facit sic habet nr·et repu
tatur et foz habet magnum in spūalibꝫ
certe talem debeo reputare·ut de·sen·
exco·si Iudex melius ff ad·maced·l·i
et in·l·barbarius·ff·de·offi·preto·
Glo·Inno·in·c·cum Inure non uidetur
multum facere·quia loquitur quādo sē
tentia transiit in rem iudicatā qđ nō
est in casu nostro·cum pendeat p appel
lationem Sed dices quomō tibi con
sultori extraneo sunt ista notoria que
nūq̄ uidisti ·Et ego respondeo quo
mō ista sunt notoria mihi·cp est cuntas
Iherusalē q̄·unq̄ uidi·uel cuntas castel
lana In qua nunq̄ fuerit sup hac uidere
hesti·de purga·cano·c·penult·in Xbo
populos est·quasi ad fi·c· Itē hostri
in·c·significasti·de fero cempe super
Xbo celeriter tātū intelligit·que ad sa
cramenta ecclesie per c·qđ allegat
Item iste uicarius ducis·non est totalt
er extraneus·sed iuspor·Item ut dixi

ex prima figura seu facie apparet erd
natus in tota ppuncta·quo ad causas
Item dixit dominus Andreas de Eugu
bio qui fuit·xviii·mensibus efficialis cp
premissa uera sunt Qua ergo frōte
tos maxime domine epe possetis hac
de causa cōtra ppuntiare cum iurisdic
tio ordinaria sit fauorabilis·et pro ea 2
festis ab illo·psumatur·ut·nō·de offi
dele·cum in iure Omnibus hiis 2 alt
is consideratis·uidetur mihi cp non de
beatur·nec positis hac de causa senten
tiam impugnare·saluo semper qđ uobis
uidetur·

Respōsio legiste ad cōsultatōz fre
·clix·

Em primus habet medietatē
p diuiso in fundo possesso
a titio·Ipse sem primus uen
dicat medietatē totius fun
di pro indiuiso a titio In processu uero
Ipse pbat cp medietas dicti fundi pro
diuiso ad eum ptinet·nunc queritur an
titius sit absoluendus in totum·an sit
condemnatus ad restitutionē medieta
tis pro diuiso·de qua constat licet me
dietas p diuiso petita fuerit·an uero ad
restituendū medetatem medietatis·đ
qua constat iudici Et uidetur cp tici
us sit in totum absoluendus quinq ra
tionibus Prima sic·lege cauetur·cp
Iudex debet cōformare sniam petitioi
et sedm cp per actorem expssum ē in
libello sic iudicare debet et non ultra ut
ff·cōt·diui·l·ut fundus famil her·l·Itē
libro·§·i·de ex rei·iudi·l·si ex testō
Sed hic sedm libellū nil est pbatum se
cundum terminos qōnis ergo Iudex ga
non potest ticium cōdemnare ad resti
tutionem medietatis pro indiuiso ga
de ea nichil pbatum est·absoluet iudex
reum lege hoc dictante·actore non pro
bante reus·et si nichil prestiterit absol
uetur·ē·de·censi·l qui accusare de pro
bat·actor de rei·uen·l·fi·cum multis
similibus Sed ratione sic pargumē
tū a sufficientium ptium enumeratōne
qđ ualet·ium est in iure nostro·ut ff de
his qui sunt sui uel alie uris·l·patre fu
rioso·in prin et de acce·et·ob l obliga

tionum fere·§·placet·instit·de acti·§·
actionū autem quedā Modo sic arguo
Iudex non potest ptimtare·de alia re
uel aliquo facto nisi de his que petita 2
pbata sūt principaliter·ut ff·de iudic·
de qua re·in prin instit·l·ut fundus
cōmuni dui·nisi altero de duobus casi
bus uel ut de aliquo incidenti·uel ut de
aliquo emergenti·ut·ē·de ordi·iudi·l·
i·et·ii de ordi·cog·l·ii·de iudi·quoties
et nō in dicta l de qua re Sed pbacio
facta de pte diuisa non uenit ullo de p
dictis tribus modis·unde ieg nec ut prin
cipale·nec ut incidens·nec ut emergens
ut pbabo ergo Iudex nullomō condem
nabit titium ad restitutionē diuise par
tis·sed absoluet eum·nam ut de princi
pali non sentit·ut tabet quia nec fuit in li
bello cōprehensa nec sup ea lis contes
tata·ut nō·in glo·dicte·l·de qua re
nec de incidenti·quia incidens causa est
que uere nata fuit ante litem contestā
Et etiam per modum exceptionis cjpo
ni debet ante litem cōtestatam·ut nō
in glo·p dicte·l·de qua re·ut est facte
et iurisiurandi exceptio Et ista talis cō
incidens debet opponi per reum Et eā
non posita ut actor probare debet·ut·ff·
de probac·l·in exceptione Sed in casu
questionis nostre non fuit ppposita ante
litis cōtest nec post petitio ptis diuise
nec per reum·sed per actorem tacitum
pbatum·et non positum·ut patet per
terminos qōnis ergo Iudex non iudica
bit de ea pte pbata licet cōstet sibi tā
q de non ptimenti·sed reum absoluet
tamquā si nichil pbatum esset ab iudi
ce eodem mō Nec ut de emergenti ga
ver reum peti et pbari debet·ut·ff·đ
libe·ag·l·si quis alienis·§·si·vel parēs
et de pūnica·l·ni·in fi·primi respensi
Sequitur ergo cp iudex absoluet reum
non obstante pbatōne ptis diuise facta
quia est omnino impertinens Tercia ra
tione et sic lege cauetur·cp functus de
uisus in ptes amplius ille ptes non sunt
fundi ptes nimo fundi integri·et sepa
ti unus ab alio cum sola destinatione uel
diuisione patris famil·uel dominey fun
dus totus·ab alio separatus terminis et

regionibus dicitur unusq; eoꝝ totus fundus. non ptes fundi diuisi. ut. ff. de le. i. l. qd in reꝝ. §. penult. et. l. plane. §. fi. et cōmunia ꝓdi. l. si qs duas. §. si qs parte m. et. nō. ff. de. rei. uen. l. pompꝫ. in glo. Modo sic arguo. Ille qui petit ptem fundi ꝓ indiuiso non petit aliquid determinate cum in unoquoq; cespite fundi habeat ptem ille qui habebat partem fundi pro indiuiso. ut. ff. si cer. pe. l. nam et si fur. in fi. et dele. ii. cum pater primo respon. pro soc. l. si titius in glo. ubi facit differētiā inter pecunias et alias species Ille autem qui petit ptē fundi pro diuiso petit fundum unum totum integrū et determinatū. et sic omni modo diuise Et primo petit ut tam ostensum est Vnde in ꝓposito Ille qui petit fundi ptem ꝓ indiuiso et ꝓbauit ad se ptinere ptem fundi diuisam. omnino aliud ꝓbauit quā posuit Modo lege cauetur. q; si aliquis aliqd petit errando qd petere nō credebat Index absoluit reum ab illa instantia iudicii et audiet postea actorem errorem suum cognitem et petentem. qd debet. quo ꝓbato cōdemnabit reum. ut iusti. de actio. §. si quis aliud pro alio Sic in ꝓposita q̄one cum iste actor aliud oīo posuerit et aliud ꝓbauerit errore alicuius dico iudicem debere ab ista instantia reum absoluere et actorem in eo. qd uere intēdit audire in alia instātia iudicii Nec obstat qd posset dici. q; actor ꝓbando ptem diuisam. saltem ꝓbat ptem ptis indiuise et sic deberet iudex cōdemnare reum saltem ad restitutionem ptis petitas Non est uerū. quia in pte ptis indiuise reus habeat ptem. et sic deficeps usq; ad unum palmū terre fundi. sed cum ꝓbauit ostensum est Vnde et cum in casu q̄onis nostre posuit in libello ptem indiuisam. posuit cōsequenter. reū habere ptem in omni palmo terre fūdi Q. ꝛ. postea ꝓbauit ptem diuisam. ꝓbauit. se habere unum fundum totum integrū in quo ꝓ quādam cōsequēciā taciturn probat reum nullam habere ptem et omnino aliud posuit. et aliud ꝓbauit. a nihil de posito in libello ꝓbauit. quare iudex absoluet reum ꝛc. Preterea et quarta ratione. et sic si queratur. que est ratio quare iudex non potest sniare. nisi sedm ea que posita fūt in dicta. l. ut fundus. cum similibus. dicendum est quid reus debet certificari. per petitionē actoris ut sciat reus. utrū cedere uel contendere debeat. ut. ff. de eden. l. i. ii. respōso et. e. de eden. l. edita. unde si iudex posset sniare. preter ea que posita sunt. tam reus in illis ignoraret. utrū ei⁹ set cedendum. an contendendū. et ideo esta iure ꝓhibitus. q; non posset ꝓnunciare. nisi sedm pet ta Sed in proposita q̄one. reus nō fuit certificatus. per libellū de pte diuisa. et sic ignorabat. an cedere uel contendere deberet sup pte diuisa. Sed tantum contendendū putauit in pte indiuisa. quare iudex ꝛc. cū ubi eadem ratio. idem ius ibi statuendū sit ut. l. illud. ff. ad. l. aquil. Non facit contra ꝓdictas rōnes. ff. de. rei. uen. l. pom. ꝓ. immo pro. sedm rōnes eiusdem l. et eius intellectum. nam lex illa tantū facit differentiā inpetitione qualiter debeat petri pars pro indiuiso cum duo possident fundum pro indiuiso quoꝝ unus est dominus. et alter nō. et q̄ duo possident pro diuiso. simili mō. ut in primo casu agat et petat tacitam ptem ꝓ indiuiso ab eo qui non est dominus. ab eo q; est dominus nihil Et est ratio. quia si peteret quadrantem ab eo qui ē dominus frustraretur petitione sua. ga quadrātis medietas est ⅓ eius a quo petitur. et medietas medietatis quadrantis. et sic deinceps. et rei uendicatio datur nō cōtra dominum. ut. ff. de rei. uen. l. in rē actio. unde oportet q; petat ab eo. qui non est dominus et damnato eo ad restitutionem ptis fundi. pro indiuiso habebit actor ptem fundi ꝓ indiuiso. et sic nō frustrabitur petitione sua. In casu quando possederit pro diuiso ab unoquoq; petit quadrātem ꝛc. Ratio quia in omni pte diuisa. habeo ptē meam. et alter dominus similiter Vnde hēo ego medietatem medietatis quā possidet dominus. Et cōtrō. quia ego petitor possem decipi. eo forte. q; dominus diuiden lo tenuit sibi. uel elegit meliorem ptem. unde si ego peterem tātū ptem eius. qui non est dominus. forte deciperer. qd lex euitat. ar. l. et merito. unde. vi. et sic ꝓbat. l. pompo. Iste predicte rationes fatiunt differētiam inter petitionē faciendā. de pte diuisa. et de pte indiuisa. et sic de eis fatienda est diuersa indagatio per iudicē ut iam ostensum est ergo cū sit alia petitio et alia sententia de pte diuisa. et de pte in diuisa et diuersent ꝓ all. l. pompo. ꝓbat ergo q; ponit in libello ptem indiuisam. et postea ꝓbat ptem diuisā. omnino aliud posuit. et aliud ꝓbauit quare iudex ꝛc. Item nō ob. l. si quis cū ff. de ex. rei. iudi. quia ibi fuit totum petitum et a toto absoluitur reus. et qui est a toto absolutus et a pte absolutus est Et sic ibi nichil aliud est ꝓbatum. q̄ ꝓpositam et ideo nihil ad q̄onē nostrā unde saluo meliori consilio tenerem in ꝓdicta q̄one reum oīo esse absoluendum ab ista instantia iudicii reseruata sibi potestate petendi in alia instantia iudicii ptem fundi ꝓ diuiso. idest totū fundum diuisum ab alio qui ante diuisionē fuerat unitum

Fredericus scripsit Scnis parū post doctoratum.

clx.

In christi nomine amen. Casus talis est. dominus minus de tholomeis. corā domino uicario senen. epō petit a domino Francisco priore de salceano. cc. ex causa mutui de quo debito dixit patre in quodā instrō publico Pisis. seu eius ꝓcurator tractus ad causam petit sibi dari et ad inspiciendū exhiberi dictū instrumētū ut posset melius deliberare. an uellet cedere uel contendere. dominus uicarius secutus glo. Inno. et hosti. positam extra de ꝓbac. c. i. fecit dari copiā instrumenti ꝓcuratori prioris. ut posset se informare sup respōsione facienda. Quia copia habita ꝓcurator prioris inepte ꝓponit quasdam exceptiones peremptorias que ueniebant ꝓbande lite contestata. Vnde dominus uicarius non admisit illas. sed eas reseruauit post litis cōtest. Deinde dominus uicarius fecit litem contestari. et ꝑstari calumnie iuramentū. et statuit die tertia nouembris terminum quinq; dierū utriq; ptī ad ꝓbandum de iure suo. Dominus minus ad ꝓbandum de iure suo iterato produxit instrumētū debiti Et merito. quia ꝓductio facta fuit lite nō contestata. et fuit facta non ad ꝓbandum. sed ad informandum. reū an uelit cedere uel contendere Producto instrumēto. dominus uicarius assignat terminū ꝓcuratori prioris ad opponendū cōtra instrumētū In termino. ꝓcurator prioris opposuit cōtra instrumētum illam exceptionē. q̄ primo inepte ꝓposuerat ante litis contest. f. exceptionem usurariam et etiā quasdā alias. dominus uicarius nō assignauit alteri quem terminū ꝓcuratori prioris ad ꝓbandū illas exceptiones. et interim trā siuit quasi mēsis et plus. et causa huius interualis tpis fuit quia prior petebat sibi relaxari iuramētum. ne uulgi opinio ne posset de reatu ꝑiurii uocari. Transacto mense ut dixi. ꝓcurator prioris cōparuit. et petiit sibi dari terminū ad ꝓbandas exceptiones. ꝓbandum Cōtra quā petitionem dicit ꝓcurator dominimini. q; dictus prior. audiri non debet quia terminus est lapsus. qui datus fuit ad ꝓbandum. videlicet. terminus. v. dierū qui assignatus fuit die tertia novembris utriq; ptī ad ꝓbandum de iure suo Queritur quid iuris. Sup quo respondetur q; aut fatua est questio aut eam non intelligit scriptor presentium ꝓbationes enim quedam sunt. que fiunt primo et principaliter sup principali negotio Sedo loco fiunt reꝓbationes Tertio loco fiūt reꝓbationes reꝓbationū. ut coll extra de. testi. licet. iii. et. iii. e. presentiū. li. vi. Vel per alia Xoba opponuntur exceptiones contra instrumenta et testes et replicationes. cōtra exceptiones Item certū est q; reus nō cogitur suas exceptiones et defensiones ꝓponere nisi cōstet primo de iure actoris quomō enim posset reus contra instrumēta et testes non productos ali

quid opponere · ad quid enim se grauaz
onere ꝓbandi nisi actor primo ꝓbaret d
iure suo · frustra quidem ad qđ optime
facit qđ nō · ex · de testi · c · d testibus in
ult · glo · In proposito dictus vicarius as
signauit terminum utriq; pti ad ꝓban
dum ds iure suo · v · dieꝝ infra istū ter
minum ꝓbatuꝝ Prior nō habebat quit
q; ꝓbare nec cogitabat · nec diuinare de
bebat q; actor produceret testes uel in
strumeta Si dominus minus nubil ꝓdux
isset · uel ꝓbasset infra terminum debe
bat absolui prior etiā si nihil ꝓbasset Sz
ex quo dominus minus ꝓduxit istrume
tū · per qđ sua fundabatur intentio ex
tunc prior debuit habere dilationē ad
opponendū exceptiones contra instru
mentū et teminū ꝓbandū dictas excep
tiones · non obstāte qđ lapsus sit primus
terminus datus ad ꝓbandū · quia ad ali
ud cōceditur iste terminus · et ad aliud
alle Non obstat · si quis sommando di
ceret · q; dominus minus produxerat in
strumentū · ante litis cōtest · et per con
sequens prior debet ꝓbare et oppone
re quitquid ualebat infra primū termi
num · v · dieꝝ Nā primus usus istrumē
ti fuit ante litis cōtest · et nō facit fidē
in negocio principali · et non fuit factus
ad ꝓbandū · sed ad informandum · et ex
tali usu dominus minus non potuisset
obtinere nisi iterato ꝓduxisset instru
mētum debiti sicut fecit Probationes
enim facte ad unum finē cōsequendum
non sufficiunt · nec fidem faciūt · ad ali
um finē cōsequendum · casus est quasi
ad litterā · extra de testi · ueniens · ii · et
nō · de · or · cog · cum dilectus · in glo · hic
patet · ℞ sed quid si in modū exceptio
nis Concluditur q; ꝑpter primum
usum instrumēti prior non cogebatur
aliquā exceptionē cōtra instrumētum ꝓ
bare · Sed ꝑpter sedm usum instrumen
ti factū debito tpe prior habuit nouam
dilationē · et mento ad opponendū con
tra instrumētū Nunc petit dilationem
ad ꝓbādum suas exceptiones · quo iure
potuit sibi negari non uidere · Consul
tor ergo quem ignorat scriptor presen
tium · si sentiret cōtrariū · qđ quasi re
putō impossibile mittet ꝓ me ad te · uel
motum suum mihi per cedulam signifi
cet · Frederi ·

clxi ·

Vidam religiosus mōdicēsis
et ibi ꝓfessus transsuit ha
bita licentia a licito modo
ad aliud mōsterium ordinis
beati benedicti qđ non mendicat · Mō
queritur si extra administratione pro
pri mōsterii et ordinis per eꝑm possit
assumi · ad curam cuiusdā prochialis ec
clesie Et primo uidetur q; nō possit
p · c · ut professores · de · regl · in clemē ·
ibi dicitur q; nec aliquā curam · nec qđ
cumq; aiaꝝ regimē tales pūt optinere
nec excercere ergo cū ius non distin
guat · nec nos distinguere debemus
Respondeo · ibi loquitur de administra
tonibus ꝓprii ordinis · qđ patet ex plur
bus Primo quia cessat ratio finalis cen
situtōis illius Nā ibi in principio fuit
due cause · una impulsiua · s · ut religiosi
remanēāt hbētius in ordine suo · alia fi
nalis · s · q; in ordinibus ad quos transe
unt quietius studeāt ꝓmanere · ista cess
sante et cessat et constitutio · facit qđ
nō · in · c · post translationē · de · renunc ·
cum sua materia in glo · arcendi ℟ Pre
terea facit ℵ bum mihi ibi positum · q;
si non ibi · alibi secus · et facit ad hoc pri
ma punctatio que duo Io · an placere
uidetur sup ipso ℵ bo mihi positā et fa
cit ad hoc optime cōstitutio de minibe
dicti · xii · de monachis in · c · xxxv · Sz
opponitur ad hoc si in suo mēsterio nō
possunt in quo stando debent esse fatio
rabiliores ergo nec alibi Nā monachi si
debent claustraꝝ exire nec curam amma
rum gerere · sed semp psalmodie · et q;
penibus manualibus insistere · xvi · q · i ·
monachus · c · si cupis et · c · ala et · c · pla
cuit · ii · de · cōse · di · v · numq; eum simil
bus Respondeo ilhs capitul · clerica
tur · p · c · doctos · e cā et · q · et · per id q;
ibi nō · Preterea illa cōstitutio ut ꝓ
fessores est penitētialis et exorbitans
a iure eoꝝ antiquo ergo nō extēdēdo
eā de · pe · di · i · pene · de elec · statum · li · vi
Ego Frede · de Senis minimus decreto
doctor · nunc peruisi actu regens super
hoc ad cōsulendum assumptus dico dic
tum religiosum posse ꝓfici per eꝑm a
assumi · ut dictum est · s · Et ultra ꝑmis
sa sufficienter allegata · dico q; totum
illud · c · ut ꝓfessores loquitur uni formi
ter · et ps scda cōtinuatur prime qđ de
signat dictio quocumq; q · cōtinuatiua
est ut dicit Io · mo · et archidi · de elec ·
quoꝝdam ad fi · li · vi · Et sic totum · c ·
prin · et finis intelligitur de prioratibus
administrationibus · et cura animaꝝ in eo
rum in ordine · ut sit totū · c · sit unus for
me facit de bap maiores · §. ceteraꝝ Et q
uis sup hoc plures requisitus recusaue
rim cōsulere · tamen ab amico coactus
cōsulere credo · et cōsulo · ut supius dixi
La Et recusandū est qa ꝓstat occasio
nem mali a fraudibus · et qa cōmuniter
creditur cōtrarium · et loquendū est ut
plures · et sciendum est ut pauci mereus
tiaro pōns in multis cōtra sape · et dis
sipe est · La ·

Consultatio ad dominū Griffolum
a respōsio facta ꝑ fre · dū erat scholaris
· clxii ·

Omine Griffole rogo uos
q; dctis mihi aliquas allega
tiones et argumēta sup in
frascriptis dubiis uobis tri
ta et cottidiana nec in eis deliberatōe
indigetis ut delicet · Quidam inquisitus
est · q; tali loco et tempore peussit quē
dam cum uno spōtone fertorto · i · plu
ribus uulneribus sine sanguinis effusione
in manu Mō unus ex testibus ꝓductis
cōtra eum dixit uera esse cōtenta in in
gsitōne · qui interrogatus an per taglū
an per punctam peusserit Respōdit ꝑ
punctā · alius uero testis dixit per talū
et nō per punctā · interrogati testes in
in qua manu dicunt se non recordari
Videtur mihi q; sibi inuicē contradi
cāt · qa unus dixit ꝑ punctā · et alius per
taglum · et nō per punctam Item non ē
uerisimile ex qualitate · et genere armo
rum · q; ꝑ punctā peusserit sine sangui
nis effusione · et sic sibi inuicem derogā
tes non faciunt fidem Item uidetur
mihi q; qa nō cercificat · in qua manu fu
erit facta peussio · non sit sufficiens dic
tum testis ꝑ l · ꝓtor · ait · ff · de iureiur ·
Inquisitio tamē non specificauit in qua
manu fuerit facta peussio Et licet iura
nostra a longe possint adduci · est tamē
magis uestra materia Peto per uras iura
ri · et cras uellem facere alliquas allega
tiones quas non audeo facere sine adiu
torio unde rogo ut habeam eras
mane ·

Respōsio domini Gnffoi ·

N questione ꝓposita non ui
detur ꝓbatū crimen obiectū
Nam licet obiciatur · de peus
sione · cum spontone sine sanguine · cum
testes in ꝓbatione peussionis non sūt
cōtestes unus enim dixit q; punctim · si
ue ꝑ punctā peussio interuenit Alius
q; cesim siue ptaglum peussio interue
nit et sic de diuersis · et sup diuersis p
cussionibus attestātur Nam alia est p
cussio que punctim siue ꝑ punctam ifer
tur Alia que ꝑ taglum Nam aliud est
damnū in turba datū · aliud extra tur
bam · ut ff · ui · bo · rap · l · ꝓtor · ait · §. hec
autem actio Et licet testes quo ad peus
sionem ꝓbandam sint cōtestes · tñ quo
ad modum formam · seu qualitatē non
sunt cōtestes · sed cōtrarii Nā unus di
cit de una qualitate · seu modo peussio
nis · alius d alia · Et diuersitas qlitatum
criminū inducit criminū diuersitatem
ut · ff · de ponis · l · aut facta · §. qualitate
Item ꝓ hoc facit · q; aliud est damnum
dolo datū · aliud damnū culpa datū · ut
ff · Si quis testa · li · esse ius · siue · l · i · §. ñ
autē · alias Item cōtrarietas testem re
pellit et suspectum reddit ut in ante ·
de testi · §. Si uero quidā coll · vii · Sed
In ꝓposito dicti testes sunt omnino cō
trarii · si de eadem peussione loquantur
Nam unus dicit q; per punctā peussit
alter per taglum et non per punctā · un
de sibi adinuicem sūt repugnantes · 2 · sic
repellendi et neutri credendum · ut · e ·
de fide instru · l · scripture et dicto · §. si
uero Quidam uero · si non loquātur de
diuersis peussionibus et iteratis libz tūc

non sunt cōtestes et sic neutri ut puta singulari in dicto suo standum est ut .e. de testi. l. iurisiurandi.

Consilium an delegatus possit invocare brachium seculare.

clxiii.

In christi nomine amen Super invocatione a petitione brachii secularis dicti Calabrie qui tunc erat Sents petiti et postulati a domino vicario et eius curia p venerabile virū dominum pyleum canonicum sancti petri. senē. dioce. In questione verte te inter mēsterium frat ellaz ex parte una. et filios domini fridi ex pte altera ut de dicta invocatione patet p patentes litteras ipsius domini prioris abinfrascripto censultore. visas lectas et sepius recensitas Tria dubia principaliter orīri videntur Primū an delegatus qui non habet expsse in mandatis possit invocare brachiū seculare Et dato q hoc possit. an appellatio que dicitur iterposita a pnuntiatione iudicis qua pronuntiavit se iudicē impediat petī brachii invocationē Et si non impediat. an ordinatio. pcessus habiti. s. p dominū priorem ut p pte dicto. filios. allegatur impediatur nec ne. Ad primum ut videtur q delegatus hoc non possit. quia iurisdictio delegata ē stricti iuris odiosa et extraordinaria et sic pōsequens restringenda et coartanda. et ad personas non cōprehensas in rescripto nō extēditur ut extra d rescrip. edoceri. 2. ibi glo. e. ti. nōnulli. et. c. ult. de offi. delep. et. G. Item si hec clausula invocato si opus fuerit intelligeretur tacite in eludi in literis delegati apponere ē frustra. ergo si ponitur aliquid oparī debet ad hoc de. priuil. si papa. li. vi. et hoc tenet archidi. de heret. ut officium. li. vi. dicens. B. hoc dixisse. in quadam adicione quā posuit de offi. ordi. ipleriscp Et sic sedm istos delegatus. aut per se. aut per ordinarium exequatur suā sententiā de rescrip. e. cum cōtingat de offi. delesignificasti Incōtrariū sunt. Inno. de offi. dele. significasti. et hostien. e. ti. e. si. et ibi satis pdemtnū Io. an. in nouel la. et hoc e. ti. c. i. h. vi. et Guil. in. spec. ti. i. §. sequitur. nō. sed nunqd seculare et idem archidi. xxii. q. v. administratores quas aliqua re pmissa uel prohibita omnia que sequūtur ex ea. uel per que potest pueniri ad eam. uel eius effectū intelligūtur pmissa uel prohibita. textus sunt de off. dele. c. pterea et. c. prudentiam. §. vi. nō. ceteraz. ff. de peculi. l. ad rem et. l. ad legatum. et de sepūl. vulnerato cum similibus Cum ergo ecclesiastica iurisdictio et coercio non sufficiat ad cōprimendū cōtumaces et inobedientes merito p secularem potentiam sibi manum debet. ecclesiastica potestas sicut econuerso. ad hoc de offi. ordi. c. cum me. de sen. excō. dilecto. li. vi. cū suis concordantibus Nō obstat q iurisdictio delegati est restringēda. ga illud habet locum. ubi p delegatā iurisdictionē derogaretur iurisdictioni ordinarie q̄ est favorabilis Et hoc respectu dicimus q̄ littere delegati non extenduntur ad futuras lites Non prograntur ad personas non cōprehensas in rescripto. ut in. e. ult. de rescrip. et in. c. p. et. G de offi. dele. Quia in illis casibus obsistetur iurisdictio ordinaria Sed compellere testes et testimonū ferant Cōtumaces punire et mulctare iurisdictionē impedientes Coercere. ecclesiasticam censurā exercere. assessores et nōrios. ab in moderatis solarius cohibere. brachium seculare invocare. et similia facere non est derogare iurisdictioni ordinarie sed est de seruire. et accedere rei. et negotio principaliter delegato omisso. quia sine illis comode expedire non potest. sicut dicitur de officio iudicis accēti deseruit ē Nec. ob. qd dicitur de clausula apposita q̄ aliquid oparī debet. 2ē. Nā illud habet locum quādo expsse. uel tacite non cōprehendebatur Nam si tacitum exprimatur non reddit contrectum cōdictionalem. et dat nouā formam rei. et. ad hoc de rescrip. c. ii. et. c. cum addeo. de elec. cām. ff. de condi. et dele. cōdictiones que extrinsecus et ibi nō. in glo. ult. et deo sedm ipsū. archidi. delegatus pōt excōmunicare tertiū cōcantem execrato a se qd est mirabile Et hoc ideo ē quia omnia uidentur cōmissa. 2ē. ut. §. dictum est et hoc ipse nō. de. sen. excō. statuimus et. c. statutum. et quasi est ibi casus Nō ob. q̄ delegatus potest recurrere ad ordinarium. 2ē. Nam licet hoc possit. non sequitur ergo. non pōt recurrere ad brachium seculare. immo sequitur q̄ si delegatus uincat ordinarium et ordinarius uincit iudicem seculare rem ergo sedm regulam si unico vincentem te. nō. delegatus pōt cohercere iudicem secularem que regula est. de concess. pben. e. auctoritate. li. vi. cum similibus Maxime cum utandi sint circuitus. ff. de con. iudi. l. dominus testō. et in clemē. auditor. de rescrip. Et si ordinarius potest invocare ergo a delegatus qui est maior. eo in causa sibi cōmissa de offi. dele. sane et de offi. le. studeusti. cum similibus Non ob. q̄ appellatione interposita nil debet innouare 2ē. quia illud habet locum in appellatione interposita a diffinitiua cuius defertEt est ratio quia in causa appellationis iterposite a diffinitiua pūt. pduci noua iura et sua iuste et recte lata p acta prioris cause. pōt et debet retractari si noua iura pducantur. tex. est in. l. p hanc et de fide instru. cum Iohannes et melius. de priuil. cum olim. ii. in. fi. Sed appellatio interposita ab interlocutoria nil' gratamine nō iustificatur. nisi ex prius actitatis. ut in. c. appellanti. de app. in constitutione clemē. et ideo ibi ius nō deferret sed expectatur euentus cause appellationis. et tunc scimus an sint nil' la nec ne. que post talem appellationem attemptātur Et ideo dicitur in plumbis decretalibus mandamus quatenus si est ita remocato. in irritū 2ē. et d rescripsignificante. et. c. se. et de iudi. ex hibita. et de ista instructione est tex. d appel. non solum. li. vi. Iudex ergo a cuius interlocutoria appellatur. secure procedat. si putat appellatōnē fundetā. supfalsa causa In dubio potius debet stari pcessui q̄ appellationi de app. dilectis in glo. ult. Nec facienda est distinctio an absorbeat iurisdictionē 2ē. Sed est curandum solum. an appellatio sit interposita ex. pbabili et vera causa et totū hoc pendet ex fine appellationis quecūq̄ sit appellatio. si vera et iusta est. suspendeat iurisdictionē iudicātis in tota illa causa de app. pastoralis Non obe. ti. supeo. ibi nō. nec obstat pmissis. Inter utile. ff. de minor. Nā sedm primas duas. lec. ibi fuit diffinitiua sententia Vel sedm aliam. si ibi fuit interlocutoria dicta q̄ ibi pses. ideo dissuluit procedere ga placuit sibi expectare euentum cāe appellationis. sed ad hoc nō tenebatur. nam licet quicūq̄ sic non tenacitur deferre appellatōni frustratorie. si tamē deferat. non potest se ulterius intromittere de negotio. quia quantum in eo fuit abdicauit a se iurisdictionem de app. cum appli'. li. vi. et sic forte accidit in. l. inter utile Sed iudex detulit appellatōni nō. procedendo licet deferre non teneretur Ad ultimum qd dicitur q̄ processus est ordinatus 2ē. Dico q̄ si nullitas. uel inīquitas. processus esset in euidenti tunc impune non pareretur iudici. facit qd nō. Io. an. post hostī. in nouella d offi. dele. ex litteris sup. glo. penulti. Vbi uero inīquitas uel inustitia processus est latens. et dubia sicut michi uidetur in casu pposito. tunc in dubio obediendum est. de offi. dele. pastoralis. §. quia uero. et ibi. glo. xxii. q. v. qd culpat de temp. ordi. c. ad aures et ad hoc facit qd nō. Inno. de offi. ordi. c. i. et archi. post eum. xxiii. q. v. administratores Ex hiis ergo et aliis propter breuitatem silentio cōmittendis. dico et consulo salua semp ueritate cum me subitio. et correctiori dominoz collateraliū Ego fredricus petri d sems decretoz. de stor q̄ dominus vicarius et eius curia petitum et invocatū subsidium. et auxilium suū brachii secularis pstare 2 exhibere debz

Fred ericus aloquens domino abbati d podioboniti.

clxiiii.

Licet semp. p ueritate acceptus si in qd deliberate respōdēs. attamē videatis

et consideretis primo Qđ legitur de
rescrip. susceptum. li. vi. et qđ nō. hēsi
de concess. ꝓben. exprē. sup. Xbo crea
sione consilii. Ex quibus colligit. q. qui
potest conferre beneficium alīquo iure
et ipse cōferat. uel collationi consentat
eo iure quo non potest. uel non intēdit
non valet q. agitur Ad idē qđ nō.
hostī. de offi. dele. cum sup. in Xbo po
testate. et in spe. de arbi. §. ult. in. xii.
colump. Xō. qđ ergo si cum ꝓpositū ad
idem in. rubro et nigro. c. si ex fal. in
stru. tudi. fu. et. c. de trāsac. l. si ex fal
sis Item qa causa nō fuit secuta ꝓp
ter quā facta fuit resignatio sicut res
tradita spe nuptiaꝝ nuptiis non secutis
revocatur. ff. de iur. do. l. stipulatione
Nihil est enim tam contrarium consen
sui quā error ff. de iudi. l. i. et ii. ade iu
risdictione. o. iu. l. si per errorem Max
ime cum ꝓmutatio numeretur inter cō
tractus bone fidei de excep. cum vene
rabilis In quibus contractibus si dolus
dat causam contractui nullus ē ut nō
de emp. et ven. cum dilectus. facti qđ
nō. inspec. de locato. §. nunc aliqua. Xō.
xviii. et Xō. xxiii ꝓterea quēadmodū
attenditur intentio ꝓmutare volentiꝫ
contra rigorem iuris cōmunis. et de. re.
pmu. c. uno li. vi. et in clemē. e. ti. c. um
co. et de ꝓben. si beneficia. li. vi. Fodē
modo debet seruari equitas ex pte con
ferentiū. uel ꝓmutationem consentien
tium. ut non videatur renuntiare iuri suo
nisi certificati. ad hoc qđ nō. de. re. ec
cle. non alie. c. si quis ꝑ sbiteroꝝ in. gl.
t. et de materia nō. per. archidi. vii. q. i.
quā periculosum qđ potuit non intende
bat dominus Vannes. s. conferre ius ca
nonicum de novo. qđ autem intendebat ꝛ
potuit. s. dare illi ius ex causa ꝓmutatī
onis. Intendebat enī dominus Iannes ꝙ
iste qui nunc sedet canonicū succedet
in ius et locum alterius. unde cū ille nul
lum habet ius et falso se assereretur ca
nonicum ꝛē. Et maxime in casu nostro
ubi non est certus numerus ꝓbendaꝝ
et canonicoꝝ et quia tam receptio pri
mi ꝙ fecit fuit contra iura. qa facultates
ecclesie non sufficiebāt tot Lap. etiā
ubi non est certa canonicoꝝ et preben
daꝝ distinctio. locus ē ꝓmutationi. sic
mihi. Io. an. respondit. qui etiam nō. in
nouella. de. re. ꝓmu. c. uno. li. vi. ꝙ ubi
alter ꝓmutantium nō habet ius in bene
ficio cui renuntiat nō valebit ꝓmutatio
ꝛ nemini eoꝝ queritur ius in beneficiis
ex ꝓmutatione habitis. Lap.

Responsio domini abbatis.

Premissa licet mihi dubia sint tamē
hoc mee modice intelligētie asserito Et
licet supius allegata videātur decidere
qōnem Addi. Frede. et ita decidunt
et unde qđ nō. de re. ꝓmu. c. uno. li. vi.
in nouella. in uerbo suo fred. Addi.
Tamē aduertatis ꝙ conferens uel con
sentiens non intendebat cōferre uel cō
sentire ex potestate sibi cōpetenti ex
causa ꝓmutationis. uel ex vigore ꝓmu
tantium sed suo iure. qđ habebat in can
te illa canonia Sed quia vacabat ex cau
sa ꝓmutationis non poterat alius cōfer
re ꝓpter vitandas fraudes et hoc dicit
clemen. Sed in premissis allegatis. ille in
tendebat cōferre ex potestate sibi cō
petenti. ex vigore cōsilii que nō. cōpete
bat. ꝛē. Decretales allegate et ibi tan
gunt directe casum qa. ꝛē. ut. s. Et bre
viter loquens dico ꝙ omnino dubito.

Consiliū domini frede. de Sens ad
dñm bertū. utrum acutissimi ingenii.
clxv.

Lose referunt in dubiū. an
testamētū factum per illū
qui postea ingrediatur reli
gionem rumpatur q̄si pos
timi agnatione Aliqui dicunt rum
pi Aliqui cōfirmari quasi per mortē
ut. nō. ꝓ. Inno. de ꝓbac. in ꝓsentia. xix
q. iii. si qua Miror quomodo dubi
tetur de hoc Nam lex dicit ꝙ si quis rē
legauerat. et postea unius alienat extin
guitur. legatum saltem per exceptionem
ff. de adi. lega. l. rem legatā Cum ergo
ꝓfitens religionem donat omnia bona
sua mōsterio. siue ista donatio sit facta
in vita siue in morte hoc dico ꝓpter. c.
de bis. et q̄ibi. nō. de sepulturis. tamē
donatio ē Ergo evanescit primū testa
mentum cum evacuatum sit per istam
generalem donationem factam secūdo
loco mōsterio tacite uel expresse nō de
co postū agnatione uel captis diminu
tione. ut habet prima opinio. sed dico
rum ꝓ. uel evacuari alienatione facta
de eisdem rebus ꝓ utilium Sed cl. stat
ei qđ dixi. auten. canonizata. xii. q. iii.
§. nunc autē sub. §. si qua mulier. ibi si
prius testatus non sit. innuit enim si pri
us fecit testamentum nihil aliud non debet
rūpi p̄ ingressum Respondeo ꝙ loquit̄
de testō qđ in ipso ingressu fecit quasi
eodem cōtextu. cū ꝓfessione. uel si pri
us fecerat tpe ingressus de cō mentione
faciendo ipsum apparuit expresse tpe
sue civilis mortis. Vbi ergo ipsa morte
civili ipsum nō apparuit. videretur mu
tasse ꝓcedm testamētū. cum per ingres
sum mōsterii videat ꝓfessionē intelliga
tur mōsterium instituū. heres. ut in. c.
inpresentia. peto declarari. cum pende
at ex substitutate legali non canonica.

Responsio domini Berti.

Rogo excusatam habere uestris tar
ditatem scribentis. quē non neglegētia
retraxit sed occupatō De iure tenedū
est. ꝙ testamentum rumpitur p ingres
sū si non. instituatur in eo mōsterii he
res in ꝑte legitima et ibi beatur mōste
rium loco filii nascituri qui similiter rū
pit. sed quando. qualiter. et inter quos
istud contingat legitur in auten. de mō
chis. §. illud coll. ii. et de sanc. epi. §. sed
hoc de presentiet §. si qua coll. ix. c. de
sacro sanc. ecc. autē. si qua mulier. et cēs
ibi leguntur Sed ut satis fiat queren
ti dico ꝙ et si videtur modus laudabilis
sic vel speculatus subtiliter. tamē veritas
est. ꝙ testamentū nō rumpit̄ eo respec
tu ꝙ omnia testator donaverit quia in
stitutio semel facta non revocatur nisi
ex voluntate sollemni secuta ut. l. ii. de
in iusto. et. l. hac consultissima. §. ult. c.
de testa. et. l. ex ꝑte. ff. de adim. le.
et nō. c. ti. li. vi. ifi Lap. facit in istu q
mo. te. in fin. §. illo Xō. eō autē. ubi di
cit ex eo autē. solonō potest infirmari
testamētum qđ postea testator noluit
id valere ubi dicit glo. sup Xbo uelint
s. dicendo hec Xba. nolo testamētū qđ
fecit valere Lap. Sed in legato singulari
secus ut. l. rem legatam hereditas enim
est ius non autē consistit in corporibus
ut. l. hereditas. ff. d petī here. legēdo
ꝓmissa patebit lux veritatis

Cōsultatio fre. scholaris
clxvi.

Omne Berte regat uos
frede ꝙ scribatis sibi qđ
sentiens et quid in iudicio
seruetur de infrascripto
puncto. Sepe oppoitur in iudicio cōtra
agentes exceptio rei iudicate uel transi
actē uel finite Quero quid sub nōie
finite veniat. an exceptio prescriptionis
Item si creditor liberaliter donavit ꝛ re
misit pecuniā sibi debitā. an ex hoc nas
catur talis exceptio que impediat lītis
cōtestī. Et an excipiens ꝓ hac Xba exci
piendo ꝓponō. ꝙ inter me et talem fac
ta et finita est omnis restitutio usura
rum. uel alterius cuiuscumq rei illicite
per consensum mutuū. d. ctaꝝ ptiū. co
gatur nec ne exprimere per que modū
institutio sit finita. Nam p cōtractū in
finis et liberationis possit dici res finita
et tamē talis exceptio non cōpeteret
ante litis cōtestī. Rogo uos ut respōde
atis mihi quid sentitis. mitto uobis ar
chidi. qui de hoc aliquid. nō. in. ti. de li
tis cōtest. c. i. li. vi.

Sequitur responsio

Quia non possum de presenti forta
studia impendere libenter. sic supsteta
iter referibo gratia dandi materiā alia
exquirēdi Qd veritas debeat habere lege
do. cum sua materia. l. i. §. fi. ff. ad ter
cul. et i. emptor. c. de ꝓscrip. lon. tēp.
et. l. transacta. cum. l. sequ. ff. de Xō. ſg.
Loquar uobis ꝛ. latius tractabitur qa
Credo qđ sola tria contineātur. s. res iu
dicata. et transactione decisa. uel iure
turando. et hoc iure utimur quantū ad
impediendam contestationem.

Fredericus.

clxvii

Vher accusata cora iudi
dice seculari de adulterio
ad penam legalem d qua pe
na habetur extra de coniug. c. gaudemus cum auctoritatibus
ibi positis si cofessa est se adulteriu cen
miisse cofessionem sua forte retractare
potest tamq factaz per errore facti du
modo ptet q tempe quo dicitur ccm
missum adulterium coi opinione et fa
ma pbabili-ter eius dicebatur esse mor
tuus. hoc pbato cum adulteriu non com
mittitur sine dolo. ff. de adul. l. penul. et
xxiii. q. ii. cu per bellecā. et c. in fectu
Restat q ille illicitus coitus remanebit
sub nomine simplicis fornicationis et no
adulterii. et sic potius considerabimus
effectu. q ipsum factum ut dicemus in
simili qe. extra de rap. primu. plerum q
in glo magna Ad idē de biga nuper
Simplex aute fornicatio maxime cmis
sa cum psona ecclesiastica no potest pu
niri per iudicem secularem. per iura ifra
allegata Et maxime pcedit hoc in multa
re. que in multis casibus iuris ignoratia
excusatur. ut. no. i. q. iii. §. notandum
ff. de iure. et. fac. ig. l. i. Parcendum
est ergo mulieri que putauit fornicatio
ne simplicem esse adulterium maxime
cum hec nomina. fornicatio. adulteriu
incestus. stupru. et similia fiunt de sub
tilitate. iuris ut colligitur. xxvi. q. i. §.
cu ergo No obstat si dicerez q mul
er fuit in culpa pmittendo se cognosci
a pbitero sufficit mulierem puniri ut
fornicariam. non ut adulteram. et hoc
expresse pbatur. xxiii. q. ii. in tribus ul
timis capitulis. ubi habet. q si aliqua
mulier. fecit se cognosci ab eo qui cog
nouerat sororem illius mulieris. ignoran
tis de sorore sua. q esset cognita ab eo
de. licet dicta mulier non excusetur a
fornicatione excusatur. tam ab incestu
Sic est in casu nostro licet hic mulier no
debeat excusari a fornicatione excusa
tur tame ab adulterio no obstante sua
cofessione que fuit erronea Si autem
mulier non fuit cofessa adulterium se
comisisse. sed simpliciter interrogata an
cum tali presbitero rem illicitam habue
rit. hec cofessa fuit. tic pbata coi opi
mone et fama. ut. s. dictu est. patet q
tamq fornicaria debet puniri sed non p
iudicem secularem. sed per ecclesiasticu
Primo quia crimen fornicationis inde
inductum. solu iure canonu. ut. no. xxx
i. q. iii. nemo in glo. sic. i. Item prop
ter illicitum coitum habitum cum facer
dote effecta est de foro ecclesie. ut pro
batur. lxxxi. di. quidam clerici et no.
xxxii. di. eos in glo. ii. in fine hec sit
uobis aliqualis instructio ad defensione
mulieris.

In xpi nomine amen Frede. . . .

clxviii.

Asus talis est papa cocel
sit generali fratrum sancti
Augustini. q possit absol
uere ab excoicatione quem
cumq suu subditum cotracta infra or
dinem. et extra Et q possit dispesare
sup irregularitate cotracta. cum quocu
q suo subdito nisi fuerit casus grauis a
enormis. ppter que merito tales sint ad
sedem apostolicā destinādi. Cum ergo
quidam in seculo existes minor. xiii. an
nor. tu. dolt capax fuerit. demtecellus
siue famulus curie secularis. et fuit ad
capiendum quosdā latrones qui posten
fuerūt suspensi. et no associauit eos du
ducerentur ad mortem Quaeritur nu
quid dictus prior siue generalis uigo
re dictae cocessionis possit cum talipo
fesso dispensare sup irregularitate Et
si non pōt An episcopus possit dispen
sare Sup quo primo querendu est an
talis sit irregularis. et dicendu m est q
sic. si incapiendo aliqd opatus est. puta
qua auxilium. uel opem prestitit illis q
ceperunt uel suspenderūt Sed si iste iu
uenis erat non habens animu occidendi. nec
opem prestandi captoribus. uel occiso
ribus si per alios uiolentia repellerent.
sed alias erat ad uidendum. sicut faciunt
iuuenes. qui uadunt interdum retro. ut
cum familia potestatis ad uidendum ca
pi. uel de capitari malefactorem. Ita q
presentia sua nil opata est. in captura ut
morte illoz. nec alias erat ut opem pres
taret. tunc talis non uidetur irregularis
quia non incurritur pena ipsi homicidii
Nam secdm premissa iste non ccm sit
homicidu facto preceptō. cōsilio defē
sione uoluntate. cōsensu. studio. exhor
tatione. instigatione. uel ope. rece ex feō
suo. uel sua psentia directe uel indirecte
secuta est captura uel mors. Secus si
babuisset aīm ut opē prestaret captoribus
uel occisoribus. si per alios uiolentiam
uel factū impedirētur Predicta possūt
colligi. xxiii. q. viii. c. ubi dicit. sicut
dignum. §. illi. de cle. pug. in duel. c. ii. ff
ad. l. aequil. l. ita uulneratus. §. cum p̄a
res trabem. et qd. nō. Item de homici
gnificaste. ii. in. Xto. modus. et hoc sti
in summa. c. ti. §. qua pena. Xo. et gene
raliter quumq et de torne. Xo. quid de
militibus Sed posito q sit irregula
ris an potest dispensare. iste prior. uel
generalis Quidam dicerent. q non
quasi papa uitellexerit de irregula
ritate cōtracta ab excōmunicato q for
te celebrauit diuina et cōtracta in ordi
ne Dicentes q in materia dispēsationū
stricta sit interpretatio faciendā de fil
presbi. c. i. et. ii. li. vi. et. c. ii. de prebē
non potest. et de consan. et affi. qd di
cō Sed contrarium uidetur tenēdū
et consulendū qa papa nō distinguit. sz
generaliter loquitur de irregularitate
ubicumq contracta. ut sic dictio extra
ris Et si dictio extra. nō p̄cessisset nihil
omnino generaliter sunt uerba intelligē
da. ut sonant qa idefinita. equipollz uni
uersali de cōmuni. le. p. c. ii. ubi dicit hoc Et
quia dicta papalis concessio seu priuilegi
um est potius fauorabile. q odiosum qa
nulli preiudiciale existit. nec est ambitio
sum. sed fauorabile. et ideo extendendū
ut patet de simo. c. ult. et ibi glo. ber.
Et melius per hosti. In capitulis uero q
p contrarium sunt signata fit restrictio
non qa indispensationibus fiat restricta
interpretatio. sed quia casus super quo
fit dispensatio erat odiosus et ambitio
sus. Nō obstat. c. qd dilecto. ut. ibi nō
Si autem aliqui uellent dicere q iste
casus est grauis Et per cōsequens ad cu
riam remittendus. nego ut patet per su
piora. maxime cum non deliquerit. sed
potius meruerit. ut. xxiii. q. v. lex eter
na. cum precedenti. et sequenti. Xo. Ite
ratione etatis casus. qui alias erat gra
uis fit leuis. et excusatur amissione ad
curiam. de. sen. excō. c. ult. et facit qd
nō. de delic. puer. c. ii. Si aute iste pri
or. uel generalis. non posset dispensare
quia iste casus est papalis. ut. nō. dicemi
et sicut dignum. Nisi uellemus tenere
opinione que habet q ejus posset dis
pensare cum homicida occulto. ut. nō.
archidi. l. i. di. de his uero.

Consultatio Frede.

clxix.

Omino contrādō. Frederi
cus. scitis q cōiter. nō. q
secdm utrumq ius pena est
pbibita in cōtractu matri
monali. arra uero est pmissa. Conatur
hosti. reddere rationē diuersitatis in
enigma de spon. et. c. ti. in summa in. ii
colum. et innuit hosti. in apparatu. q
recipiens arrā lucretur eam matrimonio
secuto. et sic ppter spem retentionis et
luendi arras. et non ppter timorem. res
tituendi arras duplicatas inducitur reci
piens ad cōtrahendum. secus est in pena
In summa uero nō. q arra non cedit
lucro recipiētī nisi ex spetiali pacto. Si
uerum est q arra non cedit lucro. ergo
mulier que recipit arram timore arre
pelendae. et tantūdem de suo soluen
dae. consentiet in illum in quē alias non
esset consensura. et sic nō erit matrimo
nium liberū Preterea hodie ex cōsue
tu. inde notariī in fraudem penarum ep
ponunt in instrumētis. q talis fuit con
fessus se habuisse et recepisse tātū nomi
ne arrarum. et pmittit eas restituere
duplicatas. qs dubitat q mulier ppter
timorem restituendi arras duplicatas
quas reuera nunq recepit cōsentiret in
illum in quem alias non esset consensura
Quare ex predictis peto de tribus
Primo que glo. hosti. melius dicat Et
imbi uidetur q illa que ein summa ga
ura allegata in ea. q. pbant Secdo que
ro si est ita q recipiens arram nō luere
tur eam matrimonio secuto q est uera

ratio differēcie q̄ arra ꝓmittitur · sed
pena ꝓhibetur Tertio nō quē mulier
que cōfessa fuit se recepisse arras ques
non recepere stituere dupleatas ꝓmi
sit · contenta in foro seculari sup arris
reddēdis duplcatis possit scabinos mō
tuare · uel cum brachio iudicis ecclesiast
tici uel alio modo cum ipsa mulier renū
ctauerit exceptioni non receptarū arra
rum tamē talis cōfessio facta fuerit in
fraudem penarū · Rogo tios ut me clare
reddatis · quia plures dubitant · Iste rō
requrūt salarium · qa sunt ꝓpter me et
qa sūt scolastica ad inqsitionē ueritatis

Responsio domini Conradi ·

Q̄d in summa scribitur est uerꝫ reſ
quum est trufa · lex que penā ꝓhibu
arram cōcedit cōsideraunt in arra faci
et in penā uerbum factum · s · solutōis
pecunie · uel pignoꝝ dationis · In arra ubi
de ꝓprio ponitur capitale et in quo non
inuenirentur · qui antes excederent · In
pena uero solum ℞obum solutionis · In
quo nil de ꝓprio ponitur capitale · Et in
solis ℞obis sunt cōter homines largissi
mi ꝓmissores · suasq̄ utres sepius exce
dentes · Item in arra est favor · ut qd uo
luerunt matrimoniū impleatur · et est ar
gumētum ipsius · In pena est odium · ga
nihil est ubi sortis · sed nisi sic faciat pe
nam incurrat · et forte bodie quasi cō
ter nihil detur realiter · nisi ℞oba sicut
in pena inter principales psonas · non di
co extraneas ueritate constante iudica
retur idem · qd est statutum in pena p
strenuum turis ꝓtum Valete Ana
tem mulier predicta per ecclesiam pos
sit defendi ab arris predictis · in foro se
culari petitis Dico directe nō posse cū
sit res secularis · sed p obliquum forte
sic mouendo corā ecclesia cōm cōtra ho
minem illum · q̄ sup matrimonio ipsam
diffamat · et statum eius et petat silen
tium eidem impoñ et declarari ipsam
liberā ab eadem talemq̄ ꝓmissionem
seu confessionem siue obligationem ar
raꝝ in quibus reuera nulla pecunia inter
uent · uel umq̄ data fuit nō ualuisse et
non ualere de iure · Iterato ualete ·

Responsio frede · ad plura dubia ·
clxx

Vestio talis est · Sindicus
mōsterii de passignano egit
coram delegato pape · et ex
posuit q̄ abbas ipse · et sui
antecessores fuerunt inpossessione recu
piendi nomine emphiteosis · pro quibus
dam rebus ipsius mōsterii ligiſmo tē
pore et q̄ cessatum fuit in solutione p
ipsos emphiteotas · per triennium et ul
tra et ideo petuit sibi restitui ipsa bona
postea ipse iudex delegatus facta men
tione de petitione · et de ꝓcessu · quam
tauit sindicum mittendum in possessi
onem reꝝ petitaꝝ · et immissio facta
fuit ex primo decreto · et etiā ꝓcessum
fuit ad scdm decretum Tempe ꝓcedē
te abbate · cū cecidisset a possessione reꝝ
p̄dictaꝝ · egit contra possessorē et petit
it cōpelli ad restitutionē ipsaꝝ bonoꝝ
dicens ad se ptinere iure dominii · ut ēt
Lite contest · et facto ꝓcessu dicitur q̄
debet cōdemnari prior · 2 inducitur pri
mum et scdm decretum Opponitur
q̄ non tenet primum decretum · ex eo
q̄ nō cōstat d̄ ꝓcessu frē qa nō cōstat d̄
libelli dacōe nec dictacōe unde ri sa
decō iudicis · ut falso · Alia dicunt · q̄ de
bet stari · et allegatur dictū Inno · in · c ·
cum in iure · de offi · et · po · iudi · dele ·
Queritur q̄d iuris et allege · si potest
defendi q̄ ualeat Item opponitur cō
tra scdm decretū · qd non tenuit · quia
in realibus non datur Respondetur
q̄ de iure canonico ualeat et allegatur · c ·
contingit · extra d̄ dolo et contu · 2 gl ·
imposita et · c · pastoralis in fi · et glo · ibi
posita de offi · ordi · Item de iure ci
uili dicitur · q̄ licet non debuerit dari
datum tenet · quia multa fieri nō debēt
que tamē facta tenent · ut quādo app ·
sic · g · fi · Item alia rōne · nam lapsus anni
in realibus habetur loco scdi decreti · ut nō ·
in · l · Si quis emp · in penult · g · sed scdm
decretum ipsonali facit quem deminū
uel parat causam usucapiendi · 2 cōpetit
directa · ut · l · ptor · off · ff · de damp · in
fec · Sic lapsus anni · cum habeatur loco
scdi decreti prestat causā usucapiendi

et cōpetit directa uendicatio uel publi
ciana · et sic potuit uēdicari · ut nō · Ac
curs · in · l · ut · in magna glo · ff · de publicia
Maxime qa emphiteota habebat utile
dominiū · ar · l · si finita · § · si de uectigali
bus · ff · de damp · infec · ubi si non cauet ꝑ
ius emphit · transit in eum qui petebat
cauere 2ē · et sic solum utile dominium fu
it translatum 2ē · et sic potest uendica
ri 2ē · In his allegetur et dicatur · et con
sulatur quid sit faciendū · et maxime
in primo puncto ubi uidetur maximum
dubium ꝓpte abbatis ·

Fredericus

N primo dubio uidetur dicēn
dum · non presumi ꝓinterlocu
tora iudicis delegati · ex quo
non apparet de citatione et missione
ex primo decreto et passus negat scire
tatum · de ꝓhac · quoniā · et ibi hosti · et
cotter nō · et idem hosti · de offi · dele · cū
in iure nec obstat opinio Inno · et com
po · q̄ ue habet q̄ ꝓsumatur ꝓ sua uti
cis si ptibus ꝓsentibus lata fuit nec fu
it appellatum · cum hic pars non fuit ꝓ
sens · immo negat se citatum Prete
rea si fuisset presens non fuisset datū
primum decretū q̄d tantū ratione con
tumatie datur Scdm decretum nihil ui
detur fuisse opatum · quia aut ecclesia
uel mōsterium egit rei uendicatione cō
tra emphiteotam · aut conditione ex · l ·
si egit rei uendicatione qd potest · quia
tam directum q̄ utile dominium ē apud
ecclesiam · Nam et ꝓpria auctoritate
posset ingredi · ut ē · de iure emphi · l · ti
tunc scdm decretum ex sup habitā ratia
impetratum facit nullum ueꝝ possesso
rem · ut in · c · pastoralis et ubi te · nō cō
test · quoniā Ad qd eni scdm decretū
operatur hic translationem dominii · cū
dominus sit qui rei uendicationem inten
tat Si autem mōsterium egit hic con
tra emphiteotam cōditione ex · l · qd po
test · ut nō · in · spe · delocato · § · nunc alt
qua · ℞ · litu · sūt · ista cōditio non dabi
tur nisi ratione possessionis · que ē apud
emphiteotam · Nam dominium ut dic
tum est · est apud monasterium Si eccle
sia uel mōsterium cadat a possessione
Si per uiolentiam expeditum est · reme
dium · q̄ per interdictum · unde · ui · Si
uero extraneus uacuam possessionē ius
nit agat ecclesia rei uēdicatione utili uel
directa · uel ut possessionem recupet in
tentet cōditione ex · lē · de pig · uel ex
canone reintegranda · et sup hoc utdea
tur de · resti · spo · sepe cum sua g̃lo ·
Si uero ille idem qui fuit emphiteota
possessionem occupauit preter remedia
tam directa cōtra extraneū agat mōsterii
cōtra eū cōditione ex lege · quia in solu
tione canonis cessauit · 2 illa fiat ꝓbatio
ꝓ mōsterium · et illa adhibeantur reme
dia cōtra cōtumatiā · q̄ fuisset adhibita
quandomōste rium primo egit contra
emphiteotam ·

In xp̄i nomine amen Responsio Fre
de · sup quodam dubio ·
clxxi ·

Actus talis est Quēdā fuit
citatus ut uenret ad resp̄ō
dendum libello et ad omnes
et singulos actus successi
ue usq̄ ad diffinitiuam sententiā compa
ruit in uno actu · Queritur an possit ꝓ
cedi ad subsequentes actus illo non cita
to uidetur sine preiudicio ueritatis q̄
dicta sententia non ualeat · quia illa lītis
cōtest · nō fuit legitime facta · nec bene
ficio statuti debet haberi pro legitime
facta ex eo q̄ pendente dilatione · 2 reo
cōtra dicente cui data dilatio pendebat
facta fuit litis cōtest · pactorem · 2 sic
cā nō · erat in eo statu · q̄ talis terminus
deberet sibi assignari · ut est moris nec
turis q̄ reo cui pato se defendere debeat ter
minus assignari · ad duos diuersos actus
ad qd facit · qd nō · de · ℞o · sig · sepe sup
℞obo post dationē · articuloꝝ in clemē ·
posito q̄ talis citatio sit legitima · cu
ius legitimatio colligitur ex glo · Inno · d̄
ꝑcur · auditis · de · offi · dele · consuluit 2
de accu · ad petitionem · quas glo · trans
fert · archidi · de confes · c · nulli · vi · Ita q̄
eo non cōparente in aliquo · Iudex possit
ꝓcedere reo non citato · ad omnes ac
tus cause · qua in tota causa cōtumax

esse uidetur ut de dolo c. ii. li. vi. Sed si occasione citationis sic generaliter facte ille citatus ad causā cōpareat ad aliquos actus procedit satisfactum ē illi generali citationi Quia uerum ē de certe illum ad causā cōparuisse Nec pōt dici de isto q̄ protestari uideatur se nolle ad causam cōparere de cetero cū semel et pluries cōparuerit et processerit Hec si non fallor pbat allegatū c. ii. de dolo li. vi. Nam ille appellando recedens protestari uidetur q̄ ad nullum actū citatus se cōparebit coram iudice a quo appellauerit Et sic potest sup diffinitiua sniā cōtra eum ut ibi et in glosis Inno. tamē si iste appellans cōpareat coram iudice a quo appellauit et in uno solo actu coram eo procedat non fingitur cōtumax et p consequens debet citari ad sententiam audiendā ut ibi et sic in casu nostro alias sequeretur absurdum q̄ omni die mane et sero teneretur quis per se uel procuratorem esse in causa ut audiat q̄d iudex dicere uelit et sic iudex posset eum tenere impeditum p multa tpa. saltē in foro ecclesiastico ubi tempore instantia iudicii ō finitur Quid faciet malitiosus iudex post auditas allegationes dicet q̄ uolet deliberare super sniā ferenda et si transibūt plures menses anteq̄ uelit ferre sententiā et demū captata absencia rei feret diffinitiuam ut p̄cludat et beneficium appellandi et sic occasione iuris trahetur quis ad inquū dispendium q̄d esse non debet. c. de usu. p. emp. l. ult. Et sic uidetur mihi Frede. de Senis minimo decretorū doctori In cuius rei testimoniū sigillum apposui consuetum.

Consultatio frede. ad abbatem.
clxxii.

N lectione que heri lecta est a. que eras legetur occurrit mihi istud dubium Si bene tacuerās nollem tacere. uidelicet statutus ē terminus ab homine ad appellationē prosequendam altera pars p̄uenit terminū et litteras impetrauit. respōdetur in c. Sepe q̄ littere non ualēt. et patitur penam cōtumacie Nunc quero nunquid iste appellans uideatur appellatione deseruisse. ac si nullomō fuisset prosecutus Et uidetur q̄ sic per iura que allegāt in glo. ult. in. c. sepe. Nam si talis patitur penā cōtumacie. ergo dat intelligere q̄ pdat cōmodū appellationis. qa cui tumax uidetur esse. qui appellationē nō prosequitur Incontrarium uidetur. si datus est terminus ad prosequendū seu presentandum se coram iudice infra mensē et appellans se representat in. xx. die certe in nullo peccauit qua p̄sentatione facta. pōt supsedere prosecutōi appellationis. et litteras nō impetrare a satisfecit termino statuto sibi per iudicem a quo Si ergo fcā p̄sentatione infra terminū litteras impetret et de curia recedat. licet littere non ualeant. quia debuit expectare finem termini. quare per hoc debet frustrari cōmodo appellationis sue non uideo Fatendo enim q̄d plus ē nō uti. patitur ergo iste impetrans duo damna. qua perdet litteras. et cōdemnabitur in expensis appellato. quas fecit ppter istā festinatam impetrationem. et in hoc patitur pēnā cōtumacie. et hoc forte uult c. ex insinuacōne sed non clare et glo. ult. non declarat Forte dicit. in. c. ex insinuatione in glo. penult. hoc intendit quod dixi.

Resp̄ōsio abbatis de pedrebonti.
Placeat mihi q̄d ultimo allegatur. fs deliberare nō potuit uidere. tam ppter impedimēta. q̄ ppter caput cuius abbeti cura non fuit compos. a. ideo peatis.

Cōsultatio fre. ad abbatē sup. e. sepe
clxxiii.

N causa hospitalis c. sepe. a. e oblate manifeste innuunt. q̄ nunq̄ appellatus faciendo mentionem de termino statuto a iudice potest litteras in cā appellationis impetrare. sed nunq̄d potest appellanteū cōpellere ad prosecutionem appellationis nisi iuxta finem ānī sicut nō potest quādo nullus ē terminus statutus Inno. et hosti. et Guil. in spe. e. ti. §. nunc breuiter ꝟ. licet autem non tangunt istū pūctū sed solum quādo terminus est statutus a iure Mirum uidetur mihi q̄ appellatus isto modo p̄uentendo sic possit appellantē cogere ad prosequendum Et si dicatur. hoc opatur terminus statutus ab homine. qui datus est ad abreuiandū ānū Respondeo ille terminus mibitur detur opatus suum effectum. quia appellans se p̄sentauit supiori. et aliud nō uidetur opari. ut nō. in. c. cū sit rōna.
Abbas.

Sine ministerio non posset. et licet p dictus terminus sic nō debuerit statui credo idem q̄d uobis uidetur sentire. q̄ nec iudex a quo nec appellatus possit cogere appellantem ad prosecutionem. i. sicut iure exprimitur cum cautela hospitalis non potest nocere q̄ iudex non est fauorabilis. et dūmō illud instrumentū sufficiat. tam prosequi incepit et inditorio legati appellatio pendet. Sed erat mihi ibi aliq̄d dubium ad uos eos remisi.

Resp̄ōsio domini Iohānis pagi. ad cōsultationem Frederici.
clxxiiii.

Go putarem saluo meliori iudicio q̄ pena q̄ ex forma statuti de quo queritur uenit applicanda heredi debet applicari filio et non mōsterio. quia licet appellatio heredis cōtineat nō solū filios. sed etiam extraneos successores ut. l. inōuentionibus. de. ꝟ. sig. tamen stricte sumendo nomē heredis soli libri uidentur appellatione heredis appbē di debere. ut. l. ex facto. §. ult. a. q̄d ibi nō. ff. ad trebel. et de suc. feu. c. i. et de l. cor. §. pfecto coll. x Ad §. sed hoc p̄senti in autē. de sanc. ept. ubi legitur mōsterii appellatione filii cōtinen Respondeo. q̄ ille. §. loquitur tantū in duobus casibus. ut ibi patet Preterea mōsterium dicitur filius etiā si et p tanto impone. ut. l. si ita quis. §. Is. cui. in tē pus libero. ff. dele. ii. et ideo non possumus dicere. q̄ ꝟba legis municipalis q̄ sunt stricti iuris que. de pena applicāda credit possint iustificari in mōsterio q̄ mōsterium appellatione filii. a cōsequēter heredis contineatur. quia ista sunt uera largo modo sumendo nomen monasterium. et heredi. argumēto. pall. l. Stita quis. §. is cui. et. l. cum pater. §. he reditates ff. de. l. u. et de. ꝟ. ob. l. ex capte. §. in insulam et de iure fis. l. status forā. §. cornelio. cum similibus Quare putarem sicut. s. dicebam q̄ pena de q̄ queritur uenit filio naturali et legitimo. applicanda argumēto pall. §. pfecto de. l. cor. coll. x Pretera illud q̄d q̄ritur ex delicto cōmisso non continet appellatione excessus. unde dicit lex q̄ filius non habet necesse conferre cum fratribus. q̄ ex iniuria illata sibi consecutus fuerit. et tamē omnia quesita habet conferre. et rō est. Dicit enim lex pecunia illa quā quis cōsequitur ex iniuria sibi illata non censetur pecunia. sed pecunia undicte. satis habetur. ff. de iniuriis. l. Item apud labeonem. §. cū seruo. et nō. e. de. iniuriis. l. dominū et est casus. ff. de coll. bono. l. cum emācipatus §. emācipatus et ibi. nō. quare. a. ē.

Consilium frede. ad nouū dubium.
clxxv.

Iso instrumento donationis fcē olim per dominum Tibaldum publicato per notarium Sub anno dñi. M. ccc. xiii. die mensis mai de quibusdam suis rebus palacio et casamētis mōsterio sancte marie montis lucidi in qua donatione fuit onus instituendi de cō stituendo loco et ecclesia ibidem in quo deberēt morari. xii. fratres minores a. ē. Hoc apposito. q̄ habeatur p non adiecto quecumq̄ in ea cōtinetur. q̄d non possit fieri de iure. uel facto. uel q̄d esset contra canonicas sanctiones sup donacōne in dubium reuocatur. an tale onus de cōstituendo dictū locum habeatur. p non adiecto Ita q̄ donatio remanet pura a libera ipsi monasterio Videtur mihi fr̄e. de. Senis minimo decretorū doctori. saluo consilio sanioris. q̄ tale onus habeatur. p non adiecto. quia contra iura est. q̄ aliquis locus fiat. p habitatōe

Fratrum · minoꝝ · et pena imponitur ipsum recipientibus · ut patet de excess · p̄la · c · uno · li · vi · et d penis · c · ult · in clemē·

Si dicatur · q̄ cōstructio loci non est contra iura · ergo cōstruere debent Respondetur q̄ phibito usu et habitatione fratꝝ phibetur omē id per qđ p̄uentur ad illud · ff · de · spon · oratio Nō ob · si dicatur q̄ fratres possū illum locū accipere de licencia pape · quia impetratio talis licencie est ut plurimum difficilis et per hoc habetur p̄ impossibili · ff · de le · i · l · apud tusianum · in fi · et tempus p̄sens · in talibus videtur attendendum ff · de usꝰ · seruo · l · usufructū et de · xo · ob · l · inter ustipulantē · xo · Item nec eum locum Et non obstat si dicatur qđ pium et laudabile est p̄stolari tēpus in quo habeatur licencia a papa · ar · de · reui · li · abbate in prin · li · vi · ut sic adiecto oneris sic impendenti · ut alibi ff · ad maced · l · i · §. si pendeat cum similibus Nā licet sit laudabilis impetratio · qa tamē nimiū difficil' est habetur p̄ non adiecto · ut · l · apud Non obstat si dicatur q̄ si ille locus ad usum deputatum construi non potest saltem extimatio ad alium pium usum cōuertatur · ar · ff · de le · mi · l · fideicōmisso · §. si seruo et de ad mu · re · ad · ci · pti · l · legatū · et d usufructu · le · l · legatum · et de testa · c · ut · Nam ibi a principio legatum non fuit inutile · sed hic ab ipso principio onus habitum fuit pro non adiecto tam ex dispositione iuris quā ex xobis · et mēte donatoris · et ideo posito q̄ inde ad aliqđ tempus optineatur licencia · q̄ fratres possint ibi habitare et stare · onus illud tam remissum non redderet ut · ff · de sol' · l · qui res · §. arcam et · c · de remis · pig · l · cum ex causa maxime cum resuscitatio oneris esset impretudicium iuris tam acquisiti monasterio ad hoc de rescrip · c · quis li · vi · Sed predicta · l · legatum videtur obstare nā ibi a principio non tenuit · siue non potuit ille redditus musum dputatum a testatore cōuerti et tamen cōuertitur in alium usum licitum · ut quātū fieri potest seruetur uoluntas testōris Sic in casu ppositō videretur debere fieri · videlicz

ex quō fratres mmorēs nō p̄t ibi locū accipere · et acceptatum habitare · q̄ illa expensa uel redditus deputetur a assignetur ad aliquem usum similem et ppinquū usui designato a donatore puta q̄ in mōsterio ipso · uel in loco fratrum minoꝝ fieret aliqua capella · et deputaretur aliqui fratres · qui p anima dicti donatoris diuina officia et missaꝝ sollēnia celebrarent · Ad hoc respōdeo · q̄ cōmendandi essent abbatissa a cōuentus illius mōsterii si hoc facerent · sed ad hoc non tenentur ut dictum est Nec obstat dicta · l · legatum · quia ibi testator non adhec erit clausulam in testē · quā adiecit iste in donatione · l · q̄ habetur p̄ non adiecto ·

Consultatio fredē ·

clxxvi ·

Omno cōrado fre · de Sēnis rogo uos aliud rescribere super infrascripto dubio Martinus ꝓpter adulterium uxoris non tamē notorium expulit eam de domo Ste expulsa stetit p annum et quia aliunde nō poterat aliunde tuo pecuniam quesiuit ut se aleret Mulier ꝓuocans ad iudicium petit alimenta preterita et futura sibi decerni Martinus excipit de adulterio · replicatur q̄ crimē adulterii nō notorii nō priuat ipso iure mulierem alimentis et aliis iuribus que habet in marito nisi demum sua lata sup crimine · ad hoc · ff · d dona · l · post cōtractum cum sua materia Ad illud autem q̄ cōiter dicitur q̄ mulier agenti obstat exceptio adulterii · est uerū ut exceptione ꝓbata repellatur a futuris alimentis · sed a petitione alimentoꝝ q̄ fiunt pendente lite · a q̄ facte sunt ante litem inchoatam non debet repelli Iura et cōcordantie de hoc · ff · de in offi · testi instituta · et per illa iura idem dicit in hosti · dum matrimoniū accusatur de alimentis que fiunt pendente lite · extra de accu · c · xpte Et si uez est q̄ pendente lite debeat alimentari non video · qua re alimenta ꝓterita non possit petere exquo adulterium non est declaratum per sniam · nec alias erat notorium ·

Responsio domini cōradi ·

Respondeo per · c · significasti cū ibi nō · extra de diuor · et per · l · libertus · §. ff · de alimen · et ci · le ·

Consultatio Frederici ·

clxxvii

Vidā habꝫ potestatē trāsigendi et cōponendi cum debitore in mille libris trāsigendo non p̄t inde cōsequi nisi quingentas libras Credo et uendendo nomen alteri potest cōsequi de · uel · dce · libras Quaeritur nunqđ possit alteri cedere cū in p̄curatorio posit xobii transigendi et componendi nō sit clausula generalis et omnia similia quia tūc posset per expressionē casuū spāliū

Item quaeritur nunquid per uerbum componendi · possit cōpōendi gratuita remissio · et uidetur q̄ sic · nam in spēcialibus potest interuenire compositio · ut extra · de · transac · sup eo · sed hoc nō potest esse · nisi sit gratuita · qa in spēcialibus non p̄t admitti · modus pacto uel cōditio · In cōtrarium uidetur · qa remissio et donatio equipollent · ff · de calump · l · qn etiam · Sed ut scitis bat · ēs et iam generalem et liberam · nō potest donare · quaeritur quid iuris ·

Responsio domini Griffoli ·

Sup primo puncto non puto ꝓcuratorem de quo queritur potestate hmōi mandati · alteri iura cedere posse qa licz possit ex dī · mādati trāsigere · nō tamē cedere posset · cum cessio includatur in transactione que titulum exigit · ut · l · ulti · et penult · c · man · Sup secdo puncto puto non posse gratuitum pactū facere · cum hmōi pactum sit donatio · ut ff · de pecus · l · cōtractur · §. si filiusfamil' · et de transac · l · i · responsio secdo Non obstat xobum cōponēdi quia intelligere ꝓeodem ponit xobum transigendi et cōponendi · uidelicet cōponendi transigendo · et transactionē pcō roborando · z · Non autem q̄ gratis remittere possit qa tunc nō esset cōpositio · sed liberatio quod a tali ꝓcuratore fieri nō potest ut ff · de pac · l · nam · et si necesse ·

Consultatio Frederici ·

clxxviii ·

Tribatis mihi qđ plus ipotat transeo q̄ · eo a trāsfero quā fero et trāsmigro · quā migro Hoc nam quere · quia uertitur in dubium Quomodo itelligatur hec orō · Iste transiuit per ciuitatē uel comitatum senen · Dicebam q̄ ille dicitur transire · ciuitatem · uel comitatum · q̄ de uno extremo ciuitatis · uel comitatus · ad aliud extremū transiuit Vnde dicitur uulganter · q̄ si Senenuadit florentiā · quo transiit · respōdeo per podiumbonti Alii dicunt q̄ non uidetur uez · quia ille qui ē in cōmitatu ut exit dicatur Ego credo ꝓpter q̄ iste dicat exire a non trāsire Hugut cō dicit q̄ oia cōposita a transeresoluūt in ultra · ut transfero idest ultra fero · a quo dicit trānsferre · de uno loco ad aliū ferre Vnde translatores dicuntur · qui de una lingua uerba transferunt in aliā unde uidetur uelle · q̄ omnia cōposita a · transeresoluūtur in ultra · habemus trā q̄ trāsire · ualet quātū iuxta · post ut transmontem · idest post montē Quādoq̄ notat ultra · ut transhominem idest ultra hominem et tunc resoluitur in supra unde xosus · transeiuxta supra post atq̄ tacabit et ultra ·

Consultacio domini meneati decretorecto · ad · Frdericum ·

clxxix ·

Vidam p̄latus cum suo capitulo cōcessit aliqua ie uspōteosim consueta tamen altas dari in certum heredē sine cōsensu ep̄i · et tamen de consuetudine loci ē q̄ in hmōi contractibꝫ nō requiratur cōsensus ep̄i et postea · emphyteoticarius ecclesia primitus requisita et nolente emere ius suum uendidit alteri · cui tamen uenditioni consensit prelatus sine capitulo quia nullus de capitulo erat in sacris Quaeritur de primo contractu · si ualet · et si aliqd operaē nouus

cōsensus capitul ?

Responsio frederici

Si de nouo deberet fieri cōcessio in emphiteosim cum sit spetes alienatio nis non est dubiū ep supiōris autoritas debet interuenire et ideo in c. ad nrām de r. ecc. non alie. non ualuit contractus quia nō iteruenit auctoritas epi copi ad hoc facit qd nō Io. e. ti. c. nn glo. innuit in clemē et in spe. de locato §. nunc aliqua in ultima colūp ubi ponitur forma cōcessionis in emphiteosim

Sed dubium ē si res cōsueta emphiteoticari possit alias locari sub eisdem pactis uel melioribus sine licencia supiōris cum hic in nullo fiat ecclesie cōdicō deterior Videtur ep sic Nam si rem reuersam ad ecclesiam ꝓpter canonem non solutū ꝓlatus sine auctoritate epi potest cōcedere emphiteote iterum uel eum non expellere ut nō d̄ leca. potuit in glo. penult. eodem modo si reduit ad ecclesiā quia fim⁹ est contractus qa eadem est ratio ꝓ ista ꝓte. de feud. c. ii. et qd nō Inno. de re. ecc. non alie. ut sup Q d̄ dictum Inno. paulus generaliter inteligit non restringēdo se ad feudum ut ipse nō. de re. ecc. non alie. c. i. in ꝟbo ultra medium Sed posito ep talis reconcessio non ualeat. quer⁹ an nouus consensus epi et eius ratificatio sufficiat ꝓlato in eadem uoluntate manente uel consentiente Hoc credo si nedubio ep sic argumēto eius qd legit et nō. de ꝓcur. c. ante penult. et de preben. si tibi li. vi. per Inno. de re. ecc. nō alie. dudum ultra medū glo. magne. et dē. ꝟo. ibi Et quis archidi. dicat ep possit retractari non innuit nullā esse. a facit ep nō Io. an. in c. duduꝫ in glo. magna post prin. et idem de re. iur nō firmatur li. vi. et qd nō. paulus de re. ꝓcu. c. uno in ꝟbo ex causa ꝟo. tal. in clemen

Fredericus

clxxx

Vidam constitut ꝓcuratores plures insolidū ad petendum et exigendū recipiendum debita presentia et futura cē. Quer⁹ utrū unus possit ab alio cōpcuratore exigere debita post constitutionem cōtracta uel utrū unus possit alteri spōte soluere a soluēs liberationem cōsequatur Et dubiuꝫ cōmunis cōtingit ex lege qui ꝓpriō §. fi. cum l. se. ff. d. ꝓcur. maxime ex opinione gl. ibi positaꝫ maxime scēm opi. Io. ibi positam qui uidetur dicere ep dictus §. fi. intelligitur scēm l. si ita que uidetur dicere ep nō possit ni si habeat spetiale mandatum In cōtrarium uidetur quia quilibet uidetur insolidum cōstitutus a ita intelligit̄ secūdū odoff. dictus §. cum l. se quando simpliciter sunt cōstituti ꝓ hoc facit quia sicut in tutore et curatore aē. l. ii. e. de admtu. pro hoc etiā facit nō dicti §. in fi. et dicte l. qui duos in fi. ꝓ hoc etiam facit l. i. §. usus de procur.

Fredericus

clxxxi

Erba codicilli sunt ista Itē reliquit et iudicauit fra. Iadomine ꝓne d̄ tali terra cr dinis minoꝝ uel alteri ꝓsone quā ipse uoluerit nōiare C. libras papenoꝝ quas confessa fuit sibi recommendatas fuisse domina pna matre fratris Ia. supradicti Quer⁹ utrū d. ꝓ dicto relicto sit clericis canonica portio ꝓsoluenda

Responsio

Xp̄i nomine inuocato Si posset ꝓbari ep dēa domina pna deposuerit dictas C. libras apud dictū codicillantē ni est dubium ep de ipsis denariis nec epis copus nec ecclesia prochial⁹ potest petere canonicam portionē cū nō sit lepatū sed restitūtio rei alene. Si non potꝓbari habet utiq legati ut. ff. de. e. li. luctus §. quisqs Et tūc si ipsa domina que codicillum fecit sepulta ē apud locum fratrꝫ minoꝝ ubi erat cōuentualis ipē frater Ia. ecclesia prochialis debz habere canonicā quia uidetur relictū cōuentui ut patet in eo qd legitur a nō. de sepul. c. ii. ad fi. in glo. ꝓ hoc dicit cōmissio in clemē. Sed epis copus nil debz habere cum ipsi fratres minores sint exempti ut nō. Inno. dicta. officia. a pe. et ab. e. ti. requisisti. quoꝫ dicta approbat ibi Io. an. Si uero dēa domina ñ est sepulta apud locum fratrum minoꝝ dicti fratris Ia. tunc nec epus debet habere ut dictū est nec eccl'ia prochal' dz hē canonicam portionem de bis q̄ testator reliqt ecclesie apud quā sepultus non est. ut. nōde. sepul. c. i. et c. ti. c. ii ad fi. in glo. quero an in clemē. Et ita uidetur mihi frede. de Senis decretorum doctori In cuius rei testimonium sigillū meum et cetera

Fredericus · Thema ·

clxxxii

Tatuto epi ꝓsint cauētes cp nō residens in beneficio suo per duos menses continuos sit eo priuatus ꝓpōnre aliquis absentauit se a beneficio cp habet in diocesi ꝓsina nec infra duos mēses cōtinuos umq̄ reduit ad ipsum Quer⁹ an rigore illius statuti dicto suo beneficio sit priuatus.

Responsio nepotis domini episcopi Tudertini scolaris peruisini

In hoc puncto dubitabili fcte ig⁹o rante tie obūbratione fuscatus rescionm intellectum incontrarium dirigere. sed credo ep sit priuatus Et tali statuto ligetur quia q̄ uis iste degat ide⁹ habitet extra diocesim nō potest negare quin ratione rei sue beneficiū subsit iurisdictioni epi et sic statuto contingente dictum beneficium ligatur de so. cōpe. c. iuste. etiam si ipse ꝑsonaliter sit extra diocesim ut ꝓbatur. e. ti. c. i. §. cōtrahentes li. vi. Cum et al'. habens domicilium ratione beneficii subsit epo bonon. et p consequēs suo statuto ligetur de. tēpor. cum nullus e. li. Ad qd optime facit qd habetur in reportationibus. dominus Io. an. d̄ in munit. ece. c. i. e. h. ubi cōsuetum dicere sup. ꝟo. uel res de ecclesia uel p sona existente in una dioce. que res uel ꝑdicta habet in alia dioce. tenens ep onera que imponuntur pro rebus uel ꝑdictis tenentur subire in diocesi i qua cōsistunt res uel predia. Cū ergo bic statutū istū afficiat ratione beneficii idem dicam i ꝓposito bene facit qd nō idem Io. an. in reportationibus de sepult. cum quis sup in fine ante penult. glo. li. vi. Itē abbas exemptus habens membra nō exēpta rōne illoꝝ membroꝝ tenetur ire ad sinodū episcopi a statuta ibi edita quātum dicta membra cōtingūt obseruare ut satis ꝓbatur in tex. et glo. de priuil. e. i. li. vi. Cōpando ergo istum exēpto satis per hoc uidetur decisa hec questio. Item nō. Io. an. extraordinarie in dicto c. i. ep mōchus qui stans in loco exempto ꝓcurans uel alias uolnerauerit aliquē in loco non exempto effectus est utriusq̄ iurisdictionis et abbatis et epi loci Et idem tenet dominus meus in cōne quinq̄ dispntauit de ingrediente mōsterū monachum exemptarū in dioce. in qua est statutum epi. ep ingrediens monasterium monachum sit excōicatus Dicens ep talis sit extōicatus quis enim sēm cū delictum suū ingressus fuerit in loco exempto non potest negari qn saltem incipiat in loco non exempto siue igit̄ ista non residentia incipiat a beneficio et terminetur ad beneficiatū siue ecō uerso. Pz ex predictis ep iste ligatur statuto Maxime qa ista non residentia trahitur ad locum beneficii. nam ubi qs teneatur ad aliquid exequendū si non cōtradicit exequitur ibi uidetur facere ubi non facias ff. de re iur qui non facit nō. de usur. c. i. li. vi. ad qd etiam ep time facit qd nō. in clemen. ut lite pē. c. i. in glo. magna Nec curat an iste in dioce. beneficii sit priuato statuto necne. sicut non uidetur curare decre. ii. d consti. li. vi. Ap'. compando citationem eī statuto sequeretur ep me existente in studio quem sup residentia non ꝓuenit citatio epi. epus non possz de nouo citare. uel priuare beneficio ꝓpter ñ residentiam. etiam si misse ānis ab esse qd esset absurdum Non obstat dēa decre i. de cōsti. li. vi. que ex sua natura uidetur intelligenda quā do delinquens et etiam res circa q̄ delinquitur sut extra dioc̄esim statuentis et quādo etiā extra eandem dioce. delictum ꝓpetre qd ñ est i hoc casu ut patet ex ꝑdicta

Refricatio facta per fredericum

Ego nõn dubito ꝙ epūs subditū suum existentem extra dioce. suam excõicare potest licet dominus paulus cõtra Et potest ꝓcedere cõtra et m et eũ excõmunicare et priuare Sed licet epūs copus suo ore possit eum excõicare existentem extra suam dioce nõ tamẽ statutum epūs copi ut in c. ir. de cõsti. li. vi de hoc iude Io. an. de re. iur cũ sint ira in mercur. Ponimus ergo ꝙ ex causa honesta se absentauit illa cã cessante stetit absens sine causa in dioce. altena mõ delictum incepit in dioce. altena et ibi cõsumatus est licet in isto cãu epūs possit eum citare excõicare et punire et priuare tamen lex mortua epī que ligat ibi repertt delinquẽtem non potest ligare extra dioce existẽtẽ unde ratione eiusdem facti epūs potest suo ore in sua dioce existens suum subditum existentem extra dioce suã excõicare Et tamen lex mortua epī illum eũdem ex eodem facto uel delicto nõ pot excõicare Sic dicam in ꝓposito ꝙ epūs copus potest ꝓcedere cõtra o. residentem ubicũq; sit de cle non resi. ex tue cum similibus Sed lex mortua epī pria continens non statutam a iure cõmunnunc ligat delinquentẽ extra dioces im

Responsio domni scolaris

Epūs copi pũt suis cõstitutionibꝫ penalibus ius cõmune iuuare pena etiã in iure nõexpressa secdm hosti. de offi. archipb. c. ult. Que statuta licet non afficiant psonam delinquentis in se et absolute sumptam et sic loquitur decre. de cõsti. li. vi. et. que. s. per uos allegantur affirmant eum eam rationẽ rei que ẽ in dioce. delinquentis quatenus illa statutum cõtingit maxime rõne delicti ꝙ terminando cõsumatur refertur et trahitur ad rem constitutam in dioce statuentis ut. s. ꝓbaui et sic etiam ꝓcedũt que supra dixi.

Prima consultatio fredetici

clxxxiii

Omne Griffole rogo uos instanter ego fred. ꝙ placeat uobis mihi rescribere qđ sequitis uel in iudicio obseruantis de infrascripto dubio et placeat uobis dare responsionem in campanellis et mittam tũc famulum dicatur in. c. r. de litis. cõtest. li. vi. ꝙ exceptio rei iudicate transactẽ uel finite impedit litis cõtest. Quero quid intelligatis nomine finite an sit uera opio Inno. ꝙ iuramentũ de non agendo et non petendo impediat litis cõtest. mihi plus placet dictum Inno in eodem loco positũ ubi dicit ꝙ ꝛbum finitum nil addit ad ꝛbũ transactum uel iudicatum sed multiplicatis ꝛbis idem repetit.

Responsio domni Griffoli

Verba posita in. c. i. de litis cõtest. li. vi. sumpta sũt ex. l. i. §. ult. ff. ad eiu. ibi qđ aut senatus cõsulta iudicata trãsacta finita ue sunt ꝛc. deinde Vlpianus uerba senatus exponit dũ dicit iudicata ꝛc. s. bona fide ut ualeat transactio finita uel cõsensu uel silencio ꝛc. ꝙ sopra Ego illa uerba finita intelligo finita iureiurando delato apte parti quãdo capit spẽm transactionis et ẽ maximum remedium litium redimendarũ. ut. l. i. §. ff. de iureiur. non autem intelligo finita silencio lõgo ideſt ꝓscriptione quoniam illam non puto impedire litis cõtest. Idem iudicet ꝙ impediat pactũ de non petendo iuramento tollatũ quia si solum iuramẽtum hoc facit multemagis iuramentis et pactum ar. c. de trãsactioni. l. si quis maior et ita in istis casibus sic iurando et paciscendo longe facit a petendo Et ita intelligi pũt illa ꝛba uel longo silencio sopita ꝛc. et ita tenerem opi Inno in prin. lic. ꝙ que est. ff. ꝛbo sig. transacta uideatur tenere ultimam opi Inno nam ibi expõnit transacta finita ue ideſt trãsactione finita ut dicta l. transacta nõ in glõpone exemplum in fi. et possunt intelligi illa uerba finita consensu quãdo renunciatur litt. ut. c. de pac. l. postquam

Secunda consultatio fred.

clxxxiii

Eciãdum est tale cõiter tenetur per docto. de. re. uris non dimittitur peccatus li. vi. ꝙ suis ꝙ soluit usuras liberaliter donec et remittat usuras. securus ẽ usurarius. ut. nec iure poti. nec iure fori teneatur rem restituere quia bene potest purgari uicium furti. refutua de uoluntate domini remanente apud furem et satisfactũ intelligitur creditori ꝛc. Sed cum ille qui pactum fecit de non petendo in effectu undeẽ donasse et remisse. quia semp obstat sibi exceptio Quero et dubito. quare ille qui pactum fecit uel iurauit di repetendis usuris possit hodie ei suã te repetere cum donatio et liberalis remissio ex pte una et pactum de non petendo ex alia sint paria in effectu et ꝙ talis possit repetere. qui fecit pactũ de non petendo uidetur ꝓbare. de iur. tu. ad nostram. ii. de usuris tua.

Responsio domini Griffoli

Sup secdo puncto non sunt paria remissionem usurarũ facere. et pactum dẽ non petendis usuris Nam qui remittit ius crediti transfert aliquid indebitoẽ et quodammõ a se abdicat actionẽ sibi cõpetentem et ꝓ tãto satisfacere 2 solutionis ideſt dissoluere obligationem dicitur. ut. ar. ff. de solut. l. solutionis ꝛbum. et. ff. de ꝛbo. sig. solutionis Quia uero paciscitur de non petendo nõ agit in obligationis substãtia. et non dissolui obligationem sed obligat. ad non petendũ. uerum quia limõi pactum ẽ nudum non datur tali nudo pacto. cito sed exceptio ut. l. iurisgentium. §. sed eũ nulla. ff. de pac. unde ꝙ paciscitur nõ petere usuras. si remouetur exceptõne replicabit de ipso pacto quasi non potuerit obligari. unde ope. replicationis cõsequetur usuras saltem per medium secdm. c. ad nostram. s. allegatum. sed ꝙ remittit non potest etiam per medium illas cõsequi quasi pinguius sit remittere. quã pacisci licet utroq; modo tollat obligatio nature his. ut. l. stichum. §. naturalis. ff. de solu.

Responsio alterius docto. iuris ciuil

Ego credo ꝙ pactum de non petendo usuras postq; deberi incipiunt liberaliter factum a soluente ita liberet sicut remissio uel donatio quãtum ad securitatem excipiendi si petantur et repetẽdi si restituantur per facti. uel iuris errorem ratio est. quia incipiunt esse pactum indebite naturaliter. et solui tribus obligatio remanet ut. l. stichum. §. naturalis. ff. de solut. et. l. si non sortes. §. indebitum. ff. de condi. ind. et nõ in l. cum quis. c. de iur. et. fac. ig. secus si tale pactum interponatur anteq; incipiant deberi quia tunc nõ ualet. ut. l. cuius unus. §. pacta que turpem. ff. de pac. ne homines inuitentur ad delinquendũ ut l. promittendo. ff. de iur. do. non ob. c. ad nostram Quia ibi testator retulit se ad factum nõ ad ius sic enim usuras restitui bis qui eas ꝓbarent soluisse ꝙ ppetuo durat etiam post remissionem nõ autẽ iussit eas restitui bis ꝙbus eas debebat. ga tũc nil redderet hereditario

Fredericus

clxxxv

Vper eo qđ queritur quid reuerendus pater et dominus dominus frater thebal dus rector ducatus facere habeat sup ꝓcessu habito et publicato sup articulis formatis elicitis et deconclusione et rescripto papali in quo cõmittitur eidem domino rectori ꝙ inquirat an cõstitutio olim edita p uenerabilem patrem dominũ. B. tunc Eubrugdum epũm ꝛc. que reuocata fuit p dominum Io. de bomelio. sit utilior ꝛc. ut in litteris apostolicis per me uisis cõtinetur deo rescripto articulis et attestacõnibus testium et. alijs tam in facto. quã in iure diligenter ac bis. Videatur mihi fred. de Senis minimo decretum ꝛc. decernere ꝙ dominus rector habeat decernere auctoritate apostolica ꝓfatam cõstitutionem domini Ebredimensis. forte ꝓpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obseruandum et ꝙ ipse eam eadem auctoritate faciat dẽ cetero perpetuo

obseruari put infine dicti rescripti cen
tinetur Ratio mouens ē ista qua tes
tes deponentes p cōstitutione domi
ebred sunt numero plures et deponūt
aptiora et uerisimiliora rei de qua que
ritur et id qđ deponunt uerisimilius ē
et sic frequenter et ut plurimum fieri
cōsueuit ergo et ista pferit potior al
tera de pbac licet de testi mnostra a
de iure pa suggestum Quid autem sit
magis cōe et uerisimile qđ deponunt is
ti a magis cōforme iuri patet quia iura
uoluerunt causas audiri a decidi ubi po
test copia peritor haberi de rescr
statutum § i h vi Sed certum est qp
hoc melius pōt haberi in curia ducali q
in curia illius capitanei deputati in ila p
uincicola Item ex psona domini rec
toris et suor officialium non est dubiū
qp pcessus ustitie melius fiet p eos q̄
per illumcapitāneum et suum puīoffi
cialem ex quo subditi et habitātes i illa
prouincia reputant se gravatos et de
hoc scandalizātur si capitaneus ibi pone
retur hec sola causa s scandalum tūdē de
bet esse sufficiens pro cōstituendo do
mino ebredū ut nō de no op nunc c iu
de pscrip c vi et de preben cum tene
amur dicit enim Inno papa officii nost
ri debitum remedia mungilat subditor
quia dum eor excutimus onera dū scā
dula remouearnus ab ipsis uos in eorum
quiete quiescimus et foueamur in pace d
offi le c i li v et de restr spo freqūs
Ex hoc sequitur qp ex bono statu illius
pūncticole romana ecclesia requiescit in
pace et honor patris gloria est filii
Item ex tranquilitate et bono statu illi
us pūnctole loca uicina sentiunt como
dū sicut ecōuerso sentirent incomodū ga
cortina cortinam trahit de sacra unc c
uino in ii celūp et quia ex uicinitate sē
tit quis comodum et incomodū de pri
uil sup spolia et de excess prela clerici
et ibi concordantie et q̄uis epi et lega
ti possit per se et alios in quolibet loco
pūncte p tribunali sedere ut de offic
or eum epūs li vi et de offi le nouit
non tamen expedit uel decet omne qđ
licet ut de uoto magno Cessatur enim
sepe a iure ppter scandalum fugiendū
ut dictum est supra Et si diceret male
ficta cōmissa ibidem non sic de facili p
uenient ad notitiam ducalis curie Res
pondeo poterunt puenire quēadmodū
de aliis ptibus ducatus magis remotis
quemunt ad hoc de psuptionibus quos
dam et ne scribam et de postulat pla
ci Item potent rector aliquos de illa
pūncticola facere deiuntiatores maleft
ctor et facere eos iurare qp suum offi
cium bene et fideliter exercebunt ut
de testi eo pterea et de accu sicut ofi
et de accu lea quidam et de here
exēcricamus idest ad fi hoc optime pro
batur p ci de offi or li vi ubi regula
tur quidam officiales quos archiepūs
per pūncium cōstituebat a quid tales
officiales faciāt audiat lector glosā hoc
ti ibi positam et resumptam p Io an
in nouella uidelicet et hoc est capitulum
cōtra principes et presides pūncturum
qui in quolibet castro ponunt tales offi
ciales qui sunt questuosi a onerosi subdi
tis suis et p quādam allumonem trahūt
se ad totum et frustratum sicut supra
cō medunt agnum allegat in aut de de
fen eccl § non habente licentiam sed
tubemus autem omnes Xo non aut em
pmittimus zē Expientia autem docet
qp legati archiepi epi et marchiones
ducatus et rectores et patroni satis ha
buerunt resistere extorsionibus quas
fecerunt officiales sibi et familiares cō
uersantes in domo quid ergo faciēt offi
ciales quor dominus longe est ab eis et
si forsan aliquis benefecerit et iuste se
habuerit qđis est ille et laudabimus eū
pauci quidem reperiētur Et posito
qp reuocatio domini Io sit utilior quo
ad bursam camere put aliqui testes di
cere uidentur ppter cōpositiones que
fiebat zē hoc non est cōsiderandū nec
papa talem utilitatem cōsiderat utilita
tem quidam cōsiderat cōsistentē in ho
nore ut patet euidenter ex fine apostо
lici rescripti absit autē a romana eccle
sia illa utilitas ut fiat cōpositio de cri
minibus publicis et qp puniantur burse
ubi deberent puniri homines ut de ut

etho cle ut clerici ga crimina nō debēt
sic transire impunita ut de sen exco ut
fame de collu crimina et nō e ti c ii
lxxxx studendum hmōi cōpositiones
per quas infamabatur romana ecclesia
trā stulerunt regimina marchie et duca
tus ad manus ytalicor p quorum regi
mina deo ppitius prefator prouinciarū
incole pteā sedent ab incursibz oppri
mendum et sedendo quescant impul
chritudine pacis de elec cum fundamen
ta li vi Ego fredericus pdictus qđ
suprascriptum est alijs scribendum com
misi et put supra cōtinetur sic cōsulo
In cuius rei testimonū sigillum meum
apposui consuetum

Fredericus

Asus talis est Quidā exis
tens uicarius presidētis in
quodam cōuentu fratrum
predicator pmisit ipe interdicti posi
ti per officialem ecclesie sepelire in eor
cimiterio dicti faciendo missam super eor
pus cuiusdā beghine uestite habitu dē
religionis fratrum predicator et ipse
met uicarius interfuit pri ipsius misse
chorus tamē hostius et secularibus exclu
sis et uoce submissa cum tamē dicta be
ghina et alie sibi similes haberent priule
gium a sede apostolica qp interdicti tē
pore possint interesse diuinis et recipe
ecclesiastica sacramēta Modo queritur
numquid meruerint interdictum qui du
na sic fecit celebrari supra corpus defūc
te uel non et si meruit per quē debet
uel possit absolui Sup primis dubita
tionum articulis habita deliberatione
sufficienti Primo queramus de officiali
bus et missa an ob hoc solum offician
tes et celebrantes notam alicuius sentē
tie uel trāsgressionis incurrūt Sedo
uidebimus de sepultura Ad primum
arguitur qp non incurrerit missam uel offi
cium mortuor dicti sup funere defune
ti Nam regula est qp tempore generalis
interdicti nulla debeant diuina officia ce
lebrari ut de spon non est et de sen ex
co c ult in prin li vi Nō obstat priui
legium quo licitum est interesse diuinis
Nam extincta psona extincta ē priui
legiū d re iur li vi In cōtrariū arguit
p regulā que habetur cōicantibus uiuo a
mortuo cōicare debemus de sepul c fa
ctis xxiii q ii c i et ii Item cui diui
na et spūalia cōceduntur mortuo psal
mi et psallentium voces denegari non d
bent submisse tamen xiii q ii Item
cum talis possit incimiterio sepeliri ut
dicetur in sequēti articulo ergo eiusmo
debent sibi concedi que ad sepulturam
cōueniunt uidelicet officium mortuo
rum et missa sedm cōsuetudinem sed
quia uno cōcesso omnia sunt concessa
cōnexa et dependentia et per que pe
tuntur ad illud sine quibus illud fieri cō
mode non possit de offi dele pterea
et c prudentiā § vi et de cōsti trans
lato Item cum ingore priuilegii habilis
sit ad missa sed ad sacramenta quorūz
aliqua cum diuinor celebratione confe
runtur quomō non erit habilis solū ad
diuina cum magis post exitum prefētis
uite quis indigeat orōmbus et sacrificijs
sacerdotum et xiii q vi non extimē
mus et c anime Et istam ptem credo
ueram ut nulla nota uel sma ex tali mis
sa uel officio sit intrusa Sequitur de se
pultura et uidetur qp non potuerit sepe
liri qua sepultura per se et nominatim
est pohibita ut de pe et re qđ uideret
de priuil c e por li vi in quo c sepul
tura uidetur poni ut quid diuersum a
sacramētis et diuinis officijs ergo licet
diuina officia et sacramēta sint cōcessa
per priuilegium non tamē phoc uidere
tur concessa sepultura Sed cōtrarium
magis placet ut intentio pape priuilegi
antis sit ut ad istas beghinas non se ex
tēdat iterdictū Nā nomine sanctor sacra
mentor non solum intelliguntur vii
sacramenta ecclesie ut de simo tamē in
ecclesie sed omnis res sacra et ecclesiā
tica ut ibi unde uendēs sepulturam uel
locū cimiterratus simoniā cōmittit ga
rem benedictā et sacram uendit ut ibi
et de sepul c penult Item cui concedi
tur ingressus ecclesie et sepultura ut di
sen excō is cui li vi fallit in casu spetia
li ut de tornea c ii Concludēdo ergo
credo et ita cōsulo saluo consilio sanctio

sencientis omnia supradicta licite fieri potuisse sine aliqua iuris transgressione que ille vicarius prmiserit In quorū testimonium ego fredericus de Senisi de creto⁹ doctor sup hoc consultus ꝓdicta ꝓpria manu scripsi et sigillum apposui consuetum Ad idem

clxxxvi

Actū est tale felicis recordationis Gregorius papa ecclesit begnabus aliisq per sonis spūalibus ciuitatis et suburbii ciuitatis lodmen priuilegiū infrascripti tenoris Gregorius epūs ꝛc Begnis et begnabus ciuitatis et suburbii lodmeii ꝛc ut cum generale terre fuerit interdictum positum in prochiis ecclesiaꝝ ciuitatis et suburbii lodmen ubi degetis per ipsaꝝ rectores seu vicarios et presbiteros non interdictos uel excōmunicatos seu suspensos clausis tamen exclusis omnibus aliis et presertim excōicatis et interdictis nō pulsatis campanis nocte submissa diuina officia facere celebrari et ecclesiastica recipe sacramenta deuocōni uestre auctoritate presentium indulgemus nulli ergo omnino hominū ꝛc Nunc inter alia queri fuit utrum begni et begine ꝓdicti tempore interdicti decedentes possint ecclesiasticam sepulturam habere Et videtur dicendum secm bugutcōnem de Xocell' et Iacobum de calsul' ꝙ priuilegiati prefati ecclesiasticam sepulturam habere possint sicut alii qui possūt priuilegio ture sepelirī in cimiterio tpe interdicti hoc ideo quia cum omni voluntario⁹ sacramento⁹ perceptoē simul cū sepultura tpe interdicti denegetur ut extra de pe et re qd inte pari ratione restitutis diuinis sacramentis sepultura quoq restituta esse videtur ut ff de relig li fi libertam ff de admi tu l querit extra de cōsti translato et facit optime ē de sen pos et restl l fi in fine

Item quia par cā est ligandi et solvendi ut ff de re iudi qui potest depe di i Xolum dec et xcv di illud

Preterea regula generalis est cui cōtrarius vinculo ⁊ mortuo cōiungere debemus

Sed istis begnis viuentibus diuina officia licet ꝓcipare tpe interdicti ut ex priuilegiis apparet ergo ipsis quoq mortuis diuinum officium ꝙ in sepultura celebratur ꝓstandum est diuinum enim officium i sepultura canitur s seu legitur ut xxiii q v placuit et cui cōiungimus vivo et mortuo cōiungendum est a cōuerso ut xxiii q ii sane et extra de sen excō a nobis Probantur etiam hec sumpto argumēto a cōtrario sensu extra de sorti l c i et de rapto c ii q sunt specialia argumenta et iam adducta ut extra de decī ex ꝓte et de priuil c quia circa nec obstat extra de pe et re qd inte in fi ubi dicit ꝙ specialiter clericis indulgetur ut tpe interdicti possint sepelirī ergo alii sepelirī non possent quia illud bodie non est priuilegium cum sit redactū ad ius cōe in corpore iuris clausum uel potest dici ꝙ ipsum ius etiam quādoq dici potest quia omnes uie domini misericordia et veritas sicut dicitur in postulatione ut extra de postul c postulationem

Ad idem responsio alterius

Casus talis est concessū fuit eidem ut tpe interdicti audire posset diuina et percipere ecclesiastica sacramēta modo moris tuus est Quereitur utrum possit sepelirī cum officio submissa tamē voce et campanis non pulsatis Ad qd dico ꝙ talis admitti non debet ad sepulturā nam interdictum nedum ꝓhibet aliquem admitti ad diuina vl' ecclesiastica sacramenta sed etiam ad sepulturam et etiam sine aliquo officio etiam submissa voce ut extra de pe et re qd inte ubi dicitur ꝙ istud est priuilegium clericorum seruantium interdictum ergo ius cōe erit in cōtrarium s ꝙ nullus admittatur sepelirī cum aliqd generaliter ꝓhibetur qd specialiter non cōcedatur intelligitur dimittatum ut de Xo sig extra de paradiso in vii colump in fi ꝑ porro Xo ubi in clemen Sed hic non est cōcessa sepultura ut probabo ergo intelligitur prohibita Quod sibi non sit cōcessa sepultura ꝓbatur quia sub nomine diuinoꝝ officiorū non venit ecclesiastica sepultura ut pre

batur de sen excō alma li vi populus in quatuor festiuitatibus admittit ad diuina et ecclesiastica sacramenta iterque nō est ecclesiastica sepultura s bap tis mus cōfirmacō corpus christi penitē tia matrimoniū ordo extrema unctio ē Preterea huic fuit cōcessū ꝙ posset audire diuina et percipere ecclesiastica sacramenta sed homo mortuus non potest audire nec percipere ecclesiastica sacramenta ergo ꝛc

Allegacões Frede ꝓ quodā abbate

clxxxvii

Casus talis est dominus Petrus plebanus de pogna executor ut dicit deputatus Gualterio conten per litteras legatī quas nunq̄ habere potuimus fecit qdam ꝓceptum abbati de Rossena comitatus Senē die ultima mensis Iunii ꝓximo ꝓteriti ut in dictis litteris ꝓceptoris continetur a quibus litteris et contētis iners appellauit abbas ꝓfatus die fecta Iulii et apl'os petiit sollēniter sed nihil fuit responsum per executorem ipsi appellanti die vero xxvii Iulii citauit executor abbatem ut veniret ad accipiendum apostolos die xxix eiusdem mensis in termino ꝓcurator abbatis computit ad recipiendum apl'os sed eos habere non potuit ut cōstat publico instrō Nūc queritur executor iustis iuribus petum ꝙ habeat respondere et nunqd possit se ulterius de negocio intromittere

Ad qd respōdeo ego Fredericus peritus ꝙ iste executor nullomō potest se intromittere nisi appellationi renunciatū sit cāus est extra de app ut supra ii responso et e ab eo ii responso li vi et e ti in clemen c ii Inquibus cauē ꝙ si iudex non dedit apl'os petenti infra xxx dies a die ꝓceptoꝝ et sententia rum latarū contra abbatem a quibus sē tentiis postea appellauit Sed posito sine ꝓiudicio veritatis ꝙ simus infra xx x dies dico ꝙ iudex debet deferre qa aut appellatio ē manifeste frustratoria tunc non debet recipi nec eidem deferrī Aut est manifeste vera et ex veris

et legittimis causis interposita et tunc indubitanter debet recipi aut dubitatē de veritate et tunc in dubio ꝓpter reverentiam supioris deferendū ut est legitur et nō extra de app dilec in fi ii ibi glo et c ut debitus in glo Colligitē euidenter ii q vi ad romanam i et per archidi extra de app si a iudice li vi et in hoc iudex a quo appellatū ē debet se ipsum extra tū dicialiter informare Sed videamus causas insertas in appellatōe prima quia iudex mandatum dedit non facta fide de suo mandato et sic abbas credere non tenetur de offi dele c ii nec usq̄ hodie potest haberi Item non citatus nō cōuictus ꝓcipitur ꝛc

Itē sine cause cognicōne iste executor quātum in eo fuit priuauit abbatem et mōsterium sua possessione Item a huiusmodi non est impossibile respondere beneficia que sunt de mensa non dicuntur vacare et tamq̄ vicarii non ꝓnt acceptari uel cōferri casus est extra de excess ꝓlati frequēs xo gdā in ecclesias ac istud oratoriū uel ecclesia sit Andree si quia est cum suis iuribus si qua habet unitur mense abbatie et ꝓ dominum legatum per quā unionē factū est de mensa ut nō in c dicto frequēs Item constat de fundacōne oratorii qd fuit sine dote et sine regimine rectoris cōstructū et quasi priuatū Itē cōstat ꝙ auctoritate supioris fuit destructum et sic perdidit unionem a priuilegium oratorii extra de no op nunc c ii et ibi de hoc per Inn iste cause et qlibet earū apud iudicem appellationis sunt sufficientes ad iustificandum appellationem multo fortius sunt iuste ad inducendū iudicē a quo ad deferendum quia per delationem nō vulneratur ius impetrātis nec iustificatur appellatio si alias non esset iusta Preterea abbas in sua appellatōne iurauit a ē Q d iuramenti in excludit calumniam et malitiam et ꝓsumptionem inducit ꝓ abbate ut sapiens cōsultor in plurimis iuris articulis invenit

Preterea cōtenta in ꝓcessibus domini plebani habent uim diffinitiue quia quantū in eo fuit finem negocio ipo fuit

Sed nulli dubiū est ꝙ appellatōne pendente a diffinitiua uel quasi iterpositi acceptari debet sed omnia pendere ex futuro euentu Ex quibus concludit ꝙ deferendum est et ꝙ debet officiū executoris silere hos cōsultor quē ignoro diligenter respice quia casus uobis allegati et qđ s. scriptū est est ueritas canonica Et pottor ego frē magnaz iuriam quia cōtra morem solitum non possum ueritatē oretenus pandere Et tales executores appellantur in tuscia iudices balistaz quia sñias fulminant sicut sagittas Item non possum scire q̄ iura habeat alta pars et cum optulī sibi mea Item nunq̄ fuit plus auditum ꝙ nec pcibus nec amore potui habere eo piam iurisdictionis istius executoris Et placeat uobis domine cōsultor in nostro consilio referre que iura pilla pte uidistis compatior amicitie et honestati istius executoris q sic ducitur et timeo ne in eo uendicet sibi locum c. cum etern. de re. iudi. li. vi.

Fredericus

clxxxviii.

Vto ꝙ quādo dicitur. suppono cōe terre itedicto ꝙ ipsi ciues et habitantes in terra sint interdicti. unde credo ꝙ ista sunt parta populus uniuersitas cōe. seu cōitas. unde uidetur ꝙ ut beuetreant et populus sint interdicti. a hoc denotāt illa uerba posita in litteris domini rectoris In ipsam ciuitatē et ipsum cōe. ut ponat illa tamq̄ diuersa. ut de qđ nō. Io. an. de. sen. exco. romana ad. fi. in nouella. li. vi. Et si sic est. seq̄tur ꝙ urbeueterani. presentes et futuri absentes noxii. exceptis bannitis. expulsis et rebellibus non possunt alicubi audire diuina officia. uel pcipere ecclesiastica sacramenta. ut de. sen. exco. si sentētia li. vi. in fi. Ideo dixi bānitis ga tales non uidentur esse de populo illius ciuitatis. lxxxi. di. clericos Si ita est qđ credo. seqtur ꝙ dominus epūs nō possit admittere ad diuina aliquos de illa terra uel ciuitate. Et si dicatur ꝙ denominatiui interdictus debet intelligi. ut de sepul. c. i. in. e. li. et de priuil. cum et plantare §. excōicatos. respondeo illos intelligi nominatim iterdictos quos certum est esse interdictos. ut nō. Inno. dī pben. in litteris in prin. Ex hoc sequit ꝙ epūs familiares suos. ciues illius terre non expulsos nō potest admittere ad diuina Additio Sed nunquid locus est interdictus. quādo dicitur suppono. cōe talis terre interdicto Colligitur ꝙ sit per. c. qđ nō nullis de priuilegiis nam si tunc locus non esset interdictus posset ibi cōiter celebrari excōicatis et interdictis exclusis ut. nō. per archi. di. et Io. an. de sñia excō. si sñia li. vi Non obstat. de priuil. c. penult. i. respō so. li. vi. quia illud intelligitur de familiaribus non interdictis. Nam quādo olī aliqui erant priuilegiati. ut possent celebrare interdicti excludebantur interdicti excōiti. ut ibi. i. respōso et. c. ti. qđ non nullis. Ad idem qđ queritur. an epūs possit ordinare suos familiares sine litteris suoz̄ epi̇scopoz̄ respōdeo ꝙ non credo. nisi totaliter domiciliū transtulisset. ut de temp. or. c. ult. li. vi. ut nō. lxxi. di. pmates Sed Io. an. q̄sulit et dixit ꝙ si sine fraude sunt in familia assumpti ꝙ possunt ordinari sed illa

sedm pmissa. 2c.

usti nomine amen.

clxxxix.

Onatio uince dilecto et facta fuit subhac cōdicōne bus ꝙbis expressa uidelicet ꝙ dictum hospitale per se uel alium pſonam non possit. uel debeat in totum. uel in ptem uendere. uel alienare Sed esse et stare debeat in petuū apud dictum hospitale ad usum pauperū ipsius hospitalis. Quer̄itur an hospitale possit uendere. uel alienare et si non potest et tamē alienauit. an donanti queratur aliqua accio. uel ius ad rescindendam actionem et an possit locare uel usumfructum cōcedere et licet hec materia magis pendeat ex subtilitate turis ciuilis quā canonici tamen utso qđ legitur et nō. de condi. app. c. uerū et. x. q. a. hoc ius. per Inno. in prin. a archidi. post huguicōs. ibidem et. ff. dele. tur. l. penult. §. instituta. et. c. de re. ali. l. ult uidetur dicendū. ut satisfiat uoto querentis. qui unicam habere desiderat ꝙ siue hospitale possit alienare. siue nō ex quo non alienauit non competit actio modo n anti ad renouandum cum sibi hoc non pſexerit. etiam maxime si casu necessitatis alienauit. Lanam tūc possz̄ sedm ea que nō. Inno. et hostī. et Io. an. post eos in nouel. a de fo. cōmpe. c. uerū. Lapeos in nouel. a de fo. cōmpe. c. uerū. Et si non uis concedere alienationē per quā dominium transferatur saltem concede longissimam locationē. ut nō. in § instituta tamē cōtradicere uidetur de re. ecc. non alie. nulli Et ꝙ singulis ānis soluatur certa pensio et sic semp res erit ad usum pauperū qa qui precio fruitur. re quoq̄ frui uidetur. uel potent concedi ad uitam tenentis uel pur̄ā usu fructus uel per contractum pcariaz̄. et inquolibet supradictoz̄ casuū. dato qđ hospitale non possit quicq̄ facere et ꝙ domino Iohanni qui fuit rector hospitalis senen. ueleus successori competat ius reuocandi non tamē hoc uidetur hic re donatori Forte potest implorare officium iudicis. ut cōpellat rēorem hospitalis ad seruandum uoluntatem donantis uel testantis. ut reuocet. ff. ad manu. te. l. meuia in fi. et de pet. here. l. hereditas §. ult. frede.

Qō nō ē sine dubitatione maxima

exc

Villelmus de turno et dominus Cy. uidentur. equitare epūm pfiditus et iudicibus habentibus merum z mixtum imperiū utl. i. ꝙ gsequitur. alias ꝙ qui imi. no. Numquid possit iudex facere statu tū contra legem in dicta. l. i. formatur qō inglo. et dicit ꝙ sic pro hac glo. est alta in. l. necp pignus. et in. l necp ex pretorio. ff. de re. iur. et illas tenet dy in. l. i. ff. d. publicis Cōtrariū nō. glo. de decre. ab. or. fa. et pro illa. ff. e. l. uel. l. fi. et pilla facit. l. nō est posfibile. ff. de pac. l. si sine. §. iuius. ff. de adim. tu. et glo. que est in. l. u. c. de cō sti. pec. facit multū uidetur facere qđ nō. per. dy. in. c. indultum de re. iur. li. vi. In questione ibi formata. an p statutum possit priuari filius legittima et rationes ibi posite. uideatis. l. u. c. d adop

In xpi noie amen ano. M. ccc. xxvi

exci.

Vestio talis est. scolaris de reus tū minoribus. filiusfa existens in studio de uolūtate patris obligatus est p iuramentum non exire dictum locum non. nisi prius soluitur debitum ad qđ tenebatur reuocatus a patre ad certaz diem uel abepō suo sub pena excōicatōnis ad certam diem petita licentia a creditore. sed nō obtenta redijit ad patrē uel ad epūm Quer̄itur utz̄ sit peiurus Et uidetur ꝙ nō Et primo uidemus an excuset̄ ppter preceptum patris certum est. ꝙ obedientia et reuerentia q̄ debetur patri a filio maxime filiofapuenit ex iure diuino naturali et positiuo unde et in lege ueteri dicitur honora patrem et matrem. et in lege dicitur ut parenti patrie paremus. ff. de iust. iur. l. ii. Quanta autem sit ptās quā pater habet in filiū fa. colligitur iust. 2. de pa. po. et qui sui uel alieni iur. sunt in fin. et. ff. e. de bo. ꝙ. li. per totum 2 demen. ppin. l. una. 2. xxiii. q. x. duo ista xiv. di. §. salomon cum suis similibus 2 de iurur. cum quidā. ii. respōso Hoc ergo pſupposito ꝙ filiusfa. multiplici lege obligatus est patri ad parendum decendum. uidetur ꝙ omnis obligatio cū iuramento. uel sine facta per filiumfa. intelligitur saluo iure patrio ut nō preiudicetur prime obligationi Nā inter alias cōditiones quas in se tacite habet iuramentum. est ista potior ꝙ in eo intelligē saluum ius alterius. ut extra de iureiur. cum contingat. e. ti. quāto. et. c. uenies. nec nocet ꝙ prima obligatio sit sine iuramento. secta. cum iuramentō Nam obligatio que hic pcedit non uale at frangi sine peccato mortali nō ergo ualet iuramentum per qđ inducitur qs ad peccandum ut in dicto. c. quāto. et hoc nō. hostī. e. ti. uenies ad idem qđ ipse et Inno. notant. de spon. sicut ex

litteris in ſt. hinc eſt q̄ filiusfa. nō pōt
uouere ſine conſenſu patris. excepto
noto religionis. per q̄d ſoluntur patria
poteſtas. ff. de poſtu. l. n. etiam cū iu
ramento. ut. xxii. q. v. pueri et. c. quid
et. q. ni. tribus et licet iſti canones uid
antur loqui de impuberibus Idem eſt in
pubenbus. nā impuberibus obligat etas
in impuberibus patria poteſtas. ut nō.
Inno. et. hoſti. de uoto ſcripture uide
q̄d nō. xxii. q. ii. mulier in glo. penult.
et ult. et hoc ſolū. p̄cedit. quia filius p
factum ſuum non poteſt alterare. uel
uulnerare obligationem qua patri tot le
gibus tenetur. nam et licet filiusfam. in
uitum ſibi factam poſſit remittere ta
men actioni competēti patri p̄iudicare
non poteſt. ff. de iniur. l. i. §. uſq; adeo
ff. de pac. l. in p̄ſona. immo plus ſcēm
ueram opi. hoſti. filiusfa. q̄ incurrit ca
nonem. ſi quis ſuadente nō tenetur iti
nerare ad curiam. ut ipſe nō. de ſen. ex
co. mulieres et idem eſt in ſeruis. 2 mul
eribus et aliis uti ſubiectis. ut. e. ti. re
latum. ad idē. xxxii. q. vii. mulier. et. x
xxiii. q. v. manifeſtum cum ſimilibus. 2
ad hoc facit q̄d nō. hoſti. de eta. et qua
li. indecoap. ubi tractatur an ſacer ordo
liberet a patria poteſtate et totum hoc
p̄cedit ea ratione ſolum. quia per ſcelaz
obligationem non pōt p̄iudicare priori
licet in quantum in ſe eſt teneatur ob
ſeruare exquo obſeruari poteſt ſine pe
riculo de iureiur. ſi uero Et per hoc
reſponſum ēad multa cōtraria. nec enim
uereſimile. q̄ filius mēte geſſerit in alt
quo p̄iudicare debito paterno. quia nec
p̄iudicare poteſt. ergo nec in generali
obligatione uidetur hoc cogitaſſe ut. ā
iureiur. ueniens cū ſuis ſimilibus. 2 hoc
bene declarat hoſti. e. ti. quēadmodum
Xo. viii. et. Xo. xv. et in. c. ueniens. et in
c. cum cōtingat. ad q̄ē. e. ti. c. ii. et de
pac. c. i. li. vi. Et ſi opponatur q̄ pater
dando ſibi licentiam eundi ad ſtudium
uidetur omnia conceſſiſſe ſine q̄ibus
filius non poteſt eſſe cōmode in ſtudio
qui filius forte ſine tali iuramento non
inueniebat pecuniam mutuo. ad q̄ reſpō
eit in ſimili caſu. de. acc. ex pte. ff. de

iudi. ſi longius ſo. duplex. prima q̄m nō
eſt uerſimile. q̄ pater hoc mēte cogita
uerit. q̄ non liceret ſibi filium reuocare
eum uellet. uidetur enim conceſſiſſe in
genere ea que uerſimilia ſunt et non mi
nus ardua. et ſibi p̄iudicātia. et ad hoc
facit iura. ē. inducta. et ad idem. de. q̄
eur. c. i. in. clemen. et dico q̄ pater pec
cet reuocando non tamen peccat filius
argumento eius. q̄d dicimus de uxore et
monacho qui habuerit licentiam aliquid
faciendi. xxii. q. v. manifeſtū. 2 q̄d nō.
per dominum Io. an. de teſta. c. i. in cle
men. et p̄ iſta pte facunt iura que alle
gantur in ſequenti membro et iura que
hic allegata ſunt. fatiant ad p̄tem ſequē
tem Item q̄ iſte ſcolaris excuſetur a
piurio p̄pter uſſum domini ē p̄ſ. q̄ ſta
tur. nam uſſus paternus eum excuſat
ut patet per ſuperiora multo fortius de
bet eum excuſare uſſus ſui iudicis. q̄a
plus poteſt. e. p̄ius exercere in ſuum ſub
ditum dum manet ſubditus quā patet
in filium quia iudicium redditur immu
tum de iudi. c. cum ſimilibus et quia in
obediendo maior poteſtas p̄ponitur. v
in. di. que contra et quia obligatio filii
ad patrem eſt extra iudicialis. ff. de iu
riſdictioni. iudi. l. qui iuriſdictioni. un
de et filius in iudicialibus maior eſt pa
tre et filio. ut iudici pater obtēperare
debet. nec tūc ſubeſt ſibi filius. ut. ff.
ad trebel. l. ille. aquo in fi. et. l. nam q̄d
cum ſimilibus licet quo ad debitum na
turale pater teneatur. ad q̄d facit q̄d
nō. xxx. di. c. ad hoc quia in iuramento
intelligitur exceptum ius ſuperioris nedū
pape ſed alterius ſuperioris de iureiur. ue
nientes. et ibi de hoc per hoſti. unde in
ſtatuto iura per canonicos intelligitur
ſaluum ius e. p̄i de cle. nō reſiden. c. ante
penult. Item quia p̄ceptum iuris excu
ſat a iuramento. ut patet in his que le
guntur. et nō. de bereti. c. ult. xv. q. vi.
c. ult. et per Inno. et hoſti. de dolo uers
tatis. ſic p̄ceptum iudicis et legis reuo
cantis ſunt paria ut nō. de app. cum ſpe
ciali immo maior eſt q̄ lex. ff. de. arbi.
l. celſus. et maxime p̄cedit hoc. ſi eleri
cus tenet benficium ab ipſo epō. et ſi

ſine licentia ſui iuit ad ſtudium ad hoc
de cle. non reſi. relatum et. c. penult. et
ult. cum ſuis glo. Nā et ipſe epūs ſi uel
let non poſſet ſe exonorare ab impio q̄
habet in ſuum ſubſidium ut. ff. de of
fi. pla. l. legatum multo fortius nec ſub
dicus hoc facere pōt nec tacite nec expſſe
ſe maxime epō ſuo non conſentiente et ad
hoc de fo. compe. c. ſi diligenti cum ſua
glo. et p̄ iſta pte et ſuperiori facit q̄d
nō. hoſti. et poſtul. c. uit. et de clerico
ſ. qui mi. tulatus eſt. in duabus eccleſiis
qua tuiare debeat ſi admodum litigant
Ad idem q̄d nō. hoſti. de iureiur. ex re
ſe ripto Item iudex q̄ iuſſus iudicis
excuſat āb infamia et pena. ff. de iuſ. q
nō. infamia. l. furti. §. qui iuſſum et de
hoc uide multa iura bene facientia imo
optime de re. iu. q̄ quis. li. vi. per domi
nū Io. an. et per dominus d̄ y. Item
q̄d p̄cipit. Impator neceſſe eſt fieri.
xiii. q. i. q̄d p̄cipitur. ſi ergo neceſſe ē
fieri excuſatur a iuramento de iureiur.
quereiam immo et difficultas excuſat.
e. ti. breui. 2 utrobiq; glo. de hoc Et ut
breuiter cōcludam omnia iura in prima
pte allegata facunt pro iſta pte et q̄
p̄ceptum iudicis poſſit alteri p̄iudica
re col. x. ff. exq. ca. ma. l. rei publice in
fi. bo coacti et ſi dicta intelligūtur ue
ra ubi filius non ꝓcurauit ſe reuocari alt
as ſecus. ad hoc de offi. dele. paſtoralis
in fi. de. Xo. ſig et. c. ult. li. vi. ff. ex qui
ca. ma. l. qui data cum ſimilibus. ff. qui
ſatis. co. l. ult. q̄uis glo. ſ. cētat innuēdo
illum eſſe purum ad idem extra d̄ app.
ad hoc. ii. iſta iura allegata fatiūt a cō
trario Nō ob. q̄d nō. hoſti. de cenſi. c.
ſignificauit. ubi uidetur. q̄ uſſus iudi
cis non excuſet illum qui tenebatur a
liquibi ſuburamento ſoluere aliquid cui
debitori. iudex p̄cepit ne ſolueret cre
ditori accuſato immo facit p̄ eo. nā ibi
uſſus iudicis fuit iuſtus. exquo accu
ſato poteſt ſolui. ff. de ſolut. l. res cum
ſimilibus et ſic iniuſtitia p̄eſſit ex p̄
te iudicis. et eſt imputandum illi qui ꝛ
appellauit ut ibi dixit hoſti. Sz bre mi
hi iniuſtitia eſt ex pte ep̄i. p̄cipientis
ſiue reuocātis. ex quo preſupponimus

illum eſſe ſuum ſubditum
Dominus Lapus de Florentia
excu.
Vbrica de app. e. ut debi
tus in glo. hic patet. n. q. vi.
in fi. et ibi de hoc. ſ. an de
legatus ad cauſam appella
tionis q̄n̄ pronunciauit iuſtam appellatio
nem poſſit de principali cognoſcere. et
dicut ibi q̄ſi et idē hic Inno. et hoſti.
Inducūt de teſta. Ramutius d̄ reſcrip.
ſup litteris e. ti. romana. §. q̄ ſi obiciꝑ
li. vi. Vnō. dicit forma manifeſti ſer
uandum ꝓpter q̄ non uidetur ſibi q̄d
poſſit ſine nouo reſcripto de principali
cognoſcere nec etiam de alia appellatois
cauſa q̄ē non fuerit expreſſa credo cō
ſideranda ꝓba reſcripti Io. an. eū aut ē
ad ampliandum materiam eſt ſciendū
q̄ iudex appellationis iterpoſite āte dif
finitiuam ſuam delegatus ipſius poſſit
uel non poſſit de principali cognoſcere
diſtingue ſic. quia aut eſt legittima aut
illegitima. nā. et ſi legittima. aut iudex ad
quē cognoſcit d̄ cauſa appellationis. aut
ipſam delegat Et ſi delegat aut cā prin
cipalis cōcluditur ſub reſcripto cōmiſſi
onis cauſe appellationis. aut non includi
tur Si appellatio eſt legittima. et nō d̄
legatur cā principalis includitur ſub re
ſcripto delegationis cauſe appellatois
planum eſt. q̄ poteſt cognoſcere de prin
cipali tamipſe iudex ad quē q̄ delega
tus ipſius Si uero non includitur. tunc
ipſe iudex ad quē poſſit cognoſcere de
principali indelegato tamē ipius ſubdiſ
tingue. quia aut ptes ipſe conſenciūt pro
rogādo. ſ. iuriſdictionē ipſius delegati
de cauſa appellationis ad cauſā principa
lem. aut nō conſenciunt. Si non conſenci
unt nō poteſt delegatus cognoſcere d̄
cā principali. ſi autem conſentiūt iteruꝝ
ſubdiſtingue. quia aut iudex ad quem
delegans inhibuit delegato. ne de prin
cipali cognoſceret. aut non inhibuit dele
gato. primo caſu. ſ. cum inhibuit nō po
teſt delegatus cognoſcere de principa
li cōtra inhibitionem delegantis. ff. de
iudi. l. ii. Xō. ſed et ſi iudex Secdo caſu
ſ. cum nō inhibuit. iterum diſtingue. q̄

aut illud de quo agitur est illis causa in quibus ptes possūt libere recedere a iudice quē adiuerunt et ad alium tre ut ga deminoribus causis utpotē de tempora libus agitur aut nō ē de illis utpote ga est de maioribus uel quita de spūalibus primo casu ſ. cum de maioribus causis potest de principali cognoscere cā dele gatus Caue ne contradicat de fo. com pe. romana. t. responso. li. vi. sed nō con tradicit. quia ſ. presupponitur appellā tionem legitimā. ultimo casu quia est de maioribus uel de spūalibus. Iterū subdistingue. quia aut iudex ad quē de legatus cōsentit aut nō cōsentit Pri mo casu. ſ. cum cōsentit pōt. Secdo casu ſ. cum nō cōsentit non potest. de princi pali causa cognoscere. delegatus. ad hoc ē. de offi. dele. cum olim. i. et. c. uit. in glo. et de fo. cōpe. c. significasti. et qđ utrobiq nō. maxime per hosti. et Io. an. ad hoc et iam de rescrip. cum dilecta de offi. dele. uenerabilis de resti. spo. pi sanis. et. i. e. ti. romana. ſ. cp si obtentū li. vi. e. ti. non solum. ſ. illa uero. e. li. et qđ nō. hosti. in summa de tri. fal. ſ. ult.

Secdo membro principali. ſ. si est ille gittima et iudex ad quem non delegat uel delegat et principalis cā includitur sub rescripto delegationis causa appella tionis. subdistingue qa aut iudex a quo detulit appellationi. aut nō detulit aut neutr fecit utpote quia dare apostolos dilatorios. uel refutatorios recusaut Si detulit. iteꝝ subdistingue. quia aut cōstat iudicē a quo. qui appellationi fri uole detulit iurisdictionem habere. aut constat nō habere aut dubitatur. primo casu potest cognoscere de principali tam iudex ad quē si no delegat q̄ ipsius delegatus. si delegat et hoc poterunt. 2. si non iure appellationis qa illegittima est tamē iure appellationis delegationis ut. i. e. ti. cum appellationibꝫ friuolis. li. vi. et idem in secdo casu 2 ultimo. ſ. qui dare apostolos recusaunt dummodo fue rit legittime requisitus. et in dando a postolos nō fuerit impeditus alias erit secus ut. i. e. ti. ut sup. et. e. ab eo li. vi. et. e. ti. q̄uis rigor in clemē. Et idē erit si appellās causa appellationis si obtulit ꝓbatur coram iudice a quo nec fuit ad missus. ut. i. e. ti. interposita in prin. hoc uerum nisi cā quā obtulit se ꝓbaturum notorie fuisset falsa. quia tunc secus. p ut nō. Inno. et hosti. in dicto. c. interpo sita. et. i. e. ti. romana. li. vi. Secdo casu ſ. cum constat iudicem a quo appellatio ni friuole deferentē nō habere iurisdic tionē nō potent cognoscere de princi pali et istud membrum potest intelligi ex vobis. pe. de sam. p. de excep. olim in tertio et ultimo casu. ſ. cū de iurisdict tione iudicis a quo appellationi friuole de ferētis dubitatur Iteꝝ distingue quia aut ipse deferens erat tpe delationis in quasi possessione habēdi iurisdictionem in causam qua fuit appellatum aut non erat in dicta possessione primo casu dī cā principali cognoscere poterit iudex ad quem et delegatus ipsius. ad hoc ni q. vii. ſ. ueꝝ. i. de iurepatro. cōsultatio nibus. et qđ ibi nō. Secdo casu non pote rit. ratio huius est. quia cum ipse iudex a quo. qui non erat in dicta possessione nō deferendo appellationi. posset de cā principali cognoscere et tali appellatio ni deferendo non posset. ergo deferen do nō solum defert ad iudicē. ad quē et ipsius delegatum causā appellationis ue rum etiā principalē sicut defert iudex de cuius iurisdictione cōstaret. poterit ergo in hoc casu ipse iudex ad quē. et dī legatus ipsius dī causa principali cognos cere. alias nō. nisi forte ptes cōsentirēt et esset talis ipse iudex ad quē. qui per si mplicem querelam posset a ptibus ip sis adiri utpote papa 2 ipsius dī legatus ſ. de offi. dele. c. i. ad hoc. i. e. ti. cordi. li. vi. de fo. compe. romana in prin. e. li. et qđ. i. dicetur. ratio huius ē quia iu dex a quo quē cōstat iurisdictionem nī habere uel de quo dubitatur an habeat et qui non erat in possessione habēdi iu risdictionem in ea causa appellationi fri uole deferens per suam delationē nō de fert ad iudicem ad quē principalem cau sam. licet deferat ad causam appellatio nis cum nec ipse iudex a quo. de princi pali nō appareat cognoscere possit unde

nō habet alteri demandare non pōt i. q. vii. daybertum. i. de. re. iur. pa. qđ autem facit qđ. nō. Guill. in spec. de app. ſ. qualiter. app. in ult. colūp. 2o. qđ autem dixi. et p dictū. c. cum apellatio nibꝫ friuolis. et qđ nō. Io. an. ibidem in apostillis et idem dicendū cum non de dit apl'os ut. ꝓbationem oblatam nō ad mittit. ſ. de quo constat q̄ iurisdictio nem non habebat uel de quo dubitatur an haberet. et non erat in possessione habendi iurisdictionē ut p ferturſ. sā tem nō detulit Iteꝝ subdistingue. quia aut iudex ad quem quādo non delegat seu delegatus ipsius quādo delegat pro nuntiat iurisdictionē ad se p legittimā appellationē esse devolutam. aut non p nuntiat primo casu. ſ. cū pnuntiat aut appellatur ab ipsius pnuntiatione aut ñ appellatur Et si appellatur. aut appella tur legittime aut illegittime a tali pnū tiatione Si appellatur legittime non po terit cognoscere de causa principali Si uero nō appellatur uel appellatur illegit time a tali pnuntiatione. iterum subdis tingue qua aut appellatio per quā pro nūtiat ad se iurisdictionē esse devolutā est manifeste friuola aut non est mani feste uel altas friuola. si ē manifeste fri uola non potent cognoscere de causa principali ratio huius est. quia appella tio manifeste friuola in tantum repro batur a iure ut aliter appellantem pri uet potest ate. iterum appellandi in ea dem cā. ut in clemen. de dolo et. cōtu si ante diffinitiua pari ratione impedi et iudicem ad quē ut per suam pnunti ationem notorie cōtrarium ueritati et ma. licet ab ea non appelletur. non pōt iurisdictionem sup principali causa cog nosci Additio Caue ne contra di cat qđ nō. de. senten. exco. per tuas in glo. error in tollerabilis ultra medium ad hoc. ſ. de rescriptis. ſuper litteris in fi. et qđ ibi nō. per Innocentī. hosti. et cōpo. et Io. an. ſ. de dilat. c. ii. in mag na glo. et. i. de purg. nul. c. significanti bus. et qđ ibi nō. et de re. iur. c. ea que fiunt a iudice li. vi. et qđ. nō. Inno. et hosti. et Io. an. i. de. 2o. sig. c. ex. pte. ii

facit etiam qđ. nō. ber. ſ. de rescriptis. e. Rodolphus ad fi. glo. Si non est ma nifeste friuola potent cognoscere dī cā principali. ar. i. e. romana. ſ. cum autem et. ſ. si uero li. vi. et de sen. exco. uene rabilibꝫ. ſ. Sed et si iudex. e. li. Et hoc ueꝝ est si iudex a quo cui subsunt appel lans et adpellatus talem pnuntiationeꝫ scuerit nec etiam appellauit ab ea alias nō. ar. ſ. de. fo. compe. significasti. et p dicto. c. romana. in. i. glo. et. i. e. ti. c. cordi. li. vi. in glo. sup 2o appellans 2 ar. ibidem in glo. hoc ideo dicit. 2o. cum Inno. scripsit Si autem nō pnuntiat ite rum sub distingue qđ aut ptes ipse consentiunt ut ipse. ſ. iudex ad quē uel ipsius delegatus de principali cognoscat aut non consentiunt Vltimo casu ñ poterit de principali cognoscere Primo uero casu poterit cognoscere de princi pali tam ipse iudex ad quem quādo nō delegat quā ipsius delegatus cum dele gat quasi per quādam progationē fac tam de cā appellationis ad causam prin cipalem ut in dicto. c. cordi. ut supra dictum est qđ nō. archidi. in dicto. c. cordi in glo. hoc intellige. et Inno. in dic to. c. romana. ad hoc et iam predicta. c. cum olim. c. p. et. g. et. c. significasti dī offi. dele. et. de fo. compe. Si uero est appellatio illegittima et iudex ad quem delegat. et non includitur sub rescrip to delegationis causa principalis. 2 tūc non poterit de causa principali cognos cere. delegatus ipsius iudicis. ad quem non pnuntiatione ꝓmissa nec ab ea ap pellatur. et nisi ptes post pnuntiationē a qua non appellatur iurisdictionem dī causa appellationis ad causam principa lem progando consentiāt. et sic de cau sis minoribus. uel iudex ad quem conse ciat 2 possꝫ iudex ad quē ꝑ simplicē q̄ relam adiri 2 iudex a quo. detulit. i. e. a postolos non dederit. seu ꝓbationē ob latam non receperit. et iurisdictionem habuerit et sciuerit pnūtiationem. et non appellauerit et pōt in aliis mēbris huius distinctionis supius dictum est

Ex his alias autem cōsecutive pōt colligi q̄ tria sunt. in appellatione que.

inter se cōuenunt et etiam differunt primū appellationis delegatio scdm ē dationis apostoloꝝ recusatio tertium ē oblate ꝓ bōis cause appellationis repulsio Conuenunt ꝙ utrumq ipsoꝝ releuat appellantem ab oncre probōis appellationis seu ꝓpositi exceptionis et hoc quo ad iustificationem appellationis non quo ad effectū exceptionis cōsequēdum Item qdlibꝫ ipsoꝝ facit posse ꝓcedere in eā iudicem a quo et facit iudicē ad quē ꝓcedere posse in principali Item quia ad hoc ut hec ueniflcētur requritur in quolibet ipsorum ut is qui appellationi detulit uel apostolos dare recusauit et seu ꝓbationem oblatam admittere nolit iurisdictionē haberet in ipsa eā Differunt autem tam appellationis delatio et dationes apostolorum recusatio quādoc ꝙ appellatio sit frtuola deferunt causā appellationis et principalem ad iudicem ad quem oblationis non manifeste ꝓbōis falsē repulsio non defert scdm ea que nō Inno. 2 hosti. in dicto c. interposita in prin. et ī. e. ti. romana li. vi. Item si alias ē appellatio frtuola ex sui forma non releuat appellantem ꝓbationis oblatio et cum nuuat seu releuat eo casu appellationis delatio et dationis apostolorum recusatio Item quia illa duo ettam iter se differunt quia appellationis delatio habet effectum suū per omnia etiam si iudex a quo appellationi defereris non fuerit ut daret apostolos regsitus recusatio uero dationis apostoloꝝ non habet supm effectum nisi ipse iudex a quo ut apostolos daret fuerit legittime requisitus 2 ī dando eos nō fuerit impeditus ut suprius dictum est Et faetunt hec ad id qđ dicitur ꝙ tunc ſ. iudex ad quez seu delegatus ipsius qui ꝓnūtiauit bene appellatum potest de principali cognoscere quando ſ. iudex a quo erat iudex et potuit de principali cognoscere si uero fuisset exceptum alias si non habebat iudex a quo iurisdictionem nō potest iudex ipse ad quem uel ipsius delegatus licet ꝓnuntiauerit bene appellatum sup principali ꝓcedere put nō Io an. ſ. de reſcrip. significante scdm bona tinum et scdm pe. de samp. et abb. ſ. de excep. olim qđ c. olim in fi. facit ꝓ predicto. Item si iudex a quo non est iudex hoc quia sicut iudex qui non est iudex si deferat appellationi frtuole per suam delationem non defert ad iudicem ad quem uel ipsius delegatum causam principalem ita non debet deferre grauanti ni talis iudeis a quo ꝓpter qđ fuit ab eo appellatum 2 ꝓnuntiatū quia uerus est bene appellatum eadem ratione Sed mēcrarium ſ. ꝙ possit ꝓcedere super principali et iam si iudex a quo iurisdictionem nō habebat ex quo prenūtiauit bene appellatū facit ipsum de. ut debitus et ſe. e. ti. significant in fi. ad qđ ibi nō ber. et hosti. Potest dici ꝙ si iudex ad quem potest adiri ipsis ꝓtibus in eadem causa per suprīcē que relam. et sub rescripto omissionis appellationis causa principalis includitur cognoscere potest de cā principali iudex delegatus in causa appellationis. ex quo ꝓnuntiauit esse bene appellatum et si iudex a quo non habuerit iurisdictionem alias si nō potest sic adiri cognoscere ita potest delegatus. et habz tūc locum dictum boatini ratio huius. quia cum rescriptum sit cōmune actori et reo ut. ſ. de reſcrip. ex ꝑte. ii. de resti. spo. ex cōquestione. ubi de hoc per Inno. et hosti. et Io. an. de. ma. petri. c. fi. et. ſ. e. ti. oblate. in clemen. de ca. pos. cā benefi etali et ex quo appellans nō usus est potest appellatus uti eodem rescripto ipso appellante inutto sup causa principali ut dictis utribus. et iudex ipse delegatus. a iudice ad quem. ad ipsius istantiam appellanti. in causa ꝓcedere principali. Postq̄ principalis causa includitur sub rescripto delegationis cause appellationis et ꝓnuntiauit bene appellatum et talis est ipse iudex delegatus ad quē qui etiam ꝑ simplicem querelam potest adiri Lapus abb. monasterii sancti matis ad montem floren. decre. doc

Consiliū domini Nicole d urbeue; excii.

Nquestione uertente inter dominum Iacobū rectorem ecclesie sancti xpofori ex una ꝑte et meum latum ex altera. ꝓcitus dinoscitur esse talis. uidelicet que sint ptes domini uicarii in sententiando sup dicta cāusa uisis cause actis et rutibus dictaꝝ ptium discussis et eaꝝ allegatiōnibus auditis ante cōclusionē consilii 2 determinationē aliqua ꝓmitto. Et primo nunqd exceptio excōicationis opposita prestet impedimentum cessionis postulate seu ipsius impetrationi uel admissioni ul' ne Et ꝙ non prestet impedimentum. nec differat ostendo iure ciuili et iure canonico. planius ꝓcedit 2 hoc sic Quocienscunq aliqđ ꝓmittit dissoluto ligamine et inhabetur. constā te seu subsistente ligamine. idem censetur. ꝓmissum subsistēte ligaminis utcuo si ꝑ illud tale inducatur uel puentatur ad dissolutionem ligaminis. hic est casus ff. de libe. ca. l. cui seruus nec nitas ī fi. sup xbo qōni et facit. ff. de. seruitu. pre. l. binaꝝ cum sua materia. Cum ergo ꝑ cessionem puenatur ad dissolutionem ligaminis excōicationis subsistentis ergo 2ō. Item seruus in iudicio nullo modo esse potest ut. e. de iudi. l seruus et tamen ꝓ absolutione obtinēda et ꝓ his que tendunt ad absolutiōz in iudicio esse potest. ut. l. iuxta. ff. de iudic. cum sua materia ergo 2ō. Itē seruus potest bonoꝝ possessionē agnoscere que non potest agnosci nisi in presentia iudicis. non tamen in figura et forma iudicii. ma iudicii. ut. l. seruus. ff. de bo. pos. 2 qđ ibi nō. ergo idem incessione que uera non fit in figura et forma iudicii.

Et ex premissis et aliis facientibus ad premissa cōcludo ergo dictam exceptionem non prestare impedimentū etiā si uerissima esset. et per hoc frustra de ꝓpositis ꝓbatione querendū undeſ Sz quia de expensis. ubi exceptio non essz ꝓbata. posset dubium exoriri p. c. pia. Sed esto ꝙ non esset probata ad hoc nō credo locum habere in dictis expensis dictum. c. nam dicēs. c. loquntur ubi exceptio ꝓpositi esset talis. que si esset uera haberet retardare uel impedire. sed hoc nō est hmōi ut ex premissis patz ergo 2ō. ut ibi apparet. et facit ad hoc. ff. de flumi. l. i. ſ. non autem omne et. l. qđ cōstitutū. ff. de mili. te. cū materia Et sic ex predictis et aliis facientibus. ad hoc dico nō esse locum ex dicta cā cōdemnat'oni dictaꝝ expensaruz

Nunc est discutendum de iure domini Iacobi. ſ. an sit locus petitis per eū et certe uidetur ꝙ non. et hoc ꝓbatur sic. certum est ꝙ beneficium cessionis est flebile. et miserabile. uere. ut. ē. ibo. te. posſ. l. penult. et. fi. ergo ipsa miseria. et inopia. flebilis est causa ipsius cessionis admittende. ergo non competit. nisi miseria et inopia tēctis. ut in ꝓmissis. est casus in corpore autē. de fide iust. ſ. qđ autem. xo. sibi agnoscāt autē creditores Cum ergo de hmōi miseria et inopia in nulla ꝑte cōstiterit. ergo nō est cessio suadenda. postulata Fred. Sed cōtra uidetur. nam lex ꝓ supponit ꝙ cedens bona potest habere immobilia ff. de ces. bo. l. is. qui. i. et. ii. et facit ꝙ nō. hosti. iii. c. Odardus in xbo constituit Fred. Itez cessio est acerba iniuriosa. et terribilis. ut in prealꝰ. ſ. ꝙ autē sup xbo acerbo. ibi et qđ cum iniuria 2ō. ergo sola necessitas racō ad hāc causam ꝓduceret hec ꝓ xba. l. ut in prealꝰ. ſ. xo. Sed hoc quidē et sic cum de necessitate non cōstet. ergo 2ō. Nūc esset agitanduui. an talis miseria. inopia uel necessitas. ꝑbetur iuramēto. uerum quia iuramentum dicēt domini. Ia. non fuit de hoc. sed dūtaxat de satisfactiendo cum ꝓuenerit ad ꝓpinquorem fortunam. ut tenor actoꝝ. indicat. et sic extra pūctū. et acta trāseo. sunt ergo partes predicte dictum domuū Iacobum excludere a petitis per ipsum cum nō cōstet talia interuenisse. que suadeant petita. per ipsum ꝓcere ad uigorē iudicii obmittendo de expensis. quia causa uidetur de iure agitibus et ipsius cause cognitione dtenta Et ita ego Nicola angeli de urbeuetri. ꝓfessor minus dico 2 consulo saluo semp consilio sanctoꝝ.

In xpi nomine amen Frdericus

exemit

Nduobus matrimonialibus p nos motis sic respondetur Et primo sciendū est q̄ infantes non possūt cōtrahere nec sponsalia nec matrimoniū nec parentes pro eis et si cōtraxerint nulla oritur obligatio uel publica honestas unde aduenente etate cōgrua iste infans potent cōtrahere matrimoniū cum matre uel sorore illius hec ꝓbantur de despon in pu c litteras et c si c uno ad fi li vi misi cum puenerint ad etatem idoneā tacite uel expresse ratificauerunt contractuz precedentē ut in c litteras et c ti c uno in prin li vi Tamen licet ipsi non possint se ad hoc obligare nec etiam patentes penali stipulatioē ut e de spō l ult et de spon gēma tamen pntes possunt se obligare facturos et curatores ita et taliter q̄ aduenīente etate cōtrahant matrimoniū per x̄ba de presenti et confiteri arras hinc inde recepisse et ille per quem stetent quo minus matrimonium cōtrahatur cōpellatur restituere arras duplicatas ut e de spon l ui ti r respon uez tamen licet iste sit contractus usitatus tamen quia de natura arre est q̄ reuera tradatur et in modica quātitate uel rei modice ut ff de acemp et uen l exēpto § is qui bina et § se et e de spon l in et de cept et cle l deo nobis et de conuer qui expte et per hoc pmittitur arre traditio et non penalis stipulatio quia facilius pmitteret quis multa q̄ pauca daret tamen quia hodie infraudem pene stipulantis arre in maxima quantitate et pmittit quis restituere duplicatas et tamen nihil recepit crederem de iuris rigore et mēte iuris talem stipulationē arrar fraudulentam fore et sic alias cōsului et in hac opinione erat bone memorie dominus Egidius epūs peruſinus decretoz decētor Sed quia per statuta ciuitatum contra talia instrumēta non recipiuntur tales exceptiones ideo uidi sepe talia istrumenta executionē mandari nisi per curiam epalem ipsoz executio impeditur Item cum ut dictum est ex tali cō tractu nulla sit orta obligatio inp̄sonas pueroz siue infantium nō potest pater pueri aliquo iure petere puellam nec pe titorio possessorio casus ē de restit spo expte sed utile est q̄ traducatur nā ad uenīente septēno cōualescent spōsalia ut in c litteras s allegato nisi forte tūc dissentirent et recederent Item cohabitando simul et tacendo uel in ix uel in x uel x uel in xi uel xii anno forte interueniret carnalis copula que inducit matrimoniū etiam sine x̄bis de presenti ut de spon is qui Sed sine carnali copula nō efficeretur matrimoniū secus si a principio fuissent maiores septēno ut nō Io an in c unico de despon impu li vi in nouella in sponsalibus potest interuenire pignus ut nō Inno de spō gēma et hosti e ti in sūma in prima parte ar a cōtracto de dote post duor rēsti et si necesse sz hoc potest itelligi dupliciter primo in hoc agatur a expressa tur q̄ contractu non ad impleto is qui recepit pignus quē nō stetit lucretur ipsum pignus et fructus ex illo percep tos Siuero cōtractus sequat pignus cū fructibus peceptis restituatur cum alias sit de natura arrarum q̄ cōtractu impleto restituatur arra ut ff d acc emp et uen l exempto § ego et nō in spe de spon § i in fi et ibi uideatis formā cūtractus hmōi Secdo potest intelligi q̄ pignus cōstituatur et tradatur p arris pmissis puta mille et si contingat q̄ ille per quem nō stat petat illa mille sibi pmissa nomine arrar debebit tūc cōputare fructus in sortem quia creditor ex quacūcp cā creditor tenetur cōputare fructus in sorte ē de pign actl ii nisi a principio actū sit ut fructus et illa mille cedant lucro illi per quem stat ut in casu precedenti si tamē haberent amicum fidelem de quo confideret possent facere ei puras obligationes ut ipse cederet iura obseruanti contra non obseruantem sed pculosum est ga tempus est longum et in se cōtractus simulatus licet exceptio simulationis nō admittant contra talia instrumenta

Ossitū Frederici an legatus posit unire ecclesiā mense episcopali uel alio modo alterare uel mutare collegium Et plebs de qua loquitur cōsilium i fra scriptum fuit plebs Iustum salt ē comitatus Florentin diocē fesulane quā legatus unit unt mense epatus fusulani Et istud cōsilium meum fuit facto appbatū per dominū Io papam quando cōmēdauit illam plebem archiepō nunc ptano tūc expulso in qua cōmenda declarauit nullā illam unionem Frede Ipsa unio fuit facta cōtra reseruationem originalem eiusdem domini pape Io et nō ualebat quit declarauit dominus Benedictus papa xii in sua cōstitutione que incipit dudum felicis recordationis Io papa x xii Lap

exev

Nxpi nomine amen Factum ita se habet reuerēdus in xpō pater dominus Io ti sancti Theoderi diaconus Cardinalis aplice sedis legatus unuit quādam plebē collegiatam mense cuiusdā ecclesie cathedralis forma et modo infrascripto Io zē

Modo queritur an ꝓfatus dominus legatus simul legationis auctoritate talē unionē facere potent Et habitis dē liberatione et studio diligenti nec non collationem cū iurisperito uidetur mihi frederico de Senis decretoz doctori licet minimo uiribus et rōnibus infrascriptis q̄ dictus dominus legatus de latere dictam unionem facere nō potuerit hac ꝓtestatione premissa q̄ quicquid i et s dicetur et respondetur p me intelligitur dictum sub spe ueme et intelligat subiectū correctioni et emendationi ipius domini legati zc atinus hec respō sio mea siue consilium intelligatur esse uez quatenus uideatur uez ipsi dño legato et non plus Et primo moueor p c penult de offi le li vi per x̄bū disponere et p x̄bum ordinare ibi positum que x̄ba longam habent significationē Nā x̄bum ordinare zc disponere locū habent in iudicio et extra iudicium et in actibus ubi fertur sntia uel quasi unde ordinare et disponere accipitur p unire et pro qualibet mutatione uel rei ordinatione nec restringitur significatio eius solum ad actum cōferendi et ꝓbat textus ipsius capituli ubi confert re ordinare et disponere ponuntur ut diuersa ad idem de preben cū in illis s i et ii Et q̄ x̄bum ordinare ecclesiā ꝓhēdat unionem nō dominus Io an de preben si tibi absenti in glo sed nūqd potent Et hoc x̄bum ordinare accipitur pro omni actu circa rem aliquā exercēd et hoc colligitur ix i c iii de offi or c i de priuil Si papa x̄bo et idem est li vi et per eadem iura ꝓbatur etiam q̄ x̄bū disponere aliud importat q̄ solam collationē immo uidetur casus q̄ unio accipiatur sub x̄bo disponere uel ordinare p c sicut unire de excess pla nam ibi archiepus subtraxerat ul' unerat q̄dam mōsterium uel in eā auctoritatem pstiterat qd ibi rep̄batur et papa ibi cassans uel cassari mandans qd archiepiscopus fecit adducit canones ātiquos de quibus facta ē mētio s In quibus dē unione nihil dicitur dans intelligere papa q̄ x̄ba ordinet et disponat in illis canonibus posita cōprehendant etiā unionem et hoc innuit etiam ibi x̄o in c sicut ex quibus canonibus sub spe uenie dicere attempto q̄ etiam alterare non posset collegiū legatus forte locum religiosum etiam collegiatuz cōstituendo ut colligitur de ecc edi c penult nec etiā inuitis canonicis possz auctoritatē pstare plebanis uolentibus ꝓmutare ipsas suas plebes collegiatas ga g nō potest conferre nō potest auctoritatem ꝓmutationi prestare que regula uidetur colligi ex nōtis per dominū Io an de reper mu c uno in glo penult in cle Lap forte nec etiam uolentibus canonicis posset auctoritatem prestare plebanis aut enim casus ꝓmutationis iesu ditur sub ꝓhibitione dicti c aut nō primo casu autem uidetur sufficere ad permutationē fiendam per legatum cōsensus canonicoz uel aliozq quorum interest In ult mo casu posset etiam ipsis ir requisitis et contra dicentibus Lap Immo et si epus habetet collationē in

ecclesia collegiata non posset illam con
ferre legatus ut nō dominus Io. an. et
archidi. de offi. le. c. iii. et plus potest
dici. q. est casus de confir. uti uel inuti
c. ult. et ita ibi sentit hosti. et idem ibi
innuit dominus Io. an. in repertationibz
ex quibus uidetur q. legatus circa alte
rationem ecclesie collegiate p se solū pa
rum uel nihil facere potest Et si dicere
tur q. in. c. ult. de cōfir. uti uel inuti.
non consensit diocesanus loci. hic uerō
sic respōdeo q. hic nihil opatur consen
sus ep̄i. cū sint ut patet in. c. ii. sedo
respōso de re. ecc. non alie. in clemē. Et
si obiceretur. q. ep̄us hoc potest cū con
sensu capituli sui. ut in dicto. c. ii. de re
ecc. nō alie. ergo multo fortius legatus
qui quasi princeps est in prouincia sibi de
creta ut de elec. si abbatem. li. vi. respō
deo hoc non bene inferri. nam ep̄us cū
cōsensu capituli sui potest alienare rem
sue mense. xii. q. ii. sine cum similibus
nunquid hoc poterit ep̄us sine cōsensu
capituli sui cum auctoritate legati non
uidetur ad hoc de his que fi. a ma. p.
ca. c. penult. et fauorabilior est iurisdic
tio ep̄i in sua dioecesi q̄ sit legati. q̄us
etiā ipse sit ordinarius. ut patet de offi.
or. c. ii. in clemē. et sufficeit dare instan
tiam. i. q. i. sicut ur gitur et p ista pte
facit. qd nō. guil. in spec. ti. de legato.
§. nunc tractemus. xo penult. licet alibi
dubitet ut. e. ti. §. nūc ostendēdum. xo.
unus Et ratio omniū p̄missoz̄ est ista
quia solutus principis est priuilegium alt
quem priuare iure suo. uel alteri preiu
dicare ut dicunt iura que allegat. de re
li. do. cōstitutus. in prin. immo plus ga
papa unionem faciendo non uult alios p̄
iudicare nec ius alicuius deserībere. ut
patet de unione q̄ facit. e. ti. c. ii. et ibi
glo. p. qd c. et etus glo. uidetur posse di
ci q. etus legatus etiā simplices capellas
unire non posset si per etus unionem at
fertur ius cōferendi ordinario loci quia
non cōceduntur legato iura aliena in per
petuum preiudiciū turbare licet possit
ipsa beneficia nō collegiata uacantia cō
ferre. et in hoc quo ad ep̄m p̄iudicare
ut de offi. dele. dilectus. et. e. ti. c. i. et
ii. li. vi et p ista pte faciunt iura que
nōtur in simili questione de iurepa. ro
bis. in glo. magna. in additione Tu ergo
qui cōcedis legato q. ecclesiam collegia
tam posset reducere ad capellam. ut sic
ibi desinat esse pdat nomē dignitatis di
minuatur cultus diuinus. da mihi ius ex
presse qd liceat dicto domino lega
to tantā alterationē facere tam enorme
p̄iudicium inferre et ius alterius absor
bere hec p̄cedant in quantū̄ domino le
gato p̄cedere utdicitur.

In xp̄i nomine amen.

cxcvi

Asus talis est quidam nō
mine. p. impetrauit a felicis
memorie domino. Io. papa
xxii literas generales in curia
te et dioce. fulginatis ad beneficiū cuius
cura uel sine cura ad collationem p̄tinēs
cuiuscumq̄ cum clausula qd duxerit ac
ceptandū infra mensē in stilo et forma
cōsuetis. deinde specialiter quidam no
mine. f. impetrauit ab eodem papa Ca
nonicatum ecclesie sancti saluatoris. et
prebendam si qua uacabat. alioquin pri
mo uacaturam nulla spāli mentione fac
ta de dictis litteris generalibus et litte
re istius fecti erant alias in nulla sui par
te uiciose habentes clausulas et non ob
stantia cōsueta. Deinde tertio loco qui
dam homie. b. impetrauit in dicta eccle
sia sancti saluatoris eodem modo sicut
fecit sedens. demū uacauit quedam p̄
benda in ecclesia sancti saluatoris qua
prebendam dictus. f. acceptauit. et eaz̄
fecit sibi p̄ suum executorem conferri
et possessionē habuit dicto. p. primo p̄
testante q. sibi debebatur dicta p̄ben
da. deinde cum dictus. f. dictā prebēdā
spatio plurium annoz̄ possedit et unq̄
in pace possidet. et deinde uacauit secūda
prebēda in dicta ecclesia sancti saluato
ris q̄ prebendā tam sedens q̄ tertius si
bi fecit per suum executorem conferri
et diutius contēderunt super ea. deinde
ille tertius credens nō habere ius in illa
prebenda. renuntiauit omni iuri suo et
litteris et p̄cessibus alicui recipienti p
dicto sedo impetrante et nomine capi
tuli dicte ecclesie ¶ Nūc queritur an. c.
sancti saluatoris teneatur dictū. f. sedo
impetrantem recte cum effectu ad ti
los canonicatum et prebendā sedo va
cantes. id est dicere an prebenda et ca
nonicatus sedo loco uacantes ad dictus
f. de iure p̄teneāt nec ne Ad hoc res
pondeo q. dicta prebenda et canonica
catus sedo loco uacantes nec debentur

Additio. i. Dicto. f. nec ad eū p̄
tinent. ratio est. qa prebenda et canon
catus q̄ primo loco uacarūt fuerūt dbita
bute. f. et ad eum p̄tinuerūt per collatio
nē sibi factam de his per suum executo
rem et sic litt̄re sue expirarūt quo ad
alias prebendas non obstante q. habens
litteras generales eum precederet. naz̄
in continenti q. f. habuit canonicatum
a papa in ecclesia sancti saluatoris debu
it p̄ferri primo impetranti per litteras
generales etiā de illis non facta mentio
nē ad hoc. de p̄ben. dudū li. vi. et. e. li.
de cōcef. p̄ben. c. i. ad fi. et dicere de
hoc consueuit dominus. Io. an. de offi.
dele. ex pte Non obstat q. in cōtra
rium colligi uidetur de cōcef. preben. c
uno. sup xobo. secus in clemen. nam lis
pendente mense Additio. ii. Sit
legate manus ordinarii executoris tamē
in casu nostro non uendicant sibi locuz̄
quia ille litt̄ere generales non extendūt
se ad hos cononicatum et prebendā de
illo genere extractos et exemptōs per
speciale impetrationē ut in dicto. c. du
dum in. fi. et ibi id certum est nec pōt
dici q. p renūtiationē factaz̄ per tertiū
cōualescat ius illius. f. ut patz̄ de rescrip
tis. et ut litte. pen. c. i. et. ii. li. vi. nam
si uerum est ut dictum est. s. q. f. in ista
secūda prebenda non habet ius qd ad euz̄
renuntiatio istius tertii. dicta enim re
nuntiatio non sibi sed tertio p̄desse vi
tur cum dicta p̄benda cesseat istius tertii
per eius renuntiationē a capitulo accep
tam uacat. et. is. s. c. ad quem spectat
potest eam conferre. cum non dicatur
lis pendere sup ea sedm formam. c. ii.
ut lite pen. in clemen. Premissis igi
tur existentibus excōicatio lata in istū
f. alias legittime p executorem tertii
impetrantis lata et p̄mulgata non est
sublata per renuntiationē factā p illum
tertium. sed debet tolli per eum qui tu
lit uel per successorem uel superiorem eius
de offi. ordi. pastoralis p̄dicta scrip
sit cōsulēdo sua mā dñs fre. de Senis
hunc posuit in iure canonico. regens et
in horz̄ testimonū sigillum apposuit cō
tuetum Sequūtur due additiones
quaz̄ prima est sup xobo. nec debentur

Additio. i. Non est uerū immo
deō. f. debentur de iure ut patet infra
Sedo sup xobo mense Additio.
ii. Vbi mensis apponitur. cum hgate
sunt manus executoris nedū ordinarii.
ita q. tūc. generi p̄spectum non deroga
tur et primus infra mensem prefertur
ut in dicta clemē. et nō. Io. an. in nouel
la de cōcef. preben. c. executor sup xo.
generales. h. vi. debetur ergo prima pre
benda. p. et que. sedo vacaut debetur
f. Lapus.

In christi nomine amen ad idem.

cxcvii.

Vamus supradicti patres
et domini multū prudenter
multumq̄ subtiliter allegat
uerint pro domino. R. con
tra. f. et pro domino. f. cōtra. M. ter
tio impetrante. uerūtamen. quia quot
sunt capita tot sunt scie et cuilibet est
hettum consulere sedm conscientiam q̄
iuribus informatam. ff. de arbi. qualem
Ideo ego frede. de Senis plures exami
nata materia supradicta non recedo ab
eo qd alias sup hoc consului utdebeat
q. dominus. f. debeat preferri domino
r. in prima prebenda cō. Ad primū mo
ueor principaliter p. c. dudum ad fi. de
p̄ben. et de concef. p̄ben. c. i. ad fi. li. vi
cum similibus. ad sedm p. c. si clericus.
ii. responso. c. li. et p iura allegata. s. pro
hac pte Restat respondere ad iura in
contrarium inducta. et primo ad iura
illa in primo consilio Primū namq̄ non
obstat qd dicitur q. qui prior est tem
pore cō. quia illud habet locum. cū utri
usq̄ par est cā. alias secus. ut patet de
preben. bi qui. i. respōso. 2 nō. in regula
qui prior. li. vi. sed hic ē in casu nostro

Nam prebē la ꝓxima uacatura fuit af
fecta pro ſcdo impetrante a die date ꝙ
prebēda nec affecta nec debita erat pri
mo eum generalitatem ſuam litterarum
non ꝓduxerit ad aliquam ſeu nō ſpect
ficaut quia tunc ſecus ꝓ id qđ legitur
et nō de fil' preſbi ex tua de reſcrip
paſtoralis in fi et e ti c i m fine glo
magne non ſic eſſet ſi littere prime fu
iſſent generales hoc modo ſi impetraſ
ſet primum beneficium uacatura in et
uitate uel ꝓuincia ſine clauſula qđ duc
erit acceptandū nam tales littere in ef
fectu ſunt ſpetiales quia ad primuz ſo
lum referuntur ſed quando eſt illa clau
ſula tunc ſunt gentales ℞bo et re et
tunc non eſt neceſſe fieri mentionem d
illis et ita legebat Io an de offi le ex g
te Item non obſtat qđ dicitur ꝙ illa re
gula generi habet locum i reſcriptis nō
in priuilegiis Nā regula generi fateor
ꝙ non habet locum in priuilegiis p c ue
niens de preſcrip et nō xxv q i in ſū
ma Sed in litteris beneficialibus bene
habet locum ut in c dudum et c quia
cunctis Priuilegia enim ſunt fauora
bilia ſed littere beneficiales odioſe am
bitioſe et reſtringende iura ſunt nō d
hoc Item c ex ꝑte de offi dele non ob
ſtat quia prime littere ad primū bene fe
cium tantū referebantur non ſit in cāu
noſtro quia iſte eſt talis generalitas et
incertitudo que non poteſt ꝑ ſpette re
putari Non obſtat qđ dicitur ꝙ pa
pa in litteris ſcđis uoluit reſeruare ius
primi nec ſibi ꝓiudicare ꝓ illa uerba qui
bus omnibus tē ut ſ in fi primi cōſilia
cōtinetur nam iſte primus ꝑ date lit
teraz ſcđi non erat receptus in iſta ec
cleſia nec expectabat in ipſa eccleſia ꝓ
bendam nec in iſta eccleſia erat ſibi de
bita aliqua ꝓbenda quia impedimenti ē
qđ beneficium ſit acceptaturus ideo cō
ſtanter dici poteſt ꝙ in acceptatione in
nullo beneficio ciuitatis uel dioc fulgina
tis habebat aliqđ ius in re uel ad rē nec
obſtat ꝙ infra menſem non poteſt ali
cui cōferri beneficium ut de conceſ ꝓ
ben c uno § ſecus quia illud habet locū
in prebenda et beneficio alteri nō affec
ta ut in caſu noſtro eſt Et ſi dicas quid
ꝓantur illa uerba reſpondeo referunt
ad illum qui ꝓ litteras generales expec
tat tantū primum et etiā ad illum qui
habet litteras generales cum clauſula a
cum ſuppoſunt ſe fortnue acceptādo pri
mū ut in c i fi et c ii et c iii de
conceſ preben li vi Preterea cū pa
pa dicat ꝙ eſſet ſibi nimis difficile ſēp
in ſuis litteris facere mentionē de ge
neralibus et derogare ut ibi quādo er
go habeat hoc locum ꝙ ſpetiales dero
get generalibus uis habenti ꝙ generales
forte reſpondebit ꝙ illud habebit locuꝫ
quādo talis reſeruatio nō ponitur in lit
teris ſpetialibus ac replico ꝙ de ſtilo
eurie ſemp talis clauſula ponitur i litte
ris ſpetialibus ſic ſcđm hoc nunq̄ repe
ꝙ papa per ſuas litteras ſpetiales dero
get iſuis litteris generalibus cū tamē in
dictis imbus cōtrarium atteſtetur ſi
bi nō eſt uerſimile ꝙ ꝑ tales clauſulas
ſuam intentionem impugnare uelit ff d
mili teſta l u.

Ad contraria poſita in aliis conſil
is ſ ſi reſpōſū ē 2 appoſitiādo reſpōdeo

In xp̄i nomine amen.

cxcviii.

Alius talis eſt lata fuit ſnia
per iudicem eccleſiaſticum
ſup cōe ꝓiudicauit ad fo
rū eccl'aſticū delato ꝓ ſpō
recurrente puta i caſu illius capituli de
ordi cogni tuam et qui ſt ſint legit la
tor pars cōtra quā lata fuit ſnia appel
lauit ab ipſa ſnia iudex non deſuit ſed
ꝓtem appellantem excōicauit quia expē
ſas non ſoluit ad quas ſoluēdas fuit cō
demnatus appellans infra debitum tem
pus iudices impetrauit et in tantū pro
ceſſum eſt in cā appellationis ꝙ iudices
pnuntiauerunt ſe iudices et ꝓ tus ē fa
cere inhibitionem et tam aſſignauit ter
minum ptibus ad ꝓbandum de iure ſuo
i ipā cā appellationis rebus ſic ſe habēti
bus pars excōicata petit ſe abſolui ad
cautelam a reuocari attemptata poſt ap
pellationem Modo quertur an recte
petat Et primo ſup primo utdeamus
quid iuris et eſt dicendū ꝙ ſi conſtat
appellatum infra x dies ex cā tali que
ꝓbata debet legittima reputari poſito
ꝙ ad huc non conſtet de ueritate cauſe
per quā appellatum ē debet fieri ſol
lutio ad cautelā etiam expenſis nō ſolu
tis et hic eſt caſus de ſen exco p tuas
et e ti uenerabilibus § ſed ſi ex cauſa
et § ult li vi et talis abſolutio poteſt
fieri etiā anteq̄ iudex appellationis in
ciptat de ueritate cognoſcere ut ibi et
ibi ē glo Sed a ſnia interpoſita lata ge
neraliter in ciuitates uel alia loca nō po
teſt petri abſolutio ad cautelam a ſentē
tia excōicatiris poteſt peti Sed oppo
nitur et dicitur ꝙ non debet fieri abſo
lutio niſi precedat emēda ideſt ſatisfac
tio expenſaz cum ſit excōicata ꝓ ma
nifeſta offenſa ut e ti ſolet li vi et of
fenſa dicitur manifeſta ex quo de ea p
ſniam conſtat condemnata ergo 2ē.
Reſpondeo uerum eſſe ꝙ debet prece
dere ſatisfactio ubi ꝓceſſit manifeſta
offenſa ut in c ſolent et dico ꝙ p ſen
tentiam offenſa dicitur manifeſta ſed
debet intelligi de ſnia que tranſiuit in
rem iudicatam et nullo remedio retrac
tari poteſt et per talem ſniam quomō
uocatur res iudicata et que in ueritate
accipitur res uel offenſa dicitur mani
feſta et de tali ſnia intelligitur ber de
cohabi cle et mu noſtra in glo magna
in fi qđ ex ea apparet quia ibi all t ff
de ſta ho l ingenuum et de re iudi l
res iudicata ad fi ubi de hoc et hoc ſē
tit Inno de ℞ ſig olim ſup uerbo con
feſſione3 dicit enim uel per ſniam a q̄
non fuit appellatum all t de cohabi cle
et mult noſtra et c ult et ideꝫ ſentit
boſti in c noſtra qui dicit ꝙ notoriuz
tur s eſt ſpontanea cōfeſſio et irretrac
tabilis diffinitio altas ff de re iudi l
res iudicata nam qui appellauit figit ē ñ
cōdemnatus ff de penis li ii ad tur ꝓ
l t in fi et de his qui nō in fa l furti
et app pen l una § integer cum ſimil
bus Si uero eſſet opinio cōtraria nū
q̄ poſſet repiri ꝙ poſſet peti abſolutio
ad cautelam de excōicatione lata poſt
appellationē et tamē caſus eſt in cōtra
rium in c ii generabilibus in fi ideo ſecun
dum eſt igitur diſputare de caſu dicte
tal' Si enim deberemus expectare euē
tum appellationis tunc non fieret abſo
lutio ſed declarabitur nulla et ideo iu
ra uoluerunt ꝙ ante euentū cauſe ꝑp
ter periculum qđ imminet excōicato ut
de app qua fronte et ad cautelā alio tū
qui habent ptiipare ſibi fiat talis abſo
lutio qđ habet locum ubi de uiribus ſē
tentie excōicationis dubitatur qđeſt
quādo dicitur lata poſt appellationē le
gittimā ut in c ſolet et c per tuas et
nō ber de teſti uentens u. Deſecdo
dicendū eſt aut dicta ſnia ē diffinitiua
uel ꝓ diffinitiua habetur et tunc ante
omnia fit reuocatio attemptatoꝝ aut
habetur omnino ꝙ interlocutoria 2 tūc
non debet fieri reuocatio niſi pnuntia
to qđ bene appellatum eſt et iſta duo
ꝓbantur de app nō ſolum li vi. Reſ
tat uidere an ſit diffinitiua uel interlo
cutoria dio et uidetur dicendum ꝙ ſit
diffinitiua in caſu noſtro quia negotiuz
diffinit ideſt finē cōtrouerſie imponit
ſicut de iuramēto dē iureitur et ſi xp̄us
et ff de iureitur l ii niam ſi domina nō
appellaſſz negotium erat diffinitū quo
ad eam quia per illam ſniam impoſitum
eſt ſibi ſilentium in effectu et hoc ſen
ſit iudex in ſnia dicens ſe uelle impone
re finem lit Item iſta ꝓiudicialis differt
ab aliis pemptoriis quia in iſta pnuntia
tur in alis non ut de or cogni tuam et
nō c ti c i. Preterea ſnia lata ſup
incidenti de qua plene cognitum eſt ut
in caſu noſtro parit exceptionem rei iu
dicate impetrū ut nō de or cog l ii.

In iſta cā que uertitur in foro eccle
ſiaſtico non dependet ab illa que remā
ſit in foro ſeculari immo illa dependet
ab iſta ut de ordi cog tuam et bus ℞
bis utitur boſti qui fi ſint le lator
Non obſtat qđ nō de app c nit in cle
men ubi dicitur qđ ſnia lata ſup pemp
torio eſt interlocutoria ſed facit ꝓ iſ
ta quia glo innuit ꝙ tunc talis ſnia dici
tur interlocutoria qa ꝓ ipſam non ē dif
finitum negotium principale ſed in ca
ſu noſtro eſt diffinitum ſi domina non

appellasset Item glo. in fi. dicit. q talis
sentētia habet uim diffinitue. quid eu
ramus de uerbis. de ut mente utrtute a
effectu eurandum est. et non de supfi
cie uerboꝝ uel uocabuloꝝ. de. x̄o. sig. in
telligentia. de re. iur. c. ust. h. vi. et ff.
e. l. scire. ē. de codicil. l. non codicillum
cum similibus Effectus enim diffiniti
ue sētentie nō pōt causari nisi a diffi mi
tiua et ideo qui uoluntarie se opponeꝝ
electo. cōsequitur eum effectum quem
cōsequitur. si ageret contra ipsū p locuꝝ
absq effectu. unde amus potus agentes
q̄ opponent em. effectu cōsiderato. ut
nō. per archidi. xxiii. di. illud

In xp̄i nomine amen frede-
excix.

Veritur an domina marga
rita minor. xxv. annoꝝ filia
olim naldoli pelloli sit obliga
ta cum effectu ex pmissione
turata quā fecit fratribus suis de nō ba
bendo regressū ad bona paterna et ma
terna. ut cōstat publico instrumēto pub
licato manu Raibaldi paulicti Sub anno
domini M. ccc. xxxii. die mēsis septē
bris cum non appareat de testi nec de
legato de quibus fit mentio in dicto in
strumēto Et uidetur q sic. primo p
tex. de pac. c. ii. li. vi. ubi uidetur esse ca
sus. ad idem autē sacramenta pubez. et
de iureur. cum cōtingat et. e. ti. c. ii. li
vi. Item quia mulier ista fuit certificata
quid importarent illa uerba quibus re
nunciabat. et p hoc cessat dubium an p
sumatur certificata. d quo nō. ff. ad uel
ley. l. ult. §. penult. maxime cū sedm ar
chidi. nō requiratur certificatio. ut nō.
per eum de pac. c. ii. li. vi. et qa per tale
iuramentū. sic generatur p̄stitum uide
tur excludi. nedum beneficium minoris
etatis. sed etiā beneficium iuris cōis. ut
sic accedat q̄d nō. ē. de resti. uen. l. pe
nult. ad fi. Sed cōtrariū uidetur nam
mulier uidetur dolo et fraude inducta.
ad sic pmittendū. et iurandum cum sug
gestū fuerit eidē q̄ potest legauerat ei
dem solūmō. ui. lbr. unde ipsa uolens pa
rere facto et dispositōi paterne. q ma
ter ei suaderet. ut de regl. sicut. et de
despon impu. c. i. reputauit se cōtentaꝝ
de eo de quo al. non reputasset se con
tentū si hoc prescisisset. ad hoc ē. de he
red. instit. l. si pater. et. ti. p̄cedēti. l. ne
q̄ pfessio iuramentū autē non extendit
tur. ad id de quo nō est cogitatum. nec
ueresimile erat. ut de iureretur. uemens a
c. penult et de rennun. c. ii. Item turan
do non uidetur renuntiasse et q̄d ignō
rabat. ff. de hered. instit. l. legittima. et
de m. offi. te. l. iuris. sed ista p̄sumitur
ignorasse qa certificatio est sollemnitas
extrinseca que non presumitur nisi pbe
tur ut. ff. de pub. l. quecūq. §. ult. Sz
turis ignorantia non nocet in talibus mi
noribus et mulieribus sed hic cōcurrit
sexus qa mulier et etas qa minor ut. ff.
de pba. cū de indebito a. d iure. et fac.
ig. l. penule. u. responso de hoc. nō. Cy
post dy. de resem. uen. l. ii. Io. an. post
eos in nouella de emp. et uen. c. penult.

Sed dices q ista cessat qa in instru
meto dicitur certificta Ad hoc respō
deo q dictum instrumentuꝝ non pbat
certificationem. nā instrumētum facit
fidem de his que inter cōtrahentes ge
runtur non autē de his que ipse nōrius
dicit fecisse ar. ē. de testi. l. cmnibus a
facit q̄d nō. hosti. de pbat. quoniam in
prin. sup x̄obo p̄nnam et facit q̄d nō.
p Inno. e. ti. et. e. c. qui dicunt q licet
dicatur in mstrumēto oblato libello et
lite cōtest. a. cē. talia uerba non pbant it
tem cōtest. ad hoc de priuil. si papa. li.
vi. et in spe. de pbat. §. fi. x̄o. sed pone
tu dex Et p ista uerba et p rationes illo
rū doctoꝝ et p rationem. l. ē. de ed. ē.
autē. si quis in aliquo documento cōmu
niter tenetur q si actus reptat tal iu
ratus sic dixit a dispositi. q talis semp
tura nō pbet turamētum. sed solum d
positione Ex his potest cōcludi tum
ratione falsi et dolose suggestionis. ta
mē qa non pbat certificatio et qua cōt
ter accidit mulieribus in tam tenera eta
te. s. parum post. xii. annum etenmuent
ri a consanguineis. et quia talis certifi
catio circa renuntationes predictas nō
sit facilis q̄ tale iuramentum nō sit ob
ligatorium et q talis mulier nō relinq̄t

dispositioni iuris cōmunis.
Fridericus.
ec.

Vod pmutatio sit nulla p
batur his rationibus Nam
si uera est q̄ isti monachi i p
pmotionem ad dictos pra
tus non fuerint absoluti a claustro mō
sterii. sed remanserint monachi ipsius.
sic poterant dici. q̄ habebantur tam in
locis q̄ in mōsteriis. q̄ in prioratibus pro
ut dicitur de priuil. c. i. tunc dico q̄ posi
to. q nullum sit impedimentum aliud
non poterunt pmutare et transferre
uel beneficiū de nouo accipere sine licen
tia abbatis. et si dicta licentia non habe
ta pmutationi uel translatōni consense
runt pdicti tus si q̄d habebant in dictis
beneficiis de elec. si religiosis li. vi. nec
possunt ad sua beneficia priora redire
cum hic nō fuerit facta sed iuris ignorā
tia. et sic non habet locum p̄dicta rese
si beneficia. de preben. li. vi. Sed posi
to q sine preiudicio ueritatis q dicti
priores essent ppetui et q nō censeā.
monachi dicti mōsterii ad hoc non uali
luit dicta pmutatio cum p extrauagā
tes domini Io. beneficia illoꝝ qui pmo
uentur in curia absentes uel presentes
ta mā uacantia in curia fuerunt reserua
ta collatōni ipsius et aplice sedis. et sic
sequitur q illo bñficium seu prioratus
illius pmoti non potuit pmutare cum
nos haberet ius in eo Si ergo unus ex
pmutantibus pmutare non pōt tota p
mutatio uiciatur. ff. de reg. pmu. l. t. i
fi. et. e. ti. c. uno. li. vi. p Io an. in nouel
la. et de excep. cū uenerabilis Sed po
sito sine preiudicio ueritatis q predic
ta non obstent adhuc pmutatio non
ualet Nam si legatus scisset istā uni
onem fecisse nō p̄stitisset auctoritatē
pmutationi ad hoc de offi. dele. c. ex
pte de decī. ex multiplici et faciunt ex
empla posita. de rescrip. c. sup litteris
in glo. magna Preterea quādo bene
ficiū est unitum mense alicuius mōste
rii ēmo do non est uacatura et non pōt
concedi in beneficium nec potest aliena
ri a mensa. sicut nec alie possessiones et
grancie. nec potest impetrari ut uacans
ad hoc de consti. cum accessissent. et d
excess. prela. c. i. §. ecclesias in clemen.
alias sequeretur absurdum q pmutatio
nes possent fieri infinitum. et sic unio
et incorporatio nō haberet effectū Pre
terea si legatus uellet reuocare istam uni
onem non posset. quia solus princeps
siue cā potest auferre iura uni ecclesie
et dare alteri ut nō. de reli. do. constitu
tus Non obstat. c. unicum de reg. pmu
ta. li. vi. nā concedo q̄ propter illos. qui
expectant. non potest pmutatio impe
diri. u etum est. quādo expectāt ut be
neficia. siue ut tituli Sed hic mōsterii
non expectabat uel expectat istos pra
tus. ut beneficia uel titulum nam pra
prietas istoꝝ prioratuum est monaste
rii p unionem unde p mortem uel cessio
nem priorꝝ non acquirit mōsterii plus
iuris in istis prioratibus Sed tunc habe
bit possessionem et fructus quos habe
re potest in uacātibus prioratibus. ad hoc
de resti. spo. cū uenisset. et de donat.
consultationibus et sic non est uerum
dicere q mōsterium expectat uel pos
set dici expectans a quod monasterio
datur. nulli de monasterio datur
xi. q iii. qui. manumittitur a nō. i. c. cū
uenisset Dico ergo ego frede. de Se
nis nunc p̄sul in iure canonico regēs q
abbas posset. propria auctoritate ingredi
possessionem istius prioratus sic permu
tati. licet honestius sit q monitio pre
cedat. et q certificetur de unione Sed
si scirebant istam unionem sine aliqua re
pbensione uel inhonestate potest abbas
possessionem ingredi ex quo habet licen
tiam per litteras unionis ad hoc de pri
uil. pastoralis.

De priuilegio cāe et priuilegiis tan
gentibus ipsum.
eci.

Dprimū a cē. Ad sedm res
pondeo q singula cōprehē
sa in isto sedo articulo cōpre
hendūtur nomine mōsterii
et hoc nō. doc. extra de priuilegiis. c. i.
li. vi. dominus hosti. Io. an. et archidi.
Et hic adde q̄d dicetur sup quito arti.

Ad tertium respondeo qnod sicut in
secūdo articulo dictū ē qp nomine mōr
sterii oīa illa cōprehendit sic in isto ter
tio articulo nā ex pōns gbus data l
entia possumus metiri et iudicare qua
lemlocū edificare possint nā isti licenti
am petentes sicut tales qp consueuerūt
habere talia et sine illis cōmode congre
gatio et cōuentus religiosoz esse nō po
test ad hoc cōfang et affi de ifidelibz
de maio et obe solite et uno cōcesso cē
cedantur omnia que consequūtur ad il
lud de offi dele p̄terea sicuno ꝓhibito
ꝓhibetur omne idq̄ qđ peruenitur ad il
lud ff de spon oīō uel que sequantur
ex illo de const nam cōcupiscentia
Ad quartum respondeo qp eom ante tē
pus elementis esset dubiū quando dice
retur p̄iudicium manifestū et quando
Clemēs uolens omnē altrieationis mate
riam amputare limitauit spatiū qđ ubi
qp terraz sufficere credidit ad omnem
preiudicium et scandalū tollendum un
de dato qđ in aliqua ciuitate in exitu lo
ci et iū extra illam limitationem uobis fi
at p̄iudicū nō ꝑpter hoc limitatio pri
uilegii mutaē ad hoc optime facit lex
ē de temp in integ resti pe l ult
Sed posset aliquis dicere qp licet non
inueniatur priuilegiū iuuari iure cōi quo
cauetur qp nulla ecclesia uel oratorium
cōstruendum est in p̄iudicium alterius
ecclesie ut xvi q i quicūqp et c ecclie
sie de eec edi c ad audientiam de op
no nunc c i et ibi casus posset resp̄ō
deri qp ista iura loquūtur in ecclesiis p
rochialibus que de iure cōi habēt ius ob
lationum mortuarioz z similium ut pa
tet in ti de proh et de sepul ac iura ri
cōsiderauerunt qp uos debeatis ex tali
bus uiuere sed ex mendicitate incerta
ut publice q̄stu et sic facit de relt do
c uno li vi et ideo de tali p̄iudicto non
uidentur iura somniasse Sed si tu dice
res licet iura antiqua hoc non z pēsaue
rint tamē sequētes romani p̄tifices ui
dētes qp ex publico q̄stu et cōtemplati
one non poteramus uiuere cōcesserunt
nobis p̄petualia priuilegia ꝓ sustentati
one uite habenda ius funerādi publicas
missas cantandi et omnia faciendi ꝑpter
que sustentamur et sic ꝑpter ista talia
priuilegia sumus eqpati ecclesiis proch
ialibus in quaz p̄iudicū alia ecclesia
non est cōstruenda ut dictū ē s Ad
hoc respondeo qp ueraz dictus unde ade
undus est supior papa uel legatus qui p
se uel aliū loci qualitate et situ conside
rata et grauī p̄iudicio uestro et scanda
lo uobis ex officio et ex generali cleusu
la s ex qui ca ma l i gratiose subueni
at uel subuenire debet Ad quintum
respōdeo et dicetur primo qp fiat men
suratio nō solū de ecclesia ad ecclesiam
sed de officia ad officinā quia priuilegi
um principis late debet interp̄tari ff d
cōsti prin l ult extra de ꝟo sig oī
Item qa ut dictū est in secdo et tertio
articulis nomine ecclesie omnia illa cōp
hendūtur Itē ecclia polluta uel interdicta intelligitur pollutū cimiteriuz contī
guū ipsi ecclesie et itelligitur interdicta
capella ipsi ecclesie cōtigua ut extra de
consc ecc uel al c uno de sntia excō si
ciuitas li vi et que religiosis adhērēt re
ligiosa censetur ff de rei uen que relī
giosis Item nomine ecclesiaz cōprehē
dūtur mōsteria ut ꝓbatur de cōsuetu
ē dilectus in fi et de prescrip cum ex
officii in prin ac nomine mōsterii cōp
hendūtur omnia illa ut dictum est in se
cūdo et tertio articul ergo zē Si
si teneamus istam ptem videtur absur
dum seq pone qp facta mēsuratione de
ecclesia ad ecclesiā inuentantur quinqua
te canne de posteriori officina unius ec
clesie ad posteriorem officinam alterius
ecclesie uel de ortu ad ortum iuentā tur
centum canne nunqd destruetur talis
ecclesia cum hic cessat cā emulationis
et scandali nec ratione officinaz ꝑpin
quaz unus usurpatius alterius sicut ac
cideret ex uicinitate ecclesiaz uideretē
tamē medium eligendum ex ꝟobis pri
uilegii ut mēsuratio fiat ab ecclesiis uel
tris ꝑprie sumpto uocabulo ad illaz ec
clesiaz et ceteras officinas eaz et qua
tenus edificatum esset infra spatium ꝓ
hibitū catenus destrueret placet enī me
dia uia eligi dicit c i uel adeatur pri
ceps q suū priuilegiū iterp̄tetur d iudi
cū uenisset de offi ordi c or dinarii h
vi Pro prima p te multū facit qp Bon
facius narrās excessus cōmissos contra
priuilegia fratrū minoz dicit ꝑprie ec
clesias et loca p qp uidetur inuere qp nō
solū ab ecclesiis nostris fiat mensuratio
Si posset aliqs respōdere qp illa sūt uer
ba narratoria et non assertoria unde fi
de non faciūt de priuilegiis c papa h vi
et in cōstitucōe clemē d sen exco c ul
ti Itē quia Bonifacius in suo priuile
gio in litteris conseruantie nihil uoluit
addere priuilegio clemē sed solū cōser
uatorē dare si uis oīo tenere primū ptē
dicas qp licet uerba bonifacii sint narra
toria tamēqa sup illis ꝟobis fūdatur in
tentio Bonifacii fidē faciunt ut in cōsti
tucōe clemē de ꝓbac c uno Item qa
nomine locoz oia habitacula uestra con
tinētur ut de excess pla nimis i et in
et e ti c uno h vi Ad sextū artī
culū habētē duo mēbra respōsio colligi
pōt ex hiis q dcā sunt sup quinto arti
culo ut ista sit mens eoz que dcā sunt
ubi de officina fiat et mēsuratio et q̄te
nus ē plus eatenus destruatur ut sic ac
cedat lex ff d aqua co et estī l i §. tre
dacius et de no op nunt l non solū §.
sciendū De vii articulo nulla ē dubi
tacō qa bonifacius potuit dare ep̄o bo
nonien ptātem cōtra iura cōta cōtra q̄
dispensare et ea in totū tollere pōt de
cōcess ꝑben ppost ut cū similibus Sed
potestas sibi data nō ꝑdest uobis quia
tunc dictio ep̄i Bononien nōe xtendit
ultra puntiā Bononien ad hoc de offi
dele p et G de offi ut car c penult ff
de offi p̄fec ur l i §. imo Ad viii
articulū respōdetur qp si sedm sanctē
marie q edificabant uerone locū nouum
ꝑpe minores defēderunt se ideo qa men
dicātes nō potestis agere cōtra eos ne
talia faciant nam licet ep̄us uel ecclesia
prochialis posset eos ꝓhibere uel agere
cōtra eos uos tamē nō potestis qa quā
ff si serui uen l loct § ult Ad ix
de hoc pūcto sūt uarie nōta de regu ri
is in obscuris et c inspicimus li vi p
dominū Io an z p dominū dy et pecūn
po extra de cōsuetu sup rubrica et xii
di illud de censi ex pte unde sup hoc po
test sic ꝓbabiliter dici qp si in ciuitate
uerone in tali uel simili casu iudicatū fu
erit sedm quā mensurā mēsurari debet
illa mēsure standū est si de hoc nō ap
paret stabitur ei qđ iudicatū est in uici
nis locis et si in locis uicinis uarie iudi
catū est seruabitur iudiciū equius et si
et si de his nihil apparet seruabit mē
sura palmoz cōsueta in eo loco uel regi
one ubi fuit datū priuilegiū sicut dici
mus in cōtractibus qp seruatur consue
tudo loci ubi cōtractus initus est hec
ꝓbatur in glo s allegata de cōsue cum
dilectus z c cū olim d censi sup eo ff
de euic si fundū nā uerisimile est primi
pē locutū fuisse sedm morē regionis
ubi autē de cōsuetudine nihil apparet re
currat ad exptos magistros in arte sua
l geometros ad auctores ethymologia
rū Isidoz papiā b uguicōnem Iosaphaz
et similes gbus credendū ē in arte sua
ad hoc ff fun regū l si irruptōne z mlta exēpla in gbus credendū ē cuilibz ex
pto in arte sua uide in spec de ꝓbat
§ fi ꝟo hoc quoqp et de homicid in ꝟo
patre a z si sīstri iuenīūt discordes stet
ī plurū sicut accidit in iudiciis or
dinarii de arbitriis et arbitratoribz iu
ra sūt nō Si uero nō pōt inuentri pma
ior qa pars numero discordāt tunc uel
large interp̄temur priuilegiū ut sit ma
ior mēsura acceptatur Non obstante de
cre ex pte de censi que in alio cāu log
tur uel adeatur princeps q suum priui
legiū declaret ad hoc de offi ordi c or
dinarii § qp si Ad ultimū respōdeo
qp si binc ad mille āos altqd nō decre
tis nō curreret p̄scripcō uel si curreret
restitueretur dūmō iusta cā fuerit non
agēdi et dato qp possetis z neglexeritis
ius uestrū usqp ad xl āos hec ꝓbātur
in his q legūtur z nō d p̄scrip auditis
et de priuil accedētibus hoc nō allegan
do sed cōsulēdo scripsi Vnū tamē sci
endū ē qp nisi habeatis dominī s cants
de scala tunc domini uteronen cōuentū
am uel cōsensū nūq agatis in rp̄ius scan

dalū ·Sepe enim tura nrā obmittimus ꝓpter scandalum fugiendū maxime tā ti domini qui nobis potest multum pte desse· pariter et obesse

Fredericus·

ccii·

Vdiui sepe uos consuluisse ꝙ si appellatus in cā appellationis non exhibet sentē tiam et acta prime cause ꝙ iudex debeat ꝓnuntiare sententiam si qua apparet uices non habere per glo· Inno· posita de fide instru· G· ppetuus ꝓ quo facit qd nō cōpo· de elec· bone· i· uerbo presumitur ubi nō ·ꝙ appellat teneatur iustificare sniam ꝓ se latā Sz contra quomō potest iudex appellationis ꝓuntiare in eā apdellationis nisi cōstet appellatū ut· nō· cōpo· de· elec· cum dilectꝰ in fi· ꝓ quo facit de app· romana· §· si uero uocatos insurgit ergo perplexitas· quia appellās dicit nō posse habere sniam ex alia pte dicit iudex· posito ꝙ reus· s· appellatus nolit exhibere sniam· quomō possū ꝓnuntiare cum nō cōstet ut· i· x· dies sit appellatum· rogo ut saltē modice aliquid rescribatis· non memini me· consuluisse sup dicto casu Sz audiui ꝙ dominus Raynerius de mō te ubiam iam consuluit sedm glo· Inno ꝓdictam cōtrariū qd allegatis Sed plac quo ad presentem casum· qd nō· cōpo· de· resc· ꝓ super litteris in glo· i· §· Item pone qd dictū apbat archidi· de app· romanna· §· si uero uocatus li· vi· in prima glo·

Respōsio cuiusdam scolaris

ccii·

Alius talis est papa cōmisit alicui aliqd officium qd exerceret ꝓ se uel alū donec alter duxerit faciendū Itez cōmisit alii ꝙ exerceret istud officium nomine suo donec ad se duxerit reuocandum· post inceptum officium· ꝓ substitutū substituens moritur Quereritur nunquid expirauerit officium substituti ꝓ mortē substituentis Videtur ꝙ expiret Additi· i· Officiū isti us et primo quia fines mādati 2ē· de rescrip· cum dilecta de restī· spō· ꝓsanis 2 de preben· cui· de nō· li· vi· cum simili 3 Sed iste debet exercere officium nōe substituentis· sed ipse est mortuus ergo nō potest· facit de rescrip· si gratio se li· vi· unde in hoc uidetur ꝓdesse respectu primi cōmittentis· cum sit contraria forma mandati Item iste non uidetur eqparari delegato· quia nō delegatur in iurisdictione cōtentiosa tantum sicut delegatus tunc iniuit Gof· i· sūma e· ti· in prin· Sed uidetur· eqpandum ꝓ curari cuius officium expirat ꝓ mortez cōstituentis in negotiis quo ad negotia tam cepta in iudicio quo ad ea in quibus est lite cōtestatus ut de ꝓcur· ꝓcur· in clemē· uel potius dicimus si habet iurisdictionem in isto officio ꝙ sit equipandus officialis· ut nō· ꝓ hosti· et dominū Ioan· in· c· ꝓcuratore multū· glo· in clemē· et hoc ꝓ illud· c· et ꝓ· c· romana de· offr uica· li· vi· liez in dicto· c· romana notet dominus Io· an· ꝙ intelligatur de eo qui excōicatus cōmisit officium unde ꝓcura allegata uideretur intelligere etiā re nō integra· et quia equipant ibi istum officiale ꝓcurari sic mihi· G· ꝓ mō uidetur Additio sup ℞o expiret Cōtrariū uidetur tenendū sedm ea· que nō· Io· an· de rescrip· si grōse i nouella La·

Fredericus·

cciii·

Icarius dominꝰ epūs cōsulto rē assumpsit· reddito cōsilio in platione sue· elegit sequi consilium cōsultoris et cum cōsultor consuluisset reū fore absoluendum ab instantia iudicij ꝓpter ineptā ꝓtitionē uicarius absoluit simpliciter Queritur an sniā sit nulla uel aliqua Videbatur mihi ꝓ· l· ii· e· quādo ꝓcu non ēne· et· ff· que sen· sine· app· re· li· ꝙ iste error non redderet nullam sniaz sicut cum nulla facta ꝓbatione iudex diceret cum cōstet de iure actoris sufficeret ꝓbatum esse· ideo te condemno et tamen mihi fuit ꝓbatum unde non uidetur talis error uitiare sniam Contrarium uidetur notari ff· de arbi· l· q arbiter· forte ille glo· intelligit quēdo ꝓ uerba posita in sententia· exprimebat ꝙ ualebat absoluere et ipse postea concludendo eōdem modo ut· quia hic manifeste aliud dixit ꝙ mente agitauerit Sed in casu ꝓposito mens concordauit uerbis quia credebat ꝙ consultor consuluisset illum absoluendum simpliciter Sed si uidex dixisset sic cum talis cōsuluerit talem fore absoluendum· ab instantia iudicii ꝓpter ineptā petitionē· ideo sequēs cōsilium suū eum a petitis absoluo hic manifeste exprimitur error Sed in casu ꝓposito iudex nō recitauit uerba cōsilii sed simpliciter dixit sequēs cōsiliū 2ē·

Littera directa fredērico ab amico

ccv·

Daures cuiusdā intimi seruitoris et amici uri pudmit· ꝙ sapientie uestre cōsilio cōmissum est siue debet committi· utrū epūs aretinus possit dispensare cum quodā canonico plebis aretine in arebie pm etusdem plebis electo ꝙ dictū archipresbiteratū cui annexa ē duplicata prebenda possit· cum dicto canonicatu et eius prebēda in simul licite retinere qd non solū uidetur iuri contrarium sed cōiter omnibus ciuibus a rectis tam clericis q̄ laicis uidetur esse ꝓnitiosum exemplo cum in dicta plebe v· canonicoz 2· vii· ꝓbendaz sit numerus qnaz prebendaz de antiqua consuetudē duas recepit archipresbiter· et ē reliquis quinq· quilibz ex dictis canonicis habet suā· et sic si epūs talē dispensationem posset concedere seq̄returdiminucō numeri canonicoz ꝓpter quod dcā plebs i spūalibz 2 tpalibz recipet i modicū detrimētū· ut patet cuilibz rece· te cōsiderātī utilitatē et necessitatem dicte plebis Et sequeretur ultra hoc magna absurditas· s· ꝙ una psona esset triplex in eadē ecclesia· qd est ut bene noscitis cōtra omnia iura· de cōcess· ꝓben· litteras· et qd ibi nō· et clare per Inno· et hosti· de prebē· c· ult· in clemē· et qd ibi nō· ꝓ Io· an· et melius ꝓ paulū de lazaris in prin· et inst Nec obstat decre· i· de cōsue· li· vi· nec· c· sup eōde preben· e· li· cū ibi nō· ibidem per Io· an· in quibus mōibus uidetur inuri ꝙ epūs copus possit dispēsare ꝙ quis habeat i eadē ecclesia unicum ꝓcuratū in cū canonicatu et prebēda· quoniā illud intelligo esse uez in dignitate ꝓsonatu· siue officio nullam habente prebendā ānexam et ad hoc facit odiose· ambitionis recitatio et iurū et opinionū in concordatio· et in casu in quo fecerit ꝙ epūs copus posset cū tali dispensare· qd nō credo ex alio capite· preeludere tur sibi ua dispensandi cum dispensatio maxie in isto casu cōcedi nō debeat nec possit nisi ex magna et euidēti utilitate ecclesie· siue ex urgenti necessitate· de ꝓbē· exposuistis· et de elec· nostra deinceps· li· vi· ad qd facit· qd nō· archidi· lx· di sanctoz· et de cōsue· c· i· li· vi· ac in casu nostro· nulla utilitas siue necessitas dicte ecclesie hoc exposcit· nec uideo q̄ liter exposcere posset aliqua rōne ergo aē· nec ꝙ plus est· ad hoc pōt suadere ꝓfati electi ꝓrogatiua meritoz que in eo non adest·

An epūs possit dispensare ut quis sit canonicus et ꝓbatus in eadē ecclesia

ccvi·

Euerende pater de iure cōi satis notum est ꝙ ꝓ adeptionem pacifica archipbiteratus· uacat canonicatus et ꝓbenda· quos ꝓmotus in eadē ecclesia obtinebat· de cōcess· preben· litteras ā· de preben· c· uite· in clemē· Sed est uidenda· an dispensare possit ut licite possit ꝓfatos canonicatum et ꝓbendā cum archipbiteratu retinere sup hoc est diuersitas doctoz· Et ex glo· Innoin· c· litteras colligitur· qd non potest· sed ber· ibi· in fi· glo· innuit ꝙ sic· dominus Io· an· uidetur sequi ber· de cōsue· c· i· li· vi· ad qd facit de preben· cum in ecclesia· li· vi· Nam cōsuetudo potest opari ꝙ quis sit epūs et prebendarius in eadem ecclesia a sim li dispēsatio epūs potest hoc opari eum cōsuetudo pendeat a tacito cōsensu eius· qui pōt condre

legem in loco ff. de legi. l. de quibus ista pars mihi placet s; hoc non videtur placere domino Io. an. in c. ult. de p̄bē i clem. ult. sed secum etus opi. restat respōdere ad c. cum in ecclesia. e. ti. li. vi.

Vobis uerūtamen licet dispensatio sit p̄missa. nō tamē potestis. nec debetis dispensare nisi cā subsit puta necessitas uel utilitas ecclesie uel maxima prerogatiua p̄sone. puta sublimitas litterature magne ut p̄batur i q. vii. quasi p totū et de preben. de multa. et p archidi. satis patet. Imo et hoc si. de elec. licet ei non in verbo carere. Igitur cum sit iuris antiqui consuetudinē ecclesie non tolli de consuetudinibus cum omnes et de concess. preben. ex pte et tot sint instituendi in ecclesiis seruientes quot commode possūt sustentari ut est notorium iuris. et potius debet cultus diuinus augeri q̄ minui de consti. ex pte et gerere uices plurium p̄sonarū sic a iure p̄hibitū ut nō. de p̄bat. ex litteris. et in reformationibus beneficiorū sit p̄mium scandalum euitandū. ut de preben. cum tenearis. Omnibus his diligenter pensatis habetis pensare et considerare. et diligenter deliberare. an tanta sit utilitas ecclesie uel necessitas. uel prerogatiua p̄sone qd merito uos inducere possint ad dispensandū contra iura p̄missa. si ita est dispensare potestis alias dispensare non potestis. nec debetis. et si dispēsabitis dispensatio nulla est. quia contra iura erit. et in dispensationibus stricta ina agendū est de elec. ducum. ii. ad fi. de. fi. presbi. c. i. et. ii. et de preben. nō potest. li. vi. ualeat semper paternitas uestra. remitto uobis punctum

Cōsiliū domini Griffoli et fredrici
ccvii.

N xp̄i nomine amen. nos griffolus Iacobi de monte politiano legum et fre. de Sens decretorū doctores consilarii. uel cōsulto res assūpti a p̄tibus infrascriptis super infrascripto p̄cto. videlicet an mōsterium sancti Galgani. ordinis cistercien. culterane. dio ce. debeat solūere gabellā seu passagiū de uena ferrea. quā faciūt de ferri de insula ylbe pasanā. et de ferro qd faciūt deferri senas. et extra comitatū senen. cuius puncti tenor a cōtinentia talis ē. noueritis universi. 2ē. usq in finem Visis et mature discussis p̄dicto prefato et auditis sepe et sepius allegationibus utriusq p̄tis. 2 qrō ipse p̄tes dicere et allegare uoluerint 2 habito sup eisdem cōsilio et diligenti examinatione. dicimus et consulimus q̄ prefatū mōsterū et dominus petrus ipsius sindicus sindicario nomine nō ppsūt. nec debent compelli ad soluendum prefatū pedagium seu gabellā de uena predicta. nec gabellarii possūt uel debēt de eā uena ferrea. ut ē. narratur pedagium seu gabellā exigere. et q̄ domini et generales executores gabelle debēt ſra ſtentia p̄untiare. diffinire et declarare dictū mōsterū. ad eām gabellā soluendā. p eā uena non teneri nec posse uel debere ad illam soluendā cōpelli causis et rationibus iscriptis sub cōpendio narrandis et aliis ꝓpter brevitatē silentio cōmittendis generaliter enim p̄hibitū est ne pedagia seu gabellā ab aliquo exigātur. et precipue a clericis et ecclesiasticis p̄sonis ut extra de. xō. sig. sup quibusdā. et de censi. q̄q. li. vi. Ab ista ergo regula sic generaliter p̄mulgata recedendū nō est. nisi caueatur aliquo spāli. Sed uidetur q̄ ab ista regula recedatur. p p̄dictum. c. q̄q. a contrario ipsius argumentū est in iure fortissimū. de his que. fi. a prela. c. cū. app. in fi. qui cōtrarius sensus innuit q̄ de rebus quas eā negotiandi deferūt. nel deferri faciunt clerici teneantur soluere pedagiū seu gabellā. ac uena prefata defertur eā negotiādi. ut gabellarii dicūt ergo debent fratres sancti galgani soluere gabellā seu pedagiū de uena predicta Ad hoc respōdetur multipliciter q̄ illud. c. q̄q. a cōtrario sensu habet locū in rebus. ꝓpriis ipsoꝝ clericoꝝ. et nō in rebus ecclesie. 2 etiā innuit de. ut et. ho. cle. c. ult. de rebus autē ecclesie. et si in eis prelati et clerici negotientur non est gabella soluēda seu pedagiū ga delictū clericoꝝ. 2ē. de regul. iuris. delictū. li. vi. eū similibus immo potius debet applicari ecclesie. in cuius ignominia exercitata est negotiatio ut accedat qd legitur et nō. de simo. de hoc cū similibus et si clerici in rebus ꝓpriis sūt negotiati. uel ex turpi lucro acquisierūt. cī modo rō cōpetat repetitio. debet locaꝝ in usum pauperū. 2 p̄m distribuat. ut nō hēat. de testa. relatū. ii. super Xobo arbitriō

Sedo mō respondetur q̄ dedectio et translatio illius uene ut inde fiat feriū seu colere. ut. s. p̄missū est non sit cā negotiandi. Nā negotiari seu mercari ē rem emptā. nō mutatā uedere. Emere uero rudem materiā. et illā artificiose mutare et sedm regulā alterius p̄fessionis seu artis ad aliquā formā deducere nō est negotiari seu mercari. nec negotiatorē facit. sed artificē. et sedm diuersas spēs artificii denominatur artifices. ut lanifices. textores. aurifices. fabri et similes. ut p̄batur. lxxxiii. di. etcienſ. unde negotiatio dicitē in cōmercijs de. Xo. sig. forus. Negotiatio est clericis interdictū artificiū nō. ut colligitur. lxxxiii. di. p totū. xci. di. clericus de. cōse. di. v. nūq. et ita sētit etiam arebidi. in p̄dicto. c. q̄q. In ꝓposito qdē fratres nō uendūt uenā emptā sed subtilissimo artificio. et ingento facilitē et fieri facit colari. diſtinguendi. separari ferrū puta. ut omnibus ē notū. Et si aliquis diceret q̄ clericis et religiosis nō est licitū tale artificiū. nisi quādo ꝓprie facultates nō suppetūt. ut nō. xiii. q. iii. in fine sūme. ac ut gabellarii dicūt isti fratres p̄t ulegiuz habundāt etiam sine isto artificio ergo 2ē. Respōdeē primo q̄ considerata hospitalitate forē sui elemosinis pauperū expensis cōuentua que oīo euitari nō possunt. nec dēbēt et aliis oneribus incūbentibus panni ciriū necessario supportandis sine illo ar

tificio dicti fratres transire nō p̄nt
Preterea siue habūdēt siue nō sufficiēt ad eoꝝ defensionē q̄ hoc exerceāt non sit negotiari p regulā suprius positā
Et tertio et ultimo respōdetur ad c. q̄ q̄. q̄ licet deferre et deferri facere uenam 2ē. sit negotiatio cuius cōtrarium suprius est. p̄batū nō tamē hoc ipso subiacēt statutis et cōsuetudinibus patrie p̄batur in eo qd legitur et nō. de. ui. et ho. cle. c. fi. Caueāt ergo sibi gabellarii a pena decre. q̄q. de censi. li. vi. Plus placēt solutiones p̄missē. nā in rebus in quibus sit negotiatio ipso facto p̄bitur priuilegiū. c. ult. de. ui. et ho. cle. ga sequitur de aliis rebus in quibus sit negotiatio

Fredericus.
ccviii.

Asus talis ē. laici ciuitatis interdicte. ad p̄sētationem e. p̄. illius ciuitatis. an possint accipe primā tonsurā ab ep̄o alterius ciuitatis non interdicte

Sup quo dicendū est q̄ sic. etiā ab ep̄o ciuitatis interdicē dū tamē extra ciuitatē 2 suburbia cōtinētia edificia. nā interdictā ciuitate nō debet ibi audiri diuina officia. nec peipi ecclesiastica sacramēta. etiā p illos qui nō sūt interdicti sed alium de uenerūt ut de priuil. c. pe. nult. i. respōso 2 di sen. exco. c. i. in pri. et ibi nō. in §. adicimus. Sz extra ciuitatē 2 suburbia 2 cōtinētia edificia laici di ciuitate interdictā. p̄nt audire diuina et peipe ecclesiastica sacramēta. de. ut de sen. exco. si sn̄a. ii. respōso li. vi. Nam interdictō ppter p̄sone que interdicē intelliguntur in nullo loco p̄nt audire diuina nec peipe ecclesiastica sacramēta et si p̄sone nō sūt interdicē sed ciuitas ciues nō culpabiles. extra ipāz sūt liberi et capaces diuinoꝝ 2 sacramētoꝝ. Nō obstat qd nō. Inno. de. spō. nō ē nobis ubi dicit q̄ laici nō p̄nt ordinari. Ducibus enim̄ mōis p̄nt intelligi. q̄ laici nō p̄nt ordinari. uerē est in ciuitate interdictā. sed extra. sic ut dixi. Sedo mō p̄nt intelligi de laicis interdictis. Nā laici interdicti nec ubi sūt capaces diuinoꝝ et sacramētoꝝ uel sepulture. ut p̄z in. c. si sn̄a 2. e

is·cui·et de priuil·epoāp li·vi·ad hoc d
elec·cuz inter A·et de cle·exco·mt·c·
ult·et qđ nō·Inno·de sepul·facrt·et is
to sedo mō intellexit Inno·qđ pbo·nā
ipse ibi dicit·q ideo clerici pūt ordinri
quia nō sūt iterdicti ergo laici omnino
nō pssēt ordinari Ideo qa sūt iterdicti
Nā Inno·et alii glo· credidерūt q eo
ipso q locus interdicitur intelligantur
intedicti homines illius loci·ut ipse et
ber·et alii nouerūt expresse de excel·
pla·c·ult·et tñ illud nō est uez· Re
spōdigando dico q laicus ciuitatis it ēdē
nō interdictus potest ab epo illius ciui
tatis iterdicte et multo fortius ab alio
epo ordinari extra ciuitatem suburbi
et cōtinētia eđficia

Respōsio cuiusdā cui dominus fred
ostēdit supradictam respōsionē cā impug
naret si possz· hec sic sertose et delibera
te scripta nō possēt ita subito impugna
re nec auderē maxime scribētis qualita
te attēta Tamē utđt q cōsuerunt dicere
dominus meus mī deꝰ decre·nō ē nobis
qui simpliciter recitat dictū Inno unde
licet q laici de loco interdicto nō pūt
interdicō pmouerī·durāte·nec sibi nec
alibi Clerici autē sic·et allegat decre·
Si sūia que iudicto meo nō pbat hoc ga
loquitur de laicis interdictis et ideo in
ducēdo illā decre·a contrario credo q
satis pbet ppositū nostrum et mihi pla
cuit hoc dictum·quādo audiui a nobis
dām decre·si sūia·et ad huc placet nisi
cōsultius deliberarē·sed ad presēs neces
sariū mihi mouet·et decre·dicit primi·licez
i·respōso bene attēta· nō cōtra dicit
supposito semp q ppl'is ciuitatis iter
dicō nō sit interdictus ut vos supponitis
unde rogo q quatenus hoc exemplatuz
ad exemplandū dignēt cōprestare Itē
iura que rōne interdicti pbibēt diuina
ecclesiastica a sacramēta·hoc facit ul'
rōne psone interdicte·uel rōne loci iter
dicti ut patet p iura que loquūtur de
hac materia Sed in casu tu quo hec agit
psona nō est interdicā recipiens·nec lo
cus in quo dicitur recipi·nec etiā confe
rēs sacramētuz de quo quēritur ut sup

pōnitis et ideō nō videtur dubitatiō et
ideo iure et equitate videtur ēplectan
da hec opinio ut talis non puniatur sine
culpa de re·iur·sine culpa·li·vi·pservtm
eum interdictū psonā istius non affici
at·et ipse sic extra locū interdictū a ca
sus iste non sit in iure expōsitus facit de
sen·excō·is qui li·vi·standū ergo unde ē
regule·nā qđ nō phibetur ·zc̄·de elec·
constitutio·e·li·in·fi·

Cōsilū fre·ē·nīfrascripto themate
cctx·

Archipresbiter cuiusdam
cathedralis ecclesie impetra
uit quādam beneficiū curatū
p augmēto sue prebēde et
predicto beneficio posuit vicarū ppetu
um cui pmisit dare ānuatim certā quā
titatē grām et unā Interim dictus ar
chi pbiter assūmitur in epm·et fruc
tus dicti beneficii referuat archipres
bitero futuro p capl'm dicte ecclesie u
carijs predicto nō fuit satisfactū·de huius
quę habere debebant ānuatim a predcō
archipresbitero assūpto in epm pro te
pore quo dictus archipresbiter tenuit
dictū beneficium·et restabat alīq pars
anni p qua debebat dicto vicario satis
fieri Queritur nunc quis teneatur sibi satis
facere·an epus qui fuit archipsbiter
an capitulū qđ seruat fructus futuro
archipresbitero·

In xpi nomine amē Respōso ad pmissa
Capitulū vicāte sede habz· adminis
trationē in tpalibus·et spūalibus ut de
supp·ne·prela·c·penult·li·vi·et habet
custodire et reseruare fructus· reddi
tus et obuentiones futuro successori·ut
e·li·de·elec·quia sepe et habet subire
onera expēsaz ut·e·ti·c·penult·in cle
mē·Et ad quē ptinet emolumētū ad
illū ptinet onus·ē·de cadu·col·1·una·a
de re·iur·q sentit cum sua glo·et usu
fructuarius tenetur ad onera et tribu
ta·ff·d usufruc·l·hactenus et·l spen
dēte·a successor tenetur soluere debita
sui pdecessoris p utilitate ecclesie con
tracta d sol·c·t·Ab eo igitur tpe quo
cepit ad capitulū uel alīū administratō

pīnere tenetur capl'm ad expensas
capellā Quid si capitl'· voluisset alīū ui
carū ubi iste nō fuisset ppetuus nōne no
uo vicario mīstrasset expensas ut ep Si
dicatur q iste capellanus debeat habe
re sallarium suū·uel stipendū in' princi
pio ām Respōdeo illud pactū qđ fuit ap
positū in sui fauorē nō debz in eius lesi
onē retorqri·ē·de·legi·qđ·fauore· et
de·re·iur·qđ ob gratiā li·vi·uel dic qđ
licet creditor fuerit in mora petēdi de
bitū nō ppterea cadit a iure suo Itē
dominus archipsbr· fuit sibi obligatus ut
archipresbiter nō ppio nomine Actiō
nes igitur p a cōtra nō cōtra eum sed
cōtra successorē uel administratorē cō
petūt Et si diceretur q archipresbi
ter tam pcepat fructus totius ānī ergo
ipse tenetur subire expensas Respō
do posito sine preiudicio ueritatis q
successor uel administrator pōt agere
cōtra illum archipsbiterū ut eius here
des tamē ille capellanus non pōt petere
ab illo expensas·sed a successore uel ad
ministratore et si capitulū non solueret
isti capellano· ipse possz agere cōtra suc
cessorē substitutū ad pmissa facit qō
disputata p Io·an·de re·iur·nō ē in mo
ra·li·vi·ubi queritur si papa inposuit in
k'lis Iunii decimā triennalē soluendā in
k'lis marcii et tūc erat epus ecclesie pa
duane dominus Iohānes q fructus col
legit et demū de mēse Ianuarii transla
tus est ad alīā ecclsiā Quentur an ipse
dominus Io·uel eius successor teneatur
soluere decimā in k'lis·marcii et deter
minat q successor poterit agere cōtra
dominū Iohannem ut restituat fructus
quos pcepit p rata tpis Et sic videtur
mihi fredi·de Sens decretorū doctori

ccx·

N xpi nomine amē Casus ta
lis ē Quidā epus iurauit nō ali
enare sine licētia superioris post
hoc uoluit cōcedere cōiuncte suo quā
terrā i emphiteosim ppetuā cuius ter
te extimatio ascēdit ad vnū florenū cū
dimidio et ipsius redditus ascēdit ad v
solidos ut ep ad·x·in āno Mō quēritur nūc
quid hoc possit pmittū iuramenti et si

pōt nō obstāte iuramēto et cōsuetudine
te·an possit hoc facere licite cū ipse epis
copus de pecūia ipsius epatus possit me
liorameta facere que vult facere ille cō
sanguineus·videlicz reedificare unū mo
lendinū sub dcā terrula de quo molēdi
no si fiat pcm sanguineū epatus ille ha
bebit forte singulis ānis centū florenos
uel circa Si uero fieret p epm tātū ha
beret in duplo Sup quibus habito con
uentū studio dicēdū videt· ep si epus
cōmode pōt facere solus a se·et dē bonis
epatus nō dz hoc alii cōcedere·qa pla
tus sicut tutor nō solus dz damna uita
re·sed lucra qrere ut·xii·q·iii·c·ult·e
arbi·tu·l·qcquid Sed an epus possit
hoc cōmode facere a se nō pōt dari doc
trina·sed relingt arbitrio boni utri cō
siderrādo an ecclesia sit grauata ere alt
eno quo habūdet in reddit bus an ipse
epus habeat·und sufficiēter uiuere pos
sit et honeste sedm statū et dignitatē
suā·cōsiderata cōsuetudine regioni set
mō utuēdi alioqn epoz·q oia sūt cōsid
randa·ut nō·de cle·nō·resi·cōquerente
eū cōcor· sus Sed posito q epus non
possit a se cōmode facere Quentē an
obstet turamētū poitū p cōstāti·ep ex
tali cōcessione episcopus sit acceptuus
in cētuplo plus q primo haberet unde ē
dicēdū q sic·qa nō ē uerisimile q iurās
hoc cogitauerit·uel uellet se obligare
p iuramētū suū ad mōr mima·uel q iu
ramētū suū sit ipeditiuū·tanti boni nū
q enī iuramētū ē unclū ad iniquitatem
nec seruādū est in dānū ecclesie·ut hic
pbatur de iureiur·qui tuali·et·c·uenīēs
et·e·sicut·ad qđ optime facit de ecc·e
di·c·ult·cū sua glo· Itē hmōi mima
sūt exclusa a sollēnitate et rigore iuris
ut patet·xii·q·ii·terrulas a optime facit
qđ nō de·re·ecc·nō alte·ut·super ubi
glo·inuit q iuramētū extēdit se ad pos
sessiones simpliciter iutiles et allegat·c
terrulas pterea licet xpū alienacōis
de ppria signficacōe cōphēdat cōtrac
tū emphiteosis·ut de·re·ecc·nō alte·nul
li nō tamē de ppria signficacōe·ut ibi
nō·ergo Cū iuramētū sit strictī inris a
stricta facienda sit interpratio ppter

ptículā pturi ut colligī d̄ ureitur c pe
nult. 2 de. Xo sig. cū clerici Seqr̄ q in
caū nrō Xobū alienacōis dz accipi ppne
2 stricte qa ppnetates nō sūt trahēde
ad sequēcia ut nō de. Xo. sig. ppterea

Ex his cōcludo q generale Xobū non
alienabo intelligā cūiter 2 in significacō
ne ppta sc̄dm omnē modū intelligēdi
2 sc̄dm uerisimilē itentionē turātis 2 ut
nulla sc̄otur absurditas et sic debēt in
telligi Xoba generaliter 2 indefinite pla
ta ut nō de cōtug. ser. c. ii. Restat
uidere an ppter cōsanguinitatē impedi
at tal' cōcessio uidetur q sic ut. xii. q
ii. hic usus pstatio que sumit̄ ē de sa
cro. sanc. ecc. autē qbus cūq mōis. et lx
xxix. di. quomā igbus dā. cū duobus. c
se. Sz his nō obstātibus dico q ex quo
fraus cessat potius dz uelle eius cū con
iunctis cōtrahere et eis bene facere q̄ ex
traneis. exquo ab extraneis nō plus uti li
tatis cōseqūtur quā a cōsanguineis ut.
xxxvi di. nō satis circa prin. et facit q
nō. xxi. di. omnino in glo. ar. q Non
obstat autē hic usus pstatio qa nō log
tur in caū nrō Ite ibi yconomus est suf
pectus rōne officii Itē sollēnitas illoz
autē nō seruabitur ad uugue in foro ca
nonico sed sufficit in talibus seruari qđ
nō. xii. q. ii. in fūma. et facit qđ nō. de
re. ecc. non alie. c. i. in glo. magna. circa
mediū li. vi. qđ ex eo apparet qa cōcessi
onē de q̄ loqtur dictū autē. 2 alias con
cessiones ppetuas ñ facit yconomus. sz
platus cū suo capl'o Itez nō obstāt
canones suptus allegati. ut pz ex rubro
et nigro qa loquūtur q̄ offīcia ecclesiast
tici yconomatus 2 alia nō debēt cōmit
ti laicis sed cleric̄is. et nō cōsanguineis
Item in caū nrō pſupponimus oēz frau
dē cessare et cōsanguineos eē bone uite
et p hoc tolūtur suspitiones illoz̄ catho
nū. ut ibi nō. in. c. decenter Et ita cōsu
lo saluo semp cōsilio sanioꝝ.

Fredericus

ccxi.

Actū tale ē iudex formaut
ingsitionē cōtra tictū mo
lēdinarū meo et d eo q̄ ac
cepit martino eunti ad
mormandū ad molendinū deī tict. por
tāti bladū suis expensis de. xx. cuppis
unā cuppā. q. xx. cuppe faciūt unā emi
nā Titius pdictus in iudicio cōstitutus
resp̄udēdo dcē ingsitioni. fuit cōfessus
q accepit dcō martino deportāti suis
expēsis granū ad molinandū ad eius mo
lēdinū de. xx. cuppis unā cuppā que. xx.
cuppe faciūt unā eminā. z deinde dictus
iudex cōdēpnauit dictū tictū in. x. u
gore. cuiusdā ordinamēti cōditi p pto
res arciū sub āno. M. ccc. xxxix. die
ult. mēsis aprilis q̄ dies ultima aprilis
fuit dies ultima offīcii dcōz̄ priorū in
quo cōtinebāt inter alia. q nullus molēdi
narius acciptat p multura et suo labore
deportāti bladū ad maxinnādū suis ex
pensis. nisi duas cuppas p qualibet cor
be Cōtra quā sniam 2 executionē ipsi
us fuerūt ꝓposite q̄dam exceptiones ui
delicz̄ q deūs tictus nō deligt ga acce
pit de. xx. cuppis unā cuppā. sc̄dm for
mā ordinamēti cōis pusii. tūc uigēter.
in quo cōtinetur q molēdinarii accipi
ūt p multura a kl'is mēsis mart. usq ad
kl'. nouēbris. portātibus bladū admo
ginnādū ad eoz̄ molendina siue suis ex
pēsis siue alterius. unā cuppā de qualib
emina quaz̄ cuppaz̄. xv. faciūt emina
a kl'. uero nouēbris. usq ad. kl'. mart. ac
ciptat p qualz̄ emina unā cappā. quaz̄
xx. faciūt eminā qđ ordinamētum fuit
cōdītū In. M. ccc. xxxv. Et dicitur in
exceptiōe. q nō obstat illud ordinamen
tū renouatuz̄. p priores ex eo q̄ nō fu
it publicatū. et etiā fuit oppositū q̄ da
ta sniа nō fuit lcā Qui iudex usq dic
tis exceptionibus ꝓnūciauit dcām con
dēnacōnez̄. nō ualere 2 nullā fore 2 exeq
nō debere cōtra dictū tictū. 2 eis bona
p ipsū iudicē. nec p aliquē alū officiale
cōis pusit et grauamina illata p executō
ne dcē condemnacōnis reuocauit obstan
tibus exceptiōibz̄ modo. successor dic
ti iudicis uult facere executionez̄ dcē
pene cōtra dictum titulz̄ Opponitur
cōtra ipsā execucōnez̄ et cōtra ipsā con
demnacōnē et cōtra cōfessionē factam
iudicō p ipsuz̄ tritum uidelicet q̄ dcā
sniа non fuit lcā Item qa in cōfessione
nō continetur q̄ dictus titius cōmise
rit aliqđ delictū cū ipse acceperit sc̄dm
formā dicti ordinamēti conditi a. M.
ccc. xxxv. qđ tūc tpis sugebat Itez qđ
iudex elegit unā certā in procedendo. s. ui
am turis cōis. nō pōt āmodo Additio
Simo. p. me. in. q. xv. Lap. eligere uiam
turis municipalis. et de iure cōi hoc ē q
post cōfessionē requiratur sniа. al'. ex
sola cōfessione non pōt fieri executio
Itē qa p iudicē fuit ꝓnuntiatū et de
clarātū dcām sniam. r. nulla fuisse et esse
et executionē ipsius fieri non debere q̄
ꝓnuntiatio transiuit in rē iudicatā. di
citur mō p iudicē q̄ illud ordinamentū
reuocatū p priores fuit bānitū die. v.
maii d mādato dñi. ber. tūc iudicis sus
titie et appellacōis cāe pusii respōdeē
q̄ dictū bannimētū non ualet ex eo qa
nō appet de cōmissione fcā p̄cōi p die
tū dominū B. quis nup de nouo sic ad
ditū in subscriptione notarii rogatus a
dcō domino B. scripsi et publicaui quia
quis appareat q̄ nōrius fuerit rogatus
nō tamē appet q̄ fuerit mādatū precō
nī. nec habuerint licentiā bannīdi ab alt
quo qđ a iure requirit nec cōtinetur in
dcō bēnimēto. q̄ p̄cō bannierit exp̄te
do nūi. ber. nec alterius officialis cōis p
usii. ex eo q̄ cōmissio et publicatio dic
ti ordinamēti debuit fieri p priores et
non p iudicē tusitie. ex eo quia dictuz̄
banimētū dicti ordinamēti. nunq̄ fuit
in archiuo publico. nec pēnes cōe pusii.
uel officiales ipsius ante tempus quo dici
tur dictū tictū deliquisse nec post. p plu
res mēses. et. ex eo qa stephanus qui le
git. et uulgarizauit dictū ordiamētū p
conbannitenti. tūc tpis non erat offici
lis cōis pusii et etiā quia dictū bānimē
tum fuit factū post depositionē officii
dictoz̄ priorū. qui habuerūt arbitrium
ab aduanatia generali. condendi dictum
ordinamentū Dicitur etiā p iudicē. q
i dcā. pnūciacōe ñ fuit citatus sindecus
pusii. respōdetur q̄ tūc tpis non erat
sindicus in euntate pusii cū tūc uacaret
officiū capitanei et etiā quia ipse iudex
qui pnuntiauit est officialis pusii. et nō
requiritur q̄ alius citetur. etiam p iudi
cē et nō requiritur q̄ sniа legatur p iu
dicem. nec nocet. siue preiudiciū q̄ fuit
electa una turis cōis quia cōtinetur in or
dinamento cōis pusii q̄ potest facere
execntionē ex sola cōfessione et q̄ pōt
et debet executionē facere de fco. et
sic nō potuit eligere uiam turis cōis res
pōdetur q̄ illud ordinamētum habet lo
cū. quādo nō fuit electa alia uia qa debe
mus uitare legū correctionem.

Respōsio frede. ad thema ꝓceden

Sup themate pīm ifro habita delibe
tione sufficienti. uidetur mihi fred. de
Senis decretoz̄ doctori q̄ successor
dicti iudicis possit et debeat facere ex
ecutionē pene. que debetur ex nouo or
dinamento facto in. M. ccc. xxxv. die
ultima aprilis. et publicato die. v. maii.
pxima sequēti cōtra illū tictū molendi
narū tam urgore cōfessionis q̄ cōdem
nationis secure quia cōfessione sua im
pli cat transgressionē noui ordinamēti
qđ extat Restat ergo respōdere ad
ea que opponūtur cōtra pdicta. Et pīo
mo nō obstat qđ opponitur q̄ sniа nō
fuit lecta. nā ex supbabūdanti iudex cō
demnauit illū. qa poterat iudex procede
re ad exactionē pene. sine aliqua sniа uel
cōdemnacōne. ut pſupponit ingsitor
cōsiliī lecta. dcō iudici ex ordinamēto cō
munis Igitur si sine sniа pōt ꝓcedi ad
exactionē quāto magis ex aliquali sniа
precedēte Preterea p cōfessionē fit
crimē notorium. de cōit. cle. et multe
tūā. et. c. ult. sed in notorio sufficit p̄
ceptum ut de trās. la. c. penult. et de cle
ri exco. mi. illud Sed precepta possunt
fieri sine scriptura qa speciale in diffini
tiua sniа ut nō. de re. iudi. c. ult. li. vi. in
glo. i. ad hoc facit qđ nō. archidi. d pac.
c. ult. in glo. penult. ad fi. Xo. unde dici
li. vi. ubi dicit qđ non est necesse. q̄ in
notorio feratur sniа inscriptis Item nō
obstat q̄ una uia electa 2ē primo qa ta
em una nō potuit eligere in preiudiciuz̄
cōis qua de facto debebat ꝓcedere un
de multo eo cuius interest nō poterat.
sic ꝓcedere ut patet de Xo. sig. sepe in.

fr̄i nclemē· Item q̄n est arbiter z ar
bitrator·si cepit ꝓcedere ut arbiter in
aliqua pte iudicii postea pōt procedere
ut arbitrator ꝓ hoc de iureiu·gntaliꝑ
unde si arbiter ꝓcessit usq̄ ad cōclusio
nē melius̄ue potest postea ut arbitrator
terminare dando sn̄iam sine scriptis ut
nō·Inno·de ꝓscrip·cum ex officii·ubi
idē dicit d illo q habet ordinariā et dele
gatā ptātem·recp enim eo ꝙ uoluent
iure cōi ꝓcedere statim renunt tamē be
neficio ordinariī·ꝙ posset sup ordi
ne ꝓcedere·ff·de mil·te·l·iii·ad idem
C·de·tu uel cur·l·ii·et ult· Item nō
obstat ꝙ sn̄ia fuit reuocata 2ō primo
quia debuit requiri ad defensionē sn̄ie
is cuius interat puta sindicus uel exac
tor cōdemnacōnū et colligi ex glo·In
no·de ꝓcur·in nostra et facit ꝙ ipse
nō·et hosti·de re·iudi·c·penult·in glo
ult·in prin·ubi dicit ꝙ si iudex ex offi
cio suo alīq̄ priuauit ꝓbenda et illam
cōtulit alteri ad illū ptinet defendere
dcām sn̄iam et ꝓcessus habitus contra
sn̄iam illo nō ettato et nō ꝓiudicat sic ē
in casu nostro Item licet reuocasset
sn̄iam ex defectu sollēnitatis obmisse
ex eadā confessione pōt iterꝝ ferri sn̄ia
ut de re·iu·ii·c·ad ꝓbandū et de elec·
Si cōfirmacōnē·li·vi· Item non reuo
cauit cōfessionē que sola sufficit ad ex
actio nem faciendā ut dictū est·s·
Item nō obstat q̄d dicitur·nouū ordina
mentū nō fuisse ut debuit publicatū
Circa q̄d aduertendū ꝙ hic nō oppon
tur ꝙ ordinamentū nō ualuit sed ꝙ
nō fuerit publicatū ut debuit Item ē
aduertendū ꝙ in publicatione dicūtur
sollēnitates quedā nō appentes obmisse
ut qa ille nōrius nō habuit cōmissionē
Item ꝙ erat extra officiū 2ē· Item
aduertendū ꝙ nō est certū tempus de
terminatū a iure ita q̄d cōstitutio in
feriorꝭ a principe debeat ligare subitos
sed est tempus arbitrariū ut nō·Io·an
in nouella i fi·li·vi·sup data post hosti·
et hosti·nōt·hoc in simil in sūma de cō
sti·§·quādo cōstitutus i prin· Item
publicacōnes et denūtationes fiūt solū
ꝓpter ignorātes ita ꝙ ipsa denūtiacō z
publicatio nō est substātia legis cōnclē
de·sed actus sepatus ꝑ se a lege·ad hoc
facit q̄d nō·di·de re·iur·eiꝰ q de sen
exco·cū nō ab homine Ex p̄missis sic
dico·ꝙ cum post bānimentū factū pub
lice in locis cōsuetis p ꝑsonē talia face
re cōsuetū inde ad plures menses z plu
res ut ꝓsupponit quesitor cōsilii ille et
tuis fecerit cōtra ordinamentū·ꝑsum
tur scīens ga quātū ad sn̄iam et ignoran
tiā nō refert obmissio secrete sollemni
tatis Nā posito ꝙ omnis sollēnitas
fuerit obseruata in publicatione q̄·s·di
citur ꝓtermissa nec plus nec minus fe
cisset dictū ordinamentū Hoc ergo so
lū q̄rendū est an molendinarius ille pos
sit ꝓtendere ignorantiā Et est dicēdū
ꝙ nō exquo sic publice fuit bannitū il
lud ordinamentū·xii·q·ii qui et huma
nis de postul' pla·c·i·et q ma·acc·pos
e·ult·Sufficit ergo sola scientia uera uel
ꝓsūpta·ut l'gentur noua lege subditi
ut in dictis turibus et de const·c·ii·li
vi·Nō enim refert quis denūtauerit
ff·de petī·heredi·l·item·§·a quo·opti
me facit de elec·c·causam ibi nisi ad ap
pellatū 2ē·et de fo·cōpe·c·ult §·si ue
ro in clemē·facit q̄ disputata de dona
inter ut·et ux·c·iii·ubi terminatur·ꝙ
mulier que cōiter putabatur uxor· et
ꝓpter latens impedimentū non erat·si
adulteretur non potest se defendere eo
ꝙ reuera non erat matrimoniū Sic in ca
su cōuerso excusatur qui uxorem pub
lice repudiatam duxit licet de iure repu
dium nō tenuerit·ff·de·adult·l·penult·

Est enim differentia inter obmissio
nem sollemnitatis apparentis et secre
te ad hoc de regular·c·ult·in clemen·
et tdeo illud pemptorium non artauit
quia in ꝓpositione eius defecit apparens
sollemnitas et potest intelligi·ff·que
sen·sine app·re·l·i·ad fi·optime facit
ad p̄missa·ff·ad·l·cornel·de·fa·l·si qs
legatum·ubi tenetur quis crimine falsi
si sibi ascribat in testō q̄d non habet·et
se a principio puta quia falsum uel quia
filius erat preteritus tamē habebat figu
ra testamēti et erat ꝓfectū exterior
et uerisimili forma·sed si testamentū
non habebat esse nec erat ꝓfectū exte
rior et unsibili forma non tenetur pena
falsi id scribens hic adde q̄d nō·de re
tur·nō est sine in solutione cōmis in mer
cur·p̄lo·an·ac·in ꝓposito illud bānimē
tum habuit exteriorē et unsibilē formā
et fectionē·s·bānimentū cōsuetum ita
q̄ uerisimile potuit peruenire in noticiā
subditoꝝ ut sub cōpendio cōcludā sub
diti non possunt referre cōm·ꝙ solle
nitates non apparent et fuerūt obmisse
qa et si interuenissent a quia publicatio
est actus per se sepatus et exi interuallo
et fit ꝓpter ignorātes ut dictū ē supra

Verba domini Griffosi de mōte pu
liciano resp̄ndētis d nō fre·de Senis·

cexii·

Vādo ꝓponitur actio iuris
petens et inepta aut de in
eptitudine constat a primi
pio a tūc debet libellus lace
rari ut·l·i·ff·de offi·assef·et··n·in fi·
C·ut nemō priua·predi·su·Et exemplū
huius est si peto·a·te·x·que tibi mutu
am que p̄dicta peto per actionē ex lo
cato·si autē a principio non cōstat d e
inepta petitōe a actione sꝰ ex post fac
factis ꝓbationibus tunc absoluitur ecn
uentus ab obseruātia iudicii uel puni
tiatur in tentionē nō tenere ꝙ idē est
exēplū huius patet in·c·examinata·naꝰ
ibi actor ꝓponit rei uendicationē·ad
uis patronatus rei uendicatio non daꝫ
possessori quia possidenti ultro in rem
actio nō defertur ut·ff·utī·possidetis
§·interdū autem Item datur cōtra pos
sessorē·uel eū qui habet facultatem rei
restituende·ut·l·offi·reiū·ff·de rei uen·
unde in·c·examinata agens possidebat
a cōuētus nō possidebat·unde tñ ex p
bacōnibus non apparet cōuentū posse
teneri rei uendicatione·nec ꝙ actori cō
petere etiā quātū ad formā agendi in
rem·eū sit possessor appet ex ꝓbat·ac
tionē inepte ꝓpositā·et sic pnuciādū
intentionē non tenere similr est in·c·
eū ad fectē ibi enim actor petit restitu
tionē rei ꝓ quas asserunt ad se ptinere a
sic petitorium et possessorium inten;
taut et ꝓponunt interdictū unde ut
unde a principio poterat interdictū cō
petere si ꝓbaretur spoliatio cum ergo
in ꝓcessu non fuerit ꝓbata spoliatio in
epte fuit petita restitutio p interdictū
Idem est si agō instītoria cōtra domin̄ū
ex cōtractu serui ꝓpositi in merce do
minica a in ꝓcessu nō ꝓbo me creditū
se in merce dominica sed peculiari appa
ret ex ꝓbatis me inepte petisse et con
sequenter pnunciādum intentionē non
tenere Idē si agō instītoria quasi in mer
ce dominica mutuasset a ꝓbo mutuasse ei
in merce olearia sed seruo ꝓpositi mu
tuis pecuniis recipiendi male idest inep
te egi ergo 2ē·ut·ff·de instī·l·sed et si
pupillus·§·si institoria·et·l·habeat·et·
ita sentiunt doctores et glosatores nr̄i

Reponsio fred·ad minist'z minoꝝ
de pumeia tuscie an in numero monali
ū q debet esse in monasterio sancte pe
tronille ꝑpe senas computent seruicia
les monalium questuarie·et que extra
monasterium ꝓ elemosinis·z aliis negō
tiis monasterii exire consueuerunt

cexiii·

Dultimum dico ꝙ seruicia
les non debent haberi in nu
mero monalium primo qa
si seruitiales a monales pa
ri passu conferentur non debuerunt di
uersis uocabulis nuncupari·C·de codi
cil·l·si idem Item de ꝓfessione et uita
ipsaꝝ regula uel constitucōnes regule
non fecissent capitulum sepatim per se
Item si cōprehenderentur sub nume
ro monialium non fuisset eis licitum ex
tre clausuram ante tempus benedicti·
xii·at de sta monachoꝝ·c·uno·li·vi·a
tamen erat eis licitum exire cum licen
tia tamen ut patet in themate Item
natura correlatiōoꝝ est ut unū nō sit
alterum ut de baptis·debitum·sed ser
uientes et domine·s·moniales quibus
seruitur·sunt correlatiua Et ad ostēdē
dum·ꝙ non debeant haberi in numero
patet qa nō tenentur ad diuina officia
Item nō habent uocē in capitulo·sicut
nec cōuersi minoꝝ et ꝓdicatorem qui

resp̃ectu fratrũ eccl̃iaꝝ q̃ sũt astricti
ad diuina officia laici reputantur ut de
elec·ex·eo·li·vi·et ibi p ar chdti·ad pre
dicta facit de ceusi· quãto et prinl·c·
penul·tt·respõso li·vi· Itẽ in libris for
minẽtis et ꝓuisionibus mõsterũ nõ gra
uatur de eis sicut de monalibꝫ Itez
nunq̃ familares cõtentunt sub nomine
cõuentus uel canonicoꝝ ut de prinl·p
exemptionẽ·et·c·penult·li·vi· Capella
ni qdem et ꝑpetui seruẽtes nõ uentũt
sub nomine capituli uel canonicoꝝ d̃ cle
ri nõ resi·c·penult·et nõ·de elec·c·i·
Et si diceres ꝓfessiones faciunt speciali
ter·ut alte·ergo pariter censeri debent
nõ sequtur nã tacite et expresse ꝓfessus
quo ad substãtiã obligacõis sũt pares
et tamẽ in aliis differũt de elec· nullus
li·vi· Itẽ cõuersi ꝑdicatoꝝ et mino
rũ sunt uere ꝓfessi·et uere religiosi et
tamẽ nõ factũt capitulã·sed sunt seru
entes et nõ uidetur de hac dubitandũ·

Cõsultatio dñi fre·ad dñm paulꝫ
d̃ leazaris d̃ bon·dũ studiũ erat sents
ccxiii·

In anno·M·ccc·xii·Abbas
cũ vi mõchis qui factebãt to
tum capitulũ cõstituit sindicũ
ad negotia et cum libera·In anno·M·
ccc·xiii·Idem abbas cũ·v·uel·iii·möch
is cum q̃bus dixit se facere totuꝫ capt·
tulã reuocauit dictũ sindicum·et reuo
catio uenit ad sindicum et assignatus
fuit sibi terminus ad cõtradicendũ revo
cationi et infra terminũ nihil apposuit
post hoc inde ad aliqd tẽpus dictus
sindicus sic reuocatus forte credens se
nõ reuocatũ de iure aliquid fecit noie
monasterii·uel locauit·uel uendidit uel
quicq̃ aliud fecit modo coram iudice pe
titur reuocari·qd factum est p talem
sindicum reuocatũ et ꝓducta est revo
catio in iudicium et nihil est oppositum
cõtra eam infra terminũ Mõ queritur
nunqd dictus sindicus dicatur revoca
tus et alegatur una ratio sola·q̃ revo
catio non teneat undelicet qa totũ capt
tulũ non fuit presens in revocet tote cũ
enim appeat·q̃ in instrumẽto sindica
tus fuerunt·vii·mõchi et in revocatio
ne fuerũt duo uel tres ergo a minori p
te capituli Et dicit iste argens·q̃ pre
sumitur·vii·möchos fuisse presentes in
mõsterio·ex quo nõ ꝓbãtur mortui uꝰ
absentes·respondetur q̃ ex quo abbas
cum duobus uel tribus monachis dicũt
se facre totũ capitulũ presumitur totũ
capitulũ nisi ab aduersa ꝑte ꝓbetur plu
res fuisse monachos et in loco unde ad
tales uocari debuissẽt et facit ad hoc d̃
bus que·ff·a·prela·ea nosc̃itur et ibi d̃
hoc per Inno·immo uidetur q̃ solus ab
bas possit reuocare sup quo uide·nõ ꝑ
Inno·et com·de elec·in causis et p Inno
de testi·presentium in prin·Item dico
q̃ sindicus iste nõ põt allegare cõtemp
tum altoꝝ möchoꝝ da to q̃ fuissent p
sentes in mõsterio et nõ uocati Sed ip
si cõtempti pũt hoc dicere ad hoc de
donat·inter dilectis·§·ꝑcur·et ibi de
hoc p Inno·hec nõ sunt ꝑ allegationibꝫ
sed ꝑ motiuo·rogo uos ut de littera
uestra siue sigillo ponatis qd sentitis si
sine labore haberetis iura z ratiões esse
contentus q̃ poneretis alias nõ curetis

Consultatiõ frederi·ad abbatem de
podiobonti·

ccxv·

Git quidã quẽ cõstat habe
re patrẽ coraꝫ iudice·oppo
nitur q̃ cũ sit in patria po
testate nõ põt agere sine pa
tris cõsensu replicatur q̃ non est talis
naturalitatis q̃ sit in patria ptãte Que
ritur quis habeat ꝓbare·an excipiens q̃
dicit actorem in potestate·an replicans
q̃ dicit se nõ legittimum Et credo q̃
hoc querere sit idem ac si queremus nũ
quid in dubio ꝑsumatur qs legittimus
uel illegittimus natus de matrimonio
uel nõ et tex·decre·lator·probat q̃ ꝑ
sumatur legittimus·unde qd ibi scripti
et per·Io·an·de re·iur·in familibus li·vi·
et hoc clare dicit Inno·in·c· latore in·t·
op·tamen ipse et ber·et hosti·innuunt
q̃ quia constabat de matrimonio Id cre
co habuit ille ꝓbare q̃ matrimonium no
fuerit legittimũ·et hoc uidetur corro
borari p decre·puent·e·ti·et p glo·ibi
positam et p·c·illud de ꝑsup̃·et p glo·
eiusd̃ c·c·sed quare et hoc unde ꝑ prima
facie uez et sit legenda uidetur decre·
ator unde tamẽ p hosti·in dcõ·c·illud q̃
plen de hoc recitat et p goff·de clamẽ·
de spon·in sũma Ego enim eos nõ uidi
qua ad hoc nõ fecit reportari ad domuꝫ
libros quos foras misi cũ ad conuisc̃atũ
accessi·

Cõradus d̃ stradella ad do·fre·d̃ se

ccxvi·

Omno fre·salutẽ cũ aliq̃ d
cõceditur·et omnia que cõ
missũ plenũ faciũt intelligũ
tur cõcessa ut in auten·de·
hẽr·de cetero·§·i·et·glo·i·in gemati
2ẽ·coll̃·vi·ibi nõ·habetur q̃ cui aliq̃d
cõceditur et ea que illud ad plenũ fact
ũt intelligũtur cõcessa 2ẽ·multo magis
ea sine q̃bus cõcessũ non potest habere
effectũ ut·c·Preterea de offi·dele·nec
ualet qd dicitur·ea que sũt impũ mde
legatũ transire nõ pũt quon ã bodie ru
re nouissimo nõ est uez ut in anten·de
coll̃·§·ad hoc ꝓhibemus ẋ·ante qd 2ẽ
ibi utices eius agentes missi tuere qui pre
ter ultimũ suppliciũ 2ẽ·et hoc est uez
ꝑcipue uidere et canonũ ut in·c·uenera
bili de offi·dele·ibi ad inquirendũ dele
gatus ꝓcessit 2ẽ·et nõ·de offi·or·c·
qd ad sedẽ in glo·i·in fi· Papa igitur uꝰ
legatus cõstituens iudicem sup̃ violẽtijs
et iniurijs illatis mõsterio iteꝝ igitur cõ
cessisse p oẽm modũ p quẽ ueritas melꝰ
usq̃ ad ueritatẽ inuandã ꝑte deficiente p
inquisitoꝝ cuiuntet ꝓcedere ut·l·inqui
sitio ueritatis·ẽ·de fol·et·l·presenti·§·
sanẽ de his qui·ad ecc̃·cõfn·et·§· pre
cedentꝫ ibi executoris solliciti udine ꝙ qui
site 2ẽ·et ibi tantam inquirendi uolen
mus esse cautelam 2ẽ· quinimmo et ar
biter cuius est artissima potestas nedũ
de necessariis uel utilibus ad ꝓfectionẽ
cõmisisset·et supaccessoris ex officio
solo niam ferre potest ut·l·non distin
guemus·§·de officio·ff·de arbi·in glo·
nõ·arbitrium in·fi· Cum igitur hic de
egatus maior sit ordinario·quinimmo
let generali legato in causa cõmissa mul
to fortius predicta põt uidelicet p mo
dum ingsitionis·sup̃ inuasione et spoli
atione factis contra mõsterium exigen
te cõtumatia manifesta criminoꝝ p̃
dictoꝝ uedum uera uel ficta ueritatem
ꝙuirere·et maxime ubi de delicto que
ritur spoliantis ut est casus in·c·consul
tationibus·in·fi·nec est uerum q̃ illi·c
contradicat·c·accedens·i·ut lite nõ cõ
test·quia uon loquntur in crimine spoli
ationis·sed sola cuiusi restõe·in integꝝ
minori·uel ecclesie concedenda Sed in
dicto·c·in·fi·nõt·Inno·q̃ etiam in die
ta restitutione in·integꝝ testes lite·
non contestata recipiuntur in contuma
tiam ꝑtis aduerse ibi in·fi·per tres mẽ
ses Sed per quatuor fuerunt in eorum
contumatia expectati prius q̃ inquire
ret ut acta ꝓbent Preterea nedum
in crimine spoliationis·sed etiam cri
minũ est iure amissum testes lite nõ cõ
testata recipi·nec distinguitur etiam
uel criminaliter intẽtatur·ut·in·c·quo
niã frequenter·§·sunt·et alii ibi excep
sui inquisitio 2ẽ· In ꝓposito etiam
nulla est ambiguitas·qua et cõtra ipsos
hoc ibi damnũ lesis in duplũ restituit et
hoc etiã sentit Inno·de accu·e um opor
teat in glo·dte q̃ ubi in litteris inquisi
tionis 2ẽ·in·fi·ibi·et qd est nõ·dignũ
ꝓbato crimine in modum in quisitoꝝ
nedũ penam imponeret sed et lesis dã
na restituit et nõ solũ quando principa
liter queritur de crimine sed etiam in
tentatur ut in ꝓposito casu·sed et alt
as ad ueritatẽ inuandã ꝑte deficiente p
inquisitoꝝ cuiuntet ꝓcedere ut·l·inqui
sitio ueritatis·ẽ·de fol·et·l·presenti·§·
sanẽ de his qui·ad ecc̃·cõfn·et·§· pre
cedentꝫ ibi executoris solliciti udine ꝙ qui
site 2ẽ·et ibi tantam inquirendi uolen
mus esse cautelam 2ẽ· quinimmo et ar
biter cuius est artissima potestas nedũ
de necessariis uel utilibus ad ꝓfectionẽ
cõmisisset·et supaccessoris ex officio
solo niam ferre potest ut·l·non distin
guemus·§·de officio·ff·de arbi·in glo·
nõ·arbitrium in·fi· Cum igitur hic de
egatus maior sit ordinario·quinimmo
let generali legato in causa cõmissa mul
to fortius predicta põt uidelicet p mo
dum ingsitionis·sup̃ inuasione et spoli
atione factis contra mõsterium exigen
te cõtumatia manifesta criminoꝝ p̃
dictoꝝ uedum uera uel ficta ueritatem
ꝙuirere·et maxime ubi de delicto que
ritur spoliantis ut est casus in·c·consul
tationibus·in·fi·nec est uerum q̃ illi·c
contradicat·c·accedens·i·ut lite nõ cõ
test·quia uon loquntur in crimine spoli
ationis·sed sola cuiusi restõe·in integꝝ
minori·uel ecclesie concedenda Sed in
dicto·c·in·fi·nõt·Inno·q̃ etiam in die
ta restitutione in·integꝝ testes lite·
non contestata recipiuntur in contuma
tiam ꝑtis aduerse ibi in·fi·per tres mẽ
ses Sed per quatuor fuerunt in eorum
contumatia expectati prius q̃ inquire
ret ut acta ꝓbent Preterea nedum
in crimine spoliationis·sed etiam cri
minũ est iure amissum testes lite nõ cõ
testata recipi·nec distinguitur etiam
uel criminaliter intẽtatur·ut·in·c·quo
niã frequenter·§·sunt·et alii ibi excep
sui inquisitio 2ẽ· In ꝓposito etiam
nulla est ambiguitas·qua et cõtra ipsos

tamq notorios rebelles et cõtumaces p
ꝓcessũ existit ubi nullus iuris ordo ser
uandus est ut·c·qa sacris de f·pbi·et·
c·sup eo de testi·co·et·l·ea que·e·de
accu· Preterea·c exhibita·nichil ob
quia ibi de nullo crimine querebatur
sed de violentia·et iniuria in ꝓposito ea
su Sed tamẽ in usura dicatur per inqui
sitionẽ ꝓcedi·sed et in eo casu omnis ẽ
iuris ordo remissus ex noua cõstitutio
ne elemẽtis de inde·c·ii·multofortius
in hoc casu violentie et raptne·ubi reti
nent interitus boñ mõsterii et illis fruũ
tur in damnũ et preiũdiũ animaꝝ ipsoꝝ a
si non posset pcõtumacia ꝓcedi p mo
dũ officii ex illato crimine necp iuris ac
tionis·ita illi ex sua cõtumacia a rebel
lione luerentur·et melioris conditionis
essent q̃ iuri parentes qd est negãdum
ut·c·cõtingit de dolo et cõtu Q̃d au
tem dicitur eos in platione sniefuisse ñ
cõtumaces non est uerũ immo ter·et p
emptorie fuerũt et psonaliter inuenti·
et citati ut patet ex actis ualete Se
quitur additio sup xõbo talem Contra
uidetur facere·qd·nõ·p Io·et bosti·d
ureur·c·ad nostrã·ii·et p Io an·in no
uella de fo·compe·c·laicus in glo·licet·
tamen·

Consilium fred·de Senis·

ccxvii·

Actũ est tale Quida noie
P·uenens ad mortem dix
it in presentia unius fratris
ꝓsbiteri de ordine ꝓdicato
rum·et duoꝝ seculariũ·s·unius masculi
a alterius femine·ista xõba uidelicꝫ Ego
relinquo fratribus ꝓdicatoribus d me
uania·C·libras·et fratribus minoribus
in eodẽ loco·C·libras·et omnia alia boa
mea relinquo fratri petro de deõ ordine
ꝓdicatoꝝ·p ipsũ distribuenda p deo a
anima mea ꝑut sibi placebit et decessit
Modo queritur·quẽ effectũ et efficaciã habent ꝓdicta xõba qd iuris nas ue
nunt uenientes ab intestato·et dicunt
qꝫ predicta uerba de iure nullũ fortiun
tur effectũ·rescribatis ergo qd iuris cũ
allegationibus iuris premissa dubita
tio nõ habet argumẽta pro et cõtra sed
solũ est uidendũ quo intelligãtur due
decre·posite in·tt·de testa·que incipiũt cum esses·et·c·relatũ sup quoꝝ itel
lectu triplex est optio Indispensatio m
bus nãqꝫ optionũ illa eligenda est que
a pluribus doctoribus approbatur·z in q̃
oẽs opiniones recidũt et regulariter ob
tinent qui pociora iura habet ad primũ
xx·di·de quibus·et·c·d libell' ad secũ
dũ·de arbi·c·i·li·vi·et·ff·e·tt·l·diem ꝧ
si plures Ad tertiũ·et ad edic·diu·adri
col·l·ult·et de ꝓbac·licet et de iure pa
c·sugestum de cõuer·infid·c·ii·cum si
militibus Ad ꝓpositum tota suppor
uoluntas xõsatur circa ꝑias causas Na
in legato facto fratribus non est dubiũ
de bered·institucõne nõ uidetur ad hoc
dubium·nam p illa uerba pro deo·z ani
ma mea uidetur sensisse moriens qꝫ bo
na sua distribuẽda inter pauperes z alios ꝑios usus Ad qd facit qd dicit Inno
de testa·cum tibi in prin·glo·ult Cum
ergo legata q̃ heredis institutio fuit ad
ꝑias causas·sequitur qꝫ talis voluntas ad
qua constat p duos idoneos testes·uide
da sit·et in hanc sententiã quasi omnes
opi·in illis decretalibus rectate conse
ciunt Nam una est opinio ibi nõ·ii·q·ii
ii·in sũma in·fi·qꝫ ille due decretales di
rogent omnibus tribus ciuilibus amplio
rem numerum testium requirentibus
Alia est qꝫ restringatur solum quo
ad ꝑias causas·p·c·relatum Alia est
qꝫ quo ad non ꝑias causas requiritur ꝑ
sentia ꝓsbiteri in aliis nõ·ut nõ·in spe
cie·de instru·edi·§·compendiose·xõ p
ius canonicum Post istas opiniones re
citatas·dixit·Io·an·sic de his opinioni
bus tenemus·qd consuetudo seruat·ut
dicitꝫ qꝫ in relictis ad ꝑias causas z i ter
ris subiectis ecclesie stabimus his decre·
talibus ut duo testes suffictant Sed in
casu nõ cõcurrunt ista duo quia in ter
ris ecclesie et qa ad ꝑias causas testimo
niũ femine paꝝ curo·si adiuuat qꝫ quo
ad talia non est idoneus testis·ut insti·
de testa·§·testes·et·nõ·de·xõ·sig·fo
rus in·fi·Et ita uidetur mihi frede·de
Senis decretoꝝ doctori

Dominus nicolaus contra aduocatus

Senen·ad fre·Et qõ fuit an familiaris
qui de salario cum domino non cõuenit
possit petere salarium·

ccxviii·

Omine fre·si nõ fallor·qd
cõtigere leue foret excep
tio oppsita cõtra libellũ Cy
arli·qui experitur contra
dominum fratrem angelũ ualdissi
ma est·quia nemo sine actione expẽ
ut·l·quocieus §·qui tpali·ff·de admi·
tu·l·si pupilli §·memisse Sed ex ꝓpo
sitis in libello actio nõ resultat·quia nec
obligatio Sybie nec obligatio ex cõtrac
tu nec quasi ex cõtractu·nec ex delicto
nec ex quasi delicto ergo nulla arguẽdo
a sufficienti ꝑtiũ enumeratione·sed non
obligacõ·nec actio qua filia sine matre
esse nõ pot·sed obligatio est mater ob
ligationis ut·l·licet·§·ra·ff·de ꝑcur·
Nec obstat qd de aduocato dicitur qd
ibi puto spale·nã et alia sũt spãlia qa ex
nudo pacto datur actio ut·l·i·c·de suf
fragiis regulariter cõtra ut·l·iurisgẽti
ũ·in·xõ agitur nuda pactio ff de pac·
Vnde uenia et speculatore optẽta
et quocũqꝫ alio cõtrarius sentiente uid
tur mihi dicendũ libellũ nõ ꝓcedere for
ma sua Item si aliquis sciens se nõ se
nõ teneri aliquid de suo alicui impẽdit
uidetur donare ut regula iuris cũ per et
rororẽ nec distinguitur ope Itẽ qd
in uno cõceditur in alio ꝓhibetur ut·l·
maritus c·d ꝑcur·unde si in aduocato
hoc inductũ est ergo in ceteris cõtrariũ
nã sibe priuilegium aduocati ergo con
trariũ ius cõs·ut l·i·in fi·ff·ad muni
cipa·et ista puto uerissima Itẽ dico
qꝫ si Senis nulla ẽ cõsuetudo qꝫ famu
lus satisfiat si de mercede nõ cũ domi
no cõuenerũt nec qualiter satisfiat de
hoc tamẽ nõ curo argumẽta equitatis
prudenter inducta non sustinetur ubi
equitas non est scripta utnõ·in·l·inter
equitatẽ suplete supliẽda et corrigẽda
corrigite uidelicẽ cõtra scripta xiii·q·v·
nõ sane potest responderi qꝫ ibi precessit
consensus·

Dominus Griffolus ad idem·

Videtur saltu lectori deliberatione

qꝫ si prefatus domicellus cõsueraꝫ ope
ras suas locare a dominus cõducere ope
ras ministroꝝ qꝫ salariũ siue mercedes de
beatur eidẽ salteẽ usqꝫ ad sũmã qua al
tertus opa et ministeria dnmus fuissꝫ
cõductuus·ar·ff·de cõdi·inde·l·si nõ
sortes·§·libertus xõ Sed hoc nũqd et
ꝓ hoc·ẽ·de fundi·patrono·l·ti·l·xi·ff·
de donat·l·in edibus in prin·vide·i·q
i·sunt nõnulli p archidi·

Defloratio litteraꝝ dñi pape fre·

ccxix·

Notorium est abbati uel
alias indubitanter cõstat qꝫ
ille mortuus cõmisit falsita
tẽ circa litteras domini
pape siue in bulla siue in carta siue alio
modo·nõ pot dictũ möchuꝫ reconcilia
re ut tractet eum ut alios mochos cum
ipse sit excõicatus p·c·ad falsariaꝝ·de
crimi·fal·et potest absolui nisi p papaꝫ
ut·e·tt·dura et in isto casu abbas debe
ret utemos ẽpos inuocare ad degradati
onẽ eius et sic degradatum tradere se
culari curie·nt in·c·ad falsariaꝝ et fa
cit qd nõ de priuil·cum et plantare in
vi·glo·Si uero nõ cõstat abbati·sed ha
bet eum uehemẽtissime suspectũ trim
ga ille möchus publica laborat infamia
tum qa litteras nõ ostẽdit sibi·tum qa
illas ostẽdit pluribus qui dicunt dictas
litteras deuiare a stilo curie romane ꝓp
ter alia suptus narrata·dico qꝫ si dictus
möchus uenerit in formã dicti abbatis
dominus abbas debet alteraꝫ facere d du
obus uidelicet·uel mittere eũ sub fida
custodia ad romanũ pontificẽ·uel eum
carcerare·et in bona custodia detinere
donec romanus pontifex p litteras uel
nuntios domini abbatis certificatus uo
luntatem suam responderet·ut ꝓbat
de rescrip·c·ii·et de·eri·fal·c·ii·et·xix
di·in memoria·ubi de hoc in fine Si ue
ro abbas ista negligeret cum facere pos·
set nõ in mento fautor ipsius dici pos
set de sen·exco·quãto·et·ii·q·vii·ne
gligere·lxxxiii·di·error·et i·q·vii·qui
nec regiminis cum similibus·

In xpi noĩe amẽ Allegacões fred·

ccxx·

Veritatis aica simplicitas
nō qrit cōiuncta siue uerbo
rū admicula Id circo scri
bētis defectū suppleat ue
ritas et cōsultoris etrūspecta prudēcia

Factū ita se habz dominus uicarius generalis senen. e pī diceris se ad hoc ha bere spāle mandatū p uiam ingsitionis pcessit cōtra et aduersus. d. Cynuz et uānutiuz quos in sua inquisitione prefa tus mearius infamatos esse pīsuppone bat testes ex suo officio recepit uicari us pte stat ōnicus primo pmissis cōtra psonas et deā testiuz dicti. d. Cynus a uānutius ad sui defēsionē testes pduxe rūt deinde pulcatis utriusq; testibus ga testes p officiuz induci aliqd dicere ui debātur licet falso dicti ingsiti cōtra p sonas dictoz testū et deā exceptiones ppsuerūt sup qbus testibus p ductis et publicatis uertitur in dubiuz an dic ti ingsiti sint: meō lōnāconis uel absolu cōnis casū usis actis et actitatis in causa

Qd autē sint absoluēdi sic pbatur uel multipliciter Primo qa pcessus est nullus ipso iure. tāq; a iudice nō cōpeten ti factus qua uicarius in criminibus pu nēdis ut is dicti oriē nō habz unde sine exceptōnis ope redditur officiū nullū de offi. uica. c. ii. li. vi. Nō obstat si dicatur q; ps sub eodē iudice ingsitōdo a respōdendo uidetur progasse ei⁹ iurisdictionē in se nā et dato q; in criminibz possit fieri progatio dz tamē fieri inru dicto. q. a. habebat mez. Imptū ut. nō. ff. de iudi. l. i. in glo. ult. Et dato sine p iudicio. q; inquirere potuerit tamē con tra ius instituta fuit utputa nulla infa mia pcedente. extra de acc. qualiter. ii et. c. cū oporteat Non obstat si dica tur q; ingsitus debuit de hoc excipe et sibi imputet qa tenet ut extra de accu. c. ii. li. vi. Nā hic ingsiti tuti a iudice resp̄derunt uiue salui remanz eis tus ex ceptiēdi. nam et q; ussu iudicis solut nō pcludit sibi beneficiū appellandi. ff. de app. cū ex cā. secus si spōte solut. C. de ret. iudi. ad solutiōnē et in cōcor. positiua de re. iur. q; qs mādato facit iudice. zē. li. vi. Et idcirco cū hoc ius exceptiēdi re mānerit eis saluū ipsi inquisiti p suaz ne gationē pbauerint de sua bona fama cū tamē p testes iductos ex officio iudicis nulla infamia sit pbata pz ergo q; pcessus nō sūpserit initiū et rōe quicqd seq tur ex ipso nullū est iura sūt nō. Itez cū hic agatur de crimine iniuriaz et ex titulo ingsitionis appeat terminus et plus esse lapsū Item cū pbatū sit p tes tes ingsitoz q; a quatuor ānis citra et plus et q; ipsū tempus et tantū ingsitio nē formatā Isti duo ingsiti fuerūt ami ci admicē relingtur q; āmō de tali cri mine iniuriaz q̄rendū nō ē ad hoc. ff. d iniur. nō. soluz. §. i. e. e. tt. l. et si nō con uicti. et. nō. lxxx. di. c. i. et. c studendū et plenius in spec. de abol. et pur. §. i. ℞ Quod si accusatus et maxime cū sit p batū cōmunē uocē et optimonē esse. et q; si notoriū. q; ab emulis et inimicis insti gata fuit ingsitio et pmota ad hoc de accu. qualiter. n. Sed dico sine preiu dicio q; premissis nō obstātibus recte fuit instituta ingsitio. ut dendum restat qd sit pbatū Et primo facie de due sūt ptes de ingsitione. prima ps tractat de crimine iniuriaz. Seda ps de cōtemptu clauuz. siue crimine irregularitatis Et si prima ps nō ē pbata. p cōsequens nec seda. Si uero prima pbata est nō temē segtur q; sit pbata seda ac infra placebit Et primo undēduz est. an contra sedam uen ētē sit pbatū et dicendū est q; nō. nam cū unus dicat q; percussiones facte fuerūt punctim ideō. p pūctā. et alius dicat cesim ideō p tagluz patet q; testes intellexerūt de diuersis uulne ribus. unus intellexit de uulnere pūctu facto Alius de uulnere cesim facto Si ergo de uno tantū uulnere intellexerūt sūt sibi cōtrarii. Si uero de diuersis sūt e bi singulares testibus autē singularibz et cōtrarie credēdū nō ē Iura nō sunt Ad hoc accidit q; dicit lex q; ex qualte diuersa criminū iductē diuersitas eo rādē. ff. de penis. l. aut. fā. §. qualitate et alibi dictē. q; aliud ē damnū datū in ēba aliud extra turbā. ff. ui. bō. rap. l. ptor ait. §. hoc autē actio contra. d. Cū nū nihil certū pbatū est. qa nō apparet in qua manu p cusserit a in crimine maxi mei iuriarū dz certū qd pbari. ad hoc. ff de iniur. l. ait. ptor in prin. cū similibus Et dato q; pbatū essz de eo. q; percusse rit. tamē ut ex dictis testiū colligit et maxie. ex teste penultimo hoc fecit ad sui defēsionē et sic in minus dz esse de pena. de homicid. significasti. et. e. ti. c. uno in clemē. a manifeste. p suitur eoz testiū subornacō et falsitas ex uno. eo dēq; immediato sermone. inter q; nō inter testi bz cōsiderādū est. et q; isti sint falsi ma nifestū. pbatū est tempe et loco nīgsi cōne cōtentis dictū uānutiū alibi affuis se a sic segtur q; cū eodē Cino eodē tē pore nīgsitione cōtento ad rixam de uenire nō potuit. d. testi. ex tenore cum similibus Itē pbatū est q; baldutius tpe lati testimonii p eū erat in enormi et grādo peccō mortali cōstitutus et. hō luisor a iure suspectus et sic ad testimo niū admitti no debz et maxime ubi de crimine agitur pumēdo. iii. q. vii. testes et. c. ipsi de excep. demq; de testi. testi monū et. c. ult. Itē Bartholomeus re pellitur ex toto qa hō lenius cōditōnis et uite et latealiter uiuens. et ultra exer cens Preterea et ad hoc non pōt resp̄dere si balductus uānes a bartholome pbati sunt fuisse a esse familiares et cō mēsales. et cohabitātes et domestici fi lioz domini bernar. a domini mānfredi de squarrialupis q; sūt pbati manifesti inimici uānucii unde cōtra. d. uānucium eis credi nō dz extra de accu. repellātur nec etiā cōtra. d. Cinū cū sint cōsortes et cū sit eōrū et cōnexus et non pūt deponere cōtra Cinū q; deponāt contra uānucīū unde victoria unius dz p̄desse alteri. ad hoc. ff. de adule. l. denūtiasse et dato q; inimica sit pbata et q; de in imica siue pcussionibz sint cōdēpnati. qd tamē falsū est. ppter trāscursū anni. dis simulacōnē et remissionē. ut dictū est. §. Restat undēdū de crimine irregu laritatis circa qd sciēdū est. q; irregula ritas q; surgit ex cōceptu. clauū ē maxi ma a grauis q; nō tollitur pena q; tūcūq; irregularitas sit occulta. sed necessaria est dispēsatō pape ut patet de reg. iuri. c. i. et. d. sen. exco. c. v. li. vi. Et idcirco de graui crimine nō sic ḡs est. pūcōmbz cōdēpnādus. sed luce clariores debēt ee pbacōes ut. l. sciāt. et extra de pūp. litteras Videdū est an aliqd sit pro batū cōtra istos ingsitos qd induceat ir regularitatē. Et ē dicēdū apta fronte q; nihil pbatū ē. Nā hic nō est pbatum q; dicti domini uānucius et Cinus sint ex cōicati ratione cuius excōicationis sicut ratur irregularitas. et q; hoc nō sit pba tū patet qa in nulla pte actoz cōstat q; isti ingsiti sint clerici uel ecclesiastice psone Et si dica ē q; pbatur q; celebra uerūt missas Respōdeo. potuerūt de facto celebrare. hinc est q; habemus ru bricā de clerico nō ordinato ministrāte Unde cū tractemus hic de grauissimo crimine nō debemus de coniecturis iudi care. unde nō. de sē. ex. in audiētia q; si pcessi quēdā deferentē habitum et tō suram quem clericū credebā. si in rei ue ritate non erat clericus. non sum excō catus quia reuera requiritur. q; sit cle ricus. nec suffi eit possessio clericatus q; etiā hic. pbata nō est. sed in alio casu sufficiat possessio. quo ad foz sortien dum ut extra de. sen. exco. si iudex li. vi. Non obstat q; titulus inquisitionis innuat istos esse pūbiteros quia illa sūt uerba notarii uel uicarii et nō pūdicāt ueritati ut. legitur a nō. de priui. Si pa pa li. vi. et. e. li. de rescrip. si gratiose et in cōstitutione clemen. c. ult. de sen. ex cō. nam et si iudex. dicat cōdemno tale tutorem filioz quondam talis Iudex cogitator talis qōnis libello oblato. lite conte st. zē. Non pbatur ex hoc litē esse cōtestatū ut uō. p Inno. et. hosti. d pbac. c. quoniā unde irrefragabiliter dicendū est q; non est pbatum q; isti inquisiti sint clerici et p cōsequēs dato q; se pcusserint nō sūt excōicati et p cō sequēs nō sūt irregulares merito ergo absolutionem cōsequi debent Prod at ergo de uultu dei iudiciū. et oculi iu dicantis iudeāt equitateē. nec famelica squartialupoz uoracitas insaciabilis in ebrietur de sanguine innocentum.

Fredericus.

ccxxi·

VEstrens puos ppoite·dela
racō potius ptinz ad legistā q̄
ad canonistā· debetis scire·q̄
opinio ē· an ille q̄ solut usuras habet ipo
thecartā· in bonis usurarii· an uero soluz
psonalē· s· cōditiōe ex canone debitores
extra de ureiur· cū similibz uel cōdicio
ne inserti dns Io· an nō· extra de usu
ris· c· ii· in glo· paupertas· i· vi· q̄ bona
usurarii sūt tacite ypothecata soluenti
bz usuras ut sic pluribz creditoribus con
currētibz locus sit· prioritati in tpe· quē
admodū obseruat in aliis· ipothecis· al'
ipse dicere· cū tu· in fi· extra de usuris q̄
e· nō· pbat· et q̄d nō· in decre· tua· e· ti·
Guill' uero durant· et archidi· notant
cōtrariū in dcā decre· innuētes illud ser
uari debere· in bns q̄ soluerūt usuras q̄
seruare ē· in pluribus creditoribus habē
tibus psonales· tūc uide ē recurrēdū· ad
l· seimus· §· licentia cum pcedentibz et
sequen· de iure· deli· Ergo in proposita
qōne· siue usurarius defunctus etiā habe
at heredem siue nō dato curatore bonis
certū ē creditor· idēq̄ debitor debet si
bi cōpēsare id in quo tenebit usurario
et si plus tenebat usurario p̄ usuris re
ceptis ab eo q̄ usurarius teneretur sibi
creditores agēt cōtra usurariū uel etiā
cōtra debitorē debitoris p̄ eū modū q̄
nō· ē· q̄n· fis· uel prima· l· ii·

Fredericus·

ccxxii·

Omino Cōrado fredericus sa
lutē Rogo ut scribatis optimo
nē uestrā· de infrascripto dubio
Scitis q̄ exceptio rei iudicate pōt op
poni in ui dilatorie cōtra rescriptū· ut
de lit· cōtest· c· i· li· vi· et sūptū fuit· ē·
sen· rescin· nō pos· l· fi· Opposui dictaz
exceptionē cōtra rescriptum· a petri ut
iudex pnūtiaret se nō iudicē· iudex ue
ro credēs exceptionē nō obstare· uel nō
esse pbatā· pnūtiauit se iudicē esse et
procedēdū esse post q̄ actor obtulit libel
lū· reus uero eadē exceptionē repetit cō
tra lib ellū dicēs q̄ sup eo nō debz cogi
tē cōtestari et petit sup petitiōe pce
dēdū nō esse et se absolui ab instātia iu
dicii· uel obseruatiōne Querit nūqd
possit fieri iudex q̄ n ga q̄ semel calūp
natus est ac· et ad hoc q̄d nō· Inno· de
pur· ca· cū dilectus in glo· magna· ℣· Itē
si qs exceptiones dilatorias Sz cōtra
eū narat modus agēdi Itē pōt plures
opponi et pbare de testi· uenies et illud
placet ibi hosti· Ad idē q̄d nō· de ordi·
cog· c· ii· in glo· hoc patet ad· fi· nam· in
themate ppositō ad aliud opponit pri
mo et ad aliud opponit· secdo exceptio
rei iudi·

Fredericus·

ccxxiii·

Omino Nicolao· fre· Salutem
datus estis mihi in sociū i qua
dā ca ad cōsulēdū et punctum
residz in hoc meo iudicio lata est sīa
cōtra fratrē cū pangelo a qua sētencia ap
pellatū ē et appellatiō pēdet et ē qō sup
una Interis angelus fecit fieri incensi
tā de fructibz unce· francisci petit re
uocari incēsuaz· angelus uero dicit q̄ rā
dz reuocari et ad pbandū hoc induxit ac
ta illa ex quibus lata fuit sīa a q̄ appel·
latū ē· ut debat mihi q̄ illa acta non fece
rūt fidē in hoc iudicio· primo ga aliter a
ad aliū finē agit mō q̄ primo unde nō fa
cūt fidē cū uariat modus agēdi Itē ga
uirtus a ef cūs illoz actoz ē impēdenti
donec cā p appellatiōnē pendz· und non
dz interiz opari ac si sīa trāsiret in rei
iudicatā Mitto uobis allegatiōes hinc
inde et etiā meas· et q̄d mihi uidet· et
respōsio q̄ accepta a diuersis Questio est
pta a dz esse expedita hodie a cras· sig
nificetis mihi q̄n uultis q̄ ego uenīā ad
domū uram· ga nolo uos exire d domo

In xpi noie amen fredericus·

ccxxiii·

Asus talis ē· q̄dā plebs habz ca
pellā nūe uacātē· ad eius refor
macōnē spectātē ecclesia dicte
plebis iudiget reformatiōne plebis ri suf
ficit cōsideratis facultatibz suis expen
sis a onenbuz Mō q̄rit cū dcā capella
sit sufficiēs an epus possit dputare red
ditus dcē capelle p dcā repatiōne reser
uata ex redditibz dcē capelle cogrua sul
tētatiōne· futuro capellano et oneribus
incū bētibus per circulū anni Et uide
mihi fre d sens q̄ sic· nā epus ex iusta cā res unius ecclesie pōt dare alteri
etiā in ppetuū m'to fortius redditus ad
tēpus· d re· ecc· nō alte· c· i· li· vi· a sicut
de bonis plebis pōt subuenire capelle· sic
et ecōuerso· de ecc· edi· ad audiētiā· i·
Itē oēs ecclesie totius epatus tenē ad
cartatiuū subsidiū epo indigēti ut de
cēsi· cū apl'us· et nō· hosti· de elec· ut p̄
terre· sic et capelle· suo capiti si ē iusta
cā subuenīēdi· nā etiā ille q̄ nō petijt q̄r
tā fabricē deputatā ex quo portio fabri
ce nō sufficit· tenē cōferre ad tā ptum
opus· ut de bus q̄· fi· a· ma· p· ca· c· ulti· i·
de ecc· edi· c· i· et· iii· ubi de hoc a in talt
bz ualz cōsuetudo ut redditus bñ fieto
rū uacātiū· altere ecclesie ex cā debeant ē
ad tēpus· ut de offi· or· in p̄senti et in
extrauagāti· Io· suscepisti a facit q̄d· nō
ut ecc· bñ fi· ut nostra· in fi· a d rescrip·
si pp tua· in glo· an legatus Nam et liber
tus subuenire dz patrono cū sibi sup est
et patrono de est· ff· de li· ag· l· si quis a
liberis· §· d alimētis et tētā bz cōtonem
pleps cū capell' q̄ ppter epalia iura per
plebē nō soluta possūt grauari capelle ut
nō· archidi· post unc· de p̄ben· cū singu
la· li· vi· et quis securus sit q̄ epus hoc
faciat cū cōsensu capi't ut nō· ut ecc· bene
fi· ut nostra· in glo· s· allegata· an legatus
tamē uide ē q̄ in re· tā modica· sufficiat
solus epus ut· xii· q· ii· terrulas· tā cū
epus sit admīstrator in cūctis· ut· x· q·
i· p totū et boā ecclesiaz p̄ sint bona pau
perū· xvi· q· i· c· ule· Et p paupibz alēdis
captuis redditibz et tēplo det edificā
do possint boā eccīe uendi· et sacra con
flari· xii· q· ii· aurz et epus· necessitatē
habētibz debeat boā eccārū dispensare
ut· xii· q· ii· epus et· xii· q· i· ex bns oibz
et· c· se· et cū al'· d iure una portio eccle
siasticoz bonoz sit dputata p̄ fabrica
alia p pauperibz· xii· q· ii· q̄tuor uobis· et·
c· accesso et ideo p̄missoz oiuz conside
racōne habita· credo epm hoc solū face
re posse ut dicit ē clemen· i· de iurepa·

Frede· in materia iuris patronatus·

ccxxv·

Iōpinio Io· nōta· xvi· q· i· cō
stitutū ad q̄d cōcordat q̄d
ipse idē nō· e· q· vii· conside
randū est uera· s· q̄ ad filios trāsit ius patronatus etiā si instituan
tur heredes tunc nō est dubiū q̄ filte to
relit succedūc in dicto iure Si autem ne
esse est q̄ instituantur heredes ad hoc
ut trāseat ius patronatus ad· huc dico q̄
sunt patrone· nā ut patet in testamen
to iure institutionis relictū est eis quid
qd relictū est et si dicatur q̄ instituti·
in rebus certis habeā ē loco legatarie·a
ut· e· de· here· insti· l· quotiēs fateor ut
non teneātur ad credita· sed nō potest
negare quin ut heredes captant ut· nō·
de here· insti· l· ex officio· §· dicebā imo
sedm quosdam possit rūpi testamētum
si non relinq̄retur iure institutionis secū
dū nō· de testa· c· i· li· vi· in nouella sup
glo· que incipit nūqd quo Sed dato q̄d
nullo mō cēseant heredes· sed solūmō
legatarii ad huc uide ē q̄ sint patrone
nam ius patronatus transfer ē ad alium
donacōnē inter uiuos· et tunc regnitur
auctoritas epi· si fiat donatio priuate p
sone Item uendicōe uniuersitas realis ri
℣· alis hoc dico ppter nōta per Inno· et
hosti· in· c· ex litteris de iure patronatus
Item pmutacōne Item successione nec
iura distinguūt· an succedat uniuersitas
ter an pticulariter· nec cauetur textu
uel glo· q̄ in hoc requiratur auctoritas
epi Et non ē dubiū q̄ ille q̄ solū ius pa
tronatu· hz a testāre· dicitur habere pa·
patro· ex successione et si aliter diceret ē
sequeretur magna absurditas Pone q̄
alīq̄s est qui nihil habet in rerum natura
nisi unicum ius patronatus in quadam
capella· si dicat instituo te heredem tan
sibi sedm se ius patronatus et nō vale
bit legatum· et sic erit differentia in ℣·
bis Sz absit q̄ talis subtilitates sedm ca
nones considerēt Preterea pōe q̄ ali
qs nō uult facere testamētū· sed solum
codicillari· nunq̄d in codicillis potest reln
quere ius patronatus nedum filio sed ex
trane o et quis dubitat q̄ etiā iure codi
cillo· dicitur quis alteri succedere· nec
regnitur hic auctoritas epi sicut in do

macõne inter uiuos quia magis est fatõ rabis ultima uolũtas q̃ donacõ inter ui uos de donat·cũ dilectus et mbilest qđ magis debeat hominibus q̃ ut supme uolũtatis liber sit stilus·ẽ de facto sic·ecc·l·r·Et si dicis legatũ est quedam do nacõ ergo oẽ·Respõdeo certe et ille qui extraneum heredẽ instituit omma sua bona donat et tamẽ non requiritur aũ tonitas epi'copi ut dicit nõuentens qđ se quntur ·pone q̃ epus non uult cõsenti re testatori leganti ius patronatus sequi tur hoc q̃ testator mortens p se retine re nõ p̃ test nec eui uult relinquere põt secus inter uiuos quia tũc potest adiri supior Non obstant iura et glo·que innuũt q̃ nouus heres transire facit ius pronatus nam nõ accipit ibi heres ꝓhere de instituto intestõ solleminter·sed ge neraliter p omm successore·exemplũ de instr·ad rem et ibi accipitur ꝓ her de sanguis etiã si nõ sit heres in bonis·vi ti·q r·apostolica de iure pa·Cõsuluit

Itẽ cũ de iure antiqo qdam nõ poterãt esse heredes·sed bonoꝝ possessores de iure patro·nungd et tales successissẽt in iure patronatus·dato q̃ nõ uocent here des·utiq̃ in effectu bonoꝝ possessor ha bet qđ heres·ff·de·bo·pos·l·r·eum se· Ad hoc facit qđ nõ·Inno·de iure patro in rubrica ibi dũ dicit tũ ad suos si in't tuant heredes·uel altomõ succedãt·q̃ ad extraneos nõ uidet curare·an ut he res·an ut legatarius succedat Audiui q̃ dñs abbas scripsit cõtrariuꝫ unde hanc cedulã sue cedule sub mitto ꝛc·Cõtrari um eius q̃ dicit dñs fred·nõ Io·an·in nouella de iure patro·c·cum seculum

Griffolus
ccxxvi

Vestio uide'. mihi satis dubiã sed iudicõ meo credo debitorẽ potiorẽ qa ex sola oblacõe et cõsignacõ ne fcã a debitore liberatũ est pignus et põt illud ꝑ pignoratitiã actiõẽ repetere ut·l·aliena res·§·Si creditorẽ·ff·d pig· act·et·l·si rẽ·§·omnis·ẽ·et·et·l·in·ẽ de inuen·pig·et sic iustus cogit' seruus creditor debitori credere nec talẽ debi toris obligacõne põt impedire·primus cre ditor offerẽdo·ar·in·l·bona fides·§·i· et ex eo qđ ibi nõ·ff·d·posi·maxime cũ nõ uideat interesse·primi creditoris·qa si liberato pignore a secdo creditore·per debitorem remouet primus solus·qui habet unde gaudeat debitore offerente Si enim uellet excludere debitorem et eum offerentem impedire deberet iure actionis·s·ypothecarie petere pignus· qđ posset a secundo creditore et per id tum modum posset impedire·ut in cre ta·l·bona fides licet in casu isto posset propter consẽsũ quem adhibuit in secda obligatione·ut ex themate questionis patet·per quem consensum ius pignoris amisit·quantum ad secũdum creditore ut·l·paulus in·prin·ff·qui·mo·pu·uel ypo·sol·et ibi nõ·Sed esset consilium primo creditori·si debitorem habet sus pectum facere eni sequestrari·uel satis dari·de re·non·baractanda·per ea que habentur in·l·si fideiussor·§·fi·ff·qui satis·eo·nec puto q̃ tempus possit sta tuere iudex·infra quod luat·quia non uideo·quo iure istud possit facere cõpel lere creditorem infra tempus luere ciuꝫ solui non poterat·a debitore·et forte isto casu nõ potest primus creditor ius offerẽdi·ga uidetur pignus oblig·quan tũ ad sedm creditorem amisisse ꝓpter consensum·ut dictum·et sic nõ uidetur primus creditor·quo ad secundum·et· ideo nõ potest offerre ut creditor·nec· ut alius ex quo non possidet·si possi det ret posset·quibꝫ offerre debitum·ut dicta·l·paulus·in·fine·ff·qui mo·pi·uel ypothe·sol·et·l·mulier·ff·qui·pos in pig·habean·

Fredericus
cc·xxvii·

Ipotero uerbo·bene quidẽ si non addẽdo bis q̃ aliq̃ liter scripsi uobis· Noueritis q̃ solus prelatus reuocat·neduꝫ expresse sed tacite·procuratorẽ cõstitu tum nõte ecclesie·etiã in iudicio lite con test·ut extra de pcura·c·pcuratorẽ in clemen·multo fortius in casu nostro·ubi pcurator est ad negocia·et res est inte gra·et sup hoc undete qđ nõ·Hosti·ex tra de offi·dele·quoniam abbas ubi tra ctat de reuocatione iurisditionis mãda ti ad iudicia et extra Item solus pre latus cõstituit ꝓcuratoreꝫ in cã ecclesie q̃us illa cã sit cõis sibi et conuentui·li cet glo·Ber·aliter loquatur·et super hoc uidete qđ nõ·Inno·et Cõpo·de rescripti cdocerit circa prin· Si ergo constituit er go reuocat·sed dato q̃ eum nego·q̃ so lus prelatus non possit reuocare ꝓcura torem constitutũ in cã cõi sibi et conuẽ tui·dico q̃ ex quo prelati cum monachis coadunati in loco ubi consueuerunt con gregari debẽt·s·nolli facere instrumẽ tum·quomodo nos abbas et tales mona chi qui facimus totum capitulum reuoca mus ꝛc̃ et sic facimus ꝛc̃ Dico presumẽ dum esse ibi fuisse totum capitulum·im mo plus q̃ si instrumentum diceret tal' abbas de consensu capituli sui fecit hoc Et illud presumitur cõsenseꝫ capituli ha buisse·nisi doceatur contrariũ·ut extra de his que fi·a prela·ea nosci'tur Vnde cõiter legitur in ti·d elec·q̃ si aliqui dicũt se fuisse contemptos habent probare se fuisse tunc tpis in loco tali·vñ uocati debuerint·quo probato ꝓsumitur quis contemptus·nisi ꝓbaretur uocatus·ex tra de elec·quia propter·§·illud·c·in ge nisi·Xo·sedus Vltimo et mcõmutabi liter dico·q̃ dato q̃ aliqui monachi fuis sent contenti in reuocatione sindici q̃ tamen nõ presumitur·ut dictũ est·dico q̃ istũ contemptũ nõ potest allegare ter tia ꝑsona·sed solus ille qui contemptus fuit et maxime cum hic nõ interfuerit pcurator uel sindicus tempore reuocati onis Et hoc ꝓbatur optime·extra đ do na·inter dilectos·§·pcurator·Et est ca sus extra de preben·cuꝫ in ecclesiis li·vi Et hec maxime locũ habeãt in casu nrõ in quo non est necesse uocari absentem· sedm utrunq̃ ius·ut in aũt·hoc ius por rectum·et nõ·extra de testi·presentiũ li·vi·per Inno·et ꝑ dõ Io·an·ibidem re sidentiũ·et in hoc cõcordat dõ· Paulus de Leazarus et dõ·Recuperus de sancto Minato decre·doctores Que deficiũt supleat prudentia uestra

Consultatio ad Frederi'cum super plu ribus dubiis·et eius responsio

ccxxvii··

Actuꝫ tale est·duo fratres habuerunt ad hereditatem a quadam ecclesia certas res progenitores iure hereditario promiserunt eidem ecclesie ea que cõsueuerũt ꝓmitti in huiõi instrumentis hereditariis Demum isti fratres uementes ad diuisionẽ omnium bonoꝝ suoꝝ tam patrimonialium q̃ aliorꝝ hereditariorꝝ instrumentũ diuisionis fecerũt de dictis rebus hereditariis·et ma xime irrequisita dicta ecclesia·et sine ip sius consensu Modo quaeritur nunquid potuerint dicta bona hereditaria inter se diuidere sine consensu et licencia ecclesie ꝓdicte Et mingd diuidendo a suo iure ce ciderint·ex eo q̃ dicta ecclesia regulariter concessionis ad hereditatem cotinentur hec uerba uidelicet q̃ ecclesia locauit·dedit ac refirmauit iura hereditaria·et in emphiteosim duobus fratribus recipientibus pro eis et eoꝝ filiis et nepotibus masculis in tertiam eoꝝ et cuilibet eoꝝ generatiõꝝ prefatã lineã ex eis legitime descendenti bus et descensis·qui si defecerint sint in una femina·que ista et alia eoꝝ bona pos sideat de uno in alterũ reuertendo in quẽ supuixerint tales res ꝛc̃ Modo unus ex istis fratribus mortuus ẽ superstite si bi alio fratre et nepotibus ex eo et qua dam filia femina superstite a dicto defun cto·quã filiã etiã suã heredem universa lem in omnibus bonis suis instituit Cum hec omnia fuerunt post dictã diuisionem

Nunqd res predicte p mortez dicti fratris sint ad ecclesiam predictā pro parte sua tam diuisa de uolute uel deueniant ad hanc suam filtam et heredem seu ad hūc fratrem et nepotes Alius punctus ē qp in dicto instrumento diuisionis contineatur hec uerba .s. dedit cessit et concessit et mandauit erdē qui nunc de fūctus est recipienti p se et suis heredibus omne ius omnē accionēe qd uel quā haberet et habere posset et spectare seu eidem competeret et competere posset infuturum indictis bonis et rebus diuisis quocūcp titulo mō iure uel causa Modo dicitur p pte dicte filie heredis dicti defuncti qp maxime obstante remissione seu renūciatione p̄dicta facta in dicto instrumento diuisionis p ipsum allegatur qp illa renunciatio generalis non extenditur ad ius postea superuenens nec potuit iri futuro et emergentibus renuciare et dictam partem ad eum deuolutam esse ex forma dicti instrumenti manifestā et non ad dictam filiam nec etiam ad ecclesiam Modo queritur quid iuris. In omnibus supradictis.

In christi nomine Amen Respōsio frede ad p̄missa Super primo dubio credo fore dicendum qp potuerunt diuidi quia nil deperit ecclesie a qa in extraneā psonam res non transfertur Et quilibet remanet obligatus in solidum ad canonē soluēdū a nō sufficerz p pte soluere alio nō soluēte ut nō de loca c. ul. fi. et spe e. ti. §. nunc aliqua .Xo. xxix Item trāslatio de fratre ad fratrem non uidetur alienatio ē. de fideicōmis. l. uoluntas. ff dele. ii. l unum ex familia. §. ii. et l. peto §. fratre et facit qd legitur et nō de bis que fi. a plata. cuz appostolica Simile ē qd dicimus Patronus non potest priuate p̄sone ius suū donare Et tñ potest compatrono de iure patrona. c. ii. in cle

Item diuidendo alter renunciat iuri sibi cōpetēti in pte obuēiente Sed ualsalus a forte ēpiscopo potest ius suū renūciare domino in uto ut in h. feu. de ualsal. qui contra consti. lo. re. fe. c i. et nō in spec in dicto §. nunc aliqua .Xo. xxix

Et qp talis diuisio possit fieri uidetur sētire spe in dicto §. .Xs lxxii. et .Xo exlvii

Super .ii. puncto qp res non est ad ecclesiam deuoluta Quia ad talem deuolutionem requiritur et qp ex utraqp parte defecerint descendentes ut in themate p̄supponitur qp non est in casu nostro et sic tam ex uigore contractus duz dicit de uno in alteraz reuertēdo q̄ alias de iure locus est iuri accrescendi et hec tenet spe. e. §. .Xo. lxix et eadem ratione repellitur filia qp non extat conditio quia existente filia ad mittatur Sup tertio puncto ad hue dico fratrem defūcti p̄ferendum femine non illa ratione tacta Nam licet futuro iuri nō possit renunciari uel repudiari tamē p pactum bene potest renunciari ut. ē. de pac. l. et nō. de decr. ex multiplici in glo. ii. Seq qua repudiatio uel renunciatio ē nimis generalis ut ii. l. sed et si. §. quesitum ff. Si quis cautio Item cedēdo etiam lādo illi nūc defuncto p se recipiēti et suis heredibus qui altas intalt reci petāt succedere Sed ista femia licet heteotearia nō poterat succedere existente linea masculina Item forte pater non potest p̄iudicare filius ex quo a principio recepit p se et filios ut nō. e. §. .Xo. exliii. licet alibi dubitando loquatur ut. e. §. .Xo. lxviii. licet alibi dubitādo loquatur ut. e. §. .Xo. lxxviii. facit ad premissa de te. n. iii. c. ii cum sua glo.

Fredericus

.ccxxix.

Vnctus questionis est talis Titius uendidit et tradidit quendam fundum sem. prio Post hoc p cōmune bugt. fuit impositum datum p quibusdam debitis p dictum cōe cōtract. et cōmissus ante tempus uenditionis et traditionis p̄dicte celebrate Modo queritur p̄to qp dictum cōmune habebat et habuerit dictis temporibus possessiones aut debuit siuas et alia bona an debitor uel ēptor teneatur soluere dictum p̄dictum Et si emptor teneatur soluere nūquid debitor illud qd soluerit occasionem dicti da

ti posset repetere ab emptore et si emptor teneatur soluere nunqd illud qd solui potest repetere a uenditore p̄dicto

In xpi nomine Amen Responsio ad dubiū predictū Ex glo. Guil in spec. de censi. §. ii. .Xo. sed quid erit uidetur qp primus teneatur et si emptor soluerit poterit repetere et uendicare Sed mihi uidetur qp emptor teneatur soluere qd non possit repetere a uenditore Primo qa debitū uniuersitatis nō est singulaz maxime cū uniuersitas habet aliqd in bonis ff. qp eiusq̄ uniuer. l. sicut et quod ibi nō. in ut. gl. Et posito qp uniuersitas tibi habeat et sic imponenda collecta p debito soluendo ut nō. e. ti. i. ii. in glo. id est ēptori et p Hosti. de sen. exco. gra uem. tamē exquo collecta non precessit trāslationē res ad aliū libera trāsiunt ad emptorē et nō onerata onus ergo postea impositū soluat emptor quia possessor est et qa onus fuit impositū rei ut dixit quesitor consilii ē sine cen. uel reli. omēs si collecta p̄cessisset secus esset ut colligitur p Archi. de imu. ecc. c. i. li. vi.

Abbas de Podiebonitti qui morabatur Senis loquitur Frederico et duo fuerunt executores gratie do. Andreas q inchoauit subdelegauit college suo et alius Et Angelus de quo legitur fuit collega.

.ccxxx.

Emit ad me do. Angelus de cerreto et petebat si p̄pter absentiā longā alterius executoris qui etiā executorez deberat ipse debebat uel poterat reassumere executionē et si etiam tanq̄ prius tus ipse qui erat executor principaliter deputatus cum preoccupante poterat p eum compelli Et cōcipi ex uerbis suis qp ipse libenter ut subexecutor procederet credens postea se non debere uel posse intromittere ulterius.

Responsio Abbatis

Ego aūt sic respondi eidē qp prima facie occurrebat qp non posset cōpelli quia licet collega p̄occupasset et cōsequēter ipse nō haberet exercitiū iurisditionis sue executionis cum tñ utor erat et pari potestate habebat cū illo qa illo impedito uel nolēte ipse pōt et tenet exequi Quo ad alia respōdi sibi qp illa subdelegatio nō erat p̄fecta et qp ppter distantiā ille dicebatur impeditus et qp ad eum poterat recurri et qp ipse habebat iurisditionē et debebat exceptiones legitimas admittere et ostēdit glo. in c. pastoralis in glo. Archidia. sup absentia. Et ultimo cōclusi qp siue precederet tāq̄ subexecutor siue nō ad eus recurri poterat et debebat audire et suspēdere et reuocare qd male factū erat et alter negaret iurisdictiā Dixit mihi alia pars nō sic intelligit Ego dixi qp eaz mutā oportebat sic intelligere et de iure est ostendi etiam sibi decr. licet qp̄ō possessor nō pōt amoueri a sua possessione nisi cum cause cognitiōe Ostendi sibi glo Inno. qp quādo papa cōfert uel mādat cōferri amoto quolibet possessore qp debet fieri cū cāe cognitione et quō iustus titulus possessoris uenit in hac cognitiōe et sic respōdi quia nescio quid do. ejus deliberauerit et ista dicatur domino ejō ut sic informatus uenisset z p̄sonaliter sed hac nocte fui aliq̄liter alteratus scriptū festināter

Frederieus respondet Abbati.

Vidi trās et p̄cessū et nihil cōtinet ultra eōem formā Si presentatis ipsis p cessibus defēdamus nos q uia appellatois siue deferatur appellationi siue non que stio erit in curia et hoc non expedit nobis Si uero presentatis p̄cessibus non p do. Angelū z paliū subexecutorē p̄paramus corā do. Angelo tanq̄ executore a collega ad quē recurri pōt sicut ad do. andreā et sic ita est qp do. Angelus eandem potestatē habeat circa istā executorez quā habet do. Andreas p̄pter absentiam p̄fati do. Andree ac si do. Andreas essz mortuus uel impeditus uel do. Angelus poterit terminos progagare assignatos p do. Andreā et uestras defensiones audire non obstāte qp do. Andreas legem imponere uolunt collegis suis qd forte facere nō potuit Q d aūt absētia executoris qui inchoauit equipetur uolūtati uel impedimēto nō p Archi. in c cū plures et patet in tex. qp nō allegaut de peuratoribus si duo. ii. Responso li. vi. Et ido

ūdetur mihi ꝙ debs habeatur collatio
cū illo cuius esse debeo socius in defensio
ne cause cui ꝓessum istū et hanc cedulā
cōtentis

Dominus Abbas respondet Frede

Si suprascripta posset seruari sine p
culo multū esset utilta cum hec agere
Sed quāuis subtiliter moueatur qđ scri
bit tamē ꝑ deo aduertat si iste Andre
as pōt dici inchoasse uel potius ꝓcessisse
executionem Quid enim ibi restat in
cepit inquisiuit et dispensauit cōtulit a
inquisitr Et mandat sibi parere a uicot
palem possessionē ꝛc Ergo non uidetur
querendum an collega illo absente qui lo
co impediti deberet habere possit inchoa
tū ꝓficere Sed an possit de eius ꝓcessu
et ꝓcessus iustitia cognoscere qđ prima
facie nō undetur cū non habeat impetū ꝛc

Preterea aduertatis glo Archidia
Nam fundat se sup pculo qđ posset cō
tingere sup beneficio conferendo et ere
dit de impedimēto debere cōstare oīa
referūtur ad inchoatam executionē nō
exple ꝓpter decre si duo altas p Archi
de qua s fit mentio Videtur recte con
tra id qđ s dicitur declarare Nam licet
ꝓcumpāte impedito cuius collega possit
ꝓficere nō tamē eo casu quo impeditus
substitutū cōcessit Nam substitutus ex
ꝓrogatiua ꝓcumpātis excludit collegaꝫ
ut ibi habet cex et glo et sic est in casu
ꝓsēti quia Andreas ꝓcumpauit ꝓfecit
a qđ restabat cōsit qđ potuit ex forma
et uirtute litteraꝝ Aduertatur etiā pi
um qđ posse et cōtingere qa si hec ita
eligeretur a effectualis iure nō esset lap
so termino in ꝓcessu statur appellationi
d ceteroꝝ locus nō esset Vnde forte secu
rius est uie cōmuni et ordinarie niti quā
ponere tātū negotium in altquo dubio a
si eligatur ita appellationis que prima fa
cie occurrit secutor mihi uidetur Et sic
cōsulo ꝙ principalis appellat nōine suo a
omnium ad herere uolentium et ꝙ infra
terminum omnes rectores ciuitatis ad
hereant qui uoluerint ad herere Tamen
concludendo placet mihi ꝙ ꝓmissa discu
tiantur cum dominis Abbate et Azolio
cum dicto episcopo qui abbas et Azoli

nis erant consortes dnmint epi Senen a
qđ elegerint ꝓsequemur uerbo et ope
re efficaci

Verba Frede ad Abbatem predictū
Quod autez do Andreas nō perfecerit
sed inchoauerit ꝓbatur qa restat execu
tio facti qđ in hoc negotio est potissimū
et ꝙ fieri nō pōt contra possessorem
nisi ꝓcedēte cause cognitione saltem sūa
ria ut de ꝓben licet episcopus li vi Re
stat ergo ꝙ moueatur possessor ut poss
essionem dimittat uacuam aut de iu
sto titulo retinendi doceat aut ostendat
quare dimittere non teneatur Sic ergo
infra terminū ueniat possessor et de sen
siones legitimas ꝓponat debet audiri
quātūcumq ꝓfesse scribatur de offi de
le expte Nam tales executores possūt
audire exceptiones ut nō in c pastoralis
§ ꝓterea et bene facit ad hoc qđ uide
Octi in simili casu de cle ex iti Illud in
uerbo notorium Ad ꝓpositū autē er
go potestas audiendi defensiones possel
soris et cognoscendi et sūmarie termi
nandi remansit apud dominum Andreā
aut translata est in suū subexecutorem
habeo intentū ꝙ causa debet hic discuti
Et de iure possessoris ante subexecuto
re Si uero remansit apud dominum An
dream potestas cognoscendi qđ uerius
uidetur Tūc dico ꝙ domino Andrea uo
lente aut impetito uel minus diligāte a lo
co executionis collega debet ꝓficere qđ
restat Restat aūt cognoscere sūarie
de iure possessoris Vnde ꝓpter impedi
mētum inchoātis collega succedit et sub
stituitur iure potestate in locū impediti
et facta qđ facere debuisset dominus
Andreas si impeditus non esset Si autē
do minus Andreas possit dici impeditus
ꝓpter nimiā absentiaꝫ Et ꝙ absēcia eg
peretur impedimēto probatur ne se ua
c uno et de testa li vi de procu c ui
ibi ilogū pegrinari c ii et c si duo ibi ab
sentari cū similibus Non obstat qđ
dicitur ꝙ dominus Andreas nō ꝑfecit
sed ꝓfecit ꝛc quia hoc solutum est si ga
nil e factū cū altquid sup est ad agendū

Non obstat ꝙ par imparem non ha
bet Imperium ꝛc Nā in ꝓcessibus nullis

utl male factis ipe idem ꝓcedēs uel suc
cessor potest corrigere supplere et emē
dare td solet recitari de accu qualiter
et d retudi cum bertoldus in primo et
plenius p Hosti de offi dele c in litte
ris ubi tractat de mādatis executorum
nullis uel inutiliter factis Sed ut dictuz
est si ꝓpter impedimētū inchoantis col
lega nō impeditus fungitur iuris potesta
te ipse inchoans uel eius successor Non
obstat qđ allegatur de intellectu Archi
Nam siue tractetur de beneficio cōferē
do siue de collato adipiscendo expedit
statū ecclesie nō esse impēdēti uel uacil
lanti unde ubiqp mora est ꝓculosa ad
hoc qđ nō p Ber đ dolo ueritatis in pri
glo magne et p Inno et Hostiē ut lite
nō cōtel quoniā § porro in prin ubi di
cunt qđ ille § habet locū etiā ubi ꝑlatus
est cōfirmatus et longo tempore posse
dit Exquo est qō de titulo Item de ab
sentia cōstat p lras ipsius executoris da
tas in curia qđ sufficit secdm Archi Et
dato ꝙ nō cōstaret mō et cōstaret post
factū sufficit secdm eū ut nō in c cum
plures sup ꝟbo maliciose Ad illud qđ
dicitur ꝙ decre si duo facit contra me
Respōdeo ad eā ꝓpter ꝟbum absentari
qđ equipatur impedimēto de quo dicit ut
de re iu eū qui li vi in mercu Ad il
lud qđ dicitur ꝙ substitutus inchoantis
excludit collegam fateor ubi substitutus
in totū et plenarie gerit uices inchoantis
qđ nō uidetur in casu nostro ut pōt colli
gi ex ꝓcessibus Preterea siue subexe
cutor siue collega ꝑsētet nām dominū
Andreā habemus intentum ꝙ eā debet
esse hic Ad ultimum uero ꝙ dicitur ꝙ
possit cōtingere periculū Respōdeo ꝙ si
uerū est ꝙ apud collegā uel substitutus
sit potestas audiendi defensiones possel
soris et cognoscēdi qđ esse uidetur per
supius dicta dico ꝙ icte auditor et cog
nitor siue sit collega siue subexecutor
poterit termios sus pēdere a ꝓcedere do
nec sūmarie cognoscatur de iure possesso
ris Dico ergo ꝙ notificatis ꝓcessibus
possessori possessor infra terminū cōten
tum in ꝓcessibus docebit de titulo plrās
legati et de sua possessione quo facto in

cūbit ꝓbatio impetrāti ergo necesse ha
bebit iste auditor et cognitor quicunq
sit dilationē prorogare

Supius cōferēdo dicta subiciātur cor
rectōi do epi a do abbatis d podiobōitt

Verba Abbatis ratificantis dictum
domini Frederici suprapositum

Attendatis qa licet do Andreas col
lega dedisset lras in curia posset nō esse
m hostio et licet sufficeret postea cōsta
re posset contingere nō cōstare et sic pi
culū non est Archi sic forte intellexit
sed quoniā p lras supeo directas ꝛc et
hoc innuunt iura que allegat Et si pieulū
undetur ꝙ scribatur si aliter de impedimē
to nō constat Naz non segtur beri erat
pisis ergo hodie sicut de possessore dici
tur Nam sicut res possessa non coberet
psone sic nec locus et quia possūt muta
ri non segtur talis cōclusio immo nec p
sumptio sufficiāt nō in c cōsultationibz
de offi dele et c cū ecclesia de cā pos et
ꝓprie Preterea si opio Goff haberet
ueritatē nunq diceretur constare nisi se
excuset quis Hosti aliter intelligat et
recitat Archi in c si cōtra de offi dele
Item iste executor preocupat ea que fe
cerit iure fecisse uidetur potuit enī se
informare pte nō citata et exequi qa et
nullus ordo prefigitur nec ptez tenetur
uocare sic nō Inno de appe ex tunc et
Archi de resenp statutū habet eni me
rum ministeriū sicut et nō Cōpo in c
sancte ꝛc Nunquid ergo uel collega uel
subexecutor qui libet preesse iussus ta
men debet iura seruare posito ꝙ audiat
possessorē et ulterius nō ꝓcedat nunqd
tollet ꝓcessum et sniās iam latas non ut
detur cū ut predicitur iure facta uidea
tur quia aliud ē retractare qđ legitime
factū est qđ nō licet et aliud ex cā sup
uenienti eius impedire effectuz sufficit
regula iuris factū legitime cū sua gl̄o

Preterea collega preocupans habet col
legis ꝛc et licet forte nō iure cū pari po
testate fungātur illo impedito tamē ad
huc admisit et ap̄bauit stilus curie q
tum prefertur de fal q gram Vnde est
de iure ꝙ exceptiones dilatorie nisi pri
mo expediātur impediāt ꝓcessum cause

et sup eis ꝓnuntietur sufficiat decre· ex habita cū glo· posita in· c· i· de or· cog· et tamen in curia nūq̄ sup his ꝓnunciatur ſ3 in casu ꝓceditur cum extimant uel nō ob stare uel falsas esse Preterea primo d bet cognosci de appellatione q̄n de negotio principali ut in· c· si dobitm cum sua glo· et tamē ibi mixtim cognoscitur hoc uidi Et tamē cōpo· recitat i decre· statui muſ de elec· Scitis enim q̄ cōsuetudo est optima legum interpres de cōsuetudine· cum dilectus quid enim si cōsuetudo cu rie ex ꝓrogatiua ꝓcupationis sic inter ꝓtatur posse inhibere et stabitur Cō cludēdo ergo breuiter sic dico q̄ licet iu ra supius inducta ꝓbent inremotis agētē impeditum habeti tamen quia de impedi mento nō uidetur cōstare et ꝓpter alia q̄ supra scribo et ꝓpter periculum qđ posset cōtingere qđ ꝓcauendū est reddor dubi us ad illam uiam tenēdā Statūt eligatur credo q̄ potius cōpareret in iure coram sub executore q̄ coram colloga· quia et utices cōmittit ꝓcupans qđ licet ex forma litterarū sed quia cuilibet ne pce ssu uel alio modo aliquid in mutet seruās formam nec etiam terminū ꝓrogare pos set ideo ad collegam recurredū est cū po cupans habeatur tāquā impeditus nec su bdelegatio extēdatur ad casū necessariū immunentem·

Questiones circa obseruationes in terdictorum·

ccxxxi·

Naliqua cuntate ponitur Interdictū a māda ē ꝑ mi gari ꝓcessus· ideo uidetur cuitati ta q̄ sit uerisimile q̄ ad eos quentat Queritur utrū platus remo tus qui debet cōpellere ad obseruationē interdictorū subditos suos teneatur scire sine certa relatione

Fredericus

Nō dicitur scire sed sine certa uel ꝓ babili ratione sciat nec ꝓsūmitur scire· nisi modo ꝓdicto Magis enim ꝓsumit scire uticm q̄ remoti ad hoc de postul· ꝓ la· c· i· et qui ma· accu· pos· cum intua et d fo· compe· c· uno xo· si uero ineken· Et utrū audiēs interdictū pōtū· sed nō audi ens q̄ subditi sui nō seruēt aliquid mandare teneatur·

Fredericus

Debet credere ꝓlatus q̄ uicarius et subditi quos dimisit in cōuentu suo· ser uent interdictum et q̄ non sūt immemo res sue salutis· et penarū statutarū cōtra uiolatores interdicti Vnde nisi audeat cōtrarium potest secure dormire Vel dico q̄ ꝓlatus audeat subditos suos nō seruare sed ꝓpter infirmitatē grauē et longam nō habet opportunitate scriben di et totaliter obliuiscitur utrū excusēt

Fredericus

Vere excusatur quia nihil potest si bi imputari· ad hoc facit optime qui ma accu· pos· e· ui· Sed de omnibus istis parū est curandum Nam de ex cōcatione ti mere nō debet Naz dato q̄ iste ꝓlatus fuisset ꝓsens apud Spoletū et interdic tum nō seruasset non tamen est excōmu nicatus si matrix ecclesia nō seruat inter dictum Et ita colligitur ex tex· et glo· in cōstitutione cle· Que ieipit ex freque tibus Nec est iste ꝓlatus remotus irre gularis Nam pena irregularitatis tāquā odiosa restringenda est ut patet de sen· ex cōmu· li· vi· Is qui Sed ille solum irre gularis· est qui celebrat scienter in loco ſ terdicto· non autem est negligens uel nō prohibens· qui actum in loco interdicto ſolemniter celebrat· ut in p· c· is· qui· et i· de cle· ex mi· illud cū similibus Item d nō habita opportunitate· uel habita ute rum incūbat ꝓbatio reo uel actori uel iu dici inquirenti·

Fredericus

Si ex uicinitate loci ꝓsumetur cōtra eum et ipse cōtra ipsam presumptionem uellet allegare qđ non habuit oportuni tatē sibi incūbit ꝓbatio Sed in casu nos tro ex remotione loci ꝓsūmitur ꝓco et ideo qui dicit eū scisisse· hoc habet ꝓba re sed ut dixi· s· Ista cessāt i casu nostro

Fredericus·

Item utrū a ꝓlato excōmunicato· nō notorio cōfirmati sint uere confirma ti· Fredericus··

Dicēdū est q̄ sic ut habetur· ex tex· et glo· extra de re· iudi· ad ꝓbandū et iii· q· vii· cetera prin· et nō· xxtm· q· i· in sū ma Item utrū sīa excōis existente no toria· qui incidit dicatur notorie excōica tus Respōdetur q̄ nō· Nisi grā Qui dā noctis tpe· peussit uel occidit cleri cū et aufugit et nescitur quis fecit cōmu niter· sed ego solus cognosco et scio per cussore Modo in casu nostro· cā excōis ſ· peussio est notoria· tamē petiens est occultus· nunq̄ ergo e ꝓpius· uel prior· qui no uit peussore· debet facere eū uocari ex cōicatum· Respondetur q̄ nō in publico sed in secreto sic Ad hoc de off· ordi· si sacerdos· 2· vi· q· vii· si tantū· et de sen· exco· cū non ab hōie Item prelato non cōpellente subditos suos seruare interdi ctum· supposito q̄ incurrat excōicatiōs Vtrū ea excōis sit notoria ꝓmulgatio interdicti· uel notoria trāsgressio subdi torū uel obmissio cōpulsiōis· q̄a nō exi stēte notoria· utrus obmittēs censēdus sit notorie excōicatus Licet ea excōis sit notoria· tamē delinquens posset esse occultus· ut dixi· s· casu ꝓcedēti Sed si ea excōis est occulta· nunq̄ delinquēs po test esse notorius Nisi grā Secreto sta tuto ep̄i cauetur q̄ quicunq̄ luserit ad azardu est excōicatus Quia uerisimile nesciēs hoc statutū lusit· dato q̄ iste el set excōicatus qđ non est uerū· tamē nō est publicus excōicatus· oportet in casu nostro q̄ sīa interdicti sit notoria· et eius trāsgressio· et q̄ obmissio eius sit notoria Item dato q̄ prelatus nouerit subditos suos nō seruare interdictū sed nouerit q̄ recipiāt ad sepulturā propter quā incurrāt excōicationem Queritur utrū non inhibens incurrat excōicationē Admittentes ad sepulturā nō· nnt excō municati· nec interessentes sepulture· Nam licet ꝓhibitū sit ne quis intersit· uel officiet uel sepelīat corpora mortuo rum tpe uterdicti ꝓantiqua iura· tamē pena excōis non imponitur nisi sepelīēti bus· id est corpus tumulo inferētibus· et hoc placet magis do· Io· an· ut appet ex nō· per eū in constōe clemen· d sepul· eos Et si ita est nulla remanet dubitatio· q̄ non inhibens non est excōicatus· et repe te hic qđ dictū est super primo dubio

In xp̄i nomine Amen

ccxxxii·

Asus talis e Vacātibz canōi catu a ꝓbēda cuiusdā eccl'sie cathedralis· capitulū eiusdē ecclesie· credens ad se solum sine e ꝓ ptinere canonicaz acceptionez et collationē ꝓbēdaz Quendā recepit in canōicū· et prebēdā sibi cōtulit· e ꝓius uero reputās se grauatū ex hoc· ad sedez apostolicā appellauit· et cām appellatiōis ꝓsequitur Lite pēdente· decursi sūt vi· menses et forte annus e ꝓius uero nulli cō tulit· quia dubitabat de iure suo· quia di ctum capitulū aliqua instrumenta ostēdebat· per que capiebatur coniectura· et presūptio non leuis· qđ ad capitulū solus ptinebat· et quia capitulū nolunt conue nire cū e ꝓ ad conferendū prebēdā iam p capitulū alteri collatam Episcopus cre dens q̄ sine capitulo non posset conferre inhrens opinioni plurū· que habet q̄ ad episcopū et capitulū cōiter ptineat cancn coiz receptio· et collatio prebēdaz iux ta nō· d elec cū ecclesia et p̄do· Io· an· a p̄do· Archi· de app· c· penul· li· vi· non p esset a collatione· Nūc uero uellet ꝓce dere· Queritur nunquid episcopus lite pendente certificatus quasi de iure suo· uel lata sīa p eo· que habet q̄ ad ipsum ut prelatū et caput capituli· et ad capitu lum ut ad mēbra ptinet canōicoz recep tio· et collatio prebendaz· simul et cōi possit conferre dictos canōicatū et pre bendā· et si pōt· an solus et sine capitulo

Et q̄ episcopus non possit uidetur· ga obstat sibi lapsus tpis· et in casu isto nō pōt purgari mora· de sup· neg· prela· c· ut mi· et ulci· nec hoc pōt ignorātia facti ſ3 turis Nam exquo episcopus qui caput ē et ad quē ptinet uocatio capituli· capitu lo nolente cōuenire nec eligere cū eo nō eligit· saltez in fine tpis· sibi uidē iputā dum· quia aut noluit· aut nō credidit se posse facere· sed iuris ignorātia· saltem episcopos excusare non debet· de elect· eū in cunctis· xxxvii· di· cēs· et· xxii· di· episcopus· et· i· q· i· unusquisque Cuz ergo in casu nostro capitulū non posset eli gere sine episcopo· et noluit conuenire·

Ergo statim uel saltem in fine tpis solus
episcopus potest eligere maiore dicente
se nolle eligere uel nolēte ad electionē p
cedere infra tempus iuris iuxta nō per
Compo. de elec. cū nobis olim. cū episco
pus non elegent. hoc accidit. ga nolunt ne
gligen lo uel non credidit posse eligere
iuris ignorātia ductus. in utroq casu est
sibi imputandū In cōtrariū uidtur. ga
prescriptiones et saltem ista nō currit
s. semestris nisi negligenti Sufficit alle
gare ḡtum ad casum nostrū de concess.
preben. c. ii. et. c. quia et de elec. ne pro
defectu et de sup. neg. prela. c. ul. ibi ne
glexerat Sed in casu nostro epus qui ex
causis predictis nō cōtulit nō dicitur ne
glexisse. sed potius. putde supsedisse. ad
hoc optime facit. e. de inofficio. te. l. cōtra
matores. et qd nō. Compo. de elec. cum
uctionē. in seda columna. Xo. sed q̄rtur
a quo tpe ubi nō. q canonicis ad quos
est deuolutū ius eligendi ꝓpter delictū
aliorū non currit tempus eligēdi. donec
sit declarata ueritas Et ista dubitationē,
et litis pendentiam habet protusto impe
dimēto. dicens q tales dubitationes. sūt
ecclesiis fauorabiles. ut non grauētur ec
clesie laboribus et expensis si incōsidera
te ꝑ'es electōes fiāt. ad idē facit qd nō.
Io. a. 2 archi. de elec. cupientes. §. q si p
in xō. unde bitur li. vi. ꝓpter. ꝓbabile ergo
dubiū facti qd erat ꝓpter quedā ex qui
bus prima facie heet non sufficienter ut
debatur capitulo soli hoc ius cōpetere.
debet esse episcopus excusatus. si uolunt
supsedere. ad hoc de frigi. fraternitatis
ad fi. ibi q̄ stu articulus est dubitabilis 2ē
et istā ptem credo uerā Nō obstant
ura primo inducta. quia lex. potest epus
conferre. non tamen tenetur q fingitur
iusta impedimētū habere. ꝓpter. ꝓbabile
dubitationē Nūc q̄ritur. qd si epus lite
pē lēte uel finita p se. uult eligere uel cō
ferre Et uidetur q epus nō habeat uoca
re capitulū exquo a principio uocationis
uocauit ipm et noluit cū eo conuenire
ad eligendū capitulū debet dici negligēs.
saltem in fine. vi. mensiū Nam in ista col
lationis habet epus tantū uocē ḡtā habz
totū capitulū. et uox eius pinguior est
q̄ uox capituli. q̄a ipse capit et capitu
lum mēbra. de his que fi. a pla. nolunt. et
ff. de reli. et sump. fu. l. cū in diuersis. et
habet uocare capitulū nō uocatū ut dicit
Inno. et hostī. post eū de concess. prebē.
postulasti nō. de app. a collatiōe li. vi. in
nouella Si ergo in fine tpis ius eligendi
deuoluntur ad minorē. ut nō. in. c. cū no
bis olim ꝓ compo. ḡto magis deuolutur
ad patrem uel matorē Sicut enim ꝓ execō
cationē. suspensionē et inhabilitatē. uel
noluntates aliquoz canōicoz. uel p mor
tem. ait so'i possunt eligere ut notorium
est. et facit ad hoc qd nō. de eta. et qua
li. c. i. in glo. et habes. in clemē. Ita hic ca
pitulo suspenso uel nolēte. uel canonicis
excōicatis uel inhabilibus. ad epm deuol
uitur ius conferēdi. ut in dicto. c. postu
lasti Sed in casu nostro epus nō neglex
it Nam a principio uocauit capitulū et
capitulū noluit cum eo cōuenire. et dem
de orta lite epus supersedit. qd potuit
ut dictum est. s. Nunc nō uult supsede
re quare tenetur uocare capitulum. cum
tpis sit decursū Nam si epus existens
infra semestre solus potuit cōferre capi
tulo nolēte cū eo cōuenire ḡtomagis nō
tenetur uocare capitulū iam tpe decurso

Ex his ergo dico q epus lite pendēte
pōt eligere non obstāte lapsu semestri.
et non habet necesse uocare capitulū et
ualet collatio sua. si demū p sniam decla
rabitur ad eū et capitulū ptinere collati
onē. et sic lite pendēte erit in pendenti.
An collatio facta p solū epm lite pendē
te erit in pendenti nec hoc est nouū ali
quos actus pendere ex finali euētu. ut p
batur in. c. fraternitatis in fi. et. d. resti
tu. inte. c. ii. in fi. cū suis glo. et facit qd
nō. de sen. excō. solet in ulti. gl. li. vi. tra
si error facti p'babilis posset excusare ca
pitulū. cui capitulū inattebatur. credens
ex illo errore ad se solū ptinere ius eligē
di seu cōferendi. q̄n error postea detec
tus est p sententiam in hoc casu posset
dici capitulum debere uocari ꝓ epm. ad
conferēdū. ad hoc d. sen. excō. sacro et d.
elec. c. i. li. vi. sicut dictum est. s. q epo
p'babiliter dubitāti tēpus non currit ut
sic ꝓpter eandem rationem idem sit ius
in utroq Sed subsequēter restat uī
dere de hoc pone q epus et capitulum
ad quos cōmuniter ptinet collatio ꝑben
dar. et receptio canonicoz cōuenīūt si
mul infra tempus iuris Et inconferendo
nō sunt cōcordes Sed epus confert unī
Et capitulū cōfert alī Quēritur nun
quid alta collatio ualeat. Disputatum fu
dio Paduano. et terminatū neutram col
lationem ualere etiā si epi'scopus haberet
unum secum uī plures canonicos ex quo
non habent maiorem ptem et hoc nō. ho
die Io. an. de app. c. penul. li. vi. cū ibi in
fi. sue glo. dicit epī uocem esse pigiorē
ꝓponderādam sed Osti. unum insto ca
sue ꝑm ꝓferentiū ut colligitur ex dictis
suis. et de excess. pla. c. ad hec in fi. et d
Xo. sig. cū ecclē. Dictum Hosti pōt int el
ligi et saluari ut dicamus epm ꝓferēcū
per eum qui pōt gratificare ut magis gr
atficet epō. cuius uox est pigrior Ideo
ga caput a in dignitate cōstitutus ad qd
facit de elec. ecclesia uestra. ti. in glo. ex
hac cū similibus q.

In xpi nomine amen Frede.
ccxxxiii.

Asus talis est. monasterius
cuiusdam ordinis montaltz
sci Ioānis. et aliorū militātiū ordi
num. et quibusdam aliis ꝑsonis exceptis
et dirigantur dicte littere domino So.
Tyzodeti diacono cardinali tunc ap
postolice sedis legato. et uniuersis epis
et exemptis infra terminos sue legatio
nis cōstitutis Et circa medium litteraz
dicitur uobis fratribus epis et oibus
archiepis episcopis et ꝑsonis ecclesiasticis
quibuscūq exemptis et non exēptis qua
cūq ꝑfulgeant dignitate seu cuiuscūq
ꝑeminētie cōditionis status ordinis uel
gradus existant quibus uel alicui eoz nul
la priuilegia uel indulgentias. sub quacūq
uerboz forma uel expressione cōcessa. quo
ad hoc nolumus suffragari ꝓterq ꝑsonis
et locis hospitalis et militātium ordinum
ꝑ dictoz Et in fine istaz litteraz sūt
dicte clausule derogatorie Si uobis aut ue
strum alicui. et predictis ꝑsonis eccle
siasticis et aliis quibuscūq cōmuniter uel
diuisim a dicta sit sede indultum q ad
solutionem alicuius decime minime tene
amini et ad id compelli aut q interdici
suspendi. uel excōmunicari non possitis
p litteras apostolicas. que de indulto
huiusmodi et toto tenore de uerbo ad
uerbum ac ꝑpris et aliozum seu ꝑsonarum
nostraz nominibus plenam et expressam
non fecerint mentionem et quibus libet pri
uilegiis indulgentiis exemptionibus et li
tteris apostolicis et quibuscūq dignita
tibus seu ordinibus eorūdem et speciali
ter Cistertien. ꝑmonstraten. cartusien.
Grādicen. uel eoz uniuersitatibus aut ꝑ
sonis singularibus generaliter uel speciali
ter sub q uīcūq forma uel conceptione
uerboz a memorata sede concessi. de qui
bus quoz cq totis tenoribus in nostris
litteris specialis. plena et expressa mētio
fit habenda Ceterum. 2ē. datum 2ē.

Nunc quēritur an ꝑ dictas litteras ap
postolicas et clausulas drogatorias in eis
contentas sit drogatum priuilegio dicti
ordinis factē Clare. et clausulis derogato
riis cōtentis in dicto priuilegio ita q dic
tam decimam soluere teneantur Et q̄us
cum dilectis uel priuilegiis appostolicis
uel appostolice sedis uel eaz intellectu
dubitatur sit ꝑ interpretatione ipsaruz

ad sedem apostolicam recurrendū ut d
sen·exco· inter alia·et melius de offi·or
·or·marti·xo·si uero lr·vi·et qđ le·et
nō·de iudi·cū uemisset Verūtemē scrip
tor pr̄tiū ·scolastice seu magistraliter
sup dcō tā dubio ꝺsulter assūptus·dicet
et consulet ac illā ptem eliget ꝙ credide
rit ueriorē·supponens infrascripta iudi
cio et interpretationi dicte sedis et con
sitoꝝ sanioꝝ Et licet do·Dy·in simi
qõe argueret ꝓ et cōtra de regu·iu·qđ
semel lr·vi·et ꝓ eius reuerentia·eius de
terminationi stari deberet tñ grā col
lationis·pro et contra aliquid uideamus
Et primo ꝙ nō sit derogatū· Certū est
ꝙ priuilegiū cū sit lex priuata et i facto
cōsistat siue generale siue spetiale sit nō
tollitur ꝓ sedm priuilegiū nisi faciat mē
tionē de illo de hoc le·et nō·de reser·p
e·t de prescript·uentens·xxv·q·ii·in sū
ma Itez certū est ꝙ ad hoc ut tollatur
priuilegiū uel rescriptū non sufficit gene
ralis mētio sz regrit spāl' expssio·ut d
do·et contu·c·ii·et de cōfir·utt·uel nu
ti·c·bone·ad idē de preben·c·ii·in fi Et
ꝙ generalis clausula nō sufficiat ad tollē
dum actū certū et determinatū·nō Ar
chi·de preben·ei eui in prin·et d reseript·
si ꝓpter tuā in fi·in prin·magne gl·lr·vi·
Immo nec spāl'·nisi de spāli faciat
mētionē de reseript·ceteꝛ·et de offi·de
le·ex pte·ii·quo ad tex·et generaliter
traditur ꝙ clausula generalis patū uel nu
bil operatur per se·ubi alias regritur spe
tale sufficit allegare ad hoc de ꝑcura·q
ad agendū cū sua glo·lr·vi· Ac in propoſi
to priuilegiū do·Benedicti·xi·qđ cōce
dit imunitatem cirra decimam mōnaste
diū ordinis statuit et declarat ꝓ quas
clausulas in priuilegiis et litteris apost'oꝝ
eis impositorū concedendis penā cōsuetus
uelit derogari suo priuilegio et per quas
nō Dicit enim ꝙ quis in priuilegiis uel lit
teris apostolicis impositorū concedendis
dicatur ꝙ dicte littere extendant se ad
exempta uel nō exempta monasteria et
loca·et ꝙ aliqua eis cuiuscūq tenoris ex
istat ipsius sedis indulgentia nō obstante
non uult tamen ꝓ tales clausulas suo pri
uilegio derogari Sed tunc demū uolunt

dicto suo priuilegio derogari·nō de ipso
priuilegio uel indulto et mōsteriis dicti
ordinis littere aplōm olim plenā et expſ
sam fecerit mentionē·qui si dicat et uelit
ipse do·Benedictus·ꝙ nō per generales
sed ꝓspetiales clausulas derogaretur dc
dcto priuilegio·ut sic ea que digna sunt
spetiali non nisi spetialiter notētur regle
cta uiderentur·ad hoc de sen·exco·ꝙ lr·
vi·et ff·de tnu·l·itez apud Modo re
stat uidre si in literis do·Benedicti·xii
sunt alique clausule·que tollāt clausulas
do·Benedicti·xi·Et uidetur ꝙ non Ille
que sunt generales non tollunt ut d dcō
est·ꝑ· Speciales uero non sunt ibi alique·
que faciunt mentionē plenā et expressam
de monasteriis ordinis sancte clare·de ꝙ
bus necesse est fieri mentionē Itez ad
hoc ut derogetur priuilegio dominum m
debet fieri expressa et plena mentio de
indulto et monasteriis ordinis Sed certū
est ꝙ per clausulas generales supius posi
tas non fit mentio expressa de mōsteriis
sed tacita uel presūpta Sed ubi regritur
expressio·nō sufficit tacitū uel presump
tum·ut de preben·c·ii·et de ꝓcu·e·ul
lr·vi·et qđ ibi nō in glo·sed nunqđ et·e
ti·c·nō pōt in clemē· Et si diceres im
mo fit expressa mentio·ga ibi est clausu
la derogatoria dū dicit ꝓpriis locorū seu
ꝓsonarū uestrarū nōbus Et ꝓ isti uo
cabulū locorū omnia loca ecclesiastica et
mōsteria intelliguntur Ad hoc respō
deo ꝙ de stilo curie ꝙ diligēter est attē
dendus·ut patet de fide instru·qđ sup
bis de cti·fal·qđtu est·ꝙ quādo uult de
rogare priuilegiis cōcessis mōsteriis ceriti
nentibus ꝙ nō noceāt lrē apostolice nisi
faciāt mētionē d mōsterio 2 nō contētus
ponere dictionē seu Xbum locum·ut
patet de sen·exco·alma lr·vi et in extra
uag·Bonifa·rem nō nouā in fi·uel falteꝛ
ponere Xbum qđ generaliter predicet ꝛ
de omnibus locis·ecclesiis et mōsteriis si
cut fecit Benedictus·xi in sua extrauа·
inter cunctos in fi·ubi dixit uel aliquoꝝ
nōbus·et ꝙ differentia sit inter loca et
mōsteria·patet ꝓ eundē Benedictū·xi·
in priuilegio alio qđ cōcessit eisdē sorori
bus dū dicit exempta et nō exempta lo

ca et mōsteria se extēdant Et si quere
res quę ergo sunt illa loca ecclesiastica
que comꝓhenduntur sub ista dictione
locorum Respondeo sunt hoſpitalia a
alta loca ꝓ ut patet de relt do·c·iii·
et c·iii·et·e·ti·c·ii·in cle·et de censi
bus·romana circa princ·li·sexto· Si
enim loca et monasteria pro eodem acci
pientur·cur diuersis uocabulis nuncu
parentur·ꝛē·de codicil·l·si idē Pre
terea si diceremus priuilegia domina
rum derogari ꝓ tales litteras papales
et per litteras legatorum similes clau
sulas derogatorias habentes quam uti
litatem et quando consequentur domi
ne ex tali priuile·certe nullam Nam
de stilo curie est ꝙ quando imponitur
ista decima papalis uel quando legati de
latere transmittuntur super ea in litte
ris pape et legatoꝝ ponuntur tales cla
usule Et sic pōt dici ꝙ sedes apposto
lica istas domꝰnas grauauerit sumpti
bus et laboribus et eas decepent et ꝙ
nunquam suo uterentur priuilegio qđ
nepōas est sentire de donat·per tuas
et de priuile·in his hac ratione certum
est ꝙ Benedictus xi·indicare potuit
suo successori non legem imponere ut
de reseriꝓ·c·ul·li·vi·de elec·innotuit
Modo Benedictus xi) siue dominus
Iohannes·papa xxii·uoleris decimam
leuari·ab uniuersis mundi ecclesiis duꝛ
dicit in suis litteris multis tractati
bus et deliberationibus cum eisdem
nostris fratribus habitis super collati
one omnium ecclesiarum redditūm et
prouentuum ꝛē· Et sciens ꝙ priuilegia
monasteria orbis erant priuilegiata in
decima non soluenda de quibus priui
legiis et eorum clausulis derogatoriis
memoriā non habens ·et ꝙ erat dif
ficile seu impossibile singulorum ordi
num religionum et monasteriorum fa
cere mentionem in suis litteris ideo
usus fuit illis clausulis generalibus ut
omnia et singula priuilegia compreben
derent sicut in simili legitur·de elec·in
Geneſi Sicut enim habet curare pre
tur ut salua sit rerum probatio ne
probationum facultas angustetur ·ut

site nōn conteſt·quoniam Sic'ne papa
lis potestas impediretur oportuit ha
bere aliquas clausulas generales per
quas uoluntas Principis nullum lo
cum excludere uolentis optatum sor
tiretur effectū Opportuit enim ip
sum habere aliqua uerba ꝙ que cogita
tiones et Conceptus suos in alterius
notitiam ꝓferret xxii·q·i·humane et
xxii·q·ii·Is autem ubi de hoc ·alias si
diceremus contrarium impediretur et
frustaretur papalis potestas quod est
absurdū ad quod facit de ꝓben·dudū
et de concel·ꝓbē·c·i·ad fi·li·vi·Et ꝙ
tales generales clausule sufficiant inde
tur unuere Io·an·de sepul·c·i·in fi·in
elemen·pro cuius dicto facit·e·ti·c·ii·
et de sen·excōmu·alma in fi·li·vi·et
ura posita per dominum Di·pro hac
parte in regula quod semel·de regu·iu·
li·vi· Item uideo ꝙ generalis clausu
la tollit singulares consuetudines et sta
tuta locorum ut de consti·c·i·et de
elec·quia sepe et de cle·non residen·c·
uno li·vi· Item uidetur esse tex· de
offi·dele·c·ex pte ubi dicitur ꝙ si pa
pa dicat ꝙ nulle exceptiones admittā
tur ꝙ non admittentur licet raro hoc
dicat Et ꝙ papa senserit nullum sibi
priuilegium obstare debere·patet quia
aliquos ordines et religiones excipit ꝓ
quam exceptionem in omnibus aliis re
gulam firmasse uidetur et ꝙ de uno
negatur ꝛē·de presump·nonne cum si
milibus Item quia illa decima ·sit impo
sita ob fauorem terre sancte recipan
de·largam etus impositio debet inter
pretationem recipe Nam et hoc esset
ubi tantus fauor non Xbētur·de·Xo·
sig·olim cum similibus Et pro ista pte
faciunt omnia illa iura que dicunt ꝙ
Xba uniuersalia generalia et indefini
ta generaliter et uniuersaliter intelligi
debent et ubi papa non excipit nec nos
excipere debemus Iura sunt uulgaria

Si uellemus tenere primam partem
possumus respondere ad contraria hoc
modo fateorigitur ꝙ per generales cla
usulas cōceptum et intentionem princi
pis exprimentes ·derogatur quibuscū

cp priulegia quantumcumcp derogatoria sequentium litterarum et priulegiorum appostolicorum dum tamen ipse clausule generales sint apte commode et cõuete et derogatorie precedentium clausularum derogatoriarum qđ non est in casu nostro ut superius monstratum est et prout continetur in decre. rem non Nonob. cp excepit aliquas religiones ergo 2ẽ. ga forte ille religiones et hospitalia alias non erant priulegiata et ideo eis includerentur sub signo uniuersali oportuit eos per exceptionẽ abstrahi de genere et đ signo uniuersali Preterea si per talem exceptionẽ fuit firmata regula in omnibus aliis. quare papa in fine litterarũ posuit uerba non obstantia cum tanta multiplicatione uerborum frustra cp nephas est sentire. ut notatur đ matori. et obe. solite cum similibus Itez non obstat decre. ex parte. ti. de offi. dele. ut ibi notatur Nam fateor cp puerba generalia exprimitur intentio principis. dum tamen sint apta negocio. Et cp non sit dubium principem ita intellexisse quod non utdetur in casu nostro Item non obstat cp recuperatio terre sancte sit plurimum fauorabilis. ut patet in ti. đ uoto. c. ex multa cum sequenti. nam et religio est plurimi fauoris. ut iura clamant. nam et monachatio preiudicat uoto ultra mari no. et sic intelligitur. c. scripture. de uoto. et notat. de sta. mo. c. cũ ad monasterium in fi. Item non potest negari quin inter doctores sit dubium Sed in dubio eum primum a sedm priuilegiũ fit ab eod auctore. docz primũ priuilegium esse mansurum de reg. iudecet cum suis concordan. li. vi. Ad idem de fide instru. c. uii. Xo. interim

Item cum priulegium dominarum sit clarum et certum Et dubium sit an ei per secundas litteras sit derogatum debet primum priuilegium suum habere effectum. maxime si sint in possessione non soluendi in simili casu. donec de intentione principalis constet. ad hoc. defide instru. pastoralis. et de offi. ordi. c. ordinarii. Xo. si uero li. vi. et de iudi. cum uenisset cum similibus Item in dubio presumitur priulegiatũ nõ reuocatum. ut notatur. xxv. q. ii. in summa in fi. Quotiens enim de iure rei seu possessoris constat. succumbit actor nisi clare probet de iure suo. bene facit de condi. appo. per tuas. et regula. actore non probante 2ẽ Curia romana in similibus casibus. quãdocp unũ quandocp aliud tenere consueunt. ut notat Archidia. de preben. cum in illis super uerbo proundere li. vi. In isto dubio sepe udi dubitari. maxime in curia domini Iohannis Cardinalis legati. nũ quid tale priuilegium dominarum executoriales a procuratione legati. qui infinitas clausulas derogatorias in suis litteris habebat Et aliqua consilia udi cp tale priuilegium defendit dominas a decima imposita per dominum Clementem Quintum et sepe dubitaui. et quandocp unum. quandocp aliud respondi Nunc uero prehabita declaratione contentorum et collatione. cum religioso uiro domino priore sancti Stri Bononien. decretorum doctore. uidetur mihi per ea que primo uel ultimo sunt scripta in hoc dubio dominas non debere compelli. donec per sedem apostolicam a qua tam priuilegium q decime imposito emanauit. hec dubietas auferatur

Ia. ad materiam istam uide notata par Io. an. de excel. pla. c. uno li. vi. La

Responsio domini Frederici de Senis ad quedam dubia

ccxxxiiii.

Vper primo puncto mihi uidetur cp tenuerit permutatio siue remissio ex quo presupponitur cp illa iura que remisit plebs capelle. fuerunt spiritualia. quia iste est unus casus in quo transit ius patronatus scilicet permutatione. extra de iurepatronatus cum secundum nõ. de hoc dummodo fiat cum re spirituali. ad hoc de rerum permu. ad questiones. et ibi de hoc. et eo. ti. c. ulti. et de hoc legitur et notatur. xvi. q. ul. c. nemini. et hoc dico etiam si epis copi auctoritas nõ interuenerit ad hoc optime extra. c. ti. c. uno in principio libro vi. Ad sedm quo queritur num quid laicus possit sibi querere ius patronatus ex prescriptione Dato cp non ostendat se habere titulum modis et causis a iure concessis đ quibus habetur extra de iure patro. nobis cum concordantiis et de isto sedo quesito dic. ut notatur de regulis iuris. c. cp aliqui in mercurialibus libro sexto Et uidetur posse dici allegando cp sic licet contra num notat Archidi. extra. c. ti. c. uno li. vi. in glo. in fi. et Roff. in libellis ti. Et primo tali ratione ius eligendi quo ad clericos in ecclesia collegiata et ius presentandi quo ad patronum in capella sunt paria. ut sicut unus habet eligere et alter presentare. ut probatur de elec. c. i. et. xvi. q. ulti. congregatio cum suis concordan. et extra. c. ti. nobis Sed udeo cp ius eligendi potest prescribi per clericum. qui non est de collegio istius eccl esiede cuius el ctio ne agitur. etiã sine titulo. ut probatur de causa posse. et proprie. cum ecclesia cum similibus. ergo eodem modo ius presentandi poterit prescribi per laicum etiam sine titulo. dummodo adsit bona fides. et hoc utdetur optime probari per decre. querelam extra de elect. ibi de antiqua consuetudine Vnde glo. ibi posita dicit. que dat ius eligendi 2c. quasi innuat gl. cp sicut cõsuetudo dat ius eligendi. ita et ius presentandi.

Preterea udeo cp ius conferendi pbendas uel ecclesias potest quis prescribere. ut notatur de elect. cum ecclesia uisterana. et de suppien. negli. prela. c. fi. ergo et ius presentandi Nam plus est conferre q̃ presentare uel eligere. quia collatio habet in se utrcem electiõis et cõfirmatiõis. Preterea ist đ regulare cp omnia iura siue spiritualia siue temporalia possunt prescribi. ut ex pscriptione ius acquiratur. ut. e. de prescrip. xxx. uel. xl. annorum. l. sicut actio uel exceptio. nisi in casibus. ubi iura uolunt prescriptionem non habere locum qui nõ. extra de prescript. cum non licet at Est uidendum. nunquid iste sit talis casus. in quo prohibeatur prescriptõ uel si non prohibetur nunquid requiratur titulus in talt prescriptione. prout dicit. c. i. extra de prescrip. li. vi. Et dato cp istud ius est prescriptibile ut probatum est. s. per c. querelam de elect. et per alia argumenta Item dico cp non requiritur hic titulus. qua tunc requiritur titulus. cum ius cõmune uel presumptio est contra prescribentem. Qđ autem talis possessor uel prescribens non habeat contra se ius cõmune patet ex hoc. nam ego udeo. cp si aliqs uult uti eo modo alicuius iuris. in cuius possessione dicit se esse. et talis possessio sit contra ius cõmune non sufficit ibi allegare possessionem. nisi ostendat titulum sue possessionis Exemplum potest poni in eo qui inquietatur super duobus beneficiis. cuius sit contra ius cõmune. nam contra non sufficit sola possessionem allegare nisi ostendat titulũ ut legitur et notatur de procura. c. in. Ad idem de offi. or. c. ut. li. vi. Item potest poni exemplum in laico. qui dicit se possedisse. et spoliatus esse decimis quem non releuaret probare possessiõs et spoliationem cuius possessio decimarũ de iure cõmuni non cadat in laicos. nisi cuius legitimus titulus. et hoc nõ. Io. xiii q. i. §. i. per decre. causa. que de pscrip Item potest poni exemplũ in monacho uinus monasterii. qui ex tomodo possessionis dicit se debere interesse electiõi alterius mõsterii. non auditur nisi ostendat titulum quo iure ut legitur extra de elect. constituit. et ibi de hoc. n glo. magna

Item potest poni exemplum pea de rere. ii. de resti. spo. li. vi. ubi si aliquis petit se restitui ad possessionem decimarum quas possidebat in alterius parrochia non auditur. nisi ostendat titulum quia contra eum est ius cõmune Sed in casu proposito. scilicet in iure presentandi. dato cp non ostendat titulũ sue possessionis nihilominus potest uti sua

possessiõe donec feratur sẽtẽtia cõtra eum super ꝓprietate et tenet presẽta tio facta per eum qui est in quieta pos sessione presentãdi ut probatur ẽ elec querelam et de iure patro consultatio nibus et utrobiq; de hoc Non obst at qđ nõt de elec sacrosancta in glosa sic patet ubi dicit Bernhar consuetudi nem non valere per quam perrodnãi nõ patroni eligunt in capella ga intelligo illud dictum uerum esse de prochianis qui non sunt patroni ex modis a iure concessis uel legittima prescriptione Non obstat qđ nõ Archidia de iure patro c uno in fi t glo ga illud non p bat iure nisi q dicit qui probat se possi dere non probat se dominum ut hic dũ allegat iura sed ipse non probat iure q possessio que deuenit ad legittimũ tẽ pus non facit quem dominum immo potius nõ contrarium xvi q iii quieũ q et patet circa princ et e q in sum ma Non obstat xvi q v Si quis epi scoporum et s e quoniam inquibus dã que iura dicunt q contra rigorem anti quorum canonum de gratia fuit concess sum istud ius presentandi laicis Si de gratia ergo cõtra ius comune Si cõtra ius commune ergo requritur in tali ꝓ scriptione titulus ut in c i de prescrip tio li vi Nam licet habendo respectuꝫ ad iura antiquissima s x q i decretuꝫ et c nolent tales concessio fuerit gra tiosa hodie tamen cum per iura noua talis gratia sit redacta in corpore iuris dicemus q latens prescribendo ius pre sentandi in capella bona fide non dicit prescribere contra ius cõmune Pre terea quicquid faciat papa dicitur de gratia facere ad hoc de rescript sedes et quod ibi notatur maxime autem hoc procedit cum allegatur prescriptio tan ti temporis cuius contrarii memoria non existit ut de prescripti c i li vi Nam talis consuetudo inducit ius nec est necesse allegari titulum ff de aqua eotti et esti l hoc iure § ductus et no tatur de xõbo signi c super quibusdã Et est simile huic quod notat Hosti extra de simo licet heb in xõbo officii debitum ubi nõ q si episcopus ex offi cio suo petat a clerico ut ostendat ti tulum beneficii sui tenetur ostendere dato q sit in possessione tta etiam nõ de regu iuris c i in fi li vi Postea ad dit hec intelligo uera in facto recenti Nam in facto uetusto secus in quo di cit sufficere clericum iurare se habuisse titulum ab eo qui dare potuit Sic ad propositum si uolumus concedere q ꝑ scriptio recens scilicet xl annorum no currat sine titulo in iure presentandi tamen prescriptio uetusta id est de cui us initio memoria non existat currat etiam sine titulo quis enim diceret illã non esse patronum quem et eius ante cessores tam sunt ceutum anni presen tasse rectores in capella dato q non o stendat instrumentũ patronatus unus tamen notetis quod est nimis contra nos q exquo talis remissio siue presen tatio interuenit inter patronos et ple bem uidetur q ipsi patroni siue presẽ mitur q ipsi nõ habuerint bona fidem in prescribendo ius presentandi per id quod legitur et notatur extra de pre scrip uenies in fi et notatur c ti cuꝫ olim in ulti glo in fi tamen posset qꝫ defendere se ab isto tex et ab ista gl scilicet q iste non presummatur habere bonam fidem qui etiam uidebat tem pore remissionis uel permutationis sed heredes ipsorum remittentium uel per mutantium cum reperierunt predeces sores in possessione presentandi potue runt habere bonam fidem Sepe enim ꝙ uidere q defunctus malã fidem habuit ubi heredes habent bonam quia cum quis in ius succedit alterius ad̃ de regu iuris cum quis li vi et facit quod ibi no tatur et de iurepatro cura utile quod notatur xvi q i in fi summe per quez fine n responderi potest ad c nouerint x q i unde quod nõ de elec ex eo qđ in fi li vi Ad id qđ queritur tertio loco anim persona unius rectoris siue capel lani qui uixit xl annis possit compleri prescriptio Breuiter est dicendum q sic de hoc olim habebamus glo de cau pos et proprie cum ecclesia in glo ant penul in prin Hodie videtur esse tex de preben cũ de beneficio li vi ibi uno uel plumbus et hoc etiam innuit ibi pri ma glo Ad secdm quo queritur si pa troni presentauerint pluribus uicibus in capella capellanum Vltimo uero rec torem qui prefuit capelle presentauit plebs Quis nunc dicatur potior in pre sentatione que modo imminet facieda Est dicendum saluo eo quod nõ xvi q i in gl ulti q ille qui fuit ultimo in pos sessione ad hoc s de causa possess et proprie cum ecclesia ibi ultimo et ime diata et ibi de hoc et hoc uerius quo ad possessorium ad hoc de elec querelam de causa possess et proprie cum olim de iurepatrona consultationibus et in omnibus his de hoc secus quo ad petri torium Nam ultima possessio nõ pre scripta legittimo tempore non tollit ꝑ cedentem prescriptionẽ et de hoc nõ in predicto c cum de beneficio de pre ben li vi Ad ultimum quod queri tur quis presummatur esse in possessio one siue fuisse istius rectoris siue capel lani qui proximo decessit An patroni qui presentauerint ꝑdecessores istius defuncti An plebs cuius plebanetu si ta ecclesia capella Videtur dicendũ prima facie q non presummatur pro illo scili cet patrono q nunc sit in possessiõe da to q quandoq fuerit quia ista est dif ferentia inter possessorem et dominũ sufficiat remittere ad id quod nõtur ẽ de proba l siue possidetis et ꝑ do Dy in reg iuris semel malus li vi et ꝑ Ber de causa possess et proprie cum ec clesia in gl glo et de resti spo cum ad sedem in gl glo Tamen posset defen di contrarium Nam exquo non appaꝛ quis fuerit in possessione presentandi istum capellanum nunc defunctum po tius est presumptio illum esse in possess sione uel fuisse quem alias constat fuis se ꝙ tum quem nũq̃ cõstat fuisse max me quo ad casum nostrum qua die nõ dubitatur istos nobiles esse patronos saltem quo ad alia iura patronatus Vn de cum appareat eos esse in possessiõe actorum actuum scilicet quia bonoꝝ et tractautur ut patroni presumitur eos esse in possessione istius actus scili cet presentandi Nam isti sunt actus ut cui debetur unus et reliquus quia ex eodem fonte procedunt de iurepatro natus nobis bene facit de reg iu quod allegat in fi ad hoc de consti translato cum similibus Contraria forte nõ ob stant quia loquuntur cum de incomodo alicuius tractamus et quando alius oc cupauit possessionez sed in casu presen ti non apparet quis sit in possessione

Item his tractatus de modo istoꝝ patronorum nec iste capellanus seipsũ instituere potuit de instit c ulti

Preterea si esset questio iter patro nos et eum cuius intentio esset fũdata de iure cõi posset dici q in tali dubio potius esset presumendus pro eo cuius intentio esset fundata de iure cõi ꝙ ꝑ eo qui quandoq fuit in possessione ut colligitur de cau poss et proprie cum ecclesia in fine de excep cum venerabi lis cum similibus Sed in casu presenti intentio plebis non est fundata de iure cõi Nam de iure cõi collatio omnium beneficiorum totius diocesis spectant ad epi copum extra de hereti cum ex iniuncto in fi xvi q vii nullus omnino nec etiã presentatio de iure ibi spectat ad plebanum et hoc probo per decret ad audientiã extra de eccle edi Naz ibi ideo matrix ecclesia habet ius patro natus in capella pro eo q illa capella fu it dotata de ꝓventibus et oblationibus matricis ecclesie et sic intelligatur de cre ad audientiam s allegata et ita in telligit glo Iuno de excep cum venera bilis quam repetit Archi de capel mo e i li vi in fi i glo et de preben cum singula in glo iste est Sed hic in casu proposito nẽ apparet q ista capella fue rit constructa uel dotata de bonis ple bis Et si dices nonne oblationes que deberent uenire ad plebanum uadunt ad capellam ergo et ille oblationes habe antur loco dotis Responsio q non suf ficit q aliquis de suo offert ecclesie ut per hoc habeat ius patronatus i ecclesiã nisi hoc faciat tempore fundationis et

de auctoritate episcopi Nā illud esset
imponere seruitutem rei cōsecrate ff·
de seruitu·l· seruitutes·§· penul·ff· con
muna p̄·d·l·cauen Ad idē qd nota
xvi·q·vii·pie mentis in glo·i· circame
dium Sic ad ꝓpositum ex quo non
appet ꝙ hec capelle site implebanatu
plebis fuerint assignate ille oblationes
nomine dotis·licet enim post consecra
tionē fuerint assignate uel exconsuetu
dine plebi subtracte dicētam plebem nō
presummi habere ius patronatus in ca
pella·maxime cum minime constet ple
bem·aliquem presentasse immo presu
mam illos esse in possessione·qui alias
fuerunt·et quos quo ad alia constat es
se patronos·iuxta illud qui autem teti
git·totum tetigisse uidetur in·l·uulga
ris·canonizata·de pe·di·uulgariter

Fredericus·

ccxxxv·

Actum tale est Quidam
exbannitus et contempna
tus falsi testimonii post ā
nos optulit se et sua cuidā
ecclesie post q̄ occasione dicte cōdem
nationis captus fuit qui presentatus
coram iudice recognouit se esse exbān
tum et condemnatum pro ut dictum
est expolito sibi uulgari sermone teno
re dicte cōdemnationis sed dixit se es
se oblatum ut s̄· interrogatus per iudi
cem tempore capture incedebat in ha
bitu·quem deferunt oblati suo iuram
ento dixit ꝙ non sed incedebat in ha
bitu laicali tandem prior prefate ecc
lesie comparuit coram iudice·repetens
dictum suum oblatum Et ad probandū
de oblatione articulos produxit quos
iudex ad misit in quantum de iure de
bebat et aliter non et nunquā deberent
admitti·remisit eos probandos coram
iudice competenti Cuius prioris procu
rator adiit curiam domini 2 probauit
articulos·et uidetur probasse ꝙ tem
pore capture incedebat in habitu quez
deferunt·oblati uicarius episcopi pro
nunciauit articulos fore probatos que
actitata in dicta curia episcopali dictus
procurator produxit coram iudice Iu
dex uisis actitatis pronunciauit ipsum
fore relaxandum·uerum idem captus
ut·s̄· fuit traditus custodibus ad custo
diendum Careeres quoniam carceres
custodiuntur per custodes positos p
comune et non per officialem quem ut
premittitur captum et oblatum iudex
repetit a dictis custodibus cum inten
dat ipsum relaxare occasione prefata·
et hec requisitio est tam facta bis Cus
todes uero denegant hoc facere·dicen
tes·neminem condemnatū Et exban
nitum relaxari posse nisi appareat
eis de solutiōe Modo queritur de du
obus Vtr̄ iudex secularis sit excusa
tus cum fecerit qd potuit Secūdo
si dicta oblatus ut premittitur occasi
one dicte oblationis ꝓpter supradic
ta probata in curia episcopi debeat re
laxari et si relaxetur iudex sit excusa
tus a deo ꝙ cōmune tempore sui exa
minis non habeat de eadem iudice cau
sam querele Et ad uertendum est ꝙ iu
dex ecclesiasticus nunquā repetit eum
nec repetit per suas litteras eleuare

Tertio queritur si littere requisito
rie sint necessarie premisso questionis
ordine non seruato·queritur an cōfes
sio facta per istum coram iudice secula
ri preiudicet confitenti adeo ꝙ nec ip
se nec alius pro eo possit coram iudice
competenti petere se relaxari Et dice
dum est ꝙ non·quia confessio uel que
cunq̄ probatio facta coram iudice se
culari per ecclesiasticam personam non
preiudicat sibi extra de iudic·ac si cle·
Ad qd facit qd notatur Inno·et Com
postolanus de elec·per inquisitionem·
Non enim est competens iudex in tali
bus iudex secularis ad hoc de sen·exco
si iudex li·vi·ubi nō arc·ꝙ eatū ad sui i
formationem nō potest iudex secularis
de hoc cognoscere Nam si expresse ue
llet renunciare priuilegio clericali·et ꝑ
iudicem secularem iudicari non posset
facit qd legitur et notatur de fo·com
petenti si diligenti in glo·penultima
Vnde eo multo prelatus suus potent
eum repetere et defendere ut in dicto
c·li·iudex ad qd facit·ff·de in iurio
li·§·usq̄ adeo·ff·de li·ca·l·i·ii·et·iii·
et·l·non tantum de app·cum similibus
et maxime procedat hoc in oblato per
ea que notantur de sen·exco· parrochi
anis Preterea posito ꝙ nedum pcō
fessionem·sed per legitimam probatio
nem probaretur ꝙ tempore capture in
cedebat in habuit secularem·hoc non no
cet quin gaudeat priuilegio ecclesiasti
co·sed operatur hoc ꝙ potest interim
detineri per iudicem secularem·donec
fidem fecerit coraꝫ iudice ecclesiastico
ꝙ gaudet priuilegio clericali·ut in·§·si
iudex in fi·Ex premissis patet ꝙ que
quid fit contra hoc coram iudice secula
ri·non tenet et ꝙ ipse uel alius cuius in
teresse possunt super hoc recursū habere
ad iudicem ecclesiasticum Secundo q̄
ritur·an propter probata in curia epis
copi·et probata coram iudice seculari
sit relaxandus Et respondetur ꝙ sic si
duo concurrunt·scilicet si debitus or
do sit seruatus·ut qua uocatus fuit
cuius interfuit uocari·et si probata fu
rit oblatio·et hec nulla est dubitatio·
Sed certe aliqua est dubitatio·ne obla
tio presummatur facta in fraudem ꝓp
ter condemnationem precedentem per
id quod notatur per Archi·xi·q·i·c·i·
de priuile·ex parte·in· Tertio queri
tur·an illa acta et pronunciatio sufficiat
ante sine litteris requisitorus 2 monito
rijs·ut dictus oblatus debeat relaxari·
Respondetur ꝙ dicta et gesta coram
iudice competenti·fidem faciunt coraꝫ
quocunq̄ iudice·e·de re iudi·l·gesta·
et optime facit quod legitur et notat
extra de fo·compe·postulasti·sufficit
enim iudici seculari ꝙ sciat litem pende
re coram iudice ecclesiastico ut superse
deat·ut de ordi·cog·tuam·et sufficit
ꝙ sciat cognitum esse per iudicem ec
clesiasticum·ut iudex secularis habeat
restituere clericum·ut in·c·si iudex in
fi·li·vi·Monitiones enim que fiunt iu
dici seculari per iudicem ecclesiasticum in
non necessarie·nisi quando iudex secu
laris esset negligens uel rebellis·ut patꝫ
extra li·vi·de iureiuran·c·ii·et de ex
cep·c·ii·et de sen·exco·decernimus·

Ex premissis sequitur ꝙ si iudex se
cularis restituit·non increpandus est
sed merito cōmendandus existit Non
enim peccat qui legis auctoritate facit
xxiii·q·iii·qui peccat·immo si non fa
ceret posset excōicari·ut probant iura
premissa Tamen utile est pro rectore
ꝙ recipiat lr̄as monitorias et precepto
rias uicarius ·ga in infinitis iuris arti
culis iussus iudicis excusat obedientem
ubi precepit id quod ad suum officium
pertinet etiam si dubium sit·xxii·q·i·
qnid culpatur et facit quod notatur d
tempo·ordi·ad aures·et de regu iu·ꝙ
quis li·vi·et ibi satis de hoc Vltimo
queritur si rector facit quicqd potest
ut relaxetur et facere relaxari non po
test·an sit excusatus Respondetur ꝙ
est questio iuris et non habet dubium·
quia ad impossibile de iure uel de facto
nemo obligatur Sed an facto fecerit
quicquid potuit in hoc potuit esse du
bitatio·Dicit iste captus·domine rec
tor uos fecistis me detineri·et tamen
in carcere ex mandato uestro ex finali
euentu apparet ꝙ captura fuit nulla ga dato ꝙ a principio sententia
fuit lata super falso tamen quia status
persone est mutatus·executio pertinz
ad iudicem ecclesiasticum Sicut enim d
facto rector fecit istum incarcerari ut
ex finali euentu apparet ut de frigi·fra
ternitatis·sic de facto·facere eum de
bet relaxari nec pe nec custodes debēt
timere penam statuti quod non habet
locum in hominibus·non sue iurisdicti
onis et ꝙ statutum habet locū ubi quis
condemnatus potuit detineri sed iste
nō potuit detineri propter mutationē
status ut dictum est supra ergo tē·

Preterea talis iterpretatio et extē
sio uidetur contra libertatem ecclesie·
Quid enim si clericus notorius pro ma

lefecto captus condemnatus et detẽtus
est in carere per rectorem nunquid hoc
repto poterit relaxari sine pena Vtiq
et contrarius intellectus est reprobus
Ad hoc de tureturando c. i. de iuriis
et damp. da. c. uno li. vi. omnia statuta
erant nulla de sen. excommu. nouerint
Igitur rector iste ad se ipsum redeat et
discernat in omibus remediis usus sit
contra custodes et si fecit quicquid po
tuit nõ regitur abeo plus ad hoc bene
facit de sen. exco. alma. ℊ. illis li. vi. Et
si feceritis eum relaxari nõ debet time
re quia nemo potest accusari si templũ
dei edificauit et si captiuos de carcere
accepit. xii. q. v. aurũ Premissis non
obstat quoddam statutum quo cauet
ne potestas uel capitaneus dbeat audire
aliquem qui diceret aliquem processaz
uel sententiam nullam. Nam in casu no
stro iste rector non cognouit de nulli
tate sententie late contra istũ nec hoc
proponitur quia sententia tenuit q iste
damnatus esset tunc de iurisditione
damnantis nec faciendo eum relaxari p
nuntiat sententiam non esse mandãda
nec de sententia lata contra illum fit
mentio in pronuntiatiõe rectoris Sed
hoc solum continet pronuntiatio me esse
ctu q captura facta dicto non tenuit

·In xp̃i nomine amen·
ccxxxvi·

NQuestione uertente cõ
rã domino uicario episcopt
inter blaglionem ex parte
una et uxorem suam et ha
bentem ius ab ea ex parte altera Scien
dum est q uxor propter adulteriuz dz
pdere dotẽ a priuari seruitute obligõe
et iure que sibi competunt ad uersus
maritũ et tãquã male maritata dz publi
ca egestate laborare. l. consensu de re
pudi. ut hte non contestata c. i. et de
dona. inter uirum et uxorem plerumq
ita q uxor expulse et spoliate petente
restitutionem uiri obstat exceptio no
toriu adulterii ut extra de diuor. signi
ficasti. Equipollent enim notorium per
sententiam perconfessionem et per
ret eundem de adul. c. pennul. et de
cohabita. cleri. et. mul. uestra et. c.
ulti. cum similibus Item Sciendum q
questio adulterii in quantum agitur ad
seperationem thori pertinet ad forum
ecclesie ut colligitur ut hte non con tes
tata. c. i. de pcuratoribus. c. tue. et hoc
sentit Inno. qui ma. accusa. posl. super
Rubrica et quemadmodum questio do
tis iure accessorii pertinet ad forum ec
clesie non uero principaliter ut extra
de dona. inter uirum et uxorem. c. in
Sc et questio alimẽtorum que de pen
det a questõe adulterii nre accessorii
pertinet ad forum ecclesie Premis
sorum ergo consideratione habita aduo
catus baglionis in sua petiõe proposuit
ad ulterium uxoris fore et fuisse noto
rium et principaliter pcnt illam a sua
cohabitatione et thoro seperari et per
consequens se ad alimenta non teneri
nec obligatum fuisse a tempore cõmissi
ad ulteriu notorii circa ista igitur que
stione tamquam preiuditiali ad forum
ecclesie de lata debet interim conquies
cere et suprasedere processus iudicis se
cularis super alimentis ex illa dpendẽs
ut extra de ordine cognitionum tuam
et optime de sententia excommunicati
onis si iudex in fine libri vi. Dicitur au
tem deferri questio ad forum alicuius
per solam citationem siue delegati siue
ordinarii extra de appel. c. cum debitus
et de foro competenti. proposuisti cuz
suis glo. Et regulariter obtinet q cau
sa ad matus tribunal. delata minor iu
dex debet supersedere de ap. ut nostra
ff. de re. iudi. contra pupillum et pendi
re dz questio nõ. ut extra ut lit. pen. c.
ii. inclemen. et de materia simili uel qua
si eadem consueuit tractari de consti.
cum. M. infine Recte ergo uicarius
domini episcopi inhibuit uxori Baglio
nis genero a pe. cuius pte tẽtiuis abea
ne faceret aliquã nouitatẽ cõtra bagli
onez donec p iudicium ecclesie questio
adulterii esset terminata tum quia ip
se maior tribunal presidet quã iudex se
cularis tum quia questio adulterii est
pretitialis Ob quam causam dico q
sola notificatio et intimatio questiõis
preiudicialis delate ad curiam ecclesiasti
cam sine inhibitione aliqua domini uica
rii afficit et impedit processum iudicis
secularis Nisi enim natura cause preiudi
cialis hoc haberet inhibitio domini uica
rii non esset tante efficacie q posset
priuare iudicem secularem sua potesta
te et iurisditione et hoc aperte colligi
tur in. c. tuam de ordi. cog. et. c. lator.
qui fi. sint le gi. ad idem de appel. si duo
bus. de resti. in integ. c. in Ex his ap
paret q preceptum petro non dicitur
factum sine cause cognitione precipit
enim uicarius quod iura precipiunt non
enim aliquid d nouo induxit sed quod
erat indicauit et denuntiauit sicut in
casu simili dicimus extra de elect. uene
rabilem Nam sicut dictum est. ℊ. sola
notificatio facta Petro uel iudici secu
lari sufficeret sine precepto et hoc ex ui
questionis preiudicialis Igitur ℊ diu que
stio ista preiudicialis pendet in foro ec
clesie non debet reuocari preceptum fa
ctum uxori Baglionis uel ipsi Petro de
non faciendo nouitatem ipsi baglioni rea
liter uel personaliter Non obstat q ba
glio eius uxor dixerunt q erant in con
cordia et q non intendebant ulterius
litigare quia nõ perseueranerunt in hoc
Immo i eodem contextu et i contnẽtt
et anteq̃ diuerterent ad extraneos ac
tus dixerũt q super hoc deliberare uo
lebant talis enim potentia non admitti
tur etiam in teste ut extra de testi. co
gen preterea Duplex erat cõ inter
baglionem et eius uxorem Prima erat
ut ipse baglio a seruitute liberetur Se
cunda erat de alimẽtis de quibus alimẽ
tis habebat ius Petrus Igitur licet bag
lio renuntiauerit primo membro questi
onis non tamen renuntiauit sedo mem
bro questionis scilicet questiom alimen
torum Preterea super alimentis pre
teritis nihil poterit facere domina cum
ius cesserit alii Concludendo ergo dico
q preceptum seu precepta iuste et rati
onabiliter facta fuerunt tam domine q̃
Petro que non debẽt reuocari nisi bag
lio contrariam sententiam diffinituz
reportauerit a qua non duxerit appellã
dum et q̃is dominus abbas qui consu
luit dicta precepta reuocãda sit maxie
auctoritatis tamẽ quãdoq bonus dor
mitat Homerus et quandoq beatus
Augustinus erraut ut patet ix. di. p
totum Sapiens ergo consultor potius
stabit rationibus q̃ auctoritati et con
suetudo que est optima legiz interpres
interpretata est in curia episcopali iam
est longum tempus q tales inhibitiões
fieri possunt tam creditoribus q̃ in eo
rum iure succedentibus et uigore iuris
et consuetudinis facta fuit inhibitio
Petro tam sunt. viii. menses cui acqui
euit Et si diceretur cõtrarium multe
fraudes fieri posset Cum enim ista in
hibitio sit realis competit tam contra
auctorem q̃ successorẽ ut alias dictum est
ff. de doli exceptione apud cessum ℊ. de
auctori Cetera suppleat circumspecte
prudentia consultoris

Fredericus di Senis·
ccxxxvii·

In xp̃i nomine Amen·
Actum est tale Quidam
nomine Thomeus de quo
quasi ignoratur utrum sit
maior uel minor xiiii. an
nis uxoreꝫ habens se et sua obtulit mo
nasterio montis sancti prope Spoletuz
iuratis ad sancta dei euangelia se esse
maiorem xiii. que Thomeus nunc pen
tet se hoc fecisse Quaritur qua ia
nunc sit subuentendum ipsi

In nomine domini Amen Viso se
cũdo pũcto a dicta oblatiõe Videndũ
primo occurrit an persona sit obligata
monasterio Et dicendum est q nõ Nã
iste tempore oblationis erat maior xiii
aut minor Si minor cuz esset uxorat us
ee matrimonium tenueret non potuit
se offerre siue oblatio illa habuerit um
oblationis siue professionis siue conuer
sionis ut probatur xxvii. q. ii. sunt qui
dam et. c. agathosa et de conuer. cõiu
gati. et. c. placet et. xxiii. q. v. qd
deo cum similibus cum uir non habeat

potestatem sui corporis secundum apō
stolum Et econuerso ut in p̄dicto·c·
Sunt quidam Si uero tempore oblatio
nis erat minor xiii·annorum tunc aut
matrimonium tenebat malitia supplen
te etatem aut non tenebat Si tenebat
matrimonium tunc dicendum est ut·ē·
ꝙ non ualuit dicta oblatio ratione pre
dicta Iuramentum uero non ualet cum
sit contra apostolum·et canonicas san
ctiones de fo·compe·Si diligenti et de
iureitur·tua nos Si uero iste erat minor
xiii·et malitia non supplebat etatem
et sic matrimonium non tenebat siue
esset pfessio nt de regula·postulasti a
e·ti c·i·lt·vi·siue uotum simplex·quia
regulariter impuberes uoto uel iuramē
to nō obligantur·ut·xxiii·q·iii·tribus
et·q·v·pueri·et notat Inuoc·de uoto
scripture·Et quia simplex uotum non
soluit sponsalia precedentia ·et sic re
manet obligato sponse·ut notatur·qui
clerici uel uo·uentens in·iii·gl· Nūc
queritur quid iuris de oblatione bono
rum·super quo dicendum est ꝙ si erat
minor·xiii·annis·non tenebit donatio
bonorum etiam cum iuramento·quia
regula est ꝙ donatio facta a minore nō
ualet·Fallit cum fit a pubere cum iura
mento·ut in auten·sacramenta puberū
Si uero erat maior·xiii·annis tempore
quo obtulit personam et bona·tunc in
isto casu dicerent quidam· ꝙ donatio
bonorum ualuit·licet oblatio perso
uon ualuisset·ut·ē·si pen·appe·l·iii·et
de hoc notatur in spe·de sta·mo·§·t·
xo·iiii·Sed ista distinctio non multuz
placet Hostī·ut ipse notat de cle·con
iuga·qđ a te·et de proba·in presentia
super xobo se et sua quod uidetur ue
rius·quia propter personam donabat
bona maxime in casu nostro·quia cuz
habeat adherere uxori·non potest uaca
re seruicio propter personam Facta
enim fuit donatio bonorum·et sic cessante causa·effectus cessat·de appel·
cum cessante Quicquid sit·una de in
frascriptis uiis est tenenda Primo ꝙ
iste prouocet ad iudicium coram iudice
monasterium et petat declarari illam ob
latationem quo ad personam et bona nul
lam ratione minoris etatis·et si habet
illum iudicem suspectū Impetret unuz
iudicem delegatum a sede apostolica
Si uero uult se constituere actorem ga
difficile est partes actoris sustinere tu
ne faciat recipi testes ad perpetuam rei
memoriam super minori etate scilicet
quia minor erat tempore oblationis re
quisito monasterio si in aliquo uult cō
tra dicere ut de testi significauit Sed
coram quo iudice Hic est dubium ·iudi
tur dicendum ꝙ coram illo iudice fiat
talis receptio coram quo cōuenret sin
dicus monasterii istum iuuenē Sed cer
tum est ꝙ si monasterium ageret cōtra
istum iuuenem superbonis sequeretur
forum rei ergo cum de oblatione per
sone non possit esse questio ut dictuz
est inprima parte et remanet solum qo
bonorum sequitur ꝙ coram iudice secu
lari non possit fieri ista receptio testiū

Consultatio domini Frede
rici de Senis·

ccxxxviii·

Cribatis mihi quid tenere
debeo de hoc titius gesto
in facte nomine suo cum
fecuit contradixit de inde
ratum habuit an ista ratihabitio ali
quid operatur ·l· quo enim·ff·rem·ra
ba·Videtur dicere ꝙ operetur Sed·l
dispensatorem ad fi·de solu·innuit ꝙ
nihil et uideatis per Dī·de regulis·uris
ratihabitione ·xo·alta li·vi·de hoc ideo
queto propter·hoc quidam percussit
clericum nomine meo cum·secut dolui
et contradixi de inde ratum habui per
cussiōem factum nomine meo An per
hoc sum excommunicatus per·c·penul·
de senten·excommu·li·vi·

Iohannes pagnar·

Si primo precedit rati non habi
tio et non sequatur postea ratihabitio
superueniens nihil operatur quantum
ad ratum habentem quia non per hoc
actionem nego· gesto· consequitur
nec ille agere potest Nec hoc ꝓcedit
exeo quia quod ego reprobaui non pos
sum amplius approbare·et sic loquitur
l·dispensatorem·et·l·pomp scribit si
negotium Sed quantum ad alium non
dico quantum ad ratumhabentem sup
uemens ratihabitio post non ratihabi
tionem bene operatur quia tollitur
actio rem ratumhaberi saltem ope ex
ceptionis doli In questione ergo nost
ra dico ꝙ ratihabitio de qua loquimur
nihil opatur quia si operaretur nihil po
sset operari nisi dumtaxat ut conue
niretur ex ea ratumhabens contra·l·
pompo·scribit si negotium ·ff·de negi
gest·Vnde casus noster non tangit ꝓ
prie immo nullomodo casum nostrum
per ea que supra dixi Et non puto illū
dequo queritur ex communicatum fo
re Non scribo latius ꝓpter certū im
pedimentum sed ego ita tenerem ut
supra dixi ar·eorum que solent notari
per doctores in·l·i §· quotiens de iu
et iurar·

Dominus Fredericus respondit ad
thema· qđ infra colligitur

ccxxxix

Vper quinta exceptione
sentio contra uos Nā ꝓsu
pponitur uerum esse qđ
in ea continetur ut expun
cto habetur Cum ergo proponat nr in
exceptione ꝙ agens non habet actionē
quomodo potest agere quia nemo sine
actione experitur concor·habetur de
iudicis dilecti infi·an sit uerum ꝙ ha
beat actionem uel non habeat ·hic non
queritur qa presuppōitur ꝙ exceptio
sit uera in facto ·et queritur nunquid
de iure obstet Preterea presupponē
ꝙ bona non assignata ipso iure deuent
ant ad fiscū sine sententia et sic fiscus
est successor creditoris·sicut monaste
rium successor ingredientis et ꝓfessi
debitor·ergo non est liberatus a debi
to nec iuramento·sed non tenetur an
tequo creditori sz successori vñ cōe p
usū p suū statutū quē nō pōt liberare a
iuramento·sed priuat actionem habē
tem ex iuramēto·et uos scitis ꝙ iura
mentum habet tacitam conditionē an
nexam si res in eodem statu permanse
rit·ut in·c·quemadmodum·et c ne qs
arbitretur·et de elec·uenerabilē·et nō
de here·c·t·Et Hostī·ponit ad litterā
istam questionē·de censi·significauit
circa·prin·ubi expresse dicit ꝙ si bona
alicuius sunt confiscata per sententiaz
uel ipso iure ꝙ iudex secularis non pōt
precipere debitori astricto per iuramē
tuz ꝙ soluat fisco tanq̄ heredi illius cre
ditoris damnati·et isto casu potest qs
allegare d iure tereni·et sic tenebat do
minus Ia·bu·ff·fa·hereti·l·is consequē
ter circa prin·dictum est enim reo quo
modocun ꝙ potest excludere actorem
et probare ꝙ non habeat ius uel dom
nium in re petita et hoc placet Cōpo·
extra· de resciip·mandatum in tertia
colum·De bis sentiam uobis cuz·misi alr
quia que non audiui me remouerant·

Fredericus

ccxl·

Alia reuerentia tanti pa
tris non sunt impetratuz
beneficium uacās per mor
tem talis clerici secularis
sz fuit acceptatū uigore generalū litte
rarum·ex quibus et quaz uigore expe
ctabatur beneficium uacaturaz consue
tum clericis secularibus assignari ·Itez
tunc demum respicitur ultimus status
ecclesie·ut dicit Archi·in·c·cum de be
neficio·et Inno·de iurepatro postula
sti quando d precedenti statu ecclesie
non apparet·sed in casu nostro de pre
cedenti statu ecclesie appareret scilicz
per concessionem partis·ꝙ ante mor
tem istius clerici secularis fuit guberna
ta per religiosos Itez in pari causa tur
pitudinis·potior est conditio possiden
tis·de reg·iu·in pari li·vi·et ibi nō et
nō·de concef·preben·cum sup·et·c·
ex tenore Non obstat·c·inter dile
ctos·nam ibi sedm Io·an·ista exceptio
excōis et periurii non fuit repulsa rōne
turpitudinis·sed quia probata nō rele
uabat·Sed melius ē ut dicamus ꝙ cuz
do turpitudo uersatur ex utraq pte

tūc poteſt qs excipere et allegare tur
pitudinem ſuam· ut in regula in part· a
c· ex tenore· et· c· cum ſuper Prete
rea iſte poſſeſſor non dicit quo titulo
teneat· ſed dicit ſe poſſeſſorem· et ſic
confeſſa ſint pars altera Item ex iure
tertii ad repellendum actorem po teſt
quis ſe tuuare· et de materia notā ple
ne p cōſtitutōez cle· de reſcrip· mādatū
Tamen quicquid ſit· uobis nō mihi cre
dendum eſt·

Conſultatio dñi Frede

ricxlv·

Omino Iohanni de Papia
Frede· aduoca Su'utem·
Rogo uos ut reſcribatis
quid ſentitis de infraſcrip
to dubio cuius explicatio uobis debet
eſſe facilis Quedam mulier dedit in
dotem mille· maritus uero et pater ma
rити· et quilibet in ſolidum promiſerūt
reſtituere dotem· et in caſu reſtitu dem
darum dotiū Accidit q̄ maritus aliena
uit bona ſua· et iſta uxor conſenſit et
renuntiauit iuri ypothecarum· mortuo
marito iſta domina petit a ſocero inte
gram dotem· ſocer dicit q̄ nō tenetur
niſi ad medietatem dicens· q̄ iſta ſua
olim nurus non poteſt ſibi cōcedere iu
ra efficacia cōtra heredes mariti· et al
legat· ff· de ſolu· l· ſi tibum· §· ſi manda
to in fi· ibi culpa ſua Et iſta nurus dicit
q̄ poteſt cedere iura efficacia ſaltem
perſonalia· et licet heredes mariti ſint
pauperes modo· non tamen extinguit
obligatio contra eos· perſonalis uel rea
lis· immo cum uenerint ad pinguiorem
fortunam efficaciter tenētur Placeat
uobis reſpondere quid ſentitis·

Reſponſio domini Io· de Papia

Speciem huius queſtionis iaz ſepius
uidi in dubium reuocari· et in contradi
ctorio iudicio agitari Ego uero in me
ſic ſentio· q̄ ſi perſonalis obligatio eſſet
cax remaneat contra maritum· quia ip
ſe maritus ſoluendo ſit q̄ non obſtet
uxori agēti exceptiōe credenda· per
l· iubemus· c· ad uellei· Alioquin puto
q̄ obſtat ita intelligo· §· ſi mandato· a
l· ſi pupillus· ff· de admi· tu· et ea que
nō· in· l· ii· c· de fideicom et hanc credo
ueram ſententiam· et eam ſequerer in
iudicando· ſaluo conſilio ſanioꝝ

In xp̄i nomine Amen Conſiliū Fre
derici de Sems

cexlvi·

N queſtione uertenti co
ram religioſo uiro domino
Philippo generali uicario
domini dei gratia Senen·
epiſcopi inter colam Mucteneght trac
tum ex una parte· et Simonem et Duo
cium Ardini ꝓcuratorē dñi Iohānel
li ꝓcuratorio nōie pro eo trahentē· et
ipſum Simonem et Duocium· et quili
bet pro ſuo intereſſe in dicta cauſa in
teruenientes ex parte altera Viſa
petitione· porrecta per dominum Si mo
nem nōie quo ſupra contra dictum co
lam lite conteſt· et renuntiatione tazu
dicialī q̄ extraudicialī facta p̄ hoc ſal
tum Reinerii ꝓcuratorē et ꝓcurato
rio nomine domini dñi Et uiſis· ēn
tradictionibus et petitionibus factis
per dictum Simonem et Duocium pro
prium intereſſe proſequentes· et uiſa
etiam licentia data per dictum domini
uicarii· et idem cole de proſequendo ius
ſuum in curia ſeculari contra ipſum Duo
cium ex pronuntiatione dicti domini
uicarii qua inhibitionē reuocauit· et licē
tiam dedit dicto cole de proſequendo
ius ſuum contra dictum Duocii in cu
ria ſeculari· Et puncto quo querit· an
dictus Duocius ſit grauatus· nec ne a
dicta pronuntiatione· Et auditis par
tium allegationibus· et que dicere uo lu
erunt habita collatione ſuper premiſſis
cum ſapienti uiro domino Io· de regio
collaterali domini capitanei guerre in
ſcripto conſilio aſſentiēte Vide
tur primo dictum Duotium grauari ſi
fore· quia notorium iure eſt· q̄ is cui
ius intereſt admitti poteſt in iudicio q
alium inchoato et in cauſa principali·
et appellationis etiam eo inuito qui pri
mo iudicium inchoauit· ff· de app· l· ab
executore· §· i· et· l· ſe· et quando app·
ſit· l· ii· extra de teſti· uentens· ii· et de
re iudi· cum ſuper Sed certū eſt q̄ fi
deiuſſors intereſt· et dictis· ll· proba
tur quammo mplerſq̄ iuris articulis
habetur q̄ qui ex ſua perſōa ſe iuuare
non poteſt iuuatur ex perſona alteri
us et comodum ſentit de perſona ipſi
us· ff· quemmadmodum ſeruit· amit· l·
ſi cōmune· ē· de natura· lib· aūt· licet
et de conceſ· preben· auctoritate· li· vi
Et ex his uidetur q̄ Duotius qui fide
iuſſor eſt· non obſtante renūtiatione
facta per dominum dominicum princi
palem debitorem admittatur ad proſe
cutionem litis ꝓ ſuo intereſſe Eccon
tra uidetur Nā aut iſte Duocius uult
in ſe aſſummere proſecutionem iudicii
inchoati inter dominicum et Colā tāq̄
extraneus· aut ut factum proprium ꝓ
ſuo intereſſe Si ut extraneus uult ad
mitti· non debēt audiri· nſi quorum in
tereſt· ut· m· l· non ſolent· Aut uult ad
mitti pro ſuo intereſſe quod uerius ut
detur· ut· l· ii· ff· quando ap ſit· et tūc
non debet audiri· quia cum alias ſumm
ius deduxerit in iudicium et ſuccubue
rit et non appellauerit· Et ſic ſentētia
uel licentie datio in rem iudicatam trā
ſierunt· et de iure ſuo non debet ulteri
us queri· licet illa ſententia non noceat
debitori· ut in· c· cū· ſup de re iudi· et
ſic creditor poteſt dicere ipſi fideiuſ
ſori· quantum ad te liberas edes habeo
ut· l· locatio ff· ſi ſeruit· uen· Sic pōt
dici Arebiadiacono ſuccumbenti· in· c·
cum uenifſet· de inſti· et monaſterio
collenone· et· c· cum ſuper de re iudi· a
facit quod ibi nō· per Inno· et Hoſti·
circa finem magne glo· Ad idem quod
me cau· c· cum dilecti Et ex his uid
tur q̄ dictus Duotius qui ex perſona
ſua intereſſe pretendere nō poteſt in
uito debitore· non poſſit iudicium in
choatum per eum deſertum reaſſum
mere Et ſi diceres· quare ergo uicarius
in ſto iudicio intentato inter domini
cum et colam fecit inhibitionem cole
ne faceret neutatem Duotio fideiuſ
ſori Reſpondeo non fecit hoc in fauo
rem Duotii· ſed in fauorem dominici·
cum enim pendente lite nōn poſſit fie
ri nouitas ipſi dominico per colem cre
ditorem ſiue ipſe creditor poſſet inqui
etare fideiuſſorem tam inquietaret ꝺ
bitorem p̄ intermediam perſonam· ſ·
fideiuſſoris et ſic cōceditur una uia
q̄ alia denegat et eſt caſus· ē· de uſu
ris rei iudi· l· ulti· in fi· Et in h āc par
tem declinando· Dico et conſulo ego
Fredericus Petrucci per dictum domi
num uicarium ad conſulendum aſſump
tus Duotium ſepedictum· a dicta pro
nuntiatione grauatum non eſſe

Conſultatio facta ad Fredericum·

ciclvii·

I a ſententia nulla appelle
tur· nunquid tranſfertur
iudicium in iudicē ad quē
parte appellata inſtante q̄
per iudicem a quo iterum feratur ſen
tentia non obſtante appellatione et
ſi ſnia feratur pendente ꝑa appellōne
p̄ iudicē a quo ualeat hoc dico per nō· in
c· dilecto per Inno·

Reſponſio per Fredericum·

Certum eſt q̄ a ſententia nulla
poteſt appellari ut· ff· de app· ſi expreſ
ſum Item certum eſt q̄ ſi iudex reuo
cet grauamen non intereſt appellantis
proſequi appellationem de app· cum·
ceſſante et· e· ti· c· antepenul· libro· vi·
Hinc eſt q̄ inſtante appellato Iudex·
appellationis poteſt procedere in princi
pali appellationis articulo pretermiſſo
quia non habet unde conqueratur appe
llans et de hoc uidete plene de app· c· i·
in uerbo partim li· vi· per Arrebiadia·

Prima igitur facie dico q̄ ſi appell
atus renunciat comodo ſententie pro
ſe late que nulla eſt propter ſollemnita
tem obmiſſam uel iuris ordinem non
ſeruatum et petit ex ipſis actis ſenten
tiam bene ferri per ordinarium q̄ tulit
per l· iii· ē· de accuſa· non occurrit pri
ma facie q̄ appellans poſſit contradice
re Habet enī quod querebat· querebat
enī ſententiam detegi nullam et maxi
me habita ſententia pro nulla reſumit
cauſā in eo ſtatu in quo eam dimiſit·
Hoſti· tamē dicit in· c· cum· ceſſante
q̄ iudex poteſt reuocare grauamen in

si nō deserit apostolos: uel si iudex superior inhibuerit Sed istud dictum Hostien. potest intelligi uerum. quando factum per iudicem tenebat. licet iniustum. hic uero nullum. et p̄ isto dicto optime facit. de sen. excō. sacro ad finem. ℞. si uero.

Cōsiliū do. Griffoli d̄ mōte pulciano

CCxliv.

Vo dnō Frederico Griffolus Salutē. p̄ uoto in q̄one uestra. uestro recto cōsilio tam decisa Primo cōsidero factū iudicis citare iubētis. Et tam cōmissio de citando. q̄ etiā dies statutus ad cōparendū tpe debito et debito precesserūt Sed cōsidero factū nūtii siue executoris citāt̄is. et ℞balis citatio facta tpe feriato. et sic p̄hibito emanunt. et effectus citatiōis collatus fuit in tp̄us pmissū. s. ad dtē cōpitionis iuridicā Mō restat uidendū nunqd p̄missa citatio facta ℞bo die feriato. et cuius effectus collatus est in die nō feriatam sit attendenda et sic uiciosa et non iure facta Et primo uidet nō attendi necp cōsiderare debere tp̄us ℞balis citatiōis Nā semp effectū potius q̄ ℞ba cōsiderare debemus. ut ff. d admē. l. iii. §. conditio. et. ē. de li. p̄te. l. si quis filiū cū materia sua. Sed effectus premisse citatiōis fuit collatus in tēpore nō feriato ergo ↄē Sedo quia aliqd fieri in tpe pmisso. et fieri in tpe prohibito. et eius effectū cōferri in tp̄us pmissū. paria sunt. ut. ff. de here. instit. l. ut tp̄us. et de dona. inter ui. et ux. l. si eum. §. fi. cū. l. se. Sed p̄misse citatōis effectus collatus fuit in tp̄us pmissum ergo iuris sortitur effectū. ut dicta iura plene. p̄bāt 3° qa licet argumēta ri de loco ad tp̄us. ut. ff. de tritt. l. ult. Sed si florētinus nō hābēs domicilium Sen. facit cōtractū Sen̄s. et pmittit soluere Pisis. dūtaxat Pisis conuenire potest et non Sen̄s ubi non contraxit cōueniendus erit. In quo quidē loco rō ne contractus potuisset alias conueniri ut. ff. de iudi. l. omnē. Et sic non attenditur locus. ubi uere cōtractus erat celebratus. sed locus ubi effectus ipsius est destinatus. ut. ff. de iudi. l. heres absens. §. ulti. et debo. au. iudi. pos. l. ut et de act. et ob. l. contraxisse Sic ergo in casu nostro non debet attendi tempus ℞balis citationis. sed tēpus in quo est effectus citationis destinatus. et accedit quia dicimus causam non factam debere cōsiderari. ut. ff. de fur. l. si quis fur. §. si eo consilio. et. l. uerum Nō obstat. ē. de feriis l. ulti. ubi dicitur. taceat apparitio ↄē. quia debet intelligi scilicet pro eo die. et ita est in multis locis gl. interlīe. Et qa plurōi citatiōes fcās i die feriata p̄ alia die nō feriata in excluduntur. nec impediuntur partes ad pacificandum et inter se transigendum in die feriata. ut probāt uerba dicti l. ulti. Nam ideo dies feriata est in iudicia ut ptes interim a lite cessent et pacti conferant. et interim non uexentur. qđ consequi non possent si eadē die comparere artarentur Et in casu proposito. omnia predicta litigantes consequi possunt. Et eodem modo respondetur in auten. ut cum. de appel. cog. §. meminimus. licet ibi sit casus singularis et spectalis. Et ad predicta facit quia citatio executoris quantum in eo est procedit sine cause cognitione et de plano et potius grata impleri de cōmissionis sibi facte per iudicem q̄ principaliter per seipsum. ut. ff. de nouā. l. cum enim. et ea que de plano et sine cause cognitione. et non in forma iudicii aguntur diebus feriatis recte agi possunt. ut. ff. de adulter. l. miles. §. Sexaginta. et quis ordo in bo. possess. ser. l. ii. §. dies. et ibi notatur. Liquet igitur ex premissis. et ex his que copiosissime allegastis consilium per uos datum esse et fuisse iuridicum. et iuri et ueritati amicum Non obstante sententia contradictorum mordentius quos prito potius animosos. q̄ ratione moti uert Lapus faciunt ad hoc notata per Io. an. in nouella de feriis. c. conquestus. de foro competenti romana l. vi. Sum semper paratus ad omnia grata uobis.

Nunquid questio decimaꝝ possit agitari coram iudice seculari

CCxlv.

Omino Andree uicario epi uiterani Fredericus sel̄ pm prime pti uestraꝝ litteraꝝ respondens potius eligo haberi consiliū sapientis q̄ ad ulteriora procedi. uellem tamen cp̄ quam daretis ut cō silium cōmitteretur Senis ut possem ut ua uice defendere opiniones meam. et si ita fiat remittatis ad me allegationes q̄s uobis scripsi sup hoc Veꝝ tamen si cautе procedi posset ad lit. cont. non consentiendo protestationi quam faciet altera pars sed potius tacendo uellem in isto casu potius procedi ad consilium cōmitti

De secda parte iudi plures dubitari et iuria consilia proferri tamē Sensis seruatur quod uiterius. nam cōter. hutus mōdi querele coram seculari iudice exprimūt̄ et firmātur Conferēdo tamen quid iuris iudeamus Et certum est cp̄ si ista causa esset spiritualis non posset agitari coram iudice seculari. textus sunt de iudi. quanto. de or. cog. tuam. de bereti. ut inquisitionis. §. p̄hibemus. et de sen. excō. si iudex. li. vi. cum similibus Sed an sit spiritualis iudeamus primo Io. innuit cp̄ sic xi. q. i. in sūma. B. et Hostī. de fo. com. ex tenore. Io. an. et Archi. idem senciūt extra de iudi. c. ule. li. vi. Isti tamen non allegant nisi isto modo de decī. per totū

In contrariū iudetur nam bona huiusmodi fructus possunt uendi et locari de locat. nostra ne prela. in. su. c. ult. Item potest interuenire permutatio super fructibus decimaꝝ pretentaꝝ ut nō. de re. ecclesiā alie. ut super iuglo. i. et de re. permu. c. ult. Sed si essent spiritualia non posset uendi nec locari nec cum temporali permutari iura sunt notoria de hoc Cum enim petuntur decime seu primicie subtracte nichil aliud petit̄ q̄ extimatio in effectu ut nō. in simili casu per Inno. de iureiu. a. nostram. i. et per Hostī. de decī. cum homines. super uerbo quemadmodū ergo potest ecclesia petere que sibi debentur rōne census siue rōne tributi siue ex loca to uel alia actione coram iudice seculari contra laycum eodem modo potest petere fructus uel extimatiōm p̄teritaꝝ decimaꝝ et forte hac considerattone dixerunt Hug. Lau. et Archi. xiii. q. iii. qđ dicam. et recitat Io an. de iudi. c. ii. in clemen. cp̄ usure possunt repeti in foro seculari per decre. ad nostram. ii. de iureiuran. sed melius facit de usuris post mi serabilem. Aliqui dicerent cp̄ ista q̄stio sopita est per casum extra de iudi. postulasti. Sed quidam respondet ad illam decre. cp̄ ubi iudex secularis non audit querelam suo iure sed eius brachium inuocatur sicut potest inuocari in qualibet causa quātūcūq̄p mere spirituali et sic intelligit Io. an. in. c. ii. de iudi. in clemen.

Si uolumus tenere istam sedam p̄tez possumus respondere ad iura que primi inducunt cp̄ licet illa iura dicant cp̄ coraz iudice ecclesiastico possunt peti decime et excōicari non soluentes non tamen sequntur cp̄ non possunt peti coram iudice seculari Nam mlte sunt cause ciuiles et criminales quonia ut coop foro possūt expediri sicut de materia consueuit plene tractari de foro compe. cum sint. Si aūt uolumus tenere partem primā possumus respōdere ad iura que etiam dicunt sedi cp̄ licet fructus decimaꝝ primiciaꝝ 2 oblationū possunt uendi et locari et nascat̄ inde actio locati et conducti. et empti et uenditi si tamen agatur contra illum qui tenetur soluere decimam de iure diuino uel canonico agi debeat in foro diuino. i. canonico ut sic ista non iure fori sed poti iudicētur facit. ii. q. iii. §. hinc colligit̄.

Sine preiudicio ueritatis respondēdo potest distingui sic Si rector petit decimam uel primiciam a layco et laycus refert questionem cp̄ non tenetur soluere decimam puta quia priuilegiatus est a papa uel quia tenetur soluere matrici ecclesie et non capelle. uel allegat compositionem factam auctoritate superioris. uel qa petitur decima de talibus rebus de quibo layeus negat decimas deberi et sic est q̄ de iure. soluendi. In isto casu uidetur cp̄ talis questio sine principaliter siue incidēter moueatur ad forum ecclesie sit referenda et sic intelligenda est prima opinio

Si autem non est questio de iure decimã di puta rector agit contra predonem frumenti uel emptorem quod frumentum nõdum erat decimatum et sic transiuit cum onere suo ut in·c· pastoralis In isto casu non est dubium q̃ tudex contra lay cum possessorem potent cognoscere Idẽ si rector petit res sacras ad ecclesiam p tinẽtes sibi subtractas uel ab alio detentas Item si rector petat layeum cõpelli ad solutionem decime subtracte uel ad eius extimationem ab eo qui tenetur solu ere decimam et sic sola compulsio que consistit in facto postulatur et non refe ratur in dubium de iure solũdi in bis casibus et similibus credo iudicem latenter posse adiri et sic intelligatur opinio secũ dos et sic potest tolleran consuetudo hactenus seruata in ptibus istis Simile est quod consueuit recitari de ordi·cog· tuam cum similibus·

Lap· Simile q̃d nõ· Paulus de causis usurar̃ de usuris·c· uno in clemen·et Io· an· de foro compe·c· ultimo in fine· facit quod notat Io·an· de foro compe·c· lat cius de iuramẽto in nouella La·

Tamen non esset magnum peccatum indistincte tenere·i· q̃ ecclesia contra lai cos super decimis habeat duos iudices cũ hoc ecclesiar̃ fauorem respiciat Et pro hoc facit decre·pbstulasti de homicid· maxime cum subtracto decime et aliar̃ rer̃ spiritualium possit dici sacrilegium ad hoc de peculi·alc· inquirendi·xii·q·ii· c·iii·cum similibus· et si sic est habeo in tentum ut in·c·cum sic· de fo·compe·

5 Fredericus
ccxlvi·

E iure cõmuni qui nõn facit officium uel non seruit eccle sie nõ debet uiuere de altari quia ꝓpter officium et ser uitium datur beneficium extra de clerinõn resi·c·conquerente· et de preben·c· cum sedm apostolum· et in·l· generaliter ē· de epi· et cleri· canonisata· xvi·q·i· generaliter· fo· eos tamen et de rescriptis c·ultimo si·vi· Hic est q̃ excõicato subtrahitur beneficiũ quia non potest facere officium de appell· pastoralis in fi· et de eta· et qualit· cum bone· Ista regula patit plurimas exceptiones Prima si est cõsuetudo q̃ prebenda debeatur absenti con suetudo potest tollerari ut nõ· de cõsti· cum omnes in fi· et in dicto·c· conquerẽte· et notat Hosti· d preben· significatiũ quinymo ualet consuetudo q̃ fructus p̃ bende possint deberi mortuo pro suo an niuersario uel eius heredibus ut in extra uaganti domini pape Iohãnis· xxii· que in cipit suscepti· et ita disputãdo determinat Io·an de regul' iuris nemo põt plu· li· vi· to mercurial'· Et cum diuersimode sit seruatum in ecclesia de bogone seruabitur consuetudo minus preiudicans ec clesie de consue·c· cum olim· et per con sequens debetur minima prebenda ut in minimus· ff· dele· ii· Vel forte consang uinitatis ratione debetur medietas uel alia que datur in pari gradu ar ē· de le· i· cum alienam· quia in liberalibus domes tici preferũtur extranei· lxxxvi· d· nõ satis Item si canonicus est in studio d lucenti a prelati sui debet habere de iure cõmuni fructus prebende sue ut de clerinon resi·c· tue· et de magistris·c· ultimo· et hoc tenet Archi· de priui'·c· ii· vi· Io·an· contra ubi tenet q̃ non habet de iure cõmuni sed ex dispositione episcopi sed standum uidetur dicto Archidiaci· Vel si scolaris est in studio Bonoñ· debet habere fructus prebende sue ex priuilegio Clementis renouato per papam Io·

Item si canonicus est absens pro seruicio ecclesie sue uel domini episcopi uel pape debet recipere prebendam ut de cleinon resi·c· de cetero ec·c· dilectus et·c· ad audientiam et de elec· cum nõ deceat li· vi· Item si infirmitas uel alia corporalis necessitas excusat eum a seruicio ut patet de cleri· non resi·c· uno li· vi· et per corporalem necessitatem intelligit Archidi· omne iustum impedimentũ ut ibi uõ· Si ergo apud dictam ecclesiam ubi quis est canonicus non potest fieri residẽcia quia nõ sunt ibi domus ad habitanciã maxime culpa prelati merito excusatur canonicus a residencia Item cum dominus Andreas sit canonicus in ecclesia cathedrali et ibi debeat residere ut de preben· extirpãde· §· qui uero· meritoriis auctoritate excusat Item cũ quis habet duo beneficia siue ex dispẽsatione siue de iure cõmuni cum alter̃ per se non sufficit residendo in uno excusatur a residencia alterius ut nõ· de preben· non potest li· vi· Igitur consultor excusan non potest quin domino Andree consulat dari deberi saltem minorem prebendam pro eo tempore quo fuit in studio et quo fuit canonicus et eo tempore quo per priorem stetit quo minus posset fieri residencia in dicta canonica Sequitur addicio Lap· super ꝟbo omnes Hoc intelligit uerum Hosti· ibi si deseruiat per alium al' dicit consuetudinem non uale re Lapus·

Fredericus·
ccxlvii·

Asus talis est Quidam episcopus tẽpore constructionis cuiusdam hospitalis ad petitionem construc toris emit ꝑm hospitale generaliter uel particulariter a iurisdictione sua ut dicet q̃ non posset usitari ab eo uel successori et q̃ nõ tenetur ad quartã rectorum siue mortuariorum et hanc exceptionem fecit sine consensu capituli sui quentur an episcopus hoc facere potuerit Et uidetur dicendum q̃ nõ qua talis exemptio et liberatio habet ſpeciem alienationis et preiudicatur iuri et iurisdictioni episcopi· ad hoc facit de his que fiunt a prela·c· antepenultimo et penult· et etiam ubi al' quid temporale remittit uel donat requiritur consensus capituli de donat· pastoralis in fi· Ad premissa facit·c· sicut unire et de re·eccle·non alie·et c·ii·in clemen·cum sua materia Et p̃ dicta maxime procedunt in usitatione in cuius remissione minus uidetur posse episcopus q̃ in aliis turibus temporalibus ut decensi·c· uenerabilis et notatur in dict·c· pastoralis in fine Item in remissione quarte episcopalis expresse notatur q̃ episcopus plus nõ potest· xii·q·iii·c· ultimo et de rebus eccle·non alie·c· possessiones in prima glo· et q̃ talis remissio facta per episcopum sit minus iustus titulus notat̃ de prescrip· de quarta misi quo ad dandam causam prescribẽdi ut ibi notat̃ et de bis que fiunt a prela·c·ii· Sed diceret aliquis premissa habent locum post edificationem et cõstructionem et cõsecrationem Secus uidetur si ante consecrationem tempore constructionis ut presupponit ad hoc de iure patro· ꝓterea· de censi· quanto· xviii· q ii· elenthetus Nam facilius est repudiare ius sibi querendum q̃ acquisitũ remittere uel donare· ad hoc ꝺbis que fiũt a maiori parte capli·c· ex ore· et quod nõ· de transac·c·ii· in glo· ergo· et de donac̃· inter uir̃ et ux·c· ultimo in glo·ii· Dico q̃ prima dicta uendicant sibi locum etiam in ecclesiis construendis et tempore constructionis Nam ualde esset ꝓiudiciale et onerosum episcopo et episcopali mẽse q̃ ecclesia esset in sua diocesi et q̃ non haberet ius episcopale in ea· et si hoc consideretur in una ecclesia eadem ratiõe posset in alia et sic posset eneruare totam iurisdictionem episcopalem Sed hoc est absurdum ergo et illud· ad hoc facit quod notat Ber· de consue· cum dilectus· in glo· licet episcopus in fine que fuit additio a tempore Innocen· Et idem tenet ibi Hosti· qui Hosti· glo· Inno· reponit clarius q̃ ipse idem Inno· ponat· Item si episcopus non potest concedere tempore fundationis q̃ layeus habet uocem in ecclesia collegiata in qua concessione non preiudicatur iure episcopi ut notat̃ de iure patronatus· ergo multo minus hoc potest ubi sibi et sue ecclesie enormiter preiudicatur Non obstat contrarium quia in nullo fit preiudicatio mense episcopali· Ad premissa bene faciunt x·q·i c·i· et·ii· et de consec̃· di·c· precepta al' preterea·

In crist nõie amen. Fredericus
ccxlviii.
Asus talis est. Bertran
dus executor deputatus
per sedem apostolicã; su
per gratia facta martino
in Romana curia existenti fecit pro
cessus suos contra quendam possesso
rem cuiusdam beneficii senẽ. dyocesis
ex quibus processibus post eozũ notier
am infra tempus debitum appellatum
extitit per illum possessorem ad sedẽ
apostolicam coram uicario domini Se
nẽsis episcopi tanquam coram publica
et honesta persona quia propter breui
tatem termini et absenciam executo
ris non potuit in eius presencia appel
lari nunc apparet quidam procurator
illius ob cuius fauorem facti fuerunt
processus et coram iudice seculari cõ
muniis senen. petit illum possessorem
cogi ad dandum sibi coptam illius ap
pellationis Modo queritur numquid
recte petat Et dicendũ est cp siue
petens foueat iusticiam siue non inep
te petit clericum compelli coram iudi
ce layco quia actor forum rei sequi tur in
c. cum sit generale. Item nec ydoneus
iudex uidetur dominus uicarius episi
copi quia per iustam et ueram appella
tionem negocium principale cum om
nibus suis accessoriis et dependenciis
ad iudicem appellationis transfusum
est tanquam ad maius tribunal et sic
suspensa est iurisdictio inferioris iudi
cis ut patet de appell. c. ut nostrum
et. c. precedenti in fine et. eo. ti. c. ap
pellationibus li. vi. Sed posito cp al'
simus coram iudice competenti quid
erit idem est. s. quia non potest cogi
quia appellatus non potest trahere ad
iudicium appellãtem nisi circa
finem anni ut extra de appell. oblate.
et. ii. q. vi. si quis appellat. ymo appel
lans posset renunciare appellationi et
penitere ut in. l. si quis libellos canoni
sata. ii. q. vi. si quis libellos. sed exhibi
cio copie appellationis est de pparato
ris prosecutionis ergo non potest co
gi ad id inuitus Item per iura nouа
appellatus potest trahere appellãtem
ad curiam ut extra de elec. c. i. li. vi.
et eo. ti. causam. hoc uerum est quãdo
appellatio intimata est appellato uel e
us procuratori specialis sed in potestate
appellãtis est intimare nel non intima
re Nam si appellans uult causam esse
in curia et appellatum cogere ad pro
secutionem necesse habz intimare sal
tem infra mensem zẽ. ut ii. c. causam
Et sic debet intelligi de appell. c. i. in
clemen Sed ubi appellans non uult p
sequi nullo iure cautum est cp appella
tus cogat uel cogi faciat appellantem
muttũ Ratio est quia cum appellatio
sit hic interposita non coram iudice
et parte absente extra iudicialiter nõ
potest dici uel computari ista appella
tio inter acta forensia Non obstat
glo. Inno. de probat. c. i. quia sequntur
de actis forensibus et dependentibus
ad foręa ut patz per iura que allegat
et sic non cõmune sed proprium est
istud instrumentum appellationis si
proprium ergo non debet edi sed ime
diate cp appellans prosequitur appella
tionem et producit et utitur instru
mento appellationis tunc illud instru
mentum factum est cõmune et debet
edi Optime facit quod notat per Ho
sti. de restitu. spol. ex conquestione.
post Inno. ubi notat cp rescriptum iu
diciale de quo magis uidetur numquã
prodest reo nec aliquid habet facere
in illo nisi postquam ittere sunt pre
sentate iudicibus et citatio subsecuta
est et nisi hec fiant potest actor pont
tere et suũ rescriptum rumpere qua
in sui fauorem concessum est rescrip
tum. Sic appellatio est inducta in fa
uorem appellantis qui potent et remũ
ciare et cartam appellationis dentibus
lacerare et postea appellatus queratur l
lam ruptam Preterea quomodo po
test iudex secularis hoc facere notum
notum est sibi per litteres autenticas
quomodo causa ista pendet in curia le
gati et notificatum est sibi per audito
rem domini legati dependẽcia ltis Ex
quo ergo causa alteri cõmissa est nõne
reuocata est iurisdictio eiusdem iu
dicis certe sic de appell. ut nostrum
de offi. dele. studuisti. extra de accu
ad petitionem Preterea quomodo
potest ferre potestas a eius consilium
cp in contemptum iurisdictionis eccle
siastice cogat prelatos in sua curia liti
garema xime cum imprime indissolubi
libus nexibus cum sancta Romana ec
clesia sunt cõnecti Aut ergo illa con
iunctio est uerbalis quod non est cre
dendum aut realis et tunc re et opere
debent membra et priuilegia romane
ecclesie honorare inter que istud est
potissimũ cp clerici et prelati primile
gio clericali gaudentes non debent ad
seculare iudicium trahi extra de iudi
qualiter et. c. clerici cum mille similibz
dimittat ergo potestas deo que sunt
dei et que sunt cesaris sibi seruet.

Consultatio Fred.
ccxlix.
Omino Michaeli de Flo
rencia Fredericus sei pm
Noueritis cp quedam mo
dica questio est michi cõ
sulenda cõmissa que talis est. Ecclesia
parrochialis destructa est nec sunt al
qua mobilia unde possit reparari. Exhi
bet rector ecclesie petitionem episco
po ut possit aliquod predium ecclesie
alienare nullo pretio specificato. Epis
copus cõmittit uni presbitero ut acce
dat personaliter ad ecclesiam et inqui
rat si ecclesia indiget reparatione ac
etiam inquirat de possessionibus ec
clesie minus utilibus ad retinẽdum et
plus utilibus ad uendendum. et quod
de predictis inuenerit referat. Iste cõ
missarius retulit episcopo ecclesiam
indigere reparatione et cp expensa as
cendit et ascendere poterit usq ad
summam. CC. librarz. Sed de possessio
nibus nichil retulit. demũ episcopus
dedit licenciam presbitero uendendi
certum predium nec apparet nec ap
patere potest cp aliqua examinatio uel
cause cognicio sit adhibita circa rem
alienatam Prima facie uidebat michi
cp alienatio nõ ualebat Cõsului quen
dam mixtum. i. in utroq iure peritum
de hoc. et ipse respondit idem tamen
inserit quedam alia que non puto uera
Mitto uobis consultationem quam
feci ad illum et responsionem suam.
In cõsultatione illa sunt quedam alia
de quibus non curetis remittatis mi
chi istam litteram et cedulam abbatis
de podiobonici cuius cõclusionem nõ
credo ueram et consultationem quam
misi illi perito et suam responsionem
et responsionem uestram Ista questio
non ascendit ad. C libras modicum sa
larium habeo quod diuidere uobiscuz
nõ putaui expedire solũmodo pro me
et ut non errem pro ueritate habenda
uos cõsului unde responsio uestra est
faciendo michi et non partibus. et id
circo salarium non mitto teneatis ben
neum. quia ut credo dubia que consi
stũt in iure sunt uobis leuia unde mo
dica deliberatione indigetis Valete

Responsio siue consilium do
mini Michaelis de Florencia
super pdicto themate
P.
Accento themate presupposito
uidetur michi prima facie cp alienatio
teneat moueor maxime quia solemp
nis cause cognitio de qua ut dicemini in
telligere non occurrit michi cp sit de
substancia alienationis Non obstat
glo. Inno. in. c. ut nostrum. ut ecclesi.
benefi. quia si bene aduertatur nõ de
tali solempni cause cognitione loquit
sed de cause cognitione que interuẽit
in tractatu alienationis. facit glo. Io
an. de rebus eccle. non alie. li. vi. super
uerbo tractatus in fine ubi dicit cp ne
cessaria sunt. cause cognitio. auctori
tas episcopi. et consensus capituli. Et
planum est quod de tractatu alienatio
nis loquitur dum dicit cause cognitio
quia de illo loquitur illa decretalis.
Item nec uidetur necessaria talis
cognitio per. §. ubi decretum allegat
per uos. quia decretum in talibus non
uidetur necessariũ sed solum licencia

situe consensus Ita loquuntur iura · xii · q · ii · sine et · c · abbatibus · et · xvii · q · iii · in uenditionibus Et hoc sentit In no · in · c · predicto dudum · Non obstant iura allegata ut contrarium et que possent allegari quia non de alienatione rerum eccle sed de alienatiõe rerũ minoris loquuntur in qua maior solempnitas requiritur et que in multis distat ab illa ut ut · l · magis allegata per uos et probatur et notat per Innoc in predicto · c · dudum in glo · xii · q · ii · post principiũ · Preterea si aliqua cause cognitio foret necessaria illud deberet intelligi de illa an scilicet expediat ex tali causa rem alienari non autem illa · an expediat hoc predium magis q̃m illud alienari sedm uos expedire posset magis istud q̃ illud alienari quod pbatur sic Nam licet episcopus bene facit hoc inquirere et potius uult predium minus utile alienari q̃ magis utile tamẽ non est necessarium nam illa sollempnitas et hoc ius potrectum q̃ prime minus utiles ꝛc̃ Hodie non seruatur ut notant moderni in c · dudum · Vnde puto q̃ etiam si constaret illud predium magis utile posset auctoritatem sine cõsensu prestare et teneat alienatio licet fatear q̃ si ex hoc lederetur ecclesia haberet restitutionem ad quid ergo esset talis cause cognitio de substancia Item in rasu proposito maxime non uidetur necessaria talis cause cognitio quia causa alienationis est causa necessitatis non autem fit causa utilitatis Vnde licet uideatur necessarium quando ex causa utilitatis fit alienatio inquirere quam rem magis expediat alienare gabite de ipsa causa alienationis principalt inquiret non sic uideatur quando ex necessitate procedit quia sufficit q̃ causa necessitatis subsit ut procedat alienatio Simile hute quod notat Archi sedm Io · xii · q · ii · siue in glo · sed nõne scilicet q̃ licet quando ex causa utilitatis fit alienatio non sufficiat q̃ sit utiliter ceptum et postea incipit esse dampnosum tamen secus q̃ ex causa necessitatis processit alienatio Itẽ quia et si dici posset q̃ episcopus debeat inquirere tamen licet non precesserit inquisitio teneret licencia et ualeret alienatio ar · l · si pupillorum § · si pretor · ff̃ · quid ergo ff̃ · de rebus eoꝝ · ubi dicitur q̃ licet pretor male faciat concedendo tutori uendere uel obligare quia ipse dbuit declarare qđ magis pupillo expediat scilicet uendere uel obligare tamen sit in arbitrio tutoris · Sic ad propositum et si episcopus debuerit inquirere quod predium magis expediat alienare tamen si non fecit sed dedit licenciam nedum in specie sed etiam in genere alienandi usq̃ ad talem sũmam erit in arbitrio alienantis et tuetur alienatio licet fatear q̃ si ledere ecclesia competeret restitutio Preterea forte dici posset q̃ hec sollempnitas presumetur si fuisset necessaria prout uidetur nõ · Guill · in Spec · de empt · et uendic · g · nunc dicendum restat · ff̃ · et breuiter Licet huic multum repugnet q̃ de sollempnitate intrinseca et extrinseca nõ · per glo · et Dy · in · l · sciendum · ff̃ · de uerboꝝ obligac · et nõ etiam instit · de fideiuss · in fine Quod autem dixistis q̃ per acta constat illam sollemnitatem non fuisse seruatam et sic nõ esse locum coniecturis non intellexerit cum per ꝓposita michi non appareat constare sollempnitatem nõ fuisse seruatam licet non possit dici constare seruatam fuisse et sic uideatur posse locum esse cõiecturis iuribus illius pẽdentis non curauit respondere quare et uos non curatis Similiter quia parum lent aures et uos melius nosceritis quid concludant Respondeatis qđ consuluerit is et rationem principalem que uos mouebat ad consulendum pter festinantiam nũcii non potuit conferre cũ prudentibus florẽcie tamen conferã hodie et si senciũt cõtrarium eius qđ scribi ẽ statim referiã occurrunt michi predicta ex illa modica deliberatiõe quã potui habere: ecclesie litori suo aliquid ut cõsequatur liberationẽ alius si rõ legis faleidie locũ habeat nõ defalcabitur ut ff̃ · ad · l · falc · l · si cũ dotem cum sua glo · Sed cum iste Rumertus pro peccatis suis qbus omẽs subiacemus ut · xii · q · ii · pobeũtibus sit deo obligatus et liberatione et remissio ne adeo indigeat tanq̃ a suo creditore et inter alios modos liberationis est indulgentia et papalis remissio ut de pe · et re · cum ex eo cum similibꝫ et uelit cyrographi sue obligatiõis tollere et cãcellare iuxta illud ambrosii · lxxvii · di · hunc numerũ sequitur · q̃ illud qđ datũ fuit hospitali nõ fuit donũ legatũ uel donus spetiale · sed potius precũ indulgentie a postolice et peccatoꝝ redẽptio ut locus habeat illud ambrosii pnia et elemosinis redime peccata tua et de pen · di · i · c · me dicina Preterea illud qđ datur uel cõceditur ob cãm remunerationis non est simpliciter legatũ uel datus sed potius obtinet uim cuiusdã gmutatiõis ad hoc facit · ff̃ · de petit · here · l · sed et si · § · cõsulit et mandat · l · quia de mutua · in fi · cũ so ad quã quis naturaliter obligatur ut in · l · predicta et · xvii · q · ii · illud Preterea certũ est q̃ priuatis scripturis usuraꝝ creditur nõ solũ in ipsoꝝ odiũ sed in fauorẽ animaꝝ ipsoꝝ ut de usuris · c · ii · in elemẽ · multo fortius publice scripture cõfecte hora mortis in qua bona mens credẽdũ est q̃ sit immemor sue salutis ut · i · q · vii · scimus Cũ ergo iste nomine incertoꝝ dicat et asserat se obnoxium culpe et restitutiõi incertoꝝ et relinquitur hospitali ut accipiat uemẽ peccatoꝝ et remissionẽ · mento credendũ est sibi q̃ nõ ut donũ sed ut esalienus relinquitur hospitali qđ integraliter prius debet deduci đ patrimõio instit · ad · faleidiã in fi · Preterea posito q̃ predicti ultimi legati obtineãt que tamẽ obtinent ultimi remuneratiõis seu pmutatiõis ut dictũ est tamẽ cõfectio inuentarii et alia facta hospitali ignorante et quid in maiori sũma legatarius erat nõ pretu dicant sibi · ad hoc · c · de iure dot · l · sancimus Xo sin aũt dubius et sic hospitale assertioni fideicõmissariorum stare

* testamẽto cõditõ a Rai merio bindi đ Astauo de quo constat p manũ Iohannis Catacelle quondã geral di nõtii qui Raimertus multa reliquit hospitali nouo miserecordie de pisis ad hoc ut cõsequetur indulgentiã et remissiones suoꝝ peccatoꝝ et maxime male ablatoꝝ sedm tenorẽ priuilegiorũ cõcessoꝝ a sede apostolica eidẽ hospitali ut i dicto testõ latius cõtinetur Orta est dubitatio qua fideicõmissarii testamenti qui et inuestarii fecerunt đ bonis testatoꝝ et multa alia dispoſuerũt dicũt q̃ ipse Rai · ut licaute plus q̃ haberet in rapitali et uolunt defalcare seu deducere de legatis factis hospitali et soluere legatariis ꝓ libra et solido ꝓ rato unũ quisq̃ legatariũ contingente · hospitale contradicit quibus dã rõnibus et qua dubitatione et rõnibus hinc inde motis cõstat i quadã priuata scriptura seu cedula que incipit dominus alex · papa · iii · et finit uidelicẽ dari in scripcis · Q̃ueritur q̃ud iuris Etiã uisis dicto testõ et priuilegiorum copiis uidetur nobis Abbati sancti michaelis de Podiobonizi et Freclerico de Sens decretoꝝ doctoribus dicendũ q̃ hospitale debeat habere integrum legatũ et nõ debet pati diminutiõnẽ ꝓpter equalitatẽ seruãdã · quo alios legatarios · quia omnibus modis gtũ est possibile debet seruari mens et intẽtio testatoris etiã cõtra significatiõꝝ uocis ut omnia iura clamãt de testa · c · iii · et · etua nos faciunt concordantie posite de Xo sig · preterea et de re · iu · cõtra eum ii · vi · Sin casu nostro si fieret diminutio fraudaretur uolũtas testatoris qui legauit de bonis suis ob causam quã cõsecutus fuit in uita sua · s · remissionẽ peccatorum ergo si fiat diminutio đ legato facto hospitali · aut minuetur in purgatorio remissio peccatoꝝ qđ sentire est hereticũ ut de pen · di · iii · diuina clementia Aut fraudabitur hospitale q̃ tantã remissionẽ nõ dedisset uel datam nõ declarasset si scuisset legatũ suum diminuendum et utrunq̃ utandum est Preterea certũ est q̃ si testator legauit

re credere nō debet nec tenetur Pre
terea in multis iuris articulis sunt priui
legiata relicta ad pias cās ut patet .e.
ad l. falc. aūt. si mulier et de ept. et cle.
id qđ et de sacrosanc. ecc. l. ut iuris do
minū et de q̄sue. c. ii. Ex quibꝫ uidetur
q̄ hospitale integre debet cōsequi lega
tum sibi designatū uel datum et credo
uerum et equum. cc. li.

In christi nomine Amē

Asus talis est Iacobus de
Cremona iudex collatera
lis potestatis cōis Senē. ci
tauit quosdaꝫ laboratores
mediarios et molēdinarios plebis d Ba
sano Senen. dioc̄esis et comitatus. qui
cōstituti ante presentiā dicti iudicis oc
casione dicte citatiōis ad interrogatio
nem dicti iudicis cōfessi fuerūt q̄ erāt
laboratores coloni mediarii et molendi
narii dicte plebis et in possessionibꝫ dic
te plebis et in eius molendinis stabāt et
laborabāt. p̄ dicta plebe et pro domino
Nicolao domini Volti de malauoltis
plebano dicte plebis. quibus rusticis p̄
dicta. confitentibus. dictus iudex assi
rens sed nō ostendēs seu fidē faciens se
habere in mādatis a domino bertrando
quē dicebat executorē datū ab aposto
lica sede Hugoni bindi bentuenis de
Senis ea q̄ sequūtur mādauit sub certa
pena q̄ de fructibꝫ et redditibus terra
ruꝫ et possessionū quas tenebāt respō
derent dicto domino Hugoni tanq̄ ple
bano uel eius procuratori A quo p̄cepto
dicti rustici exposuerūt querelā grauā
minis et dixerunt a dicto precepto se
grauari nunc querentur an sint audienda
necne Dicendū est q̄ sic plurib⁹ rōn
bus Primo quia cū ipse dominus Iaco.
dictū p̄ceptū fecit tanq̄ cōmissarius
uel executor seu minister dicti domini
Bertrādi. quē asserebat executorē et
nō fecerit nec obtulerit tpe dicte cita
tionis uel precepti copiā iurisditiōis et
potestatis sibi tradite non fuit sibi ere
dendū et impune p̄t sibi nō parere et
tanq̄ a priuato uidetur tale p̄ceptum
emanasse. et licet in iuris effectu tale
preceptū fuerit nullum. de facto tamē
gratiant. nā egemus argumētis sꝫ tex.
sunt in p̄ncipio de offi. dele. cū in ure.
et inde q̄dibi nō. Pe. de sōp. et de dī
la. c. ii. de rescrip. cū cōtingat. et ibi gl.
sup. v. bo. p̄ceptimus. Non enim debꝫ qs
credi missus uel nuntius uel destinatus
nisi p̄bet se missum et destinatū et ha
bere potestatē ab eo qui potest extra d
bere. cū ex mūdato. xlii. di. quesciamus
e. de mu. l. una et hoc tangit ad hram
Hosti. de re iudi. c. qđ ad cōsultationē
tu glo. magna in fi. dicit enim loquēs de
datus modi ministris et executoribꝫ ta
libus enim oio p̄rendū est nō cōtuma
citer resistendū. q̄ intelligas quando
cōstat ipsos esse certos nuntios et de
forma mādati sibi dati ab eo qui dare
p̄t. alioquin resisti p̄t. e. de iure f f.
l. p̄habitū li. x. Idē ad hram tēgit archi.
in. l. canōizata. xxv. q. ii. et si fraus. vō.
dicit enim sequēs Ber. et Compost. q̄
executor debꝫ facere copiā sue turpis
tionis altas p̄t ab eo licite appellari et
quare uerba fundūtur. nōne si aliter di
ceremus quilibet posset se cōfingere nu
dicē uel executorē in p̄iudicū alterius
si nō teneretur ostendere potestatē si
bi datā ab homine nōne possent esse ite
tere false. nōne posset esse mortuus re
integra q̄ mādauit q̄ exceptio admit
tatur etiā tēpore executionis ut in. e.
pia ds. excep. li. vi. Nonne dominus Ia
cobus posset dicere se habuisse manda
tū falso. nonne nūtii cōis Senē portāt
capellinā rubeā ad ostendendū suo mo
do q̄ habeat potestatē citādi. quis sant
rapitis diceret contrariū. Nonne credi
tur p doctores q̄ si qs tanq̄ delegatus
altiusq̄ citat nonne creditur sibi nisi in
citatorio sit inserta copia hrāz ut de di
. e. ii. z ibi satis de hoc p Inno. et ho.
Item nōne expedit cautū est q̄ si duōꝫ
ex tribus iudicibus citāt nō tenetur ue
nire citatus nisi de cōmissione uel execu
tione tertii sibi constat p hrās citato
rias uel alio mō de offi. dele. c. prudentiā
et. c. se. Quid p̄ius si iudex aduersus
me mittit nuntiū ad excusandū non ere
ditur nūtio. nisi q̄ sit nūtius. fides fiat
iudici et p̄t ut nō. in. e. prudentiam in
premissā in dubitationē deducere Itē
alta rō ie. p̄batur iniustitia et iniquitas
dicti p̄cepti nazipsū p̄ceptū emanauit
sine aliqua cāe cognitione nunq̄ citatur
monitus conuictus uel cōfessus istis quo
rū intererat uidelicet dicto domino Ni
colao cuius nōie tenebāt et possidebāt
supradicti nec isti rustici habuerunt co
piā quas excusationes et defensiones af
ferendi ad hoc de mato. z obe. inter qua
tuor. e. si p̄ium uel alio mō. l. ul. maxi
me cū ipsi in presentia dicti dñi Iacobi
constituti nominauerint dominū in tu
dicto nec fuerūt auditi contra iura. e.
ubi in rē actio. l. ii. et extra ut lite non
contes. quoniā Non ob. si dicatur q̄
iste dominus Iaco. nō potuisset audire
defēsiones quas merus executor nō ut
videtur nōri de offi dele. pastoralis nā
hoc nō est simpliciter uerū nam aliquas
p̄t audire ut supius dixi et maxie ex
ceptionē exēcutionis et saltē exceptio
nes q̄ retro redditū iudicū uel processus
nullos Si nō posset audire deberꝫ refer
re et supsedere extra d re iudi. decete
ro cū sua materia Quantūcunq̄ enim
papa ne dū dominus Bertrādus precise
scribat semp itelligūtur salue rōnabiles
defensiones de offi. deleg. ex pte. ii. et
q̄tūcunq̄ quis nō habeat ius in beneficio
exquo est in possessione et administrat
ut rector debēt sibi subditi obedire et
sibi de fructibꝫ respōdere et dbitores
dignitatis sibi soluentes liberantur nec
possunt subditi et uasalli ab eius nobe
dētia recedere. xvi. q. iii. uolumus. vii.
q. iii. nonne Sed ipso p̄lato cā cognita
amoto subditi et sibi obligati ut p̄lato
ipso facto sūt liberati ut extra d elec.
uenerabilem fi. Quomō ergo potuit p̄
cipi rusticis obligatis actione p̄sci
nali. ex locato siue ex conducto domi
no Nicolao possessori dicte plebis ut
plebano nunq̄ monito uel citato q̄ ab a
lio recognoscāt terras et possessiones
dicte plebis Certe desipet q̄ sic sapet
Quemadmodū enim nouus dominus
no tenetur stare colono Ita nec colonus
nouo domino ut nō. e. loca. l. emptorē
fundi. ff. eo. ti. l. qui fundū Et si dicere
tur iussus iudicis excusat eā a priori ob
ligatione Respondeo nō est uerū q̄ diu
dominus Nicolaus in administratione
tolleratur qa nunq̄ fuit p̄cessū cū eo
Itē dicere tū iudicis uel iussus uel auctor
itas nō rite iterposita nō excusat. ff. d
acq. pos. l. iuste possidet et ibi nō. Q. d
plus in missione in possessionē corpalē
requiritur aliqua cāe cognitio saltē sum
maria ut in. c. quoniā frequēter ut lite
nō cōte. in fi. et ibi in rem actio. l. ii. et
in casu simili. ff. de re iudi. l. sepe et in
dicto. c. quoniā. §. q̄ si sup rebus ut li.
nō cōte. ibi negocii sūmatim examinās
iste. §. loquitur quādo actor mittitur in
uerā possessionē ut ibi nō. in gl. sꝫ q̄diu
Sed an talis examinatio debeat p̄cede
re missionē in possessionē corporalē nō
in spe. de primo decre. §. ii. vō. Sed nun
quid precedit Quid plus in casu nrō
Si iudex secularis inuocatur sūa nulla p̄
cedente nō debet dare suū brachiū nisi
iuste inuocetur et sūmatim hoc examia
bit ut nō. Inno. de offi. ordi. c. i. et ar
gū. xxiii. q. v. administratores facit qđ
nō. archi. de statu mō. c. uno in fi. li. vi.

Preterea subdelegatus uel subexecu
tor non p̄t plus q̄ cōmittēs uel delega
tus de rescrip. supplris Sꝫ delegatus nō
posset istā nouitatē facere cōtra domi
nū Nicolaum et eius laboratores cā nō
cognita ergo nec dominus Iaco. q̄ eius
p̄tibus fūgitur Preterea brachiū se
cularе nō p̄t inuocare iudex delegatus
sine speciali mādato ut nō. archi. de here
ti. ut ingsitionis in fi. c. hoc d stilo cu
ap. p̄batur dū dicit inuocato ad hoc si o
pus sit. qui stilus facit ius extra de cri
fal. licet et. c. se. Itē dato q̄ possit
inuocari debet inuocari cū necesse est a
iuris ordine seruato ut delicet quādo re
media ecclesiastica deficiūt non debet
iudex delegatus incipe a cauda sed a ca
pite Vnde iura loquētia de brachio se
culari. dicunt si opus est uel necesse est
hoc habetur d offi. or. c. i. et. c. quoniā
e. ti. extra de iudi. cū nō ab homine et
in li. vi. de sta. mo. c. uno in fi. extra d
here iqsitōis i fi. uereēūdor igitur tā tū
fatigari cū iiqtas. ineptitudo a nullitas

dei precepti se exhibent in patenti·
Verba domini Berti· inserta i allegati
onibus Frederici Itē certo certius est
quia casus est legis q ista cōmissio exe
cutionis facta in curia domini potesta
tis possessoribz absentibz et nō citatis
sint ipso iure nulla ut patet·l·ulti·c·si
pupum uel alio mō et ar·l·nā ita diuus cū
materia sua Expeditū est ergo dicere
q preceptū a domino Iac· factū fuerit
ipso iure nullum et ita grauauit eos
Quid plura ecce quāta grossities ꝓcess
sit ex pte domini Ia· in faciendo dictū
preceptū nō ut ex serie precepti appa
ret cōmissū fuit ipsi domino Iac· q in
duceret dictū Hugonē in possessionē iu
riū dicte plebis ac ipse dominus Ia· pre
cepit mediarius q recognoscerēt et re
conducerēt possessionē ab Hugone ꝑ
dicto quo iure ꝓ deo emanauit istud ꝑ
ceptū Nā et si dominus Nicolaus ꝑdi
ctus predo esset nec nullū tus haberet i
dicta ecclesia Vnde hoc qd mediarii q
cōduxerūt a domino Nico· teneātur re
conducere uel recognoscere possessionē
a dicto Hugone et certe nō repto legē
uel decretalē q hoc dicat quimmo bene
sunt iura ꝓmpta q contrariū dicāt· nā
colonus et qui conduxit etiā a ꝑdone
uel malefidei possessore obligatus est p
sonali actione ex locato predoni uel ma
lefidei possessori a quo cōduxit nō aūt
uero domino ut·l·si urbana·ff·de cōdi·
inde· Nam et possessor aliene hereditā
tis eiecta sibi hereditate tenetur cedre
heredi actiones sibi cōpetētes cōtra colo
nos ꝓ pensionibus siue mercedibus non
ex actione ut·l·mercedes et·l·iulianus·ff·
de pati·her· ergo seqtur q ipse actiones
sine cessione nō cōpetūt Alogni si dice
remus colonas debere recognoscere ob
ligati remanerent indubitanter domino
Nico· cui ab inicio obligati fuerūt ut di
cta·l·si urbana et iterato ex nouo cōtra
ctu et recognitione obligarētur Hugo
ni ꝑdicto qd est absurdo absurdius co
gitare ut accedat bona fides ut·ff·de re
gu·iur·cū si· Expromissis ergo satis liq
de constat q dict̄ i preceptū nulla ratio
nē subsistit· nec ideo salua reuerētia

dnī Iaco· q possit quicq in oppositū co
gitari uel dici ꝓ hominē sani capitis iudi
cantē dirigat in mētā iustitie et ueritatis
cc·lu· Frederi·
Euertendo in xp̄o patri fra
tri mino de sancto Quira
to ordinis fratrum minoꝝ
inquisitori hereticē prauita
tis in prouincia Tuscie auctoritate sedis
apostolice constituto· Rainerius abbas
de Podioboniti et Fredericus de Senis
nūtius setpsos Iacobus inquisitionis
officii ex parte uestra nos ad instantiā
requisiuit a nichilominus p̄cipiendo manda
uit ut uobis et officio uestro supra in
frascripto negotio assistere et cōsulere
deberemus inscriptis uobis nostrū consi
liū reddituri nouiq exhibuit quosdam
quaternos actoꝝ actitatoꝝ sub exami
ne uestro et predecessorum uestrorum
cōtinētes attestationes habitas contra
memoriam cuiusdā nominis·ē· et excep
tiones et defēsiones datas ad defensionē
ipsius et olim bonoꝝ eius per eos quos
hoc negocium tangit et tangere potest
Vnde et si negotiū infrascriptū mul
tiplici ratione tam terminis quā ipsorū
quos hoc negotiū tangere uideretur sic
per quā diuq nichilominus tamē ex debi
to quo uobis et officio uestro ex ꝓcep
to canonis tenemur ut·xvi·q·iii· nolite
et extra de bered·ut cōmissi·li·vi·at p
cōsequēs ut pariā eum temus parere neces
se habemus·xliii·q·i·c·ult· labore assup
simus cōsulēdi Et habita sup ꝑdictis co
muniter et diuisim deliberatione matu
ra et inter nos omnibus cōmunicatis xp̄
nomine inuocato ueritate semper salua
cui omnia cedūt et ipsa semp ꝓualet·v
iii·di·cōsuetudo dicimus et cōsulimus
memoriā dicti·ē· posse et de iure debe
re damnari eiusq bona ex cōmissis ter
minis tēpore fore cōfiscata etiā decla
rando rōnibus nos mouētibus i frascrip
tis Circa qd primo utdēdum occurrit
an illa ꝺ quibus attestātur testes inducti
pro parte officii et que impugnātur me
morie dicti·ē· sint hereticā Secdo an
sint ꝓbata Tertio an exceptiones et de
fensiones date et exhibite pro parte eo

rū quoꝝ interest tollant ꝓbationes pro
parte officii factas Qd autē sint hereti
ca forte superfluū est querere Sed breui
ter perstringēdo dicēdū est q prima as
sertio que habet q aīa simul cū corpe
moriatur est heresis manifesta damnata
in canone·xxiii·q·iii·c·ult·ℵ arabiti·
et est cōtra illos canones·xxxii·q·vii·
licite et·xiii·q·ii·anime et·c·tēpus et
c·fatendū et ex toto est cōtra uerū fi
dei fundamētum Seda uero assertio
que habet q homines uiuant et gubernē
tur ꝓ naturam et cōstellationes superio
res damnatur et excludit gratiā dei ꝓ
quā quisq meruit immo sine ea merert
nō potest ut habetur in canone Augusti
ni·xxiii·q·iii· Nabugodonosor ℵ pre
destinatis dei et de conse·di·iii· nemo
tollit et·c·placuit et de pe·di·i· nō pōt
sūt enī cōtra fidē expresse ut in simbu
lo Quicumq ibi qui bona egerunt ibūt
in uitā eternam qui uero mala·2ē· nec
considerauit talia asserendo que scribit
Augustī· de origine anime ibi aut sicut
in Iob merita examinari aut sicut in He
ro de peccata puniri Et in Iohāne opera
eorum illorum sequuntur illos et de sum
ma trinitate firmiter credi·ad finem·
Tertia uero assertio que habet q non
sit paradisus nec infernus sapit heresiz
manifeste cum sit·ē· uerbum a promis
sum saluatoris dicentis in euangelio lu
ce· Hodie mecum eris in paradiso·et in
imo redēptor In paradisū deducunt
angeli et quia in inferno nulla est re
demptio 2ē et alibi sempiterno igne 2ē
de conse·di·iii·c·ii·et de bereti·c·iii·
Quarta assertio habet q incestus non
sit peccatū qd est cōtra legē diuinā et
humanā et de hoc plene in tex·et glo·
xxxv·q·i·p totū et·xxii·q·vii· adulte
rii malū et extra de eo q cog·consang·
ux·sue p totū et credendū est qui talia
pluries ꝑticiter asserunt corde gessis
se et credidisse quia nemo extimandus
est dicere qd mente nō agitauerit·xxii
q·v·humāe·ff·de sup·le·l· Habeo Qui
ergo talia assentit hereticus ē cēsēdus
cuius bō a die ꝑmissi crimis sūt ipso iu
re confiscata ut extra de here·cū sedz

li·vi· Sedo principaliter uidere restat
An predicti errores uel aliquis eorū ꝓ
bati sint Et dicendū est q sic· nā hez
aliqui referant in dubium An p duos
testes ꝓbetur crimē heresis d quo nō
parebit deberet ut officiū li·vi Et an
testes concordātes de erroribus et dis
cordātes in tēpore ꝓbent ad qd facit
qd nō· Inno· de accu· qualiter·ii· cuius
glo· ponit spā in tractatu de teste·§·
tam de interrogatorius· tamē ista nō ha
bent locū in casu presenti· quia ꝓtres
testes uidelicet ꝓ primū sedm et tertiū
oio concordes sufficienter ꝓbatū est q
tres testes a duriantur per alios testes
maxime ꝓ dauū et nonū testes q con
testes uidetur ꝓbare facit forma data i
quisitoribz ꝓ credendi hoc est exēplariad
finē Sequitur de ultimo An obiecta
et defensiones correcte per illos qui ꝓ
interest cōtra testes inductos ꝓ offici
um receuent obicientem Et dicendum
est q nō duplici rōne Prima quia ipse ex
ceptiones nō ꝓbātur et nō sufficit pro
ponī nisi ꝓbetur de his q fr̄a ma·p·ca·
c·i· Et quēadmodū actor teretur pro
bare intentionē suā·vi·q ulti·actor sic
et reus suā defensionē ut·l·ii·ff·da ex
eo· Seda qa dicte exceptiones et de
fensiones etiā ꝓbate nō releuant qa in
cā heresis recipiuntur extranei·partici
pes ꝓrii infames et similes persone ut
extra de bereti·fidei et·c·accusatus·§·
licet·ii·q·vii· si hereticus et plene nō·
arebi·in libello suo cōtra tēpularios edi
to·§·miso·ℵ·item ꝓ quales ꝑsonas· Et
si dicatur licet admittātur predicti nō
tamē inimici et deponētes ex odii fomi
te ut in·c·accusatus·§·licet fator sed
illa inimicicia intelligitur grauis et ca
pitalis et talis q̄ presūptionez inducat
q testis pīli deuiet a ueritate et nō ex
tra de accusa·cū oporteat archi·in dic
to libello ultima carta in·iii·col·ℵ et i
eet in fauorē fidei multa genera homi
num 2ē Sed in casu nostro nichil huiusꝑ
batū ē nec ē obliuiōi traditū qd cōtra
viii·et·ix·testes nihil obiectū est·
cclxii·
Do· Allexander de pusio·

Videam puer natus ipse et pater in una prochia in trie nio Rututus orbatus patre et matre existes sub tutela aute paterne qua aut a decedete collocatus fuit sub tutela aute materne que a uia materna erat alterius prochie q̃ essz dictus puer quem puez dicta tutrix ut melius eius tutelam tam circa psonam quã circa bona administret retraxit ad domũ suã et ipse puer cũ ea et in domo ipsius aute stetit et ibi habitauit p tempus xiiii annoz et in ipsa ecclesia sacte marie diuina officia audiendo et ecclesiastica sacramẽta recipiẽdo usq ad mortem et tpe mortis qui erat tẽe cõstitutus in etate xviii ãnoz et ante mortẽ suã qa uxorẽ accepat plures dixit q̃ intendebat eã ducere ad domũ ipsius puerí preparauerat ligna p ipsa domo aptãda et ut ad ipsã rediret In qua quid domo sua semp habuit ptem massaricioz suarum et nihilominus ecclesie prochiali in qua domum suam habebat decimam solui Additio i de fructibus bonorum et ibi etiam diuina officia audiuit et etiam ibidem munera et bona tanq̃ ipsius loci prochianus subiit et ibi descriptus cũ aliis prochianis fuit et se ibi et bona sua assignauit officia aliq̃ munia gessit Qui puer uentes ad mortẽ cõdidit testamẽtũ et in suo testo elegit sibi sepulturã apud locũ fratrũ predicatoz et ipsis fratribus aliqua reliqt et decessit Nunc queritur cui ecclesie debeatur cereus factus pro honerãdo corpus eius q cereus cõsueuit dari ecclesie parochiali An dicte ecclesie in qua fuerat parochianus ipse puer et sui matores an ecclesie in cuius prochia decessit et cui earum ecclesiaz debeatur quarta relictoz p eum dictis fratribus predicatoribus an utriq Et uidetur q̃ secla ecclesia nõ debeat habere hanc canonicã portionẽ sed solũ prima Qua prefatus puer semper manssit prochianus Addi nt E d p rochia prime ecclesie et hoc patet qa eo tpe quo accessit imo potius allectus et tractus fuit ad sectam prochiam erat in tali etate in qua nullũ habebat intellectũ ut inst de mutt stipu § pupillus et per talem accessũ non potest dici habuisse animũ cõstituẽdi ibi domicilũ qua in cõ statutione domicilii requiritur animus a facto ut ff ad municip l domicilio et sic cum animũ intellectuale nõ habeat non potest dici domicilũ nouũ constituisse Sed nec per meram uel habitationẽ post annos discretionis cõtractã qua ibi ex certa causa ex qua accesserat stetit sicut dicitur de illo qui studioz causa se transferre q̃ non uidetur ibi cõstituisse sibi domicilũ Addi ni nisi per decennium ibi stetisset Sed post hec cessz erectionis annos non habitauit per decennũ ergo nõ psumitur constituisse ibi domicilium Addi nu ut ff de inte l ii cum sua glo et l iu et xxvii q i § qa ergo i gl et hoc uerz 2ẽ Preterea p pdcã patet q̃ nec primũ delinquere uoluerit domicilũ nec sedm sibi constituere pactus exteriores nõ apparet q̃ uolebat uxorẽ ducere in domum suã in prima prochia Addi v et ibi morari p dictos actus in facto positos ad quẽ animũ in hoc cõsideratio precipue habetur ut d l domicilũ et e ti eius g § celsus et in iii glo § quia ergo Non ob q̃ allegatur q̃ talis porcio debeatur ecclesie in qua diuina audiebat officia a recipiebat ecclesiastica sacramẽta ut c de sepult et eo ti cũ quis it vi cũ simili quia intelligitur illa e ubi audire et percipere debet sicut est in ecclesia parochiali Addi vi Nã in ea tenetur audire quis diuina officia et recipe sacramenta ecclesiastica nec alius cuius parochianus nõ est sibi debet ministrare immo punitur si hoc facit sine licentia ut vi q iii c i et ii et viii q i c i et iii extra de parochis e nullus et pene nõ debet alicui tribuere immunitatẽ nec unũ a idem factũ debet esse cã pene et premii ut ff de interdic et releg l relegatez § fi et ad hoc facit glo Io an in cõ c cum quis et hoc expresse uidetur innuere ibi in c sup cathedrã in elemẽ et extra de sepul c sne que c uidentur innuere q̃ de parochiali ecclesia intelligatur

Addi vii Vnde cũ hic esset prochianus dicte ecclesie sancti Siluestri cũ nõ esset parochianus ecclesie sancte marie et in dicta ecclesia sancti Siluestri audiunt diuina officia Et sacra pabula recipient Addi viii et audire et recipere debuerit ibidẽ et cuncta tanq̃ ibidem exercuerit et nõ alibi merito dicta porcio debeatur ecclesie s Siluestri in solidum est danda

In xpi nomine amen

Viso supradicto themate et allegationibus pro contra licet q̃stio respectu rei de qua agitur parua sit gratia tamen aduocatoz repeto scripta in contrariũ Et respõdebo pti cõtra quam tenebo q̃ debeatur canonica portio ecclesie sancte marie uidetur per c i de sepult ibi illi ecclesie 2ẽ et c ti c i in prin li vi ibi non dimisse eccle 2 qd nõ Inno d stamo c i et ga pbitationẽ tanti tpis uidetur cõstituẽ cõtra isse e de incolis l eues et nõ per archidi de pben prefe ti li vi ultra hoc facit e ti certificari et c in nostra In quibus dicitur q̃ ecclesis de q̃z prochia mortuoz corpa assũmũtur ẽ data canonica dicitur enim qs trahi uel assumi de prochia non originis sed de illa ubi realiter habitat et larẽ fouet ut nõ de rescrip statutum § ii in glo olim dicebamus li vi ad idem facit e ti c ii § huiusmodi in clemen ibi cũ opario mercedis exhibitio debeatur Sz certum est q̃ sacerdos originis tempore mortis et ante per x annos et ultra nõ laborauit in isto et ultima tẽpora et ultima possessio sũt spectanda de ca poss c cum ecclesia et e ne de sta defunct l si mater Et posito q̃ domicilio originis non possit renũtiari tamẽ si alio se transtulit ibi poterit ordinari ut nõ l xxi di priuatus et ibi debet cõueniri nõ in domicilio originis ut nõ in l domicilium Item ad premissa facit qd nõ In de pe et re omnis sup uerbo sacerdote ex cuius glo clare patz q̃ si aliqs de una prochia ponat se pro mercenario famulo uel nutrice in alia parrochia etiã innuo ãno illi sacerdoti debet cõfiteri et psolui alle xvi q i quesiti nam in loco in quo qs relegatur inuitus gerẽs i ãio ad patriã redeũdi tz dõicilũ Addi ut ff ad municipa l eius in fi

Pone igitur q̃ aliquis cõduxerit domũ pro uno anno in una parochia et ex nũc pro sedo anno in seda et exnũc p tertio anno in tertia parochia et dũ est in prima parochia et in primo ãno instruit domũ sede parochie nũqd erit iste prochianus sede ãteq̃ sit trãslatus ad illa absit xxv q ii si quis iam translatus Vnde sciendũ est q̃ tus sepulture et parochiales interdi sunt tẽ interduz diuersa ut patet de sepul c cum quis et c is qui c licet mulieres li vi Q̃d sunt diuersa uerbi grã soluto matrimonio uxor redit ad domũ matris in alia parochiali relicta uiri moritur nõ electa sepultura sepelietur in sepultura uiri et tamẽ ecclesia parochialis habebit canonicã Vnde stãte eodẽ dnmicilio quo ad foz in eadẽ ciuitate põt quis habere sepulturã matoruz in una ecclesia et in uno anno possit habere plures parochias Pone q̃ quidam pisinus relicta domo originis optime instructa An dimissa familia conducit domũ in alia parochia cõtrahẽs societatẽ cũ aliquo scolari Vnde uidetur dubitandũ q̃ in domo conducta habet domicilium quo ad ius parochiale sufficit enim q̃ ibi habitauerit dũmõ nõ ut uator ad hoc de dam infec l iii § pretor ff de nuntiari ad idẽ de elec cãm in clemẽ ibi habitare cõtr Preterea quo ad ius parochiale qd spẽiale est minor cẽsetur matoz de iudi c iii li vi Posito ergo q̃ tẽpore pueriete in isto nõ sit cõferendũ tamen tpe discretionis est cõsiderandum in quo põt eligere sepulturã ut eo ti c iii li vi unde et uotũ et professionẽ p cedentẽ et inualidã ex aduentu puberitatis ratificaret de regu significatũ et e q ti c i li vi Itẽ pone q̃ ppter guerram recessit quis de ppio et se alibi collocauit et cessãte guerra reduit ad propria certe durante tẽpore guerre fuit parochianus ubi se tũc collocauit d proch e uli et ibi nõ Host et Archidi post eum xiii q ii § quia ergo quia minori spacio cõstituitur domicilũ Cõtrarius tamẽ innuit Io an de sepul c is qui li

vi· in nouella· videmus quidem experientia q̄ pater filios uxoratos· interdū separat a se et· et ipsi cōducūt domum in alterius prochis et recipiunt certum quid a patre nomine alimentoꝝ ergo stante eo dē domicilio quo ad foꝝ et manente eodem sepelito matoꝝ habz filius a patre diuersam prochiam Item non potest negari quin iste fuit interim de familia tuj tricis cū apud illam interim debeat educari et possz eum offerre religioni in minori etate ut nō· Innoc· et Hosti· de regu· c· ii· Et in isto dubio ista pars michi placet et uera videtur· Et ita consulo ego Fredericus de Sents minimus decretoꝝ doctor· ad cōtraria resp̄deo apostillādo Sequūtur apostille ifrascrip et primo sup̄ verbo decimam solunt

Addi· i· Solutō decime realis nihil facit ad ius prochiale quia tales debent solui illi ecclesie in cuius prochia sunt sita predia pſonales· et mortuaria· illi ecclesie ubi degit et audit diuina et percipit sacrā uel p eus stat quo minus accipiat ut le· et nō· de proch· c· ult· et de decī ad apostolice· xvi· q· i· questi· et sic de sequentibus Ere· Quia p̄fatas Addi· ii Posito q̄ ista ratio cōcluderet p̄ tempore minoris etatis· nō tamē p̄ tempore pubertatis Item nec semp̄ uera Pone q̄ mater habens filū paulum uel frater derelicta antiqua et originali prochia conducūt domū in alta prochia nunquid erūt prochiani note ecclesie· cum famulus suus· utiq̄ ut· i· dicetur fredericus·

Domicilū· Ad· iii· nisi et tamē scholaris dicitur prochianus illius ecclesie ubi habitat et tenetur dare decimas pſonales· ut nō· Io· de pe· di· vi· placuit· ubi ergo dabit portionē canonicā· cum utroq̄ eadem sit ratio Frederi· Domicilū

Ad· iii· ut· ff· Stante eodē domicilio potest esse prochianus plurū ecclesiarū ut· i· dicetur Frederi· I prima parrochia Addi· v· p̄supposito q̄ aduenīte pubert etate fuerit firmatum ius prochiale in peochia sancte marie solus annus redeūdi ad prochiam originalē· nō suffragat nisi stat· translatio· xxi· q· ii· S quis de preben· de multa· et de elect· c

tum in cunctis· Frede· In ecclesia

Addi· vi· Parochiali hoc ē uerū in prochia in qua habitat· ibi enim tenetur audire diuina officia· et dare decimas pſonales· ut habetur in dicto· c· ex m quis· et de proch· c· fi· et per hoc tollitur qđ infra allegatur q̄ talis non est prochianus prime ecclesie· Fredericus De proch· ali· Addi· vii· Ista ura intelligūt ista ecclesiam prochialem· ubi quis habitat· ubi percipit sacramēta· qđ p̄z diem ibi dicitur ad· fi· §· hinc modi· xo· uerum ne prochiales ecclesie et ipāz curati· qui ministrare habēt ecclesiastica sacramēta· ibi cum oparis mercedis exhibitio debeatur tē· ac ecclesia sancte marie fuit illa Fre· Sacra pabula· Addi· viii· Nō ponitur in p̄dicto qui ieq̄ de sacramētis audiuisse aliquādo diuina offricia· sine re ali habitatione· non p̄fecit sed accusate· Fre· Redeundi· Addi· viii· Pro et contra facit qđ nō· Io· an· de sepultu ris Is· qui· li· vi· Fredericus·

celiii·

Vestio subsequēs uicem precedenti· Nam quidam puer de prochia sci Xp̄ofori· Senen· translatus fuit ad prochiā sancti Iohannis de Sents et ibi habitabat cū matre et mortuus est in tenera etate· q̄ ritur de sepultura sua· et funeralibus sepulture·

Dominus Cōradus allegauit pro prima pro· ba· Dominus Fredericus p̄· fida·

Ad allegationes factas contra allegationes domini Iacobi· Ad· i· quidam eūcp subtiles· nō esset necessaria responsio aliqua quia satis ex ipsis eisdem patz q̄ sunt mendicata suffragia et non concludūt ueritatem Nam qui ueritatem dicit non laborat· sed cum magno labore et langore· trahūtur argumēta· que in ducuntur pro oppositōne ueritatis domini Iacobi· et ex ipsis eisdem fuit allegationibus cōtinetur aduersarius dominī Iacobi· Verūtamē ut aliquid dicā hic pono p̄ fundamēto Addi· ii· q̄ ecclesia prochialis et· p̄prius Sacerdos· est ubi quis habet domicilū originis uel altas reale· et sic intelligitur extra de· pe· et· r

c· omnis utriusq̄ et de sepul· c· cum sup quoꝝdam· et· c· in nostra· et· c· ult· ut expresse dicitur et aperte colligitur extra de sepul· c· is· qui· li· vi· Et parua sunt hec ut quis sit incola in loco· et prochianus in prochia alienus ecclesie Nam utrū q̄ constituntur· et fit per domicilū ut dictum est· et· ff· ad municip· l· incola· Sed licz prochianus sit quis ubi habet originē p̄priam uel paternam substantiam· licet ibi domicilū non habeat cū q̄ te· ibi sit cuius uel munere ps et cum in pluribus locis quis domicilum habere ualeat ut· ff· ad· municip· l· assūptio· §· urus prudentibus· et· l· labeo in· fi· et extra de rescrip· c· dilectus· Cum quis prochianus est plurium· ecclesiarū qđ potest esse utriq̄ debetur canonica portio· diuidēda inter eas ut extra de sepul· c· cū quis §· i· li· vi· Sed in casu nostro infans defūctus domicilium originis et de facto· seu reale Addi· ii· Habeat apud sanctus Xp̄ofez et maiores etiā sui· excepto patre· ibi consueuerunt sepelīri· uel forte pater et plures alii maiores ad sanctum Franciscum· ita q̄ in ecclesia sancti xp̄i fert erat et est eius prochialis et rector ipsius eccle p̄prius· Addi· iii· Est sacerdos tā ex doctrina pris q̄ suo a sacerdotī sancti xp̄ofori tanq̄ p̄prio si fuisset etatis discretionis· seu doli capax habebat necesse confiteri· semel in anno· ut dicto· c· omnis utriusq̄ Addi· v· Nisi in quinq̄ casibus· scām Goff· in sūma Primus quando fuisz indiscretus ille Sacerdos Addi· vi· ut de pe· di· vi· Secundus cum alienus parrochianus pubes trāsisset in altam prochiā Addi· vii· puta sancti Iohannis transferēdo domicilium· uel ibi delinquendo quia ibi conferi debet· sicut in foro cenuētionali ditimus· ut· ff· de iudi· l· heres absens et extra de fo· compe· c· fi· de foro pniali nō contra xvi· q· i· c· ii· Tertius cum gs uagabundus existat Quartus cum quis semp̄ dico doli capax· ut habeat animū d̄ relicto domicilio p̄prio uagatur et iste non habet p̄prium sacerdotem· uel iterfacit querens quo se conferat qui sine domicilio est ut· ff· ad munici· l· labeo in

prin· et· l· etus· §· celsus Quintus quādo ut· §· dixi alienus prochianus peccat·

Addi· viii· In aliena prochia quia quo ad illud peccatū est de prochia illius sacerdotis et cōtrahit forum illud ut nō· vi· q· iii· placuit· Sed nec aliquis dicaz casuū potest habere locū in puero· de quo q̄ritur infante nec de confessione tractamus· sed de iure funerario· p̄pter prochiam ut ibi deberet sepelīri· sed alibi non haberet debitam sepulturam· p̄pter maiores· uel p̄pter electionem Et in prochia sancti Iohānis· necp domicilū habeat cum illud nō possit transferri siue constitui ab infante· et in fine nisi puenerit ad annos discretionis ut in c· nostra· et c· licet Addi· viii· Et optime de pe· et· re· c· omnis in prin· immo melius nisi puenerit ad illam etatē in qua potuerit testari· s· xiii· annoꝝ ut· ff· de· testa· l· qua etate et dicto· c· licet extra de sepul· li· vi· Vnde hoc tenēdum est p̄ certo q̄ dictus infans domicilū retinebat sue et paterne originis qđ mutare negt et aliud non constituit donec etatem habuisz eōstituendi sibi illud ut· ff· ad municip· l· placet et· l· se· nec sequitur quis domicilium matris si est legittimus· sed eius qui iuste patrem non habet p̄pria origo a matre est eoq̄ die· quo ex ea est numeratur ut dicto· c· licet· eius qui iuste um ipse ergo solus animo suo potest sibi constituere domicilū quo efficiatur incola· ut prochianus· non alius ut dicta l· non utiq̄· et· l· nihil ad municip· et dē capti· et postli· re· in fi· licz in facto opus sit ut· l· domicilium· ff· ad municip· alio quin est prochianus ecclesie originis prē dicte· ubi et alias domicilium habebat

Sed nec exemplū de uxore supuuente utro· facit ad p̄positum· primo quia illa maior erat que potuit trāsferre domicilium et constituere sed infans non ut dictum est Preterea nec credo illud uerum nisi in illa prochia sancti Iohānis haberet originē uel domicilium animo nō discedendi in p̄petuum· ē· de incolis· licies Addi· xi· Idem dico d̄ tertio exemplo· et quarto· de· c· rescriptū et d̄ ibi notatis Addi· xii· Quinimmo oīa

illa legata faciunt p domino Iacobo · et p ecclesia sancti · xpoferi usq ibi Sed diceret aliquis 2ē · Et ab inde infra · dico q dictus infans habebat et sequebatur domicilū paternum · et suū filium familiarē et laremq habētē · ut in dicta · l · ciues et · ff · de legatis · l filio et maxime in tali filio infante ut · ē · de honoribus et muneribus non con · l · i · § · pro infante uero · Nec cautū reperitur in iure · q animus matris constituat domicilium filio infanti · Preterea nec pater · Ad · xii · Potest filiofa · constituere domicilium extra originem · nec filiuš sequatur tale domicilū · sed oportet eum sibi ipsi

Addi · xiii · Constituere domicilium ut · ff · ad municip · l · utiq · Preterea nec mater habuit animum constituendi filio predicto · domicilium in prochia sancti Iohannis · et sic q domicilium mutarq uel transferret · nec habitatio quā faciebat cum matre · etiam si habuisset etatē legittimam · xiii · ānoz inducebat cōstitutionem domicilii · ut · ē · de incolis · l · ii · et · iii · sed si domicilium cōstituisset ei mater amisisset aliud domicilū · primū qd habebat in prochia sancti xpōferi ut · ē · de incolis · l · i · et · ff · ad municip · l · domicilium · ergo sine facto et animo filii uelleretur et transferretur · qd suū erat · qd est cōtra · l · id qd nostrū · ff · de re · iur · Nec ē uerq q mater esset tutrix quia et si iura pmittant matrem subire tutelā filioq · nō tamen cogitur · ē · quādo · mu · tu · offerri · fun · po · auten · matri et aule Preterea nec si fuisset tutrix sequitur · pupillus domicilū tutricis · immo retinet suum ut dicta · l · ii · et · iii · ē · de incolis Preterea nec deā mater habet domicilū in prochia sancti Iohannis uel est de prochia eius in qua habitet

Addi · xiii · Ad presens p al quod tēpus in domo sororis sue · ut s · dictum est

Item nec erat pegrinus deūs infans ut locum habeāt in penultima pte allegata Sed Senēsis erat nōbilis et famosus in quo nō est difficultas talis · sicut in peregrino · reducēdo ad suā prochiam · Se quitur apostille · et primo sup uerbo Iacobi · Addi · · Cū maiori labore cōna

tur incipiēs respōdere allegatōribus factis cōtra dominū Iacobum quā ille q cōtra dominū Iacobum allegauit · Frederi

Pro fundamēto · Addi · ii · Super falso fūdamento nō recte edificatur · tā si orundus senis transferat domicilium Florentie · ubi se colloq · sola ecclesia floren · erit sua ecclesia prochialis et non ecclesia originaria ita q sola ratio domicilii realis consideretur · ubi si quis audit diuina · 2ē · ut patet d sepul · e · i · ibi · secundū passionum et · ē · de bus · ibi salutis pabula · et · c · certificari et · c · in nostra · ubi dicitur q ecclesias · de quaz prochus mortuoz corpora assumūtur · debet dari canonica portio · Dicitur enim quis trahi uel assumi ubi realiter habitat et optime facit qd nō · de rescrip · statutū in glo · olim diceb amus in · fi · et qd ibi · nō · archi · dī · post Goff · sup uerbo · actor et reus ad idem de sepul · cum quis · i · respō · li · vi · et · e · ti · c · ii · xō · huiusmodi ubi cum opa · rio mercedis exhibitio · 2ē · Sed certum est q sacerdos originis non laborauit in isto Item dicit lex · q ibi habet quis domicilium · ubi realiter inheret · ff · ad municip · l · municeps · § · miles Et licet quo ad honores dicatur quis retinere domicilium originis tamē ibi nō poterit cōuenīri · si alibi habet domicilium reale ut nō · e · ti · l · domicilium et ad · hoc facit qd nō · Hostī · de prochus · § · quis intelligatur prochianus in · prin · freder · Seu · reale

Addi · iii · Non est uerum q reale habuit in parrochia sancti Christoferi · Sed in prochia sancti Iohānis · et sic positū fuit in themate Fredericus · Pro prius est · Addi · iii · Plures dicūt ē q per se est ius sepulture · et per se ius canonice portionis ut est casus de sepul · c · ii · i · respō · li · vi · fre · Omnis utriusq

Addi · v · Ista decre · dicit q pro sacerdoti sed non declarat · qs dicatur ppriusq Sacerdos et de hoc uertitur altercatio frede · Indiferetus ille · Addi · vi · In isto casu remanet prochianus primi sacerdotis et si decedit illi debetur canonica · frede · Pubes · Addi · vii · Hic nō fallit regula · cum ppriusq desinat esse ille primus ex quo alibi transtulit domicilium frē · Peccat Addi · viii · Licet iste rōe delicti · quo ad fcz pēnationis censeatur de illo ubi deliquit non tamē mutauit prochiam et debet confiteri ppriosacerdoti et nō illi · ubi deliquit nō · xvi · q · i · c · i sedm correctionē are · frede · Et · c · hez Addi · viii · Ista iura non tractant de casu nostro potius istum casum pater alīūde natus habitabat in prochia sancti xpōferi · decessit relicta uxore pregnāte in villa et in villa peperit et audiens mortē mariti ad domū patris uel ppriam cum infante rediit et tamq tutrix · uēdidit solemniter omnia que maritus habuit in prochia sci xpōferi · et infans cum matre stetit per plures annos que est prochia istius · cum iste non habeat discretionē · Et eū secūdum · t · e mater nichil opetur ad sepulturam Item mater in prochia sancti xpōfori uulgo conceptū peperit · deinde ad paucos dies transtulit domicilū et puerz se cum duxit quē secū in isto sedo domicilio retinuit per · viii · annos · et mortuus est · quis sepelret eum · cum iste nō potest ostendere patrem Item nō habet animū uel discretionē · et certū est q in prochia sancti xpōfori nō habz domicilium · Sz nō · potest negari gn realiter habitauerit in prochia sancti Iohannis et quin sit de familia matris · ad hoc facit decre · in nostra in · fi · de sepul · Illa enim decie · uocat ecclesiam prochialē illam d cuius prochia corpus assumitur · siue adulti · siue infantes sint illi qui assumūtur Fredericus

Leues Addi · x · Non est arguēdum de iure prochie ad ius incolatus · nam ex iste quis incola · in eodē anno potest gs esse prochianus plurium ecclesiarū nec requiritur q quis habeat animū impetuū standi uerbi grā · Quidā de prochia sancti Iohānis · cōduxit domū p anno sequēti · in prochia sancti Petri · et pro sedo ano tu ala prochia · ita q animus eius morandi solū est ad annū · nūquid ergo iste erit parrochianus illius licet non intēdat esse ultra annum Quis dubitat · ex quo uicē rarium larem fouet dato q nō habeat bona sua · Itē quid si aliquis ppter guerram fugit de prochia ad prochiam a

ibi se transtulit cum rebus suis animo reuertendi d primā cessante guerra Nunquid interim est prochianus istius sedis prochie Vtiq cū uero redierit ad primā desinet esse prochianus sedis · et iste est casus d prochi · c · ult · et facit d · elec · causa · xo · si uero habitare ibi cōmuniter cōsueunt · et ibi glo · in clemen · frede · Et de ibi nota · Addi · xi · An finis istius glo · que incipit olim diceb amus faciat p eouel cōtra uos ipse cōspicite cum illa gl · dicat in dubio debere intelligi de dio cesi · in qua de facto habitat fre · Preterea nec pater Ad · xii · In istis spiritualibus pax immo nichil operatur · patria ptās · exēplū in matrimonijs d iudicialis c · ii · i · vi · Pone filius fugit a patre in aliam prochiā et ibi facit suam artē · forte duxit uxorem uel posuit se pro famulo alicuius domini · Episcopus Senen · habet multos domicellos · de alienis prochis Interim cuius prochie sūt fred · Cum si

Addi · xiii · Satis est dictū · q · q solum domicilū originis sine reali domicilio · nō sufficit ad hoc ut quis sit parrochianus Sed pone mater uel tutor optulerunt puerz senen · in quedam monasterio florē · qd pūt · xx · q · ii · c · i · et · ii · et de regula · c · ii · et ibi moratur et educatur · et diuinis instruitur intrim · erit ne de prochia senen · uel illa ubi est mōsterium · Cum enim ad officiū matris ptineat siue sit tutrix siue non habere curam filioq · maxime patre mortuo et maxie infantium · quis potest negare q sit de familia matris dū est cum matre et ad ecclesiā uadit cum ea et missas puerz audit a illa peipit que peipe potest fre · Qua habitet Addi · xiii · quo ad ius prochiale nō curamus de domicilio ubi eius sit sed de habitatione solū Quidā florentinus dimisit florentie uxore et familia uenit senen · nec ppter hoc fit eius · pont se cū aliquo domino · et bis uel ter in anno uisitat florentiam et familiam suam · moratur senis que est sua parrochia certe Sen · rōne habitationis · Et tamē nō pdidit doicilū florētinū Fre ·

Iura allegata p parte domini Iacobi non sunt contraria intentioni plebani

sancti Iohānis sed se ad inuicem cōpatiū
tur Nam cp in ecclesia sancti xpoferi
fuerit sepulcrū illius infantis et cp cano
nica portio detur ecclesie sancti Iohānis
ista nō sūt cōtrariā et ura allegata per
domnū Iacobū cōcludunt de sepultura
nō tamē excludunt ius prochiale uerbi
grā Martinus habet domicilium reale in
perochia sancti Iohānis Et sepulcrū suo
rum matoz est apud p̄dicatores· si iste
decedat sepultura nō electa p̄dicatores
habebunt corpus et ecclesia sancti Iohā
nis canonicā funeraliū ergo patet cp ius
funerādi et ius prochiale sunt diuersa
licet interdū possint concurrere ut puta
quando in ecclesia prochiali ē sepulcrū
maioz Item exēplū utdua ubi dicitur
habere domicilium ubi maritus habuit de
sepul·c·i·li·vi· Sed pone cp maritus ha
buit domicilium originis et hab itatiōis in
prochia sancti xpoferi et ibi sepultus ē
ipsa uero soluta a lege uxi habitat in pa
rochia sancti Iohannis decedit intestata
sepelietur in sepulcro uiri et ecclesia san
cti Iohānis q̄ fuit socia passionū· tempo
re mortis habebit canonicā Item dici
tur in iure cp domicilium originis ꝓprie
uel paterne nō pōt mutari ut·ff·ad mu
nicipa·l·assumptio·i·et·ii·respō· Sz pōe
cp Martinus et pater eius fuerunt nati
in prochia·s·xpoferi·sed dictus Mar
tinus postea translatus ad prochiā·s·Io
hannis decedit intestatus·in sepulcro se
pelietur·s·xpoferi·et in ecclesia·s·Io·
habebit canonicā ergo bene sunt diuersa
tus prochie ec ius sepultute Sed dice
ret aliquis quādo diceretur qs esse d pa
rochia·s·Iohānis Respōdeo quando
ibi de facto habitat animo manendi·ita
cp uere sit trāslatus nō iuris fictiōe·sed
uere siue pcepit diuina siue nō·xxi·q·u
si quis iam trāslatus·xviii·q·i·c·uno et
ibi glo·et de sepul·c·ii·sedo respō·li·vi
ibi se equaliter collocās in utroq·animo
manendi ideo dixi ut excludatur qd ha
betur de sepul·c·antepenul·i·respon·li·
vi·Non iuris fictione ideo dixi ut exclu
datur domicilium iuris puta paternū origis
uel p̄sumptū puta beneficii·Nam si pa
ter meus et ego oriundi sumus de florē
cia et ibi habebā beneficiū·tamē re uera
et cū effectu et cōtinue habitaui Sems
in prochia sancti Iohānis nō uidetur clu
bium cp ecclesia sancti Iohānis est eccle
prochialis mea Ste est uidere in·c·statu
tum de rescrip·li·vi·ubi nō·in glo· Olim
dicebamus cp proprie dicitur habitare
ubi quis reale habet domicilū licet mul
tum·hoc dico ideo quia si Senen·habet
ecclesiā pusit et tamē Sems cōtinue habi
tat·ecclesia sue habitatiōis erit ecclesia
prochialis·licet male fecerit cp residētiā
nō fecit in sua ecclesia et p tanto dicit
c·iii·de tempo·ordi·cp ei⁹ beneficii a
domicilii aē dans intelligere cp pōt quis
habere domicilū alibi q̄ in suo beneficio
p quo facit qd nō arebi·p̄s Gef·d re
scrip·statutū·§·cum uero sup xpo ac
tor et reus in prin·li·vi·Et alibi dicit In
no·debet quis citari ubi reuera degit nō
ubi habet beneficiū· hoc nō·de eo qui
mit·in pos·c·ulti·in glo·ulti·in prin· Si
ue audierit diuina officia siue nō· hoc nō
dixi quia si prochianus nō utitat eccle
am suā sicut deberet uel a modico t pe
citra uenit in illā prochiā·uel forte mor
te preuentus est·Ita cp rector prochialis
ecclesie nullū laborē uel passionē habue
rit de eo·uel forte sunt infantes q̄ sunt
incapaces diuinoz uel sacramētoz·nisi
dominus ecclesia prochialis debet habere
canonicā portionē de de sepul·in nostra
in fi·Et sufficit cp p rectorē nō steterit
cp ministrauerit ecclesiastica sacramēta
unde sibi imputari nō debet Sed dice
ret aliqs infantes nō habent animū habi
tandi et p cōsequens oportet cp ex p̄so
na alterius habent domicilium et p cōse
quens potior est p̄sona patris q̄ matris
ut de cōuer·infide·c·ii·Respōdeo ex p
sona patris nō possunt conseq domicilū
reale cū pater nō sit in rei⁹ natura Sed
cum de iure mater sit tutrix et apud eā
educari et cōmorari debeat pupillus ut
ē·ubi pupilli edu·de·l·i·et de facto mo
retur et educetur a matre ex p̄sona ma
tris et mora et habitatiōe est de illa par
rochia ubi est mater et omēs habitātes
cum matre puta pedisequa et mercen
naria omnes iste sunt de familia matris

ut m·l·pruntiatio·ff·de xō·sg·ad idē
de sen·excom·si nō ad fi·et·i·d uerbo·
sig·c·ulti·li·vi·Et non potest negari cp
si quis dicatur peginus et domicilū ha
bēs et decedat intestatus sepelitur apd
ecclesiā in cuius prochia mortuus est ut
nō·p archi·post Hug·et Rai·de sepul·
c·i·li·vi· Item pone cp quedā mulier ex
posītum in itinere recolligat et nutriat
iste puer cum nō habeat diserctionē ubi
habet domicilū· Quis dubitat cp tum
ex habitatiōe·tum qa de familia est isti
us domine erit de prochia de qua domi
na est Itē cuius Senen·puerū natū ime
diate misit loge·ad enutriēdū apud alum
nam moritur que est sua ecclesia prochi
alis·De hoc potest dubitari qa mittitur
ut sit ibi ad t p⁹us·sed in casu nr̄o ro ma
ter tenebat filiū suū alio mō q̄ alumna
et sufficit cp habitatio possit esse perpe
tua facit qd nō·d rescrip·c·ul·li·vi·in
glo·in·

Fred·allegās dnō alexādro d pusio
celv·

Omine Alexander rogo ut
aliquid rescribatis sup infra
scriptis aliquo studio p̄cedē
te·Certū est cp infames et
periuri nō mereātur ecclesias regere d iu
reiu·querelā Ecce petitur rector eccle
remoueri qua piurus et infamis·ad qd
ꝓbandū induceuntur acta et snia uentila
ta in cā depositi·In qua iste cōuentus re
spondens positioni dixit se non credere
cp actor deposuerit ibi rez petitā·tandē
per instrumentū fuit cōuictus et demuz
cōdemnatus que snia trāsiuit in rem iu
dicatā Non uidetur mihi dubiū cp infa
mia sit ꝓbata· nam cuz tōne infamie pe
titur remotio·quid refert·an illa ifamia
descendent ex cā criminali uel ciuili suf
ficit cp sit infamis·hanc enim infamiam
uel notam ex culpa sua incurrit· Quid
enim curandū est·an illa culpa acciderit
in cā criminali uel ciuili ad qd uideatis d
testi·testimoniū et per Innoc·de accu·
qualiter·ii·in ultima colūna Sed mag
num est dubiū an sit ꝓbatū piurium Ex
glo·hic posita de iudi·ac si in glo·ii·xō·

sed clericū inuntur cp non possit puniri
quia ad hoc nō fuit actū et quia sup per
iurio se nō defendebat·ad qd facit qd
nō·Inno·de fideiuss·peruenit in fi·et ga
res inter alios acta aē Potest etiā uide
ri per Inno·de elec·per ingsitionē·et fa
cit qō disputata qua queritur·an per in
strumenta ꝓbetur crimen de qua tangi
tur per Archi·ii·q·vii·clericp et in mer
cur·de re·iu·c·qui semel malus li·vi·
Item sicut dicebatur potuit bēde non
credere·quia forte nō habebat in memo
ria Sed contra de iureiur·c·ulti·li·vi·
ubi ex cōtraria responsiōe cōuincitur qs
de periurio·nedū in beneficio optinēdo
sed in obtento perdendo ut ibi nō· Itē
non uidetur dria in ꝓbando infamiā et
ꝓbando piuriū Si uolo tenere primā p
tem·s·cp non ꝓbetur periurū·reddo rō
nem diuersitatis inter infamiā et periu
rium·quia infamia nascitur preter ꝓpo
situ et ex consequenti·et intelligitur a
iure ipso facto snia lata super crimine
uel actione deposīti· Sed hic snia non o
peratur ad cōmissionē periurii·nec nasci
tur ex cōsequentia·immo principaliter
a dreē si nascitur natū dici dbz Item p
iuriū ex facto respōdentis nascitur infa
mia ex facto iudicis·i·ex snia iuris hoc
statuentis Item decre· ulti· de iureiu·
non ob·Nam ibi periurū ꝓbatur pacta
uel instrā confecta uolente et mādante
peiuro puta expositionibus et respōsio
nibus cōtrariis factis ab eod·in quo casu
bene ꝓbatur crimē p instrumentū· Sed
in casu nostro periurū ꝓbatur si ꝓbatū
dicitur ex respōsiōe et instrō per partez
aduersā ꝓducto Sed uidetur cp ex in
strumento et cōfessione ꝓbatur crimē
ut si oppono periurū hoc mō·cp turasti
soluere et non soluisti·ꝓbando enim pro
missionē iuratā per instrumentū et per
confessionē ꝓmittentis cp nō solut uidē
tur ꝓbari periurū ut nō·Inno·de accu·
fugibus in seda colūna·xō·sed qd dices·
Posset dici cp ibi nō opponitur piurium
int quis putatur·sed ut nō ꝓmoueatur
ubi sufficit leuior ꝓbatio·Licet olim is
tud instrumentū fuerit confectū de vo
luntate debitoris·Itē in·c·ult·d iureiu·

ex confessione redditur crimen notorii
Sed ex resp̃one nõ credẽtis et instrõ
non redditur crimen periurii notorii
Item snia subsecuta non facit crimẽ no
torii·qa nõ sup crimie sz sup deposito
restituendo fertur Pro do aliqd rescriba
tis hac nocte ut ursa responsione uestra
pessem cõcludere in qõe · Mitto uobis
qõnem quã disputauit Io·an · An crimẽ
ꝓbetur per instrumentũ Responsionẽ
quã dabitis placeat scribere hic·

xi·

Responsio domini Alexandri

Crederem ꝙ si responsio sua fuisset
sup facto utrum hoc fuisset uel non·ꝙ
periurii fuisset ꝓbatũ eum tã instrumẽ
tum depositi q̃ instrumentũ negationis
fuisset sua uoluntate factũ iuxta solutĩ
onẽ domini Io·an · sed ga non factũ sed
credulitas fuit incognita quia de credulit
tate respondit uidetur nõ ꝓbari per hoc
periurii quia ut dicitur possum nõ cre
dere illud qđ uerũ est·et non detero sic
respondendo et hoc satis ꝓbatur in cor
pore auten·de trien·et semiss·§·illud
ibi abnegauerit ꝓhoc nõ fuisse nẽ in gl·
ibi posita·et de le·cor·c·fi·coll·x·in gl·
ibi posita·que dicit aliud esse si dicat se
ignorare uel scire et tunc nisi probetur
ꝙ sciat tamẽ non incurrit penã licet cõ
trariũ appareat in facto et concor·si de
feu·cõtrouer·fu·c·uasallus feudũ Nam
si aliquis dubitat põt respondere nõ cre
do hoc esse·quia nõ sequitur ergo credo
contrariũ ut nõ·glo·de iura·calũ·l·ii ·
Adde qđ nõ·in spec·de positione·§·vi
x̃o·quid si interrogatus a x̃o·se·Et cre
deri ꝙ ad·c·ulti de iureiu·posset respõ
dupliciter·tum quia constat per acta in
eadem cã facta tum quia ibi est cã spiri
tualis ub respõdetur de ueritate·

X

Consilium Frederici
cclvi·

Actum tale est Statuto
cauetur ꝙ si aliquis commi
serit aliqđ maleficiũ in urgi
lia beate marie urginis que
est de mense Augusti uel in ipso festo
puniatur duplici pena qua deberet puni
ri si alijs diebus cõmitteret maleficiũ su
pradictũ Et ꝙ habita publica uoce et fa
ma ꝓcedatur ad tormenta ꝓ inuenẽdo
maleficii ueritatẽ Modo quidã accusa
tur ꝙ de anno ꝓxime preterito de men
se Augusti in festo beate marie urginis
qđ est de dicto mense noctis tempore
uidelicet post pulsationes campane que
pulsatur de sero et ante pulsationẽ cam
pane que pulsatur de mane·cõmisit cer
ta maleficia·cõtra quem accusatũ est ꝓ
bata fama·que fama alias nõ sufficeret
nisi festũ fuisset scẽm formã dicti sta
tuti Ex quibus quaritur cuz ꝓponatur
ꝙ dicta maleficia fuerũt cõmissa noctis
tempore An sufficiat probatio dicte
fame Et an puniri debeat duplici pena se
cundum formã statuti cum dicatur a al
legetur ꝙ dicto tempore noctis festum
non durabat Et utruz dicta nox que se
quitur dictuz festũ cõprehendatur sub
dictis x̃obis uel in ipso festo in dicto sta
tuto contentis uel non·

In xp̃i nomine Amẽ·

Primum et scẽm dubiũ eandẽ difficul
tatẽ uidentur habere uidelicet utrũ
dicta nox et quelibet ipsius hora cõpre
hendatur sub dictis uerbis uel in ipso fe
sto et scẽm hoc tertiũ dubiũ includitur
sub premissis· Sed de hoc nõ est uisus an
duo uel tria sint dubia Et excludẽdo ea
sum non dubium dicendũ est indubitan
ter·ꝙ media ps noctis uersus diem se
quentẽ non attribuitur festo ꝓcedenti
siue diei festi precedentis·ff·de feri·l·
more·sed attribuitur diei sequenti·Po
sito ergo sine ꝓiudicio ueritatis ꝙ at
tribuitur ipsi festo dimidia ps noctis
cõtinuate ipsi festo·tamẽ in casu nostro
cum nõ cõstat đ hora noctis·accipimus
illã ptem noctis que minorẽ et benigniõ
rem cõdemnationẽ inducit ut interpre
mur de hora partis noctis uersus diẽ ue
nientis et per cõsequens sequitur ꝙ ꝓba
tio fame nõ sufficiat·et ꝙ all· maleficiũ
cõmissum illa nocte non declarata hora
nõ uenitat puniendũ duplici pena ad hoc
facit quia in penis benignior interpreta
tio est facienda·ff·de suspect·tu·l·hoc
enim de penis si preses et de re·iu·in pe
nis li·vi·Item obscuris segmur qđ est
minimũ·c·in obscuris·e·ti·et li· Item
quando ius cõe et priuilegiũ concurrunt
semp in dubio fit interpretatio ꝓ iure
cõi ad hoc de cõsue·cum dilectus et op
time facit qđ nõ·Inno·de ord·cog·c·ii·
in uerbo iustitiã et Hosti·de maio·et
obe·ꝓ tuas Sed posito ꝙ cõstanti ꝙ ma
leficiũ sit uel dicatur cõmissuz circa me
diũ noctẽ Adhuc dico ꝙ non est nec in
telligitur cõmissum circa mediũ noctem
adhuc dico ꝙ non est nec intelligitur cõ
missuz in ipso festo ut clarius dicã·dico
ꝙ dicta nox sequens festũ non cõprehẽ
ditur sub dictis uerbis uel in ipso festo
Nam aut istud statutum fuit factũ ob
reuerentiã et solennitatẽ festi aut non·
Si ob reuerentiã festi hoc fuit statutũ
tunc dico ꝙ cuz festiuitas uel solenitas
ipsius festi sit finita in uespis uel saltez
in cõpletorio ipsius festi ut patet in eo
qđ le·2 nõ·d sen·exco·c·ul·§·adiciimus
li·vi·qđ maleficiũ cõmissuz qualibet ho
ra ipsius noctis non intelligatur commis
sum in ipso festo·maxime per id qđ dic
tum est §· cum penale· et ꝓconsequens
odiosum sic ꝙ plene duplicetur·et ideo
stricta interpretatio faciẽda ẽ·Si uero
non habito respectu ad festum hoc fuit
statutum· adhuc dico ꝙ in casu nostro
maleficiũ cõmissum quacunqz hora illius
noctis non attribuitur ipsi festo·Nam
nemini uenit in dubiuz ꝙ ex clausula iu
risfictione aliud est nox·aliud est dies·
Vnde de fictione iuris est ꝙ ea que fac
ta gesta et cõmissa sunt de nocte intelli
gantur cõmissa đ die ut patz in·l·more
romano et đ offi·dele·consulunt·sicut đ
fictione est ꝙ semp uespere sabbati et
mane dominice ꝓpter continuationẽ te
mpi intelligatur una dies ut de tempo
ri·lrãs Cum ergo fictiones non sunt ex
tendende ad casus non expressos ut nõ
xvi·q·i·placuit·dicam ꝙ maleficiũ tale
de nocte cõmissum non attribuitur diei
festi nec ipsi festo qiacunqz hora ipsius
noctis dicatur cõmissũ et ꝓhoc respon
sum uidetur oibus dubijs supradictis

cclvii·

Venerabili uiro domino Fre
derico de Senis decretorum
doctori pusii actu regenti
amico karissimo p dominus
fratrem Rimbaldũ rectorẽ Spolitani
ducatus Amice karissime·ab inicio quo
accessi in ducatus Spoletani rectoriam
dominus epus Anconitanus bone mẽo
rie tunc dicti ducatus thesaurarius cum
misit cuidã uiro prudenti deuenan·nõie
martino Raduci curã thesaurarie dicti
ducatus donec ipsum ab ipso reuocaret
officio·cuius cõmissionis copiã uobis mit
to p presentiũ portitorẽ Nũc uero idẽ
epus ab hoc seculo migrauit·Queritur
mõ si dictus Martinus post ipsius epi
decessum põt officiũ ipsiuz exercere Et
ideo uos effectuose rogo quatenus sup
bis uestrũ consiliũ impendatis et nũtiũ
celeriter expeditis ut habito uestro su
per eodẽ instanti negotio in scriptis cõsi
lio possit cum expeditiõe celeri ad meaz
presentiã remanere Datũ menquia die
xxi·mensis martii·

Responsio Frederici

Euerende pater hodie hora
tarda supradictas recepi lit
teras·libenter uolusse con
ferre cum alio·tum quia re
gocij est arduũ·tum ga dubiũ est difficile prout ergo tpis qualitas et breuitas et lecto reuidenda ꝓ crastino die paciũ
tur sic respondeo Et uidetur primo ꝙ
officiũ duret p·e·si delegatus·ii· respõ
so li·vi·et de ꝓcu·is qui e·li·Et ga iste
Martinus substitutus uidetur datus a
primo constituente ex quo substitutus
habebat mãdatum ad substituẽdũ ut·ff
ꝙ cuiusq uniuer·item eoz·§·si decuri
ones·et nõ đ ꝓcu·e·i in glo·tunc enim
In cõtrarium facit mens substituentis q
nolunt ꝙ iste substitutus omnia faceret
et gereret in ꝑsona ipsius substituentis
ergo eius ꝑsona sublata uidetur cessare
officiũ eius ga non põt gerere officiũ eo
mõ et forma gbus fuit sibi cõmissũ ad
hoc de rescrip·si grõse li·vi·et qđ nõ·et
li·litteris in glo·ulti de ꝓcu·in·c·ulti
in glo·ii·in clemen· Sed bis nõ obstãtibus sub dubio forte ꝓnũc credo primã

partem potiorem per tura·ſ· allegata
Non ob·qđ dicitur·ſ·de nõe et ꝓcura ipſius ſubſtituentis Nam ipſe ſubſtitutus potuit dicere·ego talis ſubſtitutus a bone mẽorie domino Anconitano epõ 2c̃ Sz ñ potuit dicere nõie 2 uice ꝑſius
Itẽ ſubſtitutus dicitur gerere uices ſubſtituentis mortui de offi·dele·licet in fi· Poteſt igitur iſte ſubſtitutus ex poteſtate turis et ex mãdato et cõmiſſione pape gerere officium· forte ultra mentẽ ſubſtituentis·et ſicut ꝑ mortez pape nõ fuiſſet reuocatũ tale mãdatum uel cõmiſſio ut nõt·Io·an·in·c·ſi gr̃oſe in nouella Ita nec ꝑ mortẽ ſubſtituẽtis reuocetur ſubſtitutio Ita uidetur mihi Frede predicto Saluo cõſilio ſanioꝝ cui me ſubtitio

In xp̃i nomine Amen Fredericus ·
ccl viii·
Actum tale eſt Quidã abbas monacho ſuo exp̃ſſe ꝑfeſſo qđ eſſe debet de capel·mo·c·i·ad fi·in clemẽ tinfra paucos dies poſt ſuam ꝓfeſſionẽ cõmiſit et cõtulit quãdam ipſius mẽſterii eccleſiam manualẽ nõ habentem collegiũ ſeu conuentũ monachoꝝ regendã et gubernandã Queritur an ob hoc ſolum ꝙ infra tam modicũ tẽpꝰ poſt ꝓfeſſionẽ quã fecerat paz̃ poſt igreſſũ fcã eſt deã commiſſio 2 collatio·ſic ipſa collatio·et cõmiſſio nulla·uel etiã annullanda Et·ar·ꝙſit nulla·extra de elect· offici·Sed cõtrarium eſt rez̃ ꝙ hac de cauſa·nec eſt nulla·nec ãnullanda· quia hoc nullo iure cauetur Nõ·ob·c·offici·primo quia cũ ibi ille nõ eſſet inſtructus et ex poſt in regula monachali· non potuit nec debuit ad regendũ alios·in regula monachali ꝓficere in Abbatem·et hoc ſonat dum ibi dicit· ꝑ eo ꝙ anteq̃ eſſet diſcipulus 2c̃·ſed in caſu noſtro non ꝓficitur eccleſie·in qua habeat preeſſe mẽbris ſuis ſed ut ſpiritualia et tẽporalia ipſius eccleſie regat quã etiã clericus ſecularis repere 2 gubernare poſſz Item ſcdo nõ obſtat quia eidẽ monacho nõ eſt ad utilitatem uel defectũ imputãdũ ſi dictam eccleſiã regendã ſuſcepit quia neceſſe habuit parere et obedire mãdatis abbatis Sed in·c·officii non cogebatur ſuſcipere nec etiam poterat artari
Item ibi ex petitiõe precedenti ꝓcipue in electione erat preſũptio de precedenti ſimoniaca cõuentiõe que in caſu nrõ ex nullo et in nullo preſumitur Preterea in caſu noſtro non eſt alta rõ ꝙ debeaz ceſſare preſumptio ſimonie·qa non eſt uerſimile ꝙ quis monachatretur ut habaret cellã a qua ꝑ libito uoluntatis ſue ꝑlati poſſit omni de mouere et remouere Sed ſi promouetur ad prelaturã·eſt ibi aliqualis preſumptio ambitiõis ut nõ·deeta·et qua·tuã et qua ad illã premouere nõ põt ſine cã rõnabili·nec remouere ut de ſta·mo·c·ii·ad fi· Ego Fredericus de Sems minimus decretoz̃ doctor cõſulendo dico dictã collationẽ et cõmiſſionẽ ex cã ſupradicta necꝙ nullam necꝙ a nullandã fore In quoz̃ teſtimoniũ predicta manu ꝓpria ſcripſi et ſigillũ meũ apponi conſueuiũ Ego frater Simon prior ſancte Marie d caſtro ſacti marcini dioc·puſi·decretoz̃ doctor predictis aſſentio·In cuius teſtimonium hanc ſubſcriptiõnem manu ꝓpria ſubmiſi·et ſigilli met appẽſiõe 2 apposit̃ firmaui
In xp̃i nomine Amen· Cõſilũ Fredderici directũ·Hugulino pelloni 2 uertati manifeſte cedat·optimo·
cclx·
Aſus talis eſt·poſito ꝙ cõſtanti·ꝙ Abbas ſolus de iure cõmuni poſſit mõchos ſuos reuocare ad clauſtz̃ de eccleſiis et beneficiis manualibꝫ ut ꝓbatur·de·ſta·regu·c· cum ad mõſterium·§·tales autem·et·xii·q·i·renedicatis·et collitur ex mente·de capel· mo·c·penult·et·ult·de cõſir·uti·poſſ recta et in·glo·et de·ſta·mo·c·ii·et ibi ꝓglo·in·fine·et qđ nõ·e·ti·c·penult·§· ad hoc in glo·ſeptus dixi in clemen·ad qđ facit·xviii·q·ii·nullam· Quẽritur nũquid ſtatutum·factũ·per Abbatem et couentũ·ne ipſi abbati ſoli liceat reuocare dictos beneficiatos ad clauſtz̃ ligat ſucceſſorẽ·qua abbas nichil in ꝑiudicium ſucceſſoris põt facere ſine auctoritate epi nec aliẽare nec locare nec ſatum monaſterii alterare·xii·q·ii·abbatibus et qđ nõ·e·q·alienationes·xviii·q·iii·in uenditiõibus et ꝙ nõ ualeat Additio·i· ſine auctoritate epi tenz In no·de conſti·cum acceſſiſſent et cõpoſ·e·ti·cum omnes et Archi·xi·di·catholicarum quia ꝓ ſtatutũ tale deuenireꝰ indirecte ꝙ clauſtrales fierent perpetui q·d eſſet cõtra iura·ſ·alle ·Ad hoc optime facit qđ nõ·d deci·c·ii·in gl· peruli· ubi nõ·ꝙ compõ facta ꝑ abbatẽ et conuentũ nõ tranſit ad ſucceſſorem ſi epus nõ cõceſſit ergo multominus lex· Itẽ abbas nõ potuit ſibi legẽ imponere a qua nõ licebat ſibi recedere·ff·dele·iii·l·ſi quis in prin·et de pac·l·nemo et de offi·ꝓcõſi·l·legatus Nec põt epus a ſe adeo impetum abdicare·quin ſibi remaneãt ea ꝙ ſunt iuriſditionis epalis ut leg·et nõ·de dona·paſtoralis et de cenſi·eiz uenerabilis Et ſi uellet abbas ſe obligare expreſſe ꝙ monachus ſemp in certo loco remaneat non poſſet ut nõ Hoſti· qui clericus· uel uo·inſinuante ſup xp̃o fuiſſẽtia in fi·et Archi·poſt eum de offi·ordi·e·ulti·in glo·u·i fi·quia nulla põt cedere obligatio inter ſeruũ et dominuz̃ ut ipſi dicunt facit qo nõ·de reg·iu·non eſt cõſiliatorũ li·vi·in mercur·de preben·cum ſingula·e·li·in nouella Sed poſito ſine preiudicio ueritatis ꝙ talis cõſtitutio ualeat Nunc queritur cum abbas eſſet ſindicus et uicarius capituli ad reuocatiões faciendas An ualeat reuocatio facta ꝑ abbatem qui reuocauit hoc mõ Nos tales abbas talis mõſterii talẽ ad clauſtrũ reuocamus Et eſt dicendũ ꝙ ualet quia quicquid facit abbas preſumptiue intelligitur facere de conſenſu conuẽtus donec ꝑ conuentũ ꝓbetur contrarium· Et ſic ꝓ bis q fi·a prela·ea noſcitur et ibi ita nõ· Inno· Preterea ubi abbas diceret Ego ſolus uel tantũmõ abbas eſſet aliud Nã aliud eſt dicere abbas tãtũ· aliud abbas Nam in primo caſa excluditur capitulũ in ſecõ nõ caſus eſt de teſta· requiſiti

Nam noie prelati intelligitur eccla·vii· q·i·ſcire et optime facit de reſcrip·eodem Preterea cũ ꝓceſſerit ſindicatus et conſenſus capituli non põt dicere cõuentus ꝙ non conſenſit Itẽ nec ille mõchus qui fuit reuocatus qui iterfuit ſindicatui de elec·nuiſſi li·vi·Item in dubio debet preſumi ꝙ abbas uſus fuerit omnibꝰ re·p qđ melius res de qua agebatur uallere poſſet de·xp̃o·ſig·abbate ad fi·et ibi glo·ad hoc optime facit qđ nõ·Archidi·d offi·dle·cũ ꝓles i xp̃o malitioſe li·vi ubi nõ·ꝙ executor qui non põt ꝓcedere ſine collega Si ꝓceſſit ignorãs ipedimẽtum college ualet ꝓceſſus·qa ueritate manifeſtata credit optie ueritati d hoc de ut nõ·ꝑ Io·an·de reg·iu·c·cũ qui li·vi·in mercu· Non ob·de offi·dele·cum ſup·qa ibi expreſſe apparuit ꝙ uoluit ꝑ cedere ſine collega Cum ergo ſtatutum mẽſterii regrat duo·ſ·ꝙ abbas facit d cõſenſu capituli et hic preceſſerit cõſenſus capituli·ſequitur ꝙ nullũ ſit hic uerũ eum abbas reuocãdo non expreſſerit ꝙ ſolus uel tãtummõ Preterea et hoc ualde eſt nõndum·qñ epus de cõſenſu capituli·uel Abbas de cõſenſu cõuẽtus uel pater de cõſenſu filii·uel maritus d cõſenſu uxoris·uel debitor de cõſenſu creditoris habet aliqd facere·tũc ille actus qui gerẽdus eſt cõcipiendus eſt in ꝑſona epi Abbatis·patris mariti et debitoris·nec eſt neceſſe ꝙſi in ipſo contractu dicatur ꝙ talis de cõſenſu talis ſic fecit·ſufficit enim·ꝙ tpe cõtractus uel ãte·is cuius interat conſenſit Vnde ſi capitulũ·uel cõuentus cõſentit·ꝙ epus uel abbas cõferat·reuocet 2 alia faciat·ad que facienda capitulũ·uel cõuentus cõſenſus requirebatur· non eſt neceſſe·ꝙ Epus uel abbas dicat nomine meo·et·capituli ſiue cõuentus hoc facio·quia hoc facere nõ ꝓtinebat ad capitulũ·uel cõuentũ Aliud enim eſt uendere·aliud uendicõi conſentire·ff·de re·ur·aliud·unde ſi per ãnum ante creditor cõſenſiſſet ꝙ debitor uẽdidiſſz rẽ obligatã poſſet uendere nec habet neceſſe in contractu uenditiõis exprimere de conſenſu creditoris Vnde bene nõte

q̄ aliud est dicere: abbas et conuētus habent mōchos reuocare: et aliud est dicere babas habet reuocare de consensu suorū mōchorū ut ē tex· ne se ua· c· uno li· vi· et unde qd tbi notatur in nouella

Preterea nullo mō potest negari ab homine subrecto legibus 2 iuri· q̄ posito q̄ omne statutū ualeat q̄ institutio facta de dño capello nō ualuit ga institō de eo fcā fuit de beneficio nō uacāte idest antequā reuocatio p̄decessoris fuerit rata bita posito q̄ ratihibitio ualuisset Itē ga nō apparuit de sua expssa pfessiōe nec factus sacerdos infra anū a tdeo cū dominus capellus non haberet ius in eccia eo ecliā nō uocato nec regsito nec citato ecclesia per eum possessa potuit alteri conferri casus est d̄ pben· liez e pus· h· vi·

Tercio et ultio q̄ritur abbas cōcessit cuidam monacho expsse pfesso quandam ecclesiam manualez nō collegiatā que cō cessio fuit facta infra tres dies post professionē Queritur nūqd collatio et commissio sit nulla nllō alio impedimēto obstāte Et est dicendū q̄ nō est nulla nec alias anullanda quia hoc nō cauetur iure sufficit enī q̄ sit fcā expsse professo

Non ob· c· offert· ga loq̄tur de electo in abbatē qui debet esse exptus et instructus in regula ut possit alios in regula erudire et docere et regere Hic aūt loquitur de ecclesia· officio uel admīstratione sub abbate quem mōchi recipere oportet· uelit nolit in cuius ecclesie uel administratiōis regimine nō requiritur q̄ sit exptus sicut ille qui eligitur i abbatē non enī habet regere nisi ecclesia cōuētum mōchoz sicut in abbacia Prete rea Io· an· in· c· offert dicebat q̄ etiā in electo in abbatēn on stabitur autentice sed erit arbitrariū Ego Fredericus de Senis sic credo et cōsulo put supius cōtinetur Segtur additio sup Xobo uale at sina eutoritate epi q̄ ualeat statutū sine autoritate epi nō· Io· an· post Ho· in nouella de insti· c· ti· Lap·

Consultatio Fre· ad do· Iohannem

Rmo q̄ritur· Do· papa cō misit cuidā abbati ut mōcz et induceret· B· ut dimitteret talē ecclesiā Modo q̄ritur an iste abbas possit cōpellere istū· b· ut dimittat ecclesiā de significatiōe uocabuli· nō uidetur Itē stilus curie est q̄ q̄n q̄ dat lras mōitorias q̄n q̄ p̄cptorias 2 quādoq̄ executorias Si ergo p monitorias cōmittitur cōpulsio ad quid darentur executorie Et iste stilus pbat extra de rescrip· cōstitutus· c· capitulū et· c· ex insinuatiōe et· c· se· et hoc tenet ber· et Host· post eum de cōcess· prebē· c· cum nostris in fi· archidi· disputat de hoc sed nō firmat pedem· extra de pbē si paup clericus· li· vi· et ibi satis de hoc innouella Sedo q̄ritur· cōparet coraz isto abbate et ꝓponit plures exceptiones et defensiones iste· b· ueras in facto et legittimas in iure Modo q̄rit an dictus abbas ualeat supsedere nec de neglīgētia ualeat nōrt Videtur mihi q̄ sit extra de rescrip· si q̄n cū sua manderta· et de offi· dele· ex pte· ii· 3° q̄ritur iste· b· appellauit a mandato istius abbatis absente ipso abbate· et in remotis exñ te· et appellauit puta coram ordinario tanq̄ publica psona Modo ueniit quida ad cuius instātiam ille abbas fecit illud p̄ceptum· 2 coram ordinario petit appellantem cōpelli ad exhibendū copiam illius apppellatōis Appellans nō uult dare· dicens· quādiu non ꝓsequor appellationē i p̄m instrumētū est meum ꝓprīū· si ꝓprium ergo non teneor edere· sed si appellationē ꝓsequor 2 utar instrumēto appellatōis tunc teneor edere qa factū est cōe Item appellans potest penitere et renuntiare appellationi ut in· l· Si q̄uis libellos Item siue tenetur dare· siue non· hoc ptinet ad iudicē appellatōis ad quem i p̄m negotiū est· cū omnibus suis accessoriis translatum· de app· dilectis· in fi· Et si qua iura sunt q̄ innuūt q̄ appellato faciendā est fides dē appellacione et de dilatōe et termini prefixione habent locū q̄n appellans ulgo re sue appelletūs aliq̄d petit contra appellatū ut ergo appellatus se nō possit excusare eq̄ū est ut appellatus habeat copiā appellōis Sed si appellās nō uult ꝓsequi 2 ꝓsecutionē differre infra terminū datū a iure· quō pōt appellatus appellantē cogere ad exhibendū sibi suū ꝓprium instrumentū appellōis Quarto q̄ritur testōr religt unū p̄diū eccl̄e cum hoc onere ut singulis annis talī cōuentui exhibeat unā ꝓcuratiōnē Illa ecclesia acceptauit relictū et aliquo tpe dedit ꝓcurationē Modo non uult dare Queri q̄ actiōe· uel quo remedio possit ille cōuentus cōsequi illā ꝓcurationē· ca nec realis nec psonalis actio uidetur sibi ḡsita Et an heredi testatoris solū mō cōpetat actio· ut illa ecclesia soluat onus

Respōsio dnī Iobis de regio

Super primo articulo mihi uidetur q̄ q̄uis in hoc uarie scribūt doc· q̄ in Xobo inducas includatur cōpulsio· et q̄ iura q̄ adducit Archi· p hac pte sunt ualidiora Et si ita nō intelligere mus Xobum inducas nō plus importaret q̄ moneas et ita supflue diceretur qd nō est cōcedendū ut· xxviii· q· i· sic enim Et q̄uis ibi nō ex primatur cogas p censurā ecclesiasticaz intelligitur ut nō· Inno· extra de Xo· sig· abbate in fi· Non ob· qd de stilo dicē quia quandoq̄ prima uice dātur executorie et ita hodie fit ad hoc facit quod nō· in· c· ex insinuatiōe ut patet in· c· cō stitutus et talē cui hec cōmittēt̄ur ibid intelligit Archi· Super secdo articulo uidetur mihi q̄ ꝓpositis talibus exceptionibus talis executor habet supsedere ut uulgariter tractant dcc ut ius q̄ ius Sup tertio articulo uidetur q̄ cōpta appellationis nō sit danda nisi appellans ipsius effectū ꝓsequatur ad hoc extra de elec· cām in clemen· et qd nō· Archi· e· ti· statuimus li· vi· Sed oppositū uidetur quia applōnes sunt acta· ga ad triuiē pertinent· et acta etiā ꝓpria exhibenda sunt etiā ex cā saltem ad hoc qd nō· Inno· extra de arbi· c· i· Vnde cum hec possit esse cā ut deliberare possit ergo 2ē Et credo q̄ hec petitio possit fieri coram ordinario appellantis qd ꝓbatur Petitio editionis fit officio iudicis· qd princ paliter intentatur ut· l· si quis ex argentarius §· ex hoc edicto· qd efficiū ium habet actōis Et actiones coram ordinariis recoz intentātur Ceterū si ꝓpa editio peteretur offō p̄cipali· in q̄ incidentali et mercēnario tunc haberet fieri coram iudice applōnis cū habeat exercere ubi et quando principale ut ē· de pos· li· ii· et sic debet intelligi qd supius dicitur Sup quarto articulo dato q̄ heres nulla habet actionē· quia nō eius contemplatione relicta est ꝓcuratio· sed cōuentus habet actionē ex testō contra ecclesia que agnouit legatū predi ga nō directo ipsi cōuētui sicut relicta ꝓcuratō abbe rede· sed a legatario in vi modi ut patet· e· de bis que sub mō uel cōdi· re· li· ii· etiā si plus sit in ꝓcuratiōe q̄ in predio cōsueuit tractari· ff· dele· ii· j· impator et· d· l· ii· in fi·

cclxi·

Fredericus querens

Gitur rei uenditiōe cōtra ticium possidentē fundū Sē pronius actor ticii nō solum uult adesse liti sed uult remouere dictū ticium a defensione Actor uero dicit q̄ licet Sem pnius possit adesse tamē nihilominus uult causaz peragere cū ticio qui habet facultatē restituēde rei Scribite ubi nō· materia De hoc pōt colligi ꝓ et cōtra ex glo· Inno· positis d̄ re iudi· cū sup Et cōsueuit esse una glo· de hoc· ff· de neg· gest· liberto· §· uti·

Respōsio do· Iaco· de scō Miniate

Hec glo· f sa ē Et cōtrariū nō· et melius in· l· solōnē· ff· de solu· Sed fateor q̄ pōt eāe adesse et ꝓbationē facere et omia facere tanq̄ ꝓticeps cāe Nō tamē eo minus cōtra ticiū cōsisteret Et sic loquitur· l· uenditor· ff· d̄ iudi· et sic intelligitur glo· posita· e· ubi in rem actio· l· i· ubi hec materia plene tractatur p Ci· Et hec est cōis et meo iudicio uera opio licet alii alter sentiant·

In xp̄i nomine Amen Respōsio Frederici ad thema ex respōsione cōprehensū parū post doctoratum

Isis et diligenter recolitis
tex. et glo. in c. cū clamor
et precipue qđ ibi nō. Hos-
post glo. Inno. et qđ ibi ap
postillat do. Io. an. sup Robo aliorum et
qđ ipse nouit in cōmēto decre. fraterni
tatis de testi. ad fi. et qđ nō. Ber. in c.
cū cām in fi. eo. ti. Et considerata rōne
quā reddit constō nouissima Clemētis
in ti. de testi. q̄ incipit testibus sic me re
colligo. q̄ regula est q̄ publicatis attesta
tiōibus sup. e. c. uel directe cōtrario non
possint recipi noui et antiqui testes p
pter timorē subornatiōis et ista est cau
sa p̄cipua Est z alia cā ut euitetur mfi
nitas ut dicit Io. an. in deō cōmēto Ista
regula fallit in multis casibus quos enu
rat hostiē. in. d. c. cū clamor et Io. an in
dicto cōmento inter quos uidetur ille
quando. s. iudex p̄cedit p̄ officiū suum

Circa qđ sciēdū ē q̄ interdū iudex
p̄cedit ex puro et mero offō suo nullo
p̄sequente uel p̄mouente uel aduāte
officiū inquisitōis Interdū p̄cedit aliquo
p̄sequente et p̄mouente inquisitionē pu
ta cuius interest In primo casu uidet
q̄ publicatis attestatiōibz possit iudex
antiquos testes repetere nō ut addant
qa detegerētur piuri Addi. i. S5
ut declarent dictū suū ut in. c. cūm cla
mor et p̄t nouos testes recipe ut in. d.
c. cum clamor Nec ob. publicatio te
stiū qa apud iudicē examinantē semper
sunt publica testiū dicta alias seqretur
q̄ examinato uno teste. cuius dictum iu
dex nouit. non posset ulterius alios exa
minare qđ est falsū In secdo uero casu.
quando. s. aliquis cuius interest p̄sequi
tur inquisitionē tanq̄ ps et in ipso inquisi
tionis p̄cessu aliqđ fecit tunc pinde cē
sendū est ac si ibi esset actor et reus ut
s. publicatis attestatiombus sup eodem
c. nec nouī nec antiqui testes nisi ut de
clarent sunt p̄ducendi. et hoc sentit ho
sti. post Inno. in. c. cum clamor. et opti
me facit qđ nō. ipsi Inno. et hosti. de ac
cu. cum opporteat ad fi. et ibi dicūt q̄
si excōicatus impetrauit rescriptū inqui
sitionis excōicato repulso nichilominus
iu lex ex suo officio p̄cedit. nisi excō
catus tanq̄ p̄sequens fuisset nōiatus in
rescripto Et in multis iuris articulis dis
tinguitur An iudex p̄cedit ex puro et
mero offō An uero aliquo p̄sequēte ex
emplū in. c. qualiter et quādo. i. de accu.
in. i. glo. circa medū Vnū tamē nō est
p̄termittendū qđ dicit hosti. in. c. cum
clamor. s. q̄ quando iudex p̄cedit etiam
ex suo puro offō. et aliquos testes rece
pit et eos publicat et demum dicens ad
plenū sibi nō cōstare Itez examinat alios
reddit se suspectū et posset ab eo merī
to appellari Nō curatur allegare si uultis
mittā uobis apparatū hosti. Reduco ta
men uobis ad memoriā qđ Inno. nōt. in
c. cum clamor ad fi. et tunc demū antiq
testes sunt repetēdi. quoniā eoz dictū
adeo est obscurū qđ nullus habet intel
lectū Si uero aliquē p̄t habere intellec
tus tunc benignior intellectus recipien
dus est. uel cōtra p̄ducentē facienda ē
interpretatio ut in. c. in presentia de p
ba. p̄t testis declarare dictuz suū post
publicationē ut. ff. de testa. heredes. §.
si quid post. §. qđ uero quis obscure
Sequitur additio sup uerbo piuri Non
uidetur q̄ addendo sint piuri. qa possūt
nunc recordari de quo tunc nō recorda
bantur ut nō. e. c. cum cām. i. in glo. ulti.
et. c. cum causam. u. in g'o. u.

De mōnacho translato ad aliud mōna
sterū auctoritate apostolica. nūqđ pos
sit sine licētia pape ad primū redire

celxiii.

Resupposito q̄ in reditu
istius mōchi de secdo mēste
rio ad primū non sint seruā
te omēs solennitates q̄ alias
seruari debent in tali receptione de hoc
solū queritur An quia nō redit ad ētori
tate apostolica ad primū de quo primo
ad secdz auctoritate eadē fuit trāslatus
teneat reditus nec ne Et q̄ non teneat
facunt iura et rōnes prudentis p̄hac p
te allegata Sed q̄ teneat receptio unde
tur posse p̄bari Circa qđ sciendū est
q̄ quādo papa concedit uel cōfirmat uel
confert alicui aliqđ priuilegiū beneficiū
uel rem aliquam nō est intentiōis sue tol
lere tus cōe qđ cōpetit ordinario loci in
psonā illā uel illud beneficiū. hinc est q̄
si papa cōtulit mihi beneficiū potero illd
renuntiare in manibus sui ordinarii.
necnō p̄mutare Et etiā illo beneficio ex
cā priuari. ad hoc de ma. et obe. per tuas
de reli. do. c. ii. de priuile. pastoralis cum
si. Sed si uolo impugnare collationē uel
cōfirmationē pape eo p̄textu q̄ nō ua
leat ita q̄ sit subrepticia ita q̄ questio
sit de uiribus ipsius collōis uel confirma
tionis de hoc non pōt cognoscere infer
or a papa Et sic intelligitur de iudi. cuz
uenisset de cōfir. utili. uel inuti. c. i. et. ii
Quid ergo si presbiter ꝺ simplici forni
catione accusatus et cōuictus. p papaz
fuerit a suo beneficio remotus nunquid
ep̄us post pactā pniam poterit cum illo
ad illud uel aliud beneficium dispensare
Certe sic. qa papa illum remouendo usus
fuit iure cōi. et ius et potestatē solitaz
ordinario loci reliquit. Vnde minor cō
tra sniam maioris nō dat restitutionem nec
dispensat. et sic intelligitur. ff. de mīo.
minor aūt. et in constitōe clem. de elec.
c. ii. i pri. Si q̄n ep̄us dispēsat cū forni
cario post pactā pniaz et cōfert sibi ūtī
quum et nouū beneficium. hoc nō uenit
directe contra sniam pape sed iste pres
biter ex nouo iure inhabilitate sublata
ad beneficium p̄mouetur. unde et qui
turauit beneficiū non repetere ex nouo
tamē iure p̄t illud recipere de renun. c
ti. cum si. Et si papa certū numerum in ec
clesia cōfirmauit. intelligitur saluum ius
cōe. Vnde auctis facultatibus p̄t au
geri numerus de consti. cum. M. et ibi
glo. p Compo. Ex his rōnibus uideretur
dicendū in casu nostro q̄ quis auctori
tate apl'ica est möchus de primo mēste
rio ad secdm trāslatus et sic cōmē ius ami
serit qđ sibi cōpetebat in primo. ex no
uo tamē iure et noua receptiōe primum
mōsterium posset repetere ad hoc de re
nun. e. post translationē ante medium.
Verūtamē posset hic subtiliter distingi
An translatio fuerit facta intuitu p̄sone
an intuitu mōsterii. Si intuitu p̄sone ite
rum sine auctoritate apl'ica possit redi
re t sic intelligātur iura p̄ hac pte alle.
Si uero intuitu mōsterii ut in casu nō
facti uidetur fuisse. subdistingue. Quia
aut certū est q̄ cessat illa cā ꝓpter quaz
facta fuit translatio et tunc possit redi
re Aut dubitatur Et tunc sine pape licē
tia contra translationē factā auctorita
te apl'ica nō uentur ad hoc predictum
c. post Ad idem de offi. ordi. c. ordinari
li. vi. et de iudi. c. cū uenisset. Saluo sē
per consilio melioris.

celxiiii.

I canonici qui sunt hodie
non iurauerunt seruare sta
tuta ecclesie. Certum est
q̄ iuramentum predecesso
rum non obligat p̄sentes canonicos
Nam q nō iurauit nō pōt iurare ut in
q̄ne ber. brix. que incipit Florentini fe
cerunt pacem cum bononien. Item ille q
iurauit in prima sua institōe et renūtiauit
et iterū receptus est. nō est ligatus suo
iuramēto antiquo ut patet in his que le
et nō. de elec. uenerabilē de no. ope. nū.
c. ii. de simo. ex insinuatiōe. et de renū.
eum inter. cum si. Item auctoritas utca
ri nō uidetur sufficere ad ualidandū sta
tutū canonicoz cum receptio canonicoz
et collō p̄bendaz etiā si ad ep̄m spectā
ret nō tedent i utcarū. ꝺ offi. uica. c. ul.
li. vi. Et sic legē dicere uel auctoritatē
impartiri nō pōt in his que ad suā iurisꝺ
dictionē nō ptinent. Sed posito. p cōsti
ti q̄ statutū tenuisset et canonici q nūc
sunt iurassent. si tamē cā subest puta qa
redditus ecclesie possunt pluribus sufi
cere competenter possunt tollere statu
tum cū auctoritate ep̄i Et sublato sta
tuto tanq̄ principali sublatū est iuramē
tum tanq̄ accessoriū. nec posset tale iura
mentū licite obseruari in p̄iudicium di
uini cultus ad hoc ꝺ consti. c. penult. et
de insti. cum uenisset et de ureiu. sicut
nostris facit qđ nō. xi. di. in his Immo
posset attemptari q̄ si facultates eccle
sie excreuerunt post dictū statutum q̄
ipso facto recessum est a numero. ut nō
clare Compo. de consti. cuz. M. Debet
intelligi. c. dilecte de preben. qđ uidetur
cōtradicere ut nō. Hosti. ut rebi q̄ Sa

predicta sunt uera ubi carencia rece
tio et collō p̄bendar. seu assignatio por
tionum ptinet ad canonicos tātum uel
ad capitulum et p̄latum · qa tunc ptās
p̄lati transit eo mortuo in capitulū m se
cus si ad istum priorē tātum pertinet ut
ne se. ua. e. ulti. e. t. i. c. uno li. vi. et e. . li
de instit. c. i. Nā tunc oportet successores
expectari. et sic ineffectu concordat con
clusioni precedentis consultonis Ego
Fre. d Sēis nōc. actu p̄sit regēs i ture ca
nonico p̄dicta p̄xima scripta p̄pria ma
nu subscripsi et sic consulo In quorum
testimoniū scē.

Fred. d Senis legē do. Io. d paglia.
cc. lxv.

Vādo remittētis hoc ferō
librū declaretis istum passū
licet p̄dicatores possint ha
bere p̄prīū in cōi ex regula
tamē ex constōnibus nō uidentur posse
habere Et ista uidentur pta in. c. unico. §
cōfirmatos de reli. do. li. vi. Itē cōstōes
ordinis approbate a papa papales uidētur
quia omnia nostra facimus ḡbus at ſtori
tatem nostram imptimur de preben. c.
si apostolice li. vi.

Rēsōsio do. Io. Pagliat.

Preallegatus. §. cōfirmatos nō equi
pat cōstitutiōes regule quia de constitu
tionibz non facit mentionē. Immo dicit
p̄fessio siue regla quelibz quecz unū ex
ponit aliud sedm Io. Constones autem
fratres p̄dicatores nō profitētur. Nec
ob. qd subdit glo. sicut est reptre in fra
tribus p̄dicatoribus et minoribus ga. e
nimis qd allegat non dicit illud · uel pōt
dici q constōnes nō p̄hibēt eis nisi solā
possessionē rez. imobilū. non aūt domi
nium rez. in cōi. sicut appet de facto ga
faciunt sindicos et p̄curatores suo nōe
ad petēdū hereditates oēs relās q̄s nō
tenēt. sed p̄prio nōe conuētus ecz. uen
dunt et preciū suis applicāt usibus q̄ nō
cōpetūt nisi domus. uide qd nō. in spe
de sta. mo. xo. iii Preterea ḡtū ad ius
nō undētur constones papales qa possūt
ab eis mutari et mutātur cotidie. uel si
conceduntur papales non inhibēt nisi re
tētionē talū rez. nō acquisitionē domini

sicut uidetur nōre Archi. in p̄dicta gl.
sup uerbo acquirant ubi dicit q talis. p
hibetur acquere ut retineāt. sed non ut
uendant et in eoz. ekmosinas cōuertū
tur ad hoc facit tex. pred. clī. § q dicit
redditus uel possessiones habere. qd ha
bere intelligendū est p tenere sedz unū
modū exponēdi hētur. ff. de. xo. sig. ha
bere maxime cū cōsuetudo eoz. hoc ex
ponat cū tales res sicut hereditates contun
tuum eorum nc mine petant.

Cōsultatio Fre. ad d. Io. de pagliar.
cclxvi.

Eserebatis mihi si regula est
q substō pupillaris euanes
cat morīēte pupillo ante pa
trem Glo. innuit cōtrie. e. d
cadu. tol. l. una. §. p fedo. gl. imo q̄ri q
Io. Pagliar.

Dico q regla est que nunq̄ fallit uide
licet q euanescat et est casus in. l. q si
filius. ff. de cap. et postli. re. sc̄dm dcm
nū Di. et ita est uez. cū dicit ibi hā rubi
est qd de secundis tabulis quer possit.

Fredericus de Senis

Vd eatis si uultis mutare sniam tes
tram ga ista pupilla nō fuit heres uniuer
salis sed instituta in re certa a alius fuit
uniuersalis. hoc dico ga sic ut ius in re
certa habetur p legatario ut. e. d here.
instī. l. quotiēs Tamē casus uidetur esse
q pupille in re certa instituto potest pu
pillariter substitui ut extra d testa. c. ti.
li. vi. Io. Pagliar.

Dico q pupille ḡtūcī q̄ heredi insti
tute in re certa pōt pupillariter substi
tui. tum quia sedm dcōs est heres licet
alius sit institutus in uniuerso Et lex
quotiens intelligitur in extraneo et fu
it intellectus Mar. sill. ar. l. filiū §. lega
ta de leg. p̄stan. et p iura aut ētiez. ut
cū de app. cog. §. aliud quecp explim ma
tiliter putarēt Preterea ista xoba
non sunt necessaria. qa pupillaris substō
fit etiā in exheredato ut. l. i. §. substitu
ere de uul. substi. §. non solū instī. de pu
pil. substi. Quare nō muto sniam.

Io. de Bebemia scolaris pertusit lequi
tur domino Fredrico.

cclxvii.

Dea que nuper legendō de
cre. is qui d sen. excō. li. vi.
altitudinē cōsideratiōis sub
tiliter urā recitauit pater
nitas. mea imbecillitas intellectus ne ndū
potuit eleuari. Dixistis enim recitando
glo. in. cp ad hoc ut celebratis incidat in
penā iuris requiritur q̄ in coram quibus
celebrat uel sint publice excōicati · uel
notatim interdicti cui aliudere uidetur
qd ibi nō. Arebi. de eo qui scit locum in
terdictū aē et fortius nō. in clemē gra
uis in glo. occultū de sen. excō. Sed mihi
uidetur cp fortiter cl stat dicta decre
tis qui et decre. e. p̄cz. de priule. li. vi. in
xo. scienter qd utrobiq̄ ponitur p qd
uidetur cp requiratur tantū scia in cele
brāte qd optime p. bāt alia iura in ḡtus
nulla fit mentio excōicati de sēsu. pla.
e. t. de cle. exco. mi. illud. que iura se re
ferunt ad sciam celebrātis tantum. Vel
q̄ sctre potuit et maxime in decre. ille
in. xo. licet. ti. ubi nō uidetur cio ircul
pabilis exquo plene nō scirunt Vnde a cō
trario si cio ignorasset cio irculpabil' iu
dicatus fuisset Addi. i. Sed ista iu
ra loquūtur de excōicatione ipsius cele
brātis. nos loqmur de excōicatiōe ille. q̄
in quoz. p̄senti a celebratur. Item si ex
cusatur is qui se scit non ligatum et cele
brat. qui tamē dispositiōe iuris tangī li
gatus p̄cipitur euitari ut in casu decre.
licet. de sen. excō. li. vi. Et ibi nō. Archi
sup xobo euitari a simili excusatur ille q
celebrat cora eo quē scit ligatū ḡuis ab
alio nō uidetur inducendo casum muta
tum a cōtrario Addi. ii. Sed nō est si
mile. qa dū aliquis est ligatus ḡtumcī q̄
occultus debet abstinere sed aliū excōi
catum occultū in publico uitare nō debz
ut de sen. excō. cū non ab hōie Item
publicatio et denuntiatio non fiunt nisi
ut certificentur ignorātes Cum ergo ta
les sciat ut presupponitur. quo ad eū ta
lia nō sunt necessaria de reg. iu. eum qui
li. vi. Item cōpando excōicatū et locum
interdictū. qualiter uidetur hoc termia
tum pea q̄ nō. in predicta decre. grauis
glo. iu. ad fi. ubi uidetur recedere glo. ab
opi. Archi. Item qa iste sciens uidetur

uere cōtinere ideo uere ligetur. facit d
sen. excō. p tuas Itē bene facit de ecclā
cle. et mu. uestra. Nam et tales sunt ut
tandi. quis pene occulti. ut uerecūdie ru
bore p̄fusi ad uiā iustitie attrahātur ut
de sen. excō. cum nō ab hōie Fred. im
pugnans responsionē scolaris De pos
tula. pla. c. i. ubi fuit publice interdicti
sūia p̄mulgata et ibi de cle. exco. mi. c. il
lud. ibi nō loquntur de scia illius d quo ut
tando tractamus. sed de scia ipsius met
qui celebrauit Vnde ḡtum ad eū satis
publica est. posito q̄ alii ignorēt Nō
respondistis ad. c. i. de sepul sup uerbo
notatū in clemen. pro quo dcō facit. e. cō
sti. de sen. excō. c. ii. ibi nonnulli quecp
Dico ergo q̄ si aliquis in loco non inter
dicto celebrat presentibus interdictis.
cuius interdicti sūia apud cōcelebrātes
uel cōir non est publicata rei euidēta
uel alio mō non uidetur incidere in penā
iuris. qa talis ignorātia est. p̄dicto criminis
occulti. Sequūtur xoba scolaris.

Non sic caute dixistis in cathedra.
Sed dixistis q̄ celebrans cora centū Bo
nonien. nō esset irregularis exquo nō es
sent notatiz interdicti. Circa interdictū
uidetur similiter sufficere dato q̄ non
sint notatim interdicti. Nā si in talibus
expressis in decre. alma. excusatur ab ir
regularitate is qui celebrat in eccl'ia nō
interdicta cora interdictis nō notatiz ut
ibi uidetur a cōtrario. q̄ extra illos dies
in eccl'a nō interdicta nec sita in loco in
terdicto. cora eis celebrari non possit.
Nam cum decre. alma habilitet tantum
interdictos quo ad dies ibi exp̄ssos. nec
aliquid imutat circa eccl'as. tum etiam
si illis diebus si eccl'e essent interdicte
meis celebrari nō possit ut ibi p Archi.
non curo distinguere. an in eccl'ia in qua
admittuntur sit in loco interdicto nec
ne Permissum igitur in illis casibus ex
tra eos non attemptetur. facit. e. decre.
in fi. Vnde sicut nō interdicti nō admit
tūt̄ i loco interdicto pel'ecs ib. d licite
celebrātes d priui. lz. sic interdicti nō ad
mittuntur in loco nō interdicto p ibidē
celebrātes Nec etiā ibi aliqd dicitur de
nominatim interdictis. et decreta alma

uidetur intelligenda de non nominatim interdictis ut ibi ꝓbatur in §. in festiuitatibus in ℞o. sic tamen decre. i. de priuileg. c. i. in clemen. in suo casu procedat

Ad ultimum ar. non curo respondere, ex quo glo. ab eo uidetur recedere ut ſ. dixi que etiã satis de diuerso casu loquitur

Ad glo. occultũ posset dici ꝙ ibi excusatur ꝓpter scandalũ ut ꝓbatur in fi. sed hic nõ ut satis facit decre. cum non ab homine de sen. excõ. ibi allegata quatamẽ approbare uidetur cõtrarũ Nam et si sibi soli esse eum constat excõicatũ ipsum tenetur uitare priuatim ꝙtũ pot sine scãdalo alicuius Cũ ergo celebrare sit uoluntariũ igitur abstineat alꝰ locus sit pene hoc optime ꝙbat ꝙd nõ ꝙ Archi. in dicta decre grauis in glo. u. Et multum pondero uerbũ soli qd ibi habetur Nam ꝙboc uidetur ꝙ si constaret etiã tribus uel quatuor uel etiã plꝰibus ꝙ tũc etiã in publico eũ teneretur uitare licet tamẽ nõ posset dici ex quo constat quatuor uel quiꝙ ꝙpter hoc sit publicus Item illa decre. duo uidetur isti interdicere. Primo ga quando sibi soli constat de excõicatiõe ꝙ tunc in priuato et priuatim eũ debet uitare Item secdo ꝙ cũ hoc etiã aliis constat ꝙ extũc iubet eũ in publico uitari Vtrꝙ ergo casu locũ habeat pena optime facit qd nõ de pe. c. i. in clemen. in glo. ante plꝰ. in fi. et refero me semꝑ ad actũ celebrandi ga in aliis actibus publicis in ꝗbus sibi haberet cõicare cũ aliis qui nõ dependerent a sua uoluntate simpliciter fateor ꝙ habet locum dicta glo. et decre. cũ nõ al. homie.

Frede de Senis

clxviii.

N. l. postq̃. c. de pac nõ spectale in odiũ litiũ in. l. tale. ff. eo. ti. fuit debitor ꝓsens in. l. nõ solũ. ii. ut. ff. de it. le. in glo. ut si dixissꝫ dicitur ꝙ si debitor est absens non quaritur pacti exceptio secus i testõ et generaliter traditur ꝙ cõfessiõ facta absẽte pteritõ preiudicat ut in. l. ulti. ff. de interro. act. Vnde si Martinus dicat ega Iohanni Ego mutuaui Petro centũ et habeo cartã de. cc. durum uidetur ꝙ ipsi Petro ꝙratur exceptio rescribatis

Responsio dni Fran. de mõte altuo

Non est dubium ꝙ ut queratur ius agendi uel excipendi ex pacto directe necessariũ est ꝙ ipse uel alia media ꝓsona sit in ꝓsentia mediante qua tale ius transeat ut. l. i. cũ. l. se. ff. de penis Sed hoc obtinet in pacto exꝓsso Sed in pacto tacito dicunt quidam ꝙ nõ requiritur ꝓsentia ꝓsone ut. d. l. posꝫ ꝙ et. l. si creditores ẽ. de peis. Alii ꝙ doli exceptio nascitur Et ita uidetur intelligere glo. in. l. nõ solũ de iu. le. Sed in casu nostro si sic confiteatur creditor in absentia debitoris ubi non est rõ tacita. nec exꝓssa conuentio licet nõ nascatur pacti exceptio nascitur doli Et ita dicitur in glo. ꝙ uos allegata ibi et si absit debitor non pacti sed doli queritur exceptio Et ista uidetur cõis opinio

Franciscus de monte altuo

cclxix.

Circa primum punctũ sine dubio in ptem debuit absolui et in ptez cõdemnari nec si fcã fuit cõdẽnatõ in ptẽ et tacuit in aliam ptem uaꝫ et sniam in alio ipso iure sedz uerũ intellectũ et ita nõ. in. l. qd apud. §. item queritur. ff. de excep. dolꝫ et. l. i. si aduer. rem iudi. in glo. et nõ. Di. insti. de act. §. si minus Item ꝗtum ad sedm punctũ si error calculi est expressus in snia. nunqd annullatur tota sententia An solũ in eo ꝙ erratũ est Glo. ẽ. de re iudi. l. ii. tenet in eo qd erratũ est. Contrariuz est ipsa ueritas. que optime confirmatur per glo. l. fi. ff. de iurisdi. om. iu. et ita cõr tenet ar. l. in hoc iudicio. ẽ. fa. hered. et casus uidetur in. l. i. §. i. que sen. sine ap. re. Et hoc si snia cõtineat idẽ capl'm. secus si plura capl'a. quia respectu eius ubi est error nocet. Non respectu aliorũ ar. l. etiã. §. i. ff. de minoꝛ. et. l. si ex falsis. ẽ. de transac. Et hoc uerum errore exꝓsso in sententia

Responsio Fre. eundã consultationi

cclxx.

Vod clericus possit esse ꝓcurator latet in curia ecclesiastica ꝓbatur extra qui filsint legitimi ꝓ uenerabilem ubi apparet ꝙ archiepiscopus funt ꝓcurator regis et nõ. de hoc Inno. de obli. ad rõa. c. uno in glo. obligari iuxta fi. et idẽ tenet abbas Potest etiã esse ꝓcurator latet licet nõ generaliter in omnibus causis et in qualibet curia ut nõ. etiã Inno. in. d. c. et extra ne cle. uel mo. c. sacerdotibus Itez talis exceptio est dilatoria et debet opponi ante litẽ cõtestãt ut nõ. de ꝓcurat. in nostra Valet ergo qd fit dicto nec opponatur ar. de except. pia Simile qd nõ. Inno. ne cle. uel mo. c. ant epl't. Naz licet cl'icus in sacris cõstetur instrumentũ et malefactat. ualet tamẽ Item casus noster pietatẽ cõtinet et sic debuit admitti facit qd nõ. de postul. c. in glo. ista uerba in fi. facit. ii. q. vi. rõsonent. ubi mater ex pietate auditur alias non audienda

Responsio Fre. ad thema compreben sum in responsione

cclxxi.

Ecordare pro una parte. ff. de penis. l. i. et melius uti. q. vi. omnibus que ponit regulam et in tractatu de accusatore et de actore Nam cõdẽnatus de crimine uolens ꝓsequi iniuriã aẽ Sed cõtra. ga iste est exbannitus ꝓpter contumacia et inobedientiã. quia pretexti non obtẽpauit Et frustra legis auxiliũ inuocat et ad hoc. ẽ. de iudi. l. sancimus ibi cẽm iudicioꝝ copiã et facit qd nõ. ff. ex quicau. ma. l. sed et si §. rectio ibi gl. dicit ꝙ in nulla cã debet audiri per. l. cõtumacia Sed contra facit qd nõ. in. c. ga frustra Sed pot responderi ꝙ qui delinquit cõtra unã legẽ non punitur in alia Sed quia contempsit iurisditionẽ ꝓtoris eiusdẽ uel successoris sibi iurisditio denegatur ut in. d. §. actio Et quia ꝓsona predecessoris et successoris est idẽ potest distinguꝫ An iudex denegat iurisditionẽ an ad petitionẽ alterius. an ex officio ut in. c. uenerabilibus de sen. excõ. li. vi. Vel posito ꝙ sibi debeat denegari. dico ad petitionẽ eius cuius interest puta fisci cui ille est cõdẽnatus rõe contumacie et delicti Item hec uerba impune pot ẽ. diuidentur nõ solũ parare ꝑemptoriam sed dilatoriã p. l. i. ff. de aleat. et. ẽ. de bis qui ad ecc. cõfu. l. iii. §. uidi. Ad hoc de iti. actuꝝ priua. l. ueteres et. l. se. Ibi colligitur ꝙ illa uerba impune aẽ ꝓstãt dilatoriã. uide. ff. de capi. di. l. ii. in ℞o cõuenire et de penis. l. moris. ẽ. eo cui interdicti est forum ꝓhosti. de offi. ordi. ubi equiparantur excõicati et ꝓscripti seu bannitti in. c. michael et. c. ga frustra pot quis ex ꝓsona tertii excipere.

Thema et respõsio Fre. ad ipsum

cclxxii.

In nomine domini Amẽ. Factum tale est Statuto ciuitatis pisii cauetur ꝙ carta cõfessio seu ꝓmissio facta a filiofa. sine consensu patris nõ ualeat ipso iure et iaz si iuratus fuerit. Filiusfa. cõpromisit ex una parte in ticiũ arbitrũ 2 arbitratorẽ. 2 ꝓmisit soluere ꝙqd laudatũ 2 arbitratũ fuerit ꝓticiũ prefatũ sub certa pena et nõ uenire contra. Et insuper iurauit ad sancta dei euangelia nõ uenire cõtra Demum arbiter uigore dicti compromissi laudauit ꝙ iste filius deberet soluere sẽ pro mo cũ quo cõpromisit centũ. qd laudum petitur executioni mandari contra dictũ filiũ uigore statuti loquẽtis de executionibus instrumẽtoꝝ et laudorum Contra cuius executionẽ opponitur ꝓ parte filii ꝙ cõpromissum nõ ualuit ipso iure et ꝓ cõsequens nec laudũ ab eo obstante dicto statuto. quia filius aẽ Contra quã oppositionẽ replicatur ꝙ dictũ cõpromissũ ualet uirtute iuramẽti prestiti in dicto cõpromisso. Cui replicatõi respõdetur ꝙ statutũ ai nullat iuramentum Ad hoc respondetur ꝙ statutum non potuit disponere super iuramento quia est res spũalis Modo quaritur quid iuris Et insis premissis nunqd dictũ cõpromissũ ualeat uel nõ uigore iuramẽti Et esto ꝙ iuramẽtum prestitũ habeat obstare et eo obstante non posset ꝓponi dcã exceptio. sit dare remediũ cõtra dictum iuramẽtum exac

tum cõtra formam statuti per modum
petitionis·uel alia uia Et si per uiam pe
titionis nunquid coram iudice seculari·an
coram ecclesiastico sup quibus uestrum
salubre consilium implorat̃. Xp̃i
nomine invocato·super primo dico tuta
mẽtum esse obligatorium d̃ iure cõmu
ni exp̃te iurantis·Nam est obligatorũ
ubi minus videbatur obligare·ũ ut pa
tet in auten·sacramẽta puberũ et de iu
reiu·cum contingat de pig·significante
et de pac·c·ii·li·vi·ubi logt̃r d̃ filia pa
trem habente·et de iureiu·et si xp̃us
Sed contra videtur quia filius non vide
tur posse obligari voto sine licentia pa
tris ut·ff·de polliciti·l·ii·et nõ· Inno·d
voto scripture Sol·nõ loquit̃r de iura
mento·qd plus optat̃r q̃ simplex ꝓmis
sio Et quia illi legi derogatũ est ut nõ·
xxxii·q·iii·si mulier in glo·pl̃t·et ulti·
Tamẽ quia iuramentũ recipiens fecit cõ
tra ꝓhibitionẽ statuti civitatis ex cã fa
cti·cui obtemperare debuit et nõ cõtrave
nire·viii·dis·que contra et·xi·q·iii·
qui resistit cum ex dicta transgressione
puniri deberet non debet inde comedũ
reportare·xvi·q·i·legi·et de preben·eũ
qui li·vi· Dico q̃ põt cõpelli ad relaxan
dum iuramentũ·nec in hoc venit iurans
cõtra iuramentũ·immo peteris relaxati
onẽ iuramenti fatetur se esse obligatum
iuramẽto·sicut accidit in eo qui iurauit
solvere usuras qui obligatur iuramẽto et
tamen põt petere relaxationẽ ut de iure
iu·debitores et·c·i· Sicut ergo ibi accipi
ens iuramentũ sup re illicita quo ad se
cogitur relaxare iuramentũ Ita hoc iura
mentũ erat illicitũ ex ꝓte recipientis ꝓ
pter ꝓhibitionẽ legis municipalis cui de
buit obtemperare· Et credo q̃ ratio
ne pacti iudex ecclesiasticus poterat fa
cere dictam compulsionem et iudex se
cularis· quia recipiens est laicus· Item
videtur q̃ iurans conventus posset di
cere exceptẽdo nõ debes audiri petẽs ob
servãtiã iuramẽti q̃ ipm iuramẽtũ rela
xare debes et ipm relaxari peto ad hoc
ff·de in offi·te·l papi·§·Sed si filius
ad hoc facit quia pena·l·Si quis in tãta
nõ incurritur ipo iure sed ꝓ sẽtentiã
et tamẽ ex illa cõstitutione ante sẽtentiã
latã excipitur si spoliatus agat ut nõ·d
eã po·2·p·pastoralẽ i gl·pl̃t·i fi·et ibi ud
satis videtur mihi posse dici·de iure ta
men est ar·cõtra de iureiu·debitores

Consultatio fratrum heremitarum
ad dominum Fredericum·

ccclxxii·

Icolaus ep̃us seruus seruo
rum dei dilectis filius gene
rali et aliis fratribꝫ ordinis
heremitarum sancti Augu
stini Salutẽ et apostolicã benedictionẽ
Religiosam vitã suscipientibus apostoli
cã cõgrunit esse subsidiũ ne forte cuius
quã temeritatis cursus seu metus a ꝓ
posito retrahat
aut robur qd deus auertat religionis fa
cere disrumpat·Propterea in domino di
lecti filii vestris iustis postulationibus ad
nos benigne inducimur et vos ac domos
vestras tam in quibus diuino vacatis of
ficio·obsequio q̃ iure donationis empti
onis et oblationis vobis quesitas cũ eaꝝ
iuribus et ptinentiis ac ꝓmissis vestris fa
miliaribus·seruitoribus·uel oblatis habi
tantibus in eisdem sub beatoꝝ Petri ꝫ
Pauli nostraq̃ ꝓtectione assumimus illa
q̃ a cuiuscunq̃ diocesani et cuiuslibet al
terius potestate iurisditione et dominio
secularis ꝯo in ꝑpetuũ eximimus de grã
speciali· Insuper aũt quonã imitatores
dei esse monemur·qui quacũq̃ hora im
pium cõuersum ꝓspicens imitatũ suaꝝ
minime recordatur Ideo ꝓsonas quando
cunq̃ nobis oblatas siue ꝓ suis reatibus
quibuscunq̃ sub sola sedis apostolice po
testate exemptas tanq̃ nosipsos suscepi
mus et presentis scripti priuilegio muni
mus·decretalibus seu lege alia de cõfra
tribus nõ obstãte·Nos quoq̃ oblatos ha
bitum non sumentes·regularibus obser
vantiis sic astringi disponimus ut deo ꝓ
benitter ac sacre vestre religioni seruiãt
meliꝰ tanter eaꝝq̃ vitã continue sub mo
rum grauitate dirigant et cũ ad extre
mũ vite pruenerint extra vestrũ ordineꝫ
sepulturã eligere nequeant·sed a vobis
tanq̃ a suis cõfratribus in cõe vestrorum
fratrum sepulchrum petitus tumulẽtur

Quieti ergo et tranquillitati vestre pa
terna sollicitudine ꝓuidere volentes au
ctoritate apostolica inhibemus ut infra
clausurã locoꝝ ac dictaꝝ domorum ves
traꝝ et oblatoꝝ·nullus furtũ facere·ig
nem apponere·hominẽ tenere capere·seu
violẽtiã aliq̃ audeat exercere Nulli ergo
omnino hominũ liceat hanc paginã nostre cõsti
tutionis et imunitatis infringere uel ei au
su temerario cõtraire Si quis autẽ hoc
attemptare presumpserit potestatis ho
noris q̃ sui careat dignitate Et indigna
tionẽ omnipotẽtis dei et beatoꝝ Petri
et Pauli apostolorũ eius se nouerit incur
surum·Datum Reate·x·kl̃· Septẽbris
Pontificatus nostri Anno·ii· cuius pri
vilegii scripti tenore suppositio talis in
scriptis casus ꝓponitur Fratres ordi
heremitaꝝ sancti Augustini de vero su
pradictũ priuilegiũ habentes in q̃busdã
ciuitatibus seu locis voluerunt et
volunt recipere quasdã dominas virgines
seu viduas uel solutas a lege viri et obla
tas·et cõsorores ipoꝝ fratrũ· In quaꝝ
receptiõe dicte domine ad meliorẽ vitã
suspiratẽs in manibus prioris localis seu
ꝓuincialis·uel alterius fratris dicti ordi
nis se deo beate marie atq̃ patri sanctis
simo beato Augustino et dicto ordini
atq̃ uestri·uel loco alicui i singlãri nõie
dicti ordinis dedicãt et donant uel offe
runt·In domibus tamen ꝓpriis singule
manent et cõmorantur·ꝓmittẽtes ex
pressa obediẽza et reuerẽtia priori localiꝰ uel ꝓ
uinciali seu alteri fratri dicti ordinis re
cipienti nõie et vice prioris generalis di
cti ordinis·vouẽtes et ꝓmittẽtes exp̃sse
se et ex certa sciẽtia in manibus ꝑdicto
rum prioꝝ localiũ uel ꝓuincialiũ·uel al
terius fratris recipientis ut·ñ·usq̃ ad
mortem viuere secm regulam beati Au
gustini et secm regulares observantias
dictoꝝ fratrum dicti ordinis prout et
sicut prelatis dicti ordinis videbitur
et placuerit ipsarum dominarum statui
et cõplexionibus conuenire et expedire
Postquam ꝓmissionem oblationem uel
obligationem factam ut premittitur ꝑ
dictas dominas predicti fratres eisdem
dominabus sic oblatis ut premittitur
dant et tribuunt quendam habitum spi
ritualem seu ꝓprium et honestum atq̃
honesti et religiosi coloris que iuxta ordi
nationes eisdem traditas per fratres di
cti ordinis certis et signatis diebus sin
gulorum mensium ad locum uel ecclesiã
predictorum fratrũ conuenunt et con
gregantur Quibus dominabus sic adu
natis et congregatis fratrum unus prefa
ti ordinis ad hoc per ordinem ꝑdictum
deputatus capitulum tenet et facit eas
visitando et reprehendẽdo et corrigen
do cum casus emerserit corrigendi et ea
sdem ordinationes seu cõstitutiones mo
dum viuendi continentes legit·declarat
et exponit eisdem Insuper predictis do
minabus et mulieribus sic oblatis deo ꝫ
ordini ꝑfato et obligatis ut premittit̃
fratres predicti portant dant et tribu
unt eukaristiam et extremam unctionẽ
tam in ecclesiis et locis ipsorum fratrum
quoũ extra locũ in domibus i quibus eas
sic obligatas infirmari facere uel stare seu
habitare contingit sine speciali licentia
sacerdotis prochialis Immo quandoq̃ cõ
tradicente dicto sacerdote in cuius p
rochia sunt sita domicilia in quibus hãbi
tãt morãtur seu iacẽt·et stant infirme
ac etiam tempore interdicti universalis
ꝑdictas dominas sic obligatas uel oblat
as ut premittitur ad diuina et officium
diuinum tam in missis quam in aliis horis
canonicis admittant·tenent et recipiãt
scienter in ipsorum fratrum ecclesiis ec
clesias uel loca Et cum ipsarum aliqua de
em claudit extremum·non ꝓmittunt se
peliri alibi·q̃ in ipsoꝝ ecclesia uel cimite
rio·ac etiam de cera uel aliis funeralibus
seu alis bonis ipsaꝝ dominaꝝ ad dictos
fratres ꝓuenientibus·quartã portionem
ꝑsbitero prochiali dicti fratres dare cõ
tendũt et renũnt ditentes se de iure
non teneri Modo circa ꝓmissuꝫ casũ
et seriem facti narrati et iuxta tenoreꝫ
priuilegii predictum a vobis domine doc
tor queruntur plura·Primo utrum dic
ti fratres talẽ receptionẽ dictaꝝ dnãꝝ
sub modo et forma q̃bus dicitur et nar
ratur possint de iure facere Secdo da
to q̃ sic·utrũ talẽ habitũ dicti frẽs pos

sint dare dictis dominabus cum nō uide
antur habere auctoritatem aliquem fa
ciendi cōgregationē uel collegiū psonaꝝ

Tertio utrū talibus psonis sic oblatis
possint dicti fratres dare seu admīstra
re dicta eccl'iastica sacramēta seu extre
mā unctionē ut p̄mittitur. s. ita q̄ non
incurrāt penā constōnis clemē. de priui.
religiosi sine speciali licentia dicti sacer
dotis uel ipso sacerdote cōtradicēte

Quarto utrum tpe interdicti ut s. pos
sint tales psonas sic oblatas admittere
et tenere seu recipe ad diuina sine pcu
lo constōis clemen. 2ē Quinto utruꝫ
dicte psone sic oblate possint hodie de iu
re alibi q̄ apud cimiteria uel ecclesias dic
toꝝ fratrū eligere sepulturam Ita q̄ te
nor prefati priuilegii sit hodie p iura no
ua nō euacuatus Sexto utrū de cera
uel funeralibus seu aliis rebus q̄buscūq̄
dictaꝝ dnāꝝ puentēt ibus ad loca et fra
tres p̄dictos teneātur dicti fratres ul'
i p̄oꝝ loca dare quartam portionē sacer
doti proclivi Septimo utrū talis con
gregatio uel coadunatio dictaꝝ dnārum
possit in mō uel forma de iure ab epo lo
ci uel inq̄sitore impugnari uel interdici seu
phiberi. dato q̄ psone sic oblate sint al'
catholice et fideles et modus uiuēdi sit
honestus Octauo utrū dicte persone
uel domine possint se uel psonas ꝓprias
tantū offerre absq̄ bonis et rebus eaꝝ

Nono utrum psone de tertio ordine
sancti Francisci possint ad supradictaꝝ
oblationē transire et in supradicta con
gregatione dictaꝝ dnāꝝ oblataꝝ esse
ut. s. premittitur.

Christi matris eius et beati Augusti
ni suffragiis et nō bus inuocatis Super
p̄missa themate et q̄ōnibus inde ortis
habito studio diligenti et collōe cum ali
quo iurispto sic respond. t et consulte
Frede. de Senis minimus decretoꝝ doc
tor. nunc actu regens in studio perusino
subiectis que. i. sequitur ueritatis correc
tioni et consilio sanioꝝ Ad primū sic
dico q̄ dicti fratres possunt tales recep
tiones facere. tum ex virtute priuilegii
tum etiā de iure. Nam licet monasteria
nō debeant esse duplicia ut femine cum
uiris cohabitent ut. xviii. q. i. in nullo z
c. in decima. tamen mulier pōt se offerre
mōsterio et ducere honestā uitā. tamen
erit septa et non cōis ar. predictorum
iuriū et. lxxvii. di. epus benedictionē z
q̄d nō. Archi. xxvii. q. ii. si uir An ue
ro talis sit recepta et in domo ōsum sua
uiuens sit religiosa et dicatur uotū solle
ne emisisse An uero dicatur tantū obla
ta et simpliciter uouisse Nō immerito
dubitatur. Et uidetur q̄ sit solemniter
uouens. et quasi religiosa censenda da
to q̄ non sit in aliquo monasterio uel cō
gregatione moialium ut ꝓbatur qui cle.
uel uo. e. ulti. de frigi. fraternitatis ibi.
utrum ne ad religionem et ibi ubi uoto
se mulier illa constrinxerit 2ē. dicit ibi
glo. sollemni. et de conuer. con. ex pte
ii. ad fi. ad idem xxvii. q. i. de uiduis. i.
in fine glo. et p Inno. de regu. porrectū
ad hoc facit q̄d no. Io. An. de regulari.
c. iii. et de priui. tuaꝝ ubi tenet q̄ si ma
sculus mgrediatur monasterium femina
rum et factat ex pressam professionem
ad monachatum compellendus est
Ex hoc dicto saltem colligo q̄ diuersi
tas sexus inter receptum et recipientē
non facit uotum minus sollemne. et si
diceretur q̄ iste fuit nouus habitus et
nouа religio et sic obstant iura de relig.
do. c. ult. et constō. extrauagan. Io. que
de fratricel. loquitur. Respondeo q̄
ista non est noua religio quia religio sanc
ti Augustini Et licet iste habitus non sit
habitus fratrum. nec totaliter monaliū
hoc non nocet cum non sit habitus religi
onis noue. et pro hoc dicto faciat extra
uagans eiusdem domini Io. que incipit
ratio recta. ubi et tales domine licet be
ghine uocate. quarum aliquе uouerunt.
ppetuam continentiam in domibus suis
uel pentum. uel conductis morantes non
damnantur sed per ecclesiam sustinētur
ut. de reli. do. c. i. in clemen. et. qui. cle.
uel uo. consulunt. St autem uellemus di
cere q̄ talis receptio faciat dicere easū
plicter uouētes puta oblatas uel conue
rsas res est magis expedita per premissa
sit responsum ad primum et secm que
situm. Ad tertium quesitum sic dico
q̄ sine isi e domine sint uere religiose si
ue cum effectu e blate possunt recipi ga
censentur esse quasi familia ppetua ip so
rum religiosorum et non censentur esse
prochiane alterius et sic eccē iure quo
ipsi religiosi conferri debent. fecit q̄d no
tatur. Archi. et Io. An. pest cum in uo
uella de priuile. c. uit. in fi. li. vi. ad idem
de dect. c. i. in fi. in cle. nam conuersi et
oblati ai cuius religionis non uidentur
esse prochiani illius ecclesie in cuius pro
chia commorantur. uide de sepul. in nost
ra q̄d potest esse uerum precipue quan
do iste domine que exempte censentur
habitant in domibus oblatis uel aliis ad
ipsos fratres ptinentibus que exempte
sunt p priuilegium. nam si habitarent in
domibus non exemptis forte debentur
censeri iure altarium perrochianorum ad
hoc de temp. or. c. iii. in fi. et de priuile.
c. i. in fi. li. vi. Ad quartum quesitū
uidetur dicendum q̄ non quia aliūde ue
nientes non admittuntur ad diuina de
priuile. c. penul. li. vi et p hoc dicto fa
cit q̄d nō. Archi. e. li. de sen. excō. c. ul.
§. adiicimus in uerbo celebrētur de sen.
excō. c. penul. in fi. in clemen. Dico q̄ li
cet in isto casu et supposito sit tutius ab
stinere. tamē de iure pōt defendi q̄ pos
sunt admitti. q̄a iste nō censentur extra
nee sed censentur esse familia ppetua
ipsoꝝ religiosoꝝ sicut ergo uere oblati
et donati et conuersi alicuius monasterii
possunt admitti addiuna ut p archidi.
et Io. An. in nouella in priuile. c. penu. li
fi. li. vi. sic et iste uere oblate possunt ad
mitti licet cum fratribus in eisdem domi
bus non morentur. unde iste non dicun
tur aliunde uenientes et sic non obstant
contraria et p̄ista parte facit Io. An.
q̄d nō. in predicto. c. §. adiicimus post
contra arcta Penitentes autem tercii
ordinis possunt dici totaliter extranei
non sic domine de quibus dictū est su
pra. Ad quintum respondeo q̄ non
possunt alibi eligere sepulturam q̄a sine
p̄fesse sine oblate. uidentur posse eli
gere sepulturam ad hoc de sepultura. c.
ulti. li. vi. et. ii. nostra et q̄a priuilegi
um hoc ꝓbet. et licet iura notia conce
dant cuilibet liberam potestatem eligē
di sepulturam. habet hoc locum in illis
qui alias sunt sui iuris nec obstat de pri
uile. ut priuile. cum similibus. quia oqū
tur. de fratribus qui non sunt uere obla
ti Ad sextum. respondeo q̄ non
q̄a non sunt sue prochie tum quia bona
eorum sunt ipsorum fratrum casus uide
tur de sepul. in nostra Ad septimum
respondeo q̄ non possunt impugnari q̄a
ut p̄e superiora patet status ipsarum
tum uigore priuile. cum auctorite iuris
licitus et honestus est. ad hoc uide q̄d nō
xxxiii. q. iii. qui peccat. Ad octauū
respondeo q̄ si uolunt dici uere oblate
uel translate non possunt sibi ꝓpria reti
nere et retinēdo nō sūt oblate uere uel
trāslate et sic quasi ōia superiora cessāt
ad hoc de dect. c. i. in cle. in fi. et de priui
lege. penul. Ad nonum dico q̄ si priuile
gium obstet possunt q̄a transeunt ad
strictiorem religionem de regula licet
Io. An. contra xxvii. q. ii. ut lex Sed
Hug. et Lau. tenent q̄ sic q̄bus assētio

Thema missum ad do. Frede.

cclxxiiii.

Vidi. m condicit testimēn
tum et instituit matrē suā
et filiam et reliquit p̄dictā
suam matrē tutricē p̄dicte
sue filie minori triēnio q̄ remansit apd
suā matrē. s. predicti testōris. nunc ma
ter predicti testōris intrauit mōsterium
cum filia predicta. Quentur numqd ux
or testōris possit repetere filiam suam.

Nxp̄i nōie Amen. Respōsio
Frede. ad thema p̄dictū. Ma
ter in offerendo et reuocādo fi
liam de religione preferetur aue et filius
inuito patre p̄fertur si uellet offerre su
us. p̄terū. et ne possit repetere respectu
ani Ista nō. p Inno. et hosti. de regula. c.
ii. et maxime si puella est tuitor triēnio
ē. de pa. po. l. nec filiū et nō. de conuer.
infide. c. ii. Sed posset aliqs dicere hec
sunt due rōes. p̄ima. s. quia auia est. et
quia tutrix. sed p matre una sola rō est
quia mater est. sed due rōes uincūt una
ad hoc de re iudi. cūmq̄ et d ure patre.

suggestam et de conuer·infide·c·ii et
instu·de adop·§ si uero ubi uidetur casus
Respondeo qp tutor eā habebāt potestā
tem in pupillū de iure etiuli est Item et
si tutor posset reuocare filium ingressū
ut x·q·ii·c·ii non tamen dicitur ibi qp
posset offerre ·Item qp auus uel auia
habeat potestatem i nepote patre uiuē
te potius est de iure positiuo ·quam na
turali sed naturalissimū est qp filius obe
dire debeat pentibus ·s· patri et matri
Iuxta illud de calegi·honora patrem et
matrem et·ff·de iusti·et iure l in rebus
et·ff·de capi·di·l·eas et instu·de legi·
tu·eum similibus Ille·§· si uero non
obstat·qa ibi pater cōsensit immo dedit
filiū in adoptionem auo hic uero mater
dissensit ac si tacite uel expresse consen
sisset·reuocare nō pōt ut·xx·q·ii·c·i·
Item de oblatione ad adoptiōē aliquen
dum nō est·nam femina adoptare nō po
test ut·c·ti·§· femine Itē si patre ui
uente et uolente filiū offerre respicit ma
tri pferturq in re cōi potior est con
ditio pbibentis ut·ff·cōi diui·l·sabinus
et dicit Inno·in·c·ii·de regu·multi esse
tius debet preferre mater qbuscū qp uo
lentibus offerre filiū q priū mortuo pa
tre eodē qp marito Ex his credo matres
posse filiū de religione reuocare multa
alia·et sic uidetur michi fridericeo de
Sens decretorum doctori Inquorū testi
monium sigillum apposui consuetum ··

In xpi nomine amen· Consilium fre
derici de Sens qd postea fuit transmis
suz ad infrascriptos hoc·qui postea uiso
consilio consuluerunt ut sequitur in eo
rum consilio

celxxv·

Asus talis est· Statuto ca
uetur qp filii spurii et natura
les ex testō et alia ultima uo
luntate possint succedere pa
tri suo et qp pater tales filios possit here
des instituere in quacūq portione uolue
rit ac si capaces et abiles existerent Accī
dit qp pater heredē instituit filiū suū ille
gitimū quē uiuente uxore sua legitima
ex soluta muliere recepit· Nunc frater
carnalis testōris in curia epali dicit testa
mentū nullū et statutū cuius occasiōe di
cta heredis institō facta fuit nullū esse pe
titq p iudicē ecclesiasticū inhiberi iudici
seculari ut lite pendēte in curia ecclesiast
tica nō audiat dictū institutū urgore dic
ti statuti ex testō agentē cōtra fratrē q
dicit se heredē ab intestato et possessō
rem bonoz dicti defuncti et facta est
dicta inhibitio Itē ꝓponitur qp dictus
testor erat excōicatus urgore cuiusdam
constōnis epalis Sed ad istud nō respō
detur quia plē· rō· de sen·exco·decerni
mus li·vi· Nunc q̄ritur primo an dic
tum statutū ualeat Secō an dicta in hi
bitio possit fieri Et qp dicit p statutuz
nō ualeat ꝓbatur sic Nulla lex generalis
uel pticularis siue cōsuetudo ualet que
sit cā uel occasio peccati·uel q̄ dat aliqui
materiā peccandi·uel pquā possit quis
induci ad peccandū·ad hoc·viii·di· mala
cum si·ff·de pact·l si unus·§· fi et ibi
ture·u· quēadmodū et de cōsue·c· penul·
et in aliqbus exemplis positis de cōsue·c
ult·in prin· in nouella et in aliquo prohibi
to puto peccato ꝓhibetur omne id qd
pōt peruenire ad illud·ff·de spon·oro Et
hoc de cā dicimus leges ꝓmittentes pre
scriptionē cum mala fide nō ualere qa p
eas qa inducitur ad detinēdum alienum
de prescrip·c·ult·Et ob hoc dicit Io·an·
dune qualibet·qp omnis cōsuetudo·ei·sit·ō
appellō· iuramēto uel priuilegiō p qd pec
cata nutriri possunt nō ualet et qp ad pa
pā in talibus nō ad impatorē recurrēdū
est Sed p istud statutum datur occasio
maritis habētibus steriles uxores ad mu
lieres extraneas accedendi·tales uero oc
casiones sunt ꝓcidende ut de diuor·gito
in fi·Et idcirco iure dispositum est ut
filii suscepti uiuente legitima uxore non
legitimentur p subsequēs cōiugium qui
fi·sint le·tāta et qp de facili cum eis non
dispensetur ut·e·ti·p uenerabile solum
ad hoc ut tollatur occasio adulteria com
mittendi Et eadē rōne statutū est ne gs
cō·rabat cum adultera cui fidē dedit ut
uente legitima ut in ti·de eo qui duxit in
ma·Et si maritus nō debet dare occasio
nem uxori male uiuendi puta adulteriuz

cōmittēdi·xxvii·q·ii·si tu at stires·gto
magis nec lex·uii·di·ent Et cōstō non
debet esse occasio uiuqui dispendi de p
uil·qd non nullus in fi·et·e·de usu·c·p
empl·in·faciūt etiam ad hoc iura q̄ allegā
tur de iureu·et si xpus in glo nō qp ult
quid et iura que dicunt qui occasionē dā
ni dat dānum dedisse uidetur de testi·
sicut et de iniur·c·ulti·ed ideq·e·si mā
ta fu·i·ulti· Et qp talis lex etiā si fuerit
imptalis non ualeat nō hesti·insēna q
fi·sunt le·§·ult·xo Quid si imperator
et facit qd ipse nō in rubrica de dotī·p
mi·§ ul·xo· quid si pactum collatum
sit Non obstat ad p̄missa q̄d dicitur qp
Impator aliquem legittimare potest per
suum episcopū qa non sequitur ergo iup
hoc legem condere potest Nam episco
pi dispensare possunt cum illegittimis i
multis casibus contra iura tñ non posset
sup hoc facere legem uel statutum qp illi
gittimi possent ꝓmouēri Nam lex et
statutum respicit futura et peam inducē
tur homines ad peccandum ut dictum ē
s· Sed dispensatio respicit ꝓterita·i· su
per eo qd iam factū est dispensatur ut
in·c· quēadmodū et in·l·si unus·§· pacta
Hinc est qp ueaute dispēsatōes et ueni
factitas reꝓbātur et reprehendūtur qa
p eas prestatur incentiuū delinquēdi·l·
di·c·i·et de iu·et ho·cle·c·ut cleric cōiug
cuz si Ad secdm quo q̄ritur an ep̄us
possit decernere nullū et iniquū dictum
statutū saltē q̄tum extenderetur ad fi
lios susceptos ex adulterio Et an possit
dictam inhibitionē facere Respōdeo
in utroqp et dico qp sic Nam iudex eccle
siasticus inter laicos rōne p̄cti est cōpe
tens iudex ut in·c· nouit de iudi· Hinc ē
qp p iura uti etur cogit eniz iudices secu
lares ne cōtra iurametū aliquos audiant
et cogunt ad obseruantiā iuramēti ut dī
tur in·c· ii·de fo·ape·eul·li·vi· leges uel
statuta iniqua uel contra libertatē eccle
sie uel alias pactū ꝓmittentia uel possū
iudicis ecclesiastici impedictia reuocat a
annullat iudex ecclesiasticus ut patet de
sen·exco· nouerint et·c· grauē de re·ec
nō alie·e·ul·deberet·c·statutuz li·vi·et
de usu·c·uno in elemen· Preterea cū

iura ius poli non ius fori regulentur ut i
q·iii·§· hinc et ad ep̄m pertineat male
cōiunctos separe et male disiunctos recō
ciliare ne detur occasio adulteriis ut de
iureiu·tua nos et de spon·ad id qd et de
diuor· porro in fi·et ibi glo·hosti· Et ta
le statutū sit uel esse possit contra iuz
de tribus substantialibus matrimonii·l·
fides ut de condi·appo·c·ul·xxvii·q·ii·
omne itaqp nō uidetur esse dubium qp si
cut matrimoniū et cā matrimonii ptinet
ad foz ecclesie ita omne accessoriū de
pendens·consequēs et qd p̄segitur et p
qd puenitur ad istud et ad p̄qd ibi im
peditur retur contrahendū et uiolare tur iaz
contractū debet ptinere ad foz eccle ut
de sedis nup·c·ul·et per ul·et de spō·
gemma et optime et sum me facit ad id
qd precedit et sequitur qd nō p dcm
num Io·an· in nouella de here·statutum
i· Nec obstat qp de here·agatur int et
laicos quia licet ex consequēti a et iure
accessorii qd aliaz non licet qui fi sint
le·c·ii·et de dolo·c·ii·et ff·de auc·tu·l·i·
et nō etiam de iudi·ncutur in vii glo
Hoc p̄supposito tamquā uerō qa uerū
est sequitur qp dum pendet de hoc cō
coram epo inhibendum est iudici secula
ri interim ꝓcedat ad petitionem institu
ti ut de or·cog·tua et q fi·sint le lator

Thema ꝓponitur tale et est de mate
ria p̄cedentis consilii

celxxvi·

Icius habens uxorem legitti
mam constante matrimonio
ex berta soluta habuit quē
dam filium·quem cum nullā
haberet legittimum neqp descendentem
sibi heredem uniuersalem heredem insti
tuit et fratri exutroqp parente cōi cito
legauit·x· Mortuo testato frater pre
fatus incuria epali dicit testamentum
nullum et statutum communis posse ui
gore cuius dictus ticius ad institutionē
pcessit petitoqp iudicem ecclesiasticū
inhiberi iudici seculari ut lite pendente
in curia ecclesiastica non audiat institu
tum urgore dicti statuti ex testamēto
agentem contra fratrem q se dicit here
dem ab intestato et possessorem bono

tum dicti defuncti Nunc queritur
Viso dicto statuto ꝑsentibus intercluso. Primo an dictū statutū ualeat · Secundo an dicta inhibitio possit fieri · cuius statuti tenor talis est · Cum plures homines ciuitatis et comitatus pusii sint q̄ habeāt filios qui iure spurii et naturales appellantur · Statuimus et decernimus q̄ nō obstante aliqua lege seu iure canōi eo · ciuli uel municipali · q̄d in contrariū loqueretur · siue reperetur q̄ ꝑdicti homines ciuitatis et comitatus pusii quibus dicti filios quos spurios uel naturales iura uocant · possint patres eoꝝ eisdē spuriis et naturalibꝫ lege aliqua nō obstante de bonis suis dare et elinqre in testamētis · donationibus et codicillis seu alia ultima uoluntate et quolibet alio contractu et eoꝝ heredes instituere · et in ea ꝑte qua uoluerint et oia · et singula que dicti hōtes patres reliquerint et dare uoluerint eisdē in testamētis · donationibus et codicillis seu alia ultima uoluntate iure istōrum uel alio mō et quolibet contractu supradictis ꝓsonis huius constōis decreti seu ordinameti auctoritate ꝑ legitimis relictis et cōtractibus · et pinde habentur ac si essent capacibꝫ relicta et data · ita q̄ ab eisdē ut ab indignis auferri nō possint ab aliquo legitimo succedere uel a fisco suo ciuitatis uel ab alia ꝑsona uel ꝓsonis q̄ excogitari uel dici possent ex quac inq̄ cā · et hoc locuꝫ habeat tam in masculis q̄ in femis natis et nascituris · et Potestas et Capitaneus et officiales cōis pusii teneantur et debeant hoc ordinamentū decretū seu constitōm obseruare et obseruari facere · Ite ꝫ teneantur potestas et capitaneus et quilibet eoꝝ cōtrauentēs seu temptātes de iure uel de facto punire et cōdēnare in gentis libris dena · et ipsam condēnatiōe ꝫ exigere ꝑ cōi et eoꝝ iure priuari et abrogadere debeāt ipso iure Et dicti spurii uel naturales in eoꝝ iura succedere contra predicta uel aliqd predictoꝝ uenientes uel tēptantes uel mouētes eisdē spurii uel naturalibus aliquā lit ē seu cōtraueriaꝫ Et si ptās et capitaneus et eoꝝ officiales fuerint inpredictis et circa ꝑ

dicta negligentes puniantur simili pena quingenta · libera · denario ꝑ sindicum seu iudices q̄ examinationi eoꝝ uel alterius eorum qui ꝓtempore fuerint
Adeamus decisionem et euidentiam scie dum est tria fuisse tempora · primum fuit in principio nature que ꝓduxit liberos ex indutia maris et femine commutatione q̄d patet quia commune est ōnibus naturalibus ut · l · i · § · ius naturale · ff · de iusti · et iure · insti · de iure na · in prin · et hoc iure non erat inter liberos discretio hinc post nupcias in uentricem applicatum fuit ius legittimum ꝑ tria potestatis ut ff · de his qui sunt sui uel alt · iu · f · nam casus et insti · de pa · po · iu prin · et in corpore quinto · na · effi · e § · si quis ergo et · § · fe et qui mo · na · effi · sui · § · illud
Secundum fuit tempus quo ex concubinas et illicitas commixtiones ipbatas per supuenientia iura et iste coniunctiones non admisse iure uel saltem a iure non recepte ꝓduxerunt naturales et spurios et istos iura ciuilia non respexerunt ut filios · nec ꝙ ad eos humanitatem nature porrexerunt usq̄ ad tēpora Constantini sed tunc et post tempora eius per successores ut · l · diui · constā · et · l · legem · e · de naturali · li · et i corpore quinto · effi · sui · in prin · coll vii ·
Videamus itaq; quomodo legittimatio fiat · et quis sit eius effectus · et non putet quis q̄ spurium uel naturalem possit princeps · uel comes facere legittimum sed exequare legittimo quō enim natum sine nuptiis facere potest ut de nuptiis natus esset sed eius loco haberi bñ potest q̄d ꝓbatur in filiis sororis quos lex pōit et equiparat nostro agnato et tamen non sunt agnati · quia nō ꝓ utrilis sexus persona cōuenit ut i · l · i · § · fi · e · de legi · here · sic in · l · ii · ff · de usufr · ea · re q̄ usu cōsumi
Fit aut ē legitimatio sic ut restituatur spuriū uel naturalē iuri nature q̄d ē tollere iuris ciuilis hesitatiōes et impedimēta que remouerunt eos a successione pōnendo in libris differentias tollendo in discretā 2 generalē nature circa liberos dispositōz et F pont tex · apte in aut · q

mo · na · effi · le · § · siquis ergo et · § · se · collo · vi · et qui · mo · na · effi · sui · § · illud coll vii · Secdo premittendū est q̄ cuꝫ populus romanus omne suū impiū transtulisset in principē idem princeps · quedā maiorib⁹ tantū · quedā tantū sibi reseruauit · et q̄dam sibi adiecit · licet de absoluta potēcia necessario fuerit sibi reseruatū et ꝓbatur · in · l · i · in prin · § · qui uero · ff · de offi · eius cui man · est iurisdi · et de offi · pcon · l · fi in aliquē · § · cum plenissime et de offi · presi · l · oia et · e · de legi · l · dispa uox et · ff · de le · iu · l · si quis in prin · testamenti et insti · qui · mo · te · infir · § · fi ·
Ex his aūt arguitur sic · certum est q̄ restituere naturalibus in libertis et restituere spurios uel naturales iuri nature contraria ciuilia sunt admittendum ꝑ similitudinē inducta ut in preallegatis · aūt · q mo · na · effi · le · § · si quis ergo et qui · mo · na · effi · sui · § · illud Sed certū est q̄ naturali restituto est denegata ordini decurionū qui ordo presidiꝫ in ciuitate loco populi ut ē de nata · re · l · i · ergo spurios naturalibus ex iure nature restituere nō possunt et ꝑ hoc ratio iuris tollere · et sic bene pōt dici esse casus huius · l · f · l · i · de nata · restituendis et sic sit casus ꝓhibitus et in casu ꝓhibito populus etiā disponat ut in aūt · cassa ē · de sacrosanc · ecc · et in aūt · rauigia · e de de fur · et · l · deprecatio ad · l · ro · d iac · ꝓbatur ꝑ asum · l · ad hām in corpore q · mo · na · effi · le · col · vi · § · quonā aūt in fi · § · ꝛo · eos enim ibi duꝫ dicit nec ꝙ ꝓcipā da est · ergo ei tolla clementia · sed suppliciū etiam hoc patrū ut agnoscant · quia nec quieq̄ cōcupiscentie peccatricis habebunt filii Ex quo etiā concluditur beneficium exōma statuti datum spuriis esse ꝓbatum iure et ꝓbec ꝑallegata iura statutum et statuti dispositio ē nulla Cum enim populus legem condat auctoritate principis cessante eius pmissione et assistente eius ꝓhibitione populus legem condere non potest iuxta omnes leges ut · l · formā · e · d offi · ꝑfec · ꝓto · et · l omnes peregrini · e · coia · desucc · et iura uecti · insti · non pos · par · totum Probatur sic · sedm iam allegata iura non cō

petere inferioribus q̄d superioribus et maxime principi non competit · sed ius legittimandi spurium et ius restituendi naturalibus et impediendi iura et remouēdi que ꝓhibent spuriis conferri non cōpetit etiam principi simpliciter dispōnenti et non cassanti legem derogatoriam quam si princeps cassaret · tollere potuit populus nequā q̄ que lex de rogatoria est incorpore qui · mo · na · effi · sui · § · ulti · coll · vii · Probatur in sup sic · certum est q̄ omnis qui condit legem que sit uel ē debet ualida condit auctō · princi · ut · l · ii · § · omnia · ff · de ueteri iure eruditi · sed manente lege derogatoria que nec ꝓ red empta fuit nec ꝑ adimi potuit ꝑ populū auctō · princi · non potuit lex de qua loq̄mur codi · et populo disponi cum sit ce et iam sit ademptum a principis auctō · ergo cessat dispositio ceteraꝫ et sic populi Preterea est argumentum cōe 2 generale q̄ ea que conueniunt in effectu dicuntur simpliciter conuenire ut · l · domo · ē · de epi · 2 cle · et · l · ii · ē · de nupti et substi · l · ex ea § · insulam ff · de ꝛō · cōb · l · sed legittimare q̄d est amouere tum q̄ factum spurium legendi instituendi et capiendi non capacē · et dare potestatē q̄d est facere capacem conueniunt in effectu immo sunt idem · ergo si ꝓhibetur populus legittimare et capacem efficere et ꝓhibitus debet intelligi adispositōe et · l · sua edita in beneficium spuriorū · ita manifeste concluditur ex cāsis et rōnibus exꝑssis legem populi pusii non ualere in hac parte et obseruantiam non mereri Preterea non est dubium q̄ bi spurii redduntur in digni ab omni cōmodo bonorum paternoꝝ ut in auten · ex complexu · ē · de incest · nup · sed ea que auferuntur in dignis · applicantur fisco et maxime hoc casu ut · l · heredem · ē · de bis qui ut in dig et ibi nō · et · l · si quis incesti · ē · de incest · nup · quō igitur iura fisci que non sunt subiecta communi pusii · potuit ipsum cōe sua lege primere uel tollere Preterea · l · si quis in cesti · in sui principio reseruat bona patri usq̄ in tēpus mortis · pcstea dispōnit de eis hoc ius patum patri quō potest ciuitas uel co

mune pusi admere ga nec princeps nisi dicat non obstante l. queritis. C. de p. imps. offe. et l. nec damnosa. c. titu.
Premissis attentis et receptis inuocacionibus suprascriptis ego Iacobus buti ciuis legum doctor consulo ut. s. scriptum est et meo sigillo sigillauit.
clxxvii.
In christi nomine amen. Et de materia precedentis consilii
Actum exquo iuris consilium petitur tale proponitur In ciuitate pusi ureperitur tale statutum tenoris in fra scripti Cum plures homines ciuitatis et comitatus pusi zc ordinaverint statutum tenuisse ad hunc finem quod habeatur in consilio ix. proximo Quod cum tictus pusinus ciuis haberet uxorem legitimam et filium susceptum ex multere soluta constante matrimonio cum uxore sua predicta non habens aliud filium uel descendentem legitimum urgore dicti statuti ipsum filium sibi heredem universalem instituit. frater uero ex utroque parente contigit esse gauit. x. mortuo testore frater pfatus dicens se heredem ab intestato et horeditate possessore dicti defuncti in curia ecclesiastica dixit testamentum nullum et statutum predictum urgore cuius facta fuit predicta institutio petit quod iudicem ecclesiasticum inhiberi iudici seculari in curia ecclesiastica coram lite pendente non audiat institutum urgore dicti statuti ex testatore contra predictum fratrem Nunc queritur de duobus An dictum statutum ualeat Secundo an dicta inhibitio possit fieri Super primo puncto uidetur quod statutum ualeat ga potestas testandi puenit a lege ciuili l. a lege xii. tabularum. C. de legi. l. lege Item ga statutum potest tollere filio legitimam portionem debitam iure nature ut ff. et tenet Di. extra de re. iu. ur dilectus in li. vi. Cum ergo hec potestas testandi et disponendi hereditate puenit a iure ciuili ergo potest statutum quod est pars iuris ciuilis tollit ga omnis res quascunque cas nascitur per eas tollitur extra de re. iu. omnis res et ff. e. nihil tam naturale Cuz ergo ius ciuile detulerit hereditatez legitimis filius et aliis attinentibus et abstulerit illegitimis ut. C. d natura. li. aut. licet patri ergo post eis bene reddere ad quod facit quod nō Io. an. de here. cum sedz li. vi. ubi dicit quod lex potest tollere mulieri nubenti infra tempus lectus ptem boncz maritti ei uenienti e amanto Preterea lex facit filios naturales capaces certe partis hereditatis puta natos ex concubina ut nō ff. sint le. lator et licet Geff. intelligat esse correctiū ga concubinatus hodie est damnatus. tamē Ho. dic quod nihilominus filii tales hodie succedūt i certa pte. Cū ergo concubinatus hodie sit damnatus ut xxxii. q. iii. nemo ergo natus de damnato coitu admittitur ad hereditatē. l. imperator ergo et pstatutum ciuitatis hodie est sit pars iuris ciuilis insti. de iure na. g. ut licet p tale statutū detur materia peccandi Preterea statutū et cōsuetudo equipantur. ff. de legi. l. de quibus et. xi. di. de his Sed cōsuetudo ualet quod illi q fuerunt heretici admittātur ad dignitates ecclesiasticas nisi ad primitiuas. xii. dist. nes cōsuetudinē ergo ualz statutū. ius per illud detur materia peccandi quia si heretici admittantur ad dignitates. homines non curabunt in heresim incidere xiii. di. puenit. ii. i fine extra de elec. cum in cunctis cum suis concor In contrarium uidetur quod tale statutum non teneat nec ualeat sup quo pmittendum est quod ad faciendum legem duo requiruntur uidelicet potestas in faciente legem et causa constituendi legem primum habes lxxxi di bene quidem ut extra de consti ecclesia sancte marie Secundo pbatur iii. di. erit autē et de ut quod notant moderni. c. i. et. c. cū omnes extra de ecclesti hoc autem statutum uidetur utroque defectu laborare qd sic pbatur. filius illegitimus excludre ab hereditate patris non solum iure ciuili sed etiam iure diuino. s. nouit et uetus testamē nam in genesi xxi. e. dictū est abrahe etc ancillam et filium eius non enim erit heres filius ancille cum filio libere et idem dicit ap postulus in nouo testamēto ad galla. iii et habetur hoc in canoē. xxxii. q. ii. nec omnis et. q. iii. dicat ad idem xxv. q. vii. quid est ubi dicit Aug. ex lege dei statutum esse ut aliqui ex incestuoso coitu nascantur nullo pntibus iure succedant Si ergo d iure diuino tales excludūtur nec populus nec ipator contra istud ius aliqd statuere potuerit. ff. de arbi. l. nā magistratus viii. di. contra mores xi. q. iii. q. resistit ubi dicitur q maior potest as minori ad obediendum ppenitur ad qd facit extra de elec. ne romani in cle. tamē tale ius esset ante inicū romani iuris ut in. c. non omnes Sedo probatur sic consuetudo et statutū ambuāt pari passu cum inter illa nō sit differentia nisi que inter tacitū et expssū ut in. l. de quibus palle. et tacitū et expssū regulariter equipantur. xix. di. si rector et nō. in. l. cum quid. ff. si cer. pe. Et certū est q cōsuetudo que obuiat iuri diuino non ualet ut extra de cōsue. c. ul. et. viii. di. p totū ergo nec statutū cū sit cōtra iuri diuino Preterea posito q tale statutū nō esset cōtra iuri diuino sed tantum iuri positiuo tamē ad hoc ut ualeat requritur q sit rōnabile. ga cōsuetudo contra ius positiuo nō ualet nisi sit rōnabilis ut extra de consuetudine. c. ulti. ergo nec statutum quod ab eodem fonte procedit Itez qua lex debz esse rōnabilis. qua lex cōstat ex rōne ut. i. di. cōsuetudo Item ga lex debet esse honesta iii. di. erit Quod aūt statutū nō sit rōnabile nec honestū appet ex ipsius effectu Nam certū est q filii illegitimi excluduntur ab hereditare in penā patris adulterātis uel forniceātis. xv. q. ul. cū mlte et. ff. qd me. cau. l. quidē iuste sicut etiam ab ordinibus ut nō. Io. an de fi. pīsb. c. i. li. vi. Non enim hoc fit in penā filiorum q non peccauerunt. lxi. di. nasci de adulterio Sed p tale statutū dabtī occasio formicādi et adulterādi. ga uiri habentes uxores steriles acciēt concubinas ut ex eis susciāt filios et heredes Si ergo talis lex dat materiā peccandi ergo nec est rōnabilis nec honesta Et licet multa exempla de hoc sūt posita in allegationibus que bene cōgruunt que nō. de cōsue. c. ult. in ncuella. ad que bene cōcordat id qd nō. Guil. de cu. ff. de pac. l. si mus. §. illud de pacto quod fit inter debitorē et creditorē ut creditor possit illū pignorare ppria auctoritate qd pactū nō ualet. ga p illud puenitur ad rixas. Tamē uidetur michi q huius qōnis sit casus extra de cōsue. ex parte ubi nō ualet cōsuetudo p quā ga inducitur ad peccandū Et ita tenet illa Io. an Nam ibi erat cōsuetudo q uir et uxor omnia lucra habebāt cōia et in diuorcio illa diuidebāt. et talis consuetudo bene ualet extra de dot. post diuor. resti. c. significauit Sed quando uxor adulterat talis cōsuetudo nō ualet. q uxor petat illa bona qua peam inuitantur mulieres ad cōmittēdū adulteriū sicut in casu nostro Item ex quo aliqd pbabetur et oē id p qd puenitur ad illud extra d cōsti. nam cecupisceita cuz si. Preterea in his q p priuilegiū cōceduntur non ualet consuetudo ut patet. C. di. cōtra morē et nō. xi. di. in his sed istud est tale ergo consuetudo non ualet z p cōsequēs nec statutū. si enī ea q solent a principe p priuilegiū impetrari populus possz reducere in ius comune. nimium de tribueretur potestati et dignitati imperii q ex magna gratia inspectis psonarum meritis cōcedere solet ad. b extra d pben. c. de multa in fi. et se ex inde reddere grattosam Preterea q tale statutū non ualeat expsse nōt. et tenet Hostiensis in sūma qui fi. sint le. c. ul. nō. quid sim pator Nec dico q sibi cōtradicit Azo in sūma de natura. li. qa Azo loquitur de legitimatione filiorū natorū Hostiense autē de filiis susceptendis inter que est maxima differētia quia ex legitimatione filiorū susceptez uel li. materia peccādi coceditur sed lex de filiis susceptēdis et admittēdis ad hereditatē daret materiam peccandi ut dictum est ergo nū quā seruanda ut i. c. expte Preterea lex municipalis ita sane potest intelligi q in p dictis in nullo cōtradicet ut intelligatur d filiis natis uel saltez conceptis In quibus nō datur alicui ex tali lege materia peccandi cum enim lex sit odiosa ergo pprium et expssum casum non excedet d pe. di. i. §. pene. nec debet lex trahi ad casum iniquitatis sicut nec uerame

tum extra de iura calump·c·1·li·vi
Nec ob·quod dicitur in dicta·l·in ratia
et naſcituris quia nō dicit in conceptēdis
in quibus daretur aliqui occaſio peccan
di ſed in conceptis in qbus nō daretur
ad hoc facit qa peccata commiſſa indul
gerentur non aūt cōmittēda de pen·di
mi·ſane Et quia futurus doſus nō remit
titur·ff·de pac·l·item ſi unus·nec d fu
turis beneficiis gratias reddimus deo ut
nō·xvii·di·eccleſie Et hanc ptem credo
neram ſaluo iudicio ſanioꝝ Nec ob·iura
primo in cōtrariū alle·quia cum hoc ſit
pbibituꝫ iure diurno ep illegitimus ſucce
dat cōtra illud ius nec imperator nec po
pulus aliquid potuit ſtatuere·nam ante
meū romani iuris dictum fuit Abrahe
non erit heres filiuꝫ ancille cuꝫ filio libe
re ut in·d·c·non ois xxii·q·ii· Non
ob·etiā qđ dicit Di·quia illud nō eſt cō
tra pbitionē legis diuine Item nō ob·
qđ dicitur in·c·latoꝝ·quia ſedm Goff·
eſt correctū·uel ſi impator nō intendit
hoc corrigere·tamē non potuit iuri diut
no piudicare·Sicut nec legibus ꝓmitē
tibus uſuras Ad·e·nos cōſuetudinē·Be
nedic·Inno·extra de cōſuet·in rubrica
qđ illud nō loqtur in conſuetudine·que
tanq̄ irrōnabilis dans occaſionē peccādi
nō ualeret·ſed loquitur de diſpenſatōe
ꝓpter ſcandalū·quaſi uelit Inno·ep illa
erat diſpenſatio de hereticis preſentib⁹
ſi uellent redire non autez d futuris he
reticis·et ſic multū facit ad caſū noſtrū
So·Inno ſup ſecdo pūcto·premiſſis ex
iſtentibus ueris nō uidetur dubitandum
quia ſi talis lex dat materiā peccandi iu
dex eccleſiaſticus habet eam tollere et
ita exp̄ſſe nō·Io·an·in nouella d cōſue·
exp te·ubi uidetur caſus ep ad iudicem
eccleſiaſticuꝫ recurratur quādo lex dat
occaſionē peccādi etiam inter laicos
Preterea ubi eſt dubietas de intellectu
legis ſecularis recurritur ad iudicē eccle
ſiaſticū extra qui fi·ſint le·p uenerabilē
iuxta finē Si ergo iudex eccleſiaſticus d
hoc habet cognitionē ergo pōt inhibere
iudici ſeculari ep de illa cognitione pene
ſe nō intromittat·ſicut facit quādo pe
titio hereditatis pendet ex matrimonio

dequo ipſe cognoſcit extra d ór·eog·
tuā et qui fi·ſint le·lator Naz ex decto
cōtrario ſequeretur intricatio ꝓceſſuū
qđ eſſe nō debet ut in·c·tuam Hec ita
cōſulo ſicut ſuprus cōtinetur Ego Re
ciperus de ſancto Miniato decretop
doctor In cuius rei teſtimoniū me pro
pria manu ſubſcripſi et ſigillū meum ap
poſui conſuetum

In xp̄i nomine amen Thema ꝓpon
itur tale de eadem materia
ccl̄xxviii·
Icius habens uxorem legit
timam conſtante matrimo
nio exherta ſo'uta habuit
quēdam filium 2ē p ut habe
tur ſ· ꝓxmis duobus conſiliis de eadem
materia loquētibus Nunc q̄ritur uſo
ſtatuto p̄tibus intercluſo Primo an di
ctum ſtatutum ualeat Sedo an dicta in
hibitio poſſet fieri·cuius ſtatuti tenor
talis eſt Cum plures homines ciuitatis 2
comitatus peruſi ſint qui habeant filios
qui a iure ſpiritu uel naturales appellantur
ſtatuimus et decernimus 2ē·ut ſ·in cō
ſilio dominū Iacobi Butrigarii uſq ibi nō
ualeret et obſeruātiam non mereri·

Modo ſequitur dictū do
mini Pauli de Leazaris·
Et ga punctus queſtionis ſedo loco
formatus iudetur·hr̄ē utaz iudex ecl'aſti
cus poſſit inhiberi iudici ſeculari ut lite
pendente coram eo non audeat iſtitutū
beredem et hoc uigore dicti ſtatuti Et
circa hoc primo conſiderādum·ep quando
cum ep agitur de peccato tollendo impe
diendo uel puniendo eius cognitio ſpect
at ad iudicem·eccleſiaſticū et p cōſequ
ens omnē id qđ peccatum inducit uel nu
trit uel cauſam ſeu occaſionem p̄ſtat ul'
p̄ſtare poteſt ad id inducendum uel con
mittendum corrigi debet p ipſum iudi
cē eccleſiaſticum patent iſta·ii·q·i·mul
ti et d iudi·rount et ibr̄ur·hes li·vi·de
ex·ep·cum quidam et d pe·quis·e·li·ad
id de conſue cum inter et·c·ex pte cum
multis ſimilibus·et tali reſpectu iudex
eccleſiaſticus curat et compellit iudices
ſeculares tamē mator xxiii·q·v·admini
ſtrat·de ma et obe·ſolite·qui fi·ſint le

pumerabilē facit de fo·compe·licet et
c·ſe cum ſimilibus·p·ndente autem cog
nitione tali coram iudice eccleſiaſtico in
hiberi pōt iudici ſeculari ut ſupſedeat a
nō ꝓcedat in cā etiā corā eo inchoata ga
talis ꝓpoſitio facta corā iudice eccl'aſti
co eſt preiudicialis nedum intentiōi ſed
etiā cognitiōi et hoc eſt ꝓpter intricati
onem ꝓceſſuū utrandam ut patet de or
cog·tuā qui fi·ſint le·lator Sedo eſt
conſiderandū ep filii illegitimi repellūt
a ſucceſſione paterna nedum de iure et
uiiut·ſ·ēplene ꝓbatū ſed etiā d iure eca
nonico qđ exp̄ſſe ꝓbatz eos poſſe ſucce
dere xv·q·ult·cū multe et xxxii·q·iii·
dicat aliquis q fi·ſint le·cauſam·i·ii·cum
ſimilibus Mottuum autē iuris excludē
tis talesfilios a ſucceſſione eſt ut homiēs
euitent tale cōtubernū·et legitimo ma
trimonio copuletur·alias homines nō cu
rarent unde filios haberēt e xquo ſeirēt
eos ſuccedere ſibi poſſe·Lex ergo q ta
les admittit ad ſucceſſionē eſt eā m'to
rū peccatoꝝ mortaliū ut dicit ho'i ſū·q
fi·ſint le·§·i·ff·quid ſi impator Vnde
quidem p iudicē eccl'aſticū eſt penitus
abolenda de preſcrip·ugilāti et·c·quo
niā omne et de pe·et re·cum infirmitas
Et ſup ea ꝓnuntiare pōt iudex eccleſia
ſticus ſup notorio ut nō·in ſimili Inno·
et moderni in·d·decre·cum inter et de
elec·cū inter et Archi·dereſti·ſpo·ad
decimas li·vi·facit ad predicta qd nō·
Hoſ·d ſue·c·ul·Recolligēdo ergo ꝓdi
cta conſtat utroq iure ſuccedere non
poſſe patri tales filios·ſed lege municipa
li predicta dicitur poſſe eos ſuccedere·
tamen qa iſta lex municipalis nutrit pec
catum et p̄ſtat ei cām cōmittendi ideo
non ualet Et licet populus in aliqbus poſ
ſet legem condere uon tamen in his que
tangunt uel ſunt cōtra ius canonicū de
conſti·que in eccleſiaz Minor etiā nō
tollit nec alterat uel mutat in totū uel
in ꝑtem legē ſuprorē ut in clemen·ne ro
mani de elec·bene facit etiā p̄dicta de
ere·uenerabilē ·Io·inſup ubi hoc permit
titur domino temporali nō recognoſcē
ti ſuprorē·ergo inferiori iudetur ꝓbabe
ri etiā in ſpeciali diſpenſatione ſeu legi

timatione qđ eſt minus Sic dico et cō
ſulo ego Paulus de Butrigariis decreto
rum doctor faciens meuꝫ ſigillū apponi
et me propria manu ſubſcripſi·

Frede neus de Senis
ccl̄xxix
Vidam in ſuo teſtō ſuppo
ſuit et ſubmiſit baſilice bea
ti Petri qddaꝫ ſuū tenimē
tum ut ibi fieret hoſpitale
Canonici ſancti Petri habēt priuilegiū
ut in fundis ſuis poſſint edificari et fa
cere oratoria·Queritur nunquid talis
ſubmiſſio ſufficiat ſine alia donatione·
Quātus p ꝓbū ꝓtectionis nō tranſfe
rantur res uel ꝑſone in poteſtateꝫ illius
ſub cuius ꝓtectione ponūtur ut de pri
uile·c·ex pte·ii·et e ti·recipimus in fi·
Et quis ꝓbū tuū·ſuū·uel meum ꝓprie
tatē et dominū denotet ut·ff·de reiꝰ·et
ſump·fu·l·ii in prin·et per hoc uideaꝫ
ep hoſpitale cum ſuis poſſeſſionibus nō
tranſierit in dominū prioris uel canoni
coꝝ ſancti Petri et p conſequēs iudica
tur qđ prior et capitulū nō poſſit edifi
care ſeu edificandi et primarū lapidem
imponendi auctoritatē impartiri ſedm
tenorē ſuoꝝ priuilegioꝝ·non tamē pu
to ep papa illo priuilegio ſic ſtricte ſenſe
rit·ut uideticet intellexerit in fundis no
ſtris·i·in fundis ad nos ꝑtinētibus iure
dominij uel qnaſi Sed puto qđ etiaꝫ la
tius intellexerit in fundis noſtris·i·ad
nos ꝑtinētibus rōne dominij uel ꝓtectio
nis uel ſubiectionis·unde ſi prior et c a
nonici ſancti Petri haberēt in aliquo ca
ſtro epiſcē iuriſdictionē uel quaſi·puto
ep ifūdo i aliquibus priuati illo pet ēte poſ
ſint conſtruere oratoriū de priuil·abba
tes li·vi·largo enī mō accipitur dominiū
ut patet·xvi·q·vii·mōſterium Item
epūs dicitur habere dominiū eccl'ie ut
de reſti·ſpo·olim ·tamen certum eſt ep
res ſacra in nullius domino eſt ut inſti·
de re·diui·§·nulli·dicitur tamen epiſco
pus eſſe dñs rōe iuriſdictionis et ꝑtim
um iurium que habet in iſto z quia cura
et gubernatio talium locorum ad ipſum
pertinet ut ibi nō Hoſti·et peum et p
Inno·d reli·domi·c·de xenodochis··

Frideric⁹
cclxxx·

Asus talis est Felicis recordationis dominus Bened⁹ ⁊ius papa xii· reseruauit sibi ⁊ apposolice sedi ꝓuisiões ecclesiarū collegiatarum·abbatiarum· mōsteriorum et prioratuū in terris eccl̄ie consistentium In quibus et ad que cens fuerunt prelati seu rectores assumi per uiam ejectionis Nunc queritur· an dicta reseruatio comprehendat hospitale cuius status et conditio talis est·q̄ fratres conuersi·seu oblati dicti hospitalis qui habent sibi eligere rectorē non sunt clerici sed laici·sed laicales uestes nō portant·sed habitum honestum cuj⁹ aliquo signo crucis uel stole uel stelle Rector uero istius hospitalis quādoq̄ clericus quādoq̄ laicus fuerit Sup quo habito studio diligenti uidetur mihi Frede·de Senis decretor⁹ doctori nunc pusit regenti·tale hospitale non cōprehendi·ga nomen ecclesiar⁹·mōsteriorū et prioratuum non cōprehenditur hospitale·siue in materia fauorabili siue odiosa Et semp ista tria uidelicet ecclesie·monasteria et pia loca ponantur diuersa ut in diuersis uocabulis nuncupant⁹ et sic nō sūt idē·ē·de codicillis·l·si idem hoc probatur xviii·q· i·qdē extra de testa·requisiti ad fi·Xō·secus et·e·ti·c·fi·et de censi·c·i·et de elec·sciant et·c·generali et de supp·neg·prela·c·ii·li·vi·et i nō·e·li·de elec·cupientes in prin·in g̃lo·de postui· ad hoc facit ius notissimū de preben·c ii·in elemen·ubi hospitalia leprosaria et similia loca non cōprehenduntur in litteris pape concessis sup̄ pulsione aliquor⁹ Item facit declaratio do·Bonifacii Pape·viii·sup negocio decime papalis·que incipit declarationem·ubi declarauit q̄ impositio decime papalis·nō se extēdit ad hospitalia Addi·i· Nec obstat q̄ proprio motu fuit facta talis reseruatio·ga ꝓprius motus nō ampliat grām uel ium Xoboꝝ·sed subreptionez excludit ut de preben·c·si romanus et nō·e ti·c·ii·in glo·uii·in elemē Sed reformationes talū locoꝝ ptinent ad papā ꝓp

hospitale nō dr̄ē eccl̄ia

ter diutinam uacationē fruderetur hospitalitas contra mentem iuris d̄ rel·do c·ii·in clemen·et posset attemptari·q̄ in talibus hospitalibus non habet locum decre·quia ꝓpter et·c·ne ꝓ defectu·sicut nec habet locum decre ii·de eta·et equa·in clemen·

Segitur apostilla cōsili preeedentis·
Ad hospitalia forte nimis late recipit·tex·enim lr̄ē quam habeo sub bulla sic tacet·de redditibus et ꝓuentibus sue ꝓpriaz domoz⁹ dei et hospitaliū pauperū qui in usus le ꝓpriaz infirmoz⁹ et pauperū conuertuntur·decima nō soluetur ut in clemen·ulti·de dect·pondero illud quod residuo solui consulo Io·an·

Fredericus
cclxxxi·

Asus talis est Statuto cauetur q̄ si donationes non fuerunt registrate uel insinuate infra mensem·extunc non ualent et donatio sit irrita ipso iure Quidā donauit sorori et iurauit nō cōtrauenire cōtra donationē·donataria nō fecit registrari secdm formā statuti· Queritur·an heredes donantis possint uenire cōtra Sup quo habita deliberatione cōuentionē·uidetur mihi heredes dicti donantis tutos et defensos esse ut gore predicti statuti·et eos obligatos non esse ꝓpter iuramentū sui auctoris· pratio mouens est·quia dictum iuramentum intelligitur·si res in eodē statu permanserit·unde principe uel ꝑlato a suo statu uel dignitate remoto·subditi qui eidē iurauerāt non sunt obligati ulteriꝰ uis iuramēto illo ut de elec·uenerabil' in fi·de no·ope·nun·c·ii·Ex culpa quidez donatarie hoc accidit quia non seruauit statutum ex causa iusta editū·que cautela fundatur sup̄·le·data ē·de dona·et sic ex supuententi iure uel causa remissū est iuramentum eciam eidem iuranti de quo supuententi iure non fuit actū uel cogitatum in illo iuramento ad hoc ē renū·c·ii·et de iureiuran·c·penul·et·c·ad nostram·ii·maxie secdm lec·hosti·ad idē debere·c·ul·a qđ ibi nō·ad qđ etiam facit qđ nō·Hosti·in·c·significauit de eo

scribi dicit q̄ si aliq⁹s teneē ꝑ iuramentum aliquid soluere·infra certum tempus et creditor medio tempore condemnē et bona eius eciam sint confiscata ille iurans oliz eidē creditori ex iuramēto amplius non tenetur·hunc ergo iuris statuti, nō uideturiste iurans renūtiasse ut i predictis iuribus et qđ nō·de iureiu·quem admodū·predicta maxime uidentur pro cedere in heredibus iurātis ad quos nō extēdit se religio iuramenti·ga iuramē tum est ꝑsonale ex pte iurantis ut nō· Inno·de iureiu·c·ueritatis in fi·et facit q̄ uenerabilis Ber·brix·q̄ incipit Bonifē iurauerūt ad Sz autē in instrumento donationis fuisset specialiter renuntiatum et nominatim illi statuto qđ donataria nullū preiudiciū incurrerit si registrari non faceret instrumentū tunc dicerē q̄ illud iuramentum ualidasset donationez ad' al' ualidat de iuretur·cum contingat et de pac·c·ii·li·vi·de pig·significāte et facit qđ nō·Hosti·d iureiu· quintauali is in glo·magna·Xo·quid si ptes ꝓmiserunt ad Et si diceretur q̄ iuramentum non extendit se ad heredes p id qđ nō· Inno·et Hosti·d iureiu· ueritatis et ber brix·in q̄e predicta Respondeo q̄ heredes non tenentur obseruare pactū sic factū a defuncto rōe iuramenti·ideo quia iuramentū eos obligat ac si iurasset Sed quia donatio facta a defuncto tenuit rōne iuramenti·unde actio que cō petebat cōtra defunctū cōpetit contra heredes ut ff·de actī·et obli·l·ex depositis et·l·ex cōtractibus et de sepult·c· ulti· Sciendū nāq̄ est q̄ iuramentū in aūt·sacramēta puberū et de iureiu·cū cōtingat et de pac·c·ii·li·vi·cum si sed non solū imponit silentiū iurāti ne contrauenat·sed etiā firmat cōtractū super quo iuratur ut nō·in aūt·sacramēta puberū in glo·ii·altas lex et canon dicitur contrahentes in casibus supradictis sibi heredes contra iuramentū possint uenire qđ nō est sentiēdū·xxvii·q·ii·d uidua

Fredericus
cclxxxii

Actum tale est Quidam Scanguolus quondā pallusi de Collazone in suo testō et·sua ultima uoluntate uoluit et disposuit q̄ bona sua in q̄bus heredem uniuersalē instituerat sororē suā post mortē eius distribuerētur et darētur pauperibus xp̄i ꝓ anima sua et ipsam suam sororē ad distribuendū dicta bona fideicōmissariā deputauit Postea predicta dnā ꝓtem de dictis bonis dedit et erogauit mōsterio mōtis xp̄i·cuius mōsterii·conditio et status talis est q̄ habent numero·xxv.ii·monales Item cōputatis fratribus·qui morantur apud dictum mōsterū·familiaribus et seruitoribus sunt nu nero circa·xx· Redditus uero dicti mōsterii sufficiunt competenter ad sustentationē omniū predictoz⁹ et ad onera incūbentia supportāda·quibus hospitalitate debita adꝑletis reditus nō supsūt mōsterū uero ꝑdictū indigebat q̄dā clausura sine qua dicte monales comode se habere non poterant ꝓpter loci artitudinem Item indigebat una cisterna sine q̄ hactenus habuerunt aque in digentiam quā indigentiam sublevare non poterant sine grauamine monasterii ad q̄s clausurā et cisternam faciēdas redditus dicti mōsterii d̄ictis omnibus et expensis non sufficiebat· Modo q̄ritur nūquid dictum monasterium possit compᵖhendi sub appella·pauperum Et sic dicta distributio tāq̄ beneficta ꝓ dicta domum eidem monasterio nō debeat reuocari In xp̄i nomine amen prima facie ad primū dubium uidetur respōdē dum·q̄ dicta distributio non sit bene facta ꝑ·l·siquis ad declinādam & de·epi· et cle·ubi dicitur·q̄ pauperes degentes in hospitalibus qui se iuuare non possūt eligendi sunt Sed hoc non obstante credo dictam distributionem valere·ad q̄ moueor rationibus infra scriptis Prima namq̄ male ablata incerta sunt· pauperibus eroganda de usuris cum tu·Et tamē episcopus potest illa conuertere in reparationem et augmentum ecclesie·dum ecclesia indiget·et ita fuit disputatū·Bonnie ꝓ dominum fratrem Poncium·

priorē sancti martini de Senis et dimi
tum Recuperū de sancto Minato quo
rum dicta ponit Io. an. de testa. c. ii. in
nouella li. vi. Item emende pecuniarie
que leuantur pro delictis non debent in
bursari per epos sed in pauperes et pios
usus cōuerti et tamē epi et abbates ad
quos pīnēt tales emēde possunt eas cō
uertere in ecclesias suas si indigēt ut nō.
Io. an. et Hosti. de offi. ordi. dilectus
Item ex elemosinis fideliū debent fieri
clausure mōsterii monialū si aliunde nō
possunt fieri d sta. mo. c. i. li. vi. Magis
quidem est utuposa et pculosa indigen
tia i monialibus q in ceteris religiosis ut
e. c. §. sane. Nō solū cordi nobis esse de
bet mōsteria cōstruere sed in iā cōstruc
tis etiā impedimenta abicere que uir tu
tis effectum impediūt de prunle. cū et
plantare in prīn. Et si deturpatur monasteri
um habet plurimas possessiones. Resp̄ō
detur et habet plurimas expensas a one
ra. Vnde considerato statu suo pius de
bet dici indigens q̄ paup mendicans con
suetus p publicū questū sibi utcūq; que
rere. Consideratis quidē pīnis pauper
sic erogāda est elemosina. lxxxvi. di. nō
satis est. modicum quidez onus diuersis
circūstātiis consideratis posset enorm
ter grauare unum epatum de dona. ad
apostolice. Item ad premissa facit ga. de
bonis ecclesiaz que sunt pauperū. xvi. q
i. c. fi. posset prelatus maritare unā puel
lam et largā elemosinā facere. vii. nobili
uerecundo. nt nō. Hosti. de dona. ee. ez

Ad cōtraria respōdeo q̄ diuersa est
potestas data ab homine fidei cōmissario
a potestate que defertur a iure. Vnde si
est fideicōmissarius iuris sicut est epus
debet distribuere inter pauperes d omnibus
testōris ad q̄d nō tenetur executor duz
ab homine qui pōt nōiare unde uult ut
nō. Io. an. de testa. c. i. sup glo. que incī
pit. irā certa li. vi. in nouella. inter alia al
legat. ff. dele. ii. l. cum quidē in prin. licz
pauper magis digni sint eligendi. tamen
tenet electio si minus dignus eligatur p
fideicōmissariū iuris ut ex̄ima. uel homis
ut nōiatum p testōrem et sic nō. Io. an.
e. c. sup glo. et simile q̄d nō. de elec. cum
inter canōicos in glo. ubi sumitur in fine
de app. cōstitutus in gl. ii. Dico ergo
et cōsulo ego Fre. de Senis q̄ueris exis
tētibus q̄ i themate ponuntur dictū mo
nasterū potuit numerari inter pauperes
et q̄ distributio eadē facta ex hac causa
nō uenit irritanda.

Fredericus

celxxxiii.

Onsitum latum p uenerabi
lem urū do. Fre. abbatē de
campo regio in cā uertēte in
ter capitulū eccl'esie spoliatū
ex pte una et abbatissā et conuētū sanc
te marie de stella ex pte altera. sup re
petitione Audientii que ps quel bet huius
asserit eē cōuersū. rēpbēdere nō inte
quia dicta maioz minor diudicare non
debet. sed collationis grā aliquid dtā.
Intentio nāq̄ dominī abbatis in ille cōsi
lio est q̄ sup bonis non recipiātur testes
hoc pōt tolerari. Item intētio sua est q̄
sup possessorio et petitorio recipiantur
testes non ideo ga agatur petitorio sed
ad istū finez ut iustificetur possessio de
qua agitur que nō possit haberi sine titu
lo. Vltra per eam allegata facit q̄d nō.
Imo. de seruis nō ordi. c. ii. et in clem. ii.
d tēpo. ordi. Sed sal. in reuerētia tātī
patris. credo q̄ abbatissa et cōuētus au
diri debeant uolentes. p̄ducere testes di
rēcte sup petitorio. nedū super possessō
rio. Et primo ad hoc moueor ga in libel
lo dicti capituli narrata saprunt petitori
um et possessorū. conclusio uero non re
pugnat petitorio. Nam ad hoc ut restitui
in conclusione positū. pōt adaptari ad pe
titorium. nā qui agit rei uendicatiōe. pe
tit sibi restitui ut de iudi. examinata de
fide instru. inter dilectos et precipue ga
non petitur restitui possessio sed qua
res. s. Audiētius. Quādo enī agitur pos
sessorio. tam in libello q̄ in suis debet sā
tentiam sup possessione rei. nō sup re ne
nō. Guil. in spec. de resti. spol. §. i. Fuit
enim actum possessorio et petitorio. et
posito q̄ actum fuisset tātū possessorio
Adhuc dico q̄ abbatissa debet audiri
sup ꝓprietate ꝓpter inconueniēs q̄d alias
seq̄retur. Pone q̄ capitulum obtineat in
possessorio oportebit q̄ iste exuatur ue
ste et habitu quē portant conuersi dicti
mōsterii et hospitalis et cōfirmat se ha
bitus secularis ecclesie. deinde facta fi
de de petitorio ꝓ pte abbatisse exuet̄
habitu isto et redibit ad habitū mōsterii
Sed certe talis habitus dimissio non po
test esse sine scādalo et forte sine peccā
to. et talis casus impedit restōnez ut d
resti. spo. lrās ut nō. in spe. de posse. et
peti. §. ulti. ubi nōbilis casus ubi negat̄
restō. Et ꝓ tāto credo q̄ in. c. i. q̄ me
cau. non fuit facta restō. sed admittat̄
mulier ad docendum q̄ nō canonice fuit
ibi facta professio. Si enim fuisset ibi
ante omnia facta restō. oportuisset hanc
mulierē assumptisse habitū religionis et
postea facta fide de non canōica ꝓfessio
ne exuisse assumptū habitū religiōis et
redisse ad habitū secularem et talis habi
tus mutatio habz in se scādalū ut. xxxiii
q. v. qd deo. de uita et ho. cle. dicta qui
Et ꝓ tanto in titul' de cōuer. cōiu. et d
regula. p totū et q̄ cis. uel uo. c. ulti. ubi
tractatur de repetitione cozā q̄ religiōs
habitū dimisērit. papa anteq̄ uelit tales
cōpellit ad religionis habitū resumendum
mandat inquiri. an tales fuerint obligati
religioni et illi admittēdi ad docendū
cōtrariū. Vbicunq̄ enim ad restōnez fa
ciendā. possessio dat occasionez peccati
debet admitti pars aduersa ad docendū
de ꝓprietate ut nō. Inno. de fi. ꝓbi. ad
fi. dicti. c. cōstitutus. Et tenet maxime
ubi ꝓprietas est notoria pro pte cōuēti
ut de cū pos. et ꝓprie. c. ii. in. et. vi. ad
idem d resti. spo. c. ii. li. vi. et qd ibi nō.
Io. an. post Arebt. in nouella in. c. lrās. ī
alle. Et precipue iste Audientius in iudi
cio constitutus cōfitetur se fuisse prius
cōuersū in dicto monasterio et hospitali
ut accedat q̄d nō. de rapt. c. cum cām
Preterea est bene aduertendū. sicut cle
ricus secularis beneficiatus pōt transire
ad religionē et tamē non pōt repeti pos
sessorio uel petitorio. xi. q. ii. qui duo et
de regu. beneficiū li. vi. Sic conuersus se
cularis ecclesie posset trāsire ad conuer
sionē ecclesie regularis secdm opinionem
Hug. et Lau. nō. xxvii. q. i. ait lex. ad ſ

facit. Inno. et hosti. de obliga. ad rō. c.
uno et in spe. de sta. mo. ℞o xxviii. Sola
enim ueritas reperit in talibus inquirenda
et sine aliquo strepitu ut nō. hosti. d re
gu. c. penul. Ex his concludo q̄ abba
tissa debet admitti ad ꝓbandum oblati
onē dicti Audientii et non tantum ad iu
stificandum possessionem quam allegat
p modum petitorii. p ut dominus abbas
in tellexerit sed etiam ad impediendum
restitutionem etiam si d possessione ab
batissa non doceret.

De differentia inter sortilegium
et diuinationem.

celxxxiiii.

Omne reuerēde ad quesitū
quo queritur que differen
tia ē inter sortilegium et di
uinationem. dico q̄ sortile
gium sive sors dē est ars diuinādi sedz
hūg. et sic isto modo differunt sicut ma
gis comune et minus comune uel sicut
species et genus. ga sors uel sortilegiū. ē
quedam species diuinationis et ipsa diui
natio est genus et isto modo loquitur. c.
illud. i. xxvi. q. iii. in fi. Et illo modo lo
quendo dicimus q̄ omne sortilegium est
diuinatio sicut omnis homo est animal
sed non omnis diuinatio est sortilegium
sicut non omne animal est homo quia sic
asinus esset homo. Et sic patet q̄ idem
est sortilegus q̄ diuinus. Vnde quedam
apostilla xxvi. q. v. c. d. ait sortilegi. i.
diuinatores. Vel q̄ sors sive sortilegium
est ars qua ꝓmittuntur uel pnūciātur
futura. xxvi. q. v. c. i. in fi. Sed ista ꝓnun
ciatio futuroz. que fit p sortes uel sor
tilegia non fit eum in uocatione demonū
al' cōsilio uel auxilio sed fit ex quadā cō
sideratione eorum que ueniunt ex quib⁹
dāz que sunt ab hominibus seriose ad ali
quid occultum inquirendum sive p pro
tectionem punctoz. q̄d ptinet ad sciam
uel artem geomancie. sive p cōsideratio
nem figurarum que fiunt ex plumbo liq̄
facto et in aqua. ptecto sive ex quibusdā
cedulis scriptis sive non scriptis in occul
to positis dum consideratur quā ēs sect
prat et sic de multis aliis que omnia sor
tes sunt et sortilegia uocātur. ubi et in

quibus nulla est inuocatio nec familiaritas cum demone nec consitū nec auxiliū eius et tunc omnia illa de quibus habe ē et nō de sortiᷣ c. ii. et de ꝓba ex litteris de quibus omnibus et similibus dicit xxvi q. ii. c. i. ꝙ sors non est aliqd malū in sui natura nec ꝓhibetur ꝓpter se sed ꝓpter sequelā ut nō ibi in glo. Et sic patet ꝙ sors uel sortilegium non sonat de sui natura uel accipitur in malus Diuinatio uero ꝓprie est indebita ꝑnūtiatio futuroꝝ qua ꝑnuntiantur indebite ō mō futura. quia cum uocatione demoniū expressa uel tacita. Diuinatio enī ꝓprie loquēdo semp in malū sonat. i. q. i. nunq̄ Et omnis diuinatio ꝓprie loquendo de ipsa qualitercūq̄ fiet et quomōcunq̄ ꝙ uocetur ꝓhibita est. et damnata. xxvi. q. ii ꝓ totum et dō sortile. per totū Et species istius diuinationis sic sumpte ut premittitur multe sunt xxvi. q. ii. et genus est. q. v. epi et. c. nec mirum. Et si bene cogito sunt. x. species. i quibus omnibus uel diabolus exꝑsse inuocatur uel preter inuocationem hominis se occulte diabolus interponit uel ingerit ad ꝑnunciandū futura quedam que hominibus sunt ignota. Et hec differencia quam dixi potest colligi ex. c. i. xxvi. q. i. quia ut ibi nō · paibi non dicitur sacrilegus diuinator per aliq̄ inuocationem expliciteam uel implicitam demonum. sed solum ꝓ inspectionē quarundam scripturaꝝ uel ꝑ quasdam alias res ut dixi hoc dico cum correctione tamen melius sencientis

celxxxv.

Petrus rector ecclesie sancte Marie de florentia nomine ipsius ecclesie controuersiam habebat cum quodam laico cortonensi sup re sita tradenti Isti existentes pusit ut viatores compromiserunt in ticium fulginatem existentem pusit ut viatores tanq̄ arbitratorē et amicabilem compositorem. cuius tenis arbitramentum latū pusit dictus petrus nomine ecclesie intendit petere reduci ad arbitrium boni uiri Queritur coram quo possit hoc petere Et nunqd coram iudice corā quo petitur ista reductio possint ꝓponi noua iura non ꝓposita corā arbitratore Et arguitur primo ꝙ coram epō florentino nam sicut ecclesia lesa petit restitutionem integrū coram iudice ecclesiastico ꝓpter lesionem ut nō. Inno. et Hostiē. de fo. compe cum sit. Sic asimili uel eadem ratione in isto casu debet recurrere ad iudicem ecclesiasticū suum ut lesionem et iniquitatem tollat sibi illatam ꝑ arbitratorem ad hoc optime facit de arbi. expolita Nam ad epm ꝑtinet remouere grauamen Nam et ꝑ priū pt net ecclesias sibi subtractas in suis iuribus defendere et conseruare ut. xcq. i. decretus cū. iii. c. se. Igitur cum ꝑ dictum arbitramentū qd nec est sententia nec actus iudicialis. sed potius quedā transactio ut nō. Inno. d turen. quinta uallis. ecclesia sibi subtracta sit lesa. ad eū ꝑtinet remouere grauamen Nam et ꝑ ea si necesse fuerit agit in iudicio d sen. et re iudi. c. ult. Preterea minor petit restitui aduersus actionem coram iudice ꝓprio ut. c. si ut se abbere. absti. omnes Secundo arguitur ꝙ coram iudice Cortonen quia actor debet seq̄ forum rei de fo. compe. si clericus et. c. cū sit. Item ꝙ restō in integrū cui similis est recursus ad arbitrium boni uiri de bet petere corā iudice eius contra quem petitur restō. e. ubi et apud quos. l. iii. Item ista reductio petitur officio iudicis ut de arbi. c. ii. et. c. exposita de uiretur. ueniens et. c. quintauallis. et nō. in spec. de arbi. §. ul. Sed quo iure et petitur cōtra certā ꝑsonā. et tale officiū cum ꝓprie ꝑtur ut litis cōtestatiōs ex positis ut de offi. iudi. c. ii. Igitur cum contra ꝑsonā cortonen huiusmodi officiū implorari debemus sequi forum rei. s. iudicis cortonen ut de fo. cōpe. c. ul. s. alle. Nā licet officiū iudicis non sit actio. tamen succedit et ꝓponitur loco actionis et sic eius naturam debet sequi dhoc ꝑ Inno de offi. iudi. c. ii. ff. de mi. no. l. ut cūe. in ꝓrin. et in spe. de offi. iudic. §. i. xo. si uero officiū iudicis circa ꝓrin § et. §. ul. Tertio arguitur ꝙ coram iudice Tudertino. quia rone rei quis sortitur forū da fo. cōpe. c. iii et ul. e. ubi in rē actio l. actor. Hinc est ꝙ olim due diete cōpu tabuntur a diocesi ubi sita erat res relicta ut de rescrip. dilectis ii. et tam si agebatur ꝓ lis actiōe in rem scripta ut dō fo. cōpe. c. ex ꝓte et qd nō de ꝓbēn. ga intantum et. l. si prediū. e. de ꝓdiis. iii

Quarto arguitur ꝙ corā iudice ꝓsi no Nam ista reductio non pōt petiinsi ꝓpter euidentē iniquitatē arbitratoris ff. ꝓ socio. l. unde nerue. Cum ergo dolus sit ꝓpetrata ꝓsit rōe delicti debet de hoc cognosci ꝓsit de rapi. c. i. de fo. cōpe. postulasti. e. ubi de crimi. agi. oportet aūt. qua in ꝓuincia cū si. ꝓ optime facit qd nō. Io. an. post Inno. d rescrip. statutū. §. cum aūt li. vi. ubi dicit ꝙ si Mediolanen. cōuentus Bonon. infra dietā puta Mutine. et Bononiē. uicinus appellet. pōt impetrare iudicē Mutine ut sic generaliter loquēdo ubi fuit iudicū primipale ibi sit iudicū appellatorius et dicit curia sic seruare. allegat et nō ꝓ Inno. in. c. nōnulli de rescrip. et dō offi. ordi. ut litigantes li. vi. Sed ista reductio instar habeat appellationis ut. ff de arbi. l. nō distinguemus. §. cum quidā in fi. Sequit ꝙ ubi arbitrator tulit laudum uel arbitramentū ibi dbeat. esse iudicū reductōis. ad hoc facit qd nō. e. dō epi. audi. l. epale Quinto et ultimo arguitur ꝙ iudicū dbet esse fulginei ubi est iudex ꝓprior arbitratoris. Nam quādo appellatur a ꝓnia iniqua semp recurremus ad ꝓpriorē iudicantis ut. ii. q. vi. anteriora et. c. de app. l. ꝓcipimus et. c. ti ut debitus ibi ad ꝓpriorem iudicē appellet. sed ut ꝓxime dixi ista petitio reductionis ad arbitrū boni uiri habet instar appellationis ergo zc Solutio credo ꝙ iudex cortonen. sit iudex cōpetens ꝓ iura alle. ꝓhac ꝑte Restat respōdere ad alle. i prima ꝑte Nō ob. qd nō. Innoe. et Hosti. de fo. cōpe. cum sic. quia illud non credo uerū ꝑ. l. ii. e. ubi 2 apd quos et idē tenet Guil. in spe. de resti. in integ. ii. parte. §. uidendū. xo. tractabitur. Vel dato ꝙ iudex ecclesie sit cōpetens iudex dicā hoc uerū de iudice ecclesiastico Cortonen Vel dicas ꝙ ibi loquitur in alto casu. s. in restōne. que restō ꝓ cia non est simūs huic iudicio reductiōis. nā ipse idem qui. lesit ꝓ suam ꝛniam nō pōt restituere. ff. de mino. l. in cūe in fi. cuius. se. qd nō est in casu nostro Item restitutio petitur infra quadriennū de restitu. minte. e. t. et. ii. li. vi. Sed ista reductio petitur infra. x. dies uel infra. xxx. annos ut nō. in spe. de arbi. §. ul xo. s. infra qd tempus Item non obstat. c. decretum cum se. ga licet epūs habeat defendere ecclesias ab iniuriis et oppressionibus hoc intelligitur cōtra subditos suos uel contra extraneos in sua diocesi usurpantes uel illuc remissos ut de re. iudi. c. pastoralis. §. illud i cle. que cessāt casu nostro Non ob. c. expolita. tum ga ciuitas terusina fuit aduersaria epi feltren. et dux uenetorum qui erat arbitrator dō facto non habebat aliquem supiorem in tempalibus et sic potuit recurri ad papā iuxta nō. de fo. compe. lic. Item quia ibi tractabatur de restōe hominum liberoꝝ cuius rei cognitio ad ecclesiū ꝑtinet ut ibi nō. Inno. et Hosti. ibi mandatur reuocari qd dux fecit cōtra sententiā cardinalis et sic prima solucio est melior Nō ob. aūt omnes. nam ibi contra nullum petebatur restitucio. secus in casu nostro ubi petitur contra certam ꝑsonam et facit qd nō. de offi. iudi. c. ii. in glo. magna. Item non ob. qd tercio locacio allegatur ꝙ ratione rei forum quis sortiatur quia illa iura uendicant sibi locum quādo directe agitur actione in rem nel ad ipsius rei possessionem recuperandam qd nō est in casu nostro Nam hic agitur ad rescindendum dictum arbitratoris iudicis officio. ꝑ illo iure qd esset quesitum ꝑti aduerse ex illo dicto puta qa forte arbitratur ut ecclesia possidens soluat tātū illi zc ꝙ possessio remaneat libera ecclesie certum est ꝙ hic non agitur sup re illa petitorio uel possessorio uel si arbitrator et mandauit ad uersarium ecclesie possessorē aliqd dare uel dbere ecclesie nunc ecclesia que alias tenebatur actiōe ex solutu ad obseruantiā mandati reputat se grauter lesam. ex illo dicto petit illud adequitatem reduci Simile si de ecclesia agatur ut de ꝓprietate nō potest tamē dici talis causa beneficialis ut nō. s. de iu

di·c·ii·in clementi·sed indicium sup re spirituali non est cā spiritualis ut nō·de tura·calum·c·ii· Item non ob·qđ quar to loco allegaī de delicto et đ iniquitate qua hic non agitur ut delictuz uel dolus arbitratoris punatur·sed ut corrigatur arbitramentū·Itē arbitramentū posset cōtinere re ipsa euidentē iniquitatē sine dolo arbitratoris Nam iudex dicit̄ gra uare re ipsa non tamē animo·et tame lo cus est appellationi ut patet de testi·di lecto et de excep·significauerunt Et do lus dicitur cōmitti re ipsa·ff·de xō·ob l·si quis alter Et donatio potest esse in officiosa re et consilio et re tantū ut nō p Hosti·de testa·Rainuncius super·xō donauerit Non ob·qđ dicitur ꝙ cau sa appellationis ibi uentilet ur ubi fuit cā principalis ꝛē quia hic nullū iudicium fuit Nec corā tali arbitratore est iudicū sed est quedā transactio uel pactū·Hinc est ꝙ omni tpe pōt arbitrator et dicit ꝙ si bi placet quia ad nullū ordinē iudiciariū obseruandū tenetur Transactiones enī et pacta omni tpe possunt fieri ut patet ē·de feriis·l·ul·et·e·ti·c·i·et ul·et nō in spec·de arbi·§·ul·in fi·xō·sed nūquid Item pōt cōpromitti in aduersariū ut đ iureiu·quintauallis·qđ non esset si esset sumere iudicū·ff·de arbi·l·penul·et·ē· ne quis in eā sua·l·una Sicut ergo per cō tractū quē isti celebrassent pusii ut uta tores non pōt alter eoz ibi cōuenire ut ff·de iudi·l·heres absens·maxime si non inueniatur ibi de fo·cōpe·c·i·§·contrahē tes li·vi·Sic in actione ex stipulatu non posset alter eoz conuenire ad obseruan tiā mandati dati p arbitratorē·nec iudi cta officio ad rescindendū uel corrigendū illud mandatū Nō ob·qđ ultimo alle gatur de iudice fulginate·quia illud habz locum si ageretur contra arbitratorem quia fecit hitem suā uel ut alias punire ē· ad hoc de sen·exco·uenerabilibus·§·sed si excōicatus et·xō·se·li·vi·qđ non est in casu nostro Itē non ob·qđ dicitur ꝙ sicut appellatur ad suptorem aē Nā ista reductōis petitio ad eqitatem non habet instar appellatōis·nec in mō inter ponendi nec in tpe psequēdi·Immo nec ab arbitro et multominus ab arbitratore appellari pōt ut·ē·de arbi·l·i· Et sedm quosdā non valet pactum ut ab arbitro appelletur ut nō·hosti·in·c·raimaldus đ testa·in prin·et pIo·an·de arbi·tū dilec tus Itē hic agitur p querelā cōtra par tez aduersā ut tollatur sibi ius quesitū ex iniquo arbitramēto Longa quidē dif ferentia est·an agatur p uiā appellationis An p uiā simplicis querele ut de app·cū concertationi et·c·uenerabilibz·ii·et·in· respōso li·vi· In secda q̄one arguitur primo ꝙ iura non ꝓposita non possunt de nouo ꝓponi·nam tunc uenit corrigen dum dictū arbitratoris·cum euidentez continet iniquitatē ut·ff·p socio·l·unde si nerue Sed non pōt dici ꝙ arbitrator fuit iniquus arbitratus respectu iuris q̄ non uidit ut de priuile·cum olim Non enim disciplinā uel legē concessit qui mul tem ignorauit ut·ff·loca·l·si ignorāter de sen·exco·c·nu· Preterea iste recur sus potest dici quedā appellatio extrau dicialis·sed talis appellatio non pōt insti ficari ex nouiter ꝓponēdis ut in clemen· appellāti de app· Preterea ptextus uoz instrōz uel đ nouo reptoz·sente tia uel trāsactio retractari nō pōt ut·ē· de trāsac·l·sub ptextu de re iudi·inter·

In contrariū uidetur nam in cā appel lationis possunt noua ꝓponi iura ut·ē· de tempo·appel·l·phanc·et đ testi·fra ternitatis·de fide instru cū iohānes Sed iste recursus habet ium cuius dā appellati onis Nam sicut iudex appellatōis habet corrigere iniquitatē iudicis prioris ut ff de app·l·i·in prin·Ste et bonus uir idest iudex ut·ff·de·xō·ob l·cōtinuus ad quē recurritur habet corrigere dictū arbitra toris ut·l unde si nerue·s·alle·et hoc ut detur ꝓcedere si appellatio etiā fuerit ex traiudicialis·ut de elec·incerta li·vi·

Item restō in integrum ex nouis causis in antiquis obmissis conceditur·ubi prius fuerat denegata ut đ resti·in inte·c·ul· et sic est in casu nostro Nam restō dat ꝓpter lesionē·ut de resti·in inte·c·i·sic et arbitratrator non uenit corrigendus si modice grauat ut de op·li·l libertus·

Itē trāsactio et pactū·ꝓpter noua iu ra·i·ꝓpter đ nouo ꝓpositā respondētur ut·ff·de pac·l·tres fratres et de trāsac· l·tutoribz in fi·cū suis glo·Sed istud ar bitramentū habet nr loco trāsactōis ut s·dictum est·ad premissa facit đ testi· presentiū et de excep·pastoralis cum si·

Soluendo incipiamus a casibus nō ta ntū dubiis·et dico ꝙ si aliqua iura antiq̄ quā nūc de primo et de nouo apparuerūt que erant occulta ꝙ illa ꝓponi possunt et sup ignorantia possit recipi iuramentū m ut in·c·pastoralis et de elec·ut circa et c·nulli li·vi·et in·l·tres fratres cum sua materia Item si illa iura tunc sciebat sed non habebat ꝓbationes patas ideo tunc tacuit ut in c·ut circa et·c·nulli et ii q·vii·plenior cum similibus Si uero qs sciebat se habere illa iura·et illa scienter et dolose obmisit ꝓducere·ut aduersari um fatigaret laboribus ꝛ expensis In isto casu dicerent quidā illū non posse illa iu ra ꝓducere ꝓ id qđ nō·sedm glo·de re iu di·inter in glo·magna et facit đ excep· c·exceptionē·de rescrip·sedes et·c·ple nius q̄ cum si·Secus si ex quadā negligē tia uel simplicitate iter·que duo·s regi gentū uel simplicitatē ex pte una et do lum et frandum ex pte altera·longa est differentia ut de rescrip·ex litteris Sed quia delictum ꝓbatur in damnum ecclesie cē·ut de excep·cum uenerabilibus et de re gu·iuris delictum li·vi·Ideo dicendū und tur ꝙ ecclesia in omni casu audiatur·uo lens antiqua iura obmissa ꝓducere maxie ꝓ id qđ nō ff de re·iudi·l·imperatores·ē de transact·l·sub ptextu instru·ubi dr ecit ꝙ ecclesia contra rem iudicatā·et tr ānsact·auditur pretextu instri·de nouo repti Restat ad contraria respōdere

Primo nō ob·qđ dicitur ꝙ respectu iurium·que non uidit·non dicitur iniqua fuisse arbitratus cē·quia iniquitas·dici tur duobus modis re et aio·et re tantuz et sufficit ꝙ re ipsa·sit ipse arbitrator iniquus ut dixi·s·ꝓxima·q·in responsio nibus ad contraria signata quarto loco· Item ad·ē·appellanti Respondetur du pliciter Primo ꝙ iste talis recursus non est appellatio sed potius quedam quere la·et multip iter differunt ista ad inui cem ut dixi·s·q·ꝓxima in fi·c·i·respōsi one ad contraria ultimo loco signata Et posito ꝙ possit dici appellatio tūm ei appellanti loquitur quando appellatur ab interlocutoria uel grauamine ante sentētiā· Si dictum arbitratoris deberet appel lari sentētia potius esset diffinitiua q̄ interlocutoria qa talis arbitratus īponit finem negoci·et cōtrouersie de iureturet si xps xō·qđ autem de iureiur·l·ii·et omne·qđ finitum pl enteneiam uel trāsactionem que descendit ex dicto arbitra toris sūt paria de lite contesta·c·i·li·vi· Item nō obstat·l·sub ptextu et·c·iter de re·iudi·et hoc dupliciter quia quandō ptes etiam nullo mediante cōponunt et transigunt et transigendo recedunt a iu ribus suis et uolunt valere pacto non ssti ma ut de transac·c·nulli est imputandū nisi eis et sic ptextu iuris đ nouo ꝓpo siti non debet rescindi·quia legittime fa ctum est Sed quando aliqui ponunt con trouersiam in manibus mediatoris uel ar bitri seu arbitratoris quibus debet credi re se non debere gratiari ab illo saltem enormiter de iureiur uentens et qđ nō· Hosti·de ma·et obe·c·ul· Item qa ipse mediator nullum iuris ordinem seruare tenetur sed sine aliquo iudicio·et nulla termini assignatione facta·adiura ptiuz ꝓlucenta·potest dicere qđ sibi placet Et ideo si grauauit in modice·alteram ptium fit hoc contra intentionem cōp mittentium et ideo nou mirum·si eius dictum debet emendari et corrigi·ptō nū utrum·i·iudicem facit qđ nō·de re iuris dolo·facit·li·vi·in solutione

Preterea qđqđ sit in aliis in ecclesia pōt dici spāle·ut nō·in·l·sub ptextu et in·l· Imperatores·s·alle·Sed contra hoc facit de re iudi·cum tutor·et·c·suborta in fi· dic ut ibi·

Fredericus·

celxxxvi·

Asus talis est·debitor trax it creditorem ad curiā epi dicens instrumentū usurarū et continere duplū uere sor tis et creditorem tempore cōtractus et ante fuisse usurarium ·Qe inde lite cō testata et datis articulis·debitor hoc so

sum ꝓbauit per testes uidelicet ꝙ creditor calculauit rōem de datis et receptis omni debitori · et fuit confessus eidē debitori se ml debere recipe ab ipso debito re nisi forte unū florenū Modo queritur nūquid dicta ꝓbatio nocet creditori ut ob hoc uicarius imponat silētiū creditori ꝙ ml petat · uel saltem unū florenum ingore instrumenti Et dicendum est ꝙ nō · dupliciter rōne Prima ꝙ ml fuit ꝓbatum ꝙ nec instrumentum in aliqua sui pte esset usurariū nec creditor fuerit usurarius · ergo prima facie tota quantitas contenta in instrumēto fuit uera solua · ergo sequitur secdm statutū ciuitatis artansistos litigantes quo cauetur ꝙ contra instrumentū confessionatus non admittatur ꝓbatio de soluto p testes ꝙ p tales testes non possit ꝓban solutio sortis · al' · dictum statutum esset lucibrius qd esse non debet ut de elec · cōmissa li · vi · Nam cū debitores cōtra talia instrumenta non possint ꝓbare solutiones per testes in curia seculari recurrent ad foza ecclesie et ꝓbarent per testes se solusse contenta in instrumēto · et sic uicio usurarum non ꝓbato uidetur · uel p cōsectuas contingeret ꝓbare solutā esse quātitatem contentam in instrumento per testes qd est contra statutū ciuitatis illos ligans · Tales uero fraudes nō sunt uitande ut de ꝑcura · tue et de diuor · quanto in fi · Sed pone ꝙ tale statutum nō sit in ciuitate adhue dico creditorem debere absolui · quia debitor non ꝓbauit contenta sua in petitione · dixit enim et ꝓposuit instrumentum fuisse usurariū · sed de hoc ml ꝓbatū est uere uel ꝑsumptiue · dato ꝙ ꝓbet ꝑ testes creditori fore solutū et p consequens dissolutā esse obligationē et per cōsequens sine cā remansisse instrumentū apud creditorē ut · ē · de cō di · sine cā · l · dissolute non tamē ꝓbauit contenta in suo libello · Snia ergo debet ferri secdm modū agendi de ordi · cog · c · ii · de simo · licet beli Et sic ex ꝓbationibus apparet eū ineptā actionē intentasse de iudi · c · examinata de resti · spo · cū a sede Dato quidē ꝙ quis petat indebitum · nō tamē sequitur ꝙ sup omni specie indebiti uicarius sit cōpetens iudex · sed sup illo indebito est iudex qd sapit forum ecclesiasticum · Habet igitur uicarius in primo intuendo uidere quādo actū est ex cē ex ꝓssa An illa causa sit ꝓbata ad hoc optime facit de re iudi · abbate · § · ga cū certe in · in col · li · vi ·

Dominus Frede · ad do · Alexandrū aduocatū pusinū · Placeat uobis uidere qd scripsi in illa cedula · s · supiori · An ꝓcedat Et si uidetur uobis ꝙ ꝓcedat beneqdem Si non uidetur uobis ꝙ ꝓcedat · scribatis mihi motiuū quare nō ꝓcedat ·

Responsio domini Alexandri

Exclusa uel obmissa allegatione statuti repellentis ꝓbationem testiū citra solutionem · quia non uidet ur hoc casu sibi locum uendicare · cum loquatur quando agit de executione et contra eam de soluto excipitur qd non est in casu nostro quia hic agitur per debitorem non excipitur Et sic statutum exorbitās a iure cōi cuius natura stricti iuris existens in tali modo agēdi non extenditur puto ex aliis rōnibus bene consultum · maxime quia ꝑ petitione fit mentio ꝙ cou trectus fuerit usurarius per quam adiectionē arte tur creditor corā iudice ecclesiastico quinlias non artaretur Vnde si talis a te adiectio nō ē ꝓbata · ut dicit uicarium nō fusse ex ea iudicem in tali cā et sic uidetur fore ꝓnuntiandum reum absoluendum ex tali cā ne in alio tu dicio ex alio preiudicet ꝙ ea que nō · per Inno · in · c · cuꝫ sit generale

Replicatio do · Fre · ad respōsionē domini Alexandri

Prima respōsio · ꝙ statutū nō habeat locum in hoc casu nō placet · dupliciter rōne Prima licet reus hic nō excipiat · ſ · agat sponte ꝓuocans · inter que est differētia ut nō · de iudi · exhibita · tamē effectualiter non refert Nam reus habens exceptionē usurariā contra instrumentum · potest illā ꝓponere pro ꝓria actionis et pōt sup illa libellum formare ut dicit Inno · q fi · sint le · lator · et sic in effectu tenetur se · siue excipiendo siue agendo · uel ut ꝓ prius loquar · se actorem cōstituēdo · et est sil'e qd nō · d elec · dudū · ii · Ro · tandez i · gl · hoc hic agebatur Item · quia reus timens conueniri in foro seculari · et sciens se non posse ꝓbare exceptionē solutiōis per testes ꝓuenit creditorē · et dabit libellum in foro ecclesiastico · et si ibi possit ꝓbare solutionē sortis per testes certe tales fraus non debet ꝓdesse

Fredericus ·

celxxxvii

Asus talis est Quidā uere et efficaciter oblatus uel religiosus qui in sua dedicatione obtulit se et bona sua presentia et futura cuidaz loco religioso ante dedicationem habebat debitorez uel postea quesiuit sibi debitorem · Deinde iste dedicatus dedicatione sua nullam faciens mentionez · suo ꝓprio nōie agit cōtra debitorem · ꝓpter cuius cōtumatiā obtinunt finaliter auctoritatem et potestatem uendendi bona creditoris et uendidit · deinde ipse met ab emptore emit ꝓprio nōie · nunc debitor dicit istum processum nō fuisse legitime factū · ga ipse non fuit cōtumax et per consequens ea q facta fūt taḡ cōtra cōtumacē a iure itā tē nō ualēt · ex eo scitiz · ga iste qui egit nō erat creditor · sed monasterii Queritur quid iuris sup hoc dicunt quidā ꝙ ualet qd factum est · ga religiosus cōtrahendo uel stipulando sibi uel monasterio uel inꝑsonaliter semp acquirit monasterio et ex contractibus ꝑ eum initis acquiritur monasterio sufficit allegare gio · Inno · de priuil · olim · ii · Sz cōtrariū credo uerius ratione · ga uendicatio bonoz nō habet locum nisi subsistēte debito et cōtra latitantem Sed iste nō erat debitor istius oblati uel religiosi sed monasterii ut si ꝑsens fuisset iste debitor nō cogebatur eidem monacho respondere · tum ga actio non sibi competebat sz monasterio · tum quia non potest esse in iudicio sine licentia abbatis probatur · ff · ex quica · in pos · ea · l · fulcinus in principio · § · Si quis possederit et ibi cōcordāte de prulegere · l · imꝑatores de iudi · l non uidetur · et optime de peculeo tempore Et si diceretur hoc habet locum · quando no torium est · ꝙ iste debitor haberet exceptionem · in nō respondendo · Respōdeo de hoc non potest excipe iste Quia ille replicabit de dolo ipsius agentis · quia sciebat se non creditorem et non posse agere · sufficit remittere ad glo · Inno · de dila · c · ii · in glo · mag · ultra medium · Ro ꝙ si nihil turpe graue 2ō 2 ꝙ nō possit stare in iudicio ꝓbatur xii · q · i · non dicatis xvi · q · i · de ꝑsentium · ē · de epi · et clericāt · causa que fit et p Inno · de ꝓbat · in ꝑsentia ex d postul · c · ii · Et licet alias cōiuncta ꝑsona possit agere ꝓ cōiuncta ut ff · de ꝑcura · licet et · l · si hec ꝑsone et · l · ꝑsponius Seius est ī dedicatis · qui mortui sunt mundo et eoꝝ cognitio seu conuersatio ē in celis ut nō · hosti · de postue · ii · Et hanc ꝓtem credo uerā Iura in cōtrariū alle · loquūtur in contractibus uel stipulationibus ubi non potest ꝑs aduersa cōqueri Sed in casu nostro loquimur de ꝑcessu habito cōtra cōtumare et licitanter · qui uentate detecta appat ꝙ nō fuisset cōtumax ·

celxxxviii ·

Asus talis est In quodā publico instrumento continetur sic Conuocato et coadunato capitulo et cōuentu factum de pentētia tertii ordinis beati frācisci de mādato fratris · Bene · minisiri 2ē · In quo quidem capitulo interfuerūt · a · 2b 2ē q factum duas ꝑtes et ultra dicti capituli 2ē · Contra istum sindicum opponitur ꝑ partem aduersa · ꝙ illi qui fuerūt ꝑsentes non fecerunt duas partes et ex hoc infertur · ꝙ sindicatus · non ualet et ꝙ instrumentū est · falsū Queritur quid iuris Posito ꝙ cōstituti ꝙ cōstituentes sindicum non fuerunt due partes totius capituli · de primo dubio nō · d maio · et obe · c · ul · de his que fi · a ma · p ea · c · i · et in spe · de sindico in prin · et in · Ro · Si Ante litem uero cui incumbit ꝓbatio · an ꝓducenti sindicatum · an excipienti · contra illum ꝓdominū · Io · an · post Inno et Hosti · de testi · c · ii · in glo · ibidem h · vi · Post ista ꝑfatus Io · an · in · c · i · de his que fi · a ma · per · ca · consueuit dicere sic Ecclesia pusina habet in uniuerso xx · ca

nonicos·quoꝝ quatuor sunt in curia ro
mana· alii quatuor sūt spoleti et tuderti
Alii·xii·sunt in ciuitate uel prope ipsaꝝ
si contingat electionem celebrari debere
non uocabūtur existētes in curia d elec-
cum inter uniuersas Alii uocabūtur Si
uero debeat fieri sindicatus· compositio
alienatio et similia· tunc uocabuntur tan
tū illi pśētes· et si de illis·xii· erunt due
partes· ualebit capitulum· et qđ faciet
mator pars illarum duaꝝ ptium ualebit
p regulā que dicit· qđ fit a maiori pte
capituli semp ualet· iura sūt nō Qđ
autem pśentes· et q illi qui cottidie et
cōir faciunt capitulum sunt uocandi tan
tū p̄batur p aūt· hoc ius pone ectū et· ē
de leg·l· quotiens li·xi· ibi p̄cipimus oēs
curiales qui in urbe consistunt in locū eu
rie cōuenire· et nō Io·an· in·d·gl ibidē
et idem ibi Arebt· Iteꝝ sciendū est q
si contempti sunt aliqui· nullus alius po
test infringere qđ factum est nisi illi q
sunt contempti ut est casus de preben·
cum in ecclesius li·vi· Igitur si cōstituen
tes sindicū fuerunt due ptes presentiuꝫ
in ciuitate uel burgo· eciā suburbius a cō
tuentibus edificiis· et quasi iuxta ciuita
tem· nō computatis illis qui essent in cu
ria et in ciuitatibus uicinis· ſs solū illis q
facebant cotidie capitula· sindicatus est
sufficiens Sed posito p cōstāti q nō
fuerunt due ptes computando ut dixi·
Queritur nunquid tale instrumentum
sit falsū ut sic in nullo tradatur sibi Et
dicendū est q non Naꝫ ad officiū tabel
lionis et testis pertinet testificari de his
que in facto consistunt· et que in eorum
presentia acta noscuntur esse· ii· q· ix·
testes uidelicet qui fuerunt presētes et
qđ fecerunt· nec debent scribere nomi
na absentiū de his que fiunt a prela· gto
Vnde si tabellio dicat q pśentes facie
bant duas ptes· uel uocatis absētibꝫ uel
q absentes erāt excōcati In hoc nō sta
tur assertioni sue· et si male asserunt nō
reddiderūt instrumentū falsum quia in
hoc non consistit officiū tabellionis· sed
solum in hoc A·b·zē ad capitulum con
gregati· et capitulariter fecerūt tale qđ
Item dico q si tabellio diceret q tici

us p̄misit sem̄ pmo·xxv·item·xxx·que
in totū faciunt libras·lx· non uidetur in
strumentū· licet minor esset sūma· licet
uideretur sūa ut·ff· que sen· sine ap· re
l·i· Et nō est· quia ad officiū tabellionis
non ptinuit multiplicare illas sūmas· sed
de p̄missis solum testificare· et dictus ti
eius non tenetur nisi in·lv· que in p̄mis
sione possunt colligi iuxta nō· p Inno· de
here· fraternitas· et de pba· quoniam a i
spe· de pba·§·fi·Xo· sed pone iudex Et
ita uidetur mihi Frede·

ccl xxxix·

Asus talis est ad petitionē
actoris reus fuit citatus ad
contestandū Item et p̄du
cendū testes et p̄cedendus
in causa· Reus uenit et fuit his contesta
ta et iuratum de calūnia· demum reo de
cedente fuit assignatus terminus actori
presenti et non contradicenti· uel consē
cienti ad pbandū· Modo queritur An
ualet talis dilatio Punctus p̄mittus sa
tis dubius est et requirit discussionem
sollēnis disputationis· et tāgitur in spe·
de dila·§· nunc uidendum· Xo· sed pone
In fi· spe· non firmat pedem· sed magis
uidetur declinare dilationem ualere si ps
aduersa ratam habeat dilationē ante lap
sum eius· pro eo facit· ff· de dolo· l· elegā
ter in prin· et glo· posita super Xo· nulla
Et quia sepe cōtractus possit claudicare
ut nō· d de spō· impu· de illis et de eo qui
dux· in ma·c·i· et in regu·iu· qđ semel li
vi· Sed contra· nam confessio de qua
magis uidetur p id qđ nō· Inno· de elec·
p in quisitionem non nocet cōfitenti· ut
ff· de interro· act· l· ul· Item iudex non
debet claudicare qcq sit d cōtractibus
ut de excep cum inter· et optime· ff· d
arbi·l·si cum dies·§·si arbiter·Xo· unde
si eleganter Item sepe consequitur qs
ex psona alterius qđ ex sua conseq non
potest ut· ē· de temp· in integrū resti· l·
ul· et de concess· pben· c· plt· li· vi· Item
si in optione istius absentis esset ipugna
re· q cōtra istam dilationem faceret ille
qui eam optinuit· qđ esset ualde graue
ppter expensas quas iste medio tempe
faceret· ar· ad hoc de postul· pla· c· bone

ii· ppe· fi·Xo· nec nocebat · Ista pars p
nunc plus placet Et si dicatur q ps ad
uersa fuit contumax· quia recessit et p
eum remansit quo minus in eius presen
tia data fuisset dilatio ut lite nō cōtes·
quonā·§· porro· et i cle i· de iudi· Rñ
deo nō appet ex premissis q fuerit cita
ta Et si dicatur imo dum dixit iudex ad
p̄ducendū in eā Ad hoc respondeo quia
illud intelligitur de p̄imo actu· qui im
minet expediēdus post actū ad quē nōia
ti citatus ē· ar· ff· de· Xo· ob· eū qui et de
preben· non pōt· ii· resp̄so li· vi· Et max
ime cum ad plures actus diuersos nō sit
assignāda dilatio ut nō· in spe· d dila·§· t
Xo deliberatorie Ex cōtrario sequeret
q posset aś omnes actus subsequentes
p̄cedi quasi ad illos intelligatur citatus·
qđ est falsum nisi in casu de dolo· c· ii· li·
vi· qui nō est casus noster Et ita dico et
consulo ego Frede· de Senis

Repetitio decre· dilectus· ii· de p̄bē·
facta p dom· Frederi· ante doctoratum

ccxc·

Via in pśenti· c· fit mentio
de litteris apposticis Ideo
ut de ipsis habeamus noticiā
uideamus de diuersitate ipsaꝝ Et de
duplici genere executoꝝ· quia sepe cum
ipsis litteris cōcedūtur addēdo aliquos
modos p quos p̄bēda afficitur Itē quia
in pśenti· c· ponitur illud Xobū in canoni
cū recipe qđ multipliciter intelligi pōt·
Ideo de duplici significatiōe huius uerbi
uideamus· et que sit ipsa dria· qa per hoc
melius patebit ueritas· c· nostri Item ga
lrā· c· nostri cōtinet tempus receptionis
ideo gratia huius uidebimus· q tempus
inspiciendus sit in lris beneficialibus
Ad primū debetis scire· q interdū cō
cedūtur a sede aplica nullis executoribꝫ
datis Interduꝫ datis executoribus· unde
amus primo quādo cōceduntur lrē nullis
executoribꝫ datis Debetis scire q do
ctores qui tractant istaꝫ materiā· an p
lrās monitorias uel preceptorias queraī
aliqđ ius omnes concordant in hoc q in
nullo istoꝝ casuū queritur alicui ius i re
hoc ipsi nō· hic et de rescrip· lris et· c· cō
stitutus Inno· et hosti· et Compo· et ce

tert· §· de rerum uenient et omnes bene
dicunt in hoc Nam si etiā quis habeat ca
noniā cū a papa· non dicit ē habere ius in
re ut patet· e· ti· si is et de cōcess· preben·
c· ult· li· vi· Tunc enim dicitur quis habe
re ius in re quādo ad uacātis beneficii col
lationē deuētū est ut i p̄dicto· c· ul· d cō
cess· prebeu· li· vi· Sed eo q aliquis istoꝝ
dicit q canonici non sunt obligati impe
tranti· sed impetrās habet impl̄orare of
ficium executoꝝ In hoc forte non bene
dicit qa ut per in fortiora patebit ent
repiri aliquos casus in quibus canonici si
ue collator p̄bende ideo sunt obligati
impetranti circa beneficium uacaturum
q si alii· conferant cum uacat eciā ignō
rantes et ignoranti non tenet collatio ut
i· dicam et ideo uideamus casus illos Ing
bus canonici sunt obligati impetrāti et
in quibus non Debetis ergo scire q li
cet aliq̄ decretales uideantur facere diff
erentiam inter litteras monitorias et p̄
ceptorias ut decre· ex insinuatione et
c· litteras de rescrip· tamē in ueritate se
cū dū illos doctores non est aliqua diffe
rencia nisi una· s· q magis punitur· qui li
tteris p̄ceptoris non ob tempat q̄ qui
non obtēpat monitoris allegat xiii· q·
i· c· fi· et est ratio secm eos ut dicit com
po· in· c· capitulū et in· c· constitutus ga
nunq̄ secm stilum curie emanant simpli
ces littere monitorie· imo semper i terse
ntur ibi mandatum apposticum dicen
do monemus· et appostolica scripta uo
bis mandātes Nō curemus ergo an sint
pure p̄ceptorie· an sint monitorie cum
mandato sufficit enim q ibi uerbū man
do siue uerbum moneo siue p̄cipio pre
cesserat· ut in· c· si soli et in· c· capitulum
Mandatū igitur a suptore emanās uim
p̄cepti uel constitutionis· uel p̄cise uolū
tatis habet Vnde si fuerit mandatū est
cōstitutio· uel sāxio· que principis· pre
ceptum continet ut nō· in aūt· de man·
prin· in prin· et de preben· dilectus· ii· in
glo· uidetur et colligitur in· c· si solt· ibi·
punten· et ibi nō· Ita q redeamus ad pri
mam diuisionem· i· q interdum concedū
tur littere sine executoribus datis In
terdum cum executoribus· Debetis

ergo scire q̄ quando papa mandat alicui
ad quem p̄benda spectat eum uacat col
latio p̄ talem p̄sentat̄ionem litterarum
non est affecta prebenda. i. nō est ligata
potestas primi collatoris. ita q̄ si ille ad
quē spectat cum uacat collatio alii conferat tenet collatio. tamen ipse quia mandato pape non obtemperauit punitur. iste est decre. nostre casus. et dicit si fuit de concel. preben. li. vi. Si dicas querē ne per tales lr̄as aliq̄d ius. p̄t dici q̄ que ritur istud ius. quia per tales lr̄as uidetur ceptū negociū. ita q̄ successor adimplens tales lr̄as sui predecessoris uidetur perfecisse factum predecessoris et non suū. s. de rescrip. litteris Itē habēs tales lr̄as p̄fertur habenti tales lr̄as executorias si primo conferatur prebenda sibi q̄ sit. ut nō. compo. de rescrip. cōstitutus et. c. capitulū. et uidetur etiā casus. e. ti. tibi in pci. li. vi. de cōcel. p̄ben. si fuit. e. li. Item habenti preceptorias quibus obtemperatū est nō sunt ꝓpterea facilius amouere ad dandū sibi executorias ut hic Item si talis per dictum mandatum sunt recepti in canonicū uel in litteris erat decretum affecta est prebenda adeo q̄ collatio nō tenet ut habetur in prealle. iuribus de cōcel. preben. si fuit et de rescrip. tibi quidam. responso li. vi. Expediti ergo sumus de primo mēbro. s. quādo cōceduntur lr̄e nullis executoribus datis Videamus modo quādo cōceduntur lr̄e cū executoribus. Debetis ergo scire q̄ interdū dantur executores. ad cōpellendū eū ad quē spectat collatio beneficii. ut cōferat Interdū dantur ad prouidendū. cum dati sunt executores ad cōpellendū. tūc p̄ solā p̄sentationē illā. lr̄a. non est affecta prebenda. Immo si is ad quē spectat confert. tenet collatio nisi in tribus casibus. s. quādo diceretur i litteris. uel quādo executor insinuauit et ad quē spectat. et si interdixit ne alteri conferat. uel quādo p̄ tales lr̄as fuit receptus in canonicū. hoc est q̄d plene habetur in pall. e. si fuit Ita etiā nō. Inno. et hosti. hic et clarius compo. s. d rrscrip. c. capitulū in magna glo. in prin. Quando uero executores dātur ad ꝓuidendū. Interdū dantur pure. i. q̄ rē fuit dirigūntur executoribus ut puideāt Interdum dantur in diem. s. collatore negligente. uel post q̄ impetrās acceptauerit Quando uero cōmittitur pure. tunc p̄ solā p̄sentationē lr̄a. facta executoribus nō est affecta prebenda Immo ad hoc ut afficiatur prebenda. oportet ut insinuet. non dico q̄ habeat necesse interdicere Iste est casus qui habetur. i. de concel. preben. c. i. s. exparte li. vi. et isto casu. an sufficiat q̄ executores hoc insinuēt capitulo uel uicario ēpt quādo ad ipsū. ē p̄m spectat collato pta quia ipse ē p̄tus est absens et sic ei non pōt insinuari. nō. de hoc Inno. et hosti. de iurepa. cum dilectus et Compo. de rescrip. c. capitulū in magna gl. Archi. post eū in. d. c. si fuit Si uero executor datus est collatore negligente. tunc p̄ solū presentationē lr̄a. factā collatori affecta est prebēda. ita q̄ in litteris directis executoribus ut patet. i. de concel. p̄ben. si capitulo li. vi. Et ita debemus intelligere decre. ꝓposuisti. i. de concel. prebend. q̄d. e. glo. male intelligebant ut patet p illud. c. Ita q̄d si collator. i. terminū sibi ab executore prefixū. prebendā uacātez non cōtulit. tunc deuoluta est potestas in executorē. ita q̄ sine alia uacatiōe potest conferre canonicatū et prebendā ut ibi Et si p̄bende collatio spectat ad duos. An sufficit sola presentatio facta uni. Dicimus q̄ sic. q̄a exquo impeditus est unus. et unus sine altero cōferre non pōt. tūc dicimus impeditū ut tū. q̄. sicut dicimus d duobꝫ delegatis datis sine cla. s. de offi. dele. cām hoc est q̄d nō. Cōpo de rescrip. c. capitulū in magna gl. et dominus meus post eum in prealleg. c. si capitulo de concel. prebē. li. vi. Immo plus dato nobis. q̄ si decretū esset in litteris etiā ante p̄sentationē lr̄aꝫ affecta esset prebenda. q̄a decretū principis ligat etiā ignorantes q̄d tamen non accidit in inferioribus a principe. hoc est q̄d habetur. i. de concel. prebē. quia cum dicitis. s. ex pte in fi. de rescrip. tibi qui li. vi. et de electi. si eo tpe. e. li. et nō. plene Archi. i. e. ti. si a postolice. e. li. ubi recitat opinionem Inno. et Hosti quā notant de iurepa. cuꝫ dilectus. et opi. Compo. Si uero executores dati fuerint sub hac forma puta deant de primo beneficio q̄d impetrāduxerit acceptandum tunc nec p̄ presentationem nec p̄ possum executoꝝ affecta est p̄benda. nisi primo impetrans acceptet beneficium et executor eius insinuet ordinario qualiter impetrans acceptauerit. et ꝓ intendit conferre et beneficium acceptatum. iste est casus de cōcel. p̄ben. e. i. li. vi Et debetis scire q̄ talis acceptatio nō potest acceptare certū et ex̄ssum beneficium anteq̄ uacet primum aūt. uel sedm in genere pōt uel tertiū ex causa. ac si certum et ex̄ssū acceptauit etiam si executores. sui. ꝓcessum fecerunt et penam appoluerunt talis acceptatio uel ꝓcessus nullam optinet firmitatem imo non obstante tali ex acceptatione et ꝓcessus potent collator cōferre beneficium. eum uacabit iste est casus in. c. ne captande. i. de concel. p̄ben. li. vi. Potertt autem talis executor inhibitionē facere specialem p̄lato prouincie uel ciuitatis in qua fuerit deputatus ne conferant primum ꝑ beneficium quod uacabit. uel sedm uel tertium. ex causa. si tibi competat ex beneficio litteraꝫ ut habetur. e. ti. executor et q̄d dixi. s. q̄ nisi executor. insinuet ordinario de acceptatione tam facta. p impetrantem q̄ nō est affecta prebenda Intelligas illud uerum. si decretum non esset in litteris Nam si esset tunc p̄ solam acceptationē etiam factam in absentia executoꝝ affecta est p̄benda ut legitur et nō. in pall. e. ti. de concel. p̄ben. li. vi. imo plus dico q̄ si i litteris est illa clausula q̄d duxerit acceptandum. infra mensem. et est decretum in litteris etiam non acceptāti infra illum mensem non poterit ordinarius conferre beneficium hoc clare nō. Archi. i. e. ti. dudum. li. vi. Sumus ergo expediti de duplici genere executorum quorum potestas si dati fuerint sup̄ grātam facta. non expirat mortuo papa. secus si sup̄ gratia facteda. et res sic integra ut patet de offi. dele. l. si sup̄. et. e. ti. si cui. li. vi. Res autem dicitur integra quādo non est ꝓcessum ad aliq̄d quo soleat affici p̄bēda. secus ē i gratia facta plegatum. quatunc dicimus rem esse integrā ex quo non est quentum ad collationem Dato q̄ facti fuerunt ꝓcessus ut patet i de offi. le. c. iii. li. vi. Interdū est repte q̄ sine aliqua principis datione executorum et sine aliqua presentatione est adeo affecta p̄benda q̄ si conferatur alteri etiam ignoranti et ab ignorante nulla est collatio utputa quando papa concedat alicui canonicatum Iste est casus. i. e. ti. eum. qui et. e. si post q̄. li. vi. Immo uoluerunt quidam dicere q̄ tantum ius habet q̄ sua propria auctoritate. potest accipe possessionem p̄bende uacantis. Illud tamē est falsum ut nō. Archi. in dicto. e. si post q̄. et ratio est quia nulli licitum est ministrare etiam in p̄bēda anteq̄ sibi cōsignetur ab eo qui potestatem habet consignandi ut nō. Inno. et Host. i. d concel. p̄ben. ꝓposuit. et nō. p Acebi. e. ti. tibi et. c. eum qui. li. vi.

An isti recepti ultra numerum qui nondum habent p̄bendas. debeant interesse coibus tractatibus capituli et eligere si uacat ecclesia Breuiter dicūt. Inno. Hosti. et cōpo. s. de consti. cum M. q̄ si habent stallum in choro et locum in capitulo faciunt ea que spectāt ad chorum et capitulum et itererūt alienationibus et aliis tractatibus capituli et eligent si cui alii. et hec dico uera nisi cōsuetudo repugnet. ratio est. ꝓ ut nō. Inno de electione. et de resti. ipo. in litteris ini prīga eligere ē fructus possessionis. ergo posteq̄ illi tales recepti ultra numerū habent possessionem iuris canonici debēt posse eligere et istam gl. Inno. induc. Archi. post se contra dominum meum de regubenefitium li. vi. ubi dicit q̄ existentes in p̄bationē religionis cum ipse sit in possessiōe sue p̄bende et fructus possessionis sic eligere debet uocari ad electionē si imminet facienda adducit etiam Archi. istud dictum Inno. cōtra opi. compos. qui dicit se optimisse. q̄ si alicui collata est p̄benda in absentia q̄ talis debet uocari ad electionem Archi. tenet contra cum ipse non sit in possessione. allegat dictā

g'o. Inno·et istud nō·compo·de cōsti·
cum·M·et Arch·i·e·ti eum qui li·vi·
Videamus ergo diuersitatem īrāz apo
stolicarum de duplici genere executar
et de modis affrictendi prebendā Seq
tur modo utdendū de duplici signficatī
one huius uerbi recipe Debetis ergo scī
re q interdū mandat papa capitulo ut
talem recipiāt in canonicum et in fratrē
et ut conferant sibi ius canonie et frater
nitatis·de ista tali receptione logtur de
ere·nostra·et·i·e·ti·cū ecclesiis et de re
scrip·cum aliqbus li·vi·s·e·ti·pro illoz
et·i·de concef·preben·ppofuit·et·e·ti
si capitulo li·vi·per tale receptionez effi
citur quis canonicus·ita q si renūtiat lit
teris·uel eas perdat nihilominus est cano
nicus·iste est casus d renū·sane Et post
iste est sic receptus dato q nullos habue
rit executores affecti est pro eo pbēda
ut dixi apostillando uobis in textu p·e·
tibi qui de rescrip·et de concef·pben·si
solu in fi·li·vi· Alio modo dicitur recipe
quādo papa canonicā se factū mandat
de facto recipi·s·ut assignetur sibi locus
in capitulo et stallum in choro et tracte
tur ut canonicus De ista receptione log
tur·s·de rescrip·c·capitulū et·e·ti·eum
cui li·vi· Et p talē receptionē segtur ca
nonicus tus canone Et talis sic receptus
videtur debere habere cotidianas distri
butiones ut nō·e·ti·p illoz in fi·et nō·
Hosti·de ma·et obe·statuimus Istā pri
mam que consistit in iure nō possunt fa
cere excōicati uel suspensi·aliam uero sic
put solet notare dominus meus·s·e·pro
illoz et de rescrip·c·capitulū Item illa
receptio que consistit collatione iuris ca
none debet fieri a canōicis ut a collegio
s·simul in capitulo Aliā aūt receptionez
poterunt facere canonici ut singuli put
nō·Inno·de postu·prela·bone·u·et post
eum nō Archi·de concef·preben·si capt
tulo li·vi·unde Compo·de rescrip·eā te
quo facto executores curiales·qui eusba
bebeāt in mandatis ut factant aliquē re
cipi in canonicū si inuenīunt in curia alt
quos canonicos illius ecclesie cōpelliūt eos
ut illū recipiant in canonicū·cum tamen
illius talis receptio habeat fieri in cōi ut
dictū est et satis bene ꝓbatur·i·e·eū in
ecclesi li·vi· Sumus nō expediti de
duobus punctis principalibus Sequntur
videre de tertio et ultimo·s·qd tempus
inspicitur ad ꝓcedendū in litteris benefi
cialibus Circa quod debetis scire q glo
nostra tractās istā materiā ponit quecū
tura in quibus inspiciendum est tpus p
sentationis·et quedaz in quibus tempus
date·et quedā in quibus utrunq tēpus
et interserit quid iuris d iudice et excō
municato tpe impetrati rescripti sed ab
soluto tpe presentationis de his nō mul
tum curo·quia illa tura non tractant de
materia nostra·sed d his beneficialibz·s
in diuersis casibus loquūtur ab istis Vn
de de illis non fiat sermo ad presens Sed
solū videamus qd tpus sit inspiciēdum
in litteris ad beneficia impetratis Et de
betis scire q nos possumus loqui d litte
ris beneficialibus duobus modis·s·an va
leant ipse lrē et dato q valeāt an alique
lrē aī quibus prefarātur In primo casu
dicimus q est inspiciēdus tpus date·s·
an impetrans tunc fuerit excōicatus an
habuerit beneficium tunc de quo in sua
impetratione nō fecerit mentionē Itē
an fecerit mentionē de numero canōico
rum turamēto firmato et sic de similibz
et tunc dicimus q lrē valeant·probatur
hoc de rescrip·constitutus·de app·dilec
to·de preben·si motu ꝓprio li·vi·de re
scrip·c·i·e·li·Itē poteris adducere emnia
illa exempla que ponuntur·s·de rescrip·
litteris·et ista est rō quare in decre·con
stitutus inspicitur tempus date q si té
pore date non erat numerus turatus in ec
clesia non fuit quid posset imputari Si
impetrans non fecit mentionē de illo nu
mero·quia non poterat diuinare ut eccl·
benefi·e·uno Si autem loqmur de ipsis
litteris ut scimus·que ex impetrātibz
aliq rādo ꝓferatur·tūc regulariter uerū
est q inspicimus tempus date·ut ille qui
prior est in data potior sit in iure·ut pro
batur de rescrip·tibi et·c·duobus et de
preben·eum cui li·vi· Si aū tū appet de
data tūc stamus presentatiōi ut in·c·du
obus·hoc intelligatis uerū s·q prior in
data preferatur·nisi ex supueniente ca
fiat preiudicium utputa·quia secundus
habet prerogatiuā uel prefertur non ex
psona sua·sed ex psona teren·ut si secū
dus expectat dignitatē et prebendam
et uacat pbenda annexa dignitati·uel si
primus fuit negligens in petendo prebē
dam sibi debitā·uel si uacaut prebēda sa
cerdotalis·et ipse nō erat ī etate ut pos
sit fieri sacerdos·hoc ꝓbatur de cōcess·
preben·c·penul·et d preben·ga sepe·et
e·ti·ei cui et·c·cum clericus in fi·li·vi·
Si autem esset q̄ō inter impetrantem et
capitulū·utputa quia capitulū cōtulit p
bendam·expectans dicit esse suam·tūc
dico unum solum inspiciendū s·tempus
affectionis·i·illud tempus in quo fuit lt
gata manus capituli·et sic in terciū ent
videre qd inspicimus tempus·date·ut ī
bus qui habent canonicatum a papa uel d
eretum in litteris·ga tempore date affe
cta est pbenda ut iam dictum est p·e·
Si postq et·c·dudum·e·ti·li vi·Interdū
inspicimus tempus psentationis·ut qu
ādo datus est executor capitulo negligē
te ut dixi p·e·si capitulo de cōcess·pbē
li·vi·Interdum nec inspicimus tēpus da
te·nec tempus psētationis·sed tempus
quo facti fuerunt ꝓcessus affecti·i per
quos afficitur pbenda·ut est videre in
decre·tibi qui·et i decre·si soli et·c·ga
cuētis·§·ex pte supius allegato Su
mus ergo expediti de his·que extra tex
tum uolui uobis p̄mittere·et pea que ī
causa fūt·decre·nostra erit valde plana
et solutiones contrariorū que·i·assig
nat·gl·erunt valde faciles Venemus
ergo ad nigrum·et hoc dicit in sūma·Si
papa mandat ei ad quē spectat benefici
collatio ut illud conferat alteri·collatio
alteri facta contra mandatū pape tenet
licet contrafaciens puniatur·hoc·d··
Videatis tex·· Dilectus filius G clerī
cus bene dicit quia latius non est idone
us ad beneficium ecclesiasticū optinendū
n·de rescrip·cum·adeo·de transact·ex
litteris de insti·c·ii·nec sibi prodesset si
post litteras ipetratas efficeretur clerī
cus ga ut dixi·quādo queritis Vtrū li
tere valeant uel non inspicimus intitum
ta q̄ non sufficit si ꝓueniat ad cū casū
a quo potuit habere principiū Istud ꝓba
tur p id qd legitur et nō·de ele·c·ducum
et melius de rescrip·si eo tempore·li·vi·
Facit etiam q̄ dixit dominus meus sed;
Archi·de elec·quicūdā li·vi· Et licet co
mpo·uoluerit tenere·s de·rescrip·c·cū
adeo·q̄ si quis cum dēsuratione·sic cle
ricus et incedat cum tōsura possit litte
ras impetrare tamē dixit dominus meus
ga illud non bene ꝓbatur imure ·Tenea
mus ergo q̄ uere debet esse clericus Sez
ponamus q̄ iste clericus est diaconus·p
benda uacans erit subdiaconalis·nunqd
sibi debetur de hoc nō·Archi·i·e·si pro
clericis pauperibus li·vi·ubi dicit q̄ cum
diu ista questio fuerit agitata tempore
Bonifacii·et p plures sententie late p
impetrante tandem·Bonifacius senten
ciauit contra impetrantem·tamen cōtra
illam sententiam multum facit consuetu
do·que habet q̄ qui ordinatur ad mato
res ordines videatur recedere ab ex ecu
cō ne solemni ordinis inferioris·ꝓhoc fa
cit qd nō·Hosti·q̄·Archi·non allegat
de ui·et ho·cle·ut quis ꝓbiter·de renu
nciad supplicatōem Si uero ille clericus
non esset illius ordinis quem requirit pre
benda uacans·dūmodo sit in etate·qua
possit ad ipsam ꝓmoueri·non nocet ut ī
e·ti·li·vi· Conquerendo isti impetrātes
quando redeunt ad curiam infecto nego
cio·i·quia litteris appositis non est pa
rtum in sua petitione quum factum co
ram papa·solent uti illa clausula· Suppli
cans·s·u· quatinus mihi sup hoc dignemi
de opportuno remedio ꝓuidere Hanc el
ausulā habetur p Bonifacium i·e·ti·du
dum circa medium li·vi· Et pr istud uerbū
conqrendo·dicunt quidam arguendum
q̄ p litteras monitorias acquiritur ius
Nam si nullum haberet ius·ad quid qre
retur de in obedientia capituli Quod
ius queratur p tales litteras satis dixi in
his q ie premisi·non in isto cum illud ar
gumentum sumptum a uerbo conquerē
do non est multum ualidum Sed sepe cō
queruntur·qui ius non hbent ut possūt
uideri exempla·p infirmitas decre· Capi
tulum ad quam spectat receptio canoni
corum et collatio prebendarum·et per

istud mandatum uidetur papa mandasse
capitulo q̄ non solum assignent ea que
sut iuris sed ea que sunt facti Ideo dixi
capitulum ad que quia non ad capitulum
sed ad ep̄m ptinet collatio prebendaꝝ.
Et si capitulo scribetur sub ista forma.
tales lr̄e essent subrepticie quia tale mā
datum potius est sollicitatio efficiēs q̄ iu
risditionis datio. ar. ī. de offi. or. licet in
corrigendis hoc est qd nō. Inno. et Ho.
et clarius Compo. de rescrip. eam te. Et
si dicis nōne menifeste contradicit. c. t.
cum aliqbus li. vi. ubi mandatū directū
capitulo ad q̄ non spectat canonicorum
receptio tenet. immo est maioris auctō
ritatis q̄ si ad ipsum spectaret receptio
debemus respondere prout ibi dominus
meus respondit et ibi dixit eundem colla
tioni quā Archi. facte erat contraj quādā
suam gl. que incipit tātū intellige. dixit
enim dominus meus q̄ iam ualet hꝰ tere
de quibus loqꝫ prima pars capituli ga
apparet de intentione mādātis. Missi
semus mouendo et precipiendo uel pre
cipiendo tantum. non curo quia ut dixi
nunq̄ emanant a curia lr̄e simpliciter mo
nitorie. immo semp interseritur ibi man
datum. et in textu uidetur q̄ ponit man
datum apostolicum. ut in decre. si sol. d
concess. preben. li. vi. que ponit casum de
cre. nostre. dicitur si ordinario pro te be
neficiando mandatū apostolicū sit direc
tum. non distinguens a monendo uel pce
piendo tantum. et quia huic mādato apo
stolico non fuit paritum. ideo papa man
dat ut recipiēt. de receptiōe loquitur
que est collatio iuris canonice et nō de illa
receptione que consistit in mero facto.
Nam si a principio fecisset papa eū caro
nicum et mō mandaret recipi eum de fa
cto collatio p̄bende aliquando facta per
capitulum non tenuisset. quia statim cuꝫ
fuisset receptus a papa in canonicum fu
isset affecta p̄benda. Vnde habemus in
telligere q̄ iste nō fuit receptus in canō
cum a papa. sed papa mandat q̄ recipiāt.
Que sit differētia inter hanc receptionē
et illam. satis dixi in his que p̄misi. p̄bē
dam seqtur iure cē. Interduꝫ ista forma
cōuertitur. s. q̄. primo mandat q̄ cōfera
tur p̄benda. et deinde in canonicum rec
piatur Istam formaꝫ habetis. ī. e. si clerī
cus. i. responso li. vi. Et undete qd nō. co
pos. s. de constī. cum. M. in xto sine p̄
iudicio et Archi. post euꝫ in prealle. c. si
clericus Si aliquis muestigatur de aliqua
p̄benda uacante consueta conferri cano
nico. eo ipso intelligatur sibi collatuꝫ ius
canonice ꝓpter sequelam quaꝫ habet ipsa
p̄benda ad canonicam Vnde quando ma
datur alicui conferri p̄bendaꝫ et ꝺemū
canonicatum supflue ponitur qd dicto
catu dicitur. cū iam habeat canonicatū
ex collatione p̄bende. Caute tamē facit
executor. quando confert p̄bendam q̄
dicit conferimus tibi p̄bendam cum pie
nitudine iuris canonice. ut dicunt p̄decti
doc. G. s. quando īrās. que et dirigeban
tur recipere cō ut sequitur Vacabant.
Dicit gl. q̄ ar. est hic a contrario sensu
q̄ si nulla p̄benda uacat non teneantur
rōne huius mandati eum recipe in carcni
cum. quia mandatum non debet ꝓ parte
a dimpleri et pro pte nō sicut dicimus in
duobus delegatis quoꝝ unus non potest
iudicare. si alter iudicat. nichil facit Sed
glo. nostra tenet. q̄ duo sunt mandata.
Vnum q̄ eum recipiant in canonicū. alt
ud q̄ assignent sibi p̄bendā Vnde licet
non possint adimplere ad utrumq̄ adim
pleatur alterum. s. de dolo cum dilecti. §
preterea. Pisa. dicebat q̄ erant tria man
data Vnum xēut. s. tertiū q̄ conferunt
p̄bendam quando uacabit. cui epīscopi
Pisa. uidetur fauere stilus cuiꝰ Nā ho
die dicitur in litteris ut. plures utchi. q̄
cōferant sibi canonicatum et p̄bendam
siqua uacat. et si nulla uacat. dicitur in lit
teris. sibi ꝓximam uacaturam uestre col
lationi duximus reseruandaꝫ. hanc for
mam habetis ī. eo. dudum. Xo. Si uero
nulla talis li. vi. Et ī. sub isto infra subau
diatis q̄ canonici quandam prebendam
que tunc uacabat. dicuntur contulisse
in elusionem mandati Et ideo mandat
et seqtur Tibi. loquuntur ep̄o Vercellē
si qui datus est executor ad cōpellendū
ut faciat istum recipi in canonicū si non
habet sufficiens beneficiū infra patebit
Cōstiterit quia nec impetrātī credendū
est nisi probet q̄ subrepserit sibi. de re
scrip. olim Vacaret Patet q̄ ibi erat
numerus mortuo uno canonico non dici
tur. s. e. ditlecto et. ī. de concess. p̄ben. ex
ptē Et an possit ꝓuideri illi qui impetra
uit sub ista forma in ecclesia ubi non
est numerus satis nō. p. Inno et Hosti.
ī. de concess. p̄ben. expte compos. de resc
ript. c. capitulum in magna gl. et nōt. p
eos dominus meus. ī. de cōcess. p̄ben. c
ulti. li. vi. Receperunt. et sic resp̄ndetur
hic tempus presentationis allegat gl. o. p
concord. de foro compe. licet. et de rescr
ip. c. capitulum. tamen illud. c. capitulū
non ꝓbat illud ad qd̄ inducit̄ per gl. qa
illa dictio prius. que est ibi est posita no
minaliter non aduerbialiter ut hoc patet
hodie de rescrip. tibi qui et de p̄ben. eū
cui li. vi. et ide nō i spectemus hic tp̄us p̄se
tationis ut ꝓ hoc sciamus q̄ p̄benda af
fecta fuerit. quia iste non est casus iquo
p̄sentationem afficiatur prebenda ut
dictum est immo inspectemus tp̄us p̄sen
tationis hic ut p hoc sciamus An Cano
nici dicantur contulisse p̄bendam in elu
sionem mandati pape ut ꝓhoc puniātur
immo ut canonici ad hoc fecisse in elusio
nem pape esset idem si seruiante p̄sēta
tionem pape sedm Hosti. alle. s. de app.
meminimus et. c. sugestū Sz d hoc mādat
papa inquiri ne possent ptendere aliquā
ignorantiam in elusionem Istud non est
dicendum maxime contra mandatū pa
pe. s. de postul. pla. bone Xo nec nocebit
d alt. mu. ru. ca. fac. e. i. habetis simile s
de re iudi. eum olim. si alias canonici non
fecerunt hoc in elusionem apostolici mā
dati non parendo apostolico mandato
non conferendo isti p̄bendam nec alii ut
ga ꝓpter diminutas facultates intēdunt
diminuere numerum canonicorum. tunc
non punirentur hoc est qd nō compos. s
de rescrip. constitutus. Sufficiens. Si
ergo non haberet sufficiens mandatum
nō nocet Et sic est argumētū q̄ si quis
habens beneficium nō sufficiens ipetret
aliud non facta mentione de illo benefi
cio tenet impetratio tamē gl. remittit ad
materiam ubi nō. s. de. rescrip. si ꝓponē
te de q̄ materia dicendū est hodie ut. ī. e
ti. si motu ꝓprio li. vi Vide ergo non cu
ro de isto argumento glo. Nam dato q̄
iste. tempore quo impetrauit istum epis
copum Vercellen. in executorem non ait
quod habuerit beneficium sed postea ha
buit sufficiens cessabit officium executi
onis ex quo datus fuit sub conditione.
Et est simile qd dicimus de clerico pau
pere qui impetrat in forma iustitie con
tra ordinatorem ut sibi ꝓuideat Nam
si interim aliud beneficium acquirit or
dinator non tenetur sibi ꝓuidere Iste ē
casus qui habetur. ī. e. si pauper li. vi. et
s. e. ti. l. si episcopus Recepi factus et sic
patet q̄ receptus nō remouebitur. dicit
glo. q̄ isti male fecerunt non parēdo mā
dato apostolico sicut. ī. de his q̄ fiunt
a ma. p. ca. c. exore. Et iste episcopus da
tus fuit executor. ad compellendum
Pone q̄ uacet p̄benda canonici cōferūt
eam ait non isti nunq̄ tenet collatio. ita
si iste tempore oblationis non erat recep
tus ī canonicū. uel executor non fecerat
aliquem ꝓcessum p quē afficiatur p̄ben
da. ut plures dixi. p. c. fi Sz nūqd ē istud
regulare ut. c. tibi de rescrip. et. c. si soli
de concess. prebē. li. vi. De redditibus
Sed nunq̄ istud regulare etiam q̄ qui
non ob tempat. litteris monitoris tenea
tur ꝓuidere im petranti de redditibus
ecclesie nec alia pena possit ipōni. dicas ex
quo sine causa iusta contemserunt ad im
plere mandatum pape debent puniri nec
in quo peccauerunt. nā ex quo noluerunt
conferre prebēdam uacātem loco pret ē
de. ꝓuidet sibi de redditibus que altas cō
uertentur in usibus canonicoꝝ. nec con
uentionis pena imponi posset. s. de tem
or. litteras tamen et alia posset imponi
sedm Inno. cum iste impetrans nullum
ius haberet qd̄ ꝓbatur p textū qui nō
uult isti ꝓuidere de redditibus si benefi
cium habet sufficiens Sed nunq̄ ille
impetrans de iure consequitur hoc. s. ut
ꝓuideatur sibi d redditibus Dicit Inno
q̄ sic. qa cum isti canonici hoc fecerūt in
ꝓiudicium impetrātis. potest dici q̄ cō
miserunt crimen stellionatus quādo res
debita uni alteri datur et sic accusationē
criminalem uel denūciationem ciuilem po

tent intentare ipse impetrans sed tamē
caueat sibi quia non obtinebit nisi ꝓbet
q̄ maliciose prebendā alt contulerit q̄d
tamē difficile est ꝓbare cū multas pos
set habere excusationes tamen hic presū
mitur malicia si ea postposito manda
to alt contulerūt uel dic sedm id q̄ dū
grā est Hosti distinguens de ista mate
ria dicit q̄ si tam conferens q̄ recipiens
faciat ꝓra mādatū ipetratū d rigore iu
ris tal' ipetratō irritēda est et ille remo
uendus nisi papa in matorē pēnā canōico
rum uelit collationē ratum habere et q̄
isti ꝓuideāt de redditibꝫ et sic habebūt
utrunq̄ qd molestius foret q̄ si haberēt
unū solum tamen q̄ talis collatio debet
de rigore iuris irritari non inde tur cum
e si soli de concess preben dicat q̄ si col
lator contra mandatū pape conferat te
net collatio licet deberet puniri et ma
gis uidentur peccasse canonici cōtra pa
pam q̄ impetrantē et impetrans nullum
ius habeat in preben nec ad ꝓbendā ita
q̄ dici possit prebēda affecta pro eo et
sic non uidetur q̄ impetrans d iure habe
at talem actionē contra canonicos

Consultatio domini Lappi abbatis sā
cti Miniatis prope Florentiam ad extimi
um utriusq̄ iuris doctorem Iohannem
andree

cc·xci·

Omine mi uellem declarari
per uos super tali dubio Ca
pitulū uacantis ecclie cathed
ralis uisitare uult mōasteria
exēpta mōalium que uisitare posset au
ctoritate apostolica diocesanus epūs si
supesset per clemen de sta regu atten
dentes Queritur nunquid capitulū pos
sit Et licet quibusdam uideatur q̄ sic p
dictam cle ibi circa prin dudum p ordi
narios Michi tamen uidebatur et uide
tur contrariū nisi aliud a uobis recipem
quare audacia solita filiali queso michi
q̄d super hoc sentitis significare uelitis
Ego enim ad hoc moueor quia nomie or
dinariorum in iure ꝓbato maxime in ta
li casu debent intelligi diocesani cū aga
tur de uisitatonee fienda que diocesano
cōpetit de iure cōi de offi ordi c si epi
scopus et c cum e pus li vi facit bene d
sta regu c unico §quoniā 2 §hoc aūt
qui duo §simul tuncti hoc ꝓbare uide
tur ubi in eadem materia de qua loqu
mur ordinarii intelliguntur epi et supio
res facit etiā clemen de re ec non alie
e uno et de sta regu ne in agro §ad hꝫ
ultra mediū et c sicut untre de excess
prela Nam in dicto § mandatur unōs
fieri prioratuū p locoꝝ ordinarios et in
predictis c si una et c sicut untre dici
tur q̄ pepiscopū debet fieri Vnde bñ
uidetur Guil de monte lauduno dixisse
qui glosauit dictā clem Attendētes et
illud Xo'ym pordinarios exponit idest
diocesanos episcopos p capitulū uisitare
possit sede uacante nondum declaratio
nem recepit ut scripsistis in cle de bere
c multoꝝ Sedo quia et si nōe ordina
rioꝝ uenat episcopus intelligitur tam ē
de prelatis non episcopalibus de offi or
di cum ab ecclesiarū et c irrefragabili
in prin de ma et obe c ulti de iudic de
cernimus Capitula uero ueniunt nomie
canonicoꝝ tātū ut in dicto c ult d ma
et obe de bere ad abolendā et clemen
multoꝝ e ti et c uolentes et in extra
uag Io xxii Execrabilis § ceteraꝝ
quia siue episcopus siue inferiores prela
ti in casu c attendentes nōe ordinariorū
intelligantur erunt tamē delegati apli ce
dis ut patet ex lrā auctoritate apli ca
ibi posita in qua iurisdictione non succe
dit capitulū sedm eleganter scripta per
uos in dicto c ad abolendā et de ma et
obe c unico li vi Quarto quia et si
quando capitulum sede non uacante ha
beret iurisdictionem uniuersalem possit
tamen nomine ordinariorum intelligi si
cut alias inferior ab episcopo et utitur
suo iure principaliter non tamen quādo
sede uacante succedit in iurisdictione pre
lato capitulum nomine ordinariorum de
bet intelligi in his potissime que ex pri
uilegio licet corpore iuris clauso ut in ca
su presenti cōpetūt ipsi inuenti prelato

Responsio do Io an super tribus ar
ticulis

ccxcii·

Ego Io an super tribus artī
culis infrascriptis consultus
ad illos respondeo ut infer
tis describitur Protestor t fi
q̄ nisi mandatum Reuerendi mei patris
et domini domini episcopi floren me ar
tasset libenter abstinuissem dupleri meti
uo Erat primum q̄ nouū cogebar subire
studium constitutionū s quas nunq̄ stu
dere curaueram Et si de illis bocus q̄ mi
hi dubium aliqd ꝓponebatur a querente
petebam illam ptem constitutionis sup
qua dubitabat ostendi Secundo ex tima
bam q̄ forsan responsionique de iure fi
eri debere uidetur non concordet intē
cio ius nouissimū statuentia et propter
hoc salarium a principio oblatum recipe
recusaui Sed demū ut debui deliberaui
parere manifesto Queritur aūt prio
ri uisitatores ordinati in prouinciali
capitulo monachoꝝ nigroꝝ ordinis sanc
ti Benedicti nup celebrato ab ctoritate
domini nostri Benedicti pape xii et cō
stitucionum suaꝝ possint uel debeant ui
sitare monasteria monialium nigri habiti
us supradicti Ad hoc respondeo q̄ ui
sitatores predicti monales de q̄bus que
ritur uisitare possunt Mouet ad hoc
quia consilium generale de sta mo insin
gulis xo ordinetur ecīā idem dicit expres
se et idem dicit xo omnes ibi sequens in
fine Constat aūt q̄ noue cōstitutiones
Benedicti illa iura non tollunt nec illis de
rogāt imo ꝓbant et exacte obseruare
precipiunt hoc patet in fine ꝓhemii ipsa
rum xo per edictionū et xo se Patet idez
Rubrica prima de capitulis ꝓuintalibus
xo circa presidentes et aptetur ad ꝓpō
situm Rubrica de uisitatoribus in prin
Predicta etiam coadiuuiat clemen ne in
agro de sta mo in fi facit apte decre at
tendentes de sta regl in glo ꝓhoc inde
tur Patet p̄ dicta negari no posse hūc
actum uisitationis passiue monialibus cō
gruentem Item q̄ hic non fit ꝓrogatio
iurisditionis sed quedam additionis iurisditionū
adduntur et moderātur stantibus anti
quis constitutionibus ut ex ꝓsse dicit il
le xo circa p̄sidentes hic q̄ritur de mon
alibus alijs q̄ nigris Et si dicatur q̄ p cōsti
tutionem ne in agro et iura precedentia
potuerūt uisitare reliquas quale pecca
tum esset dicere q̄ hodie possent Si ta
men assisterem domino nostro in materia
ista consulerem statuti ne tantus concur
sus marium ad religiosas feminas habea
tur q̄ illi soli illas uisitare deberēt de q̄
bus loqtur clemē attendētes Presiden
tes aūt uel uisitatores non uisitarēt sed
inquirerent uel se informarent an singu
lis āntis p illos ad quos spectabat uisitare
fuissent quoꝝ negligentiam pape nūcia
re tenerentur sicut etiam tenentur ad
quedam alia nuncianda Vel si plus place
ret statuere q̄ eo casu ipsi uisitare poss
ent Item posito q̄ possent nunquid pśi
dentes capitulo possint monialis dicti
habitus uel ipsaꝝ cōuentum extra dictū
capitulum citare ut coram se p sindicos
uel p procuratores sucs comparent in casi
bus a iure uel cōstitutionibus ꝓfatis spe
cialiter non expressis Ad hoc respō
deo q̄ non possunt Absit enim q̄ tribu
nal teneant uel iudicialiter cognoscant
Est enim ipsorum officium absq̄ iudicio
aūt strepitu intendere regulari disciplie
et reformationi ordinis ut i e in singul'
et c ea que hinc est q̄ si quas de nunci
tiones faciunt illas solū ut ministris suis
faciāt monet quia ius antiquū p notū re
petitū ꝓseruet ius diocesanoꝝ quibus
p talia de rogari uidetur Et nullus dubi
tat si contra monasteriū illud inter alia ces
set cōsitum de p̄dictis illos cognoscere
non posse Vltra illud allegari possint iu
ra uettera que potestatem dabāt in mo
nales d uisitationibus loqui Est tamē
ad uertendum q̄ eum ius nouū ponit cer
tos actus qui monialibus non cōgruūt ut
re ad capitula mittere ad studia et his si
milia non puto adcontributionem expen
saꝝ que fierēt ꝓpter illa uel similia ipsa
cogi posse et hoc casu saluaretur illoriꝫ
assertio qui dicūt noua iura sequi de mo
nachis tātū Vt sic addita ad ius uetus i
actu et monalibus non congruente
sicut nec principaliter nec accessorie ex
tendantur ad illas Primum patet inde
cre ea que in fi et in regula accessorium
de re iuris li vi Item nunquid in pre

fato capitulo possit ordinari q̄ presidē
tium uel usitatoꝝ potestas per quēlibꝫ
ex presidentibus et usitatoribus insol
dum ualeat exerceri uel uni ex predictis
presidentibus uel usitatoribus certa ps
punctę deputari Circa primū de usi
tatoribus est sciēdum q̄ licet de mente
iurium uideatur eosdem usitatores de
putandos ad omnes et singulas abbatias
punctę usitandas ut in .c. in singulis §.
ordinetur .qđ in una punctа non est im
possibile nec multum difficile .quia punc
tale est capitulum de quo loquitur .quia
hoc dico .quia in his ordinibus qui totaꝫ
xp̄ianitatem concernunt .bene esset im
possibile eosdem in biennio totū usitare
ut in predicatoribus minoribus et simili
bus .tamen quia noua constō uult rubri
ca de usitatoribus p̄sit prin .q̄ nullus p̄
uno capitulo possit esse usitator sui usi
tatoris .Restat q̄ si idem usitatores
deputantur ad totum uel singulos ut di
cit tex .ipsos uel ipsorum monasteria ne
cesse erit p̄ eo tempore remanere non u
sitatos Sed si nō eisdem committantur
omnia .sed certis certa .tunc bene erit
dare omia mōsteria usitari .quia usitās
certas .usitabitur non p̄ illos .sed p̄ usi
tatos ab alio et econuerso .Et sic ꝓpter
hanc cām receptum est et seruatū quod
displicet etiā abusiue Nā ꝓpter causaꝫ
illam sufficerent due species usitatoruꝫ
qui usitarent usitatorem .Sed mō quā
doq̄ sunt plura monasteria q̄ usitatores
concluditur ex hoc q̄ nequeꝫ fieri potest
sed etiam necesse est certos ad certa de
putari .hoc etiaꝫ apte patet in .c. i. x̄o. ubi
autem et ibi dicitur q̄ si presidentes p̄
uident qui abbates .que et quot et quo
tiens ecclesias cathedrales .2 monasteria
et loca usitare debeant De presidēti
bus est sciendū .q̄ ipsoꝝ potestas durat
de capitulo ad capitulum ut respō. 2. x̄o
reseruato Iste autē nouę constōnes quā
doq̄ dāt simpliciter potestatē presidē
tibus ut respō .et .x̄o. ad illos respon. u.
in fi. de preser. studii et .x̄o precauere
et .x̄o. quę quidē de mutuis ad fi. x̄o. nos
autē de locis nō credēdis ad fiīā in fi.
de pruile .x̄o. ad hoc in fi. ne mūteres in

fi. et q̄ antiquus numerus in fi. Quam
doq̄ datur potestas eis uel maiori parti
respō .et .x̄o. nō uentētes et .x̄o. nihilomi
nus et .x̄o. sane de studiis in fi. Quādo
q̄ datur potestas eis uel duobus ex eis
de capitulis generalibus ante fi. x̄o. presi
dentes .et de subuentionibus .x̄o. hinc q̄
et de studentibus .x̄o. a quibus et .x̄o. ad
quos et ūltra medium et in fi. de pecu
nia studentiū .x̄o. q̄ si forte de factis con
tractibus ad fi. x̄o. et tūc et .x̄o. interim
de forma iuramenti in fi. de forma uestiū
mentorum in fi. et de collapsis monaste
riis in religione in prin. et de collapsis et
facultatibus in prin. patet ex premissis
q̄ in his que unus solus pōt nō est necessa
ria cōmissio. Sed est aduertendum q̄
noua constō multum ampliat potestateꝫ
presidentiū ut patet in p̄dicto .x̄o. sane
sub prima rubrica .ubi patet q̄ presiden
tes non creantur a capitulo Sed presidē
tes dum sunt in capitulo eligūt ipsi uel
ipsorum maior pars qui p̄sidere debeāt
in futuro capitulo disponūt de loco futu
ri capituli .eligunt etiaꝫ usitare debētes
usq̄ ad futuraꝫ capitulū .quibus dant cer
tos limites potestatis exercende quib⁹ ha
bent a iure ueteri .ut est dictum Con
stat autē q̄ ius uetus uult ordinata p̄.c.
approbantibus presidentibus .que respi
ciunt reformationē ordinis uel obseruan
tiam regularē inuiolabiliter obseruari Si
ergo ordinet de his capitulū presidētibꝫ
approbantibus .q̄ unus solus aliquis possit
que nō sunt de his que expresse requirūt
duos uel maiorē ꝑtes puto q̄ ualeat ordi
natio nec uideo quid restat Sic dico et
consulo ego Iohannes andree.

Frederi..

ccxcii.

Actum tale est. Ante cōsti
tutionē do. Clem. v que ici
pit Exiui de paradiso. Fres
minores instituebant exe
cutores testamentoꝝ et illa exequebān
tur et ita erat cōis optimo et reputatio .
q̄ fratres poterant huiusmodi executio
nes suscipe Et sic cōr suscipiebant Ac
cidit q̄ quidā in suo testamento pauperes
xp̄i heredes instituit et hereditatis usu

fructum reliquit uxori et uoluit q̄ post
mortē uxoris dicta hereditas distribue
retur .iter pauperes xp̄i talis loci .p guar
dianū fratrū minoꝝ Ante uero mortē
uxoris sup̄uenit constitutio predicta ex
iii. in. §. cupientes x̄o. cū q̄ ordinis cē.
Vbi dicitur q̄ fratres minores sciant si
bi interdictum q̄ huiusmodi executōi
bus et dispensationibus se experīāt

Nunc quēritur .an dictus guardianus
non obstante dicta constitutione possit
exequi testamentum cū ipso testamen
tum et mors testatoris p̄cesserint cōsti
tutionem Et uidetur q̄ possit p̄ regulā
iuris factum legittime et ibi per glo. do
mini Io. An. et Di. i. vi. et ga constitu
tio respicit futura et non preterita .ē cō
sti. c. ul. et ga ex cōtrario uolūtas testa
qui fūme confidebat .de fratre minore
fraudabatur cōtra id .ē. de sacrosanc. ec
cle. i. et dtesta. tua. Pone q̄ iste testa
batur q̄ talis distributio fieret p̄ ipm
loci habens eū ex p̄terita uita suspectū
circa talem executionem Si dicemus q̄
frater minor non possit exequi .dēuol
uetur ista executio ad episcopum p. i. nul
li et. i. Si quis .ē. de epi. et cle. ut si egre
deretur executio personā deputatā cu
ius industria fuit electa contra illa iura d
offi. dele. c. ult. in fine et .e. ti. Is cui. ir.
vi. ff. de arbi. i. in cōpromissis Ad istaꝫ
questionem faciat nouem casuū similitu
do .et iura illam similitudinem prebantia
que ponit Io. An. in questione disputata
sup regula .factum legittime de re. iuris
li. vi. in prin. argumenti .qđ incipit circa
primum .unde o Et faciunt et iam iura que
dicunt principium cōsiderari debere ut
nō in .c. dudum et de censi. peruenit .In
contrarium facit primo iura que allegā
tur in regula .factum legittime. ex quibus
ꝓbatur q̄ ex sup̄uenienti facto irritatur
qđ legittime inchoatum est .Iura que fi
nem respiciunt nō. in .c. dudum in. fi. gl.
magne .et utraq̄ dicit q̄ non solum tē
pus testamenti sed adicionis considerān
dum est .ut. ff. de heredi. instit. l. si alienū
§. in extraneis insti. de here. q̄ ībe. §. in
extraneis . Item cum in casu nostro
nos esset integra .i nondum inchoata ex

ecutio nullum est inconuenies q̄ non in
cipiat exequi .obstante noua cōstitutiōe
que fratres reddit inhabiles Aliquid eni
conceditur re integra .qđ non cōceditur
re non integra .ut patet de his que nōt
de offi. dele. licet et. ti. se. c. ul. et de ꝓ
ben. si cui in fi. li. vi. Optime facit .qđ
nō. de eta. et qualt. c. ii. in glo .qđ potes
tas in clemen. Vbi noua constitutio res
picit preteritas institutiones quo ad fu
turos tractatus et actus capitulaꝝ .Sic
et hic respiciat futuras executiones que
nōdum erāt inchoate tempe constituti
onis Optime etiam facit qđ nō. in cle.
i. de testa. in glo. sup. x̄o. deputatis .ubi
nō. q̄ illa noua constitutio que de execu
tione testaī tractat respicit executores
olim deputates sup futuris gestionibus
et de iuta et honesta cle. c. ii. in glo. uel
tibus et in clemen. de sta. mo. in glo. nō
dicit Item facit quia noua constitutio ex
iii in. x̄o. allī. uidetur et iam potius decla
ratoria .q̄ noui iuris ꝑmulgatoria Vi
detur mihi standum primis iuribus.

Restat respondere ad contraria Primo
q̄ non obstat iura in .c. factum posita in
fi. q̄ illi sunt casus spectales et sic respon
detur ad .c. dudum in fi. magne glo.

Item non ob. l. si alienum .§. in extraneis
ga imputandum est heredi .si non est ca
pax tempore additionis .Item illa in ha
bilitas redūdat in ꝓiudicium tertii et fr
auderetur uoluntas testatoris Item
inhabilitas fratrum minorum non proue
nit ex defectu .uitio uel nota .sed quia
non decet tales uiros huiusmodi executi
onibus immiscerī Sed hec decentia non ē
obseruanda in ꝓiudicium .tam pie uolun
tatis illius qui secutus cōmunem obseru
ātiam guardianum suum executorem in
stituit Item non ob. q̄ dicitur de re
integra q̄ illa iura loquuntur inodiosis
puta in reseruis .iudicialibus uel beneficia
libus Item licet res sit integra .quo ad
fratres non est integra quo ad testantē
q̄ ii de nouo executore .sibi grato ꝓuide
re non potest Non ob. glo. que incipit .
qđ posteris ga illud non respicit preiudi
cium tertii .sed fauorem diuini cultus

Non ob. de testa. c. uno in uerbo de

putatis Nam ꝙ illa cōstitutio respi
ciat futuras gestiones est in fauorem ex
ecutoꝝ a testatoꝝ. Sic hoc eadē rōe fauore
executoris ne sit cassa uoluntas testātis
non respiciat futura Simile est qđ nō
de excep. directa Non obstat ꝙ dicitur
ꝙ constitutio noua est declaratoria aḷ
Nam ad illud tenetur ut in simili nō de
postu. prela. c. uno in uerbo decetero li.
vi. Ex predictis uidetur posse infer
ri ꝙ principalis ratio que mouet tenētes
hanc opinionē est ne fraudaretur inten
tio testatoris Sed contra hoc posset op
poni sic Pone ꝙ Guardianus nollet sus
cipere hoc officium uel susceperit et post
ea ꝓhibitus est per suum superiorē et
sic deuoluetur executio ad episcopum
quem ille habebat suspectum quia nō po
test facere ꝙ leges non habent locum in
testamento suo ut de testa. c. requisisti
ergo sola fraudatio uoluntatis nō debet
esse causa huius transgressionis illius cō
stitutionis Clemen. v. Hic respōdeo
ꝙ in exemplis positis. s. fuit imputandū
testatori si sibi non prouiderit quia illi
casus sunt cotidiani et frequenter acci
dentes et omnibus etiam laicis nō debe
bat ergo cogitare hoc posse euenire et in
illo casu debebat inuenire remediū. Sed
ꝙ noua cōstitutio statuerit uel faceret
fratres minores inhabiles ad tam pium
opus exequendum hoc uerisimiliter non
debuit cogitare. et sic sibi subuenendū
est. ad hoc de ureu. uentens. ff. ex qui
cau. ma. l. sed si. §. si forte. sed nullus po
test negare hanc ꝓtem benignioꝝ n

Item posset forsitan attemptari. ꝙ
sicut clerico cōstituto in sacris est inter
dictū officium tabellionis. et tamen si in
strumenta confecta ualent. ut nō. Io. an
post Hosti. ne cle. uel mo. sicut Sic in ca
su nostro licet guardianus post constitu
tionem clem. qui se talibus immiscet sit
reprehendendus Si tamen nec suptor ꝓ
hibeat nec episcopus. nec collega se oppo
nat. ualet executio quia ut. s. dixi tale
interdictū est ꝓpter statutum sue ꝓfes
sionis et perfectionis regule. non ꝓpter ut
ilium uel defectum Sicut dicimus de epi
scopo qui ꝓpter dignitatē suā nō debet
per se quē uerberare et iā intuitu correc
tionis nec curā pupillorū gerere. xxix. di
. c. pus gubernationē. lxxxvi. di. nō liceat
Et in aliis exemplis positis de reg. iu. po
test quis li. vi. In multis iuris articulis
sunt aliqui psone. ꝓhibite ab aliquo actu
si tamē illum actus exercuerint. se nemo
ne opponente. ualet qđ fit. ut est in mul
te. ne sit. ꝓcurator et i excōicato ne agat
ff. de. ꝓcu. l. filius et de excep. ꝓta li. vi.
Respōsio do. Frederici ad do. Vica
rium domini episcopi Senensis

ccxcm.

Abusus usq; modo bonum
intellectus ꝙ filius familias
cuꝫ assensu patris potest ali
quid pro anima iudicare. ga
hoc dicit ira illius. c. licet de sepul. a con
trario sensu Sed quomodo intelligatur
istud uerbū iudicare glo. nō aperuit Na
expont. i. in ultima uolūtate relinquere
Legiste intelligunt. i. cā mortis donare
per. l. tam is qui Nam filius fa. non pōt
testari nec legare etiā de assensu patris
Sed mortis causa donare. cuius donatio
nis formam uidete in spe. de instru. edi.
§. porro in prin. quasi ad fi. ti. Et multa
plicem differentiam inter legata et dona
tiones cā mortis. unde insti. de donat. in
prin. in glo. Vnde legiste dicunt ꝙ ar. a
contrario sensu non habet locum ut pos
sit iudicare id est legare Sed potest iu
dicare id est donare cā mortis Tamen si
uolumus inherere textui illius. l. tam is
potuit non solum pro anima sed etiam
amicis cā mortis donare Ego alias scrip
si ꝙ ego credebam ꝙ simplicitas canoni
ca debac subtilitate non curaret. cum re
lictum qđ fit ꝓ anima sit ad ptas causas
in quo relicto ut scitis sunt multa specia
lia. et tex. sexti libri non consueuerunt
esse obscuri et. Benedictus est usus ibi
uerbo generali iudicare. Nam si benedi
ctus intellexisset de donatiōe causa mor
tis. quare dixit pro anima Quare non
dicitur simpliciter iudicare. cum secun
dum legem tam is possit donare causa
mortis. unde nō sine cā dixit ꝓ anima

ccxco

Secundum dubium quod
est An capitulum ecclesie ca
thedralis possit sine epō ce
lebrare contractum pecuniū
de quo loquitur. c. ii. et. iii. in fi. de pecu.
x. q. ii. hoc ius. ad fi. Xō. hec. usq; ꝓstatio
Sic respondeo ꝙ illud potest facere
capitulum. mēsam diuisam habens sicut
posset unus rector uel unus plebanus
Quero ergo an rector uel prelatus
inferior hoc facere possit sine episcopo
Et si fecit. an episcopus et idē plebanus
uel eius successor possit reuocare Vide
tur ꝙ hoc fieri non possit cum talis con
tractus q̄ fit ad utilitatem sit ad lōgum tē
pus Et quasi dicatur ꝓpetua alienatio
x. q. ii. Xō. ꝓpetua quoq; in glo. et de re
eccle. non alie. nullit. in uerbo cōductione
Sed ad longum tempus Et de loca. c. ii.
in fi. et clem. i. de re. eccle. non alie. in fi.
Nam magnum tempus dicitur ultra de
cennium et sufficit. ut possit durare. ul
tra decennium ut nō. de rescrip. c. ul. li.
vi. Optime facit xii. q. ii. alienationes in
glo. ult. Hinc est ꝙ Io. an. in. c. debis q̄
fiunt a ꝑ. sic dicit. ꝙ si episcopus aliqd
dedit ꝓcurio sine consensu canonicorum
Videtur ꝙ ualebit. quia potest quādo
uult reuocare de ꝓcur. c. fi. Credo
contrarium ga posset esse occasio domi
ni. Io. an. Incōtrarium facit. ꝙ concessio
sio ad uitam non debet dici ꝓpetua. con
cessio uel alienatio. ga si ita esset debe
ret in eo reseruari omnis sollemnitas qđ
tamen non est uerum. ut de bis que fi
a. ꝑ. c. ii. et nō. xvi. q. ii. possessiones
Hinc est ꝙ hodie decime non possunt ꝓ
petuo laico concedi ut de dect. ad hoc et
tamen possunt mutuam alicui laico conce
di ut nō. c. ti. quis Item non potest nega
ri qn in uita concederis locum ul' cōcedi
possint ut de dect. ex multiplici in glo. pe
nul. et de preben. nisi et de transact. de
cetero et. c. uenientes in glo. sic. ff. Item
Io. an. in. c. uenientes dē testi. sup. Xō. ꝓmi
sisset. sic aīt. ante ꝓsentationem uel ele
ctionem sicut potuis nō fuisset simonia
tamen non ualeret nisi ad utilitatem ipsius
tis. de dona. c. ii. de transact. de cetero
Io. an. facit xvi. q. i. c. i. in glo. iii. et q.
viii. c. i. in glo. i. ibi ad heredes descēdāt
et ꝙ nō. s. in. q. Cxxix. que incipit qdā
ꝓlatus. Item facit qđ nō. Io. an. post ho
sti. et Io. mo. de re. eccle. non alie. c. i. sup
glo. nō. ꝙ in tempalibus. ibi tacite sic di
cens Et sic excludit tractatum Vnde di
cebat hic Hosti. et Io. mo. ꝙ si ꝓtextus
causa aliqua possessio ecclesie concederē
tur. alicui ad uitam. uel aliud tempus nō
est locus sollemnitati ut xvi. q. i. possessi
ones et. q. v. c. illud Io. an. In hoc dubio
dicerem ꝙ capitulum uel ꝓlatus nō pos
sit uenire contra ob hoc solum ꝙ episco
pus non consensit sed alio modo sic Pu
ta ꝙ fuit deceptus ultra dimidiam. uel
dolo metu contractus. uel presi. in inte.
Nam isti casus conceduntur etiā si epi
scopus cōsensisset sed successor plebani nō
tenetur stare contractui ne ꝑ. la. vi. su. c
ul. et nō. xii. q. ii. alienationes in glo. ul.
Sed capitulum non habet ꝓprie succes
sorem ga semper idem capitulum est nō
vii. q. i. denique in glo. ii. Non ob. xxv
q. ix. quisquis de re. eccle. non alie. si. gs
ꝓbiterorū ibi fuit ꝓpetua alienatio. Et
in. c. iii. de arbi. poterit esse ꝓpetuū ꝑ. u
ditium et quia pro debito ꝓsonali nō de
buerunt res ecclesie adiudicari Sup capi
tulo requisisti. de testa..

ccxcvi.

Vidam in suo testamēto le
gauit ecclesie cathedrali ceu
tum Queritur quā partem
habeat episcopus. de illo le
gato et si q̄ ꝓtem habet. qualiter et quo
ture illam ꝓtem habeat. presupposito. ꝙ
mēsa episcopi et ad ministratio sit tota
liter diuisa a mensa capituli. et iste qui le
gauit non sit perrochianus ecclesie cathe
dralis Et qd si est prochianus et quid tu
ris si est alterius diocesis. Est nunc
scendum ꝙ illud nomen ecclesia. habet
multas significationes inter alias signifi
cat. uel. accipitur ꝓ capitulo ecclesie ca
thedralis de. Xō sig. clerici Interdum ac
ipitur pro episcopo ut de Xō. sig. nouit
mus et de hereti. excōmunicamus ii. In
terdum cōprehendit prelatum capitulum
et illos qui non faciunt unū corpus cū ca
nonicis. ut de priuile. ꝓ exceptiōē li. vi.

et ibi nō. In isto .c. requisiti in toto .c. ac
ceptatur p capitulo ecclesie matris. Vnde
in prin. decre. dicitur qualiter sint inter
epm et ecclesiā diuidenda. hic nō potest
ecclesia includere epm. imo ut qd diuer
sum ponitur ab epo. Vnde ibi Geff. ex
ponit. ecclesiā. i. collegiū clericoz. alleg.
e. ti. relatū. ii. Inno. exponit ecclesiā. i. ca
thedralē. quasi ecclesiā cathedralē intelli
gat capitulū. Et videtur in toto capitulo
illo. ecclesia accipitur ut quid diuersū ab
epo. al. esset intricatio et repetitio inu
us et eiusdē. Contra id de elec. in geresi
Et est simile qd dicit Io. an. de notario. 2
instrumēto. de fide instru. cū Iohannes
post Inno. ubi tractat an per duos testes
reprobatur instrumentū. cū in uno casu
in .c. requisiti. circa prin. ℞. quēadmod
uidetur epus cōprehēdi sub uocabulo ec
clesie. nisi testōr relinquat ecclesie. ita q
epus nil habeat. tūc ex mente testatoris
epus nō includitur. Et si dicatur. si epus
no cōprehendatur. quare ergo habet par
tem in illo legato. Respondeo non habet
ptem ut legatarius ut sic petat actione
ex testō. sed habet canonicā quam petit
conditione ex canone hoc est qd dicitur
ibi. non potest generalē constōem canōis
imutare. Ad ꝓpositū ergo ueniēdo si
dicam q nōie ecclesie intelligatur epus
et capitulus. ac si expresse dixisset. relin
quo hoc epo et capitulo tunc epus habe
bit dimidiā et capitulū aliā dimidiaz. ff.
de usufr. accresc. l. si qs tricto. Et facit qd
nō. Inno. et hos. de excess. prela. c. i. et d
app. a collatione li. vi. in nouella. Vnde tā
tam ptem habeat epus in cōferēdo ḡtū
totū capitulū. et isto casu habebit epus
canonicā portionē d dimidia capituli. ac
si a principio dixisset. relinquo capitulo.
Nam exquo capitulum habet mensā dis
tinctā ab epo. cōsetur quasi una eccle
astica ꝑsona. Hinc est q ꝑ ptinētibz ad
mensā suā agit sine epo et uacāte sede
currit sibi prescriptio ut solet recitari d
rescrip. edoceri. de resti. in inte. c. i. in fi
et ꝑcurabit epm usitantem. de censi. e
i. li. vi. et interponit auctoritatē alienati
onibus quas facit capitulū. ut nō. de rebz
ec. non alie. c. i. in glo. econtra li. vi. in no
uella. Vnde sicut epus habet dimidiū cō
municandā cū suo capitulo quādo relin
quitur sibi et capitulo et de dimidia capitu
li habet canonicā quā non cōtcat capitulo
suo. ut legitur in .c. requisiti. et nō. ho.
et recitat Io. ā. i nouella. Sic quādo relin
quitur capitulo. uel capitulo et epo de pte
capituli habebit canonicā portionez. non
ut legatarius sed conditione ex canone
Si uero dicimus q nōie ecclesie intelliga
tur capitulū. tunc epus habebit canōicaz
tantū conditione ex canōe et si prescrip
tum est contra eū nil habet. d prescrip.
de quarta. Quid dicemus. Respōdeo ut
tendendū esse mentē legantis. Si nō appa
reat. attendendū est qd uulgaris locutio
intelligat. quid habet cōis intelligentia.
quid consuetudo fuerit in his casibus in
terpretata et illud sequendū est de uer
sig. intelligēda cum duobus .c. sequentibz
sue. cū dilectus. de spon. ex litteris cū si.

His omnibus cessantibus uidetur q epus
episcopus habeat dimidiā ut legatarius
et canonicā in dimidia capituli ut dixi. Sed
Sed numquid capitulus habebit ptem ali
quam de illa dimidia episcopi. Ita uidetur
ut in hoc .c. in pluribus locis. Ergo si capi
tulū canonicā habet de dimidia episcopi
et episcopus habet canonicam in dimidia
capituli. ergo una sola fiat diuisio de re
licto facto ecclesie cathedrali ut episco
pus habeat dimidiā. et aliā dimidiā habe
at capitulū. ergo frustra .s. dictū est. s.
q episcopus habet dimidiā capituli et cō
ditione ex canone habeat canonicā. Ad
tollendū hoc quero quo iure de relicto fa
cto episcopo habeat capitulū ptē cū me
sa sit distincta. quia de significatione uo
cabuli. nōie episcopi. non uenit capitulum
immo sunt diuersa. Vnde dicit rubrica
de his que fi. a prela. sine consē. capituli.
et alibi dicitur. episcopus faciat hoc de cōi
sensu cpituli. ad hoc facit qd nō. d. et a
te et qua. .c. ii. in glo. cathedralibus in fi.
in clemen. Item minor non recipit canō
icam de relicto facto maioris. quia canoni
ca petitur a maiore de relicto facto sub
ditis. ut in hoc .c. requisiti in fi. Ad hoc
respondet Hosti. q istud .c. debet intel
ligi in fi. q omnia bona altaris sunt cōia in
ter episcopum et capitulū ut de relicto
facto a prochiano ecclesie cathedralis. Nā
dicit ipse q de legato facto episcopo ab
extraneo capitulū nil habet. Vnde Io. an
in prin. huius .c. post eū sic dicit sup. ℞.
testator prochianus. s. ecclesie cathedra
lis quo ad canonicā. epi Io. an. et Osti.
quasi dicat Osti. capitulū habet ptem in
legato facto episcopo. non ut legatarius
sed recipit hoc ut alta ecclesia parrochi
alis recipit canonicaz d relicto facto per
suum prochianum. Sed examinemus
ista exempla posita p Osti. Nam dicit
q potest hoc intelligi quando omnia bo
na sunt communa. Certe nō uidetur hoc
procedere. nam si omnia sunt communa qd
ad nos quomō relinquatur et cui et ad
quid fieret diuisio si omnia remanerēt
communa. Si uolumus sustinere exemplū
Osti. sic possumus respondere obiectio
ni. uidelicet q posito q omnia sunt com
munia nihilominus fiet diuisio quo ad usū
Exemplum in abbatia sancti. Petri ibi
conuentus non habet mensam distinctā
et tamen quo ad usum aliqua deputan
abbati pro uictu et familia et aliqua pro
sustētatione conuentus et uestiariis mo
nachoz. Item ubi bona capituli non sunt
distincta. p prebendas tamē quo ad usū
et ꝓuestimētis plus deberet petere de co
muni sacerdos quā acolitus ut solet dici
post Inno. de consti. cum ones et de ma.
et obe. statuimus. Item sedm Osti. ut
dixi. potest intelligi hoc capitulum de
relicto p prochianum ecclesie cathedralis.

Examinemus hoc. Dictum capitulum
ecclesie cathedralis habet prochianum. Per
rochianus istius prochie eligit sepulturā
apud fratres. et reliquit episcopo. quo
iure capitulum tamē ecclesia prochialis
debet habere canonicam d relicto facto
epo. Nam sedm ueram opi. ecclesia p
rochialis debet habere canonicam de reli
cto illi ecclesie. ubi quis sepultus est. Sed
Osti. forte dixit hoc habens respectum
ad opinionem suam. quam nōt. de sepul
. c. i. quia opinio non est communis nec
seruatur. Concludendo ergo sedz
hanc lec. Osti. dicendum est q si mensa
est diuersa. et relictum fiet non ut a p
rochiano ipsi episcopo. qd capitulum nil
debet habere de relicto facto episcopo.
Vnde si consanguineus relinquat episco
po. tunc erit ꝓprium ipsius episcopi. ita
q de illo poterit testari sicut de repro
pria. Si uero relinquat extraneus tūc erit
illud epi tātū. i. mense epi. et nō erit cō
municandum cum capitulo qa capitulū
appellatione epi. non cōprehēditur nec
ut capitulum petat qa minor nō leuat ca
nonicā a suo maiori. Si uellemus tenere q
appellatione episcopi cōprehendatur ecc
lesia. i. capitulum tūc de legato facto epi
scopo capitulum ut legatarius habebit di
midiam. Sed instemus. Relinquuntur
episcopo centum. Capitulo sedm hanc
opi. habebit quiquagita ut legatarius. Sz
certe episcopus uellet de isto legato ca
nonicam puta xii. cum dimidia. Nā epis
copus debet habere de omni relicto cano
nicam. ut in hoc .c. requisiti in fi.

Certe istud non potest negari q qñ
cūq fiat relictum siue episcopo siue ecc
lesie. siue capitulo ex quo presupponis ca
pitulum capi. hoc ex uoluntate defuncti
exsignificatione uocabuli epus debet ha
bere canonicam sed capitulū de relictis
factis episcopo nunquam posset pete
re canonicam. Si ergo de relicto facto
episcopo capitulum aliquid consequatur
ut legatarius. de isto legato episcopus
habebit quartam.

Fredericus de Senis pusit
cexevii.

Egatus concessit alicui trās
ut recipetur in monachum
cuiusdam monasterii. dato
executore ad compellaudū
qui exeentor fecit ꝓcessus sed antequaz
recipetur mortuus est legatus nunquid
executor poterit ꝓcedere. non obstante
c. ꝓsenti d offi. le. li. vi.

Dominus petrus de Tuterto.
Credo q dcē lrē. a. ꝓcessus facti p dictū
executē. virtute dcāz litterarū expira
uerunt p mortem legati. Et est ratio qa
p tales litteras et ꝓcessus non potest di
ci fuisse ꝓcessum ad collationem uacātis
beneficii sicut uidetur regi p dictam de

cre·nã talta faciliter exprimit·facit de
concess·p̃ben c·ft·li·vi·Ista circa p̃sens
dubium credo semp uera decisõe salua

Fredericus

In casu nostro nõ potest uacare bene
ficium·quia in monasterio non est nume
rus monachorum·ut de preben·dilecto
Item cõsideratis an in monachatu recipi
endo sit ambitio

Predictus dominus Petrus·

Ego bene cogitaui·si poteram uidere
differentiam inter huiusmodi concess
sionem litterarũ et de reseruatione·De
qua in dicta decre·habetur quaꝫ uidere
non potui nec possum Nam ut mihi ui
detur licet decretalis illa exprimat q̃ d
bet esse p̃cessum ad collationem beneft
ci uacantis·idem credo·q̃ debet esse p̃
cessum ad collationẽ beneficii·de nouo
creati·Nam illud uidetur dicta decre·
principaliter et necessario põderate·quid
licet q̃ sit ad collationem p̃cessum Sed
ideo illud de uacante exprimit·quia ut
plurimum sup talibus beneficiis cõsueue
runt tales reseruationes a mandata fieri
Nam ubi non est p̃cessus ad collationem
ga non contulit·sed mandat conferri·nõ
potest dici per talem gratiam·ius q̃sitũ
in re·sed ad rem·qd quidem ius expira
re uidetur Nec credo monachatum·alt
quid nouum iuris in isto casu inducere ga l
cet in mõacho posset dici q̃ cessat am
bitio·tamen dictum monachatũ uirtute
dictarum litterarũ·que taꝫ expirauerũt
non potest petere tanq̃ sibi debitum

Dominus Hermannucius ad idem

Credo q̃ executor post mortẽ lega
ti non possit per prealleg·c·presenti ibi
quorumcũq̃ beneficiorum ꝛẽ Qd hoc
sit uerũ ostenditur sic Ratio illius decre·
presenti fuit·ut p̃iudicaretur ordinarie
potestati·ut ibi nõ·in glo·hoc patet circa
fi·que ratio est cõis in monachatibus
et in aliis quibuscũq̃ beneficiis·sicut er
go est in eis eadem ratio·sic in eis eadem
iuris dispositio Preterea monachatus
dicitur beneficium large sedm Archi·
de elec·quia sepe li·vi·et per Inno·de si
mo·dilectus·ii·si est beneficium nedum
mens prout dictum est·ẽ·Sed et ꝟbum

decre·indef̃ in mõchatibꝫ locũ hr̃ẽ ex
quo nõ ẽ p̃cessũ ad collationẽ ante mor
tem legati·nec est curandus de uerbo re
seruationis·sed ordinarie intendit·et d
hoc iudicat uerbũ declaramus ibi positus

Dominus meus Io·an·in·c·presenti
in glo·hoc potest esse in fi·dicit post q̃
gratia nõ erit facta·sed facienda et tam
re non integra·expirat expirante legati
one·Et in hoc mandatum legati differt
a mandato pape Item in eo qd dicit q̃ p
tales reseruationes preiudicatur ordina
rie potestati·sed p̃ mandatũ superioris
de quo queritur facta inhibitione p̃ exe
cutorem datum ad compellendus p̃iudi
catur ordinario·ut de concess·preben si
soli·li·vi· Qd legatus possit interpone
re decretum·et p̃ consequens executor
datus ab eo probatur de preben·si apos
tolice· An uero liget ignorantes·nõ in
nouella post Inno·et Compo·et Archi·
Item si exprimit littere legatorum·quã
do reseruant·que sunt fortiores·et per
eas ligatur manus ordinarii·et multo for
tius debent exprimi littere minoris essi
cacie·ad hoc etiam facit qd nõ·Io·an·in
nouella in p̃dicto·c·post Archi·et Io
mo·in fi·ubi dicitur q̃ ex quo per tales
litteras ius non est creatum sed creandũ
sublato principali·s·legato et officiũ ex
ecutoris ab eo dependẽs expirare debet

Sed contra facit qd nõ·Io·an·in·c·
in glo·ubi decre·q̃ si ordinarius dedit ex
ecutorem·ad conferendum beneficiũ va
cans·qui executor·litteris receptis ante
factam collationem primo·scienter con
tulit secdo·ipse ordinarius dicit primum
potiorem sedm Steph·ac in proposito
ubi in ecclesia uel monasterio non est cer
tus numerus canonicorum uel monacho
rum ubi non potest beneficium uacare·
sed est in potestate capituli·et per con
sequens legati create de nouo et sic ui
dentur paria beneficium uacans et bene
ficium posse creari de nouo·Hinc est q̃
promissio de beneficio uacaturo est illici
ta·et tamen promissio de uacante nõ est
illicita·licet enim afficiat·nõ Io·an de
concess·preben·c·i·in nouella Ex his
igitur arguitur q̃ fauorabilius est mãda

tum legati factum sub beneficio uacãte
ibi·uel ad quod creari potest q̃ sup bene
ficio uacaturo·Sed contra de preben si
cut·que decre·loquitur quãdo papa man
dat beneficium uacans conferri alicui·et
tamen talis gratia expirat re integra·et
res non dicitur esse integra in legato p
solos processus·ut ibi no·p·c·presenti·

Item decre·presenti ponderat collati
onem beneficii Si uolumus tenere secũ
dam p̃dem Dicas q̃ quãdo papa uel lega
tus mandat beneficium conferri·uacans
uel qd creari potest de nouo ut in casu
nostro·re non integra·non expirat talis
potestas·et dicitur res non integra esse
per processus consuetos siue in mãdato
pape·siue legati·et illud quod in glo·dici
tur in·c·si cui·q̃ tales processus nõ faci
unt·dicit rem non integram·in legato ba
bet locũ quando legatus facit reseruatio
nem de beneficio uacaturo hoc est qd di
cit ibi Io·an·In nouella dũ dicit q̃ reser
uationes legatorũ sunt odiose Ite non
ob·c·p̃senti dum dicit si non est de uen
tum ad collationem qa intelligitur quan
do a principio facta fuit reseruatio de
uacaturo ita q̃ pactum talium litterarũ
fuit odiosum Sed certe mirabile unde ẽ
hoc nã si legatus reseruauit et postea du
durante legatione·uacauit beneficiũ et
petitum fuit per impetrantem ab execu
tore ut conferret·sed anteq̃ fieret colla
tio·expirauit legatio·expirat mandatus
legati Quare nõ debet exprimere si mã
dauit conferri beneficium·uacans a ãte
collationem expirauit legatio·certe ratio
diuersitatis nõ uidetur efficax posse red
di Dicamus igitur q̃ littere gratiose
non desimplici iustitia legatorũ quicq̃ iu
risditio non est naturalis et fauorabilis
ut aliorum ordinariorũ·ut nõ·in cleme
ti·de offi·or·exprimit expirante legatio
ne·ex quo non fuit p̃cessum ad collatio
nem·uel receptionem licet processus fue
rit factus ut in·c·presenti·

Allegationes domini Iacobi d Appi·

ccxcviii·

Voniam uarietas non i ser
monibus sed in radice·ratio
nis consistit ut·ff·de legi·

l·serre et·ẽ·de preci·impe·offi·l·fi·de
uerbo·signifi·intelligentia cum materia
sua Idcirco cum paucis legibus agam
us accedat·ff·ad·l·acquil·l·ita uulnera
tus in fi·factum·ex quo ius oritur ut·l·
seruus ẽ·de condi·et de·sub·compendio
inferendum duxi qd est tale Comiti
us olim Iohannis existens in potestate
sui patris reliquit de consensu et uolũta
te dicti Iohannis patris sui certas pecu
nias seu quãtitates pecunie dicti mbuẽdas
p̃ anima dicti comitis Nunc quero an ta
lia relicta mereantur executionẽ mãdari
post mortẽ dicti comitis Et breuiter al
legatur et assertiue describitur q̃ talia re
licta executioni mandari non merentur
Certum est q̃ ibabilis ad testandum est
p̃ consequens adcodicillandum ut·l·n·§
furiosus·ff·de iure codicill·et·l cõficiũ
tur·§·codicilli cũ similibus Sed certum
est q̃ fatuus fa·in potestate existens non
potest testari ergo nec p̃ codicillos relin
quere ut insti quibus non est per fa·te ĩ
princi·et ẽ qui te fa pos·l·nemo et e
et·l·seruorum cum sua materia Nũc
est uidendum an dicta inhabilitas primi
tur quia relinquitur pio loco uel pte cau
se·et est certum q̃ non ut·ẽ·de testa·
defunct·l·i·et aũt nõ· Nũc est undẽ
dum nunqd consensus et uoluntas pris
mi dictam inhabilitatem·et est cer
tum q̃ non ut·ff·de testa·l·qui in pote
state in prin·et·l·tam is de mor·ca·do·
cam materia sua Nunc restat ad quedã
que possunt in contrarium elici respond
re Et primo non ob·qd dicitur de dona
tõne que prohibita est inter uirum et uxo
rem·et tamen si maritus donat uxori·
ut det deo ualet·et tenet donatio ut·l·
si sponsus §·concessa·ff·de donat·inter
ui·et ux·nam non est illa ratio quia deo
detur·sed ratio illa est qa ad inefficaci
am donationis inter uirum et uxorem·
duo requiruntur integraliter·s·q̃ donãs
efficiatur pauperior et donatarius locu
pletior·quoꝝ si alterũ deficiet donatio
non impeditur ut in pallegato·§·cõces
sa et·§·si·quis rogatus·et per archidi·in
summa de donat·inter ui·et ux·§·pbi
bemus·hinc est q̃ si uir emerat unguen

ta et p eius mortem donet uxōri· dona
tio non impeditur· ut· l· qđ autez· §· i· ff
de dona· inter ui· et ux· cum materia ra
tione premissa Item non obstatura
que dicunt cp in talibus relictis cessat
falcidia auten· sed cum testatur et aūt·
de ti· §· si autem beres nec canonice por
tio deducitur· ut de testi· c· fi· tum quia
non tangunt casum nostrum· tum quia
in non exceptis regula firmatur Cum er
go nil dicat d filiofa· quia talia possint re
linquere· agitur in casibus nō exceptatis
regula firma manet· ut· ff· đ fun· instru
l· questum· § idem maūt de non alienā
§· ut aūt col· ii· cum materia Preterea
uideo cp in testamento multis cessat fal
cidia et tamen non remouetur inabilitas
testanda per militem· ut· c· qui te· fa
po· l· nemo et ad· l· falci· l· in testamento

Item non ob· qđ dicitur cp in talibus
remittatur numerus testium· quia sufficiunt duo uel tres testes· ut de testa· cū
omnes· et· c· relatum cum si· quia multi
sunt casus in quibus remittitur numerus
testium· non tamen persōe inabilitas· ut
l· diuus e· de mil· te· et· e· ti· milites et
tamen persōe inabilitas non remittitur
extra casus specialiter concessos ut· e·
qui te· fa· po· l· licet cum similibus

Priuilegiatue et singulariter iducta
uelut exorbitantia iure non sunt extra
suos casus et terminos prorogāda· ut de
reg· iu· que a iure cōi· ut· c· qđ ob gratiaz
li· vi· et· ff· de legi· qđ nō· cum materia
Item non ob· de sepul· licet· §· q̄uis li· vi·
qđ· c· fuit mihi allegatum pro casu in tali
questione Sed renera nec pro textu nec
pro argumento uaide potest adduci· qđ
sic ostendo Certum est cp iurium est· iu
tanda est correctio· ut in auten· qui· mo
rem· est· sur· §· tribus de elec· cum expedi
at li· vi Item ubi ar· a contrario sensu
est tale· exquo resultat iurium contrarie
tas· tale argumentum non procedit· ut· l
conuenticulam· e· de epi· et cle· et· l· nēo
et de uisdi· om· tu· Item uerba abnega
tiua non conferunt· ut· l· titio· §· si semp
propter uitanda· et· l· cum tale· §· falsaz
ff· de condi· et demon· Ex his concludo cp in dicto· c· Iobum iudicare prout
referē ad donationem causa mortis re
sultat consonum iuri cōi et procedit ar
gumentū a cōtrario sensu qđ est valdū
ut· ff· si mor· cā dotam· is· et· l· i· §· huius
rei· ff· de offi· eius cui man· est iurisdi
et· l· in possessione· §· qđ dicitur· ff· ex
qui· cau· in po· ea· et tunc non tāgit casū
nostrum prout uero refertur Iobum iu
dicare ad relictum per modum ultime uo
luntatis et tunc uacat ibi argumentum a
contrario sensu· tanq̄ iurium contrariorum· ut
in prealle· turibus et subauditur· tūc Io
bum maxime· quasi nec sine uolūtate pa
tris potest filius iudicare per modum ul
time uoluntatis Sed electo sepulture đ
uoluntate patris procedit· nec est mirum
si iuris canonicum determinetur p ius cui
le· ut accedat de testa· si heredes qđ· e·
determinatur per· §· siquis in aūt· de he
re· et fal· unde summitur aūt· hoc ampli
us cum materia Patet igitur a primci
pio accedente patris consensu relicta p
filium non fore executoni mandāda· et
longe minus in nostro themate cum dica
tur exactis nona principio sed exposi fa
cto· patris accessisse consensū ut accedat
e· de bo· q̄ lib· l· fi· in prin· et qđ dicitur
de re· iu· non firmatur li· vi· ff· e· ti· qđ
ab inicio cum sua materia Hinc est cp pa
ctum nudum licet ab inicio appositū iuf
tum uestitū conseruatur finitū· tamen
ex interuallo et post factum· secus sicut
conditionalis institutio đ filio exposti fa
cto exheredato non sustinetur· de iure
sed simul substituetur· et diuine precepit
ut· e· de instī· sub cōdī· si pater· et ibi nō

Meo iudicio solum est insistendū ere
ca intellectū illius· c· licet de sepul· li· vi·
In quo quidem· c· fecim allegationes p
cedentes non habet locum argumētum
a contrario sensu· uel si habet locuz intel
ligatur iudicare pro donatiōe cā mortis
ut sic non corrigatur qđ nō· in· l· tam is·
ibi nō· cp nec codicillari nec legare pōt
filiusfa· Sed uidetur michi cp bene lati
us senserit in fauorem animaz· ut Iobū
iudicare· ut acceptatur pro relicto in ulti
ma uoluntate· si ei sensisset ut de decī
ad audientiam Item cū exceptio firmet
per regulam· ut in dicto· §· si autem de
mandasse· et nō· satis per Di· de reg· iu· fu
per rubrica ad fi· li· vi· et in dicto· c· licet
accipiendo a contrario intellectu qui ibi
summitur in Iobo sine patris assensu ut
patet de his que fi· a pre· cum apposita
in fi· Dicat cp filiusfa p amma iudicare
potest de castrensi peculio· et in illo Iobū
iudicare acceptatur in quocunq̄ iudicio le
gato· uel cā mortis donatione Sequitur
ut uera exceptio qđ· s· intellexerit cp po
nitur pro relicto· et forte hoc uoluit ar
chi· et nō· Io· an· qui exponunt iudicare
id est in ultima uoluntate relinquere ut
sic Iobum iudicare simpliciter et indefi
nite positum generaliter intelligatur et
pro hoc faciunt iura que faciunt talibus iu
dicibus· s· allegata Item i assignādo dif
ferentias inter legata et donationes cau
sa mortis· fortior iudetur donatio q̄ le
gatum nam secdm quosdam in donati
one requiritur· traditio· Item donatio
potest fieri substituto ergo si filiusfa·
potest qđ plus est· ergo et qđ minus et
ga in effectu modica differentia est ut
e· de do· ca· mor· l· fi· in fi· iō hoc· in su
ma· e· ti· § i· in fi· cum assignasset differē
tias inter ista duo· quas assignant legiste
Dixit ego non curo inter hec magnā dif
ferentiam assignare Et credo cp canoni
sta· qui puteolas subtilitates aspnatur
ut de iudi· dilectus et de do· a cōtu· c· i·
cum suis glo· Hanc ptem tanquā benigni
orem et deo magis acceptam· sequi debe
at et hoc idem magis placet· mihi preci
pue· si inst· instrumēti illius iudicii dicit
ut ualeat iure cuiuscunq̄ ultime uolunta
tis cū donatio causa mortis sub ultima
uoluntate comprehendatur· ut probatur
in· l· tam is et probatur· e· de condi· inst
l· ul· inst· cpue si in dicto instrumento
fit mentio de morte prd qđ habetur ff
e· l· i· et· ii· et precipue si ille filius non ha
bet descendentes uel collaterales Nam
si solum patrem qui alias sibi abintestato
debebat succedere consenciendo· sibi po
tuit preiudicare de donat· pastoral· tamē
licet sic uideatur non auderem consulere
cum eo· cp dominus Io· an· in nouella sup
vi· in c· i· de testa· in princi· super Iobo
patet· dicit sic fact· m Nam si i altertus
potestate fuisset etiam non testari potu
isset· ff· e· ti· l· qui in potestate· inst· in
quibus non est p· fa· te· in prin· etiam pa
tre permittente ut ubilibet eo pmitten
te donare posset causa mortis ut· i· ti· i·
c· penul· non ponam casum nouū sed qđ
loquitur in casu illius· l· ff· de dona· ca·
mor· l· tam is ut sic possit donare causa
mortis ut· l· ti· i· c· penul habebitis ergo
uidere an uerbalibus· l· donationē causa
mortis· que sub uocabulo· ultima uolun
tate comprehendit pōt ut supra dixi·

ccxcix·

Omnius pusn· uolens cp pro
nite rebus· creditis que quis ha
beret solueret collectas ordi
narie cp qlibet bona sua· et
credita et debita et nomina debitorum
assignaret officialibus comunis pusn ad
hoc deputatus· s· ad liberam et cacastrū
facendum modo butus frederici habens
duos debitores sibi in solidum obligatos
tempe debiti assignauit se debere recipe
ab uno de dictis debitoribus quantitatē
sibi pmissam· et dictus talis debitor in
suo cacastro et libera idem posuit· s· se
esse debitorem dicti buti in centum dic
to buto fuit facta p dicto debito· qđ re
cipere debebat· hoc facto dictus butus
creditor decuit debitum ab alio cōi· eo
contra quem non assignauit· et dictus
debitor nihil etiam dixit in assignatione
sua de dicto debito· excepit dictus debi
tor· cp in dicta assignatione non ē no
minatus· et cp nō dixit in sua assignatiōe
facta in cacastro· se debitorem dicti bu
ti· et dictus butus creditor i sua assigna
tione non dixit· se creditorem dicti obli
gati Quod non ualet qa nō fu
it assignata Rep'icatur cp posq̄ unus đ
debitoribus fuit assignatus· et in assigna
tione· fuit dictum cp ipse butus est cre
ditor bugati qui erat unus de dictis du
obus debitoribus· i solidum obligatis qđ
sufficit quia considerato effectu uolun
tatum seu ordinamentum pro tali de
bito· creditor haberet liberā· et solueret
collectam· et hoc factum est Item qa in
terrupto facta contra unum de debito
ribus· ualet contra omnes· Iura non alle

go uobis·quia uobis nō sunt Item si do
no uobis instrumentū ·uideor donare no
mina debitorꝝ. Itez quia allegatur dolus
non assignantis qui ꝓbatus nō est per te
stes·quia testimonīū omniū fuit ꝓ xba
negatiua·per instrumēta nō est facta ꝓ
batio·que iure fulciatur scripta ꝓ tres ta
belliones·nescio legem uel glo·que hoc di
cit Modo quertur quid iuris in dicto
puncto·et que sint ptes iudicis i execu
tione dicti instrumenti

In xp̄i nomine Amen

Habito super premissis studio diligē
ti·Videtur mihi q̄ creditor nō debeat
incurrere penā statuti si assignauit debi
tum et notauit unū ex debitoribus inso
lidum obligatis Primo quia mens statuti
seruata est·q̄ uoluit ꝓuidere reipublice
contra occultantes facultates suas·nam
in casu nostro non interest reipublice·an
creditor habeat plures debitores sup eo
dem debito·nec ne cuz illud debitū eidē
creditori sit cacastratū Secdo manat
ratio·l·ulti·c·de duo·re·et d̄ cōsti·trās
lato cum suis glo· Tertio·quia q̄ unū
dicit et exprimit omia exprimit et dicit
que concluduntur in illo·uel dependēt ad
illd·ff·qd me·ca·l·i·et de offi·dele·c·cū
super Item si ius creditoris esset amis
sum·quo ad debitorez non assignatū fie
ret ꝓiudiciuz creditori etiā in eo in quo
non peccauit·s·quo ad debitorez assigna
tum·nam liberato uno ex debitoribz fit
preiudiciū creditori in totum uel in ptē
quo ad alios debitores· sed creditor non
posset cedere·iura soluenti contra debi
torem iuxta id qd nō·e·de duo·re·l·i·
Melius est ergo q̄ ꝓpter ius cōseruatū
creditori·qui unū ex debitoribus cōreis
insolidum assignauit·cōseruetur sibi ius
quo ad alios conreos·q̄ propter ius com
missum ex psona debitoris nō assignati
Pereat ius creditoris quo ad psonā debi
toris quē assignauit ar·ad hoc·ff·de lib·
et postu·l·si ita et optime facit de pbē·
c·antepenul·li·vi·Quādo enim diuersa
ad diuersa diuersis respectibus emergūt
id eligendū est·qd minus in se captionis
habet·ff·de re·iu·quatenus·d̄ offi·dele·
c·iii·li·vi· Dico ergo rōnibus inpradi
ctis·q̄ iste satisfecit statuto et mentī ei
us· Preterea statutū mandans nōia de
bitorū exprimi in numero plurali loquēs
retulit se ad pluralitatez debitorꝝ·ut si
cut sint diuersa debita·sic diuersi et plu
res debitores·ad ista facit de priuil·ut
priuilegia ad fi·Et ita credo et consulo
ego Fredericus de Senis

CCC

Actum tale est debitor pro
misit centuz soluere credito
ri ad suā petitionē et termi
num·qui confessus fuit sem
per habuisse mutuo a dicto creditore et
recepisse·et iurauit ad sancta dei euange
lia predicta uera esse et perpetuo tenere
atten·lere et obseruare·inde cōfecto·pu
blico instrō·post tēpora creditor petit
executionē dicte carte in curia secularī
contra debitorē predictuz·et ab ipso de
bitore petit dicta centuz·quo debitore
contumace existente dictus creditor im
petrauit a iudice seculari licentiaz pigno
randi et grauandi debitorem predictum
Postquam dictus debitor creditore
non citato a diocesano episcopo uel eius
uicario impetrauit litteras inhibitorias
a iudices seculares quatinus non proce
dant ad executionem dicti debiti peten
do se absolui a iuramēto predicto ex eo
q̄ dicit promissionem et instrumentū
predictum esse et fuisse usurarium et fa
ctū factum esse eidem creditori de uera
sorte p dictū uero creditorem opponī
contra dictum debitorem et eius petici
onem et litteras q̄ ipse debitor super p
dictis audiendus nō est et dicte littere
sunt reuocande obstante dicto iuramen
to et petita per eum non procedunt nisi
primo z ante omnia facta solutione et sa
tisfactione de dictis centum creditori
predicto·quaritur quid iuris

In xp̄i nomine amen Dico salua sem
per ueritate cui me subicio q̄ inhibitio q̄
cunq̄ canonice facta·nunquam aspicit
preterita sed futura ut de app·non solū
it· Respon·li·vi·de no·op·nunc·c·i·circa
prin· Vnde si ante inhibitionem debitor
erat pignoratus uel captus per talez inhi
bitionem non reuocatur cōptura sed
tunc demum reuocatur cum per senten
tiam fuerit ꝓnunciatum instrumentum
fore usurarium et extenuatum per solu
tionem sortis Item dico q̄ iudex secula
ris debet cessare facta sibi inhibitione dū
tamē fiat canonice·sed dicitur esse cano
nica cum lis pendeat coram iudice eccleſi
astico ·sed non dicitur pendere nisi cita
tione secuta ut clem·ii·nt· lite pende·et
sic debet itelligi de ordi·cog·tuam Nā
et iudex appellationis non potest inhibe
re nisi partibus citatis de app·romana·
§·si uero ·li·vi·hoc q̄ dicitur de inhibiti
one uidetur exaudiendum cum iudex ꝓ
cedit ad partis instantiam·secus si ex of
ficio·quia tunc potest inhibere et man
dare et ualet inhibitio et mandatum ab
q̄ citatione seu cause cognitione ꝓut
no·per Inno·et Host·et p·Io·an·in no
uella de temp·ordi·ad aures de resti·in
mte·c·ii·de op no·nunc·c·cum exiū cto
sup in·glo·de·testa·c·Raimaldus super
glo·hoc bene·ad hoc bene facit qd nō·ip
se Io·an·post·Osti·In nouella de simo·
licet behi·sup xo·sui effici·de priuile·
cum et plantare sup xo·et potestatē suā
Vnde uidetur q̄ si iudex ecclesiasticus
etiam sine citatione exofficio suo ·forte
ad denunciationem sibi sup hoc factam
uel alias in tali casu uel simili inhibeat iu
dici seculari ne procedeat in tali causa
et parti ne aliquid faciat nouitatis·et pe
nam adiciat ualebit ihibitio·et pene appo
sitio et si contra fiat legabitur ea facies
contrarium ad hoc de iureiu·c·i·et·c·de
bitores et·c·ad nostram ·ii·et·c·tua·de
usuris et qd ibi nō·ꝓ Inno et hosti·et Io
an· His non obstant in contrariū alle
gata·quia loquntur quando ad instantiā
ptis ꝓcedit et in causis priuatis non pu
blicis et ubi animarum periculum uertī
ꝓpter qd ipeditur ꝓcessus iudicis secula
ris·et nouitas petatis et si nō·ꝓpter pen
dentiam litis·tamen ꝓpter inhibitionē
ex officio factam ut qui fi·sint le·c·i·d̄
donat·inter ui·et ux·prudentiam et qd
ibi nō·per Inno·et hosti·et per Io an·Et
q̄ possit iudex plura ex offitio·q̄ adistā
tiam ptis bene facit qd nō·Io·an·d̄ testa
tur Iohannes insti·ul·questionis in nouella ab·
abbas· Item dico q̄ debitor qui iura
uit seruare instrumentum et non cōtra
uenire non debet audiri uolens uenire cō
tra·nisi primo fuerit absolutus a turamē
to nam si expresse iurasset soluere usuras
tenetur seruare iuramentum· donec fue
rit absolutus de iureturi·Item dico q̄ pē
dente questione appellationis an sit ab
soluendus a iuramento non debet fieri in
hibitio iudici seculari ne ꝓcedat in causa
mota coram eo·nam ut dictum est iura
mentū debet seruari donec debitor fue
rit absolutus Quomodo enim potest fi
eri inhibitio iudici seculari·ne procedat
ad exequendum instrumentum cum sup
instrumento non pendeat lis in episcopa
tu sed an debeat fieri absolutio penden
te lite Item dico q̄ ad hoc ut obtinea
tur absolutio a iuramento necesse est q̄
fiat fides·q̄ instrumentum sit usurari
um saltem semplene et eo absoluto ad
mittetur cōtra instrumētum et iterato
habebit plene ꝓbare q̄ instrumentū sit
usurarium et ꝓbationes primo facte su
per incidenti nō faciūt fidem sup causa
usuraria Optime facit ad hoc de testi·
uenies·ii·de resti·spo·solite et qd nō·d̄
ordi·cog·c·ii·in glo·hic patet Item dico
q̄ absolutio a iuramento debet petī āte
terminum solutionis faciende et sic intel
ligitur·c·i·de ureiur·ut nō·Io·an·e·ti·
debitores sup glo·penul·in fi Si enim ſa
ꝓlus est terminus solutionis faciende et
sic in plurium incidit debitor ·non debet
audiri quia frustra legis auxiliū ꝛō·de
usuris qa frustra ·et facit de ureiur·c·
ul·ita et mihi uidetur Ereder. de Senis·

ccci·

Agister noueritis q̄ olim ꝓ
hibitio copule coniugalis ·ex
tendebatur usq̄ ad septimū
gradū cōsanguinitatis et af
finitatis quia nulla·de consanguinitate
mea usq̄ ad septimum gradū poteram
accipere in uxorem Item si cognouit ali
quam mulierem coitu formicatio uxorio
non poteram habere aliquam de consang
uinitate illius cognite in uxorē quia em
nes consanguinee illius cognite sunt mee

affines et ita vulgariter dicūtur Sed ga
nimis erat difficile cōputare gradus usq
ad septimum propter brevitatē vite ho
minum Ideo Inno. in concilio generali re
strinxit gradus consanguinitatis et affi
nitatis usq ad qnartum gradum inclusi
ue reputans quaternarium numerum con
gruentem. quia usq ad illum gradum ho
mines cōiri vtiere possunt et certificari
de illo. et per similitudinē quatuor humo
rum et quatuor elementorum de quibus
homo componitur. Sed ut supērius dixi
affinitas vel cognatio contrahitur per co
pulam licitam vel illicitam non curo. Et
de ista copula iura loquuntur isto modo
si cognouit illaz. si carnalis copula interue
nit. si cōmixtio carnalis interuenit. si sūt
una caro per connubium. si iacuit cum illa
si dormiuit cum illa. si corrupit eandē
Modo querunt doc. quando ex copula
exurgit ista affinitas siue cognatio vel
parentela Et dicunt Inno. in. Hug. et
Lau. q licet vir agitauerit seu immiserit
membrum in membrum mulieris. si tamē
semen non emisit licet mulier palpata et
agitata semen emiserit. q nō dicatur cō
tracta affinitas Et datur exemplum de
frigido qui potest agitando et palpitan
do inducere mulierem ad seminis effusi
onem. et de hoc dicto nullus dubitat. qa
exquo vir semen non emisit. ibi non pōt
dici seminis vel sanguinis cōmixtio Vn
de vulgariter dicitur quando aliquis non
seminauit Ego steti super eaz per longā
horam. et feci eam corrumpere. sed non
potui ego supponere. appellat enim non
supponere quando non expleuit actum
veneris. Sed casus dubitabilis est quan
do vir emittit et non mulier. et dicūt su
pradicti doc. idem. l. q nō contrahitur
affinitas. quia non fuit sanguinis cōmix
tio. quā omixtioz sāguis dicūt necesse in
teruenire debere. et sic isti accipiunt p
eadem seminis cōmixtione. Sed contra
istaz opi. videtur Io. teutonicus. qui glo
sauit decretū. nam ipse in. c. extraordi
naria. xxxvi. q. iiii. in gl. ul. dicit q si vir
emittit semen in agruz mulieris. q dica
tur ibi cōmixtio sanguinis Item Host.
dicit. q illa opi. est periculosa. quia d co
pula utrius q nūq̄ possit fieri fides ecclie
sie Item ista opinio est omnino falsa si ve
ra est sententia medicoz. qui habent q
ex solo semine hominis sine semine mulie
ris mulier concipiat. qa truffa esset dice
re q si mulier cōcepit ex utro et peperit
q non dicatur cognita Posito q non se
minauerit pone q mulier anno semē nō
amittat et supponatur a utro centum vi
cibus. quomodo non dicatur ista cognita
absit fugiende enim sunt opiniones que
illaqueant. que difficultates inducunt et
que sunt contra omnem significationem
vocabuli et omnem modum loquendi.

Restat ergo respondere ad canonem
qui incipit lex diuine constitutionis posi
tum. xxvii. q. ii. qui inquit q talis ꝓpin
quitas seu affinitas tūc demum exurgit
cum sit sanguinis commixtio. et habetur
ꝓbare q solo utro seminante dicatur san
guinis commixtio fieri. qđ valde facile
debet esse vobis. placeat vobis respond
re inscriptis Si vera est opinio ista. que
mihi placet q solo utro seminante sit cō
tracta affinitas. videtur sequi hoc q si
seminauit vir in claustro mulier is et mu
lier timens impregnari subito eiciat semē
viri vel alia de causa semen immissum sub
ito emittatur. q hic non est contracta
affinitas. qa sic semen viri nō fuit aliqua
tum tunc mixtum alicui materie q̄ sit in
tra claustrum mulieris Certe posset cō
cedi hoc si ꝓponis q semen solum in
orificio membri mulieris sit receptum sic
emissum Sed si alterius receptum est. da
to q emittatur. difficile est q in totum
vel in partem ibi non fuit commixtio ali
qua seminis viri. cum aliqua materia mu
lieris. siue sit menstruosa siue sanguinea
q̄ ille coitus appellatur sāguis cōmixtiōz

cccli.

Euerendē pater dicitur i tu
re q visitator seu ad minist
rator dputatus a papa. eccle
sia vacāte pōt administrare
in spiritualibus ut de elec. is cui. li. vi. Itē
capitulum sede vacante. vel quasi potest
in spiritualibus et temporalibus ministra
re ut de sup. ne. ꝓla. c. penul. e. li. Item in
electio concorditer in. c. nihil est de elec
Item interdum quis suspenditur ab ad
ministratione spiritualī Interdū tempalī
ut de offi. dele. c. venerabili et nō. iii. q.
ii. c. ul. in fi. magne glo. Item interdum
vicarium suum facit episcopus in spiritu
alibus et tempalibus Quaritur in his
casibus quid comprehendatur sub hoc no
mine spualibus. et quid sub hoc nomine
tempalibus. Item in vemo q epi hab
bent officiales ut de offi. vica. c. i. ii. et iii
et de app. romana de offi. or romana in
fi. et de offi. dele. c. iii. in fi. li. vi. et. c. ti
c. ex insinuatione Quis habēt vicarium
in spiritualibus ut de temp. or. c. iii. Qu
ādoq hñt simpliciter vicarium ut patet
de hereti. statutum. i. et. c. i. c. ul. offi
tium in fi. et. c. ult. li. vi. Item in decre
talibus sexto et clemen. habetur Rubri
ca simpliciter de offi. vicarii Quandoq
tales vocantur locumtenentes et vicege
rentes xcm. di. c. ul. Quaeritur an inter
se ista differant et in quo Responsio ad
predicta Ad primum dico q ad minis
tratio in spiritualibus consistit in hoc ut
deliceat. excōmunicare. suspendere inter
dicere. visitare. et corrigere. et punire cō
siliatio sacramētoz et priuatoz fori spiritu
alis. dispensationes et votoz cōmutatio
nes. et cognitio causaz spiritualiū et et
iam altaz que ptinent ad forum episcopi
et ad epīm de iure communi Quod autez
cognoscere et diffinire de civilibus a re
alibus posset dici spirituale. ꝓbatur nam
connexa appendentia accessoria vel con
sequētia et adherentia debent sequi na
turam eoz a quibus dpēdent et ad here
nt. ff. de rei vendica. l. que religiosis de
consti. translato de offi. dele. preterea.
Cum ergo visitatio quam habet epūs
inter clericos adiuuicem et latcos agētes
et clericos conuentos etiam super reali
bus et civilibus dependeat a dignitate
episcopali. sicut illud spirituale ita et ist
ud Vnde vendere vices est quodamo
do simoniacum. ne prela. ur. su. in rubro
et nigro. non enim spiritualia ita recipiū
tur sicūt vt habum souat. ut patet in
his que nō. i. q. i. in summa de simo. con
sulit in nouella per Io. an. Item cogniti
ones causarum. que mouentur contra la
cos in causis altas non spiritualibus. quaz
cognitio de iure cōmuni pertinet ad epis
copum. ut in. c. cum sit generale. de fo.
compe. et. c. ex parte in fi. reputo spiri
tuales. quia a dignitate spirituali descen
dunt. vel saltem dicuntur ecclesiastice.
Administratio vero in temporalibus cō
sistit in iudicio. et extra iudicium Iudi
cio puta episcopus habet unum castrum
in quo preter episcopalem iurisditionem
habet etiam tempalem. ut de fo. cōpe.
conquestus ne cle. vel mo. c. ul. li. vi. et. c
li. de app. romana. §. Sed ista iurisditio
quandoq competit epi popo predicto
iure quo ad omnem speciem iurisditiōis
de fo. compe. conquestus Sed ibi prima
glo. male exponit tex. et ibi nō. Io. an. in
nouella Sic etiam interdum competit ple
no iure. ut de priuile. quoniā. Quādoq
competit non pleno iure puta episcopus
habet cognitionem causarum ciuilium in
ter latcos sue diocesis Quandoq ut que
dam crimina secularia directe punire pos
sit et de consuetudine vel priuilegio qua
si ad penam imponendam de crimine po
test dquilibet peccato se intromittere
ut in. c. nouit. et illud spirituale ut i pri
mo membro dixi Extra iudicium vero
est omnis spectes alienationis Item loca
re arendare vel ad firmam dare. census
et redditus a possessionibus recolligere
et recipere et debitores liberare et feuda
concedere. sed hoc ptinet ad speciem ali
enationis verū ē si fiat ppetuo vel ad lon
gum tempus Interdum ꝑlatus suspendi
tur ab uno sed nō ab alio. Quandoq ab
utroq. Interdū implicite. interdū ex
plicite ut de offi. dele. venerabili et de ac
cusa. c. ul. de simo. licet beli. de do. et cō
tu. veritatis et nō. iii. q. ii. c. ul. ī glo. mag
in fi. Sed scendum q licet ea que di
cta sunt supra continentur sub clausula
spualibus seu ppetualibus vel tempalibus
cum sedm diuersitatem psonaz restrin
gitur. significatio quandoq plurimū quā
doq satis. quandoq modice quandoq
modicissime Modicissime nanq restrin
gitur in psona visitatoris et ad ministra
toris data a papa. Nā ille per se vel alū

omia potest que potest episcopus excep
to uno casu ut de elec·ts·cut·li·vi· Sed
in persona episcopi sede uacante plus re
stringit̃ q̃ uisitatoris· nam non potest
conferre· eligere· uel presentare Et mul
ti casus sunt de quibus dubitatur· an trã
seant in episcopum· de quibus uide qd
nō· Io·an·de mato· et obe·c·i· in nouella
ubi ponit casus in quibus certum est q̃
capitulum succedit· et plurimos ponit d
quibus plurimum dubitatur· an illud suc
cedat· plur mum autem restringitur in
persona uicarii de quo in fra dicã Of
ficialis uero epi̇s ꝓpie uel aliorum p̃
latorum uisitationem habentium est ille
cui per cōmissionem officii cōpetit cog
nitio causarum subaudi· et diffinitio et
decisio Et iste officialis facit idem con
sistorium siue auditorium seu tribunal
cum cōmittente· de offi·uica·c·ii·de ap̃
c·uii· in prin· de consue·c·ii·li·vi· Et ex
cōmunicatus cōr officialis cognoscere nō
potest· ut de offi·uica·c·i·li·vi· Et quia
de significatione uocabuli est q̃ cause cri
minales uidebantur includi· ē· de trãsac
l· causas Ideo ab ista regula fit exceptio
ut nec inquirere nec cognoscere nec cor
rigere· uel punire possit· ut in dicto·c·i·
de offi·uica·li·vi· Contra de offi·or
di·c·i·li·vi· ubi suspēdit et excōmunicat
So·illud habet locum propter contuma
ciam et inobedientiam cōmissaꝝ in causis
quia coram officiali tractabantur Vnde
credo si clericus uel laicus aures officiaꝰ
offendat iuxta·l·nullum· ē· de testi· et
de penis supbus q̃ talis officialis potest
pro motu suo arbitrarie punire· quia ali
qua licent incidenter que non licent prin
cipaliter· ut de or·cōg·tnã in fi· Non ta
men iudex laicus ullo casu possit punt
re clericum sedm Hosti· ut ipse nō· d fo
compe·c·uerum post glo Inno Nec cre
dat aliquis q̃ possit audire accusationes
criminales· quasi punitio prohibeatur so
lum· quando per viam inquisitionis pro
ceditur Nam si prohibetur punitio desc
cendens ex inqsitione· multo fortius des
cendens ab accusatione· nt de accu· dilec
tus· ii· Et si dicatur q̃ questio non ꝑce
dit· quia causas criminales audit solus epi

scopus adiuncto sibi numero episcopoꝝ
xv·q·vii· per totum Dic q̃ intelligitur
q̃n accusatur aliquis a ꝓmotione benefi
cii· non ad depositionem Et forte hodie
p moderna tura· causas criminales audit
episcopus solus· de hoc in spe· de accu·g·
tum· et de pen·c·ii· in nouella li·vi· Et licꝫ
officialis propter crimen nō possit que
remouere ab ecclesia sua· potest tamen
quer coram eo ut declaret quem non ha
bere titulum in ecclesia· ut qua fuit institu
tutus per eum qui non potuit· ut de offi
uica·c·ii·li·vi· in nouella· potest institue
reet confirmare que ad iustitiam pertī
nent· et que expediuntur causa cognita·
et uocatis uocandis Ad primuꝫ quod
nō· Io·an·d offi·uica·c·ii·li·vi· in nouel
la de resenp· auditor in clemē· Ad secm
facit de elec·c·ult·li·vi Vnum tamē
non est pretermittendum· quia Archid·
et Io·an· dicunt q̃ in officiali transit id
quod habetur de here·c·ut officio li·vi·
et·c·ut cōmissis·et·c·fi·e·li·et ti·Et ta
men illa tura nō loquntur de officiali· sed
de uicario· et sic isti duo doc· non uiden
tur facere differentiam inter uicariū et
officialem· et permixtim loquntur quasi
sit unum officium habens diuersa nomi
na· Et in partibus ytalie cōr dicimus illuꝫ
uicarium· quem iste officialem appellant·
Sed Io·an·e·li·c·fi· dicit q̃ uicarius et
officialis sunt diuersi· allegat glo· de tem
po·or·c·iii·§ ii·ut· respōso li·vi· Et iste
ultra rodanum cōr dicunt q̃ uicarius ha
bet maiorem auctoritatem et officium
q̃ officialis habeat Et Io·an· et Pau· di
cūt q̃ uicarius in spiritualibus nō· est de
legabilis sicut officialis ut nō· in clemen·
ii· de resenp· Alibi inuenio uicariū gene
ralem ut de offi· uica·c·fi· et de preben·
statutum dominus Guil· de offi·uica·el
emen·i· conatur assignare differentiam
inter uicarium a officialem ut cum dicit
uicarium in spiritualibus sed simpliciter
uicarium et quandoq̃ uicarium genera
lem ut ex uerbis suis colligitur et q̃ qd
potest officialis pōt et uicarius· sed non
conuertitur Nam uicarius sedm eū po
test corrigere et punire qd non potest
officialis Item dicit q̃ potest dare litte

ras ad ordines q̃d nō potest officialis de
tem·or·c·iii· nam officialis non habet po
testatem circa actus spirituales extra iu
diciales quia illud pertinet ad uicarium
in spiritualibus ut dicit Osti·in summa
de penis·§· cui conferendum· ℣· quit qd
officialis non tamen nego sed asserο q̃
officialis potest audire causas sicut in la
co distinguntur de actis specialibus d p
curato·c·i·i·vi· Ex his uerbis comp̃
benditur q̃ si episcopus faciat uicarium
generalem talis potest qd potest officī
alis· et qd pōt uicarius in spiritualibus
Et etiā dicit clemē·ii·de resenp· q̃ a dile
gato episcopi nō potest appellari ad uica
rium generalem episcopo absente ar·cō
tra de offi·de le·studuisti Ad hoc sci
endum· q̃ quandoq̃ iura loquntur et in
nuunt q̃ uicarius non habet exercitionem
sui officii p̃sente episcopo sed in remotis
agente ut patet de temp· or·c·iii· et de
here·ut cōmissi et·c·ut·officiū·in fi·

Credo tamē esse regulare q̃ episcopo
p̃sente uicarius potest exequi officiū ni
si in casibus exceptis et i reuerentialibus
iuxta nō·d offi·dele·c·antepenul·p ostī·

Incipimus ergo et queramus quid
iuris si epūs unum solum uicarium cōsti
tuit· qd ineum transeat Credo q̃ tran
sit in eum q̃ qd trausit in officialem et
q̃ qd transire potuit in uicarium in spi
rituabus et transeunt etiam si qua sunt
alia· que non competant officiali· uel uica
rio in spiritualibus· et sedm hoc uicarius
generalis· est delegabilis sicut officialis
sed non uicarius in spiritualibus tantuꝫ
tamen non credo q̃ p istam generalē· co
missionem transeat in eum aliquid arduū
uel uniuersale· uel qd requirit spirituale
mādatū ut ds offi·dele·qd trāslationē·

ccc·iii·

Vestio uertitur inter ciues
sup̃ tali casu· Comunitas i
diget pecunia· requirit ciues
suos ut sibi mutuēt· et ipsa
ꝓtheresse suis ꝓpter damnum· qd ciues
incurrunt· p̃debbit eis annuatim ꝓquoli
bet centenario· q̃cp quousq̃ restituat
ipsa totam sortem Ciues nolunt mutu

are Demum coacti mutuant cōmunitati
et recipiunt annuatim· v· pro quolibet cē
tenario· post hoc uadit· p· et emit· a· quo
dam istorum ciuium· creditore cōmuni
tatis quodam precio pecuniam quam ille
prestitit cōitati· ut· v· recipiat annuatiꝫ
sicut creditor qui primo prestitit recipi
ebat Quaeritur ergo· an· P· qui emit cō
mittat usuram Pro iste casus decla
ratione Primo uidenduꝫ est quid sit usu
ra Secūdo unde dicatur Tertio qualiter
cōmittatur Quarto an ciues qui coacti
mutuant recipiendo· v· in anno pro quo
libet centenario cōmittant usurā Quin
to an· P· qui emit cōmittat usurā d quo
est dubium Vsura est quicquid ultra
sortem mutuatam· solum gratia usus pa
cto uel intentione uel exactione habita
ex post facto recipiatur Dico quicquid
ultra sortem pro eo quod habetur· xiiii·
q·iii· usura· et·c· plerīq· ubi dicitur que
quid exigo ultra sortem usura est· de si
mo· in tantū· et·c· ea quę· Dico mutua
tam· quia usura solum in contractu mu
tui locum habet· qd intellige regulariter
siue directe et p se Nam in multis aliis
contractibus indirecte et per accidens·
usura cōmittitur ut· i· platebit Sed regu
lariter et per se siue directe solum in cō
tractu mutui Iuxta illud luce vi· mutuū
dantes· nil inde sperantes Dico solū gra
tia usus· ppter penam que aliquando in
contractibus apponitur que nisi in frau
dem usurarum apponatur licite recipiē
xii·q·ii· fraternitas Dico pacto uel exac
tione habita ex post facto debitor gratis
offert recepi potest sine aliquo pacto cū
mala intentione ab initio caruerit nullaꝫ
enim maculam oblatio suscipienti ingerit
que non ambitēs postulatione processit
i·q·ii· sicut ep̃m Dico intentione· quia
qui in hac intēctione principaliter ductus
est ut aliquid ultra sortem recipiat et
non alias mutuo· turus mutuaret tibi pe
cuniā licet in foro iudicali· non posset cē
seri usurarius de usuris in ciuitate· cū in
foro penitētiali teneretur restituere se
acceptū de usuris [illegible]· xiii·q·iii· si
feneraberis et p consequens in foro pe
nitētiali est usurarius ut i clarius dduce

Vnde dicit usura

tur si non essem mutuaturus tibi sed
secundo spe q̄ mihi subuentas uel mihi re
muneres non preco. lxi. di. qui proderit
lix. di. si officia. ut. lxxvii. di. in singulis
i. q. ii. ḡpio. de testi. cū in officiis. sic nō
Hosti. de usuris in sūma. §. quid sit usu
ra. ℣. pecunie. et ut similiter dicat so
la spe uel intentione recipiēdi ultra sortē
efficitur homo usurarius de. usu. cōsulu
it in tex. et glo. xiii. q. iii. si feneraberis
Dicitur aūt usura abusu. Precium enim
usus usura dicitur. ut dicit sanctus Tho
mas. secda secde. q. lxxviii. articulo. i. Est
enim pecunia usuraria recepta abusu rei
cuius usus non est distinctus ab ea. nec
est aliquid p̄ter ipsā. nōie aūt pecunie in
telligitur quicquid p̄cio seu pecunia ex
timari p̄t. immo quicquid et totum qđ
homines habent. i. q. iii. totū. Et nō com
mittitur usura nisi i mutuo. itelligo quo
ad contractū. ut nō Hosti. in summa de
usuris. §. i. ℣. rei mutuate. qđ ego hic
uoco directe et per se Et habet locū mu
tuū in his que pondere. numero. et mēsu
ra consistūt ut in massa auri pecunia fru
mento. ff. si cer. pe. l. ii. insti. qui. mo. re
contra. ob. §. re cōtrahitur. xiii. q. iii. ce
i. in glo. super ℣ quolibet Vsu enim rei
mutuate dominū trāsfertur Est enim
mutuū qđ de meo fit tuū. ff. de re. cre
et si cer. pe. l. mutuū. §. appellatiōe et nō
Hosti. in sūma de usuris. §. i. ℣. rei mu
tuate. et sanctus Thomas secda secde. q.
lxxviii. ar. i. Ad quintaz dicit. qui mutu
at pecunū transfert dominū pecunie in
eum cui mutuat. qđ ettaz debet intelligi
de qualibet re. cuius usus nullus est sine
consūptiōe ut in dicto. c. si feneraberis
in glo. sup ℣ obo quolibet. et ita est uerū
cp in mutuo transfertur dominium. ut
insti. qui. mo. recontra. ob. §. inde mutu
um. de usufruct. §. nāq Cōmittitur
aūt usura in genere duplicit. directe
siue per se. et indirecte siue per accidēs.
Directe quidē quando mutuas michi. x
et ex pacto uel intentiōe habita exposi
facto. exigis aliqd a me ultra sortē siue
sit pecunia uel aliud. qd pecunia extima
ri potest. xiii. q. iii. usura et. c. plerique di
usuris consulunt. et. c. si feneraberis. xiii
q. iii. Indirecte aūt siue per accidēs usu
ra cōmittitur. quando sub uelamine emp
tionis. siue quando mediāte contractu di
se licito sicut emptio et uenditio usura
cōmittitur de emp. et uen. ad nostrā et
de prg. illo uos Habemus igitur qđ sit
usura et unde dicatur. et quot modis cō
mittatur in genere. et cp non solū pacto
uel exactione habita exposi facto. sed so
la spe seu intentione cōmittitur de usu.
consulunt. et. d. c. si feneraberis Ex p̄
missis ergo satis patet. qui coacte mutu
at recipiendo. v. a cōitate annuatim pro
quolibet centenario nō ē usurarius. quo
mā nulla macula oblatio suscipiēti igent
que non ambitiosa postulatione p̄cessit
i. q. ii. sicut e p̄m. suffragatur hoc de re
ii. qđ non est licitū in lege necessitas licet
tum facit. uerum si post coactionez quo
uis casu contatur quis esse creditor ut re
cipiat ultra sortē gratia mutui usurarius
est. quomā sola spe seu intentione recipi
endi aliquid ultra sortē. grā mutui quis
efficitur usurarius ut s. dictū' Nō ergo
dubiū Hosti. cp illi qui coacti mutuant
et non qua uelint. aut sint contenti rece
pere aliquid ultra sortem grā mutui. sed
recipiūt. v. uelut gratuitū donū spontes
illa recipere non p̄pter mutuuz quin mu
tuum sit in cā ex parte cōitatis sed spec
tant quasi a p̄sona grata p̄ seruicio sibi
facto. donū recipere etiā sibi p̄missū. et
sic recipiunt. nullū dubiū est cp tales non
sunt usurarii. quomā carēt mala intenti
one et spe recipiendi aliquid ultra sortē
facit qđ nō. sanctus Thomas secda secde
q. lxxviii. ar. ii. dicens si aliquid recipiat
supple creditor non quasi exigens. neq
quasi ex aliqua obligatiōe tacita uel ex
pressa. sed sicut gratuitū donuz non pec
cat qua etiā anteq̄ mutuasset pecunia
licite poterat aliqd donū requirere gra
tis. nec p̄toris conditionis efficitur. per
hoc cp mutuauit ad hoc ar. lxxiii. di. in
singulis. lx. di. si officia. lxi. di. qđ p̄de
rit Cū quis mutuuz dat liberaliter. scire
debet debitorē ad antidora. de peti. be
l. sed si lege. §. consulut. et de testa. cuz
in officiis. et ideo retributionē spectare
p̄t. sic nō. Goff. in sūma de usu. §. usu
ra est. et multomagis qui coacte ceteris
paribus suffragatur. et huiōi ciuibus si
comunitas gratis largiatur. et si ad largi
endum mutuum sint extorti. sic licite
recipiant qua coacte mutauerunt.

De quinto ergo principali an pe. qui
emit cōmittat usuram. dicendū etiam ut
detur cp non Et primo qa forma contrac
tus ispicitur. ad hoc ut quis usurarius cē
seatur de usuris. c. in ciuitate in glo. se
cūda qa forma cōtractus emptionis z uē
ditionis est de se licita ergo extalī emptī
one non debet emptor usurarius censeri
Item sic. differentia inter emptorē z uē
ditorem ē cp sicut p̄culum ad emptorez
spectat emolumentum. ff. de emp. z ue
ndi naturā et ideo fructus et ptus rei
empte ad ipm emptorem spectant ut ē
de acc. emp. et uen fructus et. l. penul.
ergo ad emptorem spectāt ex ui contractus
liciti Illa quinq; que comunitas p̄mit
tit et dat ānuatim. s. qui sunt fructus
rei empte ergo illa p̄t licite recipere

Item primus licite et sine uicio rect
pit quicp ut p̄batum est ergo et emptor
etiam sine uicio recipit. v. ānuatim quoni
am utrum nō est in primo ergo nec in se
cundo · Item solum in' mutuo
locum habet usura. cum in nullo alio
contractu usura contrahatur siue con
mittatur ut nō hosti. in sūma de usuris
§. in ℣ rei uenditc Vnde et diuina scri
ptura in mutuis tātum usuram p̄hibet.
Iuxta illud luce vi. capitulo mutuū dātes
nichil. Sed in casu nostro est contractus em
ptionis et uenditionis et nō mutui ergo
in ipsa nulla usura cōmittitur Item pp
ter dubia et p̄cula quibus se exponunt
mercatores in suis mercaciis possunt li
cite lucrari de eis ergo apparet cp in casu
nostro licebat emptori annuatim recipe
quincp cum se uerisimiliter multis p̄culi
exponat in emendo puta p̄pter tirannū
uel p̄pter aduersitates cōitatis quibus
coacta est cōmunitas statuere non soluz
non daret quincp ānuatim. sed et forte
non restitueret. cum in hoc sit libera cō
tas Pro responsione ad quesitū breui
ssime quedam dubia declarabo Et primo
quis possit uendere Secundo quid possit
uendere 3m qđ in hoc contractu uenda
tur Quarto que sit intentio actoris in
hoc contractu Quinto sedm suam intē
tionem cōcludēdo cum quiegd agant ho
mines intētio iudicat homines Sexto ad
argumenta facta in oppositum respond
bo Pro primo igitur sciendum est cp
omnis actus p quem transfertur dominiz
est alienatio. nunc autem transfertur do
minium rei uendite. p illa soluto p̄cio ut
nō Hosti. in sūma de rer. p̄mu. §. ex su
pradictis ergo uēditio est alienatio qua
transfertur dominium rei uēdite. p ipsa
soluto p̄cio dominū aūt alienius rei nul
lus de iure in alium transferre potest nisi
dominus eius Dico de iure quia rem alie
nam quis uendere potest. sed sine domi
ni sui p̄tu dicitio. ff. de cōtraben. emp. l. i.
Solus ergo dominus rei potest dominū
rei in alium transferre siue rem uendere

Pro secdo nō. cp tam corpalia q̄ incor
palia uendi possunt. ff. de. cot. et in cor.
l. consuluit et. l. si debitor. §. i. et. e. d be
re. uel ac. uen. seruitutes. Sic nō Ostiē
in sūma de emp. et uen. §. de bus ergo.
Iura et obligationes rez corpalū que in
corpalia sunt insti. de cor. et in cor. §. in
corpales uendi possunt Pro tercio cō
sidero cp quis dicatur unigariter. ego uē
do centum florenos quos mutuaui comu
itati tamen in rei ueritate non sic est.
quoniam eo ipso cp mutuaui centum trā
stuli dominū ipsoz. quoniam in mutuo
trāsfertur dominium ut dictum est supra
non potest ergo creditor uendere illa cē
tum cum non sit dominus illoz. Nam so
lus dominus rei de iure uēdere potest ut
dictū est s. Quid ergo uenditur in hoc
contractu non nisi iura creditoris. que in
surgunt ex mutuo et obligatione comū
tatis Pro quarto. s. quid emptor in
tendat siue quid sit eius intencio Dico
cp principalis intentio est ut subintret z
teneat locū primi creditoris quo ad hoc
cp ipse sit creditor communitatis in sor
te qui uenditor et recipiat quincp p
quolibet centenario ānuat donec recipi
at totam sortē. p̄pter cp manifeste colli
gitur cp sub uelamine emptōis emptor
sit liber et uolūtarius creditor cōitatis

ut altera sortez recipiat quincp annuatim gratia mutui · Pro quinto uidelicet quod de ipso sentiã uidebo Et quia non omẽs casus in lege reperiuntur · non sẽper debet requiri ius expssum quoniam plura sunt negotia q̃ uocabula · ff · de pscrip xo · l · rei et ideo cum casus iste non reperiatur expssus aliquibus rationibus et auctoritate · ut potero cõfirmabo Et dico sic tota ratio · quare primi creditores nõ sunt usurarii est qa ipsi sunt coacti et qp non est licitum in lege · necessitas licitu facit de re · iuris · qd non est licitum et sine aliqua spe · siue mala intentione pũa · recipiẽdi aliquid ultra sortem gratia mutui mutuauit cõtati nullam enim maculã oblatio suscipienti ingerit · que nõ ambitiosa postulatioe pcessit · q · ii · sicut epim Ergo ex opposito ille qui libere et uoluntarie cum spe et eũ intentione premia recipiendi ultra sortẽ gratia mutui mutuauit cõtati est usurarius · xiiii · q · iii · usura et · c · plerisq de simo · intãtũ · et · c · ea que de usuris consuluit · xiiii · q · iii · si feneraberis Preterea ille in iudicio anime est iudicandus usurarius · qui eo ꝓposito mutuat pecuniã et credit licet conuentioe cessãte ut plus tamen sorte recipiat · de usuris cõsuluit · xiiii · q · iii · si feneraberis Sed talis emptor esset iturus creditor eo ꝓposito pecuniã mutuãs · ut licet omni conuentione cessante · plus tamẽ sorte recipiat · nec alias mutuaturus esset ut ex eius intentione ꝛ patet · ergo in iudicio cõe est usurarius Preterea quicũcp credit alteri quouis mediãte contractu ut plus sorte recipiat usurarius est · xiiii · q · iii · usura et · c · plerisq · Sed talis emptor est huiõi ut manifeste patet ex intentione et affectu ergo est usurarius Confirmatur sic · si talis ẽptor simpliciter 2 absq uelamine aliquo fieret creditor · uel crederet cõtati ut recipiat ultra sortẽ usurarius est Sed post emptionis uelamen eque fit creditor ac si simpliciter credidisset cõtati ergo est usurarius Ad argumẽta ergo respondeo · ueritamẽ colligi ex dictis quasdã conclusiões Quarꝛ prima est hec Primus creditor nũq̃ potest huiõi emptorẽ ponere in loco suo · eũ cum nibus illis circũstantiis eũ quibus ipse est cum ipse uoluerit est creditor Secunda est qp si talis emptor cogeretur emere a cõtate sicut primus fuit · esset excusatus ab usura · nbi primo mõ non esset contentus recipe ultra sortẽ gratia mutui sicut · ẽ · dictũ est Tertia est si talis ẽptor daret centũ ꝓ illis centũ · immo si daret etiã ultra · nõ minus usurarius esset · exquo sola intentio recipiendi ultra sortẽ gratia mutui facit hominẽ usurarium Quarta est qp primũ non solum coactio sed intentio excusat Quinta est non ideo qa libere emit · et fit uoluntarius creditor emptor ubi est usurarius · sed quia intendit recipe ultra sortẽ Ad primũ ergo ar · dico qp forma cõtractus ipse ꝓcedit ad hoc ut quis usurarius censeatur in iudicio ecclesie · Sed quo ad deũ et in uicio anime · non forma cõtractus · sed intentio contrahẽtis inspicitur · de usuris · c · cõsulunt in tex · et gl · et sic talis emptor nõ est usurarius ex forma cõtractus que desse est licita · sed ex intentione quam habet Ad secdm dico qp uerũ cõcludere tur si illud interesse fructus rei esset ẽptori ut supponit argumẽtũ sed hoc est falsum · non enim est fructus ipsoꝛ centum florenoꝛ · quia nullus ex pecunia est fructus · lxxxvii · di · ecclẽs · et multo magis nõ sũt ipsoꝛ turnũ et ita predicta ar · ex falsa imaginatione Ad tertiũ cõcedo antecedens et nego consequẽtiã · Et quia illa est quasi maxima in iure · sed nõ est uerũ in primo nec in secdo Dico ulterius qp aut secdus subintrat locum primi cũ omnibus conditionibus et circũstantiis quas habet primus sicut dicit prima qõ · et sic est negãda sicut negata est maxima illa Ad quartũ dico · qp uerũ est qp in solo cõtractu mutui cõmittitur usura directe · et ꝑ se · sed indirecte et ꝑ accidens · in contractu emptionis et uenditiõis põt usura cõmitti · cũ fit in fraudez usurarum · ut de ẽp · 2 uẽ · 2 d pig · tllo uos · c · ad mãz 2 sic e iste ut clarius patebit Ad quintum dico qp dubia et pericula usurariũ nõ excusant de usuris nauganti Ad ar · respondeo qp non solũ ꝓpter pericula et dubia licet mercatoribus de suis mercantis lucrari · Sed quia mercantie exercentur rebus mediantibus · de quibus põt fructus aliquis puenire qd non contingit de bono mutuato emptore qui mediante pecunia cuius nullus potest esse fructus intendit sibi emptionis uelamine fieri creditor et recipe ultra sortem Venerunt ad manus meas argumẽta cuiusdam reuerẽdi magistri ueritati contraria que ꝑ sua tus dicta · hoc ordine soluam Nam primo ponam eius rõnem ad litteram Secundo immediate subiferam rationis solutionẽ

Dicit ergo doctor ille qp i casu ꝓposito sunt dno pũcta Et primum est li · possit licite recipe · illa · v · anuatim ꝓ eo · qp coactus fuit prestare · Et quantũ ad hoc inquit ipse · supponatur ꝓ certo qp si hoc suppositum uerum est non aliter posset modum ꝓ contemnit recipere ultra sortem · qd si contempnit secus est ut supra dictum est Dicit ultra quantum ad secundum · utꝛ si Iohannes possit emere illud ius ꝓcipiendi capitale · et interesse sequens Respondeo sic Quia cõtractus nullo iure ꝓhibẽt nec diuino nec hũano ergo licite potest fieri · patꝛ cõsequẽtia quia nullum peccatum est nisi cõtra preceptũ Cõsequens ꝓbatur quia nõ ꝓhibetur iure canonico nec ciuili patet ꝑ probos uiros exptos i dictis sciẽtis decoratos quia cuilibet expto i sciẽtia sua credendum est Sed qp non ꝓhibetur iure diuino · hoc ego huius turis ꝓfessor uolo ostendere qa si aliquomõ ꝓhiberetur iure diuino · utdetur ꝓhiberi ꝑ illud uerbum xp̃i · Mutuum dantes · nihil inde sperantes qa ut dicunt tenentes oppositum in hoc contractu · est usura et cõtractus est usurarius Sed ꝓbo qp est falsum quia cõtractus usurarius est secdm theologos qa ex usu rei · cuius usus non distinguitur ꝑ petuo a domino ut est pecunia · uult habere lucrum rem illam alius mutuando qa sicut mutuando pecuniam · non duraut domius pecuie mutuate et ꝑ cõsequens si pro illa uel usu eius uelit aliquid recipere ultra sortem recipiet pro nõ suo et sic uendit non suum · et sic est usura In omni etiam contractu usurario utdetur tẽpus uendi qđ nõ est plus suum q̃ alterius

Ad istum intellectum loquuntur doctores ut Auguſt · enim dicit quicqd ultra sortẽ speratur uel expectatur usura est Et Grego · quicqd accidit sorti usura est Et Ieronimus quicqd ultra sortem exigit̃ usura est Et ista sunt sane intelligenda qa aliqui casus excipiuntur · in qbus mutuando rem talem · cuius usus non potest separi a ꝑpetuo domnio · ut est pecunia potest recipe aliquid ultra sortem et licite · puta ratione pene conuentionalis · dũmodo non fiat in fraudem usurarũ ratione interesse et quando utrumcp · ſ · capitale et illud supfluum ponitur sub certo Ita declarat doctor subtilis · l · iii · di · xv q · ii · Solutio quando iste contractus nullo iure ꝓhibetur nec diuino nec humano · ergo licite potest fieri qa eius cõcedo contractũ · et eius ꝓbationẽ · et nego antecedens · et ad ꝓbationem antecedentis Dico qp iure canonico ꝓhibentur contractus emptionis et uenditionis · qui fiunt in fraudem usurarum de emp · et uẽdi · ad nostram · et de pig · tllo uos et iste contractus est huiusmodi ut patet cum ꝓbatus modi contractum emptor uolunt̃ fiat creditor comutatis eum intentione recipendi ultra sortem · que intentio usura est hoc etiam clarius patebit in fertus Vltertius cum dicit ꝓbo qp huiusmodi contractus est usurarius secundũ theologos Cum exusu rei cuius · usus non distinguitur ꝑpetuo a domino rei ut est pecunia · quis uult habere lucrũ illã alteri mutuando supponit · qp sic nõ est hic qa hic est solum cõtractus emptionis · et uenditionis · et non mutui · qđ qualiter falsum sit patebit in sequẽti solutione Dicit ultra modo arguo sic qp dictus contractus non est usurarius qa uel esset iste contractus usurarius inter primum · ſ · Petrum · et secdm · ſ · Iohãnẽ uel inter secdm · ſ · Iohãnem et comunitatẽ quia usura nõ ẽ nisi intercontrahentes usurarie · sed inter secdm et cõmunitatẽ nullus est contractus · uel saltem nullus est contractus mutui · ergo nullus cõtractus usurarius patet cõsequẽtia ex dictis antecedens ꝓbo · quia mutuum non cõstituitur nisi ubi de meo fit tuũ Hoc acto

ꝙ tātūdem mihi reddatur in eōdem ge
nere Confirmatur qa contractus qui fit
inter primum et ſecm poſſet fieri de tu
re etiā ignorāte cōtate Solō quādo di
citꝙ iſte contractus nō eſt uſurarius · ga
uel eſſet zē Dico ꝙ iſte contractus eſt
uſurarius tam inter primū et ſecm q̄n
ter ſecm et cōtatem · ſed diuerſimode
Pro quo eſt aduertendū · ꝙ ſicut inferi
us diffuſius dicetur Iſte cōtractus pōt
dupliciter cōſiderari · uel ex forma con
tractus uel ex intentiōe cōtrahētis · hec
diſtinctio habetur de uſur · conſuluit in
tex · et glo · ſi conſideretur Primo modo
iſte cōtractus ſi cōtrahitur inter primū
et ſecm ſoluz non eſt uſurarius Si ſecdo
mō conſideretur contractus · ſi contrahi
tur cōtractus tam inter ſecm et cōtatē
q̄ inter primū et ſecm ē uſurarius utro
biꝙ · diuerſimode tamē · Nam primo cuz
mente cōtrahitur inter ſecm et primū
Sed ſecdario cū mente contrahitur inter
ſecm et cōtatez Nā ſecdus ut · ſ · dictū
eſt primo et imediate intendit · et ſic fa
cit ꝙ intrat locum · primo ut fiat credi
tor cōtatis · ad hoc ut recipiat ultra ſor
tem · et hec intētio eſt uſuraria ut · ſ · di
ctum eſt · quā habet ſecdus cū primo · ſed
mediante forma contractus · ſi is intēdit
ꝙ cōtas remaneat ſibi obligata · ad dan
dum ſibi ſortē quā debebat primo · et ul
tra ſortē ſicut dabat primo · et ſic cōtra
hit ſecdus cū primo uſurarie · non ꝓpter
formā ſed ꝓpter intentionē · hoc clarius
patebit inferius in ſolōne ſeptima ſede p
tis Secdario aūt et mediante cōtractu fa
cto cum primo cōtrahit ſecdus licēt nō ex
plicite ſed implicite cum cōtate uſurarie
ex intentione et affectu Cuz ergo dicit
ꝙ inter ſecm et cōtatem nullus eſt con
tractus · dico ꝙ falſum eſt Eſt enim con
tractus mutui inter eos ſub emptionis
uelamine tectus · immo mediante contra
ctu emptionis cōtrahitur qđ ꝓbatur ſic
mediante hoc contractu ēptor habet ac
tionem ex empto ſup cōtatem inſti · de
emp · et uen · §. preciū · ergo cōtas obliga
tur ſibi ēptori · et eſt debitrix ipſi ſicut
obligabatur primo · et erat debitrix pri
mi · ergo emptor ipſe eſt creditor cōta
tis ſicut et primus · et nō niſi mediāte hu
iuſmodi contractu emptionis et uenditi
onis contrahitur mutuū inter cōtatē et
emptorem · aliter emptor nō eſſet credi
tor · et cōtas nō eſſet debitrix · ergo eſt
cōtractus mutui qđ erat ꝓbandū · Nam
inter quos eſt mutuū et contractus mu
tui Sed tamē dato ꝑ falſum · ꝙ nullus eſ
ſet contractus mutui inter ſecm et cōt
tatem · adhuc nō ualet cōſequentia ſua ·
quia etiā contractus emptionis et uendi
tionis ſunt uſurarii · ḋ emp · et uen · ad no
ſtrā · et de pig · illo uos · Per hoc patet ad
cōfirmatiōz ſuā · quia q̄uis poſſit fieri zē
nō tamē ꝓpter hoc tollitur quādo ſecū
dus cōtrahat cū cōtate · mō quo dictū ē ·
Dicit ultra principaliter in contractu ēp
tionis iuris · et inter iſtos duos effectus
eius qđ agitur eſt ut cōmoditas et utī
litas crediti et actionis · que eſt ex parte
creditoris in me tranſeat · et ex hoc non
attingitur unculū cōſiſtens ex parte de
bitoris · nec etiā unculū obligationis · et
ex pte creditoris tranſit de eo in empto
rem Sed exercitiū ſue actionis accomo
datur emptori · ut ad ſuā utilitatem exi
gat · qđ debetur uenditori Solō · quando
dicit principaliter in contractu emptiōis
zē · non attingitur unculū zē · nec etiam
unculū obligatiōis zē Vult dicere quo
ad primū ꝙ ex hoc ēptor nō fit creditor
cōtatis Et quo ad ſecdz ꝙ obligatio cōi
tatis nōdū trāſit ḋ uenditore ad ēptorē
Primū punctū · ſolutū eſt in precedenti
ſolōne Sed punctū non pōt ſtare Nam
per ipm iura uendūtur qđ patet cū dicit
in cōtractu emptiōis iuris · ſi ergo uendū
tur ergo tranſeunt de uenditore ad emp
torē ut patet ex ſupradictis · tunc ſic iu
ra tranſeunt de uenditore in emptorem
obligatio cōtatis eſt ipm ius uel iura ip
ſa · inſti · de obli · mi · ſup glo · iuris · de re ·
cor · et incor · §. incorporales · ergo obliga
tio cōtatis ꝓhunc cōtractum trāſit de
uenditore ad emptorem · Quando dicit
ulterius ꝙ exercitiū actionis accomoda
tur actori qđ nullo mō ſtare pōt · nam cū
per hunc cōtractū tranſferatur dominī
um iurū ut ſupradictū eſt quando exer
citiū actionis remanet apud uenditorē cū
ſit neceſſario cōmutuās dominū iurium
Eſt enī obligatio ſiue ius materie ſeu cā
actionis inſti · de act · in tex · et glo Cer
tum eſt autem ꝙ dominium remaneat
apud uenditorem ſi ipſe acomodat talī
exercitiū ut ipſe dicit Quonīā accomo
dans retinet dominū accomodati ut de
comod · ꝑ totum et Inſti · q mo · re · cōtra
ob · §. Item xviii · ergo non poteſt ſtare
qđ dicit Dicit ultra preterea facto
contractu uenditionis ſors non eſt debi
ta emptori a cōtate · uirtute emptionis
Et maxime ꝓprie · ſed uēditori · Sed qui
non eſt creditor in ſorte ſiue cui ſors nō
eſt debita non poteſt dici uſurarius Em
ptor autem non cōceſſit ſortem comunī
tati nec ſibi debetur a cōmunitate Sed
ubi non eſt principale nec acceſſoriū er
go reſpectu emptoris a cōmunitate non
eſt uſura · ga ſuo reſpectu non eſt ſors ī
debito Et illa dicta ultra ſortem · cū ſit
compatiua · ꝑ ſupponit illum ſuum poſiti
uum Et ſi diceres ꝙ immo emptori eſt
cōe debitor quia decreuit ꝙ emptori hui
uſmodi ꝑſtetur ſors et augmentū eius
Reſpondeo ꝙ comune fecit hoc ꝑ legem
et in ſua poteſtate eſt reuocare legem
Quando ergo obligatur ꝑ illam Nam ut
demus ꝙ de facto aufferāt quādo uolūt
et de iure eſt ꝙ nullus poteſt legem face
re · quam non poſſit tollere ergo legiſla
tor non eſt aſtrictus ex ea Et poſito ꝙ
ſe aſtrinxiſſet per contractum ad nō re
uocandum dictam legem ut inferius de
clarabitur Nam poſito ꝙ primus deſine
ret eſſe creditor · et comunitas dicere ē
obligata huic emptori uirtute cuiuſdam
quaſi obligationis ſeu nouationis · exqua di
ceretur noua obligatio ſurgere licet ob
ligatio uarietur nō uariatur res ſup qua
contrahitur Et ideo ſicut in prima conti
nebatur uera ſors et intereſſe ita et i ſe
cunda Preterea ſi ex hoc eſſet contra
ctus uſurarius ꝓpter legem cōmunitatis
qua uult reſpondere ſic ementi Ergo ſi
nulla eſſet lex facta a cōmunitate · tunc
talis contractus uenditionis iuris inter
primum et ſecundum eſſet licitus · qua
remota cauſa remouetur effectus · cuius
tamen oppoſitum ipſi dicunt Prete
rea quicquid comunitas ordinat ſtatuit
ad finem ut contractus inter primum et
ſecm habeat firmitatem et illud confir
mat et non mutuat ergo ſi ſine lege con
tractus eſſet licitus cum lege eſt licitus
Solutio quando dicit facto cōtractu
uenditionis ſors non eſt debita emptori
a cōmunitate · uirtute emptionis et maxi
me ꝓprie · ſed uenditori · hoc eſt manifeſ
te falſum Nam facto contractu iura de
bentur emptori a cōmunitate tranſtulit
enim illa uenditor in emptorem alienādo
et uendendo et ex ſupradictis patet er
go et ſibi debetur illud · qđ debeatur ;
emptori ꝑ illa iura de re · mi · Is qui in ius
ꝙ plerumꝙ corgale eſt ut inſti · de cor · a
incor · §. incorpales Sed illud qđ debeat
uenditori a cōmunitate per illa iura eſt
ſors · ergo ſors uirtute huius contractus
eſt debita ēptori a cōmunitate Tamē
ſciendum eſt ꝙ ſortem eſſe debitam ·
emptori poteſt intelligi dupliciter ſcilez
uel ꝙ ſors ſit debita emptori Primo ca
ſu in mediate uel ſecundario et mediante
aliquo Quando ergo dicit ꝙ ſors non ē
debita emptori zē · Dico ꝙ uerū eſt pri
mo caſu inmediate ſed tamen eſt ſibi ḋ
bita ſecundario et mediante aliquo q̄ad
modum ipſe eſt ſecundarius cum medio
creditor cōmunitatis ut · ſ · dictum eſt ·
Et ad matorem cum dicit · ſed qui non
eſt creditor in ſorte etiam nō poteſt di
ci uſurarius · uerum dicit ſed hoc non eſt
hic · ga ut dictum eſt emptor ē creditor
in ſorte · ſed ſecundario et mediante alī
quo q̄a mediante contractu emptionis ·
et uenditionis Et ideo poteſt dici et eſt
uſurarius Et ultra cum dicit emptor
autem non conceſſit ſortem cōmunitatī
Verū eſt primo et in mediate · ſed cum
conceſſit et ſecundario a mediate et ideo
ſibi debetur ſors · a comunitate median
te tamen hoc cōtractu Vnde manifeſte
patet ꝙ non concludit ergo reſpectu em
ptoris et cōmunitate non eſt uſura qua
ſuo reſpectu nōn eſt ſors indebito ut di
ctum eſt de ſuis obiectionibus quas con
tra ſe facit · non curo nec curare debeo
Non enim difficultatem in cludunt ſolu
tiones ipſarū · Dicit autem ultra ad itel

lectum declarandum Est sciendū q̄ inter primus et q̄ coitatem sunt tria consideranda Primum est contractus mutui quo iste mutuauit cōmunitati centum florenos ex qua obligatione ꝯcōe est debitor istius et iste creditor cōmunitatis quo ad debitum principale et quo ad interesse et sic ius exigendi et percipiēdi a cōmunitate centum florenos et suum interesse et potest hec petere et agere ut accipiat capitale uel dum non capitale accipiat interesse His dictis est sciendum q̄ inter secundum et primum scilicet emptorē et uenditorem est contractus uenditionis ex quo insurgūt tres effectus Vnus est q̄ emptor habeat exercitum actionis quam habebat venditor nomine ipsius uēditoris ad utilitatē tamen ipsius emptoris Secundus est effectus qa iure datur sibi una actio similis illi quam habebat venditor que actio appellabatur utilis et non oritur ex contractu quem habet emptor cum cōmunitate sed propter contractum quem habet cū uenditore habz eā ex illo primo ꝯtractu uēditoris et cōmunitatis uel a iure tantum absq̄ materia alicuius contractus ex quo procedit propria Tertius effectus est q̄ creditor tenetur omnem utilitatem mutui et omne id quod percipitur de mutuo facto cōmunitati et iura et actiones inde sibi competentes et interesse dare emptori Et ex hoc appareret q̄ ius competens emptori non procedit ex aliquo contractu qui fit inter eum et cōmunitatem Et q̄ nullus cōtractus cōmittitur per istum actum cū cōmunitate Nec cōmunitas efficitur p̄ parte debitrix istius emptoris quia utilis actio quam habet nomine suo et directa quam habet nomine uenditoris exurgūt ex primo mutuo et emptione sive propter emptionem absq̄ eo q̄ illud primum mutuum iteretur uel alteretur uel transferatur in alias personam et sic patet prima pars q̄ inter emptorem et cōmunitatem non est contractus usurarius quia nec aliquis contractus Vlterius dicit ad intellectum declarandum cum dicit secundum quod est considerandum est obligatio ex illo cōtractu cōsurgens ꝛc Verum dicit insti quibus mo recōtrahob §recontrahitur Tertium est actio ex his consurgens Verum dicit insti ti §inde mutuus et uocatur titulus ibi hec actio certi conditio et sic ex obligatione cōmunitatis habet actionem illam id est ius prosequendi in iudicio quod sibi debetur Est enim actio ius prosequendi in iudicio quod sibi debetur insti de actē §superest Vltertius cū dicit q̄ unus effectus est q̄ emptor habet exercitium actionis ꝛc dico q̄ actor habet non solū exercitium actionis sed etiam dominium actionis et exercitium ut probatum fuit in tertia solutione Vlterius cum dicit secundus effectus est quia a iure sibi datur una actio ꝛc Dico q̄ istud eadē facilitate q̄ patur potest contemni Est tamen uerum q̄ emptor nō solū habet actionē utilem sed et dominium simpliciter quemadmodum et primus ut dictus est et in tertia solutione manifeste colligitur nō enim est accomodatio seu cōductio sive locatio sed simpliciter emptio cuiusdam mutui Vltra cum dicit tertius effectus est q̄ emptor tenetur omnē utilitatem mutui ꝛc Verum dicit si uerius diceret si diceret q̄ emptor teneret recipe omnem utilitatem ꝛc que de natura cōtractus emptionis et uenditionis est q̄ sicut periculum ad emptorē pertinet ita et emolumentum ff de re iuris secūm naturam sic nō Ostī in sūma de emp et uen §quid sit eius natura ꝛc et etiam de emp et uen cum aūt §sed et si eum qui sentit onus sentire debet et comodum de re iu qui sentit Cum dicit ulterius ex hoc appatet q̄ ius competens emptori nō p̄cedit ꝛc Dico q̄ dupliciter consideratur sive q̄ dupliciter ius competens emptori unum in quātū est emptor et sic habet actionem exemptō de ēp ꝛ uen cum aūt §p̄cium Sed est inquantum est creditor cōmunitatis Et sic habet actionem que est certi cōditio Insti qui mo re cōtrahitur Primum ius cōpetit primo ex cōtractu emptionis ꝛ uenditionis cuius iuris actio se extēdit sup secūm ius nō in quantū ius sed in quantum emptio sicut uerū est q̄ dicit ius competens emptori qa inquantum emptor non consideratur in eo nisi unum ius reliquū enim ius tunc habet iuris emptionis et non iuris Sed cōsiderato q̄ emptor sit creditor statim consurgit actio que est certi cōditio nō quidem ex cōtractu emptionis et uendi p̄ buius modi contractu certi conditio p̄cedit et contractu mutui qui implicite tionis p se sed potius p accidens inquātū contrahitur inter emptorem et cōmunitatem et sic patet q̄ non concludit intētum quando inter secūm et cōmunitatē contrahitur secūdario mediate sive implicite ut dictum est Modo dicit doctor reuerendus p̄batur illa secūda p̄s uidz q̄ inter primū et secūm Inter Petrū et Iohannem nullus est contractus usurarius qd p̄bat sic Inter istos nullū ē mutuum ergo inter eos nulla est usura qd patet Nā deo nomine mutui p̄batur usura p xp̄m dicentem Mutuū dantes nil inde sperantes Vsura ens dicitur usus eris qui conceditur sibi mutuo p quē uolo mutuū a antecedens p̄batur qa est cōtractus uēditionis Nam qd sedus dat primo nunquam rehabebit Illos xxv nec aliquid equivalens nisi aliquid dat sibi ergo non ei mutuat Solutio quando dicit inter istos nullum est mutuum ergo ꝛc negatur cōsequētia licet enim solum in mutuo quo ad contractum primo et p se sius regulariter committatur usura ut nōt Ostī in summa de usuris §quid sit usura Io rei mutuate enim secūdario et p̄accidens sive idirecē usura cōmittitur in contractu emptionis et uenditionis ut dicitur de emp et uen c ad nostram et de p̄ig illo nos Et ideo licet exforma contractus p̄pter quem contrahitur sive cōtrahitur mutuum inter secūm et cōmunitatem ut ex supradictis manifeste colligitur Dicit ultra Preterea p̄batur q̄ in tali contractu inter primus et secūm simpliciter loquēdo non est aliquid illicitum et per cōsequens tales contractus simpliciter sūt liciti qa cōmunitas tenetur primo centū florenos et dat sibi p̄interesse ānuatim quinq̄ quotq̄ rehabeat centum florenos et illud interesse emit p xxv Apparet enim dubium qa scio q̄ de facto multi dimiserunt emere p̄pter dubium tātū modo ergo primus p̄pter dubium qd habet nō est certus quid habebit cōputatio capitalis ac etiam interesse p̄pter pericula que possunt interuenire et idirco cōuenit enim secūm pactum modum dicens nescio quid habeo a cōmunitate propter dubium quidquid habeo dabo tibi si deberis centū florenos uel xxv modo et similiter habeo nihil tibi dabo Sed est contētus intrare dubium illud lucri uel damni ꝛ emere ab eo tales redditus modo dabo sibi xxv florenos Iste cōtractus est licitus qa in nullo se intromittit cum cōmunitate sed solum emit ab illo redditus aliquos sibi dubios quos iuste debet habere sed ita est in casu ꝓposito q̄ est eadem ratio dubii que maxime insurgit cōtēto eo q̄ in mera uoluntate debitoris est oīo non soluere uel differre et leges creditorum factas resoluere Solutio quando dicit Preterea p̄batur quem in tali contractu ꝛc sicut patet totum istud argumētum stat in duobus punctis et primū est q̄ quia emptor exponit se uersimilibus dubiis et periculis sub quibus stat primus contractus non est usurarius Secundum est qd etiam supius tetigit q̄ quia emptor in nullo se intromittit cum cōmunitate contractus est illicitus Quātum ad primum dico q̄ non obstantibus periculis omnibus contractus usurarius ē qa quamvis sint pericula usurariuum nō excusat ut d usuris c nauganti Nunc aūt exquo p̄bune contractum emptor intendit esse et sic fiat creditor cōmunitatis ut recipiat ultra sortem statim usurarius est De usuris consulit xiii q iii usura et c plerique Secūm autem puuctum iam est pluries solutum Dicit ultra Preterea ad ꝓpositū p̄ si p̄ducō quia possū licite securare mercancias tuas usurarias recipiendo sup me dubium et uolendo xviiiel xx p centenario secūm q̄ mihi minus uel plus utdetur grauare illud periculū recipe super me ergo et in eo qd habes a cōmunitate recipere possum securare de

dubito qđ ibi habes · uolendo recipere tantum quantum mihi est graue sup hoc securare Sic in proposito totum dubium quod tu habes super me recipio · dando tibi · xxv · qua extunc si mihi habebo dānum meum Eodem modo a simili tu habes abinitio recipere centum · ab eo qui est malus solutor · et est maior te · cū quo non potes litigare · ita ꝙ dubitas · dicam tibi uolo recipere super me illud periculum et dubium · sed uolo ꝙ des mihi tantum · patet ꝙ est licitum Et si ꝓponebatur ꝙ ipse debitor ad contentandum te pro tuo interesse promittat tibi dare annuatim quinq · quousq; reddidit principale · tu non dubitas de toto · qua poterit dimittere quandocunq; uellet · nō possus te de toto promisso securare pro certo promisso · non est dubium ꝙ sic · et sic potest dici ad propositum Sedo quando dicit · preterea ad propositum pro simili deduco · Respondeo et dico ꝙ licite possū mercancias securare · et pro receptione periculi precius recipete · quia tunc nihil ultra sortez exigitur uel expectatur nec aliquid sorti accidit · quomas; qui sic assecurat · et periculum tale super se recipit in casu in quo mercancie perirent tenetur restartire ualorem securato retento precio periculi Et in casu in quo mercancie uadant ad saluamentum sunt simpliciter ipsius securati et non securantis · Sed tamen non licet pro receptione periculi sortis mutuate ultra sortem recipere de usuris naugranti sicut est in casu nostro · Et ideo non est simile · quomas; qui emit non securat · posset tamē securare et retinere precium periculi super se

Vltra cum dicit eodez modo · a simili cū habes recipere 2ē · Dico ꝙ quantūcunq; sit ille debitor homo periculosus patens et rector · et cū magno periculo stat sua pecunia apud eum · Si emo a te · ut ultra sortem recipiam q̄ emo · usurarius sum · quia tunc recipio ultra mutuū · cuius fio creditor post emptionē · ꝙ usurarius est fūdo me quo ad hunc punctū super glo · contrabetur · de usuris naugranti · super Xo · suscepit · ubi dicit · cum fit hinc inde mutuum · nihil inde sperare debet · Iuxta illud · mutuum dantes 2ē Ergo siue recipiat in se periculū siue non · nihil ultra sortem sperare debet · Cōcludit ergo ut debeet · ꝙ possum emere talem sortem cuius mihi non licet tn̄ hoc recipere · aut sperare uel exigere ultra illam · sicut est manifeste in casu nostro · ex quo patet ꝙ a simili suum propositum non probat

Dicit ꝓterea Arguitur · ꝙ in tali contractu inter primum et secundum nulla est usura · qua usura non est · nisi cum aliquis ultra sortem aliquid recipiat · seu recipere intendit · sed respectu istius secundi non est considerare sortem et aliquid ultra sortem · quia totū ius primi et quod ad capitale · et quo ad interesse est sortem et cedit in sortem isti secundo · quia totum illud emitur · ergo nichil sibi accidit ultra sortem · et per consequens non est usura · quia nō lucratur ex aliquo usu · nā xxv · que dat pro tali iure habendo · nunquā debet rehabere ab eo Sedo cum dicit · preterea arguitur · cum in tali contractu inter primum et secundum nulla est usura · cōcedo licet cōtractus sit usurarius ex intentione Et cum dicit usura non est nisi 2ē concedo simpliciter Et ultra cum dicitur sed respectu sedi non enim est considerare ultra sortez 2ē Hoc falsum est propter quod sciendus est ꝙ emptor habet duplicem respectum · tam a uenditore q̄ a cōmuntate · cuius rem emit creditor post contractum cum dicit 2ē dicit respectu istius sedi non est considerare sortem et aliquid ultra sortem ga 2ē · Verū est cōsiderando sedm solum ī respectu quem habet ad primum inter quos est contractus emptionis et uenditionis ubi iura · tam sortis q̄ interesse emuntur et uenduntur Sed considerando sedm in respectu quē habet ad cōtatem est cōsiderare in eo sortem et ultra sortem ga sedus emit iura sortis · et ipsius interesse que quidē iura habebat primus a cōtate sicut sciebat primus ultra sortem ergo sedus post cōtractus possidet sortem et ultra sortem a cōmunitate sicut sciebat primus Illa enim possidet sedus que possidebat primus sed primus possidebat sortem et ultra sortē ergo et sedus · tamen diuersimode possidet quonā primus iuste possidet · et absque peccato · sedus in iuste et cū peccato Licet enim sors 2 interesse cadent in sortem sedo in respectu ad primum a quo emit illa tamen non cadunt in sortem sibi a cōmuntate · que remanet eius debitrix post emptionem · quonā nec primo cadebat in sortem a cōmuntate · et pcō sequens non aliter obligatur sedo q̄ primo ergo 2ē · Ad formam ergo dico ꝙ ꝓcedit sedm quid et simpliciter nihil cadit supra sortem sedo a primo ergo nihil cadit sibi ultra sortem non enim considerant respectu sedi a cōmuntate post contractum factum inter primum et secundū uel ꝓcedit sedm uocationez Est enim duplex sors empta · s · et credita De sorte empta arguē in premissis et de sorte credita ꝛclusiue concluditur

Dicit ultra Preterea ꝙ possit uēdre ius centum flor · pro xxv · c · tuscentū florenum interesse pro xxv · Patet ꝓpter dubium ānexum ut supius declaratum est · Non enim do ꝓ xxv · modo cum intentione rehabendi plus inposte2ā ex solo lapsu temꝑis sed ꝓpter dubium emergens in tempore et ideo si lucratus fuero lucrum receptum est relictum non ratione temporis sed ratione periculi · sub me recepti in tempore et ideo benedicunt ꝙ tale precium est precium periculi suscepti in tempore et nō precium temporis Sedo cū dicit ultra Preterea ꝙ possit uēdre ius centum florenorū 2ē dico ꝙ ut unq; ius ꝛpatim emi et uendi potest licite nō tamē possunt simul emi · nec ab emptore aliquo simul possidri · ut · s · ex ꝛpedictis colligitur manifeste · quia hoc fieri nō potest quin accedat sorti · et tamē dicit ꝙ propter dubium annexum emergēs in tempore hoc est licitum · ut expresse nō · in · c · nauganti supradicto · nec refert ꝙ usuram non det sed lucrum · quodcunq; eni nomen imponat usura est · xiii · q · iii · c · i · et · ii · Emere ergo talem sortem · cū interesse nullo mō licet quouis periculo emergente · quia non est aliud q̄ emere quādā mensam seu quoddam altare licitum ex causa · sed in illo uera cā carente Cum aut ē dicit · Et ideo dicit 2ē de periculo securitatis uel simil · ut · s · tactus est · qđ nullo modo hic cadit · Dicit ultra ꝓterea inspeciali ꝓbatur ꝙ primus potest uendere illum redditum ānalem sibi datum sercum ꝓmerito ā quo forte aliqui plus dubitabat · quia illud ē interesse ꝓpter extimationem dampni et ꝓconsequens est sibi debitus · s · primo ꝛz interesse potest uendi sedo · s · iura que sunt debitum uerum et nō accessito tamē lucrum Solutio dum dicit ultra Preterea in spetiali ꝓbatur 2ē · ꝓ isto argumento est uidendum quid sit interesse · sedo qđ est duplex deinde quo ad argumētū quo ad primum interesse ꝓ ut potest trahi ad sanctum Thomam sedā sedē · q · lxxviii · articulo ii · Ad primū est recōpensatio damni Inno · aūt · dicit in apparatu de sen · ex eo · sacro · ꝙ interesse est extimatio dānī qđ idem tendit cum re idem est Quo ad sedm interesse est multiplex ut nō · Inno · s · Sed quantum ad ꝓsens spectat interesse est duplex sicut clare colligitur de sancto Thama ubi · s · Et primum est recompensatio dampni · p qđ subtrahitur alicui qđ debet habere Sedm est ꝙ consideratur in eo quo quis de sua pecunia lucraturꝰ Ad ar · dico ꝙ primū interesse potest emi et uendi seperatim mō quo dictum est 2 possidenti Sedm uero interesse nullo modo potest uēdi qa non debet quis uendere illud qđ non habet et pōt impediri multiplicitꝫ habendo ut nō · sanctus Thomas ubi · s · Ad primū · uero licet ius eius qđ assignatur ꝓ uti interesse possit uendi et emi ut · s · dictum est · non tamē uenditur tamquā ius interesse etiā primo modo dicti ꝛz tāq; ius cuiusdam gratuitt dont a cōmuntate largiti primo creditori Nam interesse primo modo dictum ē duplex · s · extra rem et circa rem ut habetur · xii · q · ii · Si quis de cle · Extra rē sunt fructus redditus et huiusmodi Circa rē qā do dampnū est in re ipsa · ut destructio domus · peioratio pecunie et huiusmodi nunc aūt nō est possibile ꝙ ex mutuo pecunie quis incurreret tantum inconmodi uel interesse extra rem ꝙ cōtas ꝓpetuo uel etiam ꝓ tam lōgum tempus sibi dare

quinq̄ annuatim largitur ergo et non est
p̄pe interesse Sed forte dices ego fuis
sem lucratus cum illa pecunia annuatim
x. nedum quinq̄ quatenus ergo nō ē ue
rum interesse extra rem Respondeo q̄
non debes reuocare in damnum quod nō
dum habes nec habebas et potest multi
pliciter impediri ne haberes et maxime
cum nullus ex pecunia sit fructus Vnde
Inno. in apparatu de sen. excom. sacro di
cit sic secundum canones cū usure sint
omnino prohibite nullo modo computa
tur interesse cum nullus ex pecunia fru
ctus sit. lxxxviii. di. etetens Et subdit
et sic uidetur q̄ ubicunq̄ pecunia dari
est in obligatione nullum interesse petas
nisi sic in duobus casibus ubi debetur ex
tra rem uel circa rem quod hic locus nō
habet ut iam patuit patet etiam per ia
dicta quominus sit debitum primi illi
v. flor. annuati recepti Dicit ultra p̄ba
tur q̄ est licitus contractus ubi uendi
tur tale ius percipiendi centum florenos
cum suo interesse pro illo parno precio
xxv. florenor. quia contractus uenditi
onis ubi detur iustum pretium etiam p̄
portionatum rei uendite licitus est. Sed
talis est iste. proprie autem iustitia pre
cii attenditur a tempore contractus et
tamen ualere dicitur quantum haberi et
uendi potest. non quantum ualitura est
nunc et pro toto tempore sequenti. ga
res non debet extimari in uenditione. ni
si quantum ualet tempore cōtractus ali
as non posset licite emere secundus qua
litatem aliquam Sed nunc in isto contra
ctu tu ex una parte uendens ius exigen
di centum florenor. quos habes a cōmu
nitate percipere cum suo interesse. sed
tale ius modo tempore contractus nō ua
let plus q̄. xxv. ergo si uendatur emitur
pro iusto precio q̄ non ualet plus patet
ex rationibus supradictis. et extima tu
cuius est istud ius. q̄ tu non habes istud
ius plus carū Si ergo in tempore sequen
ti ex hoc iure ēpto sit mihi aliq̄ utilitas
hoc est de sorte mea et non ultra sortē
sicut de terra quam emo pro centum de
qua postea recolligo centum excrescētia
est de sorte mea Solutio ultra cum pro
bat. q̄ contractus iste est licitus. qua
hic datur iustum pretium. Dico q̄ nō suf
ficit in foro conscientie. cum etiam in fo
ro ciuili. cōtractus q̄n fit in fraudem nō
ualet. nec quod sequitur ex eo nec ob id
nē. ē de legi. l. non dubium. fit autem
fraus legi. quando seruatis uerbis circum
uenitur mens. ff. de legi. cōtra legem et
. sequenti. et sic nō Hostien. in summa
de emp. et uendi. s. qualiter rescindatur
x̄o. aliud autem modo sic est hic. q̄ x̄ba
et forma emptionis et uenditionis seruā
tur. sed uere circumuenitur mens. cum
per huiusmodi contractum emptor inte
dit et sic fiat creditor communitatis in
sortem et ita in fraudem legis canonice
que omnem ad sortem superabundanti
am prohibet. xiii. q. ii. c. i. ii. et. iii. Et
ex hoc patet q̄ secundum canones non li
cet. nec etiam ciuiliter tenet contractus
huiusmodi. cum lex ciuilis sacres non
dedignetur canones imitari. in auten. ut
clerici apud proprios episcopos. §. ultr.
coll. vi. et quomodo oportet epis. §. sed
etiam. sic nō. Hostien. in summa de usu
ris. §. qualiter petatur. x̄o ubi autem
Dicit ultra Preterea res tua alligata
oibus nō tantū ualet quantū libra. exem
plum de domo. cum circumstantia aggra
uante non ualet tantum quantum libra
Sed isti centum floreni. quos habet
a cōmunitate modo dicto. quia non po
test habere ad utilitatem. sunt aliquo
modo ligati. circumstantia aggrauatione
Ergo non ualent sicut centum florent ti
beri quos potest habere in potestate tua
Sed quantum ualent minus Respondeo
quantum reputatur a probis et sapienti
bus. consideratis circumstantiis aggra
uantibus. ut periculo perdendi labores ac
quirendi ꝛc̄ Ergo exquo contractus est
licitus uēditōis ut ē probatū. ē sustinen
ter pro centum florenis sic ligatis. et suo
interesse datur precium ut res a sapien
tibus appreciatur Solutio Preterea
cum dicit. res tua probat iustum preci
um ipsorum centum florenorum esse
xxv. flore. et extiusto precio contractū
est licitum postea ex iusto contractu iu
stum precum arguit. quod patet cum
dicit exquo cōtractu ꝛc̄. Pro quo nota
q̄ ubi contractus nullo modo licet non
potest i precio iustitia assignare Quod
autem contractus nō sit licitus si sic eme
retur utputa ex suppositis probatū est
Cum ergo iustitia precii. contractum
licitum presupponat patet q̄ nec iustum
precium in hoc contractu potuit assig
nari de re. u. cum quis Solutis ergo
rationibus huius Reuerendi magistri.
Et uisō q̄ contractus iste est usurarius
Conatus semper imitari uestigia. Reue
rendissimi patris mei felicis memorie.
Magistri Petri. de Scropis. ordinis pre
dicatorum pro ueritate concludo. q̄ si
quis pertinaciter confirmare presumit
nō esse peccatum contractus huiusmodi
exercere Est uelud hereticus puniendus
quoniam sic affirmans affirmat usuras
exercere non esse peccatum Et talis est
uelut hereticus puniendus ut in clemen.
ex graui. de usuris.

Finis Cōsiliorum eximii decreto
rum doctoris domini Frederici
de Senis. Rome impressi p̄ Ma
gistrū Adam Rot. Metēn. dioc̄.
clericū Anno Salutis M.CCCC
LXXII. xxv Iunii. Sub. Sixto
iiii. Pontifice. Maximo.